

༄༅། རོ་འཁོར་གྱི་ནང་བསྟན་དཔེ་ཚོགས་ལྟེ་གནས་།

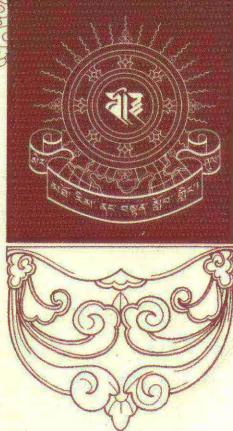
Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W8LS75609	ImageGroup:	I8LS75713
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	རྗེ་བཙུན་ཡིག་ཆ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས། rje btsun yig cha phyogs bskrigs/
Author:	ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ chos kyi rgyal mtshan
Descriptor:	n/a
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	ser shul/
Publisher:	ser shul mtho rim nang bstan slob gling /
Date:	2017
Volume:	11
Total Volumes:	20
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at Tibetan Buddhist Resource Center, 1430 Massachusetts Ave, 5th Floor Cambridge, MA 02138.

ཕོད་བཅུ་གཅིག་ལ།

དབུ་གསར་འཛིན་གྱི་སྒྲོལ་དེབ།

འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་དང་འཇུག་པའི་ལྷན་ཆེན་སྟོན་ཆ།

ཁོང་གྱི་མཐོ་རིམ་ནང་བསྟན་སྒྲོལ་གྱིང་།

- 1 རྒྱལ་གསལ་འཛིན་ལྷན་པའི་བུ།
ལུས་ཀྱི་གསལ་དཀར་གསལ་ལྷན་འབྲེལ་དང་ལྷན་པག་གི་དྲོས་ཆེན།
- 2 རྒྱལ་ལྷན་འཛིན་ལྷན་པའི་བུ།
ཡོངས་འཛིན་འཕུལ་ལྷན་འཛིན་གཉིས།
- 3 རྒྱལ་ལྷན་འཛིན་ལྷན་པའི་བུ།
ཡོངས་འཛིན་འཕུལ་ལྷན་པ།
- 4 རྒྱལ་ལྷན་འཛིན་ལྷན་པའི་བུ།
ཀྱི་གསལ་པུགས་དང་ལྷན་པའི་དྲོས་ལྷན།
- 5 རྒྱལ་གསལ་འཛིན་ལྷན་པའི་བུ།
ཕར་ལྷན་ལྷན་དྲུག་ལྷན་པའི་གཉིས་པར།
- 6 རྒྱལ་ལྷན་འཛིན་ལྷན་པའི་བུ།
ཕར་ལྷན་སྐབས་དང་ཡོངས་ལྷན་ལྷན་ཆ།
- 7 ལྷན་གསལ་འཛིན་ལྷན་པའི་བུ།
དང་པོས་མཐས་ཅན་སྐོར་ལྷན་གཞི་བྱ་ཆེར་འབྲེལ།
པས་ལྷན་གསལ་ལྷན་དྲུག་ལྷན་འབྲེལ་ལྷན་དྲུག་ལྷན།
- 8 ལྷན་ལྷན་འཛིན་ལྷན་པའི་བུ། ལྷན་ཆ།
དགེ་འདུན་ཉི་ཤེས་ལྷན་དྲུག་ལྷན།
ཕར་ལྷན་ལྷན་དྲུག་སྐབས་གཉིས་པ་དང་གསལ་པ།
- 9 ལྷན་ལྷན་འཛིན་ལྷན་པའི་བུ། ལྷན་ཆ།
ཕར་ལྷན་ལྷན་དྲུག་སྐབས་འཛིན་པའི་ལྷན་ཆ།
- 10 ཕར་ལྷན་འཛིན་ལྷན་པའི་བུ།
ཕར་ལྷན་ལྷན་དྲུག་སྐབས་འཛིན་པའི་ལྷན་ཆ།
ཕར་ལྷན་ལྷན་དྲུག་སྐབས་ལྷན་པའི་ལྷན་ཆ།

པོད་བརྒྱ་གཅིག་པ།

༡། །དབྱ་གསར་འཛིན་གྱི་སྒྲིབ་དེབ།

མེད་ཤུལ་མཐོ་མཐོ་ནང་བསྟན་སྒྲིབ་སྒྲིང་གིས་བཞིགས།

བརྩ་སྒྲིག་གསལ་བྱེད།

དེ་ཡང་སྤྱིར་འཛམ་གླིང་འཛིན་མའི་ཁྱོན་འདིར་མི་རིགས་སོ་སོས། རང་རང་གི་མི་རིགས་དེའི་ཐུན་མིན་བྱུང་ཆོས་ལྡན་པའི་སྐད་བརྗེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་། ཆབ་སྲིད་དང་དཔལ་འབྱོར། ལེགས་བྱང་སོགས་གང་ཐད་ནས་མི་ཉམས་རྒྱུ་འཛིན་དང་ཉམས་པ་སྤར་གསེའི་ཆ་རྒྱུས་འཕྱར་བཞིན་པའི་སྐབས་འདིར། རང་ཅག་གངས་ཅན་བོད་ལ་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་ཆོས་ལྡན་ཞིང་། སྒྲིཉ་འི་སྐད་ལ་ཡང་འགན་བཟོད་པའི་སྐད་དང་ཡི་གེ་ཡོད་པ་དང་། མ་ཟད་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱི་ཅན་ཆོའི་རྣམ་དཔྱད་དང་ཐུགས་སྟོབས་ཀྱིས་བཀའ་ཡིས་བཅད་ཅིང་། སྐད་གཉིས་སྟེ་བའི་ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་དཀའ་བ་བྱུང་བ་དང་། སྟོན་པ་དང་བྱ་བ་སྤྲོད་ཅི་ནང་འདྲིན་བྱས་པའི་མཉམ་མེད་ཤུག་མེད་གེའི་ཟབ་རྒྱས་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་མདོ་ཐུགས་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་བཀའ་བསྟན་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་དང་། བཅུ་པུག་རིག་པའི་གནས་གཞན་དྲིང་མི་འཛོག་པ་འདི་ལ། ཆོས་བརྒྱུད་སོ་སོའི་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྦྱོས་བྱ་དམ་པ་བྱོན་ཟིན་པ་རྣམས་དང་། འཛོལ་གཞིས་ཀྱན་གྱིས་ཐོས་བསམ་སྟོབ་གཉེར་དང་དེ་ཡང་འཆད་ཉན་ཅམ་བྱ་མ་སོང་བར་སྟོན་སྟེ་ཉམས་བཞེས་ཐོག །བཤད་སྟེ་བྱུང་འབྲེལ་གྱིས་རྒྱུ་འཛིན་དར་སྒེལ་སྒྲ་ན་མཐོ་བ་ཞིག་གནད་སྟེ་བྱས་ད་ཉྟ་ཡང་ལུལ་གྱི་གཞན་ན་མེད་ཅིང་འཛམ་གླིང་ན་རྣམས་རིན་ཡོད་པ་དང་། རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་གཉེར་བྱ་བྱུར་པའི་གཞུང་ལུགས་ཐུན་ཐུམ་ཆོགས་པ་ཞིག་རང་ཅག་གི་སྐད་ཡིག་འདིའི་སྟེང་བྱ་ཡོད་ལ། མས་པོ་སོང་མ་ཆོས་ལུལ་བྱ་བཞག་པའི་སྐད་ཡིག་གཞི་རྩར་བཟུང་བའི་རིན་ཐང་བལ་བའི་བཀའ་བསྟན་གཞུང་།

ལྷགས་དང་བཅུ་ཕྱག་རིག་པའི་གནས་འདི་དག་ཙམ་བ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་རྒྱན་འཛིན་
 དར་སྤེལ་དང་། མི་རབས་རྗེས་མ་ལ་ཅིས་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་པའི་གལ་ཆེའི་འགན་ཁུར་ཆེ་
 མོ་ཞིག་རང་ཅག་ནམས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཟང་པོ་སྤྱོད་མེད་ཅེད། དེ་ལ་མི་རིགས་རིག་གཞུང་
 དང་བཅས་པ་ལ་མཛད་རྗེས་མཛོན་པར་མཐོ་བའི་མེར་ཤུལ་དགོན་གྱི་ཁྲི་ཐོག་སོ་བདུན་
 པ་ལྷུབ་བསྟན་སྟན་གསལ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་མཆོག་གིས་རིམ་པ་གོང་མའི་ཆོག་མཆན་
 འོག་ ཁྲི་སོ་ ༢༠༠༠ སྟེར་མེར་ཤུལ་མཐོ་རིམ་ནང་བསྟན་སྤྱོད་སྤྱིང་འདི་གསར་འཛུགས་
 དབུ་འབྱེད་གནང་ཞིང་སྤྱོད་དངོས་ཀྱན་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཇུག་པ་རུས་ལས་མི་ཡོལ་བར་
 མཛད། དེ་བཞིན་ལས་སྡེ་རིམ་བརྒྱུད་ཀྱིས་དགོངས་གཅིག་དབྱངས་གཅིག་གིས་རྒྱལ་སྤྱོད་
 དང་། ཡོངས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་མོ་ཁྲི་པ་རག་དབང་ལེགས་འོངས་མཆོག་
 གིས་གཙོས་ཆོད་ཐུབ་ཀྱི་དགེ་ཆན་རུ་མས་སྤྱོད་བྱ་རྗེས་འཛིན་གྱིས་མཆོན་པའི་བཤད་སྟུང་
 ལས་གསུམ་སོགས་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་གཟིགས་སྤྱོད་སྟོང་མེད་གནང་ཞིང་། སྤྱོད་སྤྱིང་
 གི་ཕྱི་ནང་བར་གསུམ་ལ་གཟིགས་ཞིབ་ཀྱིས་སྤྱོད་སྤྱིང་སྤྱིའི་སྤྱིག་འཛུགས་དང་། རྒྱགས་
 སྤྱོད་ལམ་ལྷགས་གསར་བཟོ་བྱས་པ་མ་ཟད། ཆོགས་ཆོས་ར་སོགས་སྤྱོད་གང་ཐད་ནས་
 གདན་ས་ཆེན་པོ་དག་གི་ཕྱག་བཞེས་སམ་ལག་ལེན་དྲི་མ་མེད་པའི་རྒྱན་བཟང་དར་སྤེལ་
 དང་། ལྷག་པར་གཞུང་ཆེན་ཁག་གི་དཔེ་བྲིད་རྒྱན་ལྷན་རྒྱུ་གནང་བའི་བཀའ་དྲིན་ལས་
 ད་ཆར་ཐུན་མོང་རིག་གནས་སྤྱི་དང་། གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྷ་སྟགས་དང་བཅས་པའི་
 འཆད་ཉན་ཆ་ཆོད་ཞིང་། ཐོས་བསམ་སྤྱོད་གཉེར་གྱི་གོ་རིམ་དང་སྤྱིག་འཛུགས་རྒྱགས་
 སྤྱོད་ཀྱི་ཆོད་གཞི་སོགས་གང་ཐད་ནས་པོད་ཁམས་ཡོངས་སུ་ཐུས་ཀ་རུང་ལེགས་པའི་ནང་
 བསྟན་སྤྱོད་སྤྱིང་ཞིག་ཡིན་ཞེས་སྒྲིབ་ཀྱང་སྤྱོད་གསལ་སུ་མི་འགོ་བའི་ཆོད་རྒྱ་སྤྱོད་དང་། ད་
 ལམ་སྤྱོད་སྤྱིང་འདིའི་སྤྱོད་གཉེར་བ་རྣམས་པས་གཟིགས་སྤྱོད་སྤྱོད་བདེ་དང་། སྤྱིག་གཞི་
 ལྷན་གྱི་སྤྱོད་ཆོད་གཏན་ཁེལ་ཡོང་ཐབས། འཆད་ཉན་གྱི་གོ་རིམ་དང་རྒྱགས་གཞི་སོགས་
 དེང་རབས་ཀྱི་འགོས་དང་མཐུན་པར་ཡོང་བ་བཅས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་མང་པོ་ལ་གཞིགས་
 ཏེ། གནད་ཡོད་ཀྱི་དགེ་ཆན་རྣམས་པས་དབུ་བྲིད་འོག་རིག་གནས་པ་དང་སྤྱོད་གཉེར་བ་

མང་པོས་སྤར་བ་ལྷ་འདེགས་ཀྱིས་ལྷ་དག་སོགས་ལ་འབད་བཅོམ་ཆེར་བསྐྱེད་གནང་མཐར།
སྤོབ་སྤྱིར་གི་སྤྱིག་ལམ་གཞིར་བཟུང་སྟེ་གཞུང་ཆོན་ཆེད་སྤྱིག་གི་སྤོབ་དེབ་བཞོད་སྤྱིག་ལྷས་
པའི་ཁོངས་ནས། དབུ་གསར་འཛིན་གྱི་སྤོབ་དེབ་ཀྱི་ནང་དུ་ཡོད་པལ་ལྷན་ལྷ་བ་གྲགས་
པའི་གསུང་དབུ་མ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་སྟོང་། ཡེ་ཙྰ་ཁ་ཁ་པ་སྤོ་བཟང་གྲགས་པའི་
གསུང་དབུ་མ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་སྟོང་ཆ། ཡུལ་ཆབ་དར་མ་རིན་ཆེན་གྱི་གསུང་
རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལེའུ་གཉིས་པ་ལྷགས་འབྱུང་སྟངས་། ཟུར་ལྟའི་སྤོབ་ཆོན་།
ཡེ་ཙྰ་ཁ་ཁ་པ་སྤོ་བཟང་གྲགས་པའི་གསུང་རྟེན་འགྲེལ་བསྟོད་པ་བཅས་སྟོགས་བསྐྱིགས་
ཀྱིས་དཔེ་སྤྲུལ་ལྷས་ཡོད།

གསལ་བཤད།

དང་པོ། ལྷ་དག་གི་གོ་རིམ་ཁྲོད་ནས་དཔེར་ན། རྣམ་བཞག་དང་རྣམ་གཞག་སོགས་
དང་། ཆོག་ལྷག་གི་སྤྱབས་སུ་གའི་རྩིས་སུ་བར་སྟོང་ཡོད་པ་རྣམས་ལ། ཤད་ཡོད་མེད་
ཅི་རིགས་པ་རྣམས་གཅིག་གྱུར་དང་། རྟིག་དང་རྟིག་སོགས་ཀྱང་པལ་ཆེར་གཅིག་གྱུར་
བཅོས་ཡོད་ལ། པ་དང་བའི་སྤོབ་ཐང་ཐད་ནས་པལ་ཆེ་བ་ཞིག་མ་དཔེ་དང་བསྐྱར་ནས་
སོར་འཛིག་དང་། ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་མངོན་གསལ་ཅན་གྱི་ཡིག་འོར་འགའ་ཞིག་འོར་
བཅོས་བྱས་མོད། ནང་དོན་གྱི་ཆ་ནས་མ་དཔེ་ལ་ཞིབ་བསྐྱར་སྟག་རང་སོར་བཞག་པ་ལས་
བཅོས་བསྐྱེད་གང་ཡང་ལུས་མེད།

གཉིས་པ། འདིར་འཛིན་གྱ་སོ་སོའི་མིང་འདོགས་སྤངས་སེར་བྱེས་མཁས་སྤྲུལ་གྱ་ཆང་
གི་སྤྱག་བཞེས་ལྟར་དང་། གཞུང་ཆོན་བཀའ་པོད་ལྷ་འཛིན་གྱ་བརྒྱ་བཞི་སྤོབ་ཆོན་ལ་
ཁག་བཞོས་ལྷས་ཤིང་། དེ་མཚུངས་ཀྱི་ཟུར་ལྟའི་སྤོབ་ཆོན་གལ་ཆེ་བ་རེ་ཡང་བསྐྱར་ཡོད།
སྤྱགས་ཀྱི་འཛིན་གྱ་གཉིས་ཀྱི་སྤོབ་དེབ་ཁོངས་གསང་ཆོན་རྒྱུད་གྱ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱག་བཞེས་
ལྟར་གྱི་གཞུང་ཆོན་གནད་ཆེ་བ་ཁག་དང་། རིག་གནས་ཀྱི་འཛིན་གྱ་གཉིས་ཀྱི་སྤོབ་དེབ་
ལ་བོད་ཁམས་ལ་གྲགས་ཆེ་བའི་རིག་གནས་དང་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྟོར་གདམ་གསེས་ཀྱིས་སྟོགས་

བསྐྱེགས་ལྷན་ཏེ་ཁྱོད་འཛིན་གྱུ་བཙུང་གི་སྒྲིབ་དེབ་སྐྱེགས་ལྷན་ལྷན་ཡོད། ས་
བཙན་འཛིན་སྤངས་དང་དཀར་ཆག་སྐྱེག་སྤངས་ནི། གདན་ས་ཆེན་པོ་ལག་གི་ལལ་རྒྱན་
ལྷན་ནང་གསེས་གཞུང་ཚན་རེ་རེར་བརྗོད་བྱའི་གནད་ཚང་བའི་མཆན་དང་དེ་མཆུངས་
ཀྱི་དཀར་ཆག་གསར་བསྐྱེགས་ལྷན་ཡོད།

གསུམ་པ། སྒྲིབ་གཉེར་བ་ཚོས་ཚུད་གཞུང་གི་སྒྲིབ་དེབ་འདི་གཞིར་བཞག་སྟེ་ལ་
འཁོར་རེ་རེའི་ཚུད་གཞུང་ལ་སྒྲིབ་གཉེར་གྲུབ་ངེས་པ་མ་ཟད། དེ་དག་དང་འབྲེལ་ཡོད་
ཀྱི་རྒྱ་བོད་མཁས་པའི་གཞུང་གང་ལ་གཟིགས་རྟོག་གནང་དགོས་པ་དག་ཆན་སོ་སོར་
བཀའ་འདྲི་དང་འབྲེལ་རང་དོན་རང་གཅེས་ཀྱིས་བྱུང་ལྟའི་དཔེ་དེབ་འཆོལ་སྟོག་དགོས་
པ་དང་། དཔེ་བྲིད་ཆན་ཆུང་པས་ཀྱང་སྒྲིབ་དེབ་འདི་དག་གཞིར་བཟུང་གིས་འཛིན་གྱུ་
སོ་སོའི་ཚུད་གཞུང་གི་དཔེ་བྲིད་དང་གཞུང་རྒྱུ་མཆོལ་སྟོམས་བསྐྱེགས་གནང་སྟེ་སྒྲིབ་
མའི་ཤེས་སྒྲིབ་ལ་ཕན་ཐོགས་ངེས་སུ་འགྱུར་བྱུང་པའི་རེ་བ་དང་བཅས།

མེར་བྱལ་མཐོ་རིམ་ནང་བསྟན་སྒྲིབ་སྤྱིར་གི་སྒྲིབ་གཉེར་ཁང་ནས།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ལྷ་ ༡༡ ཚེས་ ༡ ཉིན།

དཀར་ཆག

དབུ་མ་འཆུག་ལའི་རང་འབྲེལ་རྟོག་པུ་མ།	1
འཆུག་གཞིའི་དབུ་མ།	1
མཚོད་བརྗོད།	1
རྒྱལ་སྤྱུ་རྒྱུད་བ།	3
འདིར་བསྟན་ཚུལ་གསུམ།	4
དབུ་མ་སྒྲིང་རྩེ།	6
སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ།	8
རྒྱལ་སྤྱུ་ཆེ་བ།	13
དབུ་མ་རིང་མོར་།	14
རིགས་པ་གསུམ།	14
བསྟན་བཅས་དང་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པ།	15
དེ་དག་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ།	17
སྦྱིན་པའི་ཕར་སྦྱིན་གྱི་ཁྱད་པར།	17
སྦྱིན་པའི་ཕར་སྦྱིན་གྱི་དབྱེ་བ།	22
སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པ།	23
རྒྱལ་ཁྲིམས་གྱི་ཕན་ཡོན།	27
སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པ།	32
ཁོང་ཁྲིས་དག་ཅ་འཛོམས་རྒྱུ་ལ།	34
བཟོད་པ་བསྟེན་པའི་ཕན་ཡོན།	36
སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པ།	44

མེམས་བསྐྱེད་ལྟ་བུ།	47
མེམས་བསྐྱེད་དུག་པ།	50
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྒྲིམས།	50
ཡང་དག་པའི་དོན་ལུང་གིས་བསྟན་ཚུལ།	55
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྟུབ་པ།	55
རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་བཞག་པ།	55
བདག་སྐྱེ་དགག་པ།	56
གཞན་སྐྱེ་འདོད་པའི་ཚྭ་གས་སྐྱེ་མ་བཞུགས་པ།	60
གཞན་སྐྱེ་འདོད་པའི་ཚྭ་གས་སྐྱིར་དགག་པ།	61
གཞན་སྐྱེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།	63
བདེན་གཉིས།	69
འཇིག་རྟེན་པ་ལ་སྟོན་པའི་ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་བ།	70
ཀྱན་རྫོང་བདེན་པ་བཤད་པ།	72
དོན་དམ་བདེན་པ་བཤད་པ།	74
འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུར་ཐལ་བ།	79
ཐ་སྟོང་བདེན་པ་རིགས་པས་དབྱེད་བཟོད་དུ་ཐལ་བ།	80
དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཁྱེད་པས་ཐལ་བ།	82
དབུ་མ་འཇུག་པའི་རྩམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་སྟོན།	84
འཇུག་གཞིའི་དབུ་མ།	85
རྩམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མཚོན་པར་བཞུགས་པ།	87
རྒྱལ་སྤྱི་རྒྱུད་པ།	92
འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུམ།	95
དབུ་མ་སྤྱིང་ཇེ།	99
ལྷགས་འདིའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སྐྱིར་བསྟན་པ།	106
བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱང་མེམས་སོ་སྐྱེའི་སར་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ།	109

ས་བཙུ་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག་.....	110
སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ།.....	114
བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སའི་རྣམ་གཞག་.....	114
རྒྱལ་སྤྱལ་ཆེ་བ།.....	118
དབྱ་མ་རིང་མོང་།.....	120
འགྲེལ་བ་མཛད་པའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་བཤད་པ།.....	122
དེ་ཉིད་སྦྱོང་འཇུག་གི་ལུགས་སུ་བསྟན་པ།.....	126
ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ།.....	130
བསྟན་བཅོས་དང་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ།.....	134
དེ་དག་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བ།.....	138
རྒྱན་པའི་པར་ཕྱིན་གྱི་ཁྱད་པར།.....	145
རྒྱན་པའི་པར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ།.....	150
སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པ།.....	153
རྩལ་ཁྲིམས་གྱི་པན་ཡོན།.....	156
སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པ།.....	161
ཁོང་ཁྲིས་དག་ཅ་འཛོམས་རྩལ།.....	163
བཟོད་པ་བསྟན་པའི་པན་ཡོན།.....	171
སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པ།.....	175
སེམས་བསྐྱེད་ལྔ་པ།.....	177
སེམས་བསྐྱེད་དྲུག་པ།.....	180
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཕྲོག་སྟོན་པ།.....	180
ཡང་དག་པའི་དོན་ལུང་གིས་བསྟན་རྩལ།.....	190
རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་གྱི་དགག་བྱ་རྩོས་འཛིན།.....	192
ཐལ་འཕྱར་པའི་ལུགས་གྱི་དགག་བྱ་རྩོས་འཛིན།.....	199
ཆོས་གྱི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྐྱབ་པ།.....	205
རང་བཞིན་གྱིས་སྦྱེ་བ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་བཞག་པ།.....	205

བདག་སྐྱེ་དགག་པ།	210
གཞན་སྐྱེ་འདོད་པའི་སྒྲུབ་པ་ལ་བཞུགས་པ།	215
གཞན་སྐྱེ་སྐྱེ་དགག་པ།	217
གཞན་སྐྱེ་བྱེ་བྱག་ཏུ་དགག་པ།	223
བདེན་གཉིས།	229
བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་བསྟན་པ།	231
འཇིག་རྟེན་པ་ལ་སྟོན་པའི་ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་བ།	235
ཀུན་རྫོང་བདེན་པ་བཤད་པ།	239
ལྷགས་འདིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་	244
དོན་དམ་བདེན་པ་བཤད་པ།	250
སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་ཚུལ།	252
འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུ་ཐལ་བ།	261
ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་པས་དབྱེད་བཞེད་ཏུ་ཐལ་བ།	264
དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཁྱེད་པས་ཐལ་བ།	267
རྣམ་འགྲེལ་ཐར་ལམ་གསལ་བྱེད་ལེའུ་གཉིས་པ་ལྷགས་འབྱུང་ཐང་།	273
རུས་མཉམ་གྱི་རྟེན་དགག་པ།	273
ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པ་དགག་པ།	276
ལུས་རགས་པའི་ཆ་མེད་ཡིད་སྟོའི་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པ་དགག་པ།	280
ཆོས་ཆོས་ཅན་དང་རིགས་དང་ཆོགས་པ་བཞུགས་པའི་སྒྲིབ་རྣམ་གཞག་	287
རྒྱལ་ཐུན་ཡིད་སྟོའི་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པ་དགག་པ།	289
བཀག་པ་ལ་གཞོན་པ་སྤང་བ།	295
རྣལ་འབྱོར་མདོན་ལུ་མ།	299
དེ་ལས་སྦྱོར་བ་སྤྲོད་ཆོགས་སྐྱེ་ཚུལ།	303
དེ་གཉིས་ལས་འབྲས་ཏུ་སྤྲོད་ཆོགས་འབྱུང་ཚུལ།	307

ཕུར་ལྷའི་སྒྲོབ་ཚན།

ཉེན་འགྲེལ་བཞུགས་པ།	313
--------------------------	-----

༡༡། །དབྱ་མ་འབྱུག་པའི་རང་འབྱེལ་ལྟོང་།

དཔལ་ལྷན་ཟླ་བ་གྲགས་པ།

འབྱུག་གཞིའི་དབྱ་མ།

༡༡། །ཁྱ་གར་སྐད་དུ། མ་རྩུ་མ་ཀ་ཨ་བ་རྒྱ་ར་བླ་ཁུ་རྩུ་མ། བོད་སྐད་དུ། དབྱ་མ་ལ་
འབྱུག་པའི་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ཅུར་གྱུར་པ་ལ་ཐུག་
འཆལ་ལོ། །

མཆོད་བརྗོད་།

དབྱ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འབྱུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དབྱ་མ་ལ་འབྱུག་པ་ཚོམ་པར་
འདོད་པས། ཡང་དག་པར་རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ནམས་
པས་ཀྱང་ཐོག་མར། བཅོམ་ལྷན་འདས་སྤིང་རྩེ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཕུན་སུམ་
ཆོགས་པ་དང་པོ། སེམས་ཅན་འཁོར་བའི་བཅོན་རར་བསྐྱམས་པ་སྦྱབས་མེད་པ་དཔག་
དུ་མེད་པ་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོབ་པའི་མཆོད་ཉིད་ཅན་ལ་བསྟོད་པར་འོས་པ་ཉིད་
དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་སངས་རྒྱུ་འབྲིང་ནམས་སྤུབ་དབང་སྦྱིས། །སངས་རྒྱུ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལས་འབྲུངས་ཤིང་། །སྤིང་རྩེའི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་ལྷོ་
དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རྒྱལ་སྲས་ནམས་ཀྱི་རྒྱ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོགས་སུ་
བཅད་པ་གཉིས་སྟོས་སོ། །དེ་ལ་གོང་ན་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབང་ཐུག་ཕུན་སུམ་ཆོགས་
པ་མངའ་བས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱུ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ནམས་པས་
ཀྱང་དབང་ཐུག་དམ་པ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཉིད་དང་། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ནམས་དེའི་

བཀས་མངའ་བསྐྱར་བའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྷན་འདས་རྣམས་ལ་བྱབ་དབང་ཞེས་
བྱའོ། །དེ་རྣམས་ལས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དག་སྦྱིས་པ་ནི་དེ་དག་ལས་བསྐྱར་པའོ། །དི་
ལྟར་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་རྣམས་བྱང་བར་གྱུར་པ་ན་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཕྱིན་ཅི་
མ་ལོག་པ་སྟོན་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ལ། དེ་ཉན་པ་དང་སེམས་པ་དང་སྒྲོམ་པའི་རིམ་པ་
ལས་ཀྱང་ལྷག་པར་མོས་པ་དེ་ལྟ་བ་བཞིན་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉེ་བར་
བསྟན་པ་ཉན་པ་ཁོ་ན་ལས་དོན་དམ་པ་རྟོགས་པ་ལ་མཁས་སུ་བྱེན་ཀྱང་མཐོང་བའི་སྦྱི་
བ་ཁོ་ན་ལ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་ཉེ་བར་སྟོན་
པའི་སྦྱབ་པ་པོ་དག་གིས་ལས་རྣམ་པར་སྦྱིན་པར་ངས་པའི་འབྲས་བུ་ལྟར་ཆོ་རབས་གཞན་
ཏུ་མདོན་པར་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པ་གོར་མ་ཆག་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །

དི་སྐད་ཏུ་འཕགས་པ་ལྟས། དེ་ཉིད་ཤེས་པས་གལ་ཏེ་འདིར། བྱུང་ན་འདས་པ་
མ་ཐོབ་ཀྱང་། སྦྱི་བ་གཞན་ཏུ་འབད་མེད་པར། །ངས་པར་ཐོབ་འགྱུར་ལས་བཞིན་
ནོ། །ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དབུ་མ་ལས་ཀྱང་། རྫོགས་སངས་རྒྱས་རྣམས་མ་བྱང་
ཞིང་། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱང་བྱད་པ་ན། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། །བརྟེན་པ་མེད་
པར་རབ་ཏུ་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ཡང་དག་པའི་གདམས་ངག་གི་འབྲས་བུ་
ཐོབ་པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས་དག་སྟེ། །འདི་ལྟར་བྱ་བ་བྱས་སོ། །འདི་ལས་སྤྱིད་པ་གཞན་
མི་ཤེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ན་འབྲས་བུའི་མཆོག་གམ་སྤྲ་ན་
མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལས་
ཐོས་ནས་དེ་དོན་ཏུ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་སྦྱོགས་པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས་དག་སྟེ། །དམ་
པའི་ཆོས་པར་དཀར་པོའི་མདོ་ལས། མགོན་པོ་དེ་རིང་བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་གྱུར། །བྱང་
ཆུབ་དམ་པ་ཡང་དག་བསྐྱགས་པར་བགྱི། །བྱང་ཆུབ་པ་ཡིས་སྦྱ་ཡང་རབ་ཏུ་བརྗོད། །དེ་
བས་བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་མི་བྱད་འདྲ། །ཞེས་དི་སྐད་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱང་དེ་ལྟ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྦྱོགས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་

གྱི་ཐེས་ལུ་མཐུན་པ་ཅམ་ཡང་མི་སྐྱབ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཉན་ཐོས་ཡིན་པས་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །སངས་རྒྱུ་གྱི་སྐྱེ་འདི་སངས་རྒྱུ་
གྱི་དེ་ཉིད་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱུ་དང་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྒྱགས་པའི་
སངས་རྒྱུ་གསུམ་ཅར་ལ་ཡང་འཇུག་སྟེ། དེས་ན་སངས་རྒྱུ་གྱི་སྐྱེས་རང་སངས་རྒྱུ་
དག་བསྟན་དོ། །དེ་དག་ནི་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་བྱང་པར་གྱིས་
ཉན་ཐོས་རྣམས་ལས་བྱང་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཕྱིར་དང་། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་
ཚོགས་དང་བྱགས་ཐེ་ཆེན་པོ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་མེད་པས་
ཡང་དག་པར་རྒྱགས་པའི་སངས་རྒྱུ་རྣམས་པས་དམན་པའི་ཕྱིར་ན་འབྲིང་ངོ་། །དེ་ཉིད་
གྱི་ཕྱིར་དེ་དག་ནི་ཉེ་བར་མ་བསྟན་པར་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་ཞིང་བདག་ཉིད་གཅིག་པུའི་ཕྱིར་
རང་ཉིད་སངས་རྒྱུ་པས་རང་སངས་རྒྱུ་སོ། །

ཀུལ་སྐྱེས་རྒྱུར་བ།

ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱུ་དེ་དག་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པས་ཚོས་བསྟན་པ་ལས་ངེས་པར་བྱུང་བ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་བྱུང་དབང་ལས་སྐྱེས་
སོ། །ཡང་བྱུང་པའི་དབང་པོ་དེ་རྣམས་གང་ལས་བསྟན་ཤིང་། སངས་རྒྱུ་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ལས་འབྱུངས་ཤིང་། ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་སོ། །གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལས་སྐྱེས་པར་གྱུར་པས་ཀུལ་བའི་
སྐྱེས་ཞེས་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟར་སངས་རྒྱུ་བཙེམ་ལྡན་འདས་རྣམས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་འབྱུངས་ཤིང་། འདི་ནི་བདེན་མོད་གྱི་འོན་ཀྱང་རྒྱ་གཉིས་
གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་སངས་རྒྱུ་བཙེམ་ལྡན་འདས་རྣམས་གྱིས་རྒྱུར་འགྱུར་ཏེ།
གནས་སྐབས་གྱི་བྱང་པར་དང་། ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་འཇུག་པ་ལས་སོ། །དེ་ལ་གནས་
སྐབས་གྱི་བྱང་པར་ལས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གནས་སྐབས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
གནས་སྐབས་གྱི་རྒྱ་ཅན་ཡིན་པ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་འཇུག་པ་ལས་

ནི་རི་ལྷ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ཡུར་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཅོམ་ལྷན་
 འདས་ཤུག་ཐུབ་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཆེས་ཐོག་མ་ཁོ་
 བར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡང་དག་པར་འཛིན་ཏུ་བརྟག་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་
 དེ་ལྷ་འཕགས་བྱ་མཐར་ཐུག་པ་དེའི་རྒྱ་གཙུག་པོར་ཡུར་པ་ལ་ལྷོས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལས་འབྱུངས་པར་བསྟན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྒྱ་ཐུན་
 ལྷ་མོ་ཆོག་པ་ཆེས་བསྐྱིད་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ལ། རྒྱ་ལ་མཆོད་པ་བརྗོད་པས་ཀྱང་འབྲས་
 བྱ་ལ་མཆོད་པ་དོན་གྱིས་འཕངས་པར་དགོངས་ཏེ། སངས་རྒྱུས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་
 དག་གིས་སྤྲོན་གྱི་སྒྲོན་ཤིང་ཆེན་པོ་འབྲས་བྱ་ངེས་པར་དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྟེར་བ། ལྷ་གྲ་
 ལ་སོགས་མཐོ་ཞིང་ལོ་མ་འཇམ་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡུར་པ་ལྷར་བསྐྱེམས་ཏེ་ཡོངས་སུ་
 བསྐྱར་བར་བྱ་བ་ཉིད་ཏུ་བསྟན་པར་བྱ་ཞིང་། ཏུས་དེར་ཉེ་བར་ཡུར་ཅིང་ཐེག་པ་གསུམ་
 ལ་བཀོད་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཡུང་པོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་ངེས་པར་སྐྱར་བར་བྱ་བའི་
 ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ལ་བསྟན་པ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །རི་རྒྱུད་ཏུ་འཕགས་
 པ་དཀོན་མཆོག་བཞུགས་པའི་མདོ་ལས། འོད་སྤངས་འདི་ལྷ་སྟེ་དཔེར་ན་རྩ་བ་ཆོས་པ་ལ་
 རྒྱག་འཆལ་བ་ལྷར་ཉ་བ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འོད་སྤངས་དེ་བཞིན་ཏུ་གང་དག་ང་ལ་རབ་
 ཏུ་དང་པ་དེ་དག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ལ་རྒྱག་བྱའི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 རྣམས་ལ་ནི་དེ་ལྷ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ལས་ནི་
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱང་ཐོ་། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལས་ནི་ཉན་ཐོས་དང་
 རང་སངས་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་བྱང་ཐོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྷ་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྷ་མ་ནི་རིགས་
 པ་དང་ལྷུང་དག་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལས་འབྱུངས་
 པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །

འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུམ།

ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དེ་དག་ཅིའི་རྒྱ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། སྟོང་རྒྱུད་སེམས་

དང་གཉིས་སུ་མེད་སྟོང་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རྒྱལ་སྤྱི་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ། ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་
སོ། །དེ་ལ་སྟིང་རྩེ་ནི་བཅེ་བ་སྟེ། འདི་ཉིད་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རྣམ་པ་དང་རང་གི་
ངོ་བོ་ཅན་ནོ། །གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྟོང་ནི། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་
མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་པོ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་འཕགས་པ་ཆོས་ཀྱན་
འགྲོ་བའི་མདོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
ཁོང་ཏུ་ཆུད་པར་བགྱིད། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་མཉམ་པའོ། །སྟོ་བྱར་
ཏུ་བྱུང་བ་མི་གནས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཤེས་པར་བགྱི་བ་ཅམ་དང་། ཤེས་པ་པོས་སྟོང་
པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བགྱི་བ་ཅམ་ཏུ་བས་ན་ཆོས་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་འདི་སེམས་ཅན་
རྣམས་ཀྱིས་ཁོང་ཏུ་ཆུད་པར་བྱའོ་སྟུམ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལ་སེམས་གང་སྟེས་
པ་འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་བགྱིད། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་སེམས་དང་། སྤྱོད་མེད་པའི་སེམས་དང་། བྱམས་པས་མཉེན་
པའི་སེམས་དང་། སྟིང་རྩེས་མི་རྒྱུག་པའི་སེམས་དང་། དགའ་བས་འགྱོད་པ་མ་མཆིས་
པའི་སེམས་དང་། བཏང་སྟོམས་ཀྱིས་དྲི་མ་མ་མཆིས་པའི་སེམས་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱིས་མི་འགྱུར་བའི་སེམས་དང་། མཚན་མ་མ་མཆིས་པས་སྦྱིབ་པ་མ་མཆིས་པའི་སེམས་
དང་། སྟོན་པ་མ་མཆིས་པས་མི་གནས་པའི་སེམས་ཞེས་རི་རྒྱུད་བཟུན་པ་བཞིན་ནོ། །བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་རྒྱ་ནི་སྟིང་རྩེ་དང་། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཤེས་རབ་
དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ཆོས་གསུམ་པོ་འདི་དག་ཡིན་ནོ། །

རི་རྒྱུད་ཏུ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱིར་བ་ལས། དེ་ཡི་ཙ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས། །རི་དབང་རྒྱལ་པོ་
ལྟར་བཟུང་དང་། རྟོགས་མཐའ་གཏུགས་པའི་སྟིང་རྩེ་དང་། གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་ཡེ་ཤེས་
ལགས། ཞེས་གསུངས་སོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་
རྩ་བ་ཡང་སྟིང་རྩེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན་སྟིང་རྩེ་གཙོ་བོ་ཉིད་ཏུ་བཟུན་པར་འདོད་པས། གང་
ཕྱིར་བཅེ་ཉིད་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཐོག་ཕུན་ཚོགས་འདིའི། །ས་བོན་དང་ནི་སྟེལ་ལ་རྒྱར་འདྲ་ཡུན་
རིང་ཏུ། །ཁོངས་སྟོན་གནས་ལ་སྟིན་པ་ལྟ་བུར་འདོད་ལྱུར་པ། །དེ་ཕྱིར་བདག་གིས་ཐོག་

མར་སྒྲིང་རྗེ་བསྟོན་པར་བཀྱ། བེས་བྱ་བ་སྒྲོས་སོ། ཁི་ལྟར་སྤྱི་རྩལ་གྱི་འབྲུ་ལ་སྐོགས་པ་
 ལུན་སུམ་ཚྲིགས་པ་ལ། ཐོག་མ་དང་བར་དང་ཐ་མ་ནམས་སུ་ས་པོན་དང་རྩུ་དང་སྤྱིན་
 པ་ནམས་གཙོ་པོ་ཉིད་ཏུ་ལྟར་པས་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་སྒྲིང་རྗེ་ཁོ་ན་
 ཏུས་གསུམ་ཅར་ཏུ་ཡང་རྒྱལ་བའི་ལོ་ཐོག་ལུན་སུམ་ཚྲིགས་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཉིད་ཏུ་
 རྟོན་པ་ཡིན་ནོ། འདི་ལྟར་སྒྲིང་རྗེ་ནི་གཞན་གྱི་སྤྱག་བསྐལ་གྱིས་སྤྱག་བསྐལ་བ་ཉིད་གྱིས་
 སེམས་ཅན་སྤྱག་བསྐལ་བར་ལྟར་པ་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་བརྒྱབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གདོན་
 མི་བླ་བར་བདག་གིས་འཇིག་རྟེན་འདི་མཐའ་དག་སྤྱག་བསྐལ་ནས་བཏོན་ཏེ། སངས་རྒྱས་
 ཉིད་ལ་ངེས་པར་སྦྱར་བར་བྱའོ་སྒྲིམ་ཏུ་ངེས་པར་སེམས་བརྟུན་པར་བྱེད་དོ། འདམ་བཅའ་བ་
 འདི་ཡང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤངས་པས་སྦྱབ་པར་མི་རུས་པས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་
 ཡེ་ཤེས་ལ་ཡང་ངེས་པ་ཁོ་ནར་འཕྲུག་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་གྱི་ས་
 པོན་ནི་སྒྲིང་རྗེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ཁི་སྐད་ཏུ་རིན་པོ་ཆེའི་བྲང་བ་ལས། ཐོག་པ་ཆེན་པོ་གང་
 ཞིག་ལས། སྒྲིང་རྗེ་ཐོན་བཏང་སྟུང་པ་ཀུན། ཡེ་ཤེས་བྱི་མ་མེད་བཤད་པ། སེམས་ཡོད་
 སུ་ཞིག་དེ་ལ་སྟོང་། ཅེས་གསུངས་སོ། བྲང་རྩུབ་ཀྱི་སེམས་བརྟུན་ཏུ་ཟིན་ཀྱང་། གལ་
 ཏེ་ཏུས་སྤྱིས་སྒྲིང་རྗེའི་རྒྱས་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་བརྩས་པར་མ་ལྟར་ན། འབྲས་བུའི་ཚྲིགས་
 ཡངས་པ་མ་བསགས་པ་འདི་ངེས་པར་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཕྱ་
 ངན་ལས་འདས་པས་ཕྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འཁྱུར་རོ། འབྲས་བུ་མཐའ་ཡས་པའི་གནས་
 སྐབས་ཐོབ་ཏུ་ཟིན་ཀྱང་གལ་ཏེ་ཏུས་སྤྱིས་སྒྲིང་རྗེའི་ཡོངས་སུ་སྤྱིན་པ་དང་བྲལ་བར་ལྟར་
 ན་ནི་འདི་ཏུས་རིང་པོར་ཉེ་བར་ཡོངས་སྟུང་པར་མི་འཁྱུར་ལ། འཕགས་པའི་འབྲས་བུའི་
 ཚྲིགས་ཆེན་པོ་རིམ་པ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་པ་ནམ་པར་བར་མ་ཆད་པ་ཡུན་རིང་
 པོར་མངོན་པར་འཕེལ་བར་ཡང་མི་འཁྱུར་རོ། །

དབྱ་མ་སྒྲིང་རྗེ།

ད་ནི་དམིགས་པའི་བྱེ་བྲག་ལ་འཕྲུག་པའི་སྟོན་སྒྲིང་རྗེའི་རང་གི་རོ་བའི་

ཁྱད་པར་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱས་ཏེ་དེ་ཉིད་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་བཙམ་པར་འདོད་པས། དང་པོར་ང་ཞེས་བདག་ལ་ཞེན་ཁུར་ཅིང་། །བདག་གི་འདི་ཞེས་དངོས་ལ་ཆགས་བསྐྱེད་པ། །ཟླ་ཆུན་འཕུན་ཉེས་རང་དབང་མེད་པ་ཡི། །འགྲོ་ལ་སྤྱིང་རྒྱུར་གང་དེ་ལ་འདུད། །ཅེས་བྱ་བ་སྒྲོས་སོ། །འཇིག་རྟེན་འདི་ནི་བདག་གིར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་སྒྲ་རོལ་ཉིད་ཏུ་ངར་འཇིན་པས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་བདག་ཡོད་དོ་སྟུང་ཏུ་ཉེ་བར་བཞགས་ནས་འདི་ཉིད་ཏུ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་ཅིང་། །འདི་ནི་བདག་གི་ལོ་སྟུང་ཏུ་ངར་འཇིན་པའི་ཡུལ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའི་རྣམ་པ་མ་ཡུས་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ནོ། །བདག་དང་བདག་གིར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་འཇིག་རྟེན་འདི་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ཐག་པས་ཆེས་དམ་ཏུ་བསྡུམས་པ། །འབྲུལ་འཁོར་སྐྱོར་མཁན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བསྐྱེད་པ་ལ་རག་ལས་པར་འཇུག་པ། །འཁོར་བའི་ཁྲོན་པ་ཆེན་པོ་སྲིད་པའི་ཆེ་མོ་ནས་མནར་མེད་པ་ལ་བྱག་པ་ཟབ་ལ་བར་མེད་པར་འཕུན་པ། །རང་གི་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱུར་ཏུ་འགྲོ་བར་འཇུག་པ། །འབད་པས་ཅི་ཞིག་ལྟར་བྱང་བར་བྱ་བ། །མི་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་ལས་དང་སྐྱེ་བའི་ཀླན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲ་མ་དང་སྐྱེ་མ་དང་བར་གྱི་རིམ་པ་ངེས་པར་མི་ཟིན་པ། །ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་རྟུག་བསྐལ་གྱི་རྟུག་བསྐལ་དང་། །འབྱུར་བའི་རྟུག་བསྐལ་ཉིད་དག་གིས་གཅོག་པའི་ཕྱིར་ཟོ་ཆུན་ཁྱུང་མའི་གནས་སྐབས་ལས་མ་འདས་པར་གནས་པ་ཞིག་སྟེ། །གང་གི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེའི་རྟུག་བསྐལ་གྱིས་རྟུག་བསྐལ་བ་དེ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྤྱིང་རྒྱུར་དམིགས་ནས་བསྐྱབ་པར་སྒྲོ་བ་དེའི་ཕྱིར་ཆེས་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་སྤྱིང་རྒྱུར་ཆེ་ཆེན་པོ་ལ་རབ་ཏུ་ཕྱག་འཚལ་སོ། །འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིང་རྒྱུར་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའོ། །ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིང་རྒྱུར་དམིགས་པའི་སྐྱོན་ནས་གསལ་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར། །འགྲོ་བ་གཡོ་བའི་རྒྱ་ཡི་ནང་གི་ཁྲ་བ་ལྟར། །གཡོ་དང་རང་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱིང་པར་མཐོང་བ་ཡིས། །ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོས་ཏེ། །སྤྱིང་རྒྱུར་གང་དེ་ལ་འདུད། །ཅེས་བྱ་བ་དེ་དང་སྐྱུར་བར་བྱའོ། །འདི་ལྟར་ཆུ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་པ་རྒྱུང་ཏེ་པོར་དྲག་པོ་མ་ཡིན་པས་

ཆ་ཤས་བརྒྱབས་པས་ཁྱབ་པའི་ནང་དུ་ཁྱེ་བའི་གཟུགས་བརྟན་སྒར་དམིགས་པའི་རྟེན་གྱི་
 ཡུལ་དང་། ལྷན་ཅིག་འཇིག་པ་དེ་དག་གི་དངོས་པོ་མངོན་ལུས་དུ་དམིགས་པ་ལྟ་བུ་ཤར་
 བ་ན། དམ་པ་དག་གིས་གཉིས་པོ་འདི་རང་གི་བདག་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལྟར་གནས་
 པར་མཐོང་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་མི་རྟག་པ་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་
 རྟོང་པ་ཉིད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྟོང་རྗེའི་གཞན་གྱི་དབང་དུ་གྱུར་
 པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བའི་མཚོར་མ་རིག་པའི་ཚོས་གྱི་བདུད་
 ཚིའི་རོ་སྤུལ་དུ་བྱང་བའི་རྒྱ། ཕྱིན་ཅི་ལྷག་རྟོག་པ་མཐའ་དག་པའི་མཚན་ཉིད། འགྲོ་བ་
 ཡོངས་གྱི་མ་རིག་པའི་རྒྱ་ཐོན་པོ་རྒྱ་ཆེ་བ་རྒྱལ་བཞིན་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རྒྱང་
 གིས་རབ་དུ་བརྒྱུད་པའི་ནང་ན་གནས་པ་རང་གི་ལས་ཀྱི་གཟུགས་བརྟན་ལྟ་བུར་མཐུན་ན་
 གནས་པ་རྣམས་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་མི་རྟག་པའི་སྤྱག་བསྐལ་ཐོག་དུ་འབབ་པ་དང་། རང་
 བཞིན་གྱིས་རྟོང་པར་མཐོང་བ་ན། དེ་དག་གི་མི་རྟག་པ་ཉིད་གྱི་སྤྱག་བསྐལ་འཛམས་པ་
 ལྟ་བུར་གྱུར་པ། དམ་པའི་ཚོས་གྱི་བདུད་ཚིའི་རོ་སྤུལ་དུ་བྱང་བ་འབྱང་བའི་རྒྱ། ཕྱིན་ཅི་
 ལྷག་གི་རྟོག་པ་མཐའ་དག་ལྷག་པའི་མཚན་ཉིད། འགྲོ་བ་ཡོངས་ཀྱི་གཉིན་ཉིད་གྱི་རང་
 བཞིན་དུ་གྱུར་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །

སེམས་བསྐྱེད་དང་པོ།

དེ་དག་གི་སྟོང་རྗེ་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་དང་། ཚོས་ལ་དམིགས་པ་
 དང་། དམིགས་པ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་རྣམས་ལ་རབ་དུ་བདུད་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བཅུ་བརྗོད་པར་འདོད་པས་དེ་བྱང་
 ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། རྒྱལ་བའི་གྲས་པོ་འདི་ཡི་སེམས་གང་འགྲོ་
 བ་རྣམས། །རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བྱིར་སྟོང་རྗེའི་དབང་གྱུར་ཞིང་། །ཀྱན་དུ་བཟང་པོའི་
 སྟོན་པས་རབ་བསྐྱོས་དགའ་བ་ལ། །རབ་དུ་གནས་པ་དེ་ནི་དང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བ་
 སྟོས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྟོང་རྗེ་ལ་སོགས་པས་

ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་ཉིད་ཆར་ནམ་པར་བྱས་ན་ས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་འཛོལ་སྟེ། ཡོན་ཏན་གྱི་
 ཉེན་ཏུ་ཡུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་གོང་ནས་གོང་ཏུ་ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་དང་། མཐུ་ལུམ་
 ཏུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པ་དང་། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཤྲགས་པ་དང་། རྣམ་
 པར་སྤྱིན་པ་འཕེལ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བས་
 དབྱེ་བ་རྣམ་པ་བརྩུར་གཞག་གི། འདི་ལ་རང་གི་རོ་པོའི་བྱང་པར་གྱིས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་
 བློ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །རི་སྐད་ཏུ། རི་ལྟར་བར་སྤང་བྱ་རྩིས་མཁས་རྣམས་གྱིས། །བརྗོད་
 པར་རྩས་མ་ཡིན་ཞིང་མི་མཐོང་བ། །དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་སྲས་གྱི་ས་ཀུན་ཀྱང་། །བརྗོད་
 མི་རྩས་ན་མཉན་པར་ག་ལ་རྩས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་
 རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་ཡིན་ལ་
 མཐར་ཆོས་གྱི་སྤྱིན་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བརྩུ་བའོ། །དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རི་སྐད་
 བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་འགྲོ་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་མཐོང་བ་སྤྱིང་རྗེའི་བྱང་པར་ཉིད་ཏུ་
 ཉེ་བར་གཟུང་བའི་སེམས་གང་སྤྱིང་རྗེའི་གཞན་གྱི་དབང་ཏུ་ཡུར་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྟོན་ལམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་
 མིང་ཅན་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེའི་རྒྱ་ཅན་གྱི་འབྲས་བུས་ཉེ་བར་མཚོན་པ་དེ་ལ་ནི།
 དང་པོ་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད་དོ། །དེ་ལ་སྟོན་ལམ་ཆེན་པོ་བརྩུ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་ལམ་འབྲུམ་
 སྤྲལ་གངས་མེད་པ་སྤྲལ་བརྩུ་པོ་གང་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་
 པས་འདེབས་པ་དེ་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྟོན་ལམ་གྱི་ནང་
 ཏུ་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་ལམ་མ་ལུས་པར་ཉེ་བར་བཟུ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཀུན་ཏུ་བཟང་
 པོའི་སྟོན་ལམ་བྱང་པར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལ་རི་ལྟར་ཉན་ཐོས་གྱི་ཐེག་པར་ཞུགས་པ་དང་། འབྲས་བུའི་ལམ་ལ་གནས་པའི་
 དབྱེ་བས་ཉན་ཐོས་གྱི་ས་བརྒྱད་རྣམ་པར་འཛོག་པ་དེ་བཞིན་ཏུ། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ཡང་
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བརྩུ་ཡིན་ནོ། །ཡང་རི་ལྟར་
 ཉན་ཐོས་དེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པ་ནི། འབྲས་བུ་དང་

པོ་ལ་ཞུགས་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་པར་མི་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། འབྲུང་བར་འགྱུར་བའི་
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དཀོན་མཆོག་གྲིན་མདོ་ལས། མོས་པ་ཆེན་པོའི་
 ཡང་ཆེན་པོས་སྦྱོད་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ས་དང་པོ་དེ་མ་ཐག་དུ་ཐོབ་པར་གནས་པ་འདི་ནི་
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་བསྐྱེད་པའི་སའོ་ཞེས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་ལྟ་
 བུའོ། །མོས་པས་སྦྱོད་པའི་སྐད་ཅིག་དེ་ལ་གནས་པ་ཡང་། རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་
 ར་འཁོར་ལོས་སྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་ནི་མིའི་མདོག་ལས་ནི་འདས་ལ། ལྷའི་མདོག་ནི་མ་ཐོབ་པ་
 ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་འཇིག་རྟེན་པ་དང་ཉན་ཐོས་དང་རང་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཐམས་ཅད་ལས་ནི་ཤིན་དུ་འདས་ལ། དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའི་ས་ནི་མ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ཉིད་ལས་རྣམ་པར་བཤད་དོ། ཡང་གང་གི་ཆོ་འདི་
 རབ་དུ་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ས་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པར་གྱུར་པ། དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་དེ་ནི་དེ་
 ཐོབ་གྱུར་པ་ཡིས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའི་སྐྱ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་དོ། །སེམས་དེ་
 ཐོབ་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སོ་སོའི་སྐྱེ་པོའི་ས་ལས་འདས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བྱང་
 ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྐྱ་ཁོ་ནས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།
 དེའི་ཆོ་དེ་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྐད་དུ་བཙམ་ལུན་འདས་མ་ཉིས་སྟོང་ལྟ་
 བརྒྱ་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་རྟོགས་པའི་སེམས་དཔའི་ཆོག་
 བླ་དུགས་ཏེ། གང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྗེས་སུ་རྟོགས་ཤིང་ཤེས་པའོ། །ཇི་ལྟར་ཤེས་ཤིང་།
 མ་བྱུང་བ་དང་ཡང་དག་པར་མ་བྱུང་བ་དང་ལོག་པ་དང་དེ་དག་ཇི་ལྟར་བྱིས་པ་སོ་སོའི་
 སྐྱེ་པོའི་བརྟགས་པ་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཇི་ལྟར་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་པོས་རྟེན་པ་དེ་ལྟ་མ་
 ཡིན་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། བྱང་ཆུབ་ནི་
 རྣམ་པར་མ་བརྟགས་པའོ། །བྱང་ཆུབ་ནི་མ་བསྐྱབས་པའོ། །བྱང་ཆུབ་ནི་དམིགས་པ་མེད་
 པའོ། །རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་རྣམ་པར་གཞོན་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ནི་བྱང་ཆུབ་བརྟེས་
 པ་མེད་དེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་རྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་
 བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཅེས་བྱའོ། །ཇི་སྐད་བརྗོད་པ་ནི་

མ་ཡིན་ནོ། །རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་རྣམ་པར་གཏོན་པ། གང་དག་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་
 ཅིང་སེམས་འདི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །གང་དུ་བདག་ཅག་གིས་སེམས་
 བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་བྱང་ཆུབ་དེ་ནི་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྒྲོམ་སེམས་སུ་བྱེད་པ་དེ་དག་
 ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་མི་བྱའོ། །དེ་དག་ནི་སྐྱེ་བར་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་
 ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་པར་ཞེན། སེམས་སུ་མངོན་པར་ཞེན། བྱང་
 ཆུབ་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་བྱང་ཆུབ་ནི་
 མཆོན་ཉིད་མེད་པ་སྟེ། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་བལ་བའོ། །གང་གིས་འདི་ལྟར་
 རྗེས་སུ་རྟོགས་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཅས་བྱའི། ཡང་རི་སྐད་བརྗོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །རབ་
 ཀྱི་རྩལ་གྱིས་རྣམ་པར་གཏོན་པ་ཆོས་དེ་རྣམས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
 ཞེས་བྱའོ། །རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་རྣམ་པར་གཏོན་པ་གང་ལ་ལ་ཞིག་ཆོས་འདི་མ་ཤེས་ཤིང་
 རྗེས་སུ་མ་རྟོགས་བཞིན་དུ་བདག་ཉིད་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའོ་
 སྐྱམ་དུ་ཤེས་པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལས་རིང་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའི་ཆོས་རྣམས་ལས་རིང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་
 གིས་ལྟ་དང་མི་དང་ལྟ་མ་ཡིན་གྱི་འཇིག་རྟེན་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་རྣམ་པར་
 གཏོན་པ་འདི་ཆོག་ཙམ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འགྱུར་ན་ནི། དེ་བས་ན་སེམས་ཙན་
 ཐམས་ཅད་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འགྱུར་ན། རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་རྣམ་པར་གཏོན་པ་
 འདི་ནི་དག་གི་ལས་ཙམ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སའོ། །ཞེས་བྱ་
 བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

རི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐོབ་པ་ནི་གནས་སྐབས་དེར་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའི་སྤྲོ་ཁོ་ནས་བརྗོད་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་གྱི། གཞན་ཡང་། འདི་ནི་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུ་འད་སྐྱེས་པ་སྟེ། །འདི་ཡི་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་གསུམ་
 པོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པར་གྱུར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི་དགའ་བ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
 འཆང་ཞིང་། །འཇིག་རྟེན་ཁམས་བརྒྱ་ཀུན་ནས་གཡོ་བར་རུས་པར་གྱུར་པའང་ཡིན། །སོ་

སོའི་སྒྲིབ་པོ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་
 དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ས་ཀྱན་ཏུ་འོད་ཅེས་བྱ་བའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ལམ་སྒྲིམ་པའི་
 ཕྱིར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སུ་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་
 ཆོ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པ་མཛོན་སུམ་ཏུ་མཛོང་བས་འདི་ནི་འཇིག་ཆོགས་ལ་ལྟ་བ་
 དང་ཐེ་ཆོམ་དང་ཚུལ་བྲིམས་དང་བརྟུལ་ཞུགས་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཀྱན་ཏུ་
 སྦྱོར་བ་གསུམ་དང་ཡང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤྲུལ་མི་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་མཛོང་
 བ་ནི་བདག་ཏུ་སྦྱོར་བཏགས་པ་ལས་འཇིག་ཆོགས་སུ་ལྟ་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་བཞིན་ཏུ་ཐེ་
 ཆོམ་གྱིས་དེ་ལམ་གཞན་ཏུ་འང་འགྲོ་བ་སྲིད་པ་ཞིག་ན་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་པ་ལ་
 ཞུགས་པས་དེའི་རྒྱ་ཅན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་དང་། སའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྦྱོན་དང་
 བྲལ་བས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགའ་བའི་བྱང་པར་སྒྲིམ་པས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་མང་བ་
 ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དེ་ནི་དགའ་བ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་སྤྲེལ་བ་ཡང་ཡིན་
 ནོ། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་བྱང་པར་འཕགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ན་ས་འདིས་ནི་རབ་ཏུ་དགའ་
 བ་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་ཡང་རྟེན་པར་འགྱུར་རོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བརྒྱ་བསྐྱེད་པར་ཡང་
 ལུས་སོ། །ས་ནས་སར་གནོན་བྱེད་ཅིང་གོང་མར་རབ་ཏུ་འགྲོ་བར་འགྱུར། །དེ་ཆོ་འདི་ཡི་
 ངན་འགྲོའི་ལམ་རྣམས་མཐའ་དག་འགགས་པར་གྱུར། །དེ་ཆོ་འདི་ཡི་སོ་སོའི་སྒྲིབ་པོའི་ས་
 རྣམས་ཐམས་ཅད་ཟད། །འདི་ནི་འཕགས་པ་བརྒྱད་པ་རི་ལྟ་དེ་ལྟར་ཉེ་བར་བཞུག། ཞེས་
 བྱ་བ་ལ་འདི་ནི་རི་ལྟར་ཁོང་ཏུ་རྒྱུད་པའི་ཆོས་ལ་གོམས་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་གཉིས་པ་
 ལ་སོགས་པ་ལ་གནོན་པ་ལ་སྦྱོར་བ་ཆེ་བའི་ཕྱིར་ས་ནས་སར་གནོན་པ་ན་གོང་ཏུ་རབ་ཏུ་
 འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། །མདོར་ན་རི་ལྟར་འཕགས་པ་རྒྱན་ཏུ་ཞུགས་པ་ལ་རང་དང་རྗེས་སུ་
 མཐུན་པའི་འཕགས་པའི་ཆོས་རྟོགས་པ་ལས་སྦྱོན་དང་བྲལ་ཞིང་། ཡོན་ཏན་འབྱུང་བར་
 གྱུར་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འདི་ལ་ཡང་ས་རྟོགས་པ་ལས་རང་དང་འཆོམ་
 པའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བ་དང་། སྦྱོན་ཟད་པར་རྒྱན་ཏུ་ཞུགས་པའི་དཔེའི་སྦྱོན་ནས་ཡོངས་སུ་
 གསལ་བར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཀུལ་སྤྲུལ་ཆེ་བ།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི། རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ལྟ་དང་པོ་ལ་གནས་
ཀྱང་། །ཐུབ་དབང་གསུང་སྤྲེས་དང་བཅས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི། །བསོད་ནམས་
དག་གི་དབང་གིས་ཕམ་བྱས་རྣམ་པར་འཁེལ། །ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་བྱང་པར་
གཞན་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་
འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའི་བྱ་སྤྲེས་ནས་རིང་པོར་མ་ལོན་པ་རྒྱལ་པོའི་མཚན་དང་ལྷན་
པ་ནི་སློན་པོའི་ཚོགས་ཀྱང་པོ་གཙོ་པོར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རིགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཆེ་
བའི་དབང་གིས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ། དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་དང་པོ་བ་
བྱང་ཆུབ་བྱ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ། དེ་བཞིན་གསལ་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་
རིགས་སུ་སྤྲེས་པས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། རྟིང་རྟེན་དབང་གིས་ཉན་ཐོས་དང་
རང་སངས་རྒྱས་ལྷན་རིང་དུ་ཆོངས་པར་སྤྱད་པ་རྣམས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་
འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ཤིང་གི་དབང་པོ་ཆེན་པོའི་སྤྱད་བྱ་སྤྲེས་ནས་རིང་པོ་མ་
ལོན་པའི་གཤོག་པའི་རྒྱུད་གི་ཤུགས་དང་། མིག་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་པ་
དེ་ནི་དེ་ལས་གཞན་པའི་བྱའི་ཚོགས་མ་ལུས་པ་རྣམས་པར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་བྱ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ། དེ་
བཞིན་གསལ་པ་ནམ་མཁའ་ཤིང་གི་དབང་པོ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་ཡང་དག་པར་
བྱུང་བ་ནམ་མཁའ་ཤིང་གི་དབང་པོ་ཆེན་པོའི་སྤྱད་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དུ་སེམས་
བསྐྱེད་པའི་གཤོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕ་རོལ་གནོན་པ་དང་། ལྷག་པའི་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་
དག་པའི་མིག་གི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བསྐྱལ་པ་བརྒྱ་སྟོང་དུ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་
ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དབྱ་མ་རིང་སྤང་།

དེ་ནི་རིང་རྒྱ་སྤང་བར་སྒོ་ཡང་ལྷག་པར་འགྱུར། །འཕགས་པ་ས་བརྒྱ་པ་ལས་
 གྲང་། གྲེ་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་དག་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པའི་རྒྱལ་
 པོའི་བྱ་རྒྱལ་པོའི་མཚན་དང་ལྷན་པ་ནི་སྐྱེས་པ་ཙམ་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་བྱ་རྒྱལ་སྒོར་པོའི་
 ཚེགས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་གྱི། རང་གི་སྒོའི་སྟོབས་གྱིས་རྣམ་པར་དབྱང་པས་ནི་
 མ་ཡིན་ནོ། །ནམ་དེ་ནར་སོན་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་རང་གི་སྒོའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པས་སྒོར་
 པོའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ། གྲེ་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་དག་དེ་བཞིན་རྒྱ་
 བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་མ་ཐག་རྒྱ་ལྷག་པའི་བསམ་པའི་ཆེ་བ་ཉིད་གྱིས་
 ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་གྱི། རང་གི་སྒོའི་སྟོབས་གྱིས་
 རྣམ་པར་དབྱང་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའི་ས་བརྒྱན་པ་འདི་ལ་གནས་
 པའི་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་ནི་རང་གི་ཡུལ་ཤེས་པའི་ཆེ་བ་ལ་གནས་པས་ཉན་ཐོས་དང་
 རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རི་རྒྱུད་གསུངས་
 པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་རིང་རྒྱ་སྤང་བ་ཞོན་ནས་བཟུང་ནས་ནི་བྱང་རྒྱབ་སེམས་
 དཔས་རང་གི་སྒོའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པས་གྲང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དག་ཟིལ་གྱིས་
 གཞོན་པར་འགྱུར་གྱི། ས་འོག་མ་རྣམས་སུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

འཛམ་གླིང་པ་གསུམ།

ལྷུང་འདི་ལས་ནི་ཉལ་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཡང་ཚོས་ཐམས་ཅད་རང་
བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་གསལ་བར་ངེས་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་
དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའི་སྤྱིར། འཇིག་རྟེན་པའི་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལྟར་དེ་དག་ཀྱང་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔས་ཀྱང་རང་གི་གྲོས་རྣམ་པར་དབྱུང་པས་ཀྱང་བྱིལ་གྱིས་གཞོན་པར་འགྱུར་ལ། བྱི་རོལ་

པ་བཞིན་ཏུ་འདི་དག་གིས་ཁམས་གསུམ་ན་སྟོད་པའི་ཕྱ་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སྤངས་པར་ཡང་
མི་འགྱུར་རོ། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་པོ་ལ་དམིགས་པས་ཕྱིན་ཅི་ལྟག་ཏུ་གྱུར་
པའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་པར་རྟོགས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། བདག་ཏུ་གདགས་
པའི་རྒྱ་ཕྱང་པོ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བསྟན་བཅོས་དང་ཐོག་དམན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་འགོད་པ།

རི་སྐད་ཏུ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤང་བ་ལས། རི་སྐད་ཕྱང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། རི་སྐད་དེ་
ལ་རར་འཛིན་ཉིད། རར་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། རི་ལས་ཡང་ནི་སྦྱེ་བ་ཡི། ལམ་
གསུམ་ཐོག་མཐའ་དབུས་མེད་པ། འཁོར་བའི་དགྲིལ་འཁོར་མགལ་མེ་ཡི། དགྲིལ་
འཁོར་ལྟ་བུ་ཕན་ཚུན་གྱི། རྒྱ་ཅན་འདི་ནི་འཁོར་བར་འགྱུར། རི་ནི་རང་གཞན་
གཉིས་ཀ་དང་། རུས་གསུམ་ཉིད་ཏུ་འང་མ་མཐོང་ཕྱིར། རར་འཛིན་པ་ནི་ཟད་པར་
འགྱུར། རི་ནས་ལས་དང་སྦྱེ་བ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། ཡང་། རི་ལྟར་མིག་ནི་འབྲུལ་
བ་ཡིས། མགལ་མེའི་འཁོར་ལོ་འཛིན་བྱེད་པ། རི་བཞིན་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། རི་
ལྟའི་ཡུལ་དག་འཛིན་པར་བྱེད། དབང་པོ་དང་ནི་དབང་དོན་རྣམས། འབྱུང་བ་ལྟ་
ཡི་རང་བཞིན་འདོད། འབྱུང་བ་སོ་སོར་དོན་མེད་པས། འདི་དག་དོན་ཏུ་དོན་མེད་
དོ། འབྱུང་རྣམས་སོ་སོར་ཐ་དད་ན། བྱད་གིང་མེད་པའི་མེར་ཐལ་འགྱུར། འདུས་
ན་མཚན་ཉིད་མེད་འགྱུར་ཏེ། ལྷག་མ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་ངེས། རི་ལྟར་འབྱུང་རྣམས་
རྣམ་གཉིས་སྤང་། རྟོན་མེད་པས་ན་འདུས་དོན་མེད། འདུས་པ་དོན་མེད་ཉིད་གྱི་
ཕྱིར། གཞུགས་ཀྱང་དོན་ཏུ་དོན་མེད་དོ། རྣམ་ཤེས་ཚར་དང་འདུ་ཤེས་དང་། འདུ་
བྱེད་རྣམས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ཏུ། སོ་སོར་བདག་ཉིད་དོན་མེད་ཕྱིར། དམ་པའི་དོན་ཏུ་
དོན་མེད་དོ། རི་ལྟར་སྤྱད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་བཅོས་ལ། རྟོན་ཏུ་བདེ་བར་ང་རྒྱལ་བྱེད། རི་
བཞིན་བདེ་འཛོམས་བྱུང་བ་ལ། སྤྱད་བསྐྱེད་ཏུ་ཡང་ང་རྒྱལ་བྱེད། རི་ལྟར་ངོ་པོ་ཉིད་
མེད་ཕྱིར། བདེ་དང་སྤང་པའི་སྤང་པ་དང་། སྤྱད་བསྐྱེད་བལ་བའི་སྤང་པ་སྟོང་། རི་

ཕྱིར་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་ཤོལ། །གང་གིས་མཐོང་བར་འགྱུར་ཞེན། །ཁ་སྙད་ཏུ་ནི་སེམས་ལ་
བརྗོད། །སེམས་འབྱུང་མེད་པར་སེམས་མེད་དེ། །དོན་མེད་སྒྲིབ་ན་ཡོད་མི་འདོད། །དེ
ལྟར་ཡང་དག་ཇི་བཞིན་ཏུ། །འགྲོ་བའི་དོན་མེད་ཤེས་ནས་ནི། །རྩུ་མེད་པ་ཡི་མེ་བཞིན་
ཏུ། །གནས་མེད་ལེན་མེད་རྩུ་བན་འདལ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཅི་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཁོ་ནས་དེ་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པར་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེན། དེ་ཡང་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་ཏེ། །ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས་དེ་སྐད་ཏུ་
གསུངས་པའི་སྒྲིབ་རོ། །

འདི་ཇི་ལྟར་ཤེས་ཤིང་། བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། མཁུག་ཐོགས་ཁོ་ནར་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་མཛད་ནས། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་། བམཛད་ནས་
བྱང་ཆུབ་ངེས་པར་འདོད། ཁོ་ན་ཀྱང་དེ་ནི་སྒྲིབ་རྗེ་ཡིས། བྱང་ཆུབ་བར་དུ་སྤྱིད་མཚམས་
སྒྲིབ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་སྤྱིར་ནོ། ཉན་ཐོས་ལ་བརྟན་པའི་མདོ་དག་
ལས་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲིབ་པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར། གཟུགས་
ནི་དབྱུང་བ་རྟོག་པ་འདྲ། ཁྱོད་བ་རྒྱུ་ཆུ་བྱར་བཞིན། འདུ་ཤེས་སྒྲིག་རྒྱ་ཉ་བྱ་སྟེ། འདུ་
བྱེད་རྣམས་ནི་རྒྱ་ཤིང་བཞིན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱུ་མ་ལྟར། ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་བཀའ་
སྤྲུལ་ཏོ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དབྱུང་བ་རྟོག་པ་དང་། རྒྱུ་ཆུ་བྱར་དང་། རྒྱིག་རྒྱུ་
རྒྱ་དང་། རྒྱ་ཤིང་གི་ཡུང་པོ་དང་སྐྱུ་མ་ལ་སོགས་པའི་དཔེ་དག་གིས་འདུ་བྱེད་རྣམས་ངེས་
པར་དབྱང་བ་ཡིན་ནོ། ཁོ་ན་འདི་ཉིད་སྟོན་པར་མཛད་པ་ནི། སྒྲིབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྐྱ་ནས་
གྱིས། ཐེག་པ་ཆེ་ལས་སྐྱེ་མེད་བརྟན། གཞན་གྱི་ཟད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ཟད་དང་མི་སྐྱེ་
དོན་དུ་ནི། གཅིག་པ་དེ་སྤྱིར་བཟོད་པར་གྱིས། ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ། བཙམ་
ལྟ་དངོས་དང་དངོས་མེད་པ། མཁུན་པས་ཀླ་ཡ་ན་ཡི། གདམས་ངག་ལས་ནི་ཡོད་
པ་དང་། མེད་པ་གཉིས་ཀ་དགག་པ་མཛད། ཅིས་གསུངས་སོ། །

དེ་དག་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བ།

གང་ཞིག་གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་ཀྱང་ཚས་ལ་བདག་མེད་པ་བསྟན་ན་དེའི་
ཚེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་རོ་སྟེ་ཁྱེད་ཀྱི་སེམས་པ་དེའི་ལྷགས་དེ་ཡང་
འདི་ལྟར་རིགས་པ་དང་ལུང་དང་འགལ་བར་རྟོགས་སོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པས་ནི་
ཚས་ལ་བདག་མེད་པ་ཙམ་འབའ་ཞིག་སྟོན་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔལ་འཇམས་ཀྱི་ས་དང་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་། སྟོན་ལམ་དང་སྟིང་ཇེ་ཆེན་
པོ་ལ་སོགས་པ་དང་ཡོངས་སུ་བསྟོན་པ་དང་ཚོགས་གཉིས་དང་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་ཚས་
ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །

རི་སྐད་ཏུ་རིན་པོ་ཆེའི་ཕྱང་བ་ལས། ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དེ་ལས་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སྟོན་ལམ་དང་། རྟོན་པ་ཡོངས་བསྟོན་མ་བཤད་དེས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་ག་
ལ་འགྱུར། བྱང་ཆུབ་སྟོན་ལ་གནས་པའི་དོན། མཛད་ཕྱེ་ལས་ནི་བཀའ་མ་སྟུལ། ཐེག་པ་
ཆེ་ལས་བཀའ་སྟུལ་པ། དེ་ཕྱིར་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཚོས་
ཀྱི་བདག་མེད་པ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ཡང་རིགས་པ་ཉིད་དེ།
རྒྱས་པར་བསྟན་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ནི་ཚས་ཀྱི་
བདག་མེད་པ་མདོར་མཚན་པ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་བྱད་དོ། །རི་སྐད་ཏུ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྤུ་
ནས་ཀྱིས། མཚན་མ་མེད་པ་མ་རྟོགས་པར། རྟོན་གྱིས་ཐར་པ་མེད་པར་གསུངས། དེ་
ཕྱིར་ཁྱོད་གྱིས་ཐེག་ཆེན་ལས། དེ་ནི་ཆང་བར་བསྟན་པ་ལགས། ཞེས་གསུངས་སོ། །ཁར་
ལ་འོངས་པས་ཚོག་གོ། །

སྟོན་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་བྱང་པར།

དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྟོན་དཀྱུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཁོང་
ཏུ་ཆུད་པར་བྱས་པས་དཀྱུས་མ་ཉིད་བརྗོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཆོ་དེ་ལ་རྟོགས་སངས་བྱང་

ཆུབ་རྒྱུར། །དང་པོ་སྦྱིན་པ་ཉིད་ནི་ལྷག་པར་འགྱུར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་རབ་ཏུ་
 དགའ་བ་ཐོབ་པ་དེ་ལ། སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་བྱིམས་དང་བཟོད་པ་དང་བཙོན་འགྲུས་དང་
 བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་དང་། ཐབས་དང་སྦྱོན་ལམ་དང་། སྦྱོབས་དང་ཡེ་ཤེས་ཞེས་
 བྱ་བ་བརྒྱ་པོ་དག་ལས་སྦྱིན་པའི་པ་ཙོལ་ཏུ་སྦྱིན་པ་ཁོ་ནས་ཆེས་ལྷག་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་
 ཏེ། དེ་ལས་གཞན་རྣམས་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སྦྱིན་པ་དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
 མཁུན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །རང་ཤ་སྟེར་ལའང་གྲས་པར་བྱས་པ་ཡི། །སྤང་ཏུ་
 མི་རུང་དཔོག་པའི་རྒྱར་ཡང་གྱུར། །དེའི་ཆོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེའི་ཡོན་ཏན་སྤང་
 རུང་མ་ཡིན་པས་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ཀྱང་སྦྱི་དང་ནང་གི་
 བདག་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་གཏོང་བའི་ཁྱད་པར་གྱི་རྩིས་སུ་དཔག་པ་ཉིད་ལས་གསལ་བར་
 དཔོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཏུ་བ་ལ་སོགས་པ་ལས་མེ་ལ་སོགས་པ་དག་བཞིན་ནོ། །རྩི་
 ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་དང་པོ་དང་། བཏོན་
 གུམ་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་ངེས་པའི་རྟོགས་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། སོ་སོའི་སྦྱོ་བོ་དང་ཉན་
 ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ཡང་སྤྱག་བསྐལ་ཕྱིར་བཅོས་པ་དང་། གཏན་དུ་བའི་
 བདེ་བ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པར་འདོད་པས། སྦྱོ་བོ་འདི་ཀྱང་བདེ་བ་མངོན་
 འདོད་ཅིང་། །མི་རྣམས་བདེ་བའང་ལོངས་སྤྱོད་མེད་མིན་ལ། །ལོངས་སྤྱོད་ཀྱང་ནི་སྦྱིན་
 ལས་འབྱུང་མཁུན་ནས། །ཐུབ་པས་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་དོ། །ཞེས་བྱ་བ་
 སྦྱོས་པ་ལ། བཀའ་པ་དང་སྦྱོམ་པ་དང་ནད་དང་གང་བ་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་པོ། སྤྱག་
 བསྐལ་ཕྱིར་བཅོས་པ་ཅམ་སྤྱིད་པའི་བདེ་བ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་འཆིང་བ་ཕྱིན་ཅི་ལྷག་ཅམ་གྱིས་
 བདག་ཉིད་ཀྱི་རྒྱན་ཉེ་བར་བརྟགས་པས། ཉེ་བར་འཆོ་བ་བསལ་བ་བདེ་བའི་བདག་ཉིད་
 མ་ཡིན་པ་ཉིད་ལ་འཇིག་རྟེན་ཤིན་ཏུ་ཆེས་མངོན་པར་ཞེན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་བདེ་བ་མངོན་
 པར་འདོད་པ་དེའི་བདེ་བ་སྤྱག་བསྐལ་ཕྱིར་བཅོས་པ་ཅམ་གྱི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དེ་
 བློ། མངོན་པར་འདོད་པའི་ཡུལ་ལོངས་སྤྱོད་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ། སྦྱིན་ཅི་
 ལྷག་གི་བདག་ཉིད་ཅན་ལོངས་སྤྱོད་པ་མེད་པར་སྦྱོ་བར་མ་དམིགས་སོ། །སྤྱག་བསྐལ་ཕྱིར་

བཙུག་པའི་རྒྱུ་ལྟར་པའི་ཡུལ་དེ་དག་ཀྱང་སྤྱིན་པ་ལས་བྱང་བའི་བསོད་ནམས་བྱ་བའི་
དངོས་པོ་མ་བསགས་པ་རྣམས་ལ་མི་འབྱུང་ངོ་སྟུང་དུ་མཁྱེན་ནས། བཙུག་ལྟར་འདས་
འགྲོ་བ་མ་ལུས་པའི་བསམ་པའི་རང་བཞིན་མཁྱེན་པས་ཚུལ་བྱིས་ལ་སོགས་པའི་གཏམ་
རྣམས་ལས་ཆེས་ཐོག་མར་སྤྱིན་པའི་གཏམ་ཉིད་མཛད་དོ། །

ད་ནི་གཏོང་བ་པོའི་སེམས་ཅན་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པ་ཡིན་དུ་བློན་ཀྱང་། རང་གི་
བྱ་བ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པས་སྤྱིན་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སྤྱིང་
རྗེ་དམན་ཞིང་ཤིན་དུ་རྩལ་སེམས་ཅན། །རང་དོན་ལྟར་ལེན་ཉིད་དུ་ལྟར་པ་གང་། །དེ་
དག་གི་ཡང་འདོད་པའི་ལོངས་སྟོན་རྣམས། །སྤྱག་བསུལ་ཉེར་ཞིའི་རྒྱུ་ལྟར་སྤྱིན་ལས་
འབྱུང་། །ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་ཏེ། གང་དག་ཆོང་པ་བཞིན་དུ་ནོར་ཆེས་ཉུང་དུ་བཏང་བ་ལས་
འབས་བྱ་ནོར་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེས་ཡངས་པ་འདོད་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་བས་ཀྱང་ལྷག་པར་དོན་
དུ་གཉེར་བར་ལྟར་ཅིང་སྤྱིན་པར་འདོད་པར་གུས་ཀྱི། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱིང་རྣམས་
ལྟར་སྤྱིང་རྗེའི་གཞན་གྱི་དབང་གིས་སྤྱིན་པའི་འབས་བྱ་དོན་དུ་མི་གཉེར་བ་ཁོ་ནར་སྤྱིན་
པར་འདོད་པའི་དགའ་སྟོན་མདོན་པར་འཕེལ་བར་མི་བྱེད་པ་དེ་དག་ལ་ཡང་། སྤྱིན་པའི་
སྟོན་འཛིན་པ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་སྟོགས་པ་ཡོན་ཏན་ཅུ་འཛིན་པ་ལ་གཡེར་བག་ཐོབ་པ་དེས།
ལོངས་སྟོན་ཕུལ་དུ་བྱང་བ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའི་སྟོན་ལས་ཀྱི་སྤྱག་བསུལ་ཡིད་དུ་མི་
འོང་བ་བཀའ་པ་དང་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་འཛོམས་པར་བྱེད་པས་སྤྱག་བསུལ་ཉེ་བར་ཞི་
བའི་རྒྱུར་འགྱུར་རོ། །གང་ཞིག་སྤྱིང་རྗེ་དང་བུལ་བས་རང་གི་སྤྱག་བསུལ་ཕྱིར་བཙོས་པ་ལ་
སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་སྤྱིན་པར་འདོད་པར་གུས་པ་འདི་ཡང་། འདི་ཡང་སྤྱིན་པའི་སྐབས་ཀྱིས་
ནམ་ཞིག་ཆོ། །འཕགས་པའི་སྤྱོད་པོ་དང་ཕྱད་ལྟར་དུ་འཛོམ། །དེ་ནས་སྤྱིང་རྒྱུ་ཡང་དག་
བཅད་བྱས་ཏེ། །དེ་ཡི་རྒྱ་ཅན་ཞི་བར་འགྲོ་བར་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་སོ། །སྤྱིན་བདག་
གཏོང་བ་པོའི་ཐད་དུ་དམ་པ་དག་གིས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། སྤྱིན་པ་ལ་
ལྷག་པར་སོས་པ་ནི། སྤྱིན་པའི་སྐབས་ཀྱིས་འཕགས་པའི་སྤྱོད་པོ་དང་ཕྱད་པས་དེས་ཉེ་བར་
སྟོན་པ་ལས་འཁོར་བ་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་པར་རིག་ཅིང་། འཕགས་པའི་ལམ་དྲི་མ་མེད་པ་

མངོན་དུ་བྱས་པས་ཕྱག་བསྐུལ་ཉེ་བར་ཞི་བའི་མ་རིག་པ་སྤངས་ནས། འཁོར་བའི་རྒྱུ་སྐྱེ་བ་དང་འཆི་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་བརྒྱུད་པ་ཐོག་མ་མེད་པའི་དུས་ནས་འཇུག་པ་དོར་
 ཉེ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པས་ཡོངས་སུ་མུ་འཇུག་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་
 རོ། །དེ་ལྟར་ན་རེ་ཞིག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་འཁོར་བ་དང་
 མུ་འཇུག་ལས་འདས་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །འགྲོ་ལ་ཕན་པར་དམ་བཅས་ཡིད་
 ཅན་རྣམས། སྦྱིན་པས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་དགའ་བ་ཐོབ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མ་
 ཡིན་པ་རྣམས་ནི་སྦྱིན་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་རི་སྐད་བཤད་པའི་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བྱ་རིས་
 པར་ཡོངས་སྤྱད་པ་མ་ཡིན་ཉེ། དེས་ན་དེ་རྣམས་ནི་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བྱ་མངོན་སུམ་པ་མ་
 ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྦྱིན་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་ཡང་སྲིད་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
 ནི་སྦྱིན་པ་དང་དུས་མཉམ་པ་ཁོ་ནར་དོན་དུ་གཉེར་བའི་ཡང་ཡོངས་སུ་ཆོམ་པར་བྱས་པ་
 ལས། མངོན་པར་འདོད་པའི་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བྱ་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་མཆོག་དུ་དགའ་བ་
 འཆང་ཞིང་། དེ་ཉིད་དུ་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བྱ་ཉེ་བར་ཡོངས་སྤྱད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་དུས་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་ཆོ་སྦྱིན་པ་ལ་དགའ་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་རི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས།
 གང་ཕྱིར་བཅེ་བདག་བཅེ་བདག་མ་ཡིན་པ། །ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་རིས་
 པར་ལེགས་པའི་རྒྱ་སྦྱིན་པ་ཡིན་པ། དེ་ཕྱིར་སྦྱིན་པའི་གཏམ་ཉིད་རྩ་བ་ཡིན། །གང་ལས་
 དེ་རྣམས་དུས་ཉག་དུ་སྦྱིན་པ་ལ་གུས་པར་འགྱུར་བ། དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཡོངས་
 སྤྱོད་ཀྱིས་རྣམ་པར་འགོད་པའི་སློན་ནས་ཡིད་ཆོམ་པར་བྱེད་པ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
 རྣམས་ལ་དགའ་བའི་ཁྱད་པར་སྐྱེ་བ་ཀོ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་ཅེ་ན། བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རི་ལྟར་
 བྱིན་ཅིག་ཅེས་སྒྲ་ཐོས་བསམས་ལས། རྒྱལ་སྐུས་བདེ་འབྱུང་དེ་ལྟར་བྱུང་རྣམས་ལ། ཞི་
 བར་ཞུགས་པས་བདེ་བ་བྱིན་མིན་ན། །ཐམས་ཅད་བཏང་བས་ལྟ་ཞིག་སྒྲོས་ཅི་དགོས། །རེ་
 ཞིག་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་བྱིན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ཐོས་པ་ཉིད་སེམས་པར་བྱེད་པ་
 ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་འདི་དག་ནི་བདག་ལ་སྤོང་བ་ཞིག་གོ་སྟམ་དུ་རྟོགས་
 རས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བདེ་བ་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དེ་མུ་འཇུག་ལས་འདས་པའི་

བདེ་བ་བས་ཀྱང་ལུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ན། སྤྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་བཏང་
 བས། རྟོན་དུ་གཉེར་བའི་སྤྱོད་པོ་ཆོམ་པར་བྱེད་པ་ནམས་ཀྱི་ལྟ་ཅི་སྒྲོས། ཡང་ཅི་གང་ལས་
 དེ་སྐད་བརྗོད་པ་སྤྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་གཏོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་
 ལུས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་ཡང་མི་འབྱུང་ངམ་ཞེ་ན། བཤད་པ། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ནམས་ལ་
 གི་སེམས་མེད་པ་ནམས་བཅད་པ་ལྟར་ལུས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པ་ཉིད་དེ།
 འཕགས་པ་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལས། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཤིང་སྐལ་
 ཆེན་པོའི་ཆལ་ཞིག་ཡོད་ལ། དེར་འགའ་ཞིག་འོངས་ནས་སྐལ་གཅིག་བཅད་པ་ན། དེར་
 ཤིང་སྐལ་ལྟག་མ་དེ་ནམས་འདི་སྒྲམ་དུ་འདི་གི་བཅད་པ་ལོ། །བདག་ཅག་གི་མ་བཅད་
 པའོ་སྒྲམ་དུ་མི་སེམས་ཤིང་། དེ་དག་ལ་ཆེས་སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྱོད་བ་མེད་དོ། །རྟོག་
 པ་དང་ནམ་པར་རྟོག་པ་མེད་དོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་གང་ཡིན་
 པ་དེ་གི་བཟོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་མཆོག་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་ཇི་
 སྐད་གསུངས་པ་ལྟ་བུལོ། །རིན་པོ་ཆའི་ཕྱིང་བ་ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་ལུས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་
 མེད། ཡིད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་ག་ལ་ཡོད། །དེ་གི་སྤྱིང་ཆེས་འཇིག་རྟེན་སྤྱག་ །དེ་ཉིད་ཀྱིས་གི་
 ལུན་རིང་གནས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ཆགས་པ་མེད་པའི་གནས་སྐབས་མ་ཐོབ་པ་
 གང་ཞིག་ལ་ལུས་གནས་པ་དང་འགའ་བའི་ལུལ་ཡང་དག་པར་བབས་པས་ལུས་ཀྱི་སྤྱག་
 བསྐལ་གཏོན་མི་ཟ་བར་འབྱུང་བ་དེའི་ཆོ་དེ་ཡང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་དག་ལ་ཆེས་
 ལྷག་པར་འཕྱག་པའི་རྩ་ཉིད་དུ་གནས་པ་ཡིན་ཅོ་ཞེས་བཤད་པ་ནི། ལུས་བཅད་སྟེར་ཞིང་
 བདག་གི་སྤྱག་བསྐལ་གྱིས། །གཞན་དག་ནམས་ཀྱི་དཔལ་བ་ལ་སོགས་པའི། །སྤྱག་བསྐལ་
 རང་རིག་ཉིད་དུ་མཐོང་ནས་དེ། །དེ་གཅད་བྱ་སྤྱིར་སྤྱིར་དུ་བཙོན་འགྲུས་ཙོམ། །ཞེས་བྱ་
 བ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གི་སྤྱག་བསྐལ་ཅན་དཔལ་བ་དང་། རུད་འགྲོའི་སྤྱོད་གནས་
 དང་། །གཤིན་ཆེའི་འཇིག་རྟེན་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་མི་བཟད་པར་རྒྱུད་པ་བར་མཆོམས་
 མེད་པར་སྤྱག་བསྐལ་ཆེས་དྲག་པས་ལུས་འཛོམས་པ། རང་གི་ལུས་གཙོད་པའི་སྤྱག་བསྐལ་
 བས་སྟོང་འཕྱར་བས་ཀྱང་ཆེས་ལྷག་པར་འཁེལ་བའི་སྤྱག་བསྐལ་བསྐྱེད་དུ་མེད་པ་དང་

ལྷན་པ་དག་ལ་རང་གི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཐུང་བ་ཉིད་ཏུ་ལྷ་བ་ན་རང་གི་ལྷས་གཙོད་པའི་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ། ཅིས་མེད་པར་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱད་བསྐྱེད་གཙོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཆེས་ལྷ་རྒྱ་ཏུ་བཙོན་འགྲུས་ཚོས་སྟོ། །

སྤྱན་པའི་པར་སྤྱན་གྱི་དབྱེ་བ།

རི་སྐད་བཤད་པའི་སྤྱན་པ་ལ་པ་རྩོལ་ཏུ་སྤྱན་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྤྱན་པ་སྤྱན་བྱ་ལེན་པོ་གཏོང་པོས་སྟོང་། །འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་པ་རྩོལ་སྤྱན་ཞེས་བྱ། ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་ཏེ། དེ་ལ་པ་རྩོལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་པར་འགྲུས་དང་རོགས་ཏེ། ཉེན་མོངས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་སྤྱི་བ་པ་མ་ལྷས་པ་སྤངས་པའི་རང་བཞིན་མངའ་བའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་དོ། །པ་རྩོལ་ཏུ་སོན་པ་ནི་པ་རྩོལ་ཏུ་སྤྱན་པའི་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆོག་ཕྱི་མ་ཡོད་ན་མི་མངོན་པར་མི་བྱའི་ཞེས་བྱ་བའི་མཚན་ཉིད་འདིས་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མི་མངོན་པར་མ་བྱས་པས་གཞུགས་སུ་འགྱུར་བའམ། བྲོའོ་དེ་ར་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྤྱི་མའི་མཐའ་ཅན་ཉིད་ཏུ་གཞག་གོ། །ཤེས་རབ་བརྒྱུད་ནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་པ་རྩོལ་ཏུ་སྤྱན་པ་དང་འདྲ་བས་པ་རྩོལ་ཏུ་སྤྱན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡོངས་སུ་བསྟོར་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་པ་རྩོལ་ཏུ་འགྲོ་བ་ལ་ངེས་པར་བཞག་ནས་ནི་སྤྱན་པས་པ་རྩོལ་ཏུ་སྤྱན་པའི་མིང་རྟེན་པར་འགྱུར་རོ། །ཚུལ་བྲིམས་ལ་སོགས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་དག་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏུ་རིག་པར་བྱའོ། །པ་རྩོལ་ཏུ་སྤྱན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱན་པ་འདི་ཡང་སྤྱན་པར་བྱ་བ་དང་། ལེན་པ་པོ་དང་། སྤྱན་པ་པོར་དམིགས་པར་བྱ་བ་དང་བལ་བར་གྱུར་ན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་པ་རྩོལ་ཏུ་སྤྱན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཙམ་ལྷན་འདས་མ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྩོལ་ཏུ་སྤྱན་པ་ལས་གསུངས་ཏེ། མི་དམིགས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་ལ། དམིགས་པ་ནི་ཐ་སྐད་ཀྱི་བདེན་པས་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་མ་ཐོབ་པ་དག་གིས་ཤེས་པར་མི་རུས་སོ། །གཞན་ཡང་། གསུམ་པོ་དག་ལ་ཆགས་སྐྱེས་གྱུར་པས་

དེ། །འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་པ་རྩོལ་བྱིན་ཅེས་བསྟན། །སྦྱིན་པ་དེ་ཉིད་གསུམ་ཏུ་དམིགས་པ་
ཡོད་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་པ་རྩོལ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བར་བསྟན་དོ། །

ད་ནི་རི་རྒྱ་དང་བརྗོད་པའི་ས་ཞེས་བྱ་བ་ཤེས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་སྤུལ་ཏུ་བྱུང་
བའི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་བརྗོད་པའི་སྒྲོན་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་སྲས་
ཀྱི་ཡིད་ལ་རབ་གནས་ཤིང་། །དམ་པའི་རྟེན་ལ་འོད་ཆགས་མངོན་པ་རྟེན་གྱུར་
པའི། །དགའ་བ་འདི་ནི་ཞོར་བུ་རྒྱ་ཤེལ་རི་བཞིན་དུ། །ལུན་པ་སྤྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་རྣམ་
པར་བསལ་ནས་རྒྱལ། །ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོས་སོ། །དེ་ལྟར་གྱི་རྒྱ་ནི་རི་རྒྱ་དང་བཤད་པའི་རྣམ་
པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སའི་མིང་ཡང་དག་པར་སྒྲོགས་
པའོ། །རྒྱལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མི་མཐུན་པའི་སྤྱོད་པ་མཐ་པར་བྱས་ནས་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་རྟོ། །དེ་ནི་ཤེས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་ཡིད་ལ་གནས་
པའི་ཕྱིར་མཐོན་པོར་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནི་རི་རྒྱ་དང་བཤད་པའི་རྒྱལ་
གྱིས་ལུན་པ་སྤྲུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པར་བསལ་ཏེ་རྒྱལ་བར་འཁྱུར་རོ། །རི་རྒྱ་
དང་བཤད་པའི་དོན་ཉིད་དཔེས་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྒྲུས་པ་ནི། ཞོར་བུ་རྒྱ་ཤེལ་རི་
བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བའོ། །དབུ་མ་ལ་འཕྲུག་པའི་བཤད་པ་ལས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་
སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་འོ། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་བཤད་ཟིན་
ཏོ། །

སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་པ།

ད་ནི་གཉིས་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས། དེ་རྒྱལ་སྤུན་ཚྭ་གས་ཡོན་ཏན་དག་ལུན་
ཕྱིར། །མི་ལམ་ཏུ་ཡང་འཆལ་བྲིམས་རྒྱི་མ་སྤངས། །ཞེས་བྱ་བ་སྒྲོས་ཏེ། ས་ཞེས་བྱ་བ་
ཤེས་པའི་ཁྱད་པར་ཐམས་ཅད་ནི་རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་
བའི་ཡོན་ཏན་རྒྱལ་བྲིམས་ཀྱི་པ་རྩོལ་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་སྤུལ་ཏུ་བྱུང་བ་ཉིད་ལས་
སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཁྱད་པར་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་ཉོན་མོངས་

པ་དང་རྩ་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱི་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་སེམས་ཡིད་ལ་གཅགས་པའི་
 མི་ཞི་བས་བསེལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རམ། བདེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དམ་པ་དག་གིས་
 བསྟེན་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ན་རྩལ་བྱིས་ཏེ་དེ་ཡང་སྤྱོད་བ་བདུན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན་
 བོ། །ཆོས་གསུམ་པོ་མ་ཆགས་པ་དང་ཞེ་སྤང་མེད་པ་དང་ཡང་དག་པའི་ལྷ་བ་ནི་དེ་དག་
 ཀྱན་ནས་སྤྱོད་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཀྱན་ནས་སྤྱོད་བར་བྱེད་པ་དང་བཅས་པའི་
 རྩལ་བྱིས་ཀྱི་དབང་རྩ་བྱས་ནས་ལས་ཀྱི་ལམ་བཅུར་རྣམ་པར་བཤད་དོ། །རྩལ་བྱིས་སྤྱོད་
 སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་པ་ནི་རྩལ་བྱིས་རབ་རྩ་ལྟར་པའོ། །ཡོན་ཏན་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་ཡོན་
 ཏན་དག་པ་སྟེ། རྩལ་བྱིས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཞེས་བྱ་བར་ཆོག་རྣམ་
 པར་སྒྱུར་རོ། །རང་གི་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རྩལ་བྱིས་ཉིད་ཁྱད་པར་
 རྩ་འཕགས་པ་ཡིན་པོ། །དེ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དེ་ནི་མི་ལམ་གྱི་
 གནས་སྐབས་སུ་ཡང་རྩལ་བྱིས་འཆལ་བའི་དྲི་མ་དག་གིས་མི་གོས་པའོ། །ཡང་ཇི་ལྟར་
 ན་དེ་དེ་ལྟར་རྩལ་བྱིས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོགས་པས་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པར་འབྱུང་ཞེ་ན།
 འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འདི་ས་གཉིས་པ་ལ་རབ་རྩ་གནས་
 པ་འདི་ནི། ལྷན་དག་ཡིད་ཀྱི་རྒྱ་བ་དག་ལྟར་པས། །དམ་པའི་ལས་ལམ་བཅུ་ཆར་སོགས་
 པར་བྱེད། །རྩི་སྤྱོད་རྩ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འདི་ས་གཉིས་པ་ལས། ཀྱི་རྒྱལ་བའི་སྤྱོད་དག་
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འདི་ས་དྲི་མ་མེད་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ནི་རང་
 བཞིན་གྱིས་སྤྱོད་གཙོད་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། དབྱིག་པ་སྤངས། མཚན་ཆ་སྤངས། འཁོན་
 རྩ་འཛིན་པ་སྤངས་ནས་འཛིན་པ་དང་ལྡན་ཞིང་སྤྱོད་ཇིང་ལ་ཞུགས་པས། དེ་སྤྱོད་ཆགས་
 འབྱུང་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་། བདེ་བ་དང་། སྤྱོད་བཅེ་བ་དང་། བྱམས་པའི་
 སེམས་དང་ལྡན་ཏེ། དེ་ཀྱན་རྩ་རྟོག་པ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་། སྤྱོད་ཆགས་ལ་རྣམ་པར་འཆོ་
 བར་མི་བྱེད་ན། སེམས་ཅན་གཞན་ལ་སེམས་ཅན་རྩ་འབྱུང་ཤེས་ཤིང་ཆེད་རྩ་བསམས་ཏེ།
 ལྷན་གྱི་མཐོ་འཚམས་པ་ཆེན་པོ་བྱ་བ་ལྷ་ཅི་སྤྱོད། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་སྤངས་པ་ཡང་ཡིན་
 ཏེ། བདག་གི་ཡོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་ཆོག་ཤེས་ཤིང་སྤྱོད་བཅེ་བ་དང་ལྡན་ཏེ། གཞན་གྱི་ཡོངས་

སྟོང་ལ་བག་བྱེད་པས་དེ་གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཟུང་བའི་དངོས་པོ་དག་ལ་གཞན་གྱིས་
 བཟུང་བར་འདུ་ཤེས་ཤིང་། རྒྱ་སེམས་ཉེ་བར་གཞག་སྟེ་ཐ་ན་རྩ་དང་ལོ་མ་ཙམ་ཡང་མ་
 བྱིན་པར་མི་ལེན་ན། འཚོ་བའི་ཡོ་བྱད་གཞན་དག་ལྟ་ཅི་སྟོས། འདྲོད་པ་ལ་ལོག་པར་
 གཡེམ་པ་སྤངས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། བདག་གི་རྒྱུང་མས་ཚག་ཤེས་ཤིང་། གཞན་གྱི་རྒྱུང་མ་
 ལ་འདྲོད་པ་མེད་པས། དེ་གཞན་གྱིས་བཟུང་བའི་བྱད་མེད་གཞན་གྱི་རྒྱུང་མ་དང་། རྩས་
 དང་། བཅའ་དང་། ཚེས་གྱིས་བསྐྱངས་པ་རྣམས་ལ་ཆགས་སེམས་ཀྱང་མི་བསྐྱེད་ན།
 ཡན་ལག་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དམ། གཉིས་ཀྱི་དབང་པོ་གཉིས་སྟོང་པ་ལྟ་
 ཅི་སྟོས། བརྟན་རྩ་སྤྲུལ་སྤངས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། བདེན་པར་སྤྲུལ་ཁིང་ཡང་དག་པར་སྤྲུ་
 ལ། རྩས་སྤྲུ་སྟེ། རི་སྐྱང་སྤྲུས་པ་དེ་བཞིན་བྱེད་པའོ། །དེ་ཐ་ན་མི་ལམ་ན་ཡང་ལྟ་བ་
 དང་བཅོད་པ་དང་འདྲོད་པ་དང་རབ་རྩ་རྟོག་པ་བསྐྱར་ཏེ། བསྤྲུ་བའི་བསམ་པས་བརྟུན་
 གྱི་ཆོག་མི་སྤྲུ་ན། ཆེད་རྩ་བསམས་ཏེ་སྤྲུ་བ་ལྟ་ཅི་སྟོས། སྤྲུ་མའི་ཆོག་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ།
 སེམས་ཙན་རྣམས་ལ་དབྱེན་མི་བྱེད་ཅིང་། རྣམ་པར་མི་འཚོ་བ་ལ་ཞུགས་པས། དེས་དེ་
 དག་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་རྩ་རྩ་གི་ལས་ཐོས་ནས་པ་གིར་སྟོང་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་
 པ་གི་ལས་ཐོས་ནས་རྩ་གིར་སྟོང་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདུམ་པ་རྣམས་མི་འབྱེད་ཅིང་། བྱེ་བ་
 རྣམས་ལ་ཡང་མི་གཞོན་ཏེ། མི་འདུམ་པ་ལ་དགའ་ཁིང་མི་འདུམ་པ་ལ་མོས་པ་མ་ཡིན་
 པས། བདེན་ནམ་བརྟུན་ཡང་མི་འདུམ་པར་བྱ་བའི་ཆོག་མི་སྤྲུ་ལོ། །ཆོག་རྩུབ་མོ་སྤངས་པ་
 ཡིན་ཏེ། ཁེར་འདེབས་པ་དང་། བརྟུང་བ་དང་། གཞན་ལ་གཞོད་པ་དང་། གཞན་གྱི་
 བཅའ་འབྲུ་བ་དང་། སྤྱོད་མའི་ཆོག་དང་། མ་རབས་ཀྱི་ཆོག་ངོར་བརྟོད་པ་དང་། ངོར་
 བརྟོད་པར་གཞོལ་བ་དང་། བརྟུན་དང་རྣམ་མི་སྟན་པ་དང་། ཁྱོ་ཁིང་གཤེ་བ་ལས་
 བྱུང་བ་དང་། མི་སྟན་པ་དང་། ཡིད་རྩ་མི་འོང་བས་སྟིང་ན་བར་བྱེད་པ་དང་། ཡིད་
 གདུང་བར་བྱེད་པ་དང་། རང་གི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་དང་། གཞན་གྱི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་མ་
 རུངས་པར་བྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་སྤངས་ཏེ། གང་འདི་མཉེན་པ་དང་། འཇམ་
 པ་དང་། ཡིད་རྩ་འོང་བ་དང་། བརྟུན་རྩ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྣམ་སྟན་པ་དང་། སྟིང་རྩ་

རྒྱལ་པ་དང་། ཁྱོད་ཁྱེད་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་མང་པོའི་སྤྱིང་ཏུ་རྒྱལ་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་མང་པོའི་
 ཡིད་ཏུ་འོང་པ་དང་། ཡིད་དགའ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཡིད་ཆིམ་པར་བྱེད་པ་དང་། རང་
 གི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་དང་། གཞན་གྱི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་དང་བར་བྱེད་པའི་ཆོག་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་
 གུ་དག་བརྒྱུད་དོ། ཆོག་འབྲུལ་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལན་ལེགས་པར་སློན་པའི་ཆོག་
 དང་། ཏུས་སུ་སྐྱ་བ་དང་། ཡང་དག་པར་སྐྱ་བ་དང་། འོན་སྐྱ་བ་དང་། ཆོས་སྐྱ་བ་
 དང་། རིགས་པར་སྐྱ་བ་དང་། ཏུལ་བར་སྐྱ་བ་དང་། བཟོད་པ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཏུས་
 དང་མེད་དང་བཅས་པའི་ཆོག་སྐྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐ་ན་བཞད་གད་ཏུ་བྱ་བའི་ཡོངས་སུ་
 སྤང་བར་བྱ་བ་ཡང་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་ན། ཆོག་གིས་རྣམ་པར་གཤེད་བ་ལྟ་ཅི་སྒྲོས། བརྟུ་
 སེམས་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེ་གཞན་གྱི་མོར་དང་། གཞན་གྱི་འདྲོད་པ་དང་། གཞན་
 གྱི་རྒྱས་དང་། ཡོ་བྱད་གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བབྱུང་བ་ལ། བརྟུ་སེམས་མི་བསྐྱེད་ལ།
 ཆགས་པར་མི་བྱེད་ལ། མི་སློན་ཏེ། ཆགས་པའི་སེམས་མི་བསྐྱེད་དོ། གཞོད་སེམས་མེད་
 པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱམས་པའི་སེམས་དང་། ཕན་པའི་སེམས་
 དང་། སྤྱིང་ཆེད་སེམས་དང་། བདེ་བའི་སེམས་དང་། འཇམ་པའི་སེམས་དང་། སྐྱེ་བོ་
 ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་གདགས་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པས་ཁོང་ཁྱོད་བ་དང་། འཁོན་ཏུ་འཛིན་
 པ་དང་། ཐ་བ་དང་། དྲི་མ་དང་། གཞོད་སེམས་དང་། ཁོང་ཁྱོད་བ་སློན་ཏུ་འགོ་བ་གང་
 དག་ཡིན་པ་དེ་དག་སྤངས་ཏེ། བྱམས་པ་དང་ལྡན་པ་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་རྟོག་པ་
 ཡིན་ནོ། ཁོག་པར་ལྟ་བ་སྤངས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པར་ལྟ་བར་གྱུར་ལ་ཡང་
 དག་པའི་ལམ་ལ་གནས་ཤིང་། དགེ་མཚན་དང་བྲུ་ཤིས་རྣམ་པ་སྤྲ་ཆོགས་དང་། ཚུལ་
 བྱིམས་ངན་པའི་ལྟ་བ་ཅན་དང་བྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ། ལྟ་བ་དྲང་ཞིང་གཡོ་མེད་ལ་སྐྱུ་མེད་
 པས། སངས་རྒྱས་དང་། ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ལ་བསམ་པ་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
 སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། ཇི་ལ་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་ལམ་དང་སོ་གསུམ་ནི་ལུས་ཀྱིས་
 རྟོགས་པར་བྱེད་དོ། བར་གྱི་བཞི་ནི་དག་གིས་སོ། བར་མ་གསུམ་ནི་ཡིད་ཀྱིས་སོ། ཇི་
 ལྟར་ན་དགེ་བའི་ལས་ལས་བརྩ་ཅར་ཡང་སོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ཡང་ཅི་ལས་ཀྱི་ལམ་

འདི་རྣམས་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་མི་སོག་གམ་ཞེ་ན། དེས་
 གྲང་སོག་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་། དགེ་བའི་ལམ་འདི་ལྟ་ཞིག་བརྩ་ཆར་ཡང་། །དེ་ལ་ལྟགས་
 ཏེ་ཤིན་ཏུ་དག་པར་འགྱུར། །དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འཇུག་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ལ་
 བྱི་མ་ཡིན་ནོ། །སྟོན་ཀའི་ཁྱེད་ཀྱང་ཉག་ཏུ་རྣམ་དག་སྟེ། །ཞི་འོད་ཆགས་པར་དེ་དག་གིས་
 རྣམ་མངོས། །ཞི་བ་ནི་དབང་པོ་བསྐྱེད་པའོ། །འོད་ཆགས་པ་ནི་ལྟ་མེད་གསལ་བའི་
 ལྷན་ཅན་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་ཚུལ་བྱིས་པའོ་ལས་སུ་དག་པ་ཡིན་ཡང་། །གལ་ཏེ་དེ་ནི་བྱིས་
 དག་རང་བཞིན་ལྟ། །དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་ཚུལ་བྱིས་པའོ་ལས་སུ་དག་པ་ཡིན་ཡང་། །རྒྱ་སྐད་དུ། འཕགས་པ་
 དཀོན་མཆོག་བརྟེན་པའི་མདོ་ལས། །འོད་སྤངས་འདི་ལ་དགེ་སྦྱོང་ཁ་ཅིག་ཚུལ་བྱིས་
 དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། །སོ་སོར་ཐར་པའི་སྟོན་པས་བསྐྱེད་ཤིང་གནས། །ཆོ་ག་དང་སྦྱོང་
 ལུལ་ལྟན་སྤྲུལ་ཆོགས་པ་ཁ་ན་མ་སྟོ་བ་སྤྲ་རབ་རྣམས་ལ་ཡང་འཇིགས་པར་ལྟ་བུ། །ཡང་
 དག་པར་སྤངས་ཏེ་བསྐྱེད་པའི་གཞི་རྣམས་ལ་སྦྱོང་ཅིང་ལྷན་དང་དག་དང་ཡིད་ཀྱི་ལས་
 ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་པས་འཆོ་བ་ཡོངས་སུ་དག་ཀྱང་བདག་ཏུ་སྦྱོང་བ་ཡིན་
 ཏེ། །འོད་སྤངས་དེ་ནི་ཚུལ་བྱིས་འཆལ་བ། །ཚུལ་བྱིས་དང་ལྡན་པ་ལྟར་བཅོས་པ་དང་
 པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། །འོད་སྤངས་གཞན་ཡང་འདི་ལ་དགེ་སྦྱོང་ཁ་ཅིག་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་
 བརྩ་གཉིས་ཡང་དག་པར་སྤངས་ཀྱང་། །དམིགས་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ། །རར་འཇིན་པ་དང་
 ང་ཡིར་འཇིན་པ་ལ་གནས་པ་དེ་ནི། །འོད་སྤངས་ཚུལ་བྱིས་འཆལ་བ་ཚུལ་བྱིས་དང་
 ལྡན་པ་ལྟར་བཅོས་པ་བཞི་པ་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བའི་བར་དུ་གསུངས་སོ། །དེ་ཕྱིར་དེ་ནི་རྟག་
 ཏུ་གསུམ་ཆར་ལའང་། །གཉིས་སྟོན་ཆུ་བ་ཡང་དག་བྲལ་བར་འགྱུར། །སེམས་ཅན་གང་
 དག་ལ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པ་དང་། །གང་ཞིག་བྱེད་པ་དང་། །གང་གིས་བྱེད་པ་དེ་གསུམ་ཅར་
 ལའང་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོང་བྲལ་བར་འགྱུར་རོ། །

ཚུལ་བྱིས་ཀྱི་ཕན་ཡོན།

དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འཇུག་ཚུལ་བྱིས་ལྟན་སྤྲུལ་ཆོགས་པ་དང་

ལྷན་པར་བརྗོད་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་སྤྱིར་དེ་ལས་གཞན་པ་ནམས་ཀྱི་ཚུལ་བྱིས་སུ་སྤྱི་
 ཚོགས་པ་ཡང་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཉིད་དང་། ཡོན་ཏན་སྤྱི་
 སྤྱི་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཉིད་ཏུ་གྱུར་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྤྱིན་པས་ལོངས་
 སྤྱོད་དག་ནི་འགྲོ་བར་ནའང་། སྤྱི་བོ་ཚུལ་བྱིས་ཀྱི་ཁྱད་པ་ཉམས་ལས་འབྱུང་། ཞེས་
 བྱ་བ་སྒྲོལ་ཏེ། སྤྱིན་པ་གང་ཁོ་ན་ལས་སྤྱིན་བདག་ཚུལ་བྱིས་དང་ལྷན་པར་གྱུར་པ་དེ་
 ལ། ལྷ་དང་མི་དག་གི་ནང་ཏུ་ཁྱད་པར་ཏུ་འཕགས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་སྤྱི་སྤྱི་ཚོགས་པ་
 འབྱུང་བ་དེ་ཉིད་ཚུལ་བྱིས་ཀྱི་ཁྱད་པ་དང་བྲལ་བ་ལས་བར་འགྲོའི་འགྲོ་བར་ལྷང་བ་
 ཉི་ཆེ་བའི་སེམས་ཅན་དཔུལ་བ་དང་། བ་ལང་དང་། ཉ་དང་། སྤང་པོ་ཆེ་དང་། སྤུ་
 དང་། སྤུ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཡི་དྲུགས་རྩ་འབྲུལ་ཆེན་པོ་ཅན་ལ་སོགས་པ་ནམས་སུ་སྤྱིས་
 པ་དེ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་སྤྱི་སྤྱི་ཚོགས་པ་སྤྱི་ཚོགས་འབྱུང་བ་ཁོ་ནར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར།
 སྤྱོད་བཅས་དངོས་འདུ་ཡོངས་སུ་ཟད་པས་ན། སྤྱིན་ཆད་དེ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་མི་
 འགྱུར། གང་ཞིག་ས་བོན་ཆེས་ཉུང་ཏུ་བཟུང་ནས་འབྲས་བུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་རྟེན་ཅིང་
 སྤྱིར་ཡང་འབྲས་བུའི་ཆེད་ཏུ་དེ་བས་ཀྱང་ཆེས་མང་པོའི་ས་བོན་འདེབས་པར་བྱེད་པ་དེ་ལ་
 བྱི་འབྲས་བུའི་ཚོགས་ཆེན་པོ་དུས་རིམ་ལྷ་བ་བཞིན་ཏུ་ཉེ་བར་འཕེལ་བས་རིམ་པ་ནམས་པར་
 ཆད་པ་མེད་པ་ཡོད་སྲིད་ཀྱི། བྲས་པ་རྒྱུད་གསོན་པའི་ཚུལ་ཅན་གང་ཞིག་སྤྱིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་
 སྤྱིར་གྱི་ས་བོན་ཅམ་ཡང་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་དེ་ལ་ནི་སྤྱོད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དངོས་པོ་
 འདུ་བ་ཡང་ཟད་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་འབྲས་བུ་སྤྱི་སྤྱི་ཚོགས་པ་སྤྱི་བ་ལྷ་
 ག་ལ་ཡོད། དེ་བཞིན་ཏུ་ཚུལ་བྱིས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་གནས་མ་ཡིན་པར་ལོངས་སྤྱོད་ཉེ་
 བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལ་ཡང་ཤིན་ཏུ་སྤྱིན་པས་སྤྱི་ན་མེད་པའི་འཕེན་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་
 དང་། སྤྱིར་འཕངས་པ་མ་ལུས་པར་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ཕྱིས་ལོངས་སྤྱོད་དག་
 འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་རོ། །

ཚུལ་བྱིས་ཀྱི་ཁྱད་པ་དང་བྲལ་བ་འདིའི་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་བ་རྗོགས་པ་ཤིན་ཏུ་
 རྟེན་པར་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི། བར་འགྲོར་སོང་བས་བར་འགྲོ་ལས་སྤང་

བ་ཡང་ཤིན་ཏུ་རྟེན་པར་དཀའ་ཞེས་བྱ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གང་ཆོ་རང་དབང་འཇུག་
 ཅིང་མཐུན་གནས་པས། གལ་ཏེ་འདི་བདག་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ན། གཡང་སར་སྤང་
 བས་གཞན་དབང་འཇུག་འགྱུར་བ། །དེ་ལ་སྤྱི་ནས་གང་གིས་སྦྲོང་བར་འགྱུར། ཞེས་བྱ་
 བ་སྟོས་ཏེ། གལ་ཏེ་འདི་དེའི་ཆོ། དཔལ་བོ་མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་པའི་འཆིང་བ་ལས་
 གྲོལ་བ་ལྟར་འདོད་པས་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པར་འཇུག་ཅིང་། ལྟ་དང་མི་ལ་སོགས་
 པའི་འགྲོ་བར་གནས་པ་ན། བདག་ཉིད་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ན། དཔལ་བོ་བཅིངས་ནས་
 རི་སྒུལ་ཆེས་ཆེན་པོར་བསྐྱར་བ་ལྟར། བན་འགྲོར་སོང་བ་དེ་སྤྱི་ནས་གང་གིས་འདོན་པར་
 འགྱུར། དེས་ན་གནོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བན་འགྲོ་ཁོ་ནར་ངེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཉིད་
 གྱི་ཕྱིར་དེ་ནས་གལ་ཏེ་མི་རྣམས་གྱི་ནང་དུ་སྐྱེས་ན་ཡང་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་གཉིས་མངོན་
 པར་སྐྱབ་ཕྱེ་ཞེས་གསུངས་སོ། །གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཚུལ་བྲིམས་འཆལ་བ་ཉེས་པའི་ཚོགས་
 ཤིན་ཏུ་མང་པོའི་གནས་སུ་གྱུར་པ། དེ་ཕྱིར་རྒྱལ་བས་སྤྱིན་པའི་གཏམ་མཛད་ནས། ཚུལ་
 བྲིམས་རྗེས་འགྲོའི་གཏམ་ཉིད་མཛད་པ་ཡིན། །དེ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་སྤྲིན་པའི་ཆོས་མཐའ་དག་
 བཅ་པར་མཛད་པའི་རྒྱལ་བས་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྒྱུད་མི་ཟ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར།
 སྤྱིན་པའི་གཏམ་གྱི་དུས་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་གཏམ་ཁོ་ན་མཛད་དོ། །གང་
 གི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་ཚུལ་བྲིམས་ཞིང་དུ་རྣམ་འཕེལ་ན། །འབྲས་བུ་ཉིད་སྦྱོང་ཆད་པ་མེད་
 པར་འགྱུར། ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་བྲིམས་ཉིད་ཀྱི་ཞིང་
 རོ། །དེར་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བ་ན། རྒྱ་དང་འབྲས་
 བུ་བརྒྱུད་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་རིམ་པ་རྣམ་པར་མ་ཆད་པའི་སྟོན་ནས་འབྲས་བུའི་ཚོགས་ཉི་
 བར་འཕེལ་ཞིང་། དུས་རིང་པོར་ཉི་བར་ལོངས་སྤྱད་པར་ཅུས་གྱི། གཞན་དུ་ནི་མ་ཡིན་
 རོ། །

དེའི་ཕྱིར་ཚུལ་འདིས། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་དང་གསུང་སྐྱེས་དང་། །རང་བྱང་རྒྱབ་
 ལ་བདག་ཉིད་ངེས་རྣམས་དང་། །རྒྱལ་སྐས་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་ལེགས་པ་དང་། །མཛོན་
 མཐོའི་རྒྱ་ནི་ཚུལ་བྲིམས་ལས་གཞན་མེད། །ཇི་སྐད་དུ་མི་དགེ་བ་བརྟུན་ལས་ཀྱི་ལམ་

འདི་དག་བསྟེན་པ་དང་། མང་དུ་བྱས་པའི་ཤས་ཆེ་བས་ནི་སེམས་ཅན་དམུལ་བའི་རྒྱར་
 འཕྱར་རོ། །འབྲིང་གིས་ནི་དུད་འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་རྒྱར་འཕྱར་རོ། །ཁུང་དུས་ནི་གཤིན་
 རྒྱུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་རྒྱར་འཕྱར་རོ། །དེ་ལ་སྟོན་གཙོ་དང་པས་ནི་སེམས་ཅན་དམུལ་བར་བྲིད་
 རོ། །དུད་འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་སྤྲུའི་དོ། །གཤིན་རྒྱུ་འཛིག་རྟེན་དུ་བྲིད་རོ། །དེ་ནས་གལ་
 ཉེ་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱེས་ན་ཡང་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་གཉིས་མངོན་པར་སྦྱབ་སྟེ། ཆོ་ཐུང་
 བ་དང་། ཉན་མང་བར་འཕྱར་རོ། །མ་གྱིན་པར་ལེན་པས་ནི་སེམས་ཅན་དམུལ་བར་བྲིད་
 རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་ལོངས་སྤྱོད་ཆུང་བ་དང་། ཐུན་མོང་གི་ལོངས་སྤྱོད་དུ་འཕྱར་བའོ་ཞེས་
 བྱ་བའི་བར་དང་། འདོད་པས་ལོག་པར་གཡེམ་པས་ནི་སེམས་ཅན་དམུལ་བར་བྲིད་རོ་
 ཞེས་བྱ་བ་ནས། འཁོར་གཡོག་བརྟན་དུ་མི་བྱང་བ་དང་། དགྲ་ལྷ་དང་བཅས་པའི་རྒྱང་
 མར་འཕྱར་བའོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དང་། བརྟན་དུ་སྦྱ་བས་ནི་སེམས་ཅན་དམུལ་བར་བྲིད་
 རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། སྐར་བ་མང་བ་དང་། གཞན་གྱི་བསྐྱེད་པར་འཕྱར་བའོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་
 དང་། སྤྲ་མས་ནི་སེམས་ཅན་དམུལ་བར་བྲིད་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། འཁོར་གཡོག་མི་འདུམ་
 པ་དང་། འཁོར་གཡོག་ངན་པར་འཕྱར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དང་། ཆོག་རྒྱབ་མོས་ནི་
 སེམས་ཅན་དམུལ་བར་བྲིད་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཐོས་པ་དང་འཐབ་མའི་
 ཆོག་དུ་འཕྱར་བའོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དང་། ཆོག་འབྲུལ་པས་ནི་སེམས་ཅན་དམུལ་བར་
 བྲིད་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། གཟུང་བར་འོས་པའི་ཆོག་མ་ཡིན་པ་དང་། མ་ངེས་པའི་སྒྲོབས་
 པར་འཕྱར་བའོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དང་། བརྟན་སེམས་ཀྱིས་ནི་སེམས་ཅན་དམུལ་བར་
 བྲིད་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། ཆོག་མི་ཤེས་པ་དང་། འདོད་པ་ཆེ་བར་འཕྱར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་
 བར་དང་། གནོད་སེམས་ཀྱིས་ནི་སེམས་ཅན་དམུལ་བར་བྲིད་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། བན་པ་
 མི་ཆོལ་བ་དང་། གཞན་གྱིས་གནོད་པ་བྱས་པར་འཕྱར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་དང་། ལོག་
 པར་ལྟ་བས་ནི་སེམས་ཅན་དམུལ་བར་བྲིད་རོ། །དུད་འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་སྤྲུའི་དོ། །གཤིན་
 རྒྱུ་འཛིག་རྟེན་དུ་བྲིད་རོ། །དེ་ནས་གལ་ཉེ་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱེས་ན་ཡང་། རྣམ་པར་
 སྤྲིན་པ་གཉིས་མངོན་པར་སྦྱབ་སྟེ། ལྟ་བ་ངན་པར་ལྟང་བ་དང་། གཡོ་སྦྱ་ཅན་དུ་འཕྱར་

རྟོ། །དེ་ལྟར་མི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་འདི་དག་ནི་རྟུག་བསྐལ་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ཆོད་
མེད་པ་སྤྱད་པར་འགྱུར་གྱིས། དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ཡང་དག་པར་སྤངས་པའི་རྒྱས་
ནི་ལྟ་དང་མིར་སྟེ་བ་ལ་སོགས་པ་སྤྱིད་པའི་ཆེ་མོའི་བར་དུ་སྟེ་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་རྟོ། །དེའི་
གོང་དུ་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་འདི་དག་ཉི་ཆོ་བའི་སེམས་དང་། ཁམས་གསུམ་པས་
སྟག་པའི་ཡིད་དང་། སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་མེད་པ་དང་། གཞན་ལས་ཐོས་པའི་རྩེས་སུ་འགྲོ་
སྟེ་སྤྱི་རྩེས་སུ་འབྱུང་བར་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་པས་ཡོངས་སུ་བསྟོམ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་
པ་ཡོངས་སུ་འབྱུང་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་གོང་དུ་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཛོག་པ་དང་། རང་
མངོན་པར་རྟོགས་པར་འཛངས་ཀྱི་བ་དང་། སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་དང་། ཐབས་མཁས་པ་མེད་
པ་དང་། རྟེན་ཉིད་འདི་པ་ཟབ་མོ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་ཡོངས་སུ་སྤྱངས་ན། རང་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཐེག་པ་འབྱུང་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་གོང་དུ་ཤིན་དུ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ཆོད་མེད་པའི་སྟིང་བཙེ་བ་
དང་། སྟིང་རྩེ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པས་བསྟུས་པ་དང་། རྟོན་ལམ་ཆེན་
པོ་ཤིན་དུ་བཏབ་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བ་དང་། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཤིན་དུ་རྒྱས་པ་ལ་དམིགས་པས་ཡོངས་སུ་སྤྱངས་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། ས་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་སྤྱོད་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་
འབྱུང་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཕྱིར་རྩལ་འདིས་དགེ་བ་བཅུའི་
ལས་ཀྱི་ལམ་དེ་དག་མ་གཏོགས་པར་སོ་སོའི་སྟེ་བོ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་
རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཅི་རིགས་པར་མངོན་པར་མཐོ་བའི་འཁོར་
བའི་བདེ་བ་དང་། དེས་པར་ལེགས་པ་བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་རྟུག་བསྐལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་
པའི་རང་བཞིན་ཐར་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཐོབ་པའི་ཐབས་གཞན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བར་གསལ་བར་བསྟན་པར་འགྱུར་རྟོ། །

གང་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི། ཇི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་རོ་
དང་ལྷན་ཅིག་དང་། །བཀྲ་ཤིས་རྩ་ནག་མ་དང་ལྷན་ཅིག་བཞིན། །དེ་ལྟར་རྩལ་ཁྱིམས་
དབང་བྱས་བདག་ཉིད་ཆེ། །དེ་འཆལ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་མི་འདོད། །རྩ་ནག་མ་ཞེས་

བྱ་བ་ནི། བཀྲ་མི་ཤིས་པའི་རྣམ་གངས་སོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་བྱིམས་ལ་པ་རོལ་ཏུ་
 ཕྱིན་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ནི། གང་གིས་གང་ཞིག་གང་ལ་སྤོང་བྱེད་པ། གསུམ་
 ཏུ་དམིགས་པ་ཡོད་ན་ཚུལ་བྱིམས་དེ། །འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་པ་རོལ་ཕྱིན་ཅེས་བཤད། ཚུལ་
 བྱིམས་དེ་ནི་གསུམ་ཏུ་དམིགས་པ་ཡོད་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ་ཞེས་བསྟན་
 ཏོ། །གསུམ་ལ་ཆགས་པས་སྤོང་དེ་འཇིག་རྟེན་འདས། ཚུལ་བྱིམས་དེ་ཉིད་ཇི་སྐད་བཤད་
 པའི་གསུམ་པོར་དམིགས་པ་མེད་ན་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའོ་
 ཞེས་བཤད་དོ། །ཇི་སྐད་བཤད་པའི་སའི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་ཚུལ་བྱིམས་
 གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྐབས་ཡོངས་སུ་རྗོགས་པར་འཆད་པ་ནི། རྒྱལ་སྤྱིམ་ལྷ་བ་ལས་བྱུང་
 སྲིད་མིན་སྲིད་པ་ཡི། །དཔལ་ལྷན་དྲི་མ་དང་བྲལ་དྲི་མ་མེད་འདི་ཡང་། །སྟོན་ཀའི་རུས་
 གྱི་ལྷ་བའི་འོད་ནི་ཇི་བཞིན་རུ། །འགྲོ་བའི་ཡིད་གྱི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན། །ཞེས་
 བཤད། །དྲི་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དགེ་བ་བརྩེའི་ལས་གྱི་ལམ་གྱི་དྲི་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་
 ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་གནིས་པའི་དོན་དང་མཐུན་པའི་མིང་རོ། །ཇི་ལྟར་སྟོན་
 ཀའི་ལྷ་བའི་འོད་དྲི་མ་དང་བྲལ་བ་སྟེ་པོའི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་རུ་རྒྱལ་
 བའི་སྤྱིམ་གྱི་ལྷ་བ་ལས་བྱུང་བའི་དྲི་མ་མེད་པ་འདི་ཡང་འཆལ་པའི་ཚུལ་བྱིམས་གྱིས་བསྐྱེད་
 པའི་ཡིད་གྱི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་འཁོར་བའི་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་
 པས་སྲིད་པ་མ་ཡིན་ཡང་སྲིད་པའི་དཔལ་ཏེ། ཡོན་ཏན་ལུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་
 དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་དང་། སྲིད་བཞིའི་དབང་ལྷན་ལུན་སུམ་ཚོགས་པའི་རྒྱ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །དབུ་མ་ལ་འཕྲུག་པའི་བཤད་པ་ལས་སེམས་བསྐྱེད་པ་གནིས་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་པ།

ད་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་པའི་དབང་རུ་བྱས་ནས། ཤེས་བྱའི་བྱུང་ཤིང་མ་ལུས་
 སྤྱིག་པའི་མེའི། །འོད་འབྱུང་ཕྱིར་ན་ས་ནི་གསུམ་པ་འདི། །འོད་བྱེད་པ་སྟེ། ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་
 སོ། །འོད་བྱེད་པ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་གསུམ་པའི་མིང་རོ། །ཡང་

འདི་ཅིའི་ཕྱིར་འོད་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེན། འོན་དང་མཐུན་པ་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་
 ཆོ་ཤེས་བྱའི་བྱེད་ཤིང་མ་ལུས་པ་སྤྲིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་ཞི་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་འོད་
 འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ས་འདི་ལ་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །སེམས་གསུམ་པ་བསྐྱེད་པའི།
 བདེ་གཤེགས་སྤྲུལ་དེ་ལ། །དེ་ཆོ་ཉི་ལྟར་ཟངས་འདྲའི་སྤང་བ་འབྱུང་། །རི་ལྟར་ཉི་མ་
 ཤར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྤྲོ་ལ་རྩ་ཟངས་ལྟ་བུའི་སྤང་བ་འབྱུང་བ་ལྟར། དེ་བཞིན་རྩ་
 བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལ་ཡང་དེར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ་འབྱུང་དོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ་
 དེ་ལྟ་བུ་རྟེན་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་དེ་ལ། བཟོད་པའི་པ་རོལ་རྩ་ཕྱིན་པ་ལྷག་པ་
 ཉིད་རྩ་བརྟན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གནས་མིན་འབྲུགས་པ་འགའ་ཡིས་དེའི། ལུས་ལས་
 ཤ་ནི་རྩས་བཅས་ཡུན་རིང་རྩ། །སྤང་རེ་རེ་ནས་བཅད་པར་གྱུར་ཀྱང་དེའི། བཟོད་པ་
 གཙོད་པར་བྱེད་ལ་ལྷག་པར་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བ་སྟོས་སོ། །བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ནི་གཞན་
 ཀྱི་སེམས་རྗེས་སུ་བསྐྱེད་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གང་
 གིས་གཞན་དག་གི་མནར་སེམས་ཀྱི་གཞི་རྩས་གསུམ་གྱི་དོན་མ་ཡིན་པ་དོགས་པ་ཅན་རྩ་
 འཇུར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་དང་རག་དང་ཡིད་འཇུག་པར་མཛོན་རྩ་བྱེད་པ་
 མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ན། གལ་ཏེ་གནས་མིན་འབྲུགས་པ་འགའ་ཡིས་དེའི། ཞེས་བྱང་
 པར་རྩ་བྱས་སོ། །གལ་ཏེ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཅན་གྱིས་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་དེའི་
 ལུས་ལས་ཤ་རྩས་པ་དང་བཅས་པ་སྤང་རེ་རེ་ནས་སྤོང་ཅིང་སྤོང་ཅིང་ཡུན་རིང་པོར་གཙོད་
 ཀྱང་། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་གཙོད་པར་བྱེད་པ་པོ་ལ་སེམས་ཁོང་ནས་འབྲུགས་པ་ཉིད་རྩ་མི་
 འཇུར་བ་འབའ་ཞིག་རྩ་མ་ཟད་ཀྱི། ཤྤིག་པའི་ལས་དེའི་རྒྱུ་ཅན་དཔུལ་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་
 ལ་སོགས་པ་ལ་ལྷག་པར་དམིགས་པའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལ་ཆེས་ལྷག་པར་བཟོད་པ་
 ཉིད་སྟེ་བར་འཇུར་རོ། །

གཞན་ཡང་། བདག་མེད་མཐོང་བའི་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ལ། །གང་ཞིག་གང་
 གིས་གང་ཆོ་རི་ལྟར་གཙོད། །གང་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱང་དེ་ཡི་གཟུགས་བརྟན་ལྟར། །མཐོང་བ་
 དེས་ན་དེ་ཡིས་བཟོད་པར་འཇུར། །ཤྤིག་པའི་ལས་དེའི་རྒྱུ་ཅན་དཔུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་

ཐུག་བསམ་ལ་ལྷག་པར་དམིགས་ནས་ཆེས་ལྷག་པར་བཟོད་པར་འགྱུར་བ་འབའ་ཞིག་
རྒྱ་མ་བཟང་གི། གང་གི་མིར་དེས་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་གཟུགས་བརྟན་དང་འདྲ་བར་མཐོང་
ཞིང་། བདག་དང་བདག་གི་བའི་འདུ་ཤེས་དང་བལ་བ་འདྲིའི་མིར་ཡང་ཆེས་ཤིན་རྒྱ་
བཟོད་པ་ཉིད་དོ། ཀྱང་གི་སྤྲས་ནི་བཟོད་པའི་རྒྱ་བསུ་བར་བྱ་བའི་མིར་རོ། །

ཁོང་ཁྱོས་དགེ་ཆ་འཛོམས་ཚུལ།

བཟོད་པ་འདི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་འཚོམ་པའི་ཆོས་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་
རྒྱ་མ་བཟང་གི་དེ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་བསྐྱར་བའི་རྒྱ་ཡང་ཡིན་
པས་མི་བཟོད་པ་དང་ལྷན་པ་ལྟར་ཁོ་བ་ལས་ལྡོག་པར་རིག་པར་འཆད་པ་ནི། གནོད་པ་
བྱས་པས་གལ་ཏེ་དེར་བཀོན་ན། །དེ་ལ་བཀོན་པས་བྱས་ཟིན་ལྡོག་གམ་ཅི། །དེ་མིར་དེ་
བཀོན་ངེས་པར་འདིར་དོན་མེད། །འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་ཡང་ནི་འགལ་བར་འགྱུར། །ཞེས་
བྱ་བ་སྟེ། གལ་ཏེ་རེ་ཞིག་ཁོང་འབྲུགས་པའི་སྐབས་སྟེར་བ་འདི་གནོད་པ་བྱས་པ་གཞན་ལ་
ཁོ་ན་དེའི་ཆོ་གནོད་པ་བྱས་ཟིན་པ་བསྒྲིག་རྒྱ་མེད་པའི་མིར། དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཞེ་འཕམ་
པ་དོན་མེད་པ་ཉིད་དོ། །རྒྱ་བྱས་ཟིན་པའི་མིར་རོ། །འདྲིའི་བཀོན་པ་ད་ལྟ་དགོས་པ་མེད་
པ་འབའ་ཞིག་རྒྱ་མ་བཟང་གི། འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་དང་ཡང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཁོང་ཁོ་
བ་སྟེས་པ་ཡིན་དང་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ཡིད་རྒྱ་མི་འོང་བ་འཕེན་པའི་མིར་རོ། །གང་ཞིག་
རང་གིས་ཉེས་པར་སྤྱད་པ་བྱས་པའི་འབྲས་བུའི་བྱད་པར་ཉེ་བར་སྦྱོད་པ་བཞིན་རྒྱ་གཉི་
ཐུག་པས་གཞན་གྱིས་བདག་ལ་གནོད་པ་དེ་བྱས་སོ་སྟམ་རྒྱ་རྟོག་པ་དེ་ལ་ནི་གནོད་པ་བྱེད་
པ་ལ་ཁོ་བ་ཉེ་བར་སྟེལ། ལན་རྒྱ་གནོད་པ་བསྐྱལ་བས་དེའི་གནོད་པ་ཕམ་པར་འདོད་
པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་བསྒྲིག་པར་བྱ་བའི་མིར་བཤད་པ། སྟོན་བྱས་པ་ཡི་མི་དགའི་ལས་
ཀྱི་འབྲས་བུ་གང་། །ཟད་པར་བྱེད་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པ་དེ་ཉིད་གོ། །གཞན་ལ་གནོད་
པ་དང་ནི་ཁོ་བས་ཐུག་བསམ་མིར། །ས་སོན་ཉིད་རྒྱ་རི་ལྟ་བུར་ན་ཁྲིད་པར་བྱེད། །གང་
ཞིག་མཚོན་ཆ་རྣམས་པོའི་སོ་བབས་པས། དེ་ལ་ལྟས་ལ་གནོད་པའི་ཐུག་བསམ་ཆེས་ཆེ་བ་

དག་དག་གིས་ཉེ་བར་བསྐྱབས་པ་དེ་ནི། འབྲས་བུ་འབྲུང་བ་ཐ་མ་སྲོག་གཙོད་པའི་ལས་
 རྩོན་བྱས་པ་སེམས་ཅན་དཔྱལ་བ་དང་། རུད་འགྲོའི་སྐྱེ་གནས་དང་། གཤིན་ཇེའི་འཇིག་
 རྩོན་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་འབྲས་བུ་དྲག་པ་ཉམས་སུ་ཁྱོད་བར་གྱུར་ཅིང་། རྒྱ་
 དང་འབྲས་བུ་ཉོན་མོངས་པ་ལྷག་མར་ལུས་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིད་རྒྱ་མི་འོང་བ་
 མ་ལུས་པ་ལྷོག་པའི་རྒྱ་གང་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་རི་ལྷར་སྤར་ཡང་རྣམ་པར་འགྱུར་པས་སྤྲན་གྱི་
 བརྒྱུང་བ་ཐ་མ་ཁོང་ན་ཡོད་པའི་ནད་གསོ་བའི་རྒྱ་ལྷར་ཁོང་ནས་འབྱུག་པ་དང་། གཞན་
 ལ་གནོད་པ་དག་གིས་འབྲས་བུ་ཡིད་རྒྱ་མི་འོང་བ་འདས་ཟིན་པ་བས་ཀྱང་ཆེས་ལྷག་པར་
 གནོད་པར་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ་འབྲུང་བའི་རྒྱ་ཉིད་རྒྱ་བགྱི་བར་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་དེས་སྤྲན་
 པ་ནད་གསོ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱར་གྱུར་པ་གཙགས་ཆ་རྣོན་པོའི་ལས་བྱེད་པ་ལ་བྱ་བ་ལྷར།
 འབྲས་བུ་སྤྱག་བསྐྱལ་འབྲུང་བའི་རྒྱ་ལ་ཆེས་ཤིན་རྒྱ་བཟོད་པར་རིགས་སོ། །

མི་བཟོད་པ་ནི་རི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ཡིད་རྒྱ་མི་འོང་བ་
 ཡངས་པ་འཕེན་པའི་རྒྱ་ཡིན་པ་འབའ་ཤིག་རྒྱ་མ་ཟད་ཀྱི། ཡུན་རིང་རྒྱ་བསགས་པའི་
 བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཟད་པའི་རྒྱ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གང་ཕྱིར་རྒྱལ་
 སྤས་རྣམས་ལ་ཁོ་བ་ཡིས། སྤྲིན་དང་བྲིམས་འབྲུང་དག་བ་བསྐྱལ་པ་བརྒྱར། བསགས་
 པ་སྐད་ཅིག་གིས་འཛོམས་དེ་ཡི་ཕྱིར། མི་བཟོད་ལས་གཞན་སྤྱིག་པ་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་
 བྱ་བ་སྟོས་ཏེ། གལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེས་གང་ཟག་གི་བྱང་
 པར་རྒྱ་དེས་པ་དང་བུལ་བའི་ཕྱིར་ལ། དེས་པ་ཡིན་རྒྱ་ཟིན་ཀྱང་ཉོན་མོངས་པ་གོམས་པ་
 ལ་རག་ལས་ནས་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་རྒྱ་སེམས་བསྐྱེད་པ་རྣམས་ལ་བདེན་པར་
 གྱུར་པ་དང་། བདེན་པར་འགྱུར་པ་མ་ཡིན་པའི་ཉེས་པ་ལྷག་པར་སྟོ་བཅགས་ནས་ཁོང་
 ཁོ་བའི་བསམ་པ་སྐད་ཅིག་ཅམ་ཞེས་བསྐྱེད་ན་ཡང་། དེ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་
 བསགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་སྤར་བསྟན་པའི་སྤྲིན་པ་དང་། ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་པ་
 རོལ་རྒྱ་སྤྲིན་པ་གོམས་པ་ལས་བསྐྱེད་པ་འཛོམས་པར་འགྱུར་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
 མ་ཡིན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་སྟོས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཆོ་

ཆེན་པོའི་ཆུང་ཚད་སྤངས་གྱངས་ཀྱིས་ངེས་པར་མི་ལུས་པ་ལྟར། དེར་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་
མཆོམས་ངེས་པར་མི་ལུས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་འབྲས་བུ་ཡིད་ཏུ་མི་འོང་བ་འཕེན་པ་
དང་། དགེ་བ་ལ་གནོད་པ་བྱེད་པའི་སྤྲིག་པ་ནི་མི་བཟོད་པ་ལས་གཞན་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་ཏུ་ཡང་། འཇམ་དཔལ་ཁོང་ཁྱོད་བཞི་ཁོང་ཁྱོད་བཞིས་བྱ་བ་
ནི་བསྐལ་པ་བརྒྱར་བསགས་པའི་དགེ་བ་ཉེ་བར་འཛོམས་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཁོང་ཁྱོད་
བཞི་ཁོང་ཁྱོད་བཞིས་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་མི་བཟོད་པ་གཞན་ལ་གནོད་པར་
བྱེད་མི་ལུས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བདག་ཉིད་ཁོ་ན་འཛོམས་པར་བྱེད་ལ། ལུས་པ་སྤྱིར་རྗེ་
མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བདག་དང་གཞན་འཛོམས་པར་བྱེད་པ་འདི་ནི་སྤྱིས་པ་ཉིད་ཀྱིས།
མི་སྤྲུག་གཟུགས་སུ་བྱེད་ཅིང་དམ་པ་མིན་པར་དགྱི། རྒྱལ་དང་རྒྱལ་མིན་ཤེས་པའི་རྣམ་
དཔྱད་འཕྲོག་བྱེད་ཅིང་། །རྣམ་སྤྱིས་རིགས་མཐུན་པ་བཏང་ནས། མི་བཟོད་པ་ཡིས་ལྷུང་
ཏུ་བན་འགོ་སྐྱར་བར་བྱེད།

བཟོད་པ་བསྐྱེན་པའི་ཕན་ཡོན།

གལ་ཏེ་མི་བཟོད་པའི་སྤྲིན་དེ་དག་ཡིན་ན་དེ་དང་འགལ་བ་བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་
ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། བཤད་པ། བཟོད་པས་བཤད་ཟིན་དང་འགལ་ཡོན་ཏན་རྣམས་བྱེད་
དོ། །བཟོད་པས་མངོས་ཤིང་སྐྱེ་བོ་དམ་པ་ལ། །པངས་དང་ལྷགས་དང་ལྷགས་མིན་
ཤེས་པ་ལ། །མཁས་པར་གྱུར་ཁིང་དེ་ཡི་འོག་ཏུ་ནི། །རྩ་མའི་སྐྱེ་དང་སྤྲིག་པ་བདེ་པར་
འགྱུར། །མི་བཟོད་པ་ལ་སྤྲིན་གང་དག་བསྐྱེན་པ་དེ་དག་དང་འགལ་བའི་ཡོན་ཏན་དེ་
དག་བཟོད་པ་ལ་རིག་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་ནི་རྒྱལ་སྤྲས་
ཀྱིས། །ཁྱོད་དང་བཟོད་པའི་སྤྲིན་ཡོན་རིག་བྱས་ཏེ། །མི་བཟོད་སྤངས་ནས་འཕགས་པའི་
སྐྱེ་བོ་ཡིས། །བསྐྱེད་པའི་བཟོད་པ་རྟག་ཏུ་གྱུར་བསྐྱེན་བྱ། །ཁྱོད་དང་བཟོད་པ་ནི་ཁྱོད་
བ་དང་བཟོད་པའོ། །སྤྲིན་དང་ཡོན་ཏན་ནི་སྤྲིན་དང་ཡོན་ཏན་ཏེ། །ཁྱོད་དང་བཟོད་པ་
དག་གི་སྤྲིན་དང་ཡོན་ཏན་གཉིས་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་རྣམ་པར་སྐྱར་རོ། །ཁྱོད་པའི་སྤྲིན་ནི་རྗེ་

སྐད་བཤད་པ་དང་བསྐྱོག་པའི་སྟོན་པ་བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་ཏེ། མི་
བཟོད་པ་སྤངས་ནས་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་བཟོད་པ་ཁོ་ན་བསྐྱེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

ད་ནི་བཟོད་པ་ལ་པ་རྩོལ་དུ་བྱིན་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཕྱིར་བསྟོན་གྲུང་། །གསུམ་དམིགས་ཡོད་ན་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་
འོ། །སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་བསྟོན་སུ་ཟིན་གྲུང་། །གང་བཟོད་པ་དང་། །གང་གིས་
བཟོད་པ་དང་། །སེམས་ཅན་གང་དག་ལ་བཟོད་པ་གསུམ་པོ་འདི་ལ་དམིགས་པ་ཡོད་ན།
བཟོད་པ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་བཟོད་པའི་པ་རྩོལ་དུ་བྱིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །དམིགས་པ་མེད་
ན་དེ་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །འཇིག་རྟེན་འདས་པའི་པ་རྩོལ་བྱིན་ཞེས་བསྟན། །ས་དེ་ལ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བཟོད་པའི་པ་རྩོལ་དུ་བྱིན་པ་རྣམ་པར་དག་པར་རི་ལྟར་འབྱུར་བ་
དེ་བཞིན་དུ། །ས་དེར་རྒྱལ་སྤྱས་བསམ་གཏན་མངོན་ཤེས་དང་། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་
ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འབྱུར། །དེས་གྲང་རྟག་དུ་འཇིག་རྟེན་པ་ཡི་ནི། །འདོད་པའི་འདོད་
ཆགས་འཛོམས་པར་རུས་པར་འབྱུར། །བསམ་གཏན་ཞེས་བྱ་བའི་བསམ་གཏན་གྱི་སྐྱེ་ནི་
ཉེ་བར་མཚོན་པའི་དོན་ཏེ། །སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་ཚད་མེད་པ་རྣམས་གྲུང་འཛིན་
པ་ཡིན་ནོ། །རི་སྐད་དུ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་གསུམ་པ་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་ཏེ།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་འོད་བྱེད་པ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ནི།
འདོད་པ་རྣམས་ལས་དབེན་པ། །སྤྲིག་པ་མི་དགེ་བའི་ཚོས་རྣམས་ལས་དབེན་པ། །རྟོག་
པ་དང་བཅས་པ་དཔྱད་པ་དང་བཅས་པ་དབེན་པ་ལས་སྦྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་
བ་ཅན་བསམ་གཏན་དང་པོ་བསྐྱབས་ཏེ་གནས་སོ། །དེ་རྟོག་པ་དང་དཔྱད་པ་དང་བྲལ་
ཞིང་ནང་ཡོངས་སུ་དང་སྟེ། །སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་གཅིག་དུ་ལྱུར་པས་རྟོག་པ་མེད་པ་དཔྱད་པ་
མེད་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་སྦྱེས་པའི་དགའ་བ་དང་བདེ་བ་ཅན་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་
བསྐྱབས་ཏེ་གནས་སོ། །དེ་དགའ་བའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་བཏང་སྟོམས་ལ་གནས་
ཤིང་དྲན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ཅན་ཡིན་ཏེ། །བདེ་བ་ལུས་ཀྱིས་ཐྱོར་ལ་འཕགས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་གང་དེ་དྲན་པ་དང་ལྡན་པ་བདེ་བ་ལ་གནས་པ་བཏང་སྟོམས་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་སྟེ།

དགའ་བ་མེད་པའི་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་བསྐྱབས་ཏེ་གནས་སོ། །དེ་བདེ་བ་ཡང་སྤངས་
ཏེ་སྤྲོ་ནས་སྤྱག་བསམ་ཡང་སྤངས་ཤིང་ཡིད་བདེ་བ་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཡང་རྒྱབ་པས།
བདེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་སྤྱག་བསམ་བ་ཡང་མ་ཡིན་པ་བཏང་སྟོམས་དང་བྲན་པ་ཡོངས་སུ་
དག་པ་བསམ་གཏན་བཞི་པ་བསྐྱབས་ཏེ་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་དག་ནི་བསམ་གཏན་
བཞི་པའོ། །

གཟུགས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་བཞི་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་
རུ་གཟུགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་ཏེ། ཐོགས་པའི་འདུ་ཤེས་རྣམས་རྒྱབ་
པར་གྱུར་ཅིང་། སྤྲོ་ཚོགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པས་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སོ་སྟམ་
ནས་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆེད་བསྐྱབས་ཏེ་གནས་སོ། །དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རུ་
ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆེད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མཐའ་
ཡས་སོ་སྟམ་ནས་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆེད་བསྐྱབས་ཏེ་གནས་སོ། །དེ་རྣམ་པ་ཐམས་
ཅད་རུ་རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་སྟེ་མཆེད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་ཏེ། ཅི་ཡང་མེད་དོ་སྟམ་
ནས་ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྟེ་མཆེད་བསྐྱབས་ཏེ་གནས་སོ། །དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རུ་ཅི་ཡང་
མེད་པའི་སྟེ་མཆེད་ལས་ཡང་དག་པར་འདས་ཏེ། འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་པ་ཡང་མ་
ཡིན་ནོ་སྟམ་སྟེ་འདུ་ཤེས་མེད་འདུ་ཤེས་མེད་མིན་སྟེ་མཆེད་བསྐྱབས་ཏེ་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་
སྟེ། འདི་དག་ནི་གཟུགས་མེད་པའི་སྟོམ་པར་འཇུག་པ་བཞིའོ། །ཆོད་མེད་པ་བཞི་ནི་འདི་
ལྟ་སྟེ། བྱམས་པ་དང་ལྡན་པའི་སེམས་ཡངས་པ་བྱ་ཆེན་པོར་གྱུར་པ། མི་གཉིས་པ། ཆོད་
མེད་པ། འཁོན་མེད་པ། འགམ་ལྷ་མེད་པ། སྤྱིབ་པ་མེད་པ། གཞོད་པ་མེད་པ་ཐམས་
ཅད་རུ་བྱབ་པས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱིས་གྲམ་པ། རྣམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་མཐས་གཏུགས་པ་
ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའི་འཇིག་རྟེན་བྱབ་པར་བྱས་ནས་བསྐྱབས་ཏེ་གནས་སོ། །དེ་བཞིན་
རུ་སྟོང་རྗེ་དང་ལྡན་པ་དང་། དགའ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། བཏང་སྟོམས་དང་ལྡན་པའི་
སེམས་ཡངས་པ། ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲོ་མ་བཞིན་ནོ། །

མདོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་རྩ་འཕྲུལ་བྱ་བ་རྣམ་པ་རུ་མ་ཞུང་བར་བྱེད་

དེ་ས་ཡང་གཡོ་བར་བྱེད་དོ། །གཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་མང་པོར་འགྱུར་རོ། །མང་པོར་གྱུར་
ནས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །སྤང་བར་འགྱུར་ཞིང་མི་སྤང་བར་འགྱུར་རོ། །ཚིག་པ་ལ་ཡང་
ཐད་ཀར་འགྲོ། ར་བ་ལ་ཡང་ཐད་ཀར་འགྲོ། རི་ལ་ཡང་མི་ཐོགས་པར་ཐད་ཀར་འགྲོ་སྟེ་
དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ལ་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །ནམ་མཁའ་ལ་ཡང་སྒྲིལ་མོ་ཀྱང་གིས་འགྲོ་སྟེ་
དཔེར་ན་འདབ་ཆགས་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །ས་ལ་ཡང་སྟེང་དུ་འབྱུང་བ་དང་བྱུ་འཇུག་བྱེད་
དེ། དཔེར་ན་ཆུ་ལ་བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །ཆུ་ལ་ཡང་མི་རྩབ་པར་འགྲོ་སྟེ། དཔེར་ན་ས་ལ་
བྱ་བ་བཞིན་ནོ། །དུ་བ་འཐུལ་བར་ཡང་བྱེད་འབར་བར་ཡང་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་མའི་
ལུང་པོ་ཆེན་པོ་བཞིན་ནོ། །བདག་གི་ལུས་ལ་ཆུའི་རྒྱན་ཆེན་པོ་འབྱིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྤྲིན་
ཆེན་པོ་བཞིན་ནོ། །ཆུའི་རྒྱན་དེ་དག་གིས་ཀྱང་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོ་འཇིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་འདི་ཀྱན་ཏུ་འབར་ཞིང་རབ་ཏུ་འབར་ལ། ཀྱན་ཏུ་རབ་ཏུ་མཆེད་ཅིང་འབར་ཏེ་མི་
ལྷེ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཞི་བར་བྱེད་དོ། །ཁླ་བ་དང་ཉི་མ་འདི་ལྟར་རྩ་འཐུལ་ཆེ་བ་འདི་ལྟར་
མཐུ་ཆེ་བ་འདི་གཉིས་ལ་ཡང་ལག་པས་འཛིན་ཞིང་ཀྱན་ཏུ་ཉུག་པར་བྱེད་དོ། །ཚངས་
པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བར་དུ་ཡང་ལུས་ཀྱིས་དབང་བསྐྱར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རྩ་འཐུལ་གྱི་
མངོན་པར་ཤེས་པ་ལོ། །དེ་ལྟའི་ན་བའི་ཁམས་རྣམས་པར་དག་པ་མི་ལས་འདས་པས་ལྟ་
དང་མི་གཉིས་ཀའི་སྒྲ་ཡང་ཐོས་སོ། །སྤྲ་བ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་གང་དག་རིང་ཡང་རུང་ཉེ་
ཡང་རུང་། ཐ་ན་སྤང་བྱ་དང་། ཤ་སྤང་དང་། ལུང་བ་དང་། སྤྲིན་བྱ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་ཡང་
ཐོས་སོ། །འདི་ནི་ལྟའི་ན་བའི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལོ། །དེ་སེམས་ཅན་གཞན་དག་དང་གང་
ཟག་གཞན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་དང་སེམས་ཀྱི་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ།
འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ལ་ཡང་འདོད་ཆགས་དང་བཅས་པའི་སེམས་སུ་ཡང་
དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ལ་ཡང་
འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་སེམས་སུ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་སོ། །དེ་
བཞིན་དུ་ཞེ་སྤང་དང་བཅས་པ་དང་ཞེ་སྤང་དང་བྲལ་བ་དང་། གཏི་ལྷག་དང་བཅས་པ་
དང་གཏི་ལྷག་དང་བྲལ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་མེད་

པ་དང་། རྒྱུ་པ་དང་ཡངས་པ་དང་། ཆེན་པོར་གྱུར་པ་དང་ཚད་མེད་པ་དང་། བཟུམ་
པ་དང་རྒྱས་པ་དང་མཉམ་པར་གཞག་པ་དང་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་དང་། རྣམ་པར་
གྲོལ་བ་དང་རྣམ་པར་མ་གྲོལ་བ་དང་། རྒྱུན་ཅན་དང་རྒྱུན་མེད་པ་དང་། སེམས་རགས་
པ་ལ་ཡང་སེམས་རགས་པའོ་ཞེས་ཡང་དག་པ་རིལ་བ་བཞིན་དུ་རབ་དུ་ཤེས་སོ། །སེམས་
རགས་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་སེམས་རགས་པ་མ་ཡིན་པའོ་ཞེས་ཡང་དག་པ་རིལ་བ་བཞིན་
དུ་རབ་དུ་ཤེས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་གཞན་དག་དང་གང་ཟག་གཞན་རྣམས་ཀྱི་
སེམས་སེམས་ཀྱིས་ཡང་དག་པ་རིལ་བ་བཞིན་དུ་རབ་དུ་ཤེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གཞན་
ཀྱི་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་པར་ཤེས་པའོ། །

དེ་སྔོན་གྱི་གནས་རྣམ་པ་དུ་མ་རྗེས་སུ་དྲན་ཏེ་ཆོ་རབས་གཅིག་ཀྱང་རྗེས་སུ་དྲན་
ནོ། ཆོ་རབས་གཉིས་དང་གསུམ་དང་། བཞི་དང་། ལྔ་དང་། བརྒྱ་དང་། ཉི་ཤུ་
དང་། སུམ་རུ་དང་། བཞི་བརྒྱ་དང་། ལྔ་བརྒྱ་དང་། བརྒྱ་དང་སྟོང་ཡང་རྗེས་སུ་དྲན་
ནོ། ཆོ་རབས་བརྒྱ་ཤག་དུ་མ་དང་། ཆོ་རབས་སྟོང་ཤག་དུ་མ་དང་། ཆོ་རབས་འབྲུམ་
ཤག་དུ་མ་དང་། ཆོ་རབས་བྱེ་བ་འབྲུམ་ཤག་དུ་མ་དང་། ཆོ་རབས་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་འབྲུམ་
ཤག་དུ་མ་དང་། འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་དང་། འཆགས་པའི་བསྐལ་པ་དང་། འཇིག་
པ་དང་། འཆགས་པའི་བསྐལ་པ་དུ་མ་ཡང་རྗེས་སུ་དྲན་ནོ། །བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཡང་རྗེས་
སུ་དྲན་ནོ། །བསྐལ་པ་སྟོང་ཡང་རྗེས་སུ་དྲན་ནོ། །བསྐལ་པ་འབྲུམ་དང་། བསྐལ་པ་བྱེ་
བ་དང་། བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ཤག་བརྒྱ་དང་། བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ཤག་སྟོང་དང་། བསྐལ་པ་
བྱེ་བ་ཤག་འབྲུམ་ནས་བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་འབྲུམ་ཤག་དུ་མའི་བར་དུ་རྗེས་སུ་དྲན་
ནོ། ཆོ་གེ་མོ་ཞིག་ན་བདག་མིང་ནི་འདི་ཞེས་བྱ་བར་གྱུར། ཅུས་ནི་འདི་ཞེས་བྱ། རིགས་
ནི་འདི་ཞེས་བྱ། ཟས་ནི་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཟ་ཟ། ཆོ་ནི་འདི་ཅམ་ཞིག་ཐུབ། ཡུན་ནི་འདི་
སྤིང་ཅིག་གནས་གནས། བདེ་བ་དང་སྤྱུག་བསུལ་ནི་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་སྤྱོད་ངོ་། །བདག་
དེ་ནས་ཤི་འཕྱོས་ནས་ཆོ་གེ་མོ་ཞིག་དུ་སྐྱེས་སོ། །དེ་ནས་ཤི་འཕྱོས་ནས་འདིར་སྐྱེས་སོ་
ཞེས་རྣམ་པ་དང་བཅས་དན་རྟགས་དང་བཅས་རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པར་སྔོན་གྱི་གནས་

ནམ་པ་རུ་མ་ཇེས་སུ་བྲན་ནོ། །དེ་ནི་སྟོན་གྱི་གནས་ཇེས་སུ་བྲན་པའི་མངོན་པར་ཤེས་
 པའོ། །དེས་ལྟའི་མིག་ནམ་པར་དག་པ་མི་ལས་འདས་པས་སེམས་ཅན་འཆི་འཕོ་བ་དང་
 རླེབ་དང་། མདོག་རྒྱག་པ་དང་མདོག་མི་རྒྱག་པ་དང་། བདེ་བར་སོང་བ་དང་བན་པར་
 སོང་བ་དང་། བཟང་པོ་དང་བན་པ་ནམས་མཐོང་ངོ་། །ལས་རི་ལྟ་བ་བཞིན་རུ་ཉེ་བར་
 འགྲོ་བའི་སེམས་ཅན་ནམས་ཡང་དག་པ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་རུ་རབ་རུ་ཤེས་སོ། །ཀྱི་མ་སེམས་
 ཅན་འདི་དག་ནི་ལྟས་ཀྱི་ཉེས་པར་སྟོད་པ་དང་ལྡན་པ། དག་གི་ཉེས་པར་སྟོད་པ་དང་
 ལྡན་པ། ཡིད་ཀྱི་ཉེས་པར་སྟོད་པ་དང་ལྡན་པ། འཕགས་པ་ནམས་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་
 པར་སྟོད་པ་ལོག་པར་ལྟ་བ་ཅན་དག་སྟེ། ལོག་པར་ལྟ་བའི་ལས་ཡང་དག་པར་བླངས་
 པའི་རྒྱས་ལྟས་ཞིག་སྟེ་ཤི་བའི་འོག་རུ་བན་སོང་བན་འགྲོ་ནམ་པར་ལྷུང་བ་སེམས་ཅན་
 དཔུལ་བ་ནམས་སུ་སྟེའོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། ཀྱི་མ་སེམས་ཅན་འདི་དག་ནི་ལྟས་ཀྱི་ལེགས་
 པར་སྟོད་པ་དང་ལྡན་པ། དག་གི་ལེགས་པར་སྟོད་པ་དང་ལྡན་པ། ཡིད་ཀྱི་ལེགས་པར་
 སྟོད་པ་དང་ལྡན་པ། འཕགས་པ་ནམས་ལ་སྐྱར་བ་མི་འདེབས་པ་ཡང་དག་པར་ལྟ་བ་
 ཅན་དག་སྟེ། ཡང་དག་པར་ལྟ་བའི་ལས་ཡང་དག་པར་བླངས་པའི་རྒྱས་ལྟས་ཞིག་སྟེ་ཤི་
 བའི་འོག་རུ་བདེ་འགྲོ་མཐོ་རིས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལྟ་ནམས་ཀྱི་ནང་རུ་སྟེའོ་ཞེས་བྱ་བར་རབ་
 རུ་ཤེས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ལྟའི་མིག་ནམ་པར་དག་པ་མི་ལས་འདས་པས་སེམས་ཅན་འཆི་
 འཕོ་བ་དང་རླེབ་དང་མདོག་རྒྱག་པ་དང་མདོག་མི་རྒྱག་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནས་ཐམས་
 ཅད་ནམ་པ་དང་བཅས་དན་རྟགས་དང་བཅས། རྒྱ་མཚན་དང་བཅས་པར་མཐོང་སྟེ།
 ལས་རི་ལྟ་བ་བཞིན་རུ་ཉེ་བར་འགྲོ་བའི་སེམས་ཅན་དག་ཀྱང་རབ་རུ་ཤེས་སོ། །དེ་བས་མ་
 གཏན་དང་ནམ་པར་ཐར་པ་དང་ཉིང་ངེ་འཇིན་དང་། སྟོམས་པར་འཕྱག་པ་འདི་དག་
 ལ་སྟོམས་པར་འཕྱག་ཅིང་ནམ་པར་ལྡང་ཡང་། གང་དག་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡོངས་
 སུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་མཐོང་བ་དེར་ཆེད་རུ་བསམ་སྟེ་སྟོན་ལམ་བཏབ་པའི་དབང་
 གིས་སྟེས་པ་མ་གཏོགས་པར་དེ་དག་གི་དབང་གིས་མི་སྟེའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། འདི་
 ལྟར་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་དེ་ཐབས་མཁས་པས་མངོན་པར་བསྐྱབས་པའི་སེམས་ཀྱི་

རྒྱུ་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་རྩ་འགྱུར་རྒྱུ་། །དེ་ལྟར་ན་ས་འདིར་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་ལ་བསམ་གཏན་དང་མདོན་པར་གྲེས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རྒྱུ་། །ཅི་ལྟར་
 ཉག་རྩ་འཛིག་ཉེན་གྱི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དང་གི་
 སྒྲས་ནི་མ་སྒྲོས་པ་བསྟུ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ་དེའི་གཏི་མུག་ཀྱང་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར་
 རྒྱུ་། ཅི་ལྟར་ཞེ་ན། འདི་ཡང་མདོ་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་ཏེ། ཇི་སྐད་རྩ་དེས་ཚོས་ཐམས་ཅད་
 རྒྱུ་ལ་རྒྱུ་བུ་ཉིད་ཡིན་པས་འཕོ་བ་མེད་པ་ཉིད་དང་། རྣམ་པར་འཛིག་པ་མེད་པ་ཉིད་
 རྩ་རྒྱུ་ལས་པས་དེ་བས་ཀྱང་གས་ཆེར་འདོད་པའི་འཆིང་བ་ཐམས་ཅད་བསྐབས་པར་འགྱུར་
 རྒྱུ་། །གཟུགས་ཀྱི་འཆིང་བ་ཐམས་ཅད་དང་སྲིད་པའི་འཆིང་བ་དང་མ་རིག་པའི་འཆིང་བ་
 བསྐབས་པར་འགྱུར་རྒྱུ་། །དེའི་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་འཆིང་བ་རྣམས་ནི་སྤྲ་ནས་སྤངས་པ་ཡིན་
 རྒྱུ་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་འོད་བྱེད་པ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་
 བྱི་བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཕྱག་རྩ་མ་དང་བསྐལ་པ་སྟོང་ཕྱག་རྩ་མ་དང་། བསྐལ་པ་འབྲུམ་ཕྱག་རྩ་
 མ་དང་། བསྐལ་པ་བྱེ་བ་ཕྱག་རྩ་མ་ནས་བསྐལ་པ་ཁྲག་ཁྲིག་འབྲུམ་ཕྱག་རྩ་མར་ལོག་པའི་
 འདོད་ཆགས་འགྲིབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་སྟོང་བར་འགྱུར་རྒྱུ་། །ལོག་པའི་ཞེ་སྤང་འགྲིབ་
 པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་སྟོང་བར་འགྱུར་རྒྱུ་། །ལོག་པའི་གཏི་མུག་འགྲིབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་
 པ་སྟོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ན་དེའི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་
 དང་གཏི་མུག་ཡོངས་སུ་ཟད་པར་འགྱུར་རྒྱུ་། །དེ་ཅི་ལྟར་ཉག་རྩ་འཛིག་ཉེན་གྱི་འདོད་པའི་
 འདོད་ཆགས་འཛོམས་པར་རྩས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཇི་སྐད་རྩ་ གྱེ་རྒྱལ་བའི་སྤྲས་དག་འདི་
 བྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་མདོར་བསྟན་པའོ། །དེ་ལ་
 གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་པལ་ཆེར་ལྟའི་རྒྱལ་པོ་ལྟའི་བདག་པོ་དབང་པོར་
 ལྱུར་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་རྣམ་པར་བསྐྱོག་པའི་ཐབས་
 བསྐྱབ་པ་ལ་བྱང་བ་དང་། གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་སེམས་ཅན་རྣམས་འདོད་པའི་འདམ་ནས་
 འདོན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་སྤྲས་པོ་དེ་ནི་
 འཛིག་ཉེན་གྱི་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་འཛོམས་པར་རྩས་པར་འགྱུར་རྒྱུ་། །

དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་གསུམ་པར་བཅོད་
 པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་བསམ་གཏན་དང་ཚད་མེད་པ་དང་སྟོམས་
 པར་འཇུག་པ་དང་མངོན་པར་ཤེས་པ་དང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་
 གདོན་མི་བྱ་བར་ཐོབ་པར་འཇུག་རོ་ཞེས་བསྟན་ནས། ད་ནི་བཅོད་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་
 པ་ལ་ཐུག་པ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གསུམ་གྱི་རྟེན་གྱི་བྱང་པར་དང་ཚོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 དང་འབྲས་སུ་ཡོངས་སུ་བྱུབ་པ་རྣམ་པར་གཞག་པ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ།
 སྤྱིན་སོགས་ཆོས་གསུམ་དེ་དག་པལ་མོ་ཆེར། །བདེ་བར་གཤེགས་པས་བྲིམ་པ་རྣམས་ལ་
 བསྟགས། །བསོད་ནམས་ཞེས་བྱའི་ཚོགས་ཀྱང་དེ་དག་ཉིད། །སངས་རྒྱས་གཟུགས་ཀྱི་
 བདག་ཉིད་སྤྱི་ཡི་རྒྱ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཁོ་ན་རི་རྒྱུད་བཤད་པའི་སྤྱིན་པ་
 ལ་སོགས་པའི་རྟེན་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་ཡང་བྲིམ་པ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དབྱེ་བས་
 དེ་རྣམས་ལ་གཉིས་སྤྱིད་པ་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་རྒྱུད་ཏུ་བཅོད་དོ། །དེ་ལ་བྲིམ་པ་རྣམས་ལ་
 བྲི་པལ་ཆེར་སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གསུམ་པོ་དེ་དག་སྦྱབ་པར་སྤྲུལ། རབ་ཏུ་བྱུང་
 བ་རྣམས་ལ་ནི་བཅོལ་འགྲུས་དང་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ཡིན་ཏེ་ཅིག་ཤོས་དག་ལ་
 གཅིག་མི་སྤྱིད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྒྱའི་ཚོགས་ནི་གཉིས་ཡིན་ཏེ། གང་
 འདི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་སོ། །དེ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་
 བྲི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཉིད་ཡིན་ལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ནི་བསམ་གཏན་
 དང་ཤེས་རབ་པོ། །བཅོལ་འགྲུས་ནི་གཉིས་ཀའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་རྣམ་པར་གཞག་
 གོ། །དེ་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཚོགས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྷན་
 འདས་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་བསོད་ནམས་བརྒྱའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཆད་ཏུ་བྱུང་ཞིང་
 བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་གཟུགས་སྤྱི་ཚོགས་དང་ལྷན་པའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཀྱི་བདག་ཉིད་
 ཅན་གྱི་སྤྱི་སྤྱི་བ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་རྒྱ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཡིན་ནོ། །

ད་ནི་རྟེན་ལ་སོགས་པའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་བདག་ཉིད་ཆེ་བར་བཅོད་ནས་
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་གསུམ་པའི་རྒྱ་བས་རྫོགས་པར་བཤད་པ། རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་པོ་

ཉི་མ་ལ་གནས་འོད་བྱེད་འདི། །རང་གཏོགས་ཐུན་ཆམས་དང་པོ་ཡང་དག་བསལ་བྱས་
ནས། །འགྲོ་བའི་ཐུན་པ་ཆམ་པར་འཛོམས་པར་མངོན་པར་འདོད། །ས་འོད་བྱེད་པ་བདེ་
བར་གཤེགས་པའི་སྤྲུལ་གྱི་ཉི་མ་ལ་གནས་པ་འདི་ནི་རང་གི་རྟེན་ལ་ཡོད་པའི་མི་ཤེས་པ་
བདག་ཉིད་འབྱུང་བའི་གཤེགས་སུ་གྱུར་པ་ནི་སྐྱེ་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་ཉིད་ཏུ་བསལ་
ནས། ཆམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལས་དེ་ལས་གཞན་པ་ཆམས་གྱི་ས་གསུམ་པ་
འབྱུང་བའི་གཤེགས་བྱེད་པའི་ཐུན་པ་འཛོམས་པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔལ་དེ་ནི། ས་འདིར་ཤིན་ཏུ་རྩོད་པར་གྱུར་ཀྱང་ཁྱོད་མི་འགྱུར། །དེ་ནི་ཉེས་པའི་ཐུན་པ་
ཡོན་ཏན་འཛོམས་པར་བྱེད་པ་བཅོམ་པས་ཉི་མ་ལྟར་ཆེས་རྩོད་པར་འཇུག་ཏུ་བྱིན་ཀྱང་སྐྱོན་
དང་ལྡན་པའི་སྐྱེ་བོ་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། བཟོད་པ་ལ་ཆེས་ལྷག་པར་གོམས་པའི་
ཕྱིར་དང་སྤྲིང་རྩིས་རྒྱུད་རྒྱུ་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབྱ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས།
སེམས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པ།

ད་ནི་སྐྱེན་པ་དང་ཚུལ་བྱིམས་དང་བཟོད་པའི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ཆམས་པས་བཙོན་
འགྲུས་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་ལྷག་པར་བསྟན་པའི་སྐོན་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཞི་པའི་དབང་
ཏུ་བྱས་ཏེ་བཤད་པ། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་བཙོན་འགྲུས་རྩིས་འགྲོ་ཞིང་། །བསོད་ནམས་སློ་
གྲས་ཆོགས་ནི་གཉིས་གྱི་རྩུ། །བཙོན་འགྲུས་གང་ཏུ་འབར་བར་འགྱུར་བ་ཡི། །ས་དེ་བཞི་
པ་འོད་ནི་འཕྲོ་བའོ། །དགེ་བའི་ལས་ལ་སློབ་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་ནི་ཆམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་
སྐྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་འཇུག་པ་མེད་པས་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་ལ།
སྒར་ཉེ་བར་བཀོད་པའི་ཡོན་ཏན་བསགས་པ་སློས་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་ནི་ཐོབ་པ་དང་མ་
ཐོབ་པ་འཕེལ་བ་དང་ཐོབ་པ་སྲིད་པས་ཡོན་ཏན་ཡིན་ནོ་ཅོག་གི་རྩུ་ནི་བཙོན་འགྲུས་ཉིད་
ཡིན་ནོ། །ཆོགས་གཉིས་གྱི་རྩུ་ཉིད་ཏུ་ནི་གོང་ཏུ་བཤད་བྱིན་ཏོ། །བཙོན་འགྲུས་དེ་རང་གི་
ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་དག་པའི་སྐོན་ནས་ས་གང་ཞིག་ཏུ་ལྷག་པར་འབར་བ་འཆང་བ་དེ་ནི་

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་ན། མིང་འཇུག་པའི་རྩ་མཚན་བརྟན་པའི་ཕྱིར། དེར་ནི་བདེ་གཤེགས་སྤྱོད་ལ་རྟོགས་པ་ཡི། །བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་སྤྱོད་ལ་ལས་སྤྱོད་པའི། །སྤྱང་བ་ཟངས་ཀྱི་འོད་པས་སྤྱོད་འབྱུང་ཞེས། །ཞེས་བྱ་བ་སྤྱོད་ཏེ། །འདི་ལྟར་ས་འདིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱོད་ཅུ་ཙུ་བརྟན་བསྟོན་པ་ལས་སྤྱོད་པའི་ཟངས་ཀྱི་སྤྱང་བ་བས་སྤྱོད་པའི་སྤྱང་བ་འབྱུང་བར་འབྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མའི་འོད་འབྱུང་བས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དེ་ལ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལོ། །

དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱོད་ཅུ་ཙུ་བརྟན་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དུན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བཞི་དང་། །ཡང་དག་པར་སྤྱོད་བ་བཞི་དང་། །རྩ་ལྟུང་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་བཞི་དང་། །དབང་པོ་ལྟ་དང་། །སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟ་དང་། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བརྟན་དང་། །འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྟན་པ་ཞེས་བྱ་ལོ། །དེ་ལ་དུན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བཞི་ནི། ཀྱི་རྩལ་བའི་སྤྱོད་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་འོད་འཕྲོ་བ་ཅན་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་བརྟན་པ་ཅན་དང་ཤེས་བཞིན་དང་དུན་པ་ལྟར་པར་གྱུར་ནས། །འཇིག་རྟེན་ལ་བརྟན་པའི་སེམས་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཉིད་རྣམ་པར་སྤྱོད་ཏེ། །ནང་གི་ལྟུང་ལ་ལྟུང་ཀྱི་རྩལ་སྤྱོད་ཞིང་གནས་སོ། །བརྟན་པ་ཅན་དང་། །ཤེས་བཞིན་དང་དུན་པ་དང་ལྟར་པར་གྱུར་ནས་འཇིག་རྟེན་ན་བརྟན་པའི་སེམས་དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་ཉིད་རྣམ་པར་སྤྱོད་ཏེ། །ཕྱི་ལྟུང་ལ་ལྟུང་ཀྱི་རྩལ་སྤྱོད་ཞིང་གནས་སོ། །ནང་དང་ཕྱི་ལྟུང་ལ་ལྟུང་ཀྱི་རྩལ་སྤྱོད་ཞིང་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱོད་སྤྱོད་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་བརྟན་པ་ཅན་དང་། །ཤེས་བཞིན་དང་། །དུན་པ་དང་ལྟར་པར་གྱུར་ནས། །ནང་གི་ཆོར་བ་རྣམས་དང་། །ཕྱི་ཆོར་བ་རྣམས་དང་། །ནང་དང་ཕྱི་ཆོར་བ་རྣམས་དང་། །སྤྱོད་སྤྱོད་དུ་ནང་གི་སེམས་དང་ཕྱི་སེམས་དང་། །ནང་དང་ཕྱི་སེམས་ལ་གནས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། །ནང་གི་ཆོས་རྣམས་དང་། །ཕྱི་ཆོས་རྣམས་དང་། །ནང་དང་ཕྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་གནས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་རྩལ་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུལོ། །ཡང་དག་པར་སྤྱོད་བ་བཞི་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་སྤྱོད་པ་མི་དག་

བའི་ཚོས་མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་འདུན་པ་བསྐྱེད་དོ། །འབད་དོ། །བཙུན་
འགྲུས་ཚོས་མོ། །སེམས་རབ་ཏུ་འཛིན་དོ། །ཡང་དག་པར་རབ་ཏུ་འཛིན་གོ། །སྤྲིག་པ་
མི་དགེ་བའི་ཚོས་སྐྱེས་པ་རྣམས་སྤོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲི་མ་བཞིན་ནོ། །དགེ་བའི་
ཚོས་མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲི་མ་བཞིན་ནོ། །དགེ་བའི་ཚོས་སྐྱེས་
པ་རྣམས་གནས་པ་དང་མི་ཉམས་པ་དང་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཕྱིར་ཞིང་འབྱུང་བ་
དང་རབ་ཏུ་རྒྱུགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདུན་པ་བསྐྱེད་དོ། །འབད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྲི་མ་
བཞིན་ནོ། །

རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་པ་བཞིན་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། འདུན་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྤོང་བའི་འདུ་
བྱེད་དང་ལྡན་པའི་རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་པ་དབེན་པ་ལ་གནས་པ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
བ་ལ་གནས་པ། འགོག་པ་ལ་གནས་པ་རྣམས་པར་སྤོང་བས་ཡོངས་སུ་བསྐྱུར་བ་སྤོང་
མོ། །དེ་བཞིན་དུ་བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་རྩ་
འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་རྩ་
འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་དང་། དཔྱད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་དང་ལྡན་པའི་རྩ་
འབྲུལ་གྱི་རྒྱུ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་སྤྲི་མ་བཞིན་ནོ། །དབང་པོ་ལྟ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དང་པའི་
དབང་པོ་དབེན་པ་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བཙུན་འགྲུས་ཀྱི་དབང་པོ་
དང་། དུན་པའི་དབང་པོ་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་དབང་པོ་དང་། ཞེས་རབ་གྱི་དབང་
པོ་དབེན་པ་ལ་གནས་པ་དང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྤོང་
པའོ། །སྤོང་བས་སྤྲི་མ་ནི་དེ་དག་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་སྤོང་བས་པར་བྱས་པ་རྣམས་ཡིན་ཏེ་སྤྲི་
མ་བཞིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་དུན་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་ཡན་ལག་དབེན་པ་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྤོང་བ་སྤོང་བ་སྤོང་བ་སྤོང་བ་སྤོང་བ་སྤོང་བ་
ཏུ་རྣམས་པར་འབྱེད་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། བཙུན་འགྲུས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། དགའ་བ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། ཤིན་ཏུ་སྤངས་པ་
ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། ཉིང་རེ་འཛིན་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་

དང་། བཏང་སྟོམས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དབེན་པ་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྔ་
མ་བཞིན་ནོ། །འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་
དབེན་པ་ལ་གནས་པ། འདྲོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལ་གནས་པ། འགོག་པ་ལ་གནས་པ་
རྣམ་པར་སྤྲོད་བས་ཡོངས་སུ་བསྐྱར་བ་སྟོམ་མོ། །ཡང་དག་པའི་རྟོག་པ་ཡང་སྔ་མ་བཞིན་
ནོ། །ཡང་དག་པའི་རྒྱ་དང་། ཡང་དག་པའི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། ཡང་དག་པའི་འཆོ་
བ་དང་། ཡང་དག་པའི་རྩོལ་བ་དང་། ཡང་དག་པའི་བྲན་པ་དང་། ཡང་དག་པའི་ཉིང་
རེ་འཛིན་དབེན་པ་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །ས་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སྟོགས་སྟོམ་པ་འབྱུང་བ་འབའ་ཞིག་རྒྱ་མ་ཟད་ཀྱི། རང་རྩ་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་ཡོངས་སུ་
ཟད། ས་འདིར་དེའི་རང་རྩ་ལྟ་བ་ཟད་པར་ཡང་འབྱུར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། གྱེ་རྒྱལ་བའི་
སྤྲུལ་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་འོད་འཕྲོ་བ་ཅན་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དེ་འཇིག་ཚལ་ལྟ་བ་སྟོན་རྩ་འགྲོ་བའི་བདག་དང་། སེམས་ཅན་དང་། སྟོག་
དང་། གསོ་བ་དང་། རྐྱེས་བྱ་དང་། གང་ཟག་དང་། སྤང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། རྐྱེ་
མཆེད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་བའི་ལྷག་པར་གཡོ་བ་དང་བྲལ་བ་རྣམས་
དང་། རྣམ་པར་བརྟགས་པ་རྣམས་དང་། རྣམ་པར་དབྱེད་པ་རྣམས་དང་། བརྟན་པར་
འཛིན་པ་རྣམས་དང་། བདག་གིར་འཛིན་པ་རྣམས་དང་། རྟོར་རྩ་འཛིན་པ་རྣམས་
དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་གནས་རྣམས་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དང་དེ་བྲལ་བ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་བཤད་པ་ལས། འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་
བྱ་བ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཞི་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་ལྔ་པ།

ད་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལྔ་པའི་དབང་རྩ་བྱས་ནས། བདག་ཉིད་ཆེ་དེ་བདུད་རྣམས་
ཀྱན་གྱིས་ཀྱང་། སྐྱང་དཀའི་ས་ལ་ཕམ་པར་རྒྱས་མ་ཡིན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལྔ་
པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་

པའི་ལྷ་འི་བུའི་བདུད་རྒྱུས་ཀྱིས་ཀྱང་པམ་པར་བྱ་བར་མི་རུས་ན། དེ་དག་ལས་གཞན་
བདུད་ཀྱི་བཀའ་ཉན་ལ་སོགས་པ་རྒྱལ་ཁྱིམ་ལྟ་ཅི་སྒྲིབ་སོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ས་འདིའི་
མིང་སྤྱང་དཀའ་བ་ཞེས་བྱའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། བསམ་གཏན་ལྷག་ཅིང་སྒྲོ་
བཟང་བདེན་རང་བཞིན། ཞིབ་མོ་རྟོགས་ལའང་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཐོབ་པ་ཡིན་པར་
རིག་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་ལས་བསམ་གཏན་གྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་
ཉིད་ཆེས་ལྷག་པར་འགྱུར་རོ། །སྒྲོ་བཟང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཕགས་པ་རྒྱལ་ཁྱིམ་སོ། །དེ་དག་
གི་བདེན་པ་རྒྱལ་ཁྱིམ་ནི་སྒྲོ་བཟང་བདེན་པ་སྟེ། འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་དོ། །རང་བཞིན་ནི་རང་གི་ངོ་བོའོ། །ཤེས་པ་ཞིབ་མོས་ཁོང་ཏུ་ཆུད་པར་བྱ་བའི་རང་
བཞིན་ནི་རང་བཞིན་ཞིབ་མོ་སྟེ། དེ་ནི་སྒྲོ་བྱོས་བཟང་པོའི་བདེན་པ་རྒྱལ་ཁྱིམ་གྱི་རང་གི་ངོ་
བོ་སྤྲོ་མོ་ཤེས་པ་ལ་ཆེར་མཁས་པར་འགྱུར་རོ། །

དེ་ལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ནི་སྤྱུག་བསྐལ་དང་། ཀུན་འབྱུང་དང་འགོག་པ་
དང་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱལ་ཁྱིམ་སོ། །གལ་ཏེ་བཙམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བདེན་པ་ནི་གཉིས་ཁོ་
ནར་བསྟན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །ཇི་
སྐད་ཏུ། ཡཔ་སྤྱུས་མངལ་བའི་མདོ་ལས། འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པས་གཞན་ལས་མ་གསན་
པར། བདེན་པ་འདི་གཉིས་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པར་མཛད། །གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་དེ་བཞིན་
དོན་དམ་སྟེ། བདེན་པ་གསུམ་པ་འགའ་ཡང་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དབུ་
མ་ལས་ཀྱང་། སངས་རྒྱུས་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཆོས་བསྟན་པ། བདེན་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་
བཞེན། །འཇིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དང་། དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པའོ། །ཞེས་
བཤད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་བདེན་པ་གཉིས་ལས་ཐ་དད་པར་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་
གཞན་ག་ལ་ཡོད་ཅེ་ན། བཤད་པ། གལ་ཏེ་ཡང་དེ་ལྟ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྤང་
བར་བྱ་བ་དང་སྤང་བར་བྱ་བ་དག་རེ་རེའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་བསྟན་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར། འདིར་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་བསྟན་དོ། །དེ་ལ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཚུགས་
ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པའོ། །དེའི་འབྲས་བུ་ནི་སྤྱུག་བསྐལ་གྱི་བདེན་པའོ། །རྒྱ་ནི་ཀུན་

འབྲུང་གི་བདེན་པ་ལོ། ཁྲིའ་བར་བྱ་བའི་ཚུགས་ནི་རྣམ་པར་བྱང་བ་ཡིན་ལ། དེའི་འབྲས་
བྱ་ནི་འགོག་པའི་བདེན་པ་ལོ། ཇི་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ནི་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལོ། ཇི་ལ་སྤྲུག་བསྐྱེལ་
དང་ཀུན་འབྲུང་དང་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་
སོ། འགོག་པའི་བདེན་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་ལོ། ཇི་བཞིན་རྒྱ་
བདེན་པ་གཞན་གང་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་
ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པར་བྱལོ། ཡང་ཅི་བདེན་པ་བཞི་ལས་ཐ་དང་པའི་
བདེན་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དམ་ཞེན། བཤད་པ་ཡོད་དེ། ཇི་སྐད་རྒྱ་བྱང་རྒྱུ་མེད་པའི་
དཔའི་ས་ལྔ་པ་ལས། འདི་ནི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་འཕགས་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་ཡང་དག་པ་
ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་རྒྱ་རབ་རྒྱ་ཤེས་སོ། འདི་ནི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་ཀུན་འབྲུང་བལོ། འདི་ནི་སྤྲུག་
བསྐྱེལ་འགོག་པའོ། འདི་ནི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་འགོག་པར་འགྲོ་བའི་ལམ་འཕགས་པའི་བདེན་
པའོ་ཞེས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་རྒྱ་རབ་རྒྱ་ཤེས་སོ། ཇི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་
མཁས་པ་ཡིན། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་
མཁས་པ་ཡིན། རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། བྱེ་སྐྱེ་རྣམས་པའི་བདེན་
པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། དངོས་པོའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། རབ་རྒྱ་རྒྱེ་བའི་བདེན་
པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། ཟད་པ་དང་མི་རྒྱེ་བ་ཤེས་པའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། ལམ་
ཤེས་པ་ལ་འཇུག་པའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན། བྱང་རྒྱུ་མེད་པའི་སའི་གོ་རིམ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོམས་སྤྱར་བ་སྤྱབ་པ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡང་དག་
པར་འབྲུང་བའི་བར་གྱི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་སེམས་ཅན་གཞན་དག་
གི་བསམ་པ་ཤེས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་བཞིན་རྒྱ་ཆོམ་པར་བྱེད་པས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རབ་རྒྱ་
ཤེས་སོ། བསྐྱོད་པ་གཅིག་སུ་ལ་ཡང་དག་པར་གཞོལ་བས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རབ་
རྒྱ་ཤེས་སོ། རང་དང་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་རྣམས་པས་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་རབ་རྒྱ་ཤེས་
སོ། ཆོས་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་རྣམ་པར་གཞག་པར་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་བདེན་པ་
རབ་རྒྱ་ཤེས་སོ། ལུང་པོ་དང་ཁམས་དང་རྒྱེ་མཆོད་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་རྗེས་སུ་རྣམས་

པས་སྤྱི་ལོ་རྒྱ་ཆོག་པའི་བདེན་པ་རབ་རྒྱ་ཤིས་སོ། །ལུས་དང་སེམས་ལ་གནོད་པ་ཉམས་སུ་
 འབབ་པས་དངོས་པོའི་བདེན་པ་རབ་རྒྱ་ཤིས་སོ། །འགྲོ་བར་ཉིང་མཆོམས་སྦྱར་བ་རྒྱ་ཆོག་
 པས་རབ་རྒྱ་སྤྱི་བའི་བདེན་པ་རབ་རྒྱ་ཤིས་སོ། །རིམས་ནད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གདུང་བ་ཐམས་
 ཅད་ཤིན་རྒྱ་ཞི་བས་ཟད་པ་དང་མི་སྤྱི་བ་ཤིས་པའི་བདེན་པ་རབ་རྒྱ་ཤིས་སོ། །མི་གཉིས་
 པ་མངོན་པར་བསྐྱབས་པས་ལམ་ཤིས་པ་ལ་འཇུག་པའི་བདེན་པ་རབ་རྒྱ་ཤིས་སོ། །རྒྱལ་པ་
 ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྒྱ་ཆོག་པར་ཁོང་རྒྱ་རྒྱུད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སའི་གོ་རིམ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོམས་སྦྱར་བ་སྦྱབ་པ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤིས་ཡང་དག་པར་
 འབྱུང་བའི་བར་གྱི་བདེན་པ་རབ་རྒྱ་ཤིས་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དབྱ་མ་ལ་འཇུག་
 པའི་བཤད་པ་ལས། སྤྱང་དཀའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་བྱུག་པ།

ལུ་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྒྲོམས།

ད་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་བྱུག་པའི་དབང་རྒྱ་བྱས་ནས་བཤད་པ། མངོན་རྒྱ་ཕྱོགས་
 པར་མཉམ་བཞག་སེམས་གནས་ཏེ། རྒྱ་ཆོག་པའི་སངས་ཀྱས་ཆོས་ལ་མངོན་ཕྱོགས་
 ཤིང་། འདི་རྒྱུ་འབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་དེས། ཤིས་རབ་གནས་པའི་འགོག་པ་
 འཛོལ་པར་འགྱུར། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལྟ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་པ་རོལ་རྒྱ་ཕྱིན་པ་
 ཡོངས་སུ་དག་པ་ཐོབ་པས་ས་བྱུག་པར་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སེམས་ལ་གནས་ཤིང་རྒྱུ་
 ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ཤིས་རབ་
 གྱི་པ་རོལ་རྒྱ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་དག་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་གྱི་སྤྱི་རོལ་རྒྱ་ནི་མ་ཡིན་
 ཏེ། ཤིས་རབ་ལྷག་པར་གྱུར་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་པ་རོལ་རྒྱ་ཕྱིན་
 པ་ལུལ་རྒྱ་བྱང་བ་དང་ལྷན་པས་ནི་འགོག་པ་ཐོབ་པར་མི་རུས་སོ། །གཟུགས་བརྟན་དང་
 འདྲ་བའི་ཆོས་ཉིད་ཁོང་རྒྱ་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་
 ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལྟ་པར་ལམ་གྱིས་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྒྱ་ཆོག་པའི་

སངས་རྒྱལ་གྱི་ཚེས་ལ་མངོན་དུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ན་ས་འདི་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱའོ། །

ད་ནི་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚྭ་སྐྱེས་རྣམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྩོལ་དུ་སྦྱོར་པ་ལ་
རག་ལས་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཇི་ལྟར་ཡོང་བའི་ཚྭ་སྐྱེས་ཀྱན་བདེ་སླག་
དུ། མིག་ལྡན་སྦྱེས་བྱ་གཅིག་གིས་འདོད་པ་ཡི། ཡུལ་དུ་བྲིད་པ་དེ་བཞིན་འདིར་ཡང་
སྒྲིང་། མིག་ཉམས་ཡོན་ཏན་སྒྲངས་ཏེ་རྒྱལ་ཉིད་འགྲོ། ཇི་ལྟར་སྦྱེས་བྱ་མིག་དང་ལྡན་པ་
གཅིག་གིས་ཡོང་བའི་ཚྭ་སྐྱེས་མཐའ་དག་མངོན་པར་འགྲོ་བར་འདོད་པའི་ཡུལ་དུ་བདེ་སླག་
དུ་བྲིད་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྩོལ་དུ་སྦྱོར་པས་ཀྱང་དེ་ལས་གཞན་
པའི་པ་རྩོལ་དུ་སྦྱོར་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སྒྲངས་ནས་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ས་ཀྱན་དུ་
འོད་ཅེས་བྱ་བར་འཇོག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡང་དག་པའི་ལམ་དང་ལམ་མ་ཡིན་པ་མཐོང་
བའི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འདིར་སྒྲུབ་པ། འདི་རྟེན་འབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་དེས། ཤེས་རབ་གནས་པས་
འགོག་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་དེ་སྐད་དུ་གང་སྒྲུབ་ན། ཅི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
ཚོས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་མཐོང་བ་ན། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་མཐོང་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། བཤད་པ། དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་མ་རིག་པའི་ཡིང་ཐོག་
འཇུག་པོས་སྒྲོའི་མིག་མ་ལུས་པར་གཡོགས་པ་བདག་ཅག་གི་ཡུལ་དུ་ཉེ་བར་འགྲོ་བ་མ་
ཡིན་གྱི། རྒྱག་པ་ལ་སོགས་པ་ས་གོང་མ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་
ཡུལ་དུ་ནི་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་ཁོ་བོ་ཅག་ལ་དྲི་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་གྱི་གང་དག་
སྟོང་པ་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བའི་མིག་སྒྲུབ་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱི་ཡིང་ཐོག་
འཇོམས་པས་བསྐྱེད་པ་སྒྲོའི་སྒྲུབ་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱི་ཡིང་ཐོག་དང་བྲལ་བ་དྲི་མ་
མེད་པ་མངའ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་སངས་རྒྱལ་བཙུག་ལྡན་འདས་དེ་དག་ཉིད་
ལ་ཆད་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རྩོལ་དུ་སྦྱོར་པ་དང་འཕགས་པ་
ས་བཅུ་པ་ལ་སོགས་པ་མདོ་སྟེ་གང་དག་འདོན་པ་དེ་དག་ལས། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་
ཀྱི་པ་རྩོལ་དུ་སྦྱོར་པ་ལ་སྟོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཇི་ལྟར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་

འབྲུང་བའི་དེ་ཉིད་མཐོང་བ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་ཕྱིར་ལུང་གི་རྗེས་སུ་
 འབྲངས་ནས་བཤད་པར་རིགས་སོ་ཞེ་ན། འདི་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལུང་གི་དགོངས་
 པ་ངེས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་བདག་ཅག་འདྲ་བས་ལུང་ལས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པར་
 མི་རྣམས་སྟོ། །རང་དབང་ཉིད་ཀྱི་དབང་རུ་བྱས་ནས་དེ་སྐད་རུ་བརྗོད་ཀྱི། བསྟན་བཅོས་
 ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྒྲིམ་བྱས་བྱས་ཤིང་ལུང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཆད་པ་མཐོང་བ་ལས་
 ལུང་གི་དགོངས་པ་ངེས་པས་ནི། ཇི་ལྟར་དེ་ཡིས་ཆེས་ཟབ་ཆོས་རྟོགས་པ། ལུང་དང་
 གཞན་ཡང་རིགས་པས་ཡིན་པས་ན། །དེ་ལྟར་འཕགས་པ་སྤྱ་སྤྱབ་གཞུང་ལུགས་ལས། །ཇི་
 ལྟར་གནས་པའི་ལུགས་བཞིན་བརྗོད་པར་བྱ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་མ་རོལ་རུ་ཕྱིན་པ་ལ་སྦྱོད་
 པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ཉིད་ཇི་ལྟར་མཐོང་བ་དེ་
 ལྟར། འཕགས་པ་སྤྱ་སྤྱབ་ཀྱིས། ལུང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཁྱེན་ནས་དབུ་མའི་བསྟན་
 བཅོས་ལས། རིགས་པ་དང་ལུང་དག་གིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་
 བུ་ཉིད་རང་བཞིན་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ཆེས་གསལ་བར་བསྟན་ཏོ། །དེའི་ཕྱིར་ཇི་
 ལྟར་འཕགས་པ་སྤྱ་སྤྱབ་ཀྱི་ཞལ་སྤེལ་ནས་རིགས་པ་དང་ལུང་དག་གིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་
 ཉིད་བསྟན་པ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར། བདག་གིས་ངེས་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ལུགས་ཇི་ལྟར་གནས་
 པ་བཞིན་རུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཅི་སྟེ་རེ་ཞིག་འཕགས་པ་སྤྱ་སྤྱབ་དེ་ཉིད་ལ་ལུང་ཕྱིན་ཅི་
 མ་ལོག་པར་ངེས་པ་ཅི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། ལུང་ལས་ཤེས་ཏེ། ཇི་སྐད་རུ་འཕགས་པ་ལང་
 ཀར་གཤེགས་པ་ལས། ལྟ་སྟོགས་བེ་ཏའི་ཡུལ་རུ་ནི། །དགེ་སློང་དཔལ་ལྷན་ཆེར་གྲགས་
 པ། །དེ་མིང་སྤྱ་ཞེས་འབོད་པ་སྟེ། །ཡོད་དང་མེད་པའི་སྟོགས་འཇིག་པ། །ང་ཡི་ཐེག་
 པ་འཇིག་རྟེན་རུ། །ཁྱེད་མེད་ཐེག་ཆེན་རབ་བསྟན་ནས། །རབ་རུ་དགའ་བའི་ས་བསྐྱབས་
 ཏེ། །བདེ་བ་ཅན་རུ་དེ་འགྲོ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་འཕགས་པ་སྤྱིན་ཆེན་པོ་
 རྟོང་པའི་བརྒྱ་གཉིས་པ་ལས་ཀྱང་། ཀུན་དགའ་པོ་ལི་ཚུ་བྱི་གཞོན་རུ་སེམས་ཅན་ཐམས་
 ཅད་ཀྱིས་མཐོང་ན་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ང་མུ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱ་
 ལོན་པ་ན་སྤྱ་ཞེས་བྱ་བའི་དགེ་སློང་རུ་གྱུར་ནས་ངའི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་རབ་རུ་བསྟན་ཏེ།

མཐར་གྱིས་རབ་རྒྱ་དང་བའི་འོད་ཅེས་བྱ་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 བ་དག་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་འོད་ཅེས་བྱ་
 བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིས་ཡུང་སྟེན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་པར་གྲུབ་
 བོ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡང་དག་པ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་སྟོན་པའི་འབྲས་བྱ་ཅན་
 གྱི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཡང་སྤར་གྲོམས་པས་རྒྱད་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ས་པོན་བཞག་པ་རྣམས་
 ཁོ་ན་ལ་བསྟན་པར་བྱའི་གཞན་དག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ཉན་པར་
 བྱུར་རྒྱ་ཐིན་གྱང་དེ་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་མ་ཡིན་
 པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་ངེས་འགའ་ནི་མི་མཁས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་
 སངས་ནས་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། །ངེས་འགའ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་མེད་
 པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྒྱ་ངེས་པར་བརྩེད་སྟེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱར་
 པ་འདེབས་པའི་ལོག་པར་ལྷ་བ་བསྐྱེད་ནས་འཕེལ་བར་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་སྟོན་པ་པོས་
 ལྷག་པར་མོས་པའི་ཁྱད་པར་ངེས་པར་བྱས་ཏེ། ཉན་པ་པོ་རྣམས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་
 བཤད་པར་བྱའོ། །ཡང་ཅི་ལྟར་འདི་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟན་པར་འོས་སོ། །འདི་ལ་སྟོང་པ་
 ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པར་བྱའོ་ཞེས་ངེས་པར་དཀའ་བ་ངེས་པར་རུས་ཤེ་ན། དེ་ནི་ཕྱི་རོལ་
 གྱི་མཆོད་མ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་རུས་པས་དེའི་རྒྱ་མཆོད་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་
 པ། སོ་སོ་སྐྱེ་པོའི་རུས་ནའང་སྟོང་པ་ཉིད་ཐོས་ནས། །ནང་རྒྱ་རབ་རྒྱ་དགའ་བ་ཡང་དང་
 ཡང་རྒྱ་འབྱུང་། །རབ་རྒྱ་དགའ་བ་ལས་བྱང་མཆི་མས་མིག་བརྒྱན་ཞིང་། །ལུས་ཀྱི་བ་སྤྱ་
 ལྷང་བར་བྱུར་པ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ལ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྟོ་ཡི་ས་པོན་ཡོད། །དེ་ཉིད་
 ཉེ་བར་བསྟན་པའི་སྟོང་ནི་དེ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལ་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་མཆོད་ཉིད་ཅན།
 དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱ། །དེ་ལྷ་བྱ་བྱུར་པའི་ཉན་པ་པོ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
 སྟོན་པ་པོའི་འབད་པ་འབྲས་བྱ་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར། དེ་
 ལ་དེ་ཡི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་། །ཉན་པ་པོ་དེ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རྒྱ་འཛིན་པའི་
 ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་བསྐྱེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་པ་དང་ལྡན་པར་མི་འགྱུར་བ་འབའ་ཞིག་རྒྱ་མ་

ཟད་ཀྱི། རྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་པ་ཉན་པའི་རྒྱ་ཅན་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱང་འབྱུང་བར་འབྱུར་
 རོ། ཁི་ལྷར་ཞེན། དེ་རྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་པ་ཉན་པ་ལ་གཏིར་རྟེན་པ་དང་འབྱུང་བར་སེམས་
 ཤིང་དེ་མི་ཉམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཉག་རྒྱ་རྒྱུ་ཁྲིམས་ཡང་དག་སྒྲུངས་ནས་གནས་པར་
 འབྱུར། སྤྱིན་པ་གཏོང་བར་འབྱུར་ཞིང་སྤྱིང་རྩེ་བཞེན་པར་བྱེད། །བཟོད་པ་སྦྱོམ་བྱེད་དེ་
 ཡི་དགེ་བ་བྱང་རྒྱབ་རྒྱ། །འགྲོ་བ་དགོལ་བར་བྱ་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བསྡོམས་བྱེད་ཅིང་། །རྫོགས་
 པའི་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་གྲུས་པར་བྱེད། །དེ་ལ་བདག་རྒྱལ་ཁྲིམས་འཆལ་
 བའི་རྒྱུན་གྱིས་ངན་འགྲོར་ལྷུང་ན་རྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་པ་རྒྱན་ཆད་པར་འབྱུར་རྒྱ་འོང་རོ་
 ལྷམ་རྒྱ་རིག་ནས་ཉག་རྒྱ་རྒྱུ་ཁྲིམས་ཡང་དག་པར་སྒྲུངས་ནས་གནས་སོ། །བདག་རྒྱལ་
 ཁྲིམས་ཀྱི་བདེ་འགྲོར་སྦྱོས་ཀྱང་དབུལ་པོར་གྱུར་ན་ཟས་དང་སྤྲན་དང་ཆོས་གོས་ལ་སོགས་
 པ་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱང་ཆོལ་བ་ལྷུར་བྱེད་པས་རྟོང་པ་ཉིད་ཉན་པ་རྒྱན་ཆད་པར་འབྱུར་རྒྱ་
 འོང་རོ་ལྷམ་ཞིང་སྤྱིན་པ་གཏོང་བར་བྱེད་དོ། །རྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་པ་སྤྱིང་རྩེ་ཡོངས་སུ་
 ཟེན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་འབྱེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་རྒྱ་ཁི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྤྱིང་
 རྩེ་ཞེན་པར་བྱེད་དོ། །ཁྲོ་བས་ཁི་ངན་སོང་རྒྱ་འགྲོ་ཞིང་ཁ་དོག་ངན་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་
 དའི་རྒྱུན་གྱིས་འཕགས་པ་རྣམས་མཉེས་པར་བྱེད་པར་མི་འབྱུར་རོ་ལྷམ་སྤེ་བཟོད་པ་སྦྱོམ་
 པར་བྱེད་དོ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྒྱ་ཡོངས་སུ་མ་བསྡོམས་པའི་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་
 པ་དག་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་དཔག་རྒྱ་མེད་པ་རྣམས་པར་ཆད་
 པ་མེད་པར་འབྱུང་བར་མི་འབྱུར་བས། དགེ་བའི་རྩ་བ་དེ་ཡང་འགྲོ་བ་དགོལ་བའི་ཕྱིར་
 བྱང་རྒྱབ་རྒྱ་རབ་རྒྱ་བསྡོམས་པར་བྱེད་དོ། །བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་མ་གཏོགས་པར་གཞན་
 དག་གིས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་བདག་ཉིད་རི་ལྷ་པ་ཉིད་ཉེ་བར་བསྟན་པར་མི་
 ལུས་སོ་ལྷམ་རྒྱ་བསམས་ནས། རྫོགས་པའི་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་གྲུས་པར་བྱེད་
 དོ། །དེ་ལྷར་ཡུན་རིང་པོར་བར་ཆད་མེད་པར་དགེ་བའི་རྫོགས་གདོན་མི་ཟ་བར་བསགས་
 པར་གྱུར་ནས། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེའི་རྒྱལ་ལ་མཁས་པའི་སྤྱོ་བོས་ནི། །རིམ་གྱིས་རབ་རྒྱ་དགའ་
 བའི་ས་ནི་ཐོབ་འབྱུར་བས། །དེ་ནི་དོན་རྒྱ་གཉེར་བས་ལམ་འདི་མཉན་པར་གྱིས། །ས་རབ་

ཏུ་དགའ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཆོག་གོ། །འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཆད་པར་
འགྱུར་བའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ནོ། །

ཡང་དག་པའི་དོན་ཡུང་གིས་བསྟན་ཚུལ།

དེ་ལ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཉིད་བསྟན་པ་ལ་འདི་ནི་རེ་ཞིག་ཡུང་ཡིན་
ཏེ་ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་ས་བཅུ་པ་ལས། གྱི་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
ས་ལྡ་པ་ལ་ལམ་ཤིན་དུ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་ས་དྲག་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། དེ་ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་བཅུས་འཇུག་གོ། །བཅུ་གང་ཞེ་
ན་འདི་ལྟ་སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཆོན་མ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་
ཅད་མཆོན་ཉིད་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་། མ་
སྐྱེས་པ་དང་། དཔེན་པ་དང་། གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། རློས་པ་མེད་པ་
དང་། ལྷང་བ་མེད་པ་དང་དོར་བ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐྱ་
མ་དང་མི་ལམ་དང་མིག་ཡོར་དང་བྲག་ཅ་དང་རྩ་ཆུ་དང་གཟུགས་བརྟན་དང་སྤྲུལ་པ་
ལྟ་བུར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་སུ་
མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ལྟར་རབ་དུ་རྫོགས་པ་
ན་ནོ་ཞིང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བཟོད་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་དྲག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་
པ་རྗེས་སུ་ཐོབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྟན་བཤ།

རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་བཞག་ཤ།

དེའི་ཕྱིར་འདིར་ཆོས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ཁོ་ན་རིགས་པས་བསྟན་པ་ཉིད་
གྱིས་ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་གཞན་བསྟན་པ་སྤྱི་བར་དགོངས་ཏེ། སྤྱི་བ་དཔོན་གྱིས་དབུ་མའི་
བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དང་པོར། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །གཉིས་ལས་མ་ཡིན་

རྒྱ་མེད་མིན། །དངོས་སྤོག་དག་གང་ན་ཡང་། །སྤྱོད་པ་ན་མ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་ཉེ་
བར་བཞོད་པ་ཡིན་ནོ། །ན་མ་ཡང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། །གང་
ན་ཡང་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱོད་འགར་ཡང་གི་སྤྱོད་ན་མ་གྲངས་རྟེན་གྱི་ཚིག་གིས་ནི་ཡུལ་དང་
རྒྱས་དང་གྲུབ་པའི་མཐའ་བཤད་དོ། །གང་དག་གི་སྤྱོད་ཉེ་པའི་ཚིག་ནི་བྱི་དང་ནང་གི་
དངོས་སྤོག་བརྗོད་པའོ། །དེས་ན་བྱི་དང་ནང་གི་དངོས་སྤོག་ན་མ་ཡིན་པ་དང་རྒྱས་དང་
གྲུབ་པའི་མཐའ་འགར་ཡང་བདག་ལས་སྤྱོད་པ་སྤྱིད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འདི་ལྟར་སྒྲུབ་བར་
བྱའོ། །འདིར་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་རང་ལས་སྤྱོད་པ་དང་སྤྱེལ་
བྱི་ཡོད་པ་དང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གི་དོན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ནོ། །དེ་བཞིན་རྩ་དམ་
བཅའ་བ་གསུམ་ཆར་ལ་ཡང་སྒྲུབ་བར་བྱའོ། །དམ་བཅའ་བ་བཞི་པོ་དེ་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་
རིགས་པས་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་གཞན་དག་ལས་ལྟ་ག་ལ་
ཞིག །གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་པར་ནི་ག་ལ་ཡོད། །བདག་ལས་སྤྱོད་པ་མ་ཡིན་
ཏེ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དེ་ལས་འབྱུང་མིན་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་
རྩ་ལྟ་མ་ལ་ཡང་སྒྲུབ་བར་བྱའོ། །

བདག་སྤྱོད་དག་པ།

ཡང་འདི་གང་ལས་ངས་ཤེ་ན་འདི་ལྟར། དེ་ནི་དེ་ལས་འབྱུང་ན་ཡོན་ཏན་འགའ་
ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །སྤྱོད་པར་གྱུར་པ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་རིགས་པ་འང་མ་ཡིན་ཉིད། །དེ་ནི་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱོད་བཞིན་པ་སྤྱོད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་པོ་རྟེ་ལྟ་གྱི་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། །དེ་ལས་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྤྱོད་བཞིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་བདག་གི་ངོ་པོ་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། །དེའི་ཕྱིར་
ལྟ་གྱི་རང་གི་བདག་ཉིད་དེ་ཉིད་ལས་ལྟ་གྱི་རང་གི་བདག་ཉིད་དེ་ཉིད་འབྱུང་བ་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་འདིར་དམ་བཅའ་བའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། །གང་གི་
ཕྱིར་བདག་ཉིད་ཡོད་པ་ཐོབ་པ་དེ་ཉིད་ལྟ་གྱི་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡོད་བཞིན་པ་དེ་ཉིད་
ལས་འབྱུང་བ་ལ་ཡོན་ཏན་ལྟ་གྱི་པ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པ་ཉིད་སྤྱོད་ཐོབ་

ཟིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །བདག་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱོགས་འདི་ནི་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་ཡང་ཡིན་
 རོ་ཞེས་བཤད་པ་ནི། སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་སྐྱར་ཡང་སྐྱེ་བ་རིགས་པ་འང་མ་ཡིན་ཉིད། །ཅེས་
 བྱའོ། །འདི་ནི་དམ་བཅའ་བ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ཟེད་པས་རིགས་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས། སྐྱེས་
 ཟིན་སྐྱར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་འགྱུར་ན་ནི། །ལྷ་གྲུ་ལ་སོགས་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་
 འདིར་རྟེན་མི་འགྱུར་ཞིང་། །ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་ཏེ། སྐྱེས་ཟིན་པའི་ས་པོན་ཡང་སྐྱེ་བར་འདོད་
 ན་ནི། གང་གིས་འདི་ཡང་སྐྱེ་བ་བཀག་ནས་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་བར་རྟོག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་
 སྐྱར་ཡང་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་གཤམ་ཅི་ཞིག་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་ལྷ་གྲུ་དང་ཕྱོད་བྱ་དང་སྐྱབས་འཆའ་
 བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཏན་མི་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་། ས་པོན་སྤྱི་མཐར་ཐུག་
 པར་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ཇི་སྐད་ཏུ་བཤད་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །ཅི་སྟེ་ལྷ་གྲུ་
 སྐྱེ་བ་ལ་པན་འདོགས་པའི་རྒྱུ་རྐྱེད་དང་ཏུས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་ས་པོན་རྣམ་པར་འགྱུར་
 བར་བྱེད་ཅིང་ལྷ་གྲུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ལ། ལྷ་གྲུ་དེ་ཡང་བྱེད་པ་པོ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་པར་
 འགལ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ས་པོན་འཇིག་པར་བྱེད་ཅིང་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཇི་སྐད་
 སྐྱེས་པའི་ཉེས་པའི་སྐྱབས་མེད་ཅིང་། ས་པོན་དང་ལྷ་གྲུ་དག་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་
 ཕྱིར་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་སྟུང་ན། འདི་ཡང་མི་རུང་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར། ཇི་
 ལྟར་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་རྣམ་པར་འཇིག་པར་བྱེད་པར་འགྱུར། །ས་པོན་དང་ལྷ་གྲུ་དག་གཞན་
 མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། ལྷ་གྲུས་ཀྱང་འདི་འཇིག་པར་བྱེད་པར་མི་རིགས་ཏེ། རང་གི་
 བདག་ཉིད་བཞིན་ནོ་སྟུང་ཏུ་བསམ་པའོ། །གཞན་ཡང་། བྱེད་རྒྱུ་ས་པོན་གྱི་ལས་ཐ་དད་
 ལྷ་གྲུའི་དབྱིབས་དང་ནི། །ཁ་དོག་རྩ་རྩེན་པའི་ཐ་དད་ཁྱོད་ལ་མེད་པར་འགྱུར། །དེ་
 ལ་དབྱིབས་ནི་རིང་པོ་དང་རྒྱུ་པོ་ལ་སོགས་པའོ། །ཁ་དོག་ནི་མེར་པོ་ལ་སོགས་པའོ། །རྩ་
 ནི་མངར་བ་ལ་སོགས་པའོ། །རྩས་པ་ནི་མཐུའི་ཁྱད་པར་རྩས་མཐུའི་བྱེ་བྲག་སྟེ། དཔེར་
 ན་གཞང་འབྲུམ་གྱི་སྒྲན་ལུས་དང་ཉེ་བ་ཙམ་གྱིས་གཞང་འབྲུམ་སེལ་བ་དང་། ཅི་སྟུན་ལ་
 སོགས་པ་རྣམས་བཅངས་པ་ཙམ་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་ལྟ་བུའོ། །རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་ནི་
 རྩས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོངས་སུ་འགྱུར་པས་ཐོབ་པར་བྱ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་པི་པི་ལིང་ལ་སོགས་

པ་རྒྱལ་མངར་བ་ཉིད་རྩ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །གལ་ཏེ་ས་བོན་དང་མུ་གུ་དག་གཞན་
མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་ས་བོན་གྱི་རང་གི་བདག་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་ལྟར། མུ་གུ་ལ་ཡང་
དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་ཐ་མི་དད་པར་དམིགས་པར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། དམིགས་པ་ཡང་
མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། སྒོག་སྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་ས་བོན་དག་ལས་ཚུ་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་མུ་གུ་
རྒྱལ་ལྟར་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་རྩ་མི་རིགས་སོ། །ཅི་སྟེ་ས་བོན་གྱི་གནས་སྐབས་བཏང་
ནས་གནས་སྐབས་གཞན་འཛོལ་པས་ས་བོན་ཉིད་མུ་གུར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་སྟུམ་ན། དེ་
ལྟ་ན་ཡང་། གལ་ཏེ་སྤར་གྱི་བདག་གི་དངོས་པོ་བསལ་ནས་དེ་ལས་གཞན། །ངོ་བོ་འགྱུར་
ན་དེ་ཆོ་དེ་ཡི་དེ་ཉིད་རི་ལྟར་འགྱུར། །དེའི་དངོས་པོ་ནི་དེ་ཉིད་དེ་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་
ཅེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། །རྟོག་པ་འདི་ལས་མུ་གུའི་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་སྲིད་པ་མ་ཡིན་པས་
འདིའི་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་སྟུམ་མ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་ས་བོན་དང་མུ་གུ་དག་དབྱིབས་ལ་
སོགས་པ་ཐ་དད་ཀྱང་རྩལ་ཐ་མི་དད་དོ་སྟུམ་ན། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ཏེ། དབྱིབས་ལ་སོགས་
པ་མ་བཟུང་ན་དེ་དག་གི་རྩལ་མ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་། གལ་ཏེ་ཁྱོད་གྱི་
ས་བོན་མུ་གུ་འདིར་གཞན་མ་ཡིན་ན། །ས་བོན་བཞིན་རྩ་མུ་གུ་ཞེས་བྱ་དེ་བཟུང་མེད་པ་
འཇ། །ཡང་ན་དེ་དག་གཅིག་པས་རི་ལྟར་མུ་གུ་འདི་བཞིན་རྩ། །དེ་ཡང་གཟུང་རྩ་ཡོད་
འགྱུར་དེ་ཕྱིར་འདི་ནི་ཁས་མི་སྤང་། །རི་ལྟར་མུ་གུའི་གནས་སྐབས་ས་བོན་གྱི་བདག་ཉིད་
རང་གི་ངོ་བོས་གཟུང་རྩ་མེད་པ་དེ་བཞིན་རྩ། །ས་བོན་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་
ས་བོན་གྱི་རང་གི་བདག་ཉིད་ལྟར་མུ་གུའི་རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱང་གཟུང་རྩ་ཡོད་པར་མི་
འགྱུར་རོ། །ཡང་ན་རི་ལྟར་མུ་གུ་གཟུང་རྩ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་རྩ་མུ་གུའི་རང་གི་བདག་ཉིད་
ལྟར་ས་བོན་ཡང་གཟུང་རྩ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། མུ་གུ་ལ་སོགས་པ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པ་
ཉིད་གྱི་ཕྱིར་རོ། །ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་འདོད་པས་ནི་ས་བོན་
དང་མུ་གུ་དག་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་རྩ་ཁས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་
དེ་ལྟར་དེ་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་ལུགས་གཞན་རྩ་བཟླགས་པའི་བདག་ལས་སྒྲེ་བ་
བཟླག་ནས་ལུགས་གཞན་རྩ་སྟོ་མ་སྤངས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟོད་རྩ་ཡང་རྟོག་པ་འདི་

མི་འཐད་དོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གང་གི་རྒྱ་ཞིག་ན་ཡང་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །དེ་དག་གཅིག་པ་ཡིན་ཞེས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་ཁས་མི་ལེན། །འདི་ལྟར་རྒྱ་ས་བོན་ཞེས་བྱ་བ་འགགས་ཟིན་ཀྱང་འབྲས་བུ་ལྷ་གྱ་ཞེས་བྱ་བ་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར། འཇིག་རྟེན་གྱིས་ཀྱང་ས་བོན་ལྷ་གྱ་དག་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཏུ་མི་མཐོང་སྟེ། གཅིག་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་རྒྱ་བཞིན་ཏུ་འབྲས་བུ་ཡང་མཐོང་བར་མི་འཇུག་བ་ཞིག་ན་མཐོང་བ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཕྱིར་ཚྭ་གས་གཉི་ག་ལྟར་ཡང་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་པ་དང་འགལ་བ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་བདག་ལས་འབྱུང་ཞེས་རབ་ཏུ་བརྟགས་པ་འདི། །དེ་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་ཏུ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་བྱད་པར་ཏུ་མ་མཛད་པར། བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་བདག་ལས་སྐྱེས་པ་སྤྱིར་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ཞིག་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་དོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་བཞིན་ནོ་ཞེས་བྱད་པར་ཏུ་བྱེད་པ་དེའི་དོན་དམ་པར་ཞེས་བྱ་བའི་བྱད་པར་དོན་མེད་དོ་ཞེས་བསམ་པར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་། བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་བསྐྱེད་པར་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་དང་། །ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་ཡང་གཅིག་ཉིད་འཇུག་ན་དེ་དག་ནི། གཅིག་ཉིད་མ་ཡིན་པས་ན་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་སྤང་པར། །བྱ་མིན་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འཇུག་ཕྱིར་རོ། །ཇི་སྐད་ཏུ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཅིག་ཉིད་ཏུ། །ནམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འཇུག་རོ། །རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཅིག་ཉིད་ན། །སྐྱེ་དང་བསྐྱེད་པ་གཅིག་ཏུ་འཇུག། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཅིག་པ་ཉིད་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ས་དང་བྱ་དག་གམ་མིག་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དག་ཀྱང་གཅིག་ཉིད་ཏུ་ཐལ་བར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཤིང་དེ་མི་ཡིན་ན། །བྱེད་པ་པོ་དང་ལས་གཅིག་འཇུག། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་ཏུ་ཐལ་བར་འཇུག་པའི་འཇིགས་པ་ལས་ན། བདེན་པ་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པར་འདོད་པས་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་སྤང་བར་མི་བྱའོ། །

གཞན་སྐྱེ་འདོད་པའི་སྒྲོགས་སྡེ་མ་བརྗོད་པ།

འདིར་དངོས་པོ་རྣམས་བདག་ལས་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ངེས་པ་
ཡིན་ལ་སྒྲོགས་འདི་ནི་རིགས་པ་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ན། གང་འདི་སྐྱད་དུ། གཞན་དག་ལས་ལྟ་
ག་ལ་ཞིག་ཅེས་སྒྲུས་པ་དེ་ནི་མི་རིགས་སོ། །འདི་ལྟར་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་
རྩ་དང་དམིགས་པ་དང་དེ་མ་ཐག་པ་དང་དེ་བཞིན་དུ་བདག་པོ་སྟེ། རྒྱུ་རྣམས་དངོས་
པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་གསུང་རབ་ལ་ལྟོས་ནས་མི་འདོད་བཞིན་
དུ་ཡང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་ལྡང་བར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱུ་རྒྱུ་ནི་བྱེད་རྒྱ་
མ་གཏོགས་པའི་རྒྱ་ལྟོ། །དེ་ལ་དམིགས་པར་བྱས་ན་དམིགས་པ་སྟེ། ཅི་རིགས་པར་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་དུག་གི་དམིགས་པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དམིགས་པའི་རྒྱུ་ནོ། །ལུང་པོ་ལྟག་མ་
མེད་པར་བྱ་བ་རྣམས་འདས་པར་འཇུག་པའི་སེམས་ལས་གཞན་པའི་སེམས་དང་སེམས་
ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ནི་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་ནོ། །བྱེད་རྒྱ་ནི་བདག་པོའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེས། །

གཞན་དག་ན་རེ། སྐབ་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་མཆོམ་ཉིད་ལས་གང་
ཞིག་གང་གི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ས་སོན་གྱི་ངོ་བོར་གནས་པ་དེ་ནི་དེའི་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡིན་ལ།
སྐྱེས་ལྟ་ཤེས་པོ་ལྡང་བ་ལྟར་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྒྱ་ལས་སྐྱེས་བཞིན་པ་རྣམས་
རྟེན་མཁར་བ་དང་འདྲ་བའི་དམིགས་པ་གང་གིས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་དམིགས་
པའི་རྒྱུ་ཏེ། རྒྱུ་བཞིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །རྒྱ་འགགས་མ་
ཐག་པ་ནི་འབྲས་ལྟ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ས་སོན་འགགས་མ་ཐག་པ་ལྟ་གུའི་
མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གང་ཞིག་ཡོད་ན་གང་འབྱུང་བ་དེ་
ནི་དེའི་བདག་པོའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེས། །ཡང་རྒྱུ་གཞན་གང་དག་ལྟར་ཅིག་སྐྱེས་པ་དང་
སྐྱེ་ནས་སྐྱེས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་འདི་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་
ལྷག་ལ་སོགས་པ་དག་ནི་རྒྱུ་མ་ཡིན་ཏེ་དེའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ལྟ་པ་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་ངེས་
པར་འཛིན་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སྒྲུའོ། །འདི་ནི་གཞག་པར་རུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་དང་

འདིར་སྒྲུལ་པ། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ལ་གཞན་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་ལ་ཐམས་ཅད་ལས་
 ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་ཐལ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་པར་མཐོང་བའི་སྤྱིར་རོ། །འདིར་
 དེས་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། གང་གི་སྤྱིར། རབ་རྒྱ་བར་རྒྱས་པ་དེའི་སྤྱིར་འབྲས་བུར་དེས་
 བརྗོད་ཅིང་། གང་ཞིག་དེས་བསྐྱེད་རྒྱས་པ་དེ་ནི་གཞན་ནའང་རྒྱ་ཡིན་ལ། རྒྱད་གཅིག་

གཏོགས་དང་སྐྱོད་པར་བྱེད་ལས་སྐྱེ་བ་དེ་ཡི་ཕྱིར། སྐྱ་ལུའི་མུ་གུ་ནས་ལ་སོགས་ལས་དེ་ལྟ་
མིན་ཞེ་ན། །འདིར་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལུས་པའི་དོན་ལ་གྱི་བྱའི་ཆུན་ཅན་ཏེ། གང་
ཞིག་གང་གིས་བྱ་བར་ལུས་པ་དེ་ཉིད་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། གང་ཞིག་འབྲས་བུ་འདི་
བསྐྱོད་པར་ལུས་པ་དེ་ནི་གཞན་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་གཞན་ཉིད་ཁྱད་
པར་ཅན་ཁོ་ནས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ཡིན་གྱི། གཞན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱིས་ནི་མ་ཡིན་
ནོ། །རྒྱད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་དང་སྐྱོད་པར་བྱེད་པ་དེ་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི་རྒྱད་མ་
དང་པར་གཏོགས་པ་ནས་ཀྱི་ས་སོན་ལ་སོགས་པའམ། རྒྱད་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་ཀྱང་སྐྱོད་
པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་སྐད་ཅིག་མ་སྤྱི་མ་ལས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་མ་སྤྱི་མ་མ་ཡིན་པས་ཐམས་
ཅད་ལས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བར་ཐལ་བར་མི་འཁྱར་རོ་ཞེ་ན། །འདི་ནི་མི་རུང་སྟེ། །འདི་
ལྟར་གང་སྐྱ་ལུའི་མུ་གུའི་རྒྱ་ནི་སྐྱ་ལུའི་ས་སོན་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་གཞན་མ་ཡིན་ལ། སྐྱ་ལུའི་ས་
སོན་གྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྐྱ་ལུའི་མུ་གུ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་གཞན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ངེས་པ་གང་
ཡིན་པ་འདི་གོ་གང་ལས་ཡིན་ཞེས་རེ་ཞིག་འདི་ཉིད་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་སྤྱི་བ་འདི་ལ་འདི་
བར་བྱའོ། །

སྤྱིས་པ། དེས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ངེས་པ་མཐོང་ཞེས་
བཀལ་ཁིང་བརྟགས་པ་ན། གང་གི་ཕྱིར་ངེས་པ་མཐོང་བ་དེའི་ཕྱིར་ངེས་པ་མཐོང་རོ་ཞེས་
བྱ་བ་དེ་ཙམ་ཞིག་སྤྱི་བ་འདིས་ནི་ངེས་པའི་རྒྱ་མ་བརྟན་པར་བཤད་ཟིན་པའི་ཉེས་པ་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་སྤང་བར་མི་ལུས་སོ། །གཞན་ཡང་གཞན་ཉིད་ཐུན་མོང་བ་ཁྱད་པར་དུ་ཡོངས་སུ་
མ་བཅད་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་པ་འདི་ཉིད་འདིའི་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་འདོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་དུ་
ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ཇི་ལྟར་ནས་དང་གེ་སར་དང་ནི་གིང་ཤུ་
ཀ་ལ་སོགས། སྐྱ་ལུའི་མུ་གུ་སྐྱོད་པར་བྱེད་པར་འདོད་མིན་ལུས་ལྟན་མིན། རྒྱད་གཅིག་
ཁོངས་སུ་གཏོགས་མིན་འདྲ་བ་མ་ཡིན་ཉིད་དེ་བཞིན། སྐྱ་ལུའི་ས་སོན་ཡང་ནི་དེ་ཡི་མིན་
ཏེ་གཞན་ཉིད་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་ནས་དང་གེ་སར་དང་གིང་ཤུ་ཀ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཞན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྐྱ་ལུའི་མུ་གུ་སྐྱོད་པར་བྱེད་པར་མི་འདོད་ཅིང་། སྐྱ་ལུའི་མུ་གུ་བསྐྱོད་པའི་

ནུས་པ་དང་ལྡན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་རྒྱད་གཅིག་དུ་གཏོགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་འདྲ་བ་མ་
ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྤ་ལུའི་ས་བོན་ཡང་དེ་ལ་རི་རྒྱུད་བཤད་པའི་བྲད་པར་གྱིས་བྲད་
པར་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་གཞན་
ལ་གྲགས་པའི་གཞན་ཉིད་གྲུབ་གྲུབ་ལྟར་རྗེས་སུ་བརྗོད་ནས་སུན་འབྱིན་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཞན་སྐྱེ་བྱེ་བྲག་རྒྱ་དགག་པ།

ད་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་དག་གི་གཞན་ཉིད་མི་སྲིད་པར་བཤད་པ། ལྷ་གྲུ་ས་བོན་དང་
ནི་དུས་མཉམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ཉིད་མེད་པར་ས་བོན་གཞན་པ་ཉིད་དུ་ག་ལ་
འགྱུར། །དེས་ན་ལྷ་གྲུ་ས་བོན་ལས་སྐྱེ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་མིན་པས། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་
ཞེས་བྱ་བའི་ཚུགས་འདི་གཏོང་བར་བྱོས། །འདི་ན་བྱམས་པ་དང་ཉེར་སྤྲས་ཡོད་བཞིན་
པ་དག་ཁོ་ན་པན་ཚུན་ལྟོས་ནས་གཞན་ཉིད་དུ་མཐོང་གི། ས་བོན་དང་ལྷ་གྲུ་དག་ནི་དེ་
ལྟར་ཅིག་ཅར་དམིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ས་བོན་རྣམ་པར་མ་གྱུར་པར་ལྷ་གྲུ་མེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གང་གི་ཆོ་དེ་ལྟར་ས་བོན་དང་དུས་མཉམ་དུ་ལྷ་གྲུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་
ས་བོན་ལ་ལྷ་གྲུ་ལས་གཞན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། གཞན་ཉིད་མེད་ན་གཞན་ལས་ལྷ་
གྲུ་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུགས་
འདི་གཏང་བར་བྱོལ། །

དོན་འདི་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། རྒྱུན་ལ་སོགས་པ་ཡོད་མ་
ཡིན། །བདག་གི་དངོས་པོ་ཡོད་མིན་ན། གཞན་ཀྱི་དངོས་པོ་ག་ལ་ཡོད། །ཅེས་བཤད་
པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་རྒྱུན་ལ་སོགས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུའམ་རྒྱུན་དག་གས། རྒྱ་དང་རྒྱུན་གྱི་
ཆོགས་པའམ་དེ་ལས་གཞན་ཡང་རུང་སྟེ། རང་བཞིན་རྣམ་པར་མ་གྱུར་པ་ན་འབྲས་བུ་
རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་སྟེ་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་མེད་ན་རྒྱུན་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་ལ་གཞན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །གང་ཡོད་པས་ན་ཡོད་པའི་མཆོན་
ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་བདུན་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཆོ་གཞི་ཡིན་པ་དེའི་ཆོ་ན་འབྲས་

བྱ་ཆམས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྐྱེན་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་འཁར་གཞོང་དང་རྒྱ་ཤུག་ལྟར་ཡོད་པ་
 མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །གང་ཞིག་གང་ན་མེད་པ་དེ་ནི་དེ་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ།
 དཔེར་ན། བྱ་མ་དག་ལ་ཉིལ་མར་བཞིན་ཏེ། ཅི་སྟེ་དེ་ན་མེད་པར་ཡང་། རྐྱེན་དེ་དག་
 ལས་སྐྱེ་འགྱུར་ན། རྐྱེན་མ་ཡིན་པ་དག་ལས་ཀྱང་། ཅི་ཡི་ཕྱིར་ན་སྐྱེད་མི་འགྱུར། ཞེས་ངེ་
 སྐད་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རྟེན་གྱི་སྟོགས་འདི་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་ཆོགས་སུ་
 བཅད་པ་སྦྱར་བ་ཁོ་ནས་ཆེས་ལེགས་པར་རྒྱུ་པར་སྟེ་བས་ཉེ་བར་མ་བཞོད་དོ། །འདིར་
 སྒྲུས་པ། ལྷ་གྲུ་ས་བོན་དང་ནི་དུས་མཉམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གང་སྒྲུས་པ་དེ་ནི་
 རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་སྒྲུང་མདའི་མཐོ་དམན་དག་དུས་གཅིག་ཉིད་དུ་མཐོང་བ་
 དེ་བཞིན་དུ་ས་བོན་འགག་བཞིན་པ་ན་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལྟར་གང་ཁོ་ནའི་
 ཆོས་བོན་འགག་པ་དེའི་ཆོ་ཁོ་ནར་དུས་གཅིག་ཉིད་དུ་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ས་
 བོན་འགག་པ་དང་ལྷ་གྲུ་སྐྱེ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ས་བོན་དང་ལྷ་གྲུ་དག་ཀྱང་
 དུས་མཉམ་པར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཕྱིར་གཞན་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་སྒྲུས་པ་ནི།
 ཇི་ལྟར་སྒྲུང་གི་མདའ་གཉིས་མཐོ་བ་དང་ནི་དམའ་བ་དག་ དུས་མཉམ་མ་ཡིན་པར་ནི་
 མིན་པར་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། བསྐྱེད་པར་བྱ་དང་སྐྱེད་བྱེད་དག་གི་སྐྱེ་འགག་འགྱུར་ཞེ་
 བ། ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་དེའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཡང་། གལ་ཏེ་གཅིག་ཆོ་ཡིན་
 བ་འདིར་དུས་གཅིག་མེད་དེ་ཡོད་མིན། གལ་ཏེ་སྒྲུང་གི་དཔེས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང་
 སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དུས་གཅིག་དུ་རྟོག་ན་དེ་མི་རུང་དོ། །དེ་
 ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་ཡང་སྒྲུང་གི་དཔེར་མཐོ་དམན་དུས་གཅིག་པ་ཉིད་ཡིན་མོད་
 ཀྱི། དེ་ལྟ་ན་ཡང་དཔེ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་དངོས་པོ་ལ་དུས་གཅིག་པ་ཉིད་མེད་པས་འདི་
 མི་རིགས་སོ། །ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གལ་ཏེ་སྐྱེ་
 བཞིན་པ་དེ་སྐྱེ་ལ་སྟོགས་པས་ཡོད་མིན་ཁིང་། འགག་བཞིན་པ་ནི་ཡོད་ཀྱང་འཇིག་ལ་
 སྟོགས་པར་འདོད་ལུར་པ། །དེ་ཆོ་འདི་ནི་ཇི་ལྟ་རུར་ན་སྒྲུང་དང་མཚུངས་པ་ཡིན། །དེ་
 ལ་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པས་མ་འོངས་པ་ཡིན་ལ། འགག་

བཞིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགག་པ་ལ་མངོན་དུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་ད་ལྟར་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་
 ཕྱིར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ་ཡོད་པ་ཉིད་ད་ལྟར་བ་ཡིན་
 པས་འགག་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཆོ་འདི་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེའི་ཆོ་རི་ལྟར་སྤང་དང་མཚུངས་
 པར་འགྱུར། སྤང་མདའ་གཉིས་ལ་ནི་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མཐོང་མཐན་གྱི་བྱ་བ་དག་
 རུས་གཅིག་པ་ཉིད་ཡོད་ཀྱིས་བོན་དང་ལྷ་གྲུ་ད་ལྟར་བ་དང་མ་འོངས་པ་དག་ལ་ནི་རུས་
 གཅིག་མེད་པས་འདི་ནི་སྤང་དང་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་ཆོས་དག་རུས་གཅིག་
 པ་ཉིད་མེད་མོད་ཀྱི། དེ་ལྟར་ཡང་དེའི་བྱ་བ་དག་ལ་རུས་གཅིག་པ་ཉིད་ཡོད་དོ་སྟེ།
 ན་དེ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། དེ་དག་གིས་བྱ་བ་ཆོས་ལས་ཐ་དད་པར་ཁས་མ་བླངས་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །གཞན་ཡང་། སྐྱེ་བ་འདི་ནི་བྱེད་པོ་མེད་པར་རིགས་པའི་ངོ་བོ་འང་མིན། སྐྱེ་བའི་བྱ་
 བ་གང་ཡིན་པ་དེའི་བྱེད་པ་པོ་ལྷ་གྲུ་ནི་མ་འོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་
 དོ། །དེ་མེད་ན་ཡང་རྟེན་མེད་པར་འདི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་འགག་
 པ་དང་རུས་གཅིག་པར་ཅི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བྱ་བ་དག་རུས་གཅིག་པ་ཉིད་རུ་མི་
 རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། །གལ་ཏེ་དངོས་པོ་མ་སྐྱེས་པ། །འགའ་ཞིག་གང་ན་ཡོད་ཀྱུར་ན། །དེ་ནི་
 སྐྱེ་འགྱུར་དངོས་པོ་དེ། །མེད་ན་ཅི་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིའི་དོན་ནི་
 འདི་ཡིན་ཏེ། ལྷ་གྲུ་ཞེས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་མ་སྐྱེས་པ་འགའ་ཞིག་སྐྱེ་བའི་སྤྲ་རོལ་རུ་འགའ་
 ཞིག་ན་ཡོད་པར་གྱུར་ན་ནི་དེ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། སྐྱེ་བའི་སྤྲ་རོལ་རུ་ནི་འགའ་ཡང་
 འགའ་ཞིག་ན་ཡོད་པར་གཞག་པར་མི་རུས་ཏེ། མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བའི་བྱ་
 བའི་རྟེན་དངོས་པོ་སྐྱེ་བའི་སྤྲ་རོལ་རུ་མེད་ན་སྟེ་མི་བདོག་ན་ཅི་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་
 བའོ། །དེ་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྲ་དངོས་པོའི་ཁྱད་པར་ཡིན་པས་གཞི་མཐུན་ནོ། །དངོས་པོར་ཞེས་
 བྱ་བ་ནི་བདུན་པའོ། །མེད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་དངོས་པོའི་ཁྱད་པར་རོ། །ཅི་ཞིག་གི་སྐྱེ་ནི་
 སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་དང་སྐྱར་བར་བྱ་སྟེ། དངོས་པོ་དེ་མེད་ན་ཅི་ཞིག་སྐྱེ་བར་
 འགྱུར་ཏེ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་རྟོ། །

གལ་ཏེ་སྤང་མདའི་མཐོང་མཐན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་སྤང་ཅིག་གང་ཁོ་ན་ལ་ས་བོན་འགག་

པ་དེ་ཉིད་ལ་མུ་གུ་སྐྱེའོ་ཞེས་འཕགས་པ་སྤྱི་ལཱ་ལྷན་པའི་མདོ་ལས་སྤང་གི་དཔེ་འདི་ཉི་
བར་བཀོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཉི་བར་བཀོད་པ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི། དེ་གཞན་ལས་
སྐྱེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ཞིང་། རང་གི་མཛའ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡང་
མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། ཅིག་ཅར་དུ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་བརྟགས་པར་གྲུབ་པ་
སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྟེ། ཇི་སྐད་དུ། ས་བོན་ཞིག་དང་མ་ཞིག་
ལས། མུ་གུ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པ། །ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ནི། སྐྱེ་མ་འབྱུང་བ་བཞིན་
དུ་གསུངས། ཞེས་བཤད་དོ། །

འདིར་སྒྲས་པ། ས་བོན་དང་མུ་གུ་དག་ཅིག་ཅར་བ་ཉིད་མེད་པས་གཞན་ཉིད་མེད་
པའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་ན། གང་དུ་ཅིག་ཅར་བ་ཉིད་ཡོད་པ་དེར་གཞན་ཉིད་ཡོད་པས་
སྐྱེ་བ་ཡོད་པར་འགྱུར་རྟེ། དཔེར་ན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་དེ་དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་
བ་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །མིག་དང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་དག་དང་ཚོར་བ་
ལ་སོགས་པ་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་རྣམས་དུས་མཉམ་ཁོ་ནར་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་
པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། མིག་ལ་སོགས་པ་དག་དང་སེམས་ཀྱང་དུས་མཉམ་ཁོ་ནར་
ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱེན་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྒྲུབ། །དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་རྟེ།
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་མིག་གི་སྒྲོ་ལ་རང་གི་སྐྱེད་བྱེད་དུས་གཅིག་པ། མིག་ལ་སོགས་
དང་ལྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་ལས། གཞན་ཉིད་ཡོད་ན་ཡོད་ལ་འབྱུང་བས་
དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཅི་སྟེ་དེ་མེད་ཅེ་ན་འདི་ལ་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་རྟེ། །

གལ་ཏེ་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་འདུ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་དུས་མཉམ་པ་རྣམས་
མིག་གི་སྒྲོ་ད་ལྟར་བའི་ཁྱེན་ཉིད་དུ་འདོད་ན་དེའི་ཆོ་ཡོད་པ་ནི་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་གཞན་ཉིད་
དུ་འགྱུར་མོད་ཀྱི། ཡོད་པ་ལ་འབྱུང་བས་དགོས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་སྐྱེ་བ་མེད་
དོ། ཅི་སྟེ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་འདོད་ནས་དེ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ཁས་མི་ལེན་
ན་ནི། དེའི་ཆོ་ཡོད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་སྒྲོ་ལས་མིག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཞན་ཉིད་མ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་པ་ཁོ་ནའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་

པ་ན་གཞན་ཉིད་སྲིད་ཀྱང་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་ལ་དེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་གཉིས་ག་མི་སྲིད་ཅིང་། སྐྱེ་བ་སྲིད་ཀྱང་གཞན་ཉིད་མི་སྲིད་ལ་དེ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་གཉིས་ཀ་ཡང་མི་སྲིད་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རྟུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྱི་སྟོང་པས། སོང་སོང་ནས་སྐྱ་ཅམ་འབའ་ཞིག་ལུས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྟོག་པ་འདི་ནི་མི་རུང་ངོ་། །

ད་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ལས་རྒྱ་ལ་སྟོས་པའི་རྟུས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་བརྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་བསྐྱེད་བྱ་གཞན་བསྐྱེད་པ་དེ་རྒྱ་ཡིན་ན། །ཡོད་པའམ་འོན་ཏེ་མེད་དང་གཉིས་ཀ་གཉིས་བྲལ་ཞིག་བསྐྱེད་གང་། །ཡོད་ན་སྐྱེད་བྱེད་ཅི་དགོས་མེད་ལའང་དེས་ནི་ཅི་ཞིག་བྱ། །གཉིས་ཉིད་ལ་དེས་ཅི་བྱ་གཉིས་དང་བྲལ་ལའང་དེས་ཅི་བྱ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི། རེ་ཞིག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་བསྐྱེད་བྱ་ཡོད་པར་གྱུར་པའི་སྐྱེད་བྱེད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་པར་གྱུར་པ་སྐྱར་ཡང་སྐྱེ་བར་རིགས་པའང་མ་ཡིན་ཉིད། །ཅིས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཉེས་པ་བཤད་ཟིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལ་རྒྱན་དག་གིས་དགོས་པ་རུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པ་ལ་ཡང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ་དག་གིས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། བོང་བྱའི་རྩ་ལྟར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩི་སྐྱད་རྟུ། །འབྲས་བུ་ཡོད་པར་གང་འདོད་དང་། །འབྲས་བུ་མེད་པར་གང་འདོད་ལ། །བྱིམ་གྱི་དོན་རྟུ་ཀ་བ་སོགས། །བརྒྱན་པའི་དོན་ཡང་མེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་བཤད་དོ། །དབུ་མ་ལས་ཀྱང་། །འབྲས་བུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཡོད་ན། །རྒྱས་ནི་ཅི་ཞིག་སྐྱེད་པར་བྱེད། །འབྲས་བུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ན། །རྒྱས་ནི་ཅི་ཞིག་སྐྱེད་པར་བྱེད། །སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། །རྒྱ་ཉིད་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །རྒྱ་ཉིད་འཐད་པ་ཡོད་མིན་ན། །འབྲས་བུ་གང་གི་ཡིན་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་ཉིད་ཡིན་པར་དེ་ལ་རྒྱན་རྣམས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། །བཤད་ཟིན་པའི་ཉེས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་ཀྱི་དངོས་པོ་ནི་གཉིས་ཉིད་ཡིན་ཞིང་གཉིས་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་ནི་གཉིས་ཉིད་དོ། །ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཅན་ཉིད་ནི་རྟུས་གཅིག་གི་ཆོ་གཅིག་ལ་སྲིད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས། །དེའི་རང་

བཞིན་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེ་ལ་སྐྱེད་
 པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་དག་གིས་ཅི་ཞིག་བྱ། ཇི་སྐད་ཏུ་བསྟན་བཅོས་ལས། ཟུང་ན་འདས་པ་
 དངོས་པོ་དང་། །དངོས་མེད་གཉིས་ཀར་ཇི་ལྟར་འབྱུང་། །དེ་གཉིས་གཅིག་ལ་ཡོད་མེན་
 ཏེ། །སྤང་བ་དང་ནི་ཐུན་པ་བཞིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ། བྱེད་པ་པོར་གྱུར་མ་
 གྱུར་དང་། །གྱུར་མ་གྱུར་དེ་མི་བྱེད་དོ། །ཡིན་དང་མ་ཡིན་གྱུར་ཅིག་ལ། །པན་ཚུན་འགལ་
 བས་ག་ལ་ཞིག །ཅིས་གསུངས་སོ། །གཉིས་ཀ་དང་བུལ་བ་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། མེད་
 པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་འབྲས་བུ་གང་ཡིན་པ་གཉིས་ཀ་དང་བུལ་བ་དེ་ལ་ཡང་རྒྱུ་དེ་དག་
 གིས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ངོ་ཤོས་སྤངས་པའི་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ཉིད་མི་སྤྲིད་ན་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་
 ཞེས་དེ་དག་བཀག་པས་རྩང་ཟད་ཀྱང་ཁྱད་པར་ཏུ་མི་འབྱུར་རོ། །གང་གི་ཆོ་འདི་གཉིས་
 ཀ་མ་གྲུབ་པ་དེའི་ཆོ་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་མི་སྤྲིད་པ་ཉིད་དོ། །ཇི་
 སྐད་ཏུ། དངོས་མེན་དངོས་པོ་མེད་མེན་པ། ཟུང་ན་འདས་པར་གང་སྟོན་པ། དངོས་
 མེད་པ་དང་དངོས་པོ་དག །བྱུང་ན་དེ་ནི་འབྲུབ་པར་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གལ་
 ཏེ་སྐྱེ་བ་རབ་ཏུ་གྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། རིགས་པ་གང་དང་གང་སྤྲུས་པ་དེ་དང་དེ་ནི་བྱུང་
 ཤིང་སྐམ་པོ་མར་གྱིས་བྲན་པ་ལྟར། བྱིད་ཀྱི་སྒོའི་མེས་མ་ལུས་པར་བསྐྱེགས་པས། བྱིད་ཀྱི་
 ཤེས་རབ་ཀྱི་མེ་སྒྲོར་བ་ལྟར་བྱེད་པའི་རིགས་པའི་བྱུང་ཤིང་བསྐྱེད་པས་ཆོག་གོ། །གལ་ཏེ་
 རིགས་པ་ཉེ་བར་མ་བསྟན་པར་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་དོན་འབྲུབ་པར་མི་འབྱུར་པ་མ་
 ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དོན་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་གྲུབ་པ་
 དེར་ནི་རིགས་པས་ཅི་ཡང་བྱ་བ་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྟོབས་དང་
 ལྷན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྤྲུས་པ། གང་གིས་རང་ལྟ་ལ་གནས་འཇིག་རྟེན་ཆོད་མར་འདོད་
 པས་ན། །འདིར་ནི་རིགས་པ་སྤྲུས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ལྟ་གོ་ཅི་ཞིག་བྱ། །གཞན་ལས་གཞན་འབྱུང་
 བ་ཡང་འཇིག་རྟེན་པ་ཡིས་རྟོགས་འབྱུར་ཏེ། །དེས་ན་གཞན་ལས་སྐྱེ་ཡོད་འདིར་ནི་རིགས་
 པ་ཅི་ཞིག་དགོས། །འཇིག་རྟེན་པ་ནི་ཐམས་ཅད་རང་གི་ལྟ་བུ་ལྟ་ལ་གནས་པ་ན་ཤིན་

ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཞིང་གཞན་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བར་ལྟ་བུ་ཡང་ཡིན་ལ། རིགས་པ་
ཉེ་བར་འགོད་པ་ཡང་དངོས་པོ་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་ལ་ནི་འོས་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལ་
ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྤྱིར་འཐད་པ་མེད་པར་ཡང་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་
པ་ཁོ་ན་འོ་ཞེས།

བདེན་གཉིས།

གང་ཞིག་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མ་རྟོགས་ཤིང་ཐོག་མ་མེད་པའི་
འཁོར་བར་དངོས་པོའི་བག་ཆགས་གཞག་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱིན་པ། དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་
ཞེན་པའི་མཛའ་བོ་དང་བྲལ་བར་ཐོས་པ་མི་བཟོད་པས་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པའི་
རྟོལ་ཐབས་ལ་བརྟེན་པ་འདི་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱང་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་རྒྱ་ཆེ་བ་མ་
བཤད་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པའི་བྲ་རྟོལ་ལས་བསྐྱུག་པར་མི་ལུས་པས། འཇིག་རྟེན་
གྱི་གནོད་པའི་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་བསྟན་པར་བྱ་བའི་སྤྱིར། རེ་ཞིག་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་
རྣམ་པར་གཞག་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས་བཤད་པ། དངོས་ཀྱང་ཡང་དག་བརྒྱན་པ་མཐོང་
བ་ཡིས། །དངོས་རྟེན་ངོ་བོ་གཉིས་ནི་འཇིན་པར་འགྱུར། །ཡང་དག་མཐོང་ཡུལ་གང་
ཡིན་དེ་ཉིད་དེ། །མཐོང་བ་བརྒྱན་པ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས། །འདི་ན་བདེན་པ་
གཉིས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཁྱེན་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་
ཀྱིས། འདུ་བྱེད་དང་ལྷ་བྱ་ལ་སོགས་པ་ནང་དང་སྤྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་
གི་ངོ་བོ་རྣམ་པ་གཉིས་ཉེ་བར་བསྟན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའོ། །དེ་
ལ་དོན་དམ་པ་ནི་ཡང་དག་པར་གཟིགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཡུལ་ཉིད་
ཀྱིས་བདག་གི་ངོ་བོ་རྟེན་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་
ནི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །གཞན་ནི་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱི་ལིང་ཐོག་གིས་
སློབ་མིག་མ་ལུས་པར་ཁེབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བ་བརྒྱན་པའི་སྟོབས་ལས་བདག་གི་
བ་ཡོད་པ་རྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ཡུལ་ཏུ་གྱུར་པ་རི་ལྟ་བུ་དེ་ལྟ་

བུའི་རང་བཞིན་དུ་རང་གི་ངོ་མོས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་
རང་བཞིན་དེ་གཉིས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །རང་བཞིན་དེ་གཉིས་ལས་ཀྱང་མཐོང་བ་ཡང་
དག་པའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ཉིད་དེ། དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་
དོན་ཏོ། །དེའི་རང་གི་ངོ་མོ་ནི་བཤད་པར་བྱའོ། །མཐོང་བ་བརྟུན་པའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་
དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའོ། །

འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་བ།

དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བདེན་པ་གཉིས་རྣམ་པར་བཞག་ནས། མཐོང་བ་བརྟུན་པ་རྣམས་
ལ་མཐོང་བ་ཡང་དག་པ་དང་བརྟུན་པ་ཉིད་ལས་གཉིས་ཉིད་ཡོད་པས་དེས་གཟུང་བར་བྱ་
བའི་དོན་དང་། ཤེས་པ་གཉིས་ཉིད་བརྟུན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ། མཐོང་བ་བརྟུན་
པའང་རྣམ་པ་གཉིས་འདོད་དེ། །དབང་པོ་གསལ་དང་དབང་པོ་སྦྱོན་ལྡན་ནོ། །སྦྱོན་ལྡན་
དབང་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ནི། །དབང་པོ་ལེགས་ཀྱི་ཤེས་ལྟོས་ལོག་པར་འདོད། །དེ་
ལ་དབང་པོ་གསལ་བ་ཅན་ནི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་ཞིང་མིག་སེར་ལ་སོགས་པས་ཉམས་པར་
མ་བྱས་པ་དང་། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འཛིན་པ་རྣམས་
སོ། །སྦྱོན་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོ་ཅན་རྣམས་ནི་དེ་ལས་བསྐྱེད་པ་དག་སོ། །དེ་ལ་དབང་
པོ་ལེགས་པར་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་སྦྱོན་དང་ལྡན་པའི་དབང་པོ་ཅན་
རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལོག་པར་ཤེས་པར་འདོད་དོ། །ཇི་ལྟར་འདི་དག་གི་ཤེས་
པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིབ་ནས་རྣམ་པ་གཉིས་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་
དུ། ཡུལ་ཡང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྟུན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གནོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོ་དུག་
རྣམས་ཀྱིས། །བཟུང་བ་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་ཏེ། །འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་བདེན་
ཡིན་ལྟག་མ་ནི། །འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་ལོག་པར་རྣམ་པར་གཞག་ །དེ་ལ་རབ་རིབ་དང་
མིག་སེར་ལ་སོགས་པ་དག་དང་ད་དུ་ར་ཟོས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་དབང་པོ་ལ་གནོད་
པའི་རྒྱུ་ནང་ན་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཉིལ་མར་དང་རྩུ་དང་མེ་ལོང་དང་བྲག་སྐྱག་ལ་སོགས་

པ་ནས་བརྗོད་པའི་སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ཡུལ་དང་རྩལ་བྱ་དང་
 པར་ཅན་དང་ཉེ་བར་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་དབང་པོ་ལ་གཞོན་པའི་རྒྱུ་ཕྱི་རོལ་
 བ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་དབང་པོ་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ནང་ན་ཡོད་པ་དག་མེད་
 པར། གཞུགས་བརྟན་དང་བྲག་ཅ་དང་སྒྲིག་རྒྱ་ལ་ཚུ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པའི་རྒྱར་འགྱུར་
 རོ། །དེ་བཞིན་རྩ་མིག་འཕྲུལ་མཁན་ལ་སོགས་པས་རབ་རྩ་སྦྱར་བའི་སྐྱེ་ལ་སྐྱེ་ལ་
 སོགས་པ་དག་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡིད་ཀྱི་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ནི་དེ་དག་དང་ཡང་དག་
 པ་མ་ཡིན་པས་བྱས་པའི་བྱུང་བའི་མཐའ་ལ་སོགས་པ་དག་དང་། རྗེས་སུ་དབག་པ་ལྟར་
 སྤང་བ་དག་སྟེ། མི་ལམ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་
 རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱིས་དབང་པོ་ལ་གཞོན་པའི་རྒྱུ་རི་སྐད་རྩ་བཤད་པ་
 མེད་པར་དབང་པོ་རྩལ་ཅར་གྱིས་གཞུང་བར་བྱ་བའི་དོན་རྟོགས་པ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཉིད་
 ལས་བདེན་པ་ཡིན་གྱི་འཕགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གཞུགས་བརྟན་ལ་སོགས་
 པ་གང་ཞིག་དབང་པོ་རྣམས་ལ་གཞོན་པ་ཡོད་པ་ན་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད་རྩ་བ་དེ་ནི་
 འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལ་ལྟོས་ནས་ལོག་པ་ཡིན་ནོ། །

ད་ནི་བཤད་ཟིན་པའི་དོན་ཉིད་དཔེར་བརྗོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཉེ་བར་བརྟན་པའི་
 ཕྱིར་བཤད་པ། མི་ཤེས་གཉིད་གྱིས་རབ་བསྐྱོད་ལུ་སྟེགས་ཅན། རྣམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་
 རི་བཞིན་བརྟགས་པ་དང་། སྐྱེ་མ་སྒྲིག་རྒྱ་སོགས་ལ་བརྟགས་པ་གང་། དེ་དག་འཇིག་
 རྟེན་ལས་ཀྱང་ཡོད་མིན་ཉིད། ལུ་སྟེགས་ཅན་འདི་དག་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཕྲག་པར་
 འདོད་པས་སྐྱེ་བོ་མ་བྱང་བ་གནག་རྗེ་དང་བྱུད་མེད་ལ་སོགས་པ་ཡན་ཆད་ལ་གྲགས་པའི་
 དངོས་པོ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཡང་དག་པར་ངེས་པར་མ་
 བཟུང་བར། ལུལ་རྩ་བྱང་བར་འགྲོ་བར་འདོད་པས་ཤིང་ལ་འཇིགས་པས་ཡལ་ག་སྐྱ་མ་
 བཏང་ནས་ཡལ་ག་ཕྱི་མ་བཟུང་པ་ལྟར་ལྟར་བ་ཆེན་པོས་ལྟ་བ་ངན་པའི་རི་སྐལ་དག་རྩ་
 ལྟར་བར་འགྱུར་ཞིང་། བདེན་པ་གཉིས་མཐོང་བ་དང་བྲལ་བས་འབྲས་བུ་མི་ཐོབ་པར་
 འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འདི་དག་གིས་གང་བརྟགས་པ་ཡོན་ཏན་གསུམ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་

ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིར། མིག་
ནི་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་དམིགས་པ་ཡིས། །རབ་རིབ་མེད་ཤེས་ལ་གནོད་མེན་ཇི་ལྟར། །དེ་
བཞིན་དྲི་མེད་ཡེ་ཤེས་སྤངས་པའི་སྒྲོས། །དྲི་མེད་སྒྲོ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །གཞན་
ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལྟ་བུ་ཁོ་ན་ལ་གནས་
ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། །འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཟིགས་པ་ཁས་སྤངས་ནས་
ཡིན་ནོ། །གང་གི་ཆེ་སྐྱེ་བ་དགག་པ་འདི་ཁྱད་པར་ཏུ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ། ཇི་ལྟར་རབ་རིབ་
ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ལ་དམིགས་པས་རབ་རིབ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ལ་མི་
གནོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་བྲལ་བ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་
པས་ཀྱང་གཟིགས་པ་ཟག་པ་མེད་པ་ལ་གནོད་པ་མ་ཡིན་པས་རྣམས་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ལ་
འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་མ་རོལ་པོ་ནི་དམ་པ་དག་གིས་
བཞད་གང་ཏུ་བྱ་བར་འོས་པ་ཉིད་ཏུ་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིས་ནི་བདེན་པ་གཉིས་
ཡིན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་དབྱེ་བས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་གཉིས་སུ་
བརྒྱན་པ་ཡིན་ནོ། །

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བཤད་པ།

དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ།
གཏི་མུག་རང་བཞིན་སྤྲིབ་ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། །དེས་གང་བཅོས་མ་བདེན་པར་སྤང་དེ་
ནི། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་ཞེས་སྤྲུབ་པ་དེས་གསུངས་ཏེ། །བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་ནི་
ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ལོ། །དེ་ལ་འདིས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཇི་ལྟར་གནས་པའི་དངོས་པོ་ལྟ་བུ་ལ་
ཚིངས་པར་བྱེད་པས་ན་གཏི་མུག་སྟེ། མ་རིག་པ་དངོས་པོའི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་པ་སྒྲོ་འདོགས་པར་བྱེད་པ་རང་བཞིན་མཐོང་བ་ལ་སྤྲིབ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་ཀུན་
རྫོབ་པོ། །ཀུན་རྫོབ་དེས་གང་ཞིག་བདེན་པར་སྤང་ཁིང་རང་བཞིན་མེད་བཞིན་དུ་རང་
བཞིན་དུ་སོ་སོར་སྤང་བ་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་

པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་སྟེ། དེ་ནི་བཙས་མ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་
 འོ། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་གཟུགས་བརྟན་དང་བྲག་ཅེས་ལ་སོགས་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ནི་
 བརྟེན་ཡང་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་སྤང་ལ། སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་དང་
 སེམས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་ཅུང་ཟད་གཅིག་ནི་བདེན་པར་སྤང་སྟེ། རང་བཞིན་ནི་མ་
 རིག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་སྤང་འོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་དང་གང་
 ཞིག་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡང་བརྟེན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ེ་ཞིག་
 སྟིད་པའི་ཡན་ལག་གིས་ཡོངས་སུ་བསྟུས་པ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་
 ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རྣམ་པར་གཞག་གོ། །དེ་ལ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་
 རྒྱུ་སེམས་དཔལ་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་གྱི་གཟིགས་པ་སྤངས་པ། འདུ་བྱེད་གཟུགས་བརྟན་
 ལ་སོགས་པའི་ཡོད་པ་ཉིད་དང་འདྲ་བར་གཟིགས་པ་རྣམས་ལ་ནི་བཙས་མའི་རང་བཞིན་
 གྱི་བདེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པར་མངོན་པར་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱིས་པ་རྣམས་
 ལ་ནི་སྟེ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ལ་ནི་སྟེ་མ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རྟེན་
 ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་
 པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་མ་རིག་པ་ཅམ་ཀུན་དུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། སྤང་བ་དང་བཅས་པའི་སྟོན་
 དུལ་ཅན་གྱི་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་སྤང་གི་སྤང་བ་མེད་པའི་སྟོན་དུལ་མངའ་བ་རྣམས་ལ་
 ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ནི་ཚོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་
 པར་རྫོགས་པར་བྱང་རྒྱུ་བའི་ཕྱིར། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱ་བ་གཏན་ལོག་
 པར་འདོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ེ་ཞིག་བཙས་ལྡན་འདས་དེས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་
 དང་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལ་སོ་སོའི་སྟེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་འཕགས་པ་སྤང་བ་
 དང་བཅས་པའི་སྟོན་དུལ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་ཡིན་ལ། དེའི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་
 ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་འོ། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ནི་
 རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་སྟེ་བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་

ལ། དེ་ནི་དེ་རྒྱལ་གྱི་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་
སྤྱི་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

དོན་དམ་བདེན་པ་བཤད་པ།

དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་བསྟན་ནས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་
པར་འདོད་པས་དེ་ནི་བརྗོད་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱིར་དངོས་སུ་བསྟན་པར་མི་རུས་པས། ཉན་པར་འདོད་པ་རྒྱལ་ལ་རང་གིས་སྤྱོད་
བ་ཉིད་ཏུ་དེའི་རང་བཞིན་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དཔེ་བཤད་པ། རབ་རིབ་མཐུ་ཡིས་
སྤྲ་ཤད་ལ་སོགས་པའི། །རོ་བོ་སོག་པ་གང་ཞིག་རྒྱལ་བརྟགས་པ། །དེ་ཉིད་བདག་ཉིད་
གང་ཏུ་མིག་དག་པས། །མཐོང་དེ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་འདིར་ཤེས་ཀྱིས། །རབ་རིབ་ཀྱི་མཐུས་
རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་རང་གི་ལག་ན་སོགས་པའི་བསེ་ཏུ་ལ་སོགས་སྣོད་ཀྱི་ནང་ན་སྤྲ་ཤད་
ལ་སོགས་པའི་ཆོགས་ཡོངས་སུ་འཕྱར་བཞིན་པར་མཐོང་བ་དེས་བསལ་བར་འདོད་ནས་
སྣོད་དེ་ལ་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་སྒྲེ་སྒྲོག་བྱེད་པའི་ཆོགས་སོབ་པར་རིག་སྟེ། འདི་ཅི་བྱེད་པ་
ཞིག་སྟམ་ནས་རབ་རིབ་མེད་པས་དེའི་གམ་ཏུ་ཕྱིན་ནས་སྤྲ་ཤད་ལ་ཡུལ་གྱི་ཡུལ་དེར་མིག་
གཏད་ཀྱང་སྤྲ་ཤད་ཀྱི་རྒྱལ་པ་དེ་དག་མ་དམིགས་ཤིང་། སྤྲ་ཤད་དེའི་རྟེན་ཅན་དངོས་པོ་
དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་སྤྲ་ཤད་དང་སྤྲ་ཤད་མ་ཡིན་པ་དང་མཐོན་ཀ་ལ་སོགས་པའི་
ཁྱད་པར་དག་ཏུ་རྟོག་པར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་གང་གི་ཆོ་རབ་རིབ་ཅན་རབ་
རིབ་མེད་པ་ལ་སྤྲ་ཤད་མཐོང་ངོ་ཞེས་རང་གིས་བསམ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཆོ་དེའི་
རྒྱལ་པར་རྟོག་པ་བསལ་བར་འདོད་པས་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་དམིགས་པའི་ངོར་བྱས་ནས་
འདི་ན་སྤྲ་ཤད་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དགག་པ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཆོག་སྤྲོ་མོད་ཀྱི། སྤྲ་
བ་པོ་འདི་ལ་དེ་ལ་སྤྱར་པ་འདེབས་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྤྲ་ཤད་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ནི་གང་ཞིག་རབ་རིབ་མེད་པས་མཐོང་བ་དེ་ཡིན་གྱི་ཅིག་ཤོས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་
ཏུ་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱིས་གནོད་པ་བྱས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་མཐོང་བ་དག་གིས་ལུང་

པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་
 དག་གི་ངོ་བོ་ཀུན་རྫོབ་པའོ། །གལ་ཏེ་ཡུང་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཉིད་མ་རིག་པའི་བག་
 ཆགས་དང་བྲལ་བ་སངས་རྒྱས་བཙུགས་ལྟོས་འདས་རྣམས་ཀྱི་རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པས་སྤྱོ་
 ཤད་མཐོང་བའི་ཚུལ་དུ་རང་བཞིན་གང་གིས་གཟིགས་པ་དེ་ནི་དེ་དག་གི་དོན་དམ་པའི་
 བདེན་པའོ། །གལ་ཏེ་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ནི་མཐོང་བ་མེད་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ་
 དེའི་ཕྱིར་རི་ལྟར་དེ་དག་གིས་གཟིགས་ཤེ་ན། བདེན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་དེ་མ་གཟིགས་པའི་
 ཚུལ་གྱིས་དེ་དག་གིས་གཟིགས་སོ་ཞེས་བརྗོད། རི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་བདེན་པ་གཉིས་ལ་
 འཇུག་པ་ལས། ལྟའི་བྱ་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལྟས་དང་རག་
 དང་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་འཕྱུར་ན་ནི། དེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
 གངས་སུ་མི་འགོ་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཉིད་དུ་འཕྱུར་རོ། །འོན་ཀྱང་ལྟའི་བྱ་དོན་དམ་
 པར་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་ཐ་སྟངས་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ། བྱེ་བྲག་མེད་པ། མ་
 སྐྱེས་པ། མ་འགགས་པ། སྤྱོད་པར་བྱ་བ་དང་། སྤྱོད་པ་དང་། ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ཤེས་
 པ་དང་བྲལ་བའོ། །ལྟའི་བྱ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་
 ལྟན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་བར་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། རི་ལྟར་དོན་
 དམ་པའི་བདེན་པ་འོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་འོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བརྟུན་ཏེ་སྤྱོ་
 བའི་ཆོས་སོ། །ལྟའི་བྱ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་བརྟུན་པར་མི་རུས་སོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
 བ། གང་གིས་སྟོན་པ་དང་ཅི་སྟོན་པ་དང་། གང་ལ་སྟོན་པའི་ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་
 དོན་དམ་པར་རབ་དུ་མ་སྐྱེས་པའོ། །རབ་དུ་མ་སྐྱེས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རབ་དུ་མ་
 སྐྱེས་པའི་ཆོས་རྣམས་བཤད་པར་མི་རུས་སོ་ཞེས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་
 ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དེའི་ཡུལ་ཅན་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དང་། རང་གི་དངོས་པོ་དང་
 གཞན་གྱི་དངོས་པོ་དང་། བདེན་པ་དང་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཉག་པ་དང་ཆད་པ་
 དང་། ཉག་པ་དང་མི་ཉག་པ་དང་། བདེ་བ་དང་སྤྱག་བསྐྱེད་དང་། གཙང་བ་དང་མི་
 གཙང་བ་དང་། བདག་དང་བདག་མེད་པ་དང་། སྟོང་པ་དང་མི་སྟོང་པ་དང་། མཆོན་

ཉིད་དང་མཚན་གཞི་དང་། གཅིག་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དང་། རྒྱུ་བ་དང་འགག་པ་ལ་
སོགས་པའི་ཁྱད་པར་དག་སྤྱིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་
རྟོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསམ་པ་ལ་འཕགས་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ཚད་མ་ཡིན་
ཀྱི་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པ་དག་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །

ཅི་ལྟར་འཛིག་རྟོན་གྱི་གནོད་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམ་པར་
དམྱེད་པ་ལ་འཛིག་རྟོན་གྱི་མཐོང་བ་ཡང་ཚད་མ་ཉིད་ཏུ་ཁས་ལེན་ན་དེ་ལྟ་ཡིན་
དང་། གལ་ཏེ་འཛིག་རྟོན་ཚད་མ་ཡིན་ན་ནི། འཛིག་རྟོན་དེ་ཉིད་མཐོང་བས་འཕགས་
གཞན་གྱིས། ཅི་དགོས་འཕགས་པའི་ལམ་གྱིས་ཅི་ཞིག་བྱ། ལྷན་པོ་ཚད་མར་རིགས་
པའང་མ་ཡིན་ནོ། །འཛིག་རྟོན་ཚད་མ་ཉིད་ཏུ་ཁས་ལྡན་པ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཉིད་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་མཐོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མ་རིག་པ་སྤངས་པ་ཡིན་པར་ཁས་ལྡན་བར་བྱ་དགོས་ན།
གང་གི་ཕྱིར་ལྷན་པོ་ནི་ཚད་མར་རིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །གང་ལ་གང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་
མི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་དེ་ནི་དེ་ལ་ཚད་མ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན་ནོར་བུ་རིན་
པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་བརྟག་པ་ལ་དེ་མི་ཤེས་པ་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །མིག་ལ་སོགས་པ་དག་ཁོ་
ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པའི་ཕྱིར། འཕགས་པའི་ལམ་ཁོང་ཏུ་རྒྱུད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཚུལ་
བྱིས་པ་དང་། ཐོས་པ་དང་། བསམ་པ་དང་། བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་བསྐྱིམ་པ་འབྲས་
བྱ་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་པར་ཡང་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་དེ་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་
ཕྱིར། རྣམ་ཀུན་འཛིག་རྟོན་ཚད་མ་ནི་དེ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་ཉིད་སྐབས་སུ་འཛིག་རྟོན་གནོད་པ་
མེད། །རི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་འདི་ལས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཛིག་རྟོན་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་ཏུ་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཛིག་རྟོན་གྱིས་གནོད་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །

འོ་ན་ཅི་ལྟར་འཛིག་རྟོན་གྱིས་གནོད་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། བཤད་པ། འཛིག་རྟོན་དོན་
ནི་འཛིག་རྟོན་གྲགས་ཉིད་གྱིས། གལ་ཏེ་སེལ་ན་འཛིག་རྟོན་གྱིས་གནོད་འགྱུར། །དཔེར་
ན་ཁ་ཅིག་གིས་ངའི་རྒྱས་ཕྱོགས་སོ་ཞེས་སྒྲུས་པ་དང་། ཅིག་ཤོས་གྱིས་དེ་ལ་བརྟུལ་ཞིང་།

བརྟགས་པ། རྣམ་དེ་ཅི་ཞིག་ཡིན། དེས་བུམ་པའོ་ཞེས་སྒྲུས་པ་ལ། བུམ་པ་ནི་རྣམ་མ་
ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་ལམ་གྱི་བུམ་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་དེ་དེས་སྤྲོན་འབྱེན་པར་
བྱེད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་དོན་འཇིག་རྟེན་པའི་གྲགས་པ་ཉིད་
གྱིས་སེལ་བར་བྱེད་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པར་འབྱུར་གྱི། གང་གི་ཆོ་འཕགས་པའི་
གཟིགས་པ་ལ་གནས་ཏེ། སྐྱེ་བོ་མཁས་པ་ཚད་མར་བྱེད་པ་དེའི་ཆོ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་
པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། མཁས་པས་སྒྲོགས་འདིས་གཞན་ཡང་དབྱེད་པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པས་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་བླངས་ནས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་
གྱི་གནོད་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ། ད་ནི་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་པས་དེའི་ལྟ་བུ་ལ་གནས་ནས་ཀྱང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པར་འདོད་པ་ལ་འཇིག་
རྟེན་གྱི་གནོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གང་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ས་བོན་
ཅམ་བཟབ་ནས། བདག་གིས་བྱ་འདི་བསྐྱེད་ཅེས་སྒྲུ་བྱེད་ཅིང་། ཤིང་ཡང་བཙུགས་སོ་
སྒྲམ་དུ་རྟོག་དེས་ན། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད། ཤོའི་དབང་པོས་
མངོན་པར་གསལ་བར་བྱས་པ་འགའ་ཞིག་ཉེ་བར་སྟོན་པ་ན་བྱ་འདི་བདག་གིས་བསྐྱེད་
དོ་ཞེས་སྒྲུ་བར་བྱེད་དོ། འདི་རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་རང་གི་ལུས་ལས་བཏོན་ནས་དེའི་མའི་
ཁོང་དུ་འཇུག་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། དེའི་ས་བོན་དུ་ལྷུང་པ་མི་གཅང་བ་ཅམ་
ཞིག་གོ། གང་གི་ཕྱིར་འདི་དེའི་རྒྱ་སྒྲགས་ནས་རང་གི་བྱ་བཏོན་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ས་
བོན་དང་བྱ་གཉིས་གཞན་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་འཇིག་རྟེན་དུ་གསལ་བར་ངེས་པ་
ཡིན་ནོ། གཞན་ཉིད་ཡིན་ན་ནི་གང་ཟག་གཞན་ལྟར་དེ་ཡང་ཉེ་བར་སྟོན་པར་བྱེད་པར་
མི་འབྱུར་རོ། འདི་བཞིན་དུ་ས་བོན་དང་ལྟོན་ཤིང་དག་ལ་ཡང་སྒྱུར་བར་བྱའོ། འདི་ཕྱིར་
དེ་ལྟར་རི་སྐད་བཤད་པའི་རྩལ་ལ་བརྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་
མེད་པར་ཀྱབ་པའི་སྟོན་པ་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གང་ཕྱིར་ལྷ་བྱ་ས་བོན་
ལས་གཞན་མིན། འདི་ཕྱིར་ལྷ་ག་ཆོས་བོན་ཞིག་པ་མེད། གང་ཕྱིར་གཅིག་ཉིད་ཡོད་མིན་
དེ་ཕྱིར་ཡང་། ལྷ་ག་ཆོས་བོན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་མི་བྱ། གལ་ཏེ་ལྷ་བྱ་ས་བོན་ལས་གཞན་

ཉིད་ཡིན་ན་ནི། ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་མུ་གུ་ཡོད་བཞིན་དུ་ཡང་ས་བོན་རྒྱན་ཆད་པར་འགྱུར་
 ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་བ་མེན་ཡོད་པས་བ་ཡང་ཤི་བར་གྱུར་ཀྱང་རྒྱན་མ་ཆད་པ་ནི་མ་ཡིན་ལ།
 སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཡོད་པས་འཕགས་པ་རྣམས་མུ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་
 ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་མུ་གུའི་རང་གི་བདག་ཉིད་ལྟར་ས་བོན་ཆད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
 བ་ཆད་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཅིག་ཉིད་མེད་པས་ས་བོན་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་མུ་གུ་མ་
 ཡིན་པས་ས་བོན་མི་འཇིག་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར་རྟག་པ་ཡང་བཀག་པར་འགྱུར་རོ། །ཇི་སྐད་
 དུ། ས་བོན་ཡོད་ན་མུ་གུ་ཇི་བཞིན་ཏེ། །ས་བོན་གང་ཡིན་མུ་གུ་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་ལས་
 གཞན་མིན་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ལྟར་རྟག་མིན་ཆད་མིན་ཆོས་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟ་བུའོ། །ས་བོན་ཡོད་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་བོན་ཡོད་པར་འགྱུར་པ་ན་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་
 ཏོ། །ས་བོན་གྱི་རྒྱ་ཅན་མུ་གུ་ཡང་འབྱུང་བ་ནི་ས་བོན་ལས་གཞན་ཉིད་དུ་མི་བྱུང་ངོ་ཞེ་
 བ། གསུངས་པ། ས་བོན་གང་ཡིན་མུ་གུ་དེ་ཉིད་མིན། །ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་ས་བོན་དེ་ཉིད་མུ་
 གུ་དེར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར། དེ་ལས་གཞན་མིན་དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་བྱ་བ་
 གསུངས་སོ། །གང་གི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་གཉི་གའི་ཚུགས་མི་སྤྲིད་པ་དེའི་ཕྱིར།
 དེ་ལས་གཞན་དང་གཞན་མ་ཡིན་པ་ཉིད་མི་རིགས་སོ། །དེ་ལྟར་ཚུགས་གཉིས་ཆར་ཡང་
 བཀག་པ་ན་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་མེད་པའི་ཆོས་ཉིད་དུ་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་བྱས་པར་
 འགྱུར་རོ། །འདིར་དོན་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་ས་བོན་དང་མུ་གུ་གཉིས་ལ་རང་བཞིན་འགའ་
 ཞིག་ཡོད་པར་གྱུར་ན་ནི། དེ་གཉིས་གཅིག་པའམ་གཞན་པ་ཉིད་དུ་འང་འགྱུར་བ་ཞིག་ན།
 གང་གི་ཆོ་དཔག་ལ་རང་བཞིན་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཆོ་ཁྲི་ལམ་དུ་དམིགས་པའི་
 ས་བོན་དང་མུ་གུ་དག་ལྟར་གཅིག་པ་ཉིད་དམ་གཞན་ཉིད་དུ་ག་ལ་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་
 ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །དོན་འདི་ཉིད། འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་མ་རིག་རྒྱུ་ཅན་ཏེ། །འདུ་
 བྱེད་དེ་དག་དེ་ཉིད་དུ་ཡོད་མིན། །འདུ་བྱེད་མ་རིག་པ་གཉིས་སྟོང་པ་སྟེ། །རང་བཞིན་
 གྱིས་ནི་གཡོ་བ་དང་བྲལ་བའོ། །ཞེས་བྱ་བས་བཤད་པ། བསྐྱར་བཅོས་ལས་ཀྱང་། གང་
 ལ་བརྟེན་ཏེ་གང་འབྱུང་བ། །དེ་ནི་རེ་ཞིག་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་ལས་གཞན་པའང་མ་ཡིན་

པ། རྟེན་གྲུབ་མེད་ཆད་པ་འང་མིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱུ་ཐལ་བ།

རྟེན་རང་བཞིན་གྱིས་འགའ་ཡང་སྟེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་གདོན་མི་བར་
ཁས་སྒྲུང་བར་བྱ་དགོས་སོ། རྟེན་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་རང་གི་མཆོད་ཉིད་བཞེན་གྱུར་
ན། རྟེན་ལ་སྐྱར་པས་དངོས་པོ་འཇིག་པའི་ཕྱིར། སྟོང་ཉིད་དངོས་པོ་འཇིག་པའི་རྒྱུ་
འགྱུར་ན། རྟེན་གྱི་རིགས་མིན་དེ་ཕྱིར་དངོས་ཡོད་མིན། གལ་ཏེ་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་
སོགས་པ་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་རང་གི་མཆོད་ཉིད་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་དང་རང་བཞིན་རྒྱ་
དང་ཁྱེན་དག་གིས་བསྐྱེད་ན་ནི། དེ་གང་གི་ཆོ་ན་ལ་འཕྱོར་པ་འདིས་དངོས་པོ་རྣམས་
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་མཐོང་ཞིང་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་
དེའི་ཆོ་ངེས་པར་རྟེན་སྟེས་པའི་རང་བཞིན་ལ་སྐྱར་བ་བཏབ་པས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་
པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྟེན་མེད་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པ་དག་བྱུང་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་
འཇིག་པའི་རྒྱ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱང་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ལ་སྐྱར་པའི་
རྒྱུ་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་དེ་ནི་རྒྱུ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་
གི་མཆོད་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོ་སྟེ་བར་ཁས་སྒྲུང་བར་མི་བྱའོ། རྟེན་དུ། འཕགས་
པ་དགོན་མཆོག་བཞུགས་པའི་མདོ་ལས། འོད་སྤངས་གཞན་ཡང་དབུ་མའི་ལམ་ཆོས་
རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པ་ནི། གང་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་སྟོང་པར་
མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྟོང་པ་དང་། གང་མཆོད་མ་མེད་པས་ཆོས་རྣམས་མཆོད་
མ་མེད་པར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་མཆོད་མ་མེད་པ་དང་། གང་སྟོན་པ་མེད་པས་
ཆོས་རྣམས་སྟོན་པ་མེད་པར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྟོན་པ་མེད་པ་དང་། གང་
མངོན་པར་འདུ་བྱ་བ་མེད་པས་ཆོས་རྣམས་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་མི་བྱེད་དེ།
ཆོས་རྣམས་ཉིད་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པ་དང་། གང་མ་སྐྱེས་པས་ཆོས་རྣམས་
སྐྱེས་པ་ཉིད་དུ་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་མ་སྐྱེས་པ་དང་། གང་མ་བྱུང་བས་ཆོས་

ནམས་མ་བྱང་བར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་ནམས་ཉིད་མ་བྱང་བ་དང་ཞེས་ཀྱང་ཆེར་གསུངས་པ་
ལྟ་བུའོ། །གང་ཞིག་གཞན་གྱི་དབང་གི་ངོ་བོ་ཁས་ལྗངས་ནས་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོང་པ་
ཉིད་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་མི་རྟག་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་
དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་ཏུ་བརྟེན་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་སེམས་པ་དེའི་ལྟར་ན། སྟོང་
པ་ཉིད་ཁོ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་ཉིད་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། སྟོང་མིན་སྟོང་ལྡན་མཐོང་མིན་ཏེ། བྱང་འདས་
བདག་གིས་ཐུར་ཅིག་ཅིས། །ལོག་ལྟས་ཟུང་ན་མི་འདའ་བར། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ནམས་གྱིས་གསུངས། །ཞེས་བཤད་ལ། བཟུན་བཅོས་ལས་ཀྱང་། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བ་ཐམས་
ཅད་ནི། །དེས་པར་འབྲིན་པར་རྒྱལ་བས་གསུངས། །གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟ་བ། །དེ་
དག་སྟབ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཐ་སྙད་བདེན་པ་རིགས་པས་དབྱུང་བརྟེན་ཏུ་ཐལ་བ།

འདིར་སྒྲུལ་པ། དོན་དམ་པར་སྟེ་བ་མེད་པས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྟེ་བ་དགག་ལ་
རག་མོད། གཟུགས་དང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་པ་གང་དག་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་
དག་གིས་དམིགས་པ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནི་གདོན་མི་བྱ་བར་གཞན་ལས་སྟེ་བར་འགྱུར་
རོ། །ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་མི་འདོད་ན་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཅི་སྟེ་བརྟེན་དེ། བདེན་པ་གཅིག་ཁོ་
ནར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཕྱིར་གཞན་ལས་སྟེ་བ་ཡོད་པ་ཉིད་དོ། །འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ།
འདི་བདེན་མོད་གྱི་དོན་དམ་པར་ན་བདེན་པ་གཉིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དག་སྟོང་དག་
བདེན་པ་དམ་པ་འདི་ནི་གཅིག་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། མི་སྒྲིབ་པའི་ཆོས་ཅན་ཟུང་ན་ལས་འདས་
པའོ། །འདྲུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་རྩྭ་པ་སྒྲིབ་པའི་ཆོས་ཅན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་
ཕྱིར་ཀུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་
བའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་དང་གཞན་དག་ལས་སྟེ་བ་མ་དབྱུང་པར་འཛིག་རྟེན་
པའི་ལྷགས་གྱིས་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། གང་ཕྱིར་དངོས་པོ་འདི་དག་

ནམ་དཔུང་ན། །དེ་ཉིད་བདག་ཅན་དངོས་ལས་ཚུ་རོལ་དུ། །གནས་རྟེན་མ་ཡིན་དེ་ཕྱིར་
 འཇིག་རྟེན་གྱི། །ཐ་སྐྱད་བདེན་ལ་ནམ་པར་དཔུང་མི་བྱ། །འདི་ལྟར་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་
 ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་ཅི་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཞིག་གས། ཅི་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཅས་བྱ་
 བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་ནམ་པར་དཔུང་པ་ན། དོན་དམ་པར་མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་འགགས་
 པའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་ཅན་ལས་ཚུ་རོལ་ཏེ་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཆ་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཅན་ལ་
 གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བདག་དང་གཞན་ལས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་
 རྣམ་པར་དཔྱད་པ་འཇུག་པ་མེད་པར་བྱས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པས་ཡོངས་སུ་མཐོང་བ་འདི་
 ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་གཞན་ལ་རག་ལས་པའི་འཇུག་པའི་སྐོ་
 བས་ཁས་ལྷང་བར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་ལྟས། རི་ལྟར་ལྷ་ལྟོ་སྐད་གཞན་གྱིས། །གཟུང་བར་
 མི་རུས་དེ་བཞིན་དུ། །འཇིག་རྟེན་པ་ཡིས་མ་རྟོགས་པར། །འཇིག་རྟེན་གཟུང་བར་རུས་
 མ་ཡིན། །ཞེས་རི་སྐད་དུ་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །བསྟན་བཅོས་ལས་ཀྱང་། ཐ་སྐྱད་ལ་ནི་མ་
 བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། །དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། །ལྷ་
 ངན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ནམ་པར་དཔུང་པ་བྱས་ན་ནི་འཇིག་
 རྟེན་པའི་ཐ་སྐྱད་ཉམས་པར་འགྱུར་ཏེ། རི་སྐད་དུ་མདོ་ལས། དཔེར་ན་ཤིང་དང་རྩུད་
 ལ་བརྟེན་བྱས་ལ། །ལག་པ་ཚོལ་བ་བྱས་པ་གསུམ་ཚོགས་ན། །སྟོག་བྱེད་པུ་མང་སྤྱིང་བུ་
 ལ་སོགས་ལས། །དེ་དག་ལས་སྐྱེས་སྐྱ་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར། །དེ་ནས་མཁས་པ་ལ་ལས་
 བརྟག་བྱས་ཏེ། །དེ་ནི་གང་ནས་འོངས་ལ་གར་སོང་ཞེས། །སྟོགས་དང་སྟོགས་མཚམས་
 ཀུན་དུ་བརྟག་བྱས་ན། །སྐྱ་ཡི་འོང་བའམ་འགྲོ་བ་རྟེན་མི་འགྱུར། །དེ་ལྟར་རྩུ་དག་དང་
 བྱ་རྩེན་དག་ལས། །འདུ་བྱེད་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་སྟེ། །ཡང་དག་མཐོང་བའི་
 རྣམ་འབྱོར་པ་ཡིས་ནི། །འདུ་བྱེད་སྟོང་པ་གཡོ་བ་མེད་པར་མཐོང་། །སུང་པོ་དག་དང་
 རྐྱེ་མཆེད་ཁམས་རྣམས་ནི། །ནང་ཡང་སྟོང་ལ་སྐྱེ་རོལ་སྟོང་པ་སྟེ། །སེམས་ཅན་བདག་
 གིས་སྟོང་ཁིང་གནས་མེད་ལ། །ཚོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནམ་མཁའི་ངོ་བོ་ཉིད། །ཅས་རྒྱ་ཆེར་
 གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཞིགས་པར་ཐལ་བ།

ཅི་སྟེ་ཡང་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་བདོག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནས་གཙོ་བོ་བྱེད་པ་ཐོན་པ་ཐ་སྐད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་འདི་གང་ཞིག་ཀྱང་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྒྱུར་ལྱུར་པ་རྩེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་འགའ་ཞིག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་སྒྲུབ། དེ་ལྟར་ཡང་དེ་སྐད་ཏུ་སྐྱེ་བ་ལ་ཚིག་ཙམ་ཞིག་ལྟག་མ་ལུས་པར་འགྱུར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས། །བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་མིན་པའི། །རིགས་དེས་ཐ་སྐད་ཏུ་ཡང་རིགས་མིན་པས། །ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གིས་ཡིན་པར་འགྱུར། །རི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་སྐབས་སུ་རི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་བདག་དང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མི་རུང་བ་དེ་བཞིན་ཏུ་ཐ་སྐད་ཏུ་ཡང་། དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་མི་རིགས་པས་ཁྱོད་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་གང་གིས་འབྱུང་བར་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་རང་གི་མཆོད་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ཏུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་འདོད་བཞིན་ཏུ་ཡང་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱའོ། །གང་དག་བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྒྲ་ནས་ཀྱིས་བརྟགས་པའི་རོ་སོ་ཉིད་ཁོ་ན་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་གྱི་དབང་གི་རོ་སོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་སྟེ་ཏུ་སེམས་པ་དེ་དག་གི་འདོད་པ་འདི་ཡང་གཏན་ཚིགས་མེད་པར་མི་འབྱུང་བས། དེ་སྐད་ཏུ་སྐྱེ་བ་དེ་དག་ནི་བརྟག་ཞིང་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ནོ། །ཁོ་ན་ནི་གལ་ཏེ་བདེན་པ་གཉིས་ཆར་ཏུ་ཡང་རང་གི་མཆོད་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཅི་ལྟར་ན་དེ་དག་གི་རང་གི་རོ་སོ་འཇིག་རྟེན་ཏུ་དམིགས་པར་འགྱུར་ཞེན། བཤད་པ། དངོས་པོ་སྟོང་པ་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ། ཚོགས་ལ་སྟོས་རྣམས་མ་གཟུགས་པ་ཡང་མིན། རི་ལྟར་དེར་ནི་གཟུགས་བརྟན་སོགས་སྟོང་ལས། ཤེས་པ་དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྐྱེ་འགྱུར་ལྟར། །དེ་བཞིན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྟོང་ན་ཡང་། །སྟོང་ཉིད་དག་ལས་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱ་དང་འབྲས་སུ་ཐ་དད་པ་མེད་པར་གནས་པ་ཡིན་ལ། གཟུགས་བརྟན་

རང་བཞིན་མེད་པའི་རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ཡང་ཤེས་བཞིན་དུ་མཁས་
པ་སུ་ཞིག་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་ལས་ཐ་དད་པ་མེད་པར་
གནས་པ་རྣམས་ཡོད་པ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་དམིགས་པས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་ངེས་པར་
བྱེད། དེའི་ཕྱིར་ཡོད་པར་དམིགས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །རི་སྐད་དུ། མེ་
ལོང་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་དག་ལ། །རི་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡི། །གཟུགས་བརྟན་སྣང་བ་དེ་
བཞིན་དུ། །ཚོན་པ་ཚོས་རྣམས་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

༭། །དབྱ་མ་ལ་འབྲུག་པའི་རྣམ་བཤད་

དགོངས་པ་རབ་གསལ་སྟོང་།

རྒྱུ་ཚུངས་པ་སྟོང་པ་བཟང་གསལ་པ།

༭། །དབྱ་མ་ལ་འབྲུག་པའི་རྣམ་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བ། རྒྱུ་
བཅུན་ལྷ་མ་འཇམ་པའི་དབྱངས་དང་། འཕགས་པ་ཡབ་སྐུ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ལ་གུས་
པ་ཆེན་པོས་ཕྱག་འཆའ་ཞིང་སྐྱབས་སུ་མཆིའོ། །ཟབ་ཅིང་རྣམ་ཆེད་ལེགས་བཤད་ཀྱི་
གཏེར། །འཇིག་རྟེན་ཀྱི་མ་འདྲིས་མཛའ་བཤེས་ཏེ། །ས་གསུམ་འགྲོ་ལ་ལམ་བཟང་
མཆོན་པའི་མིག །ཐུབ་དབང་སྤྱོད་པའི་ཉི་མས་རྟག་ཏུ་སྟོངས། །རབ་འབྲུམས་རྒྱལ་བའི་
འཁོར་རུ་ཟབ་མོད་གནས། །ཡང་དག་ཤུལ་གྱི་གཏམ་གྱི་མེད་གེད་སྤྱ། །ཀྱན་ནས་སྟོག་
ལ་མཚུངས་པ་མ་མཆིས་པའི། །འཇམ་དབྱངས་ལྷ་མས་རྟག་ཏུ་བྱིན་གྱིས་སྟོངས། །དུས་
གསུམ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་ཐུགས་ཀྱི་བཅུད། །མཐའ་བྲལ་དབྱ་མ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་
འབྱུང་ལམ། །རི་བཞིན་འགྲེལ་པར་ལུང་བསྟན་སྟུ་སྟུབ་ལ། །སྟིང་ནས་འདུད་དོ་བཅེ་བའི་
ལྷགས་ཀྱས་བྱུངས། །མགོན་དེད་གདམས་པས་གོ་འཕང་མཐོར་གཤེགས་ནས། །ཉིད་གྱིས་
གཟིགས་གང་འགྲོ་ལ་གསལ་མཛའ་པའི། །ལེགས་ལམ་སྟོན་པའི་གཏམ་ལ་དབང་འཕྱོར་
པ། །དཔལ་ལྷན་འཕགས་པ་ལྟ་ཡི་ཞབས་ལ་འདུད། །རྒྱུ་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་
བཀའ་གྲུབ་ཅིང་། །འཕགས་པའི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་གསལ་བར་མཛའ། །ཐུབ་པའི་
རིག་འཇིན་གནས་སུ་གཤེགས་ཀྱང་པ། །སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཀྱི་ཞབས་ལ་མགོས་ཕྱག་
འཆའ། །སྤྱལ་རྟོགས་དཀའ་དྲངས་མེད་ཆེན་པོའི་ལམ། །སྟུ་སྟུབ་ལུགས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་

པའི་གནད། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྟོན་མཛད་ཟླ་བའི་ཞབས། ཁི་བ་ལྟ་དང་བཅས་པའི་
ཞབས་ལ་འདུད། ཁྱུ་རྒྱལ་འཕགས་པ་ལྟ་ཡི་གྲུབ་པའི་མཐའ། ཤིང་རྩ་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་
བཀྲལ་བ་ཉིད། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་གནད་དོན་ཀུན་རྫོགས་པར། གྲི་མེད་སློ་གྲོས་མིག་
གིས་ལེགས་མཐོང་ཞིང་། རྩོགས་འདིར་ལུགས་དེ་འཆད་འདོད་པལ་མོ་ཆེས། བཤད་
པའི་དྲི་མས་སྤྲགས་པ་བསལ་ཕྱིར་དང་། གཞན་གྱིས་བསྐུལ་ཕྱིར་ཡོངས་དག་བཤད་པ་
ཡིས། དབུ་མ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པར་བྱ། །

འཇུག་གཞིའི་དབུ་མ།

འདིར་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་དོན་གཉིས། ཕྱི་ཅི་མ་ལོག་པར་གཏན་ལ་འབེབས་
པའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་པོ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་རང་གི་འགྲེལ་པ་དང་མཐུན་པར་འཆད་
པ་ལ་བཞི། མཆན་གྱི་དོན། འགྱུར་གྱི་ཕྱག གཞུང་གི་དོན། འཇུག་གི་དོན་ནོ། དང་པོ་
ནི། རྒྱ་གར་ན་སྐད་རིགས་བཞི་ཡོད་པའི་ལེགས་པར་སྒྱུར་བའི་སྐད་རྩྭ་ནི། བསྟན་བཅོས་
འདིའི་མཆན་མ་རྩྭ་མ་ཀླ་བ་རྩྭ་རྩྭ་མ་ལོ། ཇི་ལྟར་གྱི་སྐད་རྩྭ་བསྒྱུར་ན། དབུ་མ་ལ་
འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའོ། འདིར་གང་ལ་འཇུག་པའི་དབུ་མ་ནི། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་
ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
འདིའི་འགྲེལ་པར་ཙ་ཤེ་ཁུངས་སུ་མཛད་པ་ན་དབུ་མ་ལས། ཞེས་མང་རྩྭ་གསུངས་པ་ལྟར་
ཙ་ཤེ་ལ་བྱའི། དབུ་མའི་གཞུང་གཞན་དང་། དབུ་མའི་དོན་གཞན་ལ་མི་བྱའོ། མ་རྩྭ་མ་
ཀའི་སྐད་གྱི་བྱིངས་ལས་བཅུམས་ནས། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་སམ་དབུ་མའི་གྲུབ་མཐའ་
ལ་དབུ་མར་བྱས་པར་ཤེས་རབ་སྟོན་མར་ཡང་བཤད་པས། དབུ་མ་ཞེས་པ་ཅུམ་ལས་མ་
བྱང་ཡང་། འདིར་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་གོ་བར་བྱའོ། འོ་ན་ཙ་ཤེས་རབ་ལ་བསྟན་
བཅོས་འདིས་འཇུག་ཚུལ་དེ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཅེ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་བསྟན་བཅོས་དེར་ཀུན་
རྫོགས་དང་དོན་དམ་པའི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་མ་བཟོད་ལ། འདིར་དེ་གཉིས་རྒྱས་པར་
བསྟན་པས་དེ་ལ་འཇུག་གོ། ཞེས་ཟེར་རོ། ཇི་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིགས་

པའི་རྣམ་གྲངས་ནི། འཇུག་པ་ལས་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པས། བཤད་པ་དེ་ལེགས་པར་མ་མཐོང་ངོ། ། རང་གི་ལུགས་ནི་རྩ་བ་ཤེས་རབ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྒྲིན་སོ། ། དེའི་དང་པོ་ནི་རང་འགྲེལ་ལས། ལུགས་འདི་ནི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། ། ཁྱིམ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱའོ། ། ཁྱིམ་པ་དང་། དེ་ཉིད་མ་རྟོགས་པས་ཆོས་ཟབ་མོ་འདི་སྤངས་པས། དེའི་ཕྱིར་བསྟན་བཅོས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པ་འདི་སྤྱར་བ་ཡིན་ནོ། ། ཁྱིམ་རང་གིས་དབུ་མའི་དོན་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དེ། དབུ་མ་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དོན་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དང་མཐུན་པར་བཤད་ཏུ་མི་རུང་བ་ལ་ངེས་པ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་བརྩམས་པར་གསུངས་ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་ཚུལ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་ཤིང་། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་དགག་པ་རྩ་བེད་དང་། ཆོག་གསལ་ཏུ་མི་རྒྱས་པ་འདིར་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ལོ། ། དེའི་ཕྱིར་གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་དགོས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིན་རྩ་བེད་འདི་ལེགས་པར་ངེས་པ་ནི། གཞུང་འདིས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་གཅིག་གོ། །

རྒྱ་ཆེ་བའི་སྒྲིན་དབུ་མ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ནི། འཕགས་པའི་ལུགས་འདིར་ཐེག་པ་གཉིས་ལ་གནས་པ་ལ། ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཡོད་མེད་ཀྱིས་མི་འབྲེད་ཅིང་། རྩ་བེད་ལས་ཟབ་མོའི་སྤྱོད་མ་གཏོགས་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཁྱད་ཆོས་མ་བསྟན་ཀྱང་། གཞུང་འདི་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས། ཐེག་ཆེན་པའི་དབང་ཏུ་མཇོང་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་མཐའ་ཡས་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ནི། ཐེག་ཆེན་པའི་གདུལ་བྱ་ཁོ་ནའི་དབང་ཏུ་མཇོང་པའི་ཕྱིར་དང་། རྩ་བེད་ཡང་དེ་བཞིན་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ལོ། ། འདི་ཡང་རང་འགྲེལ་ལས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ཡང་རིགས་པ་ཉིད་དེ། རྒྱས་པར་བསྟན་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་ལོ། ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་ནི་ཆོས་ཀྱི་

བདག་མེད་པ་མདོར་མཆོན་པ་ཅམ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ། ཞེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ་
འོག་ཏུ་འཆད་དོ། འདི་ལྟར་ན་གཞུང་དེར་བསྟན་པའི་ལམ་ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ཆེ་བའི་
ལམ་གཞན་འཕགས་པའི་མན་ངག་གིས་ཁ་བཀའ་ན་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པས། དེ་སྐོང་བ་ལ་སོ་
སྐྱའི་སའི་ཆོས་གསུམ་དང་། འཕགས་པ་སྟོབ་པའི་ས་བརྩ་དང་། འབྲས་བུའི་ས་དང་། ས་
ལུ་པ་དང་དྲུག་པའི་གོ་རིམ་གྱིས་བསམ་གཏན་གྱི་ངོ་བོ་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས། བདག་
མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་པའི་ལྷག་མཐོང་
སྟོམ་པ་རྣམས་གསུངས་སོ། འདིའི་ཕྱིར་ཆ་ཤེས་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཆོ། འཇུག་པ་ལས་
གསུངས་པ་འདི་རྣམས་དྲན་ནས་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་ཀ་ཆོགས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་
པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་མ་བྱུང་ན། གང་ཟག་དེ་ལ་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་བརྩམས་པའི་དགོས་པ་
གཉིས་སྟོར་བ་ཡིན་ནོ། འདིའི་ཕྱིར་གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཆ་ཤེས་ལམ་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྟོ་
ནས་འཇུག་པ་ནི། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་གཉིས་པའོ། གཉིས་པ་ནི། ཆོག་གི་དོན་
གོ་བར་སྒྲ་ལ། འཇམ་དཔལ་ལ་ལྷ་སྟག་འཆོལ་བ་ནི། གཞུང་འདི་དོན་དམ་པའི་ཆོས་མདོན་
པ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡིན་པས། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྟབ་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། སྟོན་གྱི་
བཀས་བཅད་པ་དང་མཐུན་པར་མཛད་པའོ། །

ཆོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མཆོད་པར་བརྟེན་པ།

གསུམ་པ་ལ་བཞི། བསྟན་བཅོས་ཆོམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་མཆོད་པར་བརྟེན་
པ། བརྩམས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལྷས་དངོས། བསྟན་བཅོས་རི་ལྟར་བརྩམས་པའི་ཚུལ།
བསྟན་བཅོས་བརྩམས་པའི་དགེ་བ་བསྟོ་བའོ། འདང་པོ་ལ་གཉིས། སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་
སོར་མ་བྱེ་བར་བསྟོད་པ་དང་། སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་སོ་སོར་བྱེ་སྟེ་ལྷ་སྟག་འཆོལ་བའོ། འདང་པོ་
ནི། དགོས་པ་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ། གང་ཟག་དབུ་མ་ལ་
འཇུག་པ་ཆོམ་པར་བཞེད་པ་ལྷ་བའི་ཞབས་ཀྱིས། གཞུང་གཞན་ལས་མཆོད་བརྟེན་གྱི་ལྷ་
ཏུ་མཛད་པའི་ཉན་རང་གཉིས། མཆོད་བརྟེན་གྱི་ལྷ་ལ་ཏུ་མ་བཞོད་པར་མ་ཟད། སངས་

ཀྱས་དང་བྱང་སེམས་རྣམས་ལས་ཀྱང་ཐོག་མར་སངས་རྒྱུ་གྱི་རྒྱ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་
པོ། སེམས་ཅན་འཁོར་བའི་བཙོན་རར་བསྐྱམས་པ་སྐྱབས་མེད་པ་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་
སྐྱོབ་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན། རྒྱའི་གཙུག་པོ་ལ་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་བཏགས་པའི་བཙོན་ལྷན་
འདས་མ། རྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་པར་འོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཞེས་སོགས་
ཚོགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་སྟོས་སོ། །

འདི་ལ་གཉིས། རྟིང་རྩེ་བྱང་སེམས་གྱི་གཙུག་པོའི་རྒྱུ་བསྟན་པ་དང་། བྱང་སེམས་
གྱི་རྒྱ་གཞན་གཉིས་གྱི་ཡང་ཅ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཉན་རང་གཉིས་བྱབ་
དབང་ལས་སྐྱེས་ཚུལ་དང་། སངས་རྒྱུ་རྣམས་བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་ཚུལ་དང་། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱའི་གཙུག་པོ་གསུམ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡང་དག་པའི་གདམས་
ངག་གཞན་ལས་མཉན་ནས། བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ཉན་ཐོས་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ན།
དོན་དེ་གཞན་ལ་ཐོས་པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས་ཏེ། ཐོས་པར་བྱེད་ཚུལ་ནི་འདི་ལྟར་
བྱ་བ་བྱས་སོ། །འདི་ལས་སྲིད་པ་གཞན་མི་ཤེས་སོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུང་རབ་
ལས་མང་ཏུ་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །སྤྱི་བཤད་འདི་གཟུགས་མེད་ཁམས་གྱི་ཉན་ཐོས་སོགས་
འགའ་ཞིག་ལ་མེད་ཀྱང་། རྒྱུ་མེད་དེ་སྤྱི་དངོས་མིང་ཏུ་འཇུག་པ་ལ་སྤྱི་བཤད་པའི་རྒྱ་
མཆོན་ཡོད་པས་མ་ཁུབ་པ་ནི། དཔེར་ན། སྐམ་ལས་སྐྱེས་པའི་པད་མ་ལ་མཆོ་སྐྱེས་གྱི་སྤྱི་
དངོས་མིང་ཏུ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་ཉན་ཐོས་གྱི་སྐད་དོད་སྤྱི་བ་ཀ་ནི་ཐོས་སྟོགས་
ལ་ཡང་འཇུག་པ་ལྟར་ན། འབྲས་བུའི་མཆོག་གམ་སངས་རྒྱུ་སྤྱོད་པའི་ལམ། སངས་
རྒྱུ་རྣམས་ལས་ཐོས་ནས་ཐོག་པ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཅན་ལམ་དེ་དོན་ཏུ་གཉེར་བ་རྣམས་
ལ་སྟོག་པར་བྱེད་པས་ན་ཉན་ཐོས་ཏེ། དམ་ཆོས་པད་དཀར་ལས། མཐོན་པོ་དེ་རིང་
བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་ལྱུར། བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཡང་དག་བསྒྲག་པར་བགྱི། བྱང་ཆུབ་པ་
ཡི་སྤྱི་ཡང་རབ་ཏུ་བརྒྱུད། །དེ་བས་བདག་ཅག་ཉན་ཐོས་མི་བཟད་འདྲ། ཞེས་གསུངས་
ཏི་རྒྱ་མཆོན་འདི་གཉིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་འདྲ་བའི་རྒྱ་མཆོན་
ཡིན་ལ། ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་ནི་ཐོས་སྟོགས་གྱི་དོན་དངོས་སོ། །ཁ་ཅིག་རྟེན་པ་གསུམ་

པ་ལ་དམ་པའི་སྒྲ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་སྒྲ་མ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་དང་། ཕྱི་མ་ནི་ཉན་ཐོས་གྱི་
བྱང་ཆུབ་པོ་ཞེས་ཟེར་མོད་ཀྱང་། དང་པོ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བྱང་ཆུབ་དང་། གཉིས་པ་ནི་
བྱང་ཆུབ་དེར་བསྟོད་པའི་ལམ་ལ་བྱེད་པ་འགྲེལ་པའི་དགོངས་པ་ལོ། བྱང་སེམས་རྣམས་
ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་སངས་རྒྱས་ལས་ཐོས་ནས། གཏུལ་བྱ་ལ་སྒྲོག་པས་ཉན་ཐོས་སུ་
འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན། ཉེས་པ་མེད་དེ་ལམ་དེ་སྒྲོག་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། རྗེས་སུ་མཐུན་
པ་ཙམ་ཡང་རང་གིས་མི་སྦྱབ་པ་ལ་བསམས་པ་ཡིན་པས་སོ། །སངས་རྒྱས་འབྲིང་ཞེས་
པའི་སངས་རྒྱས་ནི། འགྲེལ་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དེ་ཉིད་གང་ཟག་གསུམ་ཆར་ལ་འཇུག་
ཏེ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། ཁ་ཅིག་ཏ་རུ་བརྒྱ་ཞེས་པའི་སྒྲ་གང་ཟག་གསུམ་ག་ལ་
འཇུག་པར་འཆད་པ་ལྟར་ལེགས་ཏེ། ཏ་རུ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། །བརྒྱ་ཁོང་རུ་ཆུད་པ་
ལ་ལོ། ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་བརྒྱའི་སྒྲའི་དོན་རུ་བྱས་པའི་ཚོ། དོན་དེ་
གང་ཟག་གསུམ་ག་ལ་ཡོད་པས། དེ་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲས་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱང་བསྟོད་
ཅིས་ཟེར་རྒྱ་ཡིན་པ་ལ། སངས་རྒྱས་སུ་བསྐྱར་རོ། ཁྱིམ་བརྒྱའི་སྒྲ་སངས་རྒྱས་ལ་བསྐྱར་རུ་
ཡོད་ཀྱང་། རྒྱབས་འདིར་མི་འཆོམ་སོ། །བརྒྱའི་སྒྲ་ནི་པད་འདབ་རྒྱས་པ་དང་། གཉིད་
སད་པ་ལ་ཡང་འཇུག་པར་བཤད་པས་སངས་རྒྱས་ཁོ་ན་ལ་བསྐྱར་མི་དགོས་སོ། །འབྲིང་གི་
དོན་ནི། རང་རྒྱལ་རྣམས་ནི་བསྐལ་པ་བརྒྱར་བསྟོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་བསྟེན་པ་གོང་རུ་
འཁེལ་བའི་བྱང་པར་གྱིས། ཉན་ཐོས་ལས་བྱང་པར་རུ་འཕགས་ཤིང་། བསྟོད་ནམས་དང་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཉིས་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རུས་ཐམས་ཅད་རུ་འཇུག་པའི་
ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སོགས་མེད་པས་རྗེགས་པའི་སངས་
རྒྱས་ལས་དམན་པས་འབྲིང་པོ་ལོ། །

ཁ་ཅིག་ཉན་ཐོས་ལས་ཡེ་ཤེས་ལྷག་པའི་དོན། གཟུང་དོན་རྟོག་པ་སྤྱོད་ཕྱིར་
དང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ཞེས་སྒྲ་བ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ལུགས་འདིར་ཆོས་ཐམས་
ཅད་རང་བཞིན་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཉན་རང་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
དང་། དེ་སྐད་སྒྲ་བ་དེས་ཀྱང་གྲུབ་མཐའ་དེ་འདོད་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་

འགྲེལ་པར་ཡེ་ཤེས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ལྟག་པར་གསུངས་ལ། གོང་དུ་འཕེལ་བ་ནི། ལམ་
 གྱི་བཞོད་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་རྗེ་བཟང་དུ་འགྲོ་བའོ། །དེ་ཡང་བསྐལ་པ་བརྒྱུར་བསོད་
 རམས་དང་ཡེ་ཤེས་ལ་གོམས་པ་ལྟར་ལེན་པ་ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་ལྟར་ལམ་ལ་གོམས་པ་
 སྲིང་མི་རུས་པ་མིན་པའོ། །བསོད་རམས་དང་ཡེ་ཤེས་ལྷི་ལ་ཆོགས་གྱི་སྒྲུབ་ཅམ་འཇུག་པ་
 ཡོད་ཀྱང་། ཆོགས་གྱི་སྒྲུབ་འཇུག་པའི་གཙོ་བོ་ནི། འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་ལས། ཡང་དག་
 པར་འགྲུབ་པའི་ངོ་བོས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་འཛིན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན། སླིང་རྗེ་ཆེན་པོ་
 ལ་སོགས་པ་ནི་ཆོགས་ཡིན་པས། ཞེས་ལྟ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲུབ་
 པའི་ཐབས་གྱིས། འབྲས་བུར་འཛིན་པ་ལ་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་དོན་ཆང་བའི་བསོད་རམས་
 དང་ཡེ་ཤེས་སོ། །དོན་དེ་མ་ཆང་བ་གཉིས་ནི་ཆོགས་པལ་པའོ། །འདི་ཡང་ཆོགས་གྱི་སྒྲུབ་
 དོད་སྤྱོད་ལ་ངེས་ཆོག་གིས་བཤད་པའི་དོན་ནོ། །བསོད་རམས་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་བཞོད་
 པ་ཉན་ཐོས་ལས་ཆེས་ལྟག་པའི་ཕྱིར། འདོད་པ་ཁམས་སུ་ཡང་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཆོ། སྒྲོབ་
 དཔོན་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་དག་བཅོམ་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་རུས་ཤིང་། དེ་
 ཡང་རང་གཅིག་ཤུའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་པ་སྟེ་དག་བཅོམ་ཐོབ་པ་དང་ཐོབ་པར་བྱེད་པས་ན།
 རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་ལ་རང་བྱུང་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །ཐུབ་པའི་སྒྲུབ་ནི་ཉན་རང་དག་
 བཅོམ་ལ་ཡང་འཇུག་མོད་ཀྱང་། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་མིན་པས་སངས་རྒྱས་ཉིད་ལ་ཐུབ་
 པའི་དབང་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་རྣམས་ལས་ཀྱང་གོང་ན་མེད་པའི་
 ཆོས་གྱི་དབང་ཕྱག་དམ་པ་བརྟེན་པ་དང་། གང་ཟག་གསུམ་པོ་དེ་སངས་རྒྱས་གྱི་བཀའ་
 ཆོས་གྱི་སྲིད་ལ་མངའ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཐུབ་དབང་དེ་རྣམས་ལས་ཉན་རང་རྣམས་སྐྱེས་
 པ་ནི་དེ་དག་གིས་བསྐྱུན་པའོ། །

ཐུབ་དབང་གིས་ཉན་རང་བསྐྱུན་ཚུལ་རྗེ་ལྟར་ཡིན་ཞེས། སངས་རྒྱས་འཇིག་རྟེན་དུ་
 བྱོན་པ་ན་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་པ་ལ་འཇུག་ལ། ཚུལ་དེ་ཉན་རང་
 གི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཉན་པ་དང་། ཐོས་པའི་དོན་སེམས་པ་དང་། བསམས་པའི་
 དོན་སྟོམ་པར་འགྱུར་ལ། དེ་འདྲ་བའི་རིམ་པ་ལས་ཀྱང་རང་འབྲས་བུ་གང་ལ་མོས་པ་རྗེ་

ལྟ་བ་བཞིན་རུ་ཉན་རང་གཉིས་ཀྱི་འདོད་པ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་སྐབ་
 དབང་གིས་བསྐྱན་པའོ། །གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་མང་པོས་སངས་རྒྱས་ལས་ཆོས་
 ཐོས་པའི་ཆོ་དེ་ཉིད་ལ་བྱང་ཆུབ་མངོན་རུ་བྱེད་ཀྱང་། རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་
 ཆོ་དེ་ཉིད་ལ་རང་གི་བྱང་ཆུབ་མངོན་རུ་མི་བྱེད་པས། དེ་དག་གིས་སྐབ་པས་གསུངས་
 པའི་དོན་ལ་ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་བྱས་པས་རང་གི་འདོད་པ་རྫོགས་པ་མི་འཐད་དོ་
 ལྟམ་ན། སྒྲོན་མེད་དེ། གལ་ཏེ་རང་རྒྱལ་གྱི་རིགས་ཅན་ཁ་ཅིག་ལྟོན་པས། རྟོན་འབྲེལ་
 གསུངས་པ་ཉན་པ་ཁོ་ན་ལས། དོན་དམ་པ་རྫོགས་པ་ལ་མཁས་པ་བྱུང་ཡང་། ཆོས་ཐོས་
 པའི་མཐོང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲེ་བ་དེ་ཁོ་ན་ལ། རང་རྒྱལ་གྱི་མྱང་འདས་མི་འཐོབ་མོད་ཀྱང་། སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་རྟོན་འབྲེལ་བསྐྱན་པའི་རང་རྒྱལ་གྱི་སྐབ་པ་པོས། མྱོང་ངེས་ཀྱི་ལས་བསགས་པས་
 ལས་གསོག་པའི་ཆོ་དེ་ཉིད་ལ་འབྲས་བུ་མ་མྱོང་ཡང་། སྒྲེ་བ་གཞན་རུ་ངེས་པར་མྱོང་བ་
 ལྟར། ཆོ་འདིར་མྱང་འདས་མ་ཐོབ་ཀྱང་། ཆོ་རབས་གཞན་རུ་ངེས་པ་ཁོ་ནར་མྱང་འདས་
 འཐོབ་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤར་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་བསྐྱན་པ་ལ་ཉན་བསམ་བསྒྲོམ་གསུམ་
 བྱས་པས། འདོད་པ་རྫོགས་པར་བཤད་པ་ནི་ཆོ་དེ་ཁོ་ན་ལ་བསམས་ནས་བཤད་པ་མིན་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། དེ་ཉིད་ཤེས་པས་གལ་ཏེ་འདིར། ལྷ་རན་
 འདས་པ་མ་ཐོབ་ཀྱང་། སྒྲེ་བ་གཞན་རུ་འབད་མེད་པར། །ངེས་པར་ཐོབ་འགྱུར་ལས་
 བཞིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དབུ་མ་ལས་ཀྱང་། རྫོགས་སངས་རྒྱས་རྣམས་མ་བྱུང་ཞིང་། ཉན་
 ཐོས་རྣམས་ཀྱང་ཟད་པ་ན། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། །བརྟེན་པ་མེད་པར་རབ་རུ་
 འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འབྲེལ་པར་གལ་ཏེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ལ། ཁ་
 ཅིག་རྟོན་འབྲེལ་བསྐྱན་ཡང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་གོ་འཕང་མ་ཐོབ་པ་སྤང་བས། རྟོན་
 འབྲེལ་བསྐྱན་པས་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
 པའི་ལན་བསྐྱན་པར་འདོད་པ་དང་། གཞན་དག་རྟོན་འབྲེལ་སྒྲེ་མེད་ཀྱི་དོན་ཉམས་སུ་
 བླངས་མ་ཐག་རུ་འབྲས་བུ་དེ་འབྱུང་རིགས་པ་ལས། དེ་མེད་པས་ན། ཕྱིས་ཀྱང་འབྲས་བུ་
 དེ་མི་སྒྲེད་དོ་ཞེས་པའི་ལན་སྟོན་པར་འཆད་པ་ནི། སྐབས་ཀྱི་དོན་མ་རྫོགས་པའི་བཤད་པ་

སྟེ། སྤྱབ་དབང་གིས་རང་རྒྱལ་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ་དོགས་པ་ཆེ་བས་དེ་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་
ནས། དོགས་པ་གཅད་དཀོས་པ་མ་བཅད་པར་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རྒྱལ་སྤྱི་ཆུང་བ།

གཉིས་པ་ནི། ཉན་རང་གཉིས་སྤྱབ་དབང་ལས་སྦྱེས་པ་ཡིན་ན། སྤྱབ་པའི་དབང་
པོ་དེ་རྣམས་གང་ལས་བསྐྱེད་ཤིང་། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔལ་ལས་འབྱུངས་པ་ཡིན་ལོ། །གལ་ཏེ་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཉེ་བར་
བསྐྱེད་པ་ལས་སྦྱེས་པས། རྒྱལ་བའི་སྤྱི་ཞེས་བརྗོད་པ་མ་ཡིན་ནས། རྒྱལ་བའི་སྤྱི་ཡིན་
པ་དེའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་རྣམས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལས་འབྱུངས་པ་ཇི་ལྟར་རིགས་ཏེ།
དཔེར་ན་བྱའི་པ་ནི་བྱ་དེ་ལས་སྦྱེས་པ་མི་རིགས་པ་བཞིན་ལོ་ཞེ་ན། བྱང་སེམས་རྣམས་
རྒྱལ་བ་འགའ་ཞིག་གི་སྤྱི་ཡིན་པ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་རྒྱ་མཚན་གཉིས་ཀྱིས་
བྱང་སེམས་རྣམས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
ལས་བྱང་སེམས་རྣམས་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་
པའི་གནས་སྐབས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །འདིས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད། སྟོན་སྟོབ་ལམ་
ཏུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་གནས་སྐབས་སུ་གྱུར་པ་ཁོ་ནས་ཐོབ་པ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་སངས་རྒྱས་དང་
རྒྱུད་གཅིག་པའི་བརྒྱུད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུའི་སྟོན་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་རྒྱར་བསྐྱེད་ལོ། །ཡང་དག་པར་འཛིན་ཏུ་འདུག་པ་ལས་བྱང་སེམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
རྒྱར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། ཇི་བཅུན་འཇམ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་གྱི་ཉིད་ཀྱིས།
བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཆེས་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འཛིན་ཏུ་བརྟུག་པར་མདོ་སྟེ་ལས་འདོན་པ་ཡིན་ལོ། །འདིས་ནི་བྱང་
སེམས་གཞན་གྱིས་ཐོབ་བྱའི་སངས་རྒྱས་དང་། རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་སངས་
རྒྱས་དེའི་ལྟ་བུ་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་བྱས་པའི་སྟོན་ནས། སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་

པར་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་ཕྱོགས་ཟུ་མ་སྟེ་བས། བྱང་སེམས་རྣམས་རྒྱལ་བའི་སྤྲས་ཡིན་
པས། བྱང་སེམས་རྒྱལ་བ་ལས་འབྲངས་པ་རིགས་ཀྱི། དེ་ལས་བརྒྱུག་ནས་སྟེ་བ་མི་རིགས་
ཞེས་བཅུད་པ་ལ། བྱང་སེམས་རྒྱལ་བའི་སྤྲས་ཡིན་པ་བདེན་མོད་ཀྱི། ཞེས་རང་ཡང་དེ་
ལྟར་བཞེད་པར་བསྟན་པ་ན། དེ་ཁས་ལེན་ཀྱང་བྱང་སེམས་ལས་སངས་རྒྱས་འབྲངས་པ་
མི་འགལ་བའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་དགོས་པ་མ་བསྟན་པར། བྱང་སེམས་ལས་སངས་རྒྱས་
འབྲངས་པར་སྐྱབ་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྐྱབས་པ་ལ་ཡང་ད་དུང་དོགས་པ་ཟུ་མ་སྟེ་
བས། དོགས་པ་དེ་མི་ཚད་པའི་ཕྱིར་རོ་སྟུམ་ན། རྒྱུན་འདི་མེད་དེ་བྱང་སེམས་ལས་སངས་
རྒྱས་འབྲངས་པར་ཙ་བར་བསྟན་པའི་དོན་ནི། རྒྱ་མཚན་དང་པོའི་སྐབས་སུ་སྟོབ་ལམ་གྱི་
བྱང་སེམས་ཀྱིས། ལམ་ཉམས་སུ་བྲངས་པ་ལས་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ལ་བཤད་པ་
ན། བྱང་སེམས་དེས་ཐོབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྲས་བྱང་སེམས་དེ་མིན་པར་ཤེས་པས། དེ་
ལ་བདེན་མོད་ཀྱི་ཞེས་ཟེར་བ་ག་ལ་ཡིན། ཡང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པའི་གསུང་ལས་གསར་
ཏུ་བྱང་སེམས་སུ་སྐྱེས་པ་དེ། སངས་རྒྱས་དེའི་སྤྲས་ཡིན་ཀྱང་བྱང་སེམས་དེ་ལས། སངས་
རྒྱས་དེ་འབྲངས་པ་མིན་པས་ཚུད་པ་དེ་ནི་ཚུལ་དེ་གཉིས་རྣམ་པར་མ་བྱེད་པའི་ཚུད་པར།
འབྲེལ་པས་ལན་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཤེས་རབ་ཡོད་ན་ཅིའི་ཕྱིར་མི་རྟོགས། དེ་ལྟར་
ནའང་འདི་ལ་ཡང་སྟིང་པོ་མེད་པའི་བཤད་པ་མང་ཏུ་བྱུང་སྟེ་དོ། །བྱང་སེམས་རྣམས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱའི་གཙུག་པོ་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ལ་
བསྐྱགས་པ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟུར་རོ། །

བསྐྱགས་པ་མཛད་པའི་དགོས་པ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་སྟུན་
ཚོགས་ནི་ཆེས་བརྒྱུང་བ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་གཅེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་བྱང་
སེམས་ལ་མཚན་པར་བརྟེན་པ་ལས་ཀྱང་། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ལ་མཚན་པ་བྱགས་ཀྱིས་
འཕངས་པར་དགོངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། སྟུན་གྱི་སྟོན་ཤིང་འདོད་པའི་འབྲས་བུ་
དཔག་ཏུ་མེད་པ་སྟེར་བའི་ཤིང་གི་ལྷ་གྱ་དང་སྟོང་བུ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་ཞིང་། ཤིང་གི་ལོ་
མ་གཞོན་པ་འཇམ་པོའི་གནས་སྐབས་སུ། ལྷག་པར་ཡང་གཅེས་སྤྲས་སུ་བྱས་ཏེ་སྦྱོང་བ་

འདིར་བསྟན་ཆོས་གསུམ།

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཉན་རང་གཉིས་ཐུབ་དབང་ལས་དང་། ཐུབ་དབང་རྣམས་
བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་ན། བྱང་སེམས་དེ་དག་གི་རྒྱ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འཆད་པར་འགྱུར་
བའི་སྒྲིང་རྒྱའི་སེམས་དྲུང་། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཐའ་གཉིས་
སྤྱ་མེད་པ་སྟེ་གཉིས་དང་བལ་བའི་དོན་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཤེས་རབ་དྲུང་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་
གསུམ་ནི། རྒྱལ་སྤྱོད་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་པོའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ནི་
འདིར་འགྲེལ་པར་མདོ་བྲངས་པ་ལས་བསྟན་པ་བཞིན་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ལ། མདོ་ལས་ནི།
རང་གིས་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་ནས། ཆོས་ཉིད་འདི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཁོང་དུ་
རྒྱུད་པར་བྱའོ་སྟུང་ནས། སེམས་གང་སྟེས་པ་དེ་ནི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །འདི་ནི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་ཚུགས་གཅིག་ཙམ་ལ་དམིགས་པ་
ཡིན་པས་མཆོན་ཉིད་མ་རྒྱུགས་ལ། ཡང་འགྲེལ་པར་བདག་གིས་འཇིག་རྟེན་འདི་མཐའ་
དག་ཐུག་བསྐྱེད་ནས་བཏོན་ཏེ། སངས་རྒྱུས་ཉིད་ལ་ངེས་བར་སྦྱར་བར་བྱའོ་སྟུང་དུ་ངེས་
པར་སེམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་ཡང་ཐོབ་བྱ་བྱང་རྒྱལ་ལ་དམིགས་པ་
མེད་པས་མཆོན་ཉིད་ཚུགས་གཅིག་པའོ། །ངེས་ན་འགྲེལ་པར་སྒྲིང་རྒྱའི་ལ་བཞེན་ནས་བྱང་
རྒྱལ་གྱི་སེམས་སྐྱེད་བར་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ། དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདུད་ཅིའི་རོ་ལུལ་དུ་བྱུང་བ་
འབྱུང་བའི་རྒྱ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་རྟོག་པ་མཐའ་དག་ལོག་པའི་མཆོན་ཉིད། འགྲོ་བ་ཡོངས་
ཀྱི་གཉེན་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ། སངས་རྒྱུས་ཉིད་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པར་འདོད་
པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཐོབ་བྱའི་བྱང་རྒྱལ་ལ་དམིགས་པ་གསལ་བར་བཤད་པས། ཆེད་དུ་བྱ་
བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དུ་ཐོབ་བྱ་བྱ་ན་མེད་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་
སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་རྒྱུགས་པར་འདོད་པར་བྱ་སྟེ། འགྲེལ་བཤད་ལས་ཀྱང་དེ་
ལྟར་འབྱུང་བ་ལེགས་ཤིང་། མདོན་རྟོགས་རྒྱལ་ལས་གསུངས་པ་དང་ལུགས་འདི་ལ་མི་
འདྲ་བ་མེད་དོ། །

དེ་ལྟར་ཚོས་གསུམ་པོ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་འཛིན་པ་ནི། རིན་ཆེན་འཕྲིང་བ་ལས།
 བདག་ཉིད་དང་ནི་འཇིག་རྟེན་འདིས། །སྤྲེལ་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་འདྲ་ན། །དེ་ཡི་ཙ་བ་
 བྱང་ཚུབ་སེམས། །རི་དབང་རྒྱལ་པོ་ལྟར་བརྟན་དང་། །སྟོགས་མཐའ་གཏུགས་པའི་སྦྱིང་
 རྩེ་དང་། །གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་ཡེ་ཤེས་ལགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ལུགས་སོ། །ལྷང་དེས་
 བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཙ་བར་བསྟན་གྱི་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཙ་བར་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཀྱང་། ཙ་བ་ནི་
 དང་པོའི་དོན་དང་། དེའི་དུས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་རྒྱ་གསུམ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། བྱང་
 སེམས་ཀྱི་གཙོ་བོའི་རྒྱ་ཡིན་པར་སྐབས་ལས་ཤེས་སོ། །ཚོས་གསུམ་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་སྟོན་
 པ་འདི་ཉན་རང་སངས་རྒྱས་ལས་དང་། སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་ན། བྱང་
 སེམས་གང་ལས་འབྱུངས་ཞེས་དཔྱད་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། བྱང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འཛིན་
 གི་རྒྱུ་མི་བྱང་བས་སྦྱང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལོ། །དེ་ལྟར་འདི་གསུམ་གང་གི་རྒྱུ་བཞག་པའི་བྱང་
 སེམས་དེའི་མ་མཐའ། ལམ་ལྷགས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ཐོག་མ་པ་ལ་བྱེད་དམ་མི་བྱེད། བྱེད་
 བ་ཐོག་ཆེན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་དེའི་རྒྱུ་འཛིན་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཐོབ་མ་ཐག་བྱང་སེམས་
 སུ་གཞག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཐའ་གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་
 འཛིན་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། །བྱང་སེམས་རྣམས་ནི་ཐོག་མར་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་
 བསྐྱེད་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོང་པ་ཕྱིན་དུག་ལ་སློབ་པ་ཡིན་པས། དེ་ལྟ་བུའི་
 ཤར་ཕྱིན་ལ་སློབ་པའི་སྐབས་ཉིད་ནས། མཐའ་གཉིས་ལ་མི་བརྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སློབ་པ་
 ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མི་བྱེད་ན་ནི་ཟླ་བ་ཆོས་པ་ལྟ་བུའི་བྱང་སེམས་སུ་བཤད་པ་དང་། སྟན་
 ཀྱི་ལྟོན་ཤིང་གི་སྟུ་གུ་ལྟ་བུའི་བྱང་སེམས་སུ་བཤད་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེན། ཇི་
 སྐད་བཤད་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་སྟོགས་གཉིས་པ་ནི་ཁས་མི་ལེན་པས་དང་པོ་ཁས་
 ལེན་ནོ། །འོན་ཀྱང་སྤར་བཞོད་པའི་སྟོན་ནི་མེད་དེ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་
 སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི། སེམས་བསྐྱེད་སྟོན་པའི་སྐབས་ལ་དགོངས་ཀྱི། བསྟོམས་པ་ལ་བརྟེན་
 བསྟོམས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དངོས་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་བྱར་ཤིང་གི་ཤུན་
 པའི་རོ་ལྗོང་བ་དང་། ཤུན་པའི་ནང་གི་རོ་ལྗོང་བ་དང་འདྲ་བར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་

ཀྱི་དོན་རྒྱ་མངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྟེ་ཕ་ཙམ་ནི། ཚོག་རྗེས་འབྲངས་པའི་གོ་བ་ཙམ་
ཡིན་པས་བྱར་ཤིང་གི་ཤུན་པའི་རོ་དང་འདྲ་སྟེ། དེ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཟེར་ཡང་སེམས་
བསྐྱེད་དངོས་མིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་བའི་མན་ངག་བཞིན་རྒྱ་མངས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས། ཡིད་ལེགས་པར་འཁུལ་བྱུང་པའི་མྱོང་བ་བྱང་པར་ཅན་སྐྱེས་པ་ནི། ཤུན་པའི་
ནང་གི་བྱར་ཤིང་དངོས་ཀྱི་རོ་དང་འདྲ་བས། སེམས་བསྐྱེད་མཆོག་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་
འདི་ལ་དགོངས་ནས་ལྷག་བསམ་བསྐྱེད་པ་ལས་ཀྱང་། ཇི་ལྟར་ཤུན་པ་དེ་བཞིན་སྦྲེལ་བ་
སྟེ། །རོ་ལྟ་བུ་ནི་འདི་ལ་དོན་སེམས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བྱང་སེམས་ཀྱི་རིགས་ཅན་
དབང་པོ་རྣམས་པོས་སྦྲེན་རྒྱ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་བཅའ་ནས། དེ་ནས་སེམས་བསྐྱེད་པ་
ཡིན་པས་སྦྱོན་གཉིས་པ་ཡང་མེད་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་སུ་མེད་པའི་སྟོན་
གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་སྦྲང་བ་མེད་པ་མིན་གྱི། འགེལ་པར་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་
ཤེས་རབ་ལ་བཤད་ལ། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྲེན་རྒྱ་འོང་བ་མི་འགལ་སོ། །དོན་དམ་
པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་འཆད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་མ་འབྲེལ་ཏེ། གཉིས་སུ་མེད་སྟོན་ཞེས་པས་ཐོག་
མར་ཞུགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱུའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་སྦྲེན་དགོས་པས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཙུ་བ་
ཡང་སྟོང་རྗེ་ཡིན་པས་ན། དེ་གསུམ་ཀྱི་ནང་ནས་སྟོང་རྗེ་གཙོ་བོ་ཉིད་རྒྱ་བསྟན་པར་
བཞེད་ནས། གང་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །གང་གི་ཕྱིར་སྟོང་བརྟེན་བཞིན་པའི་
ལྟ་རྟོག་སྟན་ཆོགས་འདྲིའི་ཐོག་མར་སྐྱེད་པ་ལ་གལ་ཆེ་བ་སྟེ་དོན་དུང་ནི་འདྲ་ལ། བར་
རྒྱ་ཤོང་ནས་གོང་རྒྱ་སྟེ་ལ་ལྟ་དང་འདྲ་ཞིང་། ཐ་མར་གདུལ་བྱས་ལྟར་རྒྱ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་
སྦྱོང་པའི་གནས་ལ། འབྲས་བུས་སྦྱོན་པ་ལྟ་བུར་འདྲོད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཕྱིར། ཟླ་བའི་
ཞབས་བདུག་གིས་ཉན་རང་དང་མངས་རྒྱས་དང་། བྱང་སེམས་དང་དེའི་རྒྱ་གཞན་གཉིས་
ལས་ཀྱང་ཐོག་མར་རམ། བསྟན་བཅོས་ཚོམ་པའི་ཐོག་མར་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོན་པར་
བགྱེད། །དེ་ཡང་ད་གཟོད་བསྟོན་པ་མིན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱ་ཆུལ་བའི་ལྟ་རྟོག་བསྟན་པ་ལ།
ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་རྒྱ་གལ་ཆེ་བར་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་དོ། །ཉིད་ཀྱི་སྦྲས་ནི་དཔེའི་སྐབས་

སུ་ཕྱི་ལོ་ཏོག་ལ་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་གལ་ཆེ་བ་གསུམ། སོ་སོ་བར་སོང་བ་ལྟ་བུ་
 མིན་པར། འོན་ཀྱིས་སྐབས་སུ་ཀྱལ་བའི་ལོ་ཏོག་ལ་སྟིང་ཆེ་ཞོན་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་
 དུ་གལ་ཆེ་བར་བརྟན་ནོ། ཐོག་མར་གལ་ཆེ་བ་ལ་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཡིན་ཚུལ་ནི། འདི་ལྟར་
 སྟིང་ཆེ་ཆེན་པོ་ཅན་ནི་སེམས་ཅན་གྱི་སྤྱད་བསལ་གྱིས་སྤྱད་བསལ་བས། སྤྱད་བསལ་ཅན་
 གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དུ། བདག་གིས་སེམས་ཅན་འདི་ཐམས་ཅད་
 འཁོར་བའི་སྤྱད་བསལ་ནས་བཏོན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ལ་ངེས་པར་རྒྱར་བར་བྱའོ་སྟུང་དུ་
 ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ། དེ་ཡང་རང་གིས་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ལ་
 རག་ལས་པར་མཐོང་ནས། བདག་གིས་འདི་ནམས་ཀྱི་དོན་དུ་བྲམ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཅི་ནས་
 གྲང་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྟུང་དུ། བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་ངེས་པར་བསྐྱེད་དོ། །དེ་
 འདྲ་བའི་དམ་བཅའ་བ་དེ་ཡང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་སྒྱིན་སྟོན་སྟེ།
 ཀྱི་སྦྱོང་བ་དོར་ན་མི་འབྱུང་བར་མཐོང་ནས། ཡེ་ཤེས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྦྱོང་བ་ལ་ཡང་
 ངེས་པ་ཁོ་ནར་འཕྲུག་པས་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱན་གྱི་ས་བོན་ནི་སྟིང་ཆེ་ཆེན་པོ་
 ཡིན་ནོ། །དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གང་ཞིག་
 ལས། སྟིང་ཆེ་སྟོན་བཏང་སྦྱོང་ཀྱན་དང་། ཡེ་ཤེས་དྲི་མ་མེད་བཤད་པ། སེམས་ཡོད་སུ་
 ཞིག་དེ་ལ་སྦྱོང་། ཅེས་སྟིང་ཆེ་སྟོན་དུ་བཏང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་དྲངས་པའི་སྦྱོང་བ་སྒྱི་
 དང་། བྱད་པར་དུ་མཐའ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་གཏད་ཀྱི་དྲི་མ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོང་བ་
 གསུམ་གྱིས་ཐེག་ཆེན་གྱི་དོན་ཀྱན་བསྐྱས་པར་གསུངས་སོ། །བར་དུ་གལ་ཆེ་བ་ལ་ཆུད་དང་
 འདྲ་ཚུལ་ནི། སྟིང་ཆེ་ལེ་ས་བོན་གྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ལྷ་གྱུ་ཐོག་མར་བསྐྱེད་དུ་ཟིན་
 གྲང་། དུས་ཕྱིས་སྟིང་ཆེ་ལེ་རྩས་ཡང་དང་ཡང་དུ་མ་བརྩས་ན། འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 རྒྱར་གྱུར་པའི་ཆོག་གཉིས་ཡངས་པ་མ་བསགས་པ་འདི། ངེས་པར་ཉན་རང་གང་ཅུང་
 གི་ལྷ་དན་ལས་འདས་པ་མཛོན་དུ་བྱེད་ལ། སྟིང་ཆེ་ལེ་རྩས་ཡང་ཡང་བརྩས་ན་དེ་ལྟར་མི་
 འགྱུར་རོ། །ཐམས་ཅད་ཆེ་བ་ལ་སྒྲིན་པ་དང་འདྲ་ཚུལ་ནི། རྒྱལ་བའི་གོ་འཕང་ཐོབ་དུ་
 ཟིན་གྲང་སྟིང་ཆེ་ལེ་སྒྲིན་པ་དང་བལ་ན། འཁོར་བ་ཇི་སྟེད་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་ཅན་ནམས་

གྱིས་ཉེ་བར་ཡོངས་སྟོང་པའི་རྒྱར་མི་འགྱུར་ཞིང་། ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་འཕགས་
པའི་ཚྭས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱད་པ་བར་མ་ཆད་པ་འཕེལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་ལ།
འབྲས་བུའི་སར་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་རྒྱན་ལྷན་ཏུ་འཇུག་ན་དེ་ལས་བསྒྲིག་སྟེ་འབྱུང་བའོ། །དེ་
ལྟར་ན་གང་ཕྱིར་ཞེས་པ་བཞིའི་དོན་བཀྲལ་བས་ནི། ཐེག་ཆེན་པ་བྱེད་པར་འདོད་ན་ཐོག་
མར་ཡིད་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་ཏུ་གྱུར་པ་ཞིག་དང་། དེ་ནས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མཆོད་ཉིད་ཆོང་བ་ཅིག་སྟོང་ཐག་པ་ནས་བསྐྱེད་པ་དང་། སེམས་
བསྐྱེད་པས་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟོང་པ་སྟེ་དང་། བྱང་པར་ཏུ་ཟབ་མོའི་ལྷ་
བ་སྤུ་ཐག་གཙོད་དགོས་པར་འདུག་སྟེ་མ་ནས་དེ་དག་ལ་སྟོབ་པ་ཅིག་དགོས་པར་བརྟན་པ་
ལ་ངེས་པ་བརྟན་པོ་རྟེན་དགོས་སོ། །

དབུ་མ་སྟོང་རྗེ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་རྗེ་ལ་ཐུག་འཆལ་བ་
དང་། ཆོས་དང་དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་རྗེ་ལ་ཐུག་འཆལ་བའོ། །དང་
པོ་ནི། ངར་འཛིན་གྱི་འཇིག་རྟེན་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་པས། སེམས་ཅན་
འདི་རྣམས་ནི་དྲུང་པོར་ཉེ་བདག་གི་བར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་འཇིག་རྟེན་ལྟའི་སྤྲ་རོལ་ཏུ།
ངར་འཛིན་པའི་འཇིག་རྟེན་རང་བཞིན་གྱི་ཡོད་པ་མིན་པའི་བདག་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་
དོ་སྟེ་མ་ནས། ང་ཞེས་པའི་དོན་འདི་ཉིད་ཏུ་སྟེ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པར་བྱེད་
དོ། །དེའི་འོག་ཏུ་ང་ཡིར་འཛིན་པའི་འཇིག་རྟེན། ངར་འཛིན་གྱི་དམིགས་ལུལ་ལས་གཞན་
པ་སྟེ་དེ་མིན་པའི་གཟུགས་དང་མིག་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ལ། འདྲི་ནི་བདག་གི་འོ་ཞེས་
བདག་གི་བ་ལ་བདེན་པར་ཆགས་པ་བསྐྱེད་པས། ཟླ་རྒྱན་གྱི་འཕྲུལ་འཁོར་འཕྱུན་པ་སྟེ་
འཁོར་བ་ལྟར། རྟེན་དབང་མེད་པར་འཁོར་བ་ཡི་འགྲོ་བ་ལ་སྟོང་རྗེར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་
པ་དེ་ལ་འདུད་དོ་ཞེས་པ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྟོང་རྗེ་ལ་ཐུག་འཆལ་བའི་དོན་
ནོ། །འགྲོ་བ་རྣམས་ཟླ་རྒྱན་གྱི་རྒྱུད་མོ་དང་འདྲ་ལུགས་ངེ་ལྟར་ཡིན་སྟེ་མ་ན། དེ་ལ་སེམས་

ཅན་དང་མོ་ཆུན་གྱི་རྒྱུད་གཉིས་ནི་འདྲ་བ་པོ་དང་འདྲ་ཡུལ་ཏེ་བྱད་པར་གྱི་གཞིའོ། །འདྲ་
 རྒྱུ་ནི་དཔེ་ལ་ཐག་པས་བསྐྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱད་པར་གྱི་ཆོས་དྲུག་ཡོད་པ་བཞིན་
 ཅུ། དོན་ལའང་དེ་ཡོད་པར་ཚུགས་གཅིག་ཏུ་བསྟན་ན། བྱད་པར་དང་པོ་ནི་བཅུད་གྱི་
 འཇིག་རྟེན་འདི་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ཐག་པས་ཆོས་དམ་ཏུ་བསྐྱམས་པའོ། །འདི་
 ནི་ཞེས་པ་ནི་འོག་མ་ལྷ་ལ་ཡང་སྤྱར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། མོ་ཆུན་གྱི་འཕྲུལ་འཁོར་སྐྱོར་
 མཁན་དང་འདྲ་བར། རྣམ་པར་ཤེས་པས་བསྐྱོད་པ་ལ་རག་ལས་པར་འཇུག་པའོ། །གསུམ་
 པ་ནི། འཁོར་བའི་ཁྲོན་པ་ཆེན་པོ་སྤྱིད་ཅེ་ནས། མནར་མེད་པ་ལ་ཐུག་པ་ཟབ་པར་བར་
 སྐབས་མེད་པ་འཕྱུར་པའོ། །བཞི་པ་ནི། སྤར་ཏུ་རན་འགྲོར་འབད་ཚོལ་ལ་མི་སྟོས་པར་
 རང་གི་རང་གིས་འགྲོ་ཞིང་གྱེན་ཏུ་བདེ་འགྲོར་ནི་འབད་པ་ཆེན་པོས་དྲང་བར་བྱ་བའོ། །ལྷ་
 པ་ནི། མ་རིག་པ་དང་སྤེད་ལེན་གྱི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། འདྲ་བྱེད་དང་སྤྱིད་པའི་ལས་
 དང་། ལྷག་མ་བཅུན་གྱི་སྤྱི་བའི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་གསུམ་
 གྱི་སྤྱི་བའི་རིམ་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་མི་རྟུས་པའོ། །དྲུག་པ་ནི། ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་
 རྟུག་བསྐལ་གྱི་རྟུག་བསྐལ་དང་། འབྱར་བའི་རྟུག་བསྐལ་དང་། བྱབ་པ་འདྲ་བྱེད་གྱི་རྟུག་
 བསྐལ་གྱིས་གཅོག་པའི་ཕྱིར། འགྲོ་བ་འདི་ནི་མོ་ཆུན་གྱི་རྒྱུད་མོའི་གནས་སྐབས་ལས་མ་
 འདས་པ་ཞིག་གོ། །

འདིར་བྱད་པར་གྱི་ཆོས་དྲུག་གི་སྟོན་མོས་མཐུན་སྤྱར་བ་ནི། སེམས་ཅན་འཁོར་
 བར་འབྱམས་རྒྱུ་གྱི་གོ་བ་ཙམ་ཞིག་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་མིན་ནོ། །འོ་ན་རྗེ་ལྷ་འཕྲིན་ལྷན་ན།
 སྤར་ཐེག་ཆེན་ལ་འཇུག་འདོད་པས་ཐོག་མར་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྤྱིད་དགོས་པར་བསྟན་
 ཀྱང་། ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་བསྐྱམས་པས་སྤྱིང་རྗེ་སྤྱིད་རྒྱུ་སྤར་མ་བསྟན་བས། འདིར་སེམས་
 ཅན་རྣམས་རང་དབང་མེད་པར་འཁོར་བར་འབྱམས་རྒྱུ་བསྟན་པ་ལྟར་བསྐྱམས་པས།
 སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྤྱིད་རྒྱུ་སྤར་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བྱེད་པ་པོ་གང་གིས་འཁོར་ཏུ་བཅུག་
 ན། བྱིན་ཏུ་མ་ཞི་ཞིང་མ་དུལ་བའི་སེམས་འདི་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །གནས་གང་ཏུ་རྒྱལ་རྗེ་ལྷ་
 འཁོར་ན། སྤྱིད་ཅེ་ནས་མནར་མེད་གྱི་བར་གྱི་གནས་འདིར། མི་འཁོར་བའི་སྐབས་རུང་

ཟད་ཀྱང་མེད་པར་རོ། །རྒྱ་རྒྱུན་གང་གིས་འཁོར་ན་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་སོ། །དེ་ཡང་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་དང་། དེའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་རན་འགོ་དང་། བསོད་ནམས་དང་མི་གཡོ་བའི་ལས་དང་། དེའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་བདེ་འགོར་འཁོར་ལ། དེའི་དང་པོ་ནི་དེར་སྐྱེ་བའི་དོན་ཏུ་འབད་མི་དགོས་པར་ངང་གིས་འཇུག་པ་དང་། ཕྱི་མ་ནི་དེའི་རྒྱ་རྣམས་འབད་པ་ཆེན་པོས་སྦྱབ་དགོས་པས་དཀའ་བ་སྟེ། ལུང་གཞི་ལས། བདེ་འགོ་དང་རན་འགོ་ནས་འཕྲོས་ཏེ། རན་འགོར་འགོ་བ་ནི་ས་ཆེན་པོའི་རྩལ་དང་། དེ་གཉིས་ནས་འཕྲོས་ཏེ་བདེ་འགོར་འགོ་བ་ནི། ཕྱག་སེམ་གྱི་ཆེ་མོས་བཞེས་པའི་རྩལ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྟེན་འབྲེལ་ཆར་གཅིག་གི་ཉོན་མོངས་གསུམ་གང་རུང་ཞིག་གི་རྩས་སུ་ཡང་ཆར་གཞན་གྱི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་གཞན་གཉིས་འཇུག་པས་རྒྱན་མི་འཆད་པ་དང་། ཉོན་རེ་ཞིང་སྤྱག་བསྐལ་གསུམ་རྩའི་གཉེར་མ་ལྟ་བུས་ལན་གཅིག་མ་ཡིན་པར་མནར་བ་རྣམས་སེམས་པའོ། །འདི་ཡང་སྟོན་ཏུ་རང་ཉིད་འཁོར་བར་འབྱམས་ཚུལ་བསམས་པ་ན། ཡིད་ལ་འཇུར་བ་ཅི་ཡང་མི་ཐོན་པ་ཅིག་གིས། སེམས་ཅན་གཞན་གྱི་སྟེང་ཏུ་བསམས་པ་ན། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་མི་བཟོད་པ་ལས་དང་པོ་བ་ལ་འོང་ས་མེད་པས། བཞི་བརྒྱ་པའི་འབྲེལ་པར་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོན་ཏུ་རང་སྟེང་ཏུ་བསམ་མོ། །དེ་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་བསྐྱོན་པར་བྱའོ། །འོ་ན་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་འཁོར་བར་སྤྱག་ཀྱན་གྱིས་མནར་ཚུལ་བསྐྱོན་པ་ཉིད་གྱིས་སྟེང་རྩེ་ཆེན་པོ་འབྲེན་ནམ། གོགས་གཞན་ཅིག་དགོས་སྟུང་ན། འདི་ན་དག་ལ་སྤྱག་བསྐལ་མཐོང་བ་ན་མི་བཟོད་པ་མེད་ཀྱི་སྟེང་ཏུ་དགའ་བ་དང་། བན་གནོད་གང་ཡང་མ་བྱས་པ་སྤྱག་བསྐལ་བར་མཐོང་བ་ན། བལ་ཆར་ཡལ་བར་འདོར་བ་ནི་རང་གི་ཡིད་ཏུ་འོང་བ་མེད་པས་ལན་ལ། གཉེན་གྱི་སྤྱག་བསྐལ་མཐོང་ན་མི་བཟོད་པ་དང་། དེ་ཡང་ཡིད་ཏུ་འོང་ཆབས་རི་ལྟར་ཆེ་བ་ཅམ་གྱིས་དེའི་སྤྱག་བསྐལ་མི་བཟོད་པ་ཤུགས་དྲག་པར་སྤྲང་བས། སེམས་ཅན་ཤིན་ཏུ་གཅིས་ཤིང་ཡིད་ལ་མངས་པའི་ཡིད་འོང་སྐྱེད་པ་ཞིག་དགོས་པ་ནི་གནད་ཆེན་པོ་འོ། །ཡིད་འོང་ཐབས་གང་གིས་སྐྱེད་པ་ལ་མཁས་པའི་དབང་པོ་དག་གི་ཤུགས་གཉིས་

སྒྲུབ་པའི་དང་པོ་ནི། ལྷ་པོའི་ཞབས་ཀྱིས་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར་སེམས་ཅན་རྣམས་ཐོག་
མ་མེད་པ་ནས། བ་མ་ཐོགས་ཀྱི་གཉེན་ཡིན་པ་བསམས་ན། དེ་རྣམས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་
དུ་འཁོར་བར་མཆོང་པར་བཟོད་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཅན་
གོ་མི་དང་། ལམས་པའི་དབང་པོ་ཀ་མ་ལ་གྲུ་ལས་ཀྱང་གསུངས་སོ། ། རྟོགས་གཉིས་པ་ནི་
དཔལ་ལྷན་ཞི་བ་ལྟའི་ལྷགས་ཏེ། དེ་ནི་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། ། དེ་
ལྟར་སེམས་ཅན་ཡིད་ལ་ཤིན་ཏུ་གཅེས་པ་དང་། འཁོར་བ་ན་མཁར་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་
ནས། སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྦྱང་བ་ལ་འབད་པ་དེ་དག་གིས་ནི། ལྷ་བས་མཆོད་བརྗོད་བྱུང་མོང་
མ་ཡིན་པ་མཛད་པ་དོན་ཡོད་པར་བྱས་ལ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་དེའི་ལམས་པར་སྒྲོམ་པ་ནི།
ནི་ཙམ་འདོན་པ་དང་འདྲ་སྟེ། ལྷགས་གཞན་དུ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། ། སེམས་
ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེར་འགྲོ་ཚུལ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ལ་དམིགས་པ་དང་དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་
ཡང་། དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འགྲོ་བ་ཞེས་པ་གཉིས་སྟོས་སོ། ། འགྲོ་
བ་རྒྱུད་གིས་གཡོ་བའི་རྩ་ཡི་ནུང་གི་ལྷ་བ་ལྟར་གཡོ་བ་སྟེ་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པར་མཐོང་
ནས། དེ་ལ་སྒྲིང་རྗེར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་འདུད་དོ། ། ཞེས་པ་དྲུག་ཐུར་བ་ནི་ཆོས་
ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ལ་ཕྱག་འཆའ་བའོ། ། དེ་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་རྒྱུད་ནང་གི་ལྷ་གཟུགས་
ལྟར། རྒྱུད་བཞིན་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱབ་པར་སྒྲུབ་ཡང་དེས་སྟོང་པར་མཐོང་ནས། དེ་ལ་སྒྲིང་
རྗེར་གྱུར་པ་ལ་འདུད་དོ་ཞེས་པ་དང་ཐུར་བ་ནི། ། དམིགས་པ་མེད་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ལ་ཕྱག་
འཆའ་བའོ། ། འགྲེལ་པར་འགྲོ་བ་ཞེས་པ་བཞག་ནས་སྒྲིང་རྗེར་གྱུར་གང་དེ་ལ་འདུད་
ཅས་གསུངས་པ་ནི། དམིགས་པ་འོག་མ་གཉིས་ལ་འགྲོ་བ་ཞེས་པ་ཡོད་པ་ལ་དཀོངས་
སོ། ། འདི་ལྟར་ཚུ་ཤིན་ཏུ་དྲུངས་པ་རྒྱུད་ཤིན་ཏུ་དྲག་པོ་མིན་པས། རྒྱུད་ཆ་ཤས་བརྒྱབས་
པས་བྱབ་པའི་ནང་དུ་ལྷ་པོའི་གཟུགས་བརྟན། གཟུགས་བརྟན་ལས་སྤར་དམིགས་པའི་
ཉིན་གྱི་ཡུལ་རྒྱུད་དང་ལྟན་ཅིག་དུ། ཉིན་རེ་རེ་འཇིག་པ་ལྷ་བ་རང་གི་དངོས་པོ་མཐོན་ལུ་
དུ་དམིགས་པ་ལྟ་བུར་ཤར་བ་ན། དམ་པ་སྟེ་སྟེ་པོ་ཚུལ་དེ་ལ་ལམས་པ་དག་གིས་སྐད་

ཅིག་རེ་རེ་ལ་མི་རྟག་པ་དང་། གང་རུ་སྤང་བའི་ཟླ་བའི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་མཐོང་
 རོ། །དཔེ་དེ་བཞིན་རུ་བྱང་སེམས་སྟིང་རྗེའི་དབང་རུ་ཡུར་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། སེམས་
 ཅན་འཇིག་ལྟའི་མཆོར་དེ་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རུ་འབབ་པའི་མ་རིག་པའི་ཚུ་སྟོན་པོ་རྒྱ་ཆེ་བ་
 དང་ལྡན་པ། ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་ཉོག་གི་རྒྱང་གིས་བསྐྱོད་པའི་ནང་ན་གནས་
 པ། བླ་མ་མཁའི་ཟླ་བ་ལྟ་བུའི་རང་གི་ལས་དཀར་ནག་གི་གཟུགས་བརྟན་ལྟ་བུར་མཐུན་
 བ་གནས་པ་རྣམས། སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འཇིག་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱབ་བསྐལ་ཐོག་རུ་འབབ་
 པ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་མཐོང་བ་ན། དེ་རྣམས་ལ་དམིགས་ནས་
 སྟིང་རྗེ་ཆེན་པོ་སྟེ་བར་འཁྱར་ཏེ། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཡིད་རུ་འོང་བ་དང་། འཁོར་བར་
 འབྱམས་པའི་ཚུལ་བསམས་པ་ལས་སྟེ་ཉེ་སྤར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །འཇིག་ལྟ་མ་རིག་པ་
 ཡིན་ཀྱང་དེ་ལས་མ་རིག་པ་ལོགས་སུ་བཤད་པ་ནི། འཇིག་ལྟ་འདྲན་བྱེད་ཆོས་ཀྱི་བདག་
 འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་ལ་དགོངས་སོ། །འདིར་འགྲེལ་པར་སྟིང་རྗེ་གསུམ་རྣམ་པས་མི་འབྱེད་
 པར་དམིགས་ཡུལ་གྱི་འབྱེད་པར་གསུངས་པས། གསུམ་གའི་རྣམ་པ་ནི་སེམས་ཅན་སྤྱག་
 བསྐལ་དང་འབྲལ་བར་འདྲོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་
 ཡིན་པ་ཡང་འདྲ་སྟེ། སྟིང་རྗེ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་འགྲོ་ལ་སྟིང་རྗེར་གྱུར་ཞེས་གསུངས་ལ།
 ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་འགྲོ་བ་གཡོ་བ་ཞེས་གསུངས་པས། སེམས་ཅན་དམིགས་
 པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་སྟིང་རྗེས་ནི། སེམས་ཅན་ཙམ་
 ཞིག་ལ་དམིགས་པ་མིན་གྱི། སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་
 པས། སྐད་ཅིག་གི་མི་རྟག་པས་ཁྱད་པར་རུ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་དམིགས་པ་ལོ། །སེམས་
 ཅན་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པར་ངེས་པ་ན། རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་
 ཡོད་པ་སྟོང་པོ་དེར་ཞེགས་པས། སྤང་པོ་ལས་ངོ་པོ་ཐ་དད་པའི་སེམས་ཅན་མེད་པ་ངེས་
 པར་རུས་སོ། །དེའི་ཆོ་སེམས་ཅན་ནི་སྤང་པོའི་ཆོགས་ཙམ་ལ་བཏགས་པར་ཁོང་རུ་རྒྱུད་
 པས། སྤང་ཐོགས་ཀྱི་ཆོས་ཙམ་ལ་བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་དམིགས་པར་འགྲོ་བས་ཆོས་
 ལ་དམིགས་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །མི་རྟག་པའི་སེམས་ཅན་ཞེས་པ་ནི་མཆོན་པ་ཙམ་སྟེ།

རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་སུ་མེད་པའི་སེམས་ཅན་དམིགས་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་། ཆོས་
ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེས་ན་ཆོས་ཙམ་ལ་བཏགས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ལ་
ཆོས་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་པ་ནི། བར་གྱི་ཆོག་མི་མངོན་པར་བྱེད་པའོ། །དམིགས་པ་མེད་པ་
ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིང་རྒྱུ་ཀྱང་སེམས་ཅན་ཙམ་ལ་དམིགས་པ་མིན་གྱི། དམིགས་པ་ཁྱད་
པར་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྒྲིང་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་སོ། །དམིགས་པ་མེད་
པ་ནི་མཆོན་འཛིན་གྱིས་བཟུང་བ་ལྟར་གྱི་ཞེན་ཡུལ་མེད་པ་བདེན་མེད་དོ། །བདེན་མེད་
གྱིས་ཁྱད་པར་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པ་ལ། དམིགས་པ་མེད་པ་ལ་དམིགས་
པ་ཞེས་སམ། དམིགས་པ་མེད་པའི་སྒྲིང་རྒྱུ་ཞེས་བར་གྱི་ཆོག་མི་མངོན་པར་བྱས་པའོ། །

པོད་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་མང་པོས་སྒྲིང་རྒྱུ་གཉིས་པ་ཉིད་གྱིས་སྐད་ཅིག་གིས་འཛིག་པར་
དམིགས་པ་དང་། སྒྲིང་རྒྱུ་གསུམ་པ་ཉིད་གྱིས་རང་བཞིན་མེད་པར་དམིགས་ཟེར་བ་
ནི། འདི་དག་གི་དམིགས་རྣམས་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པའི་བཤད་པ་སྟེ། སྒྲིང་རྒྱུ་གཉིས་ནི་
སེམས་ཅན་སྤྱག་བསྐལ་དང་འབྲལ་འདྲིད་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་ལ། སྐད་
ཅིག་མ་དང་རང་བཞིན་མེད་པ་གཉིས་རྣམས་པའི་ཡུལ་ཏུ་འདྲིད་ན། སྒྲིང་རྒྱུ་གཉིས་ལ་
འཛིན་སྐྱངས་གྱི་རྣམ་པ་མི་མཐུན་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཁྱད་པར་
གཉིས་གྱིས་ཁྱད་པར་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་སྒྲིང་རྒྱུ་དམིགས་པར་འཛིག་པ་ལ། སྒྲིང་
རྒྱུ་གཉིས་རྒྱད་ལྟར་གྱི་གང་ཟག་གིས་སེམས་ཅན་སྐད་ཅིག་མ་དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་
སྟོན་ཏུ་ངེས་ཟིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱད་ཆོས་གཉིས་གྱི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ཅིག་དགོས་གྱི། སྒྲིང་
རྒྱུ་དེ་གཉིས་སུ་དམིགས་པ་མི་དགོས་སོ། །ཆུ་འབྲལ་གཉིས་ཀར་སྒྲིང་རྒྱུ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་
སྐར་བཤད་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཁྱད་པར་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་དམིགས་པར་བཤད་ལ།
སྒྲིང་རྒྱུ་དང་པོ་ལ་དེ་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་ཁྱད་པར་བྱས་པ་མིན་པར། སེམས་ཅན་
ཙམ་ཞིག་དམིགས་པར་གསུངས་པས། དེ་ལ་དགོངས་ནས་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་
སྒྲིང་རྒྱུ་ཞེས་པ་ཡང་ཐ་སྐད་བདེ་བའི་ཕྱིར་ཉེར་བཟུང་མིང་དོ། །དེས་ན་སྒྲིང་རྒྱུ་དང་
པོ་འདིས་རྟག་གཅིག་རང་དབང་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་དགོས་པར་འདྲིད་པ་

ནི། མི་རིགས་པར་སྐྱབ་བ་སྟེ། བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་མ་རྟེན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིང་རྩེ་ལ་ཡང་
 སེམས་ཅན་ཅམ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱེ་བ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གང་ཟག་གི་བདག་
 མེད་ཐུན་མོང་བ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྟེན་པའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་། སྐར་བཤད་པའི་
 བྱད་པར་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་བྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་སྤྱིང་
 རྩེ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་བྱམ་པ་རྟག་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་སྤུན་ཐུངས་
 བས། མི་རྟག་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པས་ཀྱང་། བྱམ་པ་དམིགས་པར་འཛིན་ཤེས་ཀྱིས་མི་རྟག་
 པས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱམ་པ་དམིགས་པར་མི་འཛིན་པ་དུ་མ་ཞིག་འོང་ལ། བྱམ་
 པ་མི་རྟག་པར་ཁོང་དུ་མ་རྒྱུད་པས་ཀྱང་། བྱམ་པ་དམིགས་པར་འཛིན་ཤེས་ཀྱིས་རྟག་
 པས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་བྱམ་པ་དམིགས་པར་མི་འཛིན་པ་བཞིན་ནོ། །འདིའི་སྤྱིང་
 རྩེ་གསུམ་ནི་དམིགས་པ་གསུམ་པོ་གང་ལ་དམིགས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྱག་
 བསལ་མཐའ་དག་ལས་བསྐྱབ་པར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་པས། ཉན་རང་གི་སྤྱིང་
 རྩེ་དང་བྱད་པར་ཤིན་དུ་ཆེའོ། །དེ་འདྲ་བའི་སྤྱིང་རྩེ་རྣམས་བསྐྱེད་པ་ན། སེམས་ཅན་གྱི་
 དོན་དུ་བདག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཅི་ནས་ཀྱང་ཐོབ་པར་བྱའོ་སྟམ་པའི་བྱང་ཆུབ་
 ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །མཆོད་བརྗོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱིང་རྩེ་ནི། ཐོག་མའི་
 སྤྱིང་རྩེ་གཙོ་བོ་ཡིན་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱིང་རྩེ་གཞན་རྣམས་ཀྱང་ཡིན་པས་
 བ། སྐབས་འདི་རྣམས་སུ་འགྲེལ་པས་སྤྱིང་རྩེ་སྐྱེད་པ་པོ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔེར་གསུངས་
 པ་རྣམས་ཀྱང་མི་འགལ་ལོ། །འོ་ན་ལམ་དུ་ཐོག་མར་ཞུགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་རྒྱར་གྱུར་
 པའི་སྤྱིང་རྩེ་དེ་ལ་སྤྱིང་རྩེ་གསུམ་ག་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། འདི་ལ་གཉིས་ལས་ཐེག་ཆེན་
 ཀྱི་རིགས་ཅན་ཆོས་ཀྱི་རྩིས་འབྲང་ནི། ཡང་དག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པ་ཆོལ་བ་སྟོན་
 དུ་བྱང་སྟེ། དོན་དམ་པ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་འོག་དུ་སེམས་ཅན་ལ་སྤྱིང་རྩེ་
 ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སེམས་བསྐྱེད་ཅིང་ཐུབ་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་བྱང་སེམས་
 ཀྱི་སྦྱོང་པ་ལ་སྦྱོབ་པོ། །ཐེག་ཆེན་ཀྱི་རིགས་ཅན་དང་པའི་རྩིས་འབྲང་ནི། སྟོན་དུ་དེ་ཁོ་ན་
 ཉིད་རྟོགས་པར་མི་རུས་པས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་འོག་དུ་ཡང་དག་པའི་དོན་ཤེས་པ་ཆོལ་བ་

ལ་སོགས་པའི་སྒྱུད་པ་ལ་སྒྲིབ་སྟེ། དབུ་མའི་རྒྱན་ལས། ཡང་དག་ཤེས་ཚལ་སྒྲིབ་བཏང་
 སྟེ། །དོན་དམ་ནམ་པར་ངེས་ལྟར་ནས། །ལྟ་ངན་ཐིབས་གནས་འཇིག་རྟེན་ལ། །སྒྲིབ་རྩེ་
 ལུག་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་སྟ། །འགྲོ་དོན་བྱེད་པར་དཔའ་ལྟར་པ། །བྱང་ཆུབ་སྒྲོ་རྒྱས་མཁས་པ་
 བློ་བྱེད་སྒྲིབ་རྩེས་བརྒྱན་པ་ཡི། །ཐུབ་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ཡང་དག་སྒྱུད། །ཡང་དག་
 དད་པས་རྩེས་འབྲང་བ། །རྩོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་ནས། །ཐུབ་པའི་བརྒྱལ་
 ཞུགས་ཁྲངས་བྱས་ཏེ། །དེ་ནི་ཡང་དག་ཤེས་ཚལ་བཙོན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་
 སྒྲིབ་རྩེ་གསུམ་ག་སྒྲིབ་ཏུ་སྐྱེད་པ་ཡོད་དོ། །སྒྲིབ་ཏུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཉིད་ཀྱང་སྒྱུད་
 པ་ལ་སྒྲིབ་པའི་རུས་སྟ་ཡང་། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་ཕབ་ནས། །དེ་ལ་སྒྲིབ་པ་ལ་
 འགལ་བ་མེད་པ་ཅམ་ཏུ་མ་ཟད་ཚུལ་དེ་ངེས་པར་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་མཚོད་
 པར་བརྒྱུད་ནས་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ་བ་དངོས་སུ་མ་མཛད་ཀྱང་སྒྱུར་མེད་དེ། དབུ་མ་
 རྩ་བ་དང་རིགས་པ་བྱུག་ཏུ་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་ཏུ་བརྩམ་པར་དམ་བཅའ་མཛད་ནས།
 མཚོད་བརྒྱུད་དངོས་སུ་མ་མཛད་པ་བཤེས་པའི་འཕྲིན་ཡིག་ལྟ་བུ་ཡང་ཡོད་དོ། །འོན་ཀྱང་
 དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ཚུམ་པར་འདོད་ནས་མཚོད་བརྒྱུད་མཛད་པ་ཡིན་པས། །ཤུགས་ལ་ནི་
 བརྩམ་པར་དམ་བཅའ་བ་ཡོད་དོ། །གཞན་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་དགོས་འབྲེལ་ལ་བརྒྱུད་
 བྱ་ནི། ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་ཡིན་ལ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགོས་པ་ནི་བཤད་
 ཟེན་ཏོ། །ཉིང་དགོས་ལ་གནས་སྐབས་པ་ནི་བསྟན་བཙོས་ཀྱི་དོན་ཤེས་པ་ཉམས་སུ་ལེན་
 པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལམ་བཞི་བཟོད་པའོ། །མཐར་ཐུག་པ་ནི་འབྲས་བུའི་སའོ། །ཉིང་དགོས་
 དགོས་པ་ལ་རག་ལས་པ་དང་། །དགོས་པ་བསྟན་བཙོས་ལ་རག་ལས་པ་ནི་འབྲེལ་བའོ། །

ལུགས་འདིའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སྒྱུར་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། རྒྱུའི་ས་དང་། །འབྲས་བུའི་སའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལུགས་
 འདིའི་ལམ་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་སྒྱུར་བསྟན་པ་དང་། །བྱེ་བྲག་ཏུ་སོ་སྒྲིབ་སར་ཉམས་སུ་
 ལེན་ཚུལ་བཤད་པ་དང་། །བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སའི་རྩམ་གཞག་བསྟན་པའོ། །དང་

པོ་ནི། གལ་ཏེ་བཟུན་བཅོས་འདིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་སྟུ་སྟུབ་ཀྱི་
ཆེས་སྟུ་འབྲངས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་ན། རེ་ཞིག་མགོན་པོ་སྟུ་སྟུབ་ཀྱི་ལྷགས་ཀྱིས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སར་བཤོད་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་བཞེད་ཅེ་ན། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་
གཉིས་པ་སྟུ་སྟུབ་ཞབས་ལ་སོགས་པའི་ལྷགས་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི།
རང་གིས་ཡང་དག་པའི་ལམ་ཉམས་སྟུ་ལེན་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་ཆེན་པོ་རྟེན་ནས། ལམ་ལྟར་
སྤང་རྣམས་ཀྱིས་བཀྱི་བར་མི་རུས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་
ཀྱི་ལྷགས་ཀྱི་གཞུང་ལ་ཅི་ཅམ་སྦྱངས་ཀྱང་། རང་གི་ལམ་ཉམས་སྟུ་ལེན་པའི་ཚུལ་ལ་ངེས་
པ་ཅི་ཡང་མི་རྟེན་པའི་ཐོས་བསམ་པ་ནི། ཐོས་བསམ་བྱེད་ཚུལ་གནད་དུ་མ་སོང་བའི་
ཕྱིར། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་ངལ་བར་བྱས་ཀྱང་སྟིང་པོ་ལེགས་པར་མི་ལོན་པས་ན། ལམ་
བཤོད་པའི་རིམ་པ་རྣམས་ཤེས་པ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །སྤྱི་ཞབས་ཀྱིས་ལམ་གྱི་ཆ་ཕྱོགས་
རེ་བཤད་པ་མང་ཡང་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བ་གཉིས་ཀ་ལས་བརྩམས་པའི་ལམ་གྱི་ལུས་སྟོན་
པའི་གཞུང་གསུམ་ལས། རིན་ཆེན་འཕྲིང་བ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ལ། དེ་ཡི་ཙ་བ་བྱང་ཆུབ་
སེམས། ཞེས་པ་དང་། སྟིང་རྩེ་ཐོན་བཏང་སྟོང་ཀྱན་དང་། ཞེས་སོགས་ནི་སྤར་དྲངས་
ཟིན་ལ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི། ཡོན་ཏན་མདོར་བཟུན་
བྱ་བ་ནི། སྦྱིན་དང་ཚུལ་བྲིམས་བཟོད་བཅོན་འགྲུས། བསམ་གཏན་ཤེས་རབ་སྟིང་རྩེ་
སོགས། སྦྱིན་པ་རང་དོན་ཡོངས་བཏང་བ། ཚུལ་བྲིམས་གཞན་ཕན་བྱ་བའོ། །བཟོད་པ་
ཁོ་བ་སྤངས་པ་སྟེ། །དཀར་པོའི་ཆོས་སྟེལ་བཅོན་འགྲུས་སོ། །བསམ་གཏན་ཅེ་གཅིག་ཉོན་
མོངས་མེད། ཤེས་རབ་བདེན་དོན་གཏན་ལ་འབེབས། སྟིང་བརྩེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལ། སྟིང་རྩེ་རོ་གཅིག་སྟོ་གྲོས་སོ། །སྦྱིན་པས་ཡོངས་སྟོང་བྲིམས་ཀྱིས་བདེ། །བཟོད་པས་
མདངས་ལྡན་བཅོན་པས་བརྟེན། །བསམ་གཏན་གྱིས་ཞི་སྟོ་ཡིས་གྲོལ། སྟིང་བརྩེ་བས་ནི་
དོན་ཀྱན་སྟུབ། །བདུན་པོ་འདི་དག་མ་ལུས་པར། ཅིག་ཅར་སྤོལ་ཕྱིན་པ་ཡིས། ཡེ་
ཤེས་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་ལུལ། །འཇིག་རྟེན་མགོན་པོ་ཉིད་ཐོབ་འགྱུར། ཞེས་ཕྱིན་དུག་གི་
ངོས་འཛིན་དང་། །ཤན་ཡོན་དང་སྟིང་རྩེའི་ཕྱོགས་དང་བཅས་པ་ལ་བསྐབ་པར་གསུངས་

ཏེ། སྦྱོང་པའི་ཆེན་མེས་པ་བསྐྱེད་པ་སྦོན་ཏུ་བཏང་བ་དང་། སྦྱོང་པ་དེས་བྱང་མེས་ཀྱི་
ས་བཅུ་བཞུང་པར་གསུངས་སོ། །ཆོས་དབྱིངས་བསྐྱེད་པ་ལས་ཀྱང་། སྐབས་སུ་མང་ནས་
མེས་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། སར་ཕྱིན་བཅུས་ཁམས་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་དང་། བྱང་མེས་ཀྱི་ས་
བཅུ་གསུངས་སོ། །ལམ་གྱི་ལུས་ཀྱི་སྦྱོར་རགས་པ་ཅིག་མཛད་པ་དེ། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་
ལས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ན། དལ་འབྱོར་དང་བསྟན་པ་ལ་དད་པ་རྟེན་དཀའ་བ་དང་། དེ་
དག་ལས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཏུ་མེས་པ་བསྐྱེད་པ་རྟེན་དཀའ་བར་གསུངས་ལ། མེས་པ་ཅན་
རྣམས་ལ་སྟིང་རྩེ་ཆེ་བ་ཡང་རྟེན་དཀའ་བ་དང་། སུར་བཤད་པ་རྣམས་ལས་ཀྱང་། བྱང་
མེས་པ་ལ་མ་འབྱིན་པའི་ལས་སྒྲིབ་དང་། དེ་ལ་བརྟུས་པའི་མེས་པ་དང་། བདུད་ཀྱི་ལས་
དང་། དམ་ཆོས་སྦྱོང་བ་སོགས་སྦྱོང་བ་རྟེན་དཀའ་བ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་མང་ཏུ་གསུངས་
སོ། །འདི་སྔ་མ་གཉིས་ལ་ལྟོས་ན་གསལ་མོད་ཀྱང་། ད་དུང་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་ཉོགས་
དཀའ་བ་ལ། སྦྱོང་དཔོན་གྱི་ལུགས་འཛིན་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷས། སྦྱིར་བསྐྱེད་སྦྱོང་གཉིས་ཀ་
དང་ཁྱད་པར་ཏུ་མདོ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་དོན་གྱི་འགྲེལ་པ་བསྐྱེད་བཏུས་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་
ཞིང་རྒྱས་པར་གསུངས་ཏེ། ཐོག་མར་དལ་འབྱོར་དོན་ཆེ་ཞིང་ཤིན་ཏུ་རྟེན་དཀའ་བ་
བསམས་ནས། ཆོ་འདིར་སྟིང་པོ་ལེན་པའི་ཕན་པ་མེས་པ་དང་། དེ་ནས་དད་པ་སྦྱི་དང་
ཁྱད་པར་ཏུ་ཐོག་པ་ཆེན་པོའི་ཡོན་ཏན་བསམ་པའི་དད་པ་བརྟན་པོ་བསྐྱེད་དེ། སྦོན་པ་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མེས་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་ནས་འཇུག་པའི་སྦོན་པ་བཟུང་བ་དང་། དེ་ནས་
ལུས་དང་ཡོངས་སྦྱོང་དགེ་ཆ་གསུམ་བཏང་བ་དང་། བསྐྱེད་བ་དང་། དག་པར་བྱེད་པ་
དང་། སྤེལ་བའི་ཚུལ་རྣམས་གསལ་བར་གསུངས་པ་འདིས། མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་བཤད་
པར་བྱལོ། །བཞི་བརྒྱ་པར་ཡང་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ལམ་གྱི་ལུས་གསུངས་ལ། དབུ་མ་
སྟིང་པོ་དང་། དབུ་མ་རྒྱན་དང་། དབུ་མའི་སྦོན་རིམ་གསུམ་ལས་བསྐྱེས་ཏེ་གསུངས་
པའི་ལུས་རྣམས་ཀྱང་འདྲ་བས། འཕགས་པའི་ལུགས་འཛིན་པའི་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་ལམ་
གྱི་ཁོག་ལ་འདྲལོ། །འདི་རྣམས་ལ་དེས་པ་བདེ་སྒྲག་ཏུ་སྟེར་བའི་ཐབས་ལས་དང་པོ་པས་
འཇུག་པ་བདེ་བ་ནི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོའི་ལུགས་གཉིས་ལ་མཁས་པའི་དཔལ་མར་མེ་མཛད་

ཀྱི་གདམས་ངག་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པར། ཤིན་རུ་གོ་སྤྱོད་བའི་འབྲིང་ཚུལ་བསྟན་པ་ལས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །

བྱི་བྱག་རུ་བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེའི་སར་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་བསྟན་བཅོས་འདིར་བྱང་སེམས་ཀྱི་ལམ་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་
བ་གཉིས་ཀ་དང་། དེས་སྐོབ་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་གཏན་ལ་འབབས་ན། བྱང་སེམས་
ལ་གལ་ཤིན་རུ་ཆེ་བའི་སོ་སྐྱེའི་སའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ནམས། མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་འོག་འདིར་
བསྟན་དགོས་པ་ལས། དེར་མི་སྟོན་པར་འཕགས་པའི་ས་ཉིད་ནས་འཆད་པ་རི་ལྟར་
རིགས་སྟམ་ན། འདི་ནི་མཆོད་བརྗོད་ཀྱི་སྐབས་ཉིད་རུ་བཤད་པས། སྐབས་འདིར་མ་
བཤད་དོ། །དེའི་དགོས་པ་ནི་གང་བསྟོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་སེམས་སུ་འཕྱུར་བའི་
རྒྱའི་གཙོ་བོ་གསུམ་བསྟན་པས། ཐེག་ཆེན་རུ་འཇུག་པར་འདོད་པས་དེ་གསུམ་ཐོག་མར་
ཉམས་སུ་བྱང་དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གསུམ་ནི་སྟོན་རུ་ཉམས་སུ་ལེན་དགོས་
པར་མ་ཟད། བྱང་སེམས་སུ་ཕྱར་ནས་ཀྱང་ཉམས་སུ་བྱང་དགོས་པ་ལ། གཉིས་ལ་མི་རྟེན་
པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྟོང་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། དེས་མཆོན་ནས་སྐྱིན་སོགས་ཀྱི་སྟོང་པ་གཞན་
ལ་སྟོབ་པ་ཡང་གོ་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་མདོ་ཀྱན་ལས་བརྒྱུས་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བར་ཆོས་ཉིད་ཟབ་མོ་ལ་སྦྱར་བར་མི་བྱ་སྟེ། འདི་
ལྟར་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་བྱང་རུ་འབྲལ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ཀྱི་སྦྱར་བ་
ཡང་དག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཆོགས་གཉིས་བྱང་རུ་འབྲལ་བ་ལ་བསྐྱབ་དགོས་ཀྱི།
ཐབས་ཤེས་ཚྭགས་རེ་བས་ཆོག་ཤེས་བྱེད་པ་དང་། ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གང་ཡང་
མེད་པའི་སེམས་ཆེ་གཅིག་པ་ཅམ་ལ་ཡིད་བརྟན་པར་མི་བྱའོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་
པའི་རིགས་པས་དགག་བྱ་འགོག་པའི་ས་མཆོམས་མ་ཟེན་པར་ཐམས་ཅད་བཀག་པར་
མཐོང་སྟེ། རྟོག་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་བདེན་འཛིན་རུ་འབྱུལ་བས། ཐ་སྙད་ཀྱི་ནམ་
གཞན་ཐམས་ཅད་གཞན་ངོ་ཁོ་ན་ལ་སྐྱེལ་བ་དང་། འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་

སྤྱི་ལོ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅམ་ཞིག་གི་ཆོས་སྤྱི་ལས་མེད་ཅིང་། གཞུགས་ཀྱི་སྤྱི་གདུལ་བྱའི་
ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལ་ནི། ཉན་རང་གཉིས་ཐུབ་དབང་ལས་སྐྱེས་
པ་དང་། སངས་རྒྱུས་བྱང་སེམས་ལས་འབྱུངས་པར་ལྷུང་རིགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་སོགས་
ཐམས་ཅད་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་ལུགས་མིན་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཆོས་གསུམ་བསྐྱེད་པ་
ཡང་བྱང་སེམས་དབུ་མ་པའི་ལུགས་མིན་པར་གཞན་དོ་ཅམ་དུ་བཞག་པའོ། །ཞེས་པས་
རང་དོས་ནས་ལམ་ཉམས་སུ་སྤྱང་དགོས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་བ་བཏབ་ཅིང་། རང་
བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པས་སྤྱི་ལོ་སེམས་ཅན་ཐོ་ཆུན་དང་ཆོས་མཐུན་དུག་གིས་འཁོར་བར་
བཤད་པ་རྣམས་འགལ་འདྲུ་འབའ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་པས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་མཆོད་བརྗོད་
ནས་བཟུང་སྟེ། གཞུང་གི་དོན་ལོག་པར་འཆད་པ་ལ་ཞུགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤྱིན་
སོགས་ལ་སློབ་ཚུལ་འཕགས་པའི་སའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་རྣམས་ལ་འང་སོ་སྦྱེའི་ས་ནས་
ཀྱང་། ཉམས་སུ་སྤྱང་བྱའི་སྦྱོད་པ་མང་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་ནས། ད་ལྟ་ནས་
ཀྱང་ཉམས་སུ་སྤྱང་བ་ལ་འབད་པར་བྱའོ། །

ས་བཅུ་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ས་བཅུའི་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག །ས་སོ་སའི་རྣམ་གཞག །ས་
བཅུའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་རབ་དགའ་སོགས་ས་བཅུ་གཅིག་བཤད་
པ་ནི། རིན་ཆེན་འཕྲིང་བ་ལས། ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་ལ། ཉན་ཐོས་ས་ནི་བརྒྱད་
བཤད་པ། དེ་བཞིན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བཅུའོ། །ཞེས་ས་བཅུ་
དང་། བཅུ་གཅིག་པའི་རྣམ་གཞག་རགས་པ་ཅིག་གསུངས་པ་ལ་གཞི་མཛད་ཅིང་། ས་
བཅུ་པའི་མདོ་ལ་ཡང་བརྟེན་ནས་མཛད་དེ། དེ་ལ་རབ་དགའ་སོགས་ས་བཅུ་ལ་སེམས་
བསྐྱེད་པ་བཅུར་བཤད་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་དགོངས་སོ། །དོན་དམ་
སེམས་བསྐྱེད་དུ་བཞག་པའི་ས་བཅུའི་དོ་བོ་ནི། འགྲེལ་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱིང་རྗེ་ལ་སོགས་པས་ཟིན་པ་ཉིད་ཆར་རྣམ་པར་སྦྱེ་བ་

ན། ས་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་འཛོལ་སྟེ་ཡོན་ཏན་གྱི་གནས་སུ་འཕྱར་བའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་ས་ཡི་
 རོ་བོ་དང་གང་གིས་ཡོངས་སུ་ཟིན་པ་དང་། སའི་མིང་འཛོལ་ཚུལ་དང་། སྤྱི་དོན་བཤད་
 པ་བཞིས་བསྟན་ནོ། ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་པའི་རོ་བོ་ནི། ཁ་ཅིག་མཛོད་ནས་
 བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཟག་པ་རྒྱས་སུ་མི་རུང་བ་ལ་ཟག་མེད་དུ་འཆད་པ་ནི། ལྷགས་འདིའི་
 ཟག་མེད་དུ་འཛོག་པའི་དོན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མ་རྟོགས་པར་སྤང་བས། རང་གི་ལྷགས་
 ནི་བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་། དེའི་བག་ཆགས་གང་རུང་གིས་བསྟན་པ་ནི་ཟག་
 བཅས་དང་། བསྟན་པ་དེ་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཟག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚོག་གསལ་
 ལས། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡུལ་གྱི་རང་
 བཞིན་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་
 མ་ཐོབ་ཚུན་ཆད་དུ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བསྟན་པའི་ཤེས་པ་ནི། འཕགས་པ་
 རྣམས་ཀྱི་མཉམ་གཞག་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་མིན་པ་མེད་ལ། དེ་ཡང་རེས་འཛོག་པ་སྟེ་
 མཉམ་གཞག་ལས་ལངས་པ་ན་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཅན་དུ་སྟེའོ། ས་བདུན་པའི་
 བར་དུ་ནི་མ་རིག་པས་བསྟན་པ་ཡོད་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ནས་དང་དག་བཅོམ་པ་གཉིས་ལ་
 ནི། བསྟན་བྱེད་གྱི་མ་རིག་པ་ཟད་པས། དེས་བསྟན་པ་མེད་གྱི་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་
 ཀྱིས་བསྟན་པ་ནི་ཡོད་དོ། ཡང་འགྲེལ་པར་ས་དང་པོ་ལ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 མིང་ཅན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་རྒྱངས་ཆད་དུ་གཉིས་སུ་སྤང་བ་མེད་པ་ལ་
 ཟེར་གྱི། མཐའ་གཉིས་སྤངས་པ་ཅམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་མི་བྱའོ། སྟོབ་དཔོན་འདིའི་གཞུང་
 དུ་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་དང་ཡེ་ཤེས། ཞེས་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་
 པས་མ་རིག་པ་དང་། དེའི་བག་ཆགས་རིག་པའི་བྱབ་བྱེད་དུ་བྱས་ནས། དེ་གཉིས་ཟད་
 པ་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ལྟོག་པ་སྟོབ་དཔོན་འདིའི་ལྷགས་སུ་སྤྲོ་བ་ནི། ལུ་སྟེགས་དབྱེད་པ་བ་
 དྲི་མ་ཟད་ན་མེས་ཀྱང་ཟད་པར་འདོད་པ་ལྟར་སྤྲོ་བའི་སྐར་འདེབས་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ།
 འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ན་ཡེ་ཤེས་མེད་ཟེར་བ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། འིན་ཆེན་ཕྱིང་
 བ་ལས་ཀྱང་། དེ་ཕྱིར་དེ་ལྟར་མཐོང་བ་གྲོལ། གང་གིས་མཐོང་བར་འཕྱར་ཞིན། ཤ་

སྒྲིབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བཞུགས། ཅེས་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱེད་པ་ཅི་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་དྲིས་པའི་ལན་དུ། བ་སྒྲིབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་
སུམ་དུ་མཐོང་བར་གསུངས་ཤིང་། ཆོས་དབྱིངས་བསྐྱོད་པ་ལས་ཀྱང་། ཇི་ལྟར་མེ་ཡིས་
དག་པའི་གོས། ལྷ་ཆོགས་དྲི་མས་དྲི་མ་ཅན། ཇི་ལྟར་མེ་ཡི་ནང་བརྟུག་ན། དྲི་མ་འཛིག་
འཕྱར་གོས་མིན་ལྟར། ཇི་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཡི་སེམས། འདོད་ཆགས་ལས་སྐྱེས་དྲི་མ་
ཅན། ཡེ་ཤེས་མེ་ཡིས་དྲི་མ་སྟེག་ ཇི་ཉིད་འོད་གསལ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་རྟོག་སྒྲིབ་གོས་
དྲི་མ་ཅན་མེར་བརྟུག་པ་ན། མེས་དྲི་མ་ཆོག་གྱང་གོས་མི་འཛིག་པ་ལྟར། སེམས་ཀྱི་དྲི་མ་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེས་བསྟེགས་པ་ན། དྲི་མ་སྟེག་པ་ཡིན་གྱི་འོད་གསལ་བའི་སེམས་མེད་པར་མི་
འཕྱར་བར་གསུངས་སོ། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་དང་། ཉན་རང་
འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་ཡེ་ཤེས་གཉིས། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མ་བསྐྱེད་པར་
ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་མཚུངས་ཀྱང་། བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སར་འཛིག་
མི་འཛིག་གི་ཁྱད་པར་ནི། སྒྲིབ་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་དང་། ཡོན་ཏན་
བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་སོགས་ཀྱི་རུས་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དབང་གི་ཡིན་ནོ། གཞན་ཡང་སྤར་
བཤད་པ་ལྟར་ཆོགས་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་སུ། བདག་མེད་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ།
རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དཔག་དུ་མེད་པའི་སྒྲིབ་སྒྲིབ། ཟབ་དོན་ལ་སྒྲིབ་པ་དང་མ་རྒྱས་
པ་ལས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ། ཁར་
སྟེ་བ་ན་ཞེས་པ་ནི་ཆ་ཅན་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་ཆ་སོ་སོ་སོ་སོར་རིམ་གྱིས་སྟེ་
བའི་སྒྲིབ་ཆ་རྣམས་ས་སོ་སོར་འགྱུར་བ་སྟེ། ས་ཞེས་པ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་གནས་སམ་རྟེན་
བྱེད་པས། ས་དང་འདྲ་བས་དེ་ལྟར་བསྟེན་པའོ། ཇི་དག་གིས་ནི་དོན་དམ་པའི་ས་བརྒྱ་
ཀ་ཡང་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལ་འཛིག་པར་བསྟན་ནོ། ཇི་མཚུངས་ཀྱང་རབ་དག་འཕྲོགས་
ས་སོ་སོར་འཛིག་ཚུལ་ནི། བཞིའི་སྒྲིབ་ས་འཛིག་པའི་ཁྱད་པར་དང་སོ་ནི། ས་དང་སོ་ལ་
ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་དང་། གཉིས་པ་ལ་སྦྱོང་ཕྱག་བརྒྱ་གཉིས་སོགས་འཆད་
པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའོ། ཁྱད་པར་གཉིས་

པ་ནི། མཐུ་ལུ་རུ་བྱང་བ་གོང་ནས་གོང་རུ་འཕྱོང་བའི་ཁྱད་པར་རོ། །དེ་ནི་ཞིང་བརྒྱ་
གཡེ་བ་དང་སྟོང་གཡེ་བ་སོགས་ལ་འཆད་མོད་ཀྱང་། དེ་ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་འཕེལ་བའི་
ནང་རུ་སོང་ཟེན་པས། ས་སོ་སོའི་སྐབས་ཀྱི་དྲི་མ་སྦྱང་བའི་སྟོབས་དང་། ལམ་བཟོད་
པའི་སྟོབས་གོང་ནས་གོང་རུ་འཕེལ་བ་ལ་བྱ་དགོས་པ་འདྲའོ། །གསུམ་པ་ནི། ས་དང་པོར་
སྦྱིན་པའི་པར་ཕྱིན་ལྟག་པ་དང་། གཉིས་པར་ཚུལ་བྱིམས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྟག་པ་སོགས་པར་
ཕྱིན་ལྟག་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །ཁྱད་པར་བཞི་པ་ནི། ས་དང་པོར་འཛམ་བུ་སྤྱིང་ལ་དབང་
བ་དང་། གཉིས་པར་སྤྱིང་བཞི་ལ་དབང་པའི་རྒྱལ་པོར་སྦྱེ་བ་སོགས་རྣམ་སྤྱིན་གྱི་སྦྱེ་བ་
གོང་ནས་གོང་རུ་འཕེལ་བའོ། དེས་ན་ས་སོ་སོའི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་ལ་
སོགས་པའི་རུས་པ་དམན་མཚོག་གི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་ས་རྣམས་སོ་སོར་འཛོག་
ལ། ས་སོ་སོའི་སྐབས་ཀྱི་ཆེས་ཐོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱང་ས་དེ་དང་དེར་བསྐྱེད་གོས་པས།
མཉམ་གཞག་ཁོ་ན་ལ་མི་བྱའོ། །ས་སོ་སོར་འབྱེད་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱའི། འོན་དམ་པའི་ས་འདི་
རྣམས་ལ་རང་གི་ངོ་བོའི་དམིགས་རྣམ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་ནི་ཡོད་
པ་མིན་ཏེ། ས་བརྩུ་པའི་མདོ་ལས། ཇི་ལྟར་བར་སྤང་བྱ་རྒྱེས་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །བརྗོད་
པར་རུས་མ་ཡིན་ཞིང་མི་མཐོང་བ། །དེ་ལྟར་རྒྱལ་པའི་གྲས་ཀྱི་ས་ཀུན་ཡང་། །བརྗོད་མི་
རུས་ན་མཉམ་པར་ག་ལ་རུས། །ཞེས་བར་སྤང་གི་ནམ་མཁའ་ལ་བྱས་བཟོད་ཀྱང་། བྱི་
རྒྱུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངག་གིས་བརྗོད་པ་དང་། སྒྲོས་མཐོང་བ་མིན་
པ་བཞིན་རུ་བྱ་ལྟ་བུའི་དོན་དམ་པའི་ས་རྣམས་ཀྱིས། །ནམ་མཁའ་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཉིད་ལ་
བཟོད་ཀྱང་། དེའི་བཟོད་ཚུལ་འཕགས་པས་ཉམས་སུ་སྦྱང་བ་ཇི་བཞིན་པ་ནི། འཆད་པ་
པོ་འཕགས་པས་ཀྱང་བརྗོད་པར་མི་རུས་ན། ཉན་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཟིགས་པ་ཇི་བཞིན་
པ་མཉམ་པར་མི་རུས་པར་གསུངས་སོ། །

སེམས་བརྩེད་དང་པོ།

བྱང་སེམས་འཕགས་པའི་སའི་རྣམ་གཞག།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རབ་དགའ་སོགས་ས་ལྔ་བཤད་པ་དང་། ས་བྱག་པ་མངོན་ཏུ་
ཟུར་པ་བཤད་པ་དང་། རིང་ཏུ་སོང་བ་སོགས་ས་བཞི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྔ། ས་
དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་། ས་གཉིས་པ་རྒྱ་མ་མེད་པ་དང་། ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་
པ་དང་། ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་དང་། ས་ལྔ་པ་སྤྱང་དགའ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ། བྱང་བཞི་སའི་རོ་བོ་མདོར་བསྟན། བྱང་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན་རྒྱས་པར་བཤད།
སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྒྲོ་ནས་མཁུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ས་དང་པོ་ལ་གནས་
པའི་རྒྱལ་བའི་སྤྱན་པོ་སྤར་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས། འགྲོ་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་མཐོང་
བའི་རང་བཞིན་མེད་པ་སྤྱིར་རྗེའི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་བྱང་པར་ཏུ་བཟུང་བ་འདྲི་ཡི་སེམས་
གྲང་འགྲོ་བ་རྣམས། རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་སྤྱིར་རྗེ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་
ཏུ་ཟུར་ཅིང་། བྱང་སེམས་ཀྱན་ཏུ་བཟུང་པོའི་སྒྲོན་ལམ་གྱིས་དགེ་བ་རྣམས་རྟུ་བརྟུ་
པ། རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་པའི་མིང་ཅན་གཉིས་སུ་སྤང་བ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས། དེའི་འབྲས་
བྱ་ཡོན་ཏན་གྱི་གངས་ལ་སོགས་པས་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ལ། རྟུ་བརྟུ་གནས་པའི་བྱང་སེམས་
གྱི་དོན་དམ་པའི་སེམས་དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སེམས་དྲུང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་
ལ་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་སྒྲོན་ལམ་ཆེན་པོ་བཅུ་ལ་སོགས་པ། སྒྲོན་ལམ་
འབྲུམ་སྤག་གངས་མེད་པ་བཅུ་ས་དང་པོ་བས་འདེབས་པ་ནི། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྒྲོན་
ལམ་གྱི་ནང་ཏུ་འདུས་པས། སྒྲོན་ལམ་མ་ལུས་པ་བསྟུ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་ཙ་བར་ཀུན་ཏུ་བཟང་
པོའི་སྒྲོན་ལམ་བཀོད་དེ། བཟང་པོ་སྦྱོང་པའི་སྒྲོན་ལམ་མོ། །དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་འཇམ་
དཔལ་དཔལ་བོ་ཞེས་པའི་ཆོགས་བཅད་གཉིས་ནི། བསྟོ་བ་སྒྲ་ན་མེད་པར་བསྟོབ་བཏུས་
ལས་གསུངས་སོ། །འགྲེལ་པར་ཉན་ཐོས་སྦྱོར་ལམ་པ་འབྲས་བྱ་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པར་མི་
འདོད་པ་བཞིན་ཏུ། ས་དང་པོར་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འབྱུང་བར་འབྱུར་བའི་བྱང་སེམས་གྱི་མོས་

པས་སྟོན་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་ཆེན་པོ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་བསྐྱེད་པའི་སའོ། ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་སེམས་མ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་གྱི། སྦྱར་ན་དེ་ལས་དམའ་བ་ནས་བྱང་ཐྱ་མེད་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཡོད་པར་ལྷགས་འདིས་བྱང་བཞེད་པ་ནི། སྤར་བཤད་ཟིན་ལ། བསྐྱབ་བརྟུས་ལས་བྱང་། སོ་སོ་སྐྱེ་པོ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡོད་པར་མདོ་མང་པོས་བསྐྱབས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་བརྟགས་པ་བར་འདོད་པ་ནི་ལོག་པར་འཆད་སའོ། ཉེན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལས་སྟུན་གཅིག་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། འབྲས་བུ་དང་པོ་མ་ཐོབ་པའི་བར་རྣམས་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པར་མངོན་པ་ཀྲན་ལས་བརྟུས་ལས་བཤད་པས། དཔེ་མ་གྲུབ་བོ་སྟུམ་ན། རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་འཕགས་ལམ་ཐོབ་པ་ཉིད་ལ་འཛོག་པར་མངོན་པ་མཛོད་ལས་བཤད་ལ། ཀྲན་ལས་བརྟུས་ལས་སྤུ་མ་ལྟར་ཡང་བཤད་པས། ལྷགས་མི་མཐུན་པ་གཉིས་བྱང་བ་ལ་སྟོབ་དཔོན་འདི་མངོན་པ་མཛོད་ལྟར་བཞེད་དོ། འདི་ནི་མདོ་ཀྲན་ལས་བརྟུས་ལས། དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩལ་ཕྱ་རབ་ཀྱི་རྩལ་སྟེད་ལ། བསྐྱལ་པ་གསྐྱའི་ཁྲུང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་དུ། ཉི་མ་རེ་རེ་ཞིང་ལྟའི་ཟས་རོ་བརྒྱ་བ་དང་། ལྟའི་གོས་བྱིན་པ་བས། གཞན་ཞིག་གིས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་གཅིག་ལ། ཉིན་གཅིག་ཟན་གཅིག་བྱིན་ན་སྤུ་མ་བས་བསོད་ནམས་ཆེས་གྲངས་མེད་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། ཡང་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་སྤུ་མ་ལྟ་བུའི་གྲངས་ལ། སྤུ་མ་ལྟར་སྦྱིན་པ་བྱིན་པ་བས། བརྒྱད་པའི་གང་ཟག་གཅིག་ལ་ཉིན་གཅིག་ཟན་གཅིག་བྱིན་ན། སྤུ་མ་བས་བསོད་ནམས་ཆེས་གྲངས་མེད་པ་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་འབྲང་གཉིས་ནི་ཆོགས་སྦྱོར་གྱི་སྐབས་ཡིན་པར་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། རང་གི་རྒྱད་མཛོས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན། གཞན་གྱི་རྒྱད་ཐེལ་གྱིས་གནོན་པའི་ཡོན་ཏན། ས་དང་པོར་ལྷག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། འདྲ་པོ་ལ་གཉིས། ཡོན་ཏན་སོ་སོར་སྤྱེ་སྟེ་བཤད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་མདོར་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པའོ། འདྲ་པོ་ལ་གསུམ། དོན་ལྡན་གྱི་མཚན་འཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན། རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་

སོགས་བཞིའི་ཡོན་ཏན། ས་གོང་མ་གཞོན་པ་སོགས་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ནོ། །དང་པོ་ནི།
 ས་དང་པོ་ལ་ཞུགས་པ་དྲེ་ནུས་བཟུང་སྟེ་བྱང་སེམས་དྲེ་ནི་དོན་དམ་པའི་སེམས་དེ་སྟོབ་
 པར་གྱུར་པ་ཡིས། ཁོ་སྟེའི་ས་ལས་འདས་པའི་སྐབས་སུ་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔལ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྣམ་
 པ་གཞན་གྱིས་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེའི་ཆོ་དེ་བྱང་སེམས་འཕགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 རོ། །འགྲེལ་པར་དགོན་མཚོག་སྤྱིན་དངས་པ་ལས། སྦྱོར་ལམ་ཚས་མཚོག་ཆེན་པོ་པ་ལ།
 དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལའི་ས་ནི་མ་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས། བྱང་
 སེམས་བྱང་པར་བའི་མིང་གིས་བསྟན་པར་ཤེས་སོ། །ཤེར་ཕྱིན་ཉིས་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་པ་ལས།
 ཇི་ལྟར་ཤེས་ཤེན། མ་བྱང་བ་དང་ཡང་དག་པར་མ་བྱང་བ་དང་། ལོག་པ་དང་། དེ་
 དག་ཇི་ལྟར་བྱིས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་པོས་བཏགས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཇི་ལྟར་བྱིས་པ་སོ་སོའི་
 སྐྱེ་པོས་རྟེན་པ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན་པར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཞེས་བྱ་ལོ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཚས་འདི་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་འཕགས་པས་རྟེན་པ་ཇི་བཞིན་པ་
 དེ་ལྟར་རྟེན་པ་ཅིག །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་གསུངས་པ་ཡང་དོན་དམ་པའི་བྱང་སེམས་
 ལ་དགོངས་གྱི། སོ་སྟེལ་བྱང་སེམས་མཚན་ཉིད་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། གཞན་ཡང་ས་དང་པོ་ལ་གནས་པ་འདྲི་ནི་སོ་སྟེ་དང་ཉན་རང་གི་ས་
 ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་དང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་སའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་ངེས་པའི་
 ལམ་རྒྱུད་ལ་སྟེས་པའི་ཕྱིར་དྲེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་སུ་འུང་སྟེས་པ་སྟེ།
 ལམ་གཞན་དུ་མི་འགྲོ་བར་རང་གི་ལམ་དུ་རིགས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །ས་དང་པོ་འདྲི་ནི་
 གང་ཟག་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་
 དུ་མཐོང་བས། འཇིག་རྫ་དང་སྤ་རྒྱས་ཀྱི་ཐེ་ཚོམ་དང་། རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་བརྒྱལ་ཞུགས་
 མཚོག་འཛིན་གྱི་ཀྲུན་དུ་སྦྱོར་བ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤར་མི་སྟེལ་བའི་
 ཕྱིར་རོ། །དེས་ནི་དེ་གསུམ་གྱི་ས་བོན་སྤངས་པར་བསྟན་ལ། འཇིག་རྫ་ནི་མཐོང་སྤང་དུ་
 གྱུར་པ་ཀྲུན་བཏགས་ཡིན་གྱི་ལྷན་སྟེས་མིན་ནོ། །

འོ་ན་པ་མུས་ཀྱི་མཐོང་སྤང་གཞན་ཡང་སྤངས་པ་ལ། གསུམ་པོ་འདི་ཙམ་སྒྲིབ་པ་
 ཅི་ཡིན་སྟེ་ན། མདོ་སྡེ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་འཆད་པ་ལ་ལྷགས་
 གཉིས་ཡོད་ཀྱང་། ལེགས་པ་ནི་མཛོད་ལས། འགྲོ་མི་འདོད་དང་ལམ་ནོར་དང་། ལམ་
 ལ་ཐེ་ཚཇ་དེ་སྟེང་ཅིག རེ་པར་བཤོད་ལ་གེགས་བྱེད་པ། རྟེན་ལྗོངས་ཀྱི་གསུམ་བཟུང་
 རྟོ། ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་རོ། རྟེན་ལྗོངས་ཀྱི་འགྲོ་འདོད་པ་ལ་བར་ཆད་ཀྱི་གཙོ་
 བོ་གསུམ་སྟེ། འགྲོ་མི་འདོད་པ་དང་། ལམ་ནོར་བ་དང་། ལམ་ལ་ཐེ་ཚཇ་ཟེ་པའོ། རྟེ་
 བཞིན་ཏུ་ཐར་པར་བཤོད་པ་ལ་ཡང་བར་ཆད་ཀྱི་གཙོ་བོ་གསུམ་སྟེ། དང་པོས་ནི་ཐར་པ་
 ལ་སྒྲག་བས་དེར་འགྲོ་མི་འདོད་པ་དང་། གཉིས་པས་ནི་ལམ་གཞན་ལ་བཞེན་པས་ལམ་
 རྟོ་བ་དང་། གསུམ་པས་ནི་ལམ་ལ་ཐེ་ཚཇ་ཟེ་བས་གསུམ་བཟུང་རྟོ། བྱུང་ཚུབ་སེམས་
 དཔལ་ས་དང་པོ་བ་དྲེ་ནི་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རིགས་ངེས་པ་ལ་ཞུགས་པས། དེའི་འབྲས་
 རུའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་དང་། སའི་སྤང་བྱའི་སྒྲིན་དང་བྲལ་བས་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
 དགའ་བ་སྐྱེས་པས། རབ་ཏུ་དགའ་བ་མང་བའི་ཕྱིར། རྒྱལ་སྤྱོད་དེ་དགའ་བ་མཚན་ཏུ་
 ལྷུར་པ་འཆད་པ་ཡང་ཡིན་རོ། རབ་དགའ་ཁྱད་པར་ཏུ་འཕགས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ས་འདི་
 ལ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མི་གཅིག་པ་བརྟུ་ཀྱན་ནས་གཡོ་
 བར་རྟུས་པར་ལྷུར་པ་འདྲ་ཡིན་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། ས་དང་པོ་རྟུས་ས་གཉིས་པར་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ལ་སྒྲོ་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
 ཞིང་། ས་གོང་མར་རབ་ཏུ་འགྲོ་བར་འགྱུར་རོ། ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དྲེ་ཆེ་བྱང་སེམས་
 འདྲི་ཡི་ངན་འགྲོར་འགྲོ་བའི་ལམ་རྣམས་མཐུང་དག་འགྲག་པ་སྟེ་ཟད་པར་འགྱུར་རོ། འོ་
 ར་སྒྲོར་ལམ་བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་ངན་མོང་ཏུ་ལས་དབང་གིས་འགྲོ་མི་སྤྱིད་པ་མ་ཡིན་ནམ།
 ངན་འགྲོའི་ལམ་ཟད་པ་ས་འདི་ཐོབ་པ་ལ་ལྟོས་ཅི་དགོས་སྟེ་ན། བཟོད་པ་ཐོབ་ནས་ངན་
 འགྲོར་འགྲོ་མི་སྤྱིད་པ་ནི། དེར་འཁྲིད་པའི་ས་བོན་གཉེན་པོས་བཙོམ་པ་མིན་གྱི། རྟེན་མ་
 ཆང་བས་ཡིན་ཅིང་། འདིར་ནི་ས་བོན་གཉེན་པོས་བཙོམ་པ་ཡིན་ལ། ཀྱན་ལས་བཏུས་
 ལས་ཀྱང་ངན་འགྲོའི་ཕུང་ཁམས་སོགས་མཐོང་སྤང་ཏུ་བཤད་དོ། ས་དང་པོ་ཐོབ་པ་དྲེ་འི་

ཆེ་བྱང་མེམས་འདྲི་ཡི་སྟོ་སྟོ་སྟུ་བྱེད་སྟུ་སྟུ་གནས་སྐབས་ཐུམས་ཅན་ཟད་དོ། །གཉིས་པ་ནི།
མདྲོར་ན་རྒྱུ་ལྟར་འབྲས་གནས་བཞི་དང་འབྲས་ལ་ལྷུགས་པ་བཞིའི་དབྲ་བཙམ་ནས་
ཡས་བབྲངས་ན། བྲངས་བརྒྱད་པ་ཡིན་པས་འཕྲགས་པ་བརྒྱད་པ་རྒྱན་ཞུགས་ཞུགས་པ་
ལ། འཕགས་པའི་ཆོས་ཚོབ་པ་ལས་རང་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་སྤངས་པ་དང་། རྟོགས་
པའི་ཡོན་ཏན་འབྱུང་བར་འབྱུར་བ་བཞིན་རུ། བྱང་མེམས་འདྲི་ཡང་ས་དང་པོ་ཚོབ་པ་
ལས་རྒྱོན་ཟད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་འབྱུང་བ་བརྒྱད་པ་རྒྱུ་བ་དྲེ་ལྟར་ཉེ་བར་བརྟན་ནོ། །

ཀུལ་སྤལ་ཆེ་བ།

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ས་འདིར་ཉན་རང་རྣམས་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་
 པ་དང་། ས་བརྟན་པར་ཉན་རང་གཉིས་སྒོ་འོ་སྒོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་། དེ་ལྟར་
 གསུངས་པས་བྱལ་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལྟ་
 གཉིས་པ་སོགས་སུ་མ་ཟེད་སེམས་དྲུང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་གནས་པས་ཀྱང་། སྤུབ་
 པའི་དབང་པོའི་གསུང་ལས་སྟེན་པ་ཉན་ཐོས་དྲུང་བཅས་པའི་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི།
 ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྟིང་རྩེའི་བསྟོན་རྣམས་དྲག་གི་དབང་གིས་ཐམས་པར་
 བྱས་པ་ལྟེ་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ནས། དེ་དག་ལས་བསྟོན་རྣམས་རྣམ་པར་འཕེལ་བར་འཕྱུར་
 ཏེ། སར་བཤད་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་པར་རྣམས་ལས། ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་པར་གཞན་པ་
 ཅིག་ཡིན་ནོ། །འདི་ཡང་བྱམས་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལས། རིགས་ཀྱི་ཕྱ་འདི་ལྟ་ལྟེ་དཔེར་
 བ་ཀྱལ་པོའི་བྱ་སྟེན་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ། ཀྱལ་པོའི་མཆོན་དང་ལྷན་པ་ནི་སྒོན་པོའི་
 ཆོགས་ཀྱི་པོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། རིགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཆེ་བའི་དབང་
 གིས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཏོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལས་དང་པོ་པ་བྱང་ཆུབ་
 ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་རིང་པོ་མ་ལོན་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆོས་ཀྱི་ཀྱལ་པོའི་རིགས་
 སུ་སྟེན་པས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྟིང་རྩེའི་དབང་གིས་ཉན་ཐོས་དང་། རང་
 སངས་རྒྱས་ཡུན་རིང་དུ་ཆངས་པར་སྤྱད་པ་རྣམས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཏོ། །རིགས་ཀྱི་ཕྱ་

འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་སྤིང་གི་དབང་པོ་ཆེན་པོའི་ཕྱག་གུ་སྐྱེས་ནས་རིང་པོ་མ་
 ལོན་པའི་གཤོག་པའི་རྒྱུད་གི་ཤུགས་དང་། མིག་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་
 པ་དེ་ནི། དེ་ལས་གཞན་པའི་བྱའི་ཚོགས་མ་ལུས་པ་ཀས་པར་བྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་
 པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་རྒྱ་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔལ་བྱང་རྒྱལ་རྒྱ་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམ་མཁའ་སྤིང་གི་དབང་པོ་ཆེན་པོའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུད་རྒྱ་ཡང་དག་
 པར་བྱུང་བ། ནམ་མཁའ་སྤིང་གི་དབང་པོའི་ཕྱག་གུ་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་ཉིད་རྒྱ་སེམས་
 བསྐྱེད་པའི་གཤོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་པ་རོལ་གཞོན་པ་དང་། ལྷག་པའི་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་
 དག་པའི་མིག་གི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། བསྐྱལ་པ་བསྐྱེད་རྒྱ་རིས་པར་བྱུང་བའི་
 ཉན་ཐོས་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
 པ་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །འབྲེལ་བཤད་ལས་ལུང་དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་བརྟུན་ལས་བྱུང་བའི་
 སེམས་བསྐྱེད་ལ་འཆད་མོད་ཀྱང་། ལས་དང་པོ་བ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་ནས་རིང་རྒྱ་མ་
 ལོན་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བསྟོན་ནས་ཡིན་ལ། སྤར་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པ་ས་དང་པོ་ནས་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་། ལུང་ཐུ་
 ཕྱི་གཉིས་ཀ་ནི་དཔེ་སོ་སོ་བ་ཅུ་མ་གཏོགས་པ་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཅུ་བའི་
 ཆོག་ཀྱང་གསུམ་ཀྱི་དོན་ཡང་མདོ་དེའི་དོན་བསྟུས་པར་སྤར་བའི་ཕྱིར་དང་། ལྷག་པའི་
 བསམ་པ་དག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ནི་ས་དང་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་མདོ་སྟེ་རྒྱལ་ལ་སོགས་པ་
 མང་པོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་བྱང་སེམས་སོ་སྐྱེའི་ཀྱན་རྒྱུ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས།
 ཉན་རང་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་མི་འདོད་དམ་སྟུམ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།
 རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་རྫོ་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཆག་ཀྱང་གསེར་གྱི་རྒྱན་བྱང་པར་རྒྱ་
 འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཅིང་། རྫོ་རྩེ་རིན་པོ་ཆེའི་མིང་ཡང་མི་འདོར་ལ།
 དབུལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་པར་སྒྲིག་གོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་བཞིན་རྒྱ་ཐམས་ཅད་མཁུན་
 པར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་རྫོ་རྩེ་རིན་པོ་ཆེ་ནན་ཏན་དང་བྲལ་ཡང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་གསེར་གྱི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ཅིང་། བྱང་རྒྱལ་

སེམས་དཔའི་མིང་ཡང་མི་འདྲར་ལ་འཁོར་བའི་དབུ་ལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནམ་པར་སྒྲིག་གོ། ཞེས་གསུངས་ལ་མདོ་འདི་བསྟན་བརླགས་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱོང་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་ཡང་བརྟན་པར་མི་བྱ་བའི་ཤེས་བྱེད་ཏུ་བྱངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་ཐོབ་པ་ལ་སེམས་བསྦྱོང་སྦྱོང་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དབུ་མ་རིང་སོང་།

གཉིས་པ་ནི། བྱང་སེམས་ས་དང་པོ་བ་དྲེ་ནི། ས་རིང་ཏུ་སོང་བར་སོན་པ་ན། ཀྱན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གིས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་མ་ཟད། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྦྱོང་གི་སྒྲོ་ཡི་སྒྲོབས་གིས་ཀྱང་། ཉན་རང་ནམས་ལྷག་པར་ཏེ་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ནི་ས་བརྩ་པའི་མདོ་ལས། གྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་པོའི་རིགས་སུ་སྦྱེས་པའི་རྒྱལ་པོའི་བུ་རྒྱལ་པོའི་མཚན་དང་ལྡན་པ་ནི། སྦྱེས་པ་ཅམ་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་བྱན་གྱིས་སྒྲོན་པོའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་གྱི། རང་གི་སྒྲོའི་སྒྲོབས་གིས་ནམ་པར་དབྱད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། འཛམ་དེ་ནར་སོན་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་རང་གི་སྒྲོའི་སྒྲོབས་བསྦྱོང་པས། སྒྲོན་པོའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ནི་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ། གྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་དེ་བཞིན་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་། སེམས་བསྦྱོང་མ་ཐག་ཏུ་ལྷག་པའི་བསམ་པའི་ཆེ་བ་ཉིད་གྱིས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་གྱི། རང་གི་སྒྲོའི་སྒྲོབས་གིས་ནམ་པར་དབྱད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བརྩལ་པ་འདི་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། རང་གི་ཡུལ་ཤེས་པའི་ཆེ་བ་ལ་གནས་པས། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་ཤིན་ཏུ་འདས་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། སེམས་བསྦྱོང་མ་ཐག་ཏུ་ཞེས་པ་ནི་ས་དང་པོའི་སྒྲུབས་ཡིན་པས། ལྷག་པའི་བསམ་པ་དག་པའི་སེམས་བསྦྱོང་པའོ། དེ་ལྟར་ན་ས་རིང་ཏུ་སོང་བ་ཁོ་ན་ནས་བཟུང་ནས། བྱང་སེམས་གིས་རང་གི་སྒྲོའི་སྒྲོབས་བསྦྱོང་པས་ཀྱང་། ཉན་རང་ནམས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་གྱི། ས་ཏུག་པ་མན་ཆད་ཏུ་ནི་སྒྲོའི་སྒྲོབས་

གྱིས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཉན་རང་གི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པའི་དོན་
ནི། དེ་གཉིས་སྟོས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པའི་དོན་ཡིན་པར་འགྲེལ་པའི་དོན་བསྟུས་ལས་ཤེས་
སོ། སྟོན་སྟོབས་འཆད་པ་ན་རང་གི་ཡུལ་ཤེས་པའི་ཆེ་བ་ལ་གནས་པས། ཞེས་པ་ནི་བྱང་
སེམས་རང་གི་ཡུལ་འགོག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཤེས་པའི་ཆེ་བའོ། །

དོན་འདི་ལ་ཁ་ཅིག་རྒྱག་པ་མན་ཆད་དང་། བརྟན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་ཁྱད་
མེད་ཀྱང་། ཡེ་ཤེས་དང་པོ་རྣམས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་སྟོང་བའི་རུས་པ་མེད་ལ། བརྟན་པའི་ཡེ་
ཤེས་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་སྟོང་བའི་རུས་པ་ཡོད་པས། སྟོན་སྟོབས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་མི་གཞོན་ཡོད་
དོ། ཞེས་པ་དང་། ཡང་བརྟན་པ་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་ཐོད་ཀླལ་རུ་འཇུག་རུས་པས་
ཞེས་པ་དང་། བརྟན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཕྱིར་མི་སྟོག་པའི་ས་བརྒྱད་པ་ལ་མངོན་རུ་སྟོགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་སུ་འདུག་པས། སྟོས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེའི་དང་པོ་ནི་མི་
རིགས་ཏེ་ཡུགས་འདིས་ནི། གང་ཟག་བདེན་འཛིན་ཐམས་ཅད་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་
པར་བཞེད་ལ། དེ་སྤར་མི་སྤྱེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་བ་ལ། དེ་དག་གི་ས་པོན་ཟད་དགོས་
ཤིང་། སྤངས་པ་དེ་ཡང་དག་བཅོམ་པ་གཉིས་དང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པས། བདེན་འཛིན་
གྱི་ས་པོན་སྟོང་བ་ནི་ཤེས་སྒྲིབ་སྟོང་བ་མིན་ནོ། །ས་པོན་དེ་ལས་གཞན་པའི་བག་ཆགས་
ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཤེས་སྒྲིབ་རུ་འཛོག་པ་ནི། ས་བརྒྱད་པ་མ་ཐོབ་བར་རུ་སྟོང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དེས་ན་ཡུགས་འདི་ལ་བདེན་འཛིན་ཤེས་སྒྲིབ་རུ་འཛོག་པའི་ཡུགས་གྱིས། དེ་ལ་ཤེས་
སྒྲིབ་ཆུང་འཕྲིང་ཆེན་པོ་དགུར་བྱས་ནས། ས་གཉིས་པ་སོགས་སྟོམ་ལམ་དགུས་སྟོང་བའི་
རྣམ་གཞག་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། ད་རུང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ་
ཐོད་ཀླལ་ཞེས་པ་ལ་ནི། བརྟན་པ་ལས་སྡེལ་ཞི་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་བས། རིམ་པ་འཆོལ་
བ་ལ་ཟེར་ཞིང་། འདིར་དེའི་སྟོན་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་འཇུག་པ་རྒྱག་པ་མན་ཆད་ལ་མེད་
ཅིང་བརྟན་པ་ནས་ཡོད་པ་ལ་ཤེས་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ།
དེ་ལ་ནི་རྒྱག་པ་མན་ཆད་དང་བརྟན་པ་ལ་རྟོགས་པས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་མི་གཞོན་གྱི་རྒྱ་
མཚན་ལ། ད་རུང་དོགས་པ་མ་ཆོད་པས་ཚུད་གཞི་རྟགས་སུ་བཞོད་པ་དང་འདྲ་བའི་

མྱིར་རོ། །འགྲེལ་བཤད་ལས་ས་བདུན་པར་ཁོ་པོ་ལམ་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ་སྐྱམ་པའི་རྣམ་
 རྟོག་ཡོད་པས་ཚུལ་བ་དང་བཅས་ལ། མདོ་ལ་སོགས་པའི་ཚས་ཀྱི་མཚན་མ་མངོན་དུ་མི་
 བྱེད་པས། མཚན་མ་མེད་པའི་ལམ་ཐོབ་ཅིང་། རྟུག་པ་མན་ཆད་དང་ཉན་རང་རྣམས་
 ལ་མཚན་མེད་དེ་མེད་པས། སློས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་གསུངས་ཀྱང་། འདི་ལ་དེ་ཁོ་ན་
 ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་སྤང་ནས་བྱུང་པར་གཞག་དགོས་པར་སྤང་ངོ་། །དེ་ཡང་ཡང་དག་
 པའི་མཐའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་ལྡང་གི་སྐྱོ་ནས་ཡིན་ཏེ། ས་བདུན་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་
 པ་ལྟར་སེམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་འགོག་པ་ཡང་དག་མཐའ་ལ་འཇུག་ལྡང་བྱེད་པ་ས་
 འདི་ནས་རུས་ལ། ས་འོག་མར་མི་རུས་པར་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞིས་བདག་གི་སྒྲུ་མ་
 དམ་པ་གསུང་བ་ལྟར་ལེགས་ཏེ། མོས་སྤྱོད་དུ་སེམས་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་རོ་གཅིག་
 ཏུ་མ་སོང་བའི་སྤྱོད་ཉིད་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་རུས་བྱང་བྱར་འཇུག་ལྡང་བྱེད་པ་མི་དཀའ་
 ཡང་། སེམས་དང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་རྩ་ལ་རྩ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་སོང་བའི་འཕགས་
 པའི་སྐབས་སུ། འཇུག་ལྡང་གི་ཚུལ་དེ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བའི་མྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ས་དང་པོའི་
 ཡོན་ཏན་གྱི་སྐབས་སུ། ས་བདུན་པར་ཉན་རང་སློས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་འཆད་པ་འདི་
 སྐབས་ལ་མ་བབ་པོ་སྐྱམ་ན། སྐབས་འཚུལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། འདིར་ས་དང་པོ་སོགས་ཀྱི་
 བཤད་པ་ནི། མདོ་ཕྱེས་བརྩུ་པ་ལ་བཞེན་ནས་འཆད་ལ། མདོ་དེར་ས་དང་པོ་ལ་གནས་
 པས་ཉན་རང་རྣམས་ཀྱན་རྒྱུ་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་། དོན་དམ་
 སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐྱོ་ནས་ཟིལ་གྱིས་མི་གཞོན་པའི་བྱུང་པར་ལེགས་པར་སྐྱེ་ནས་གསུངས་ལ།
 དེའི་ཆོས་གང་ནས་རྟོགས་པས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་སྐྱམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བ་བསལ་བའི་མྱིར་
 ཏུ། ས་བདུན་པ་ནས་རྟོགས་པས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་གསུངས་པ་དེ་ཉིད། གཞུང་འདིར་
 ཡང་བཀོད་པ་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་ཡང་སྐབས་ལ་བབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

འགྲེལ་བ་མཛད་པའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལ་གསུམ། ས་བརྩུ་པའི་མདོས་ཉན་རང་ལ་ཚས་རང་བཞིན་མེད་པར་

རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དང་། དེ་སྐབ་པའི་ཁྲུངས་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འབྲེལ་པ་མཛད་པའི་དགོངས་པ་གསལ་བར་བཤད་པ་དང་། དེ་ཉིད་སྟོང་འཇུག་གི་ལྷགས་སྤྱུང་བསྟན་པ་འོ། །དང་པོ་ནི། ས་བརྩ་པ་ལས་ས་རྩག་པ་མན་ཆད་ཏུ་རྟོགས་པའི་སྟོན་ས། ཉན་རང་རྣམས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་མི་ལྷས་པར་གསུངས་པའི་ལུང་འདི་ལས་ནི། ཉན་རང་རྣམས་ལ་ཡང་ཆོས་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པ་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསལ་བར་ངེས་ཏེ། དེ་གཉིས་ལ་ཤེས་རབ་དེ་མེད་ན་འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ནི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་སྤྲིད་ཅེ་མ་གཏོགས་པའི་ས་ལ་འདྲོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་དྲང་སྟོང་རྣམས་བཞིན་ཏུ། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་དེ་དག་ཀྱང་དོན་དམ་པའི་མེས་དང་པོ་བསྐྱེད་པས་ཀྱང་། རྟོགས་པའི་སྟོན་ས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་འགྱུར་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཕྱི་རོལ་ལུ་སྟེགས་བྱེད་བཞིན་ཏུ་ཉན་རང་གིས་ཁམས་གསུམ་ན་སྟོང་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཐམས་ཅད་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ནི། སྟོང་ཉིད་ལེགས་པར་རྟོགས་ནས་གོམས་པ་མེད་ན། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པར་བྱེད་མི་ལྷས་པ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ནི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དང་འདྲ་བར་བསྟན་ནོ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་བྲལ་ན། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་སྤང་པོ་ལ་བདེན་པར་དམིགས་པས། སྟོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པ་རྟོགས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། བདག་དང་གང་ཟག་ཏུ་འདོགས་པའི་གཞི། སྤང་པོ་ལ་བདེན་པར་དམིགས་པའི་ལྷལ་སྟུང་སྟུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་གང་གས་གཞི་སྤང་པོ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཞེན་ལྷལ་སྟུན་མ་ཕྱིན་ན། བཏགས་ཆོས་གང་ཟག་ལ་བདེན་པར་འཇིན་པའི་ཞེན་ལྷལ་ཡང་སྟུན་མི་ཕྱིན་པས། གང་ཟག་བདེན་མེད་ཏུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྟོགས་པ་མ་རྟོགས་པར་བསྟན་ནོ། །

དེ་ལྟར་སྤང་བཤད་པ་དེ་དག་གི་དོན་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་ལ། ལྷགས་འདི་དང་ནི་བ་ལྟའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལེགས་པར་མ་ཤོད་སྤང་བས། འདིའི་མཐའ་

བཅད་པ་ལ་དོགས་པ་སྐྱེ་ཚུལ་དང་། དེ་མེལ་ཚུལ་གཏན་ལ་ཕབ་ན། གལ་ཏེ་གང་ཟག་
རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་ཐུང་ཡོད་ཀྱང་པོ་དང་པོ་གཅིག་ཏུ་མེད་པ་དང་། དེ་ལས་ཐ་དད་པས་
སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་བདག་མེད་དང་། མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་ཆོད་མས་གཏན་ལ་
ཕེབས་པ་ནི་ངེས་པར་འོང་ལ། དེ་བྱུང་བ་ན་དེའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་རྣམས་ཀྱིས། དེ་ལ་
ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཡང་འོང་རོ། །དེ་བྱས་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དེ་མངོན་
སྤྱུང་ཏུ་རྟོགས་པ་འོང་བ་ནི། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སྤྱུང་ཐུབ་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲུབ་
བོ། །དེ་ལྟར་ན་དེ་རྟོགས་པའི་མཐོང་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ཀྱང་བརྟགས་རྣམས་སྤོང་བ་
འབྲུབ་བོ། །དེ་བྱུབ་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མངོན་སྤྱུང་ཏུ་མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་
པའི་སྒྲོམ་ལམ་ཡང་འབྲུབ་པས། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱང་སྤོང་རུས་པས། ཉོན་མོངས་
པའི་ཟག་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པ་འབྲུབ་པས་སྤོང་ཉིད་མ་རྟོགས་ཀྱང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་
ཕྱ་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤོང་བར་རུས་ཏེ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་ཏུ་
མཐོང་སྒྲོམ་གཉིས་ཀྱིས་སྤངས་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་སྤོང་ཚུལ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེས་ན་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་སྒྲོམ་པའི་ལམ་གྱིས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་
པར་རུས་སོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མ་རྟེན་ཀྱང་མི་རྟག་
སོགས་བཅུ་དྲུག་ཆོད་མས་གཏན་ལ་ཕེབས་པ་དང་། དེའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་དེ་
བརྩོན་པ་ཆེན་པོས་སྒྲོམ་པ་དང་། བསྒྲོམས་པ་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་
མངོན་སྤྱུང་ཏུ་མཐོང་བ་དང་། མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པ་ནི་མི་འོང་ཞེས་ཁོ་པོ་ཅག་
མི་སྤྱོད། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། དེ་འདྲ་བའི་ལམ་དེ་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མཚན་ཉིད་རྟོགས་
པར་རྟོགས་པ་མིན་པས། ལམ་དེ་མཐོང་ལམ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་སྒྲོམ་ལམ་
ཏུ་མི་འདོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་མཐོང་སྤང་དང་། སྒྲོམ་སྤང་གང་གི་ཡང་ས་བོན་སྤོང་མི་རུས་
པས། ལམ་དེ་མཐོང་ལམ་དང་སྒྲོམ་ལམ་ཏུ་བཤད་པ་དང་། སྤང་བྱ་གཉིས་ས་བོན་དང་
བཅས་པ་སྤོང་བར་བཤད་པ་དང་། ལམ་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཐར་དག་བཅོམ་པ་འཐོབ་པར་

བཤད་པ་ནི། གྲང་བའི་དོན་རྒྱ་འགྲེལ་བའི་ལུགས་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སེམས་ཅམ་པས་རྩལ་
 ཆ་མེད་དང་། དེ་བསགས་པའི་ཕྱི་དོན་དང་། དེ་ལས་རྩལ་ཐ་དད་པའི་འཛིན་པ་གཉིས་
 བཀག་པ་ཡང་ཆད་མས་འབྲུབ་ཅིང་། དེས་འདུལ་བའི་གདུལ་བྱས་རིང་རྒྱ་གོམས་པར་
 བྱས་ན། དོན་དེ་མངོན་སུམ་རྒྱ་མཐོང་བ་དང་། མཐོང་ཟིན་གོམས་པར་བྱེད་པ་འབྲུབ་
 རྒྱ་ཆུག་ཀྱང་། དེའི་སྟེང་ནས་ས་བརྩུ་དང་། ལམ་ཕྱི་མ་གསུམ་བཞེད་པ་དབུ་མ་པས་གྲང་
 དོན་རྒྱ་འགྲེལ་བ་བཞིན་ནོ། །མི་རྟག་སོགས་བརྩུག་སྟོན་པ་ཡིན་ཀྱང་། སྤར་བཤད་
 པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཉིད་ཉོན་མོངས་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་རྒྱ་
 འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཀྱན་ལས་བརྒྱས་ལས། བདག་མེད་པའི་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་སྟོང་
 ལ། རྣམ་པ་ལྷག་མ་རྣམས་དེ་ཡོངས་སུ་སྟོང་བའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་
 ལས་ཀྱང་། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བུས་གྲོལ་འབྱུང་གི། སྟོན་པ་ལྷག་མ་དེ་དོན་ཡིན། ཞེས་སྤར་
 དང་མཐུན་པར་གསུངས་པས་སོ། །སྟོང་ཉིད་ལྟ་བ་ཞེས་པའི་ཆོག་ཅམ་ལ་འབྲུལ་ནས། རྒྱ་
 གར་བ་འགའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་དེ་ཞོན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་ལ་འདོད་པ་ནི་དོན་མིན་པས།
 གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྩལ་ཡོད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་ནོ། །ལམ་དེས་ཉོན་མོངས་
 ཀྱི་ས་བོན་སྟོང་མི་རུས་ཀྱང་། ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་པ་ནི་རེ་ཞིག་འགོག་རུས་ཏེ། ཕྱི་
 རོལ་པ་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས། ཅི་ཡང་མེད་པ་མན་ཆད་ཀྱི་
 ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྟོང་བར་མངོན་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་འདོད་དགོས་ན། སྤར་
 ཀྱི་ལམ་གྱིས་མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་སྟོང་རུས་པ་ལྟ་ཅི་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉོན་མོངས་མངོན་
 གྱུར་སྟོང་ཞེས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱང་། མངོན་པ་གཉིས་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་དམིགས་
 རྣམ་ཅན་གྱི་ཉོན་མོངས་ཡིན་གྱི། ལུགས་འདིས་བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་
 པར་བཤད་པ་དང་། དེའི་དབང་རྒྱ་བྱས་པའི་ལྟ་བ་དང་ལྟ་མིན་གྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་པ་
 ལས་བཤད་ཚུལ་ལས་གཞན་རྣམས་ནི་མངོན་གྱུར་ཡང་སྟོང་བར་མི་རུས་སོ། །མངོན་པ་
 བས་བཤད་པའི་སྤྲིད་ཅེའི་སས་བསྐྱས་པའི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར། ཞི་རགས་ཀྱི་རྣམ་པ་
 ཅན་གྱིས་སྟོང་མི་རུས་ཀྱང་། སྤར་བཤད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རགས་པ་རྟོགས་

པའི་ལམ་ལ་གོམས་པར་བྱས་པས་སྤྱང་རུས་སོ། །དེ་དག་གིས་ནི་འགྲེལ་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
རྟོགས་པ་དང་བྲལ་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་སྤྱང་གཉེན་ཏུ་བཤད་པའི་ལམ་རྣམས། ཞིརགས་
ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལམ་དང་འདྲ་བ་དང་། ཕྱི་རོལ་པ་བཞིན་ཏུ་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་
སྤྱང་མི་རུས་པར་གསུངས་པ་རྣམས་གསལ་བར་བསྟན་ནོ། །

དེ་ཉིད་སྤྱང་འཇུག་གི་ལུགས་སུ་བསྟན་པ།

གཉིས་པ་ནི། འདི་ནི་རྒྱལ་སྤྱས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷ་ཡང་བཞེད་དེ། སྤྱང་འཇུག་ལས།
བདེན་པ་མཐོང་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི། སྤྱང་ཉིད་མཐོང་བས་ཅི་ཞིག་བྱ། ཞེས་བདེན་
བཞི་མི་རྟག་སོགས་བརྩུ་བྱག་མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས། ཉོན་མོངས་ལས་གྲོལ་བར་འགྱུར་
བས། ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་དོན་ཏུ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྤྱང་ཉིད་མཐོང་བ་མི་དགོས་
སོ། ཞེས་པའི་ལན་ཏུ། གང་ཕྱིར་ལུང་ལས་ལམ་འདི་ནི། མེད་པར་བྱང་ཆུབ་མེད་པར་
གསུངས། ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱབ་པས་སྤྱང་པར་མཐོང་བའི་ལམ་འདི་མེད་པར། བྱང་
ཆུབ་གསུམ་གང་ཡང་ཐོབ་པ་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། གསུངས་ཆུལ་ནི་སྤྱང་འཇུག་འགྲེལ་
ཆེན་ལས། ལུམ་གྱི་མདོ་ལས་དངོས་པོའི་འདུ་ཤེས་ཅན་ལ་ཐར་པ་མེད་པ་དང་། ཏུས་
གསུམ་གའི་རྒྱུ་ཞུགས་ནས་རང་རྒྱལ་གྱི་བར་རྣམས་ཤེར་ཕྱིན་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་
ཐོབ་པར་གསུངས་པ་དངས་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི། སྤྱ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་རྒྱང་པ་ལ་བྱེད་
པ་དོན་མིན་ནོ། །དེ་ནས་བསྟན་ཅ་དག་སྤྱང་ཉིད་ཡིན་ན། ཞེས་པའི་རྟག་པ་བཞིས་
སེམས་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་དང་བཅས་པའི་ལམ་གྱིས་སྤྱང་འདས་མི་འཐོབ་པར་
ཡང་བསྟན་ནོ། །དེ་ནས་ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་གྲོལ་ན་དེའི། དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེ་འགྱུར་
རོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པས་གྲོལ་ན་ཞེས་པ་ནི། ཕྱགས་སུ་མའི་ལུགས་
བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་དོན་ནི། བདེན་པ་མཐོང་བས་གྲོལ་འགྱུར་གྱི། ཞེས་བཤད་པ་
བཞིན་ཏུ་མི་རྟག་སོགས་བརྩུ་བྱག་གི་ལམ་བསྟོམས་པས། ཉོན་མོངས་སྤངས་ཏེ་གྲོལ་བ་
འཐོབ་ན་ཞེས་བཤད་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། སྤྱབས་འདིར་མི་རྟག་སོགས་ཏུ་བྱག་གི་ལམ་ཅམ་གྱིས་

ཉེན་མོངས་ལས་གྲོལ་བ་འཛོལ་མི་འཛོལ་ལ་རྩྭ་པའི་ཕྱིར་དང་། བདེན་པ་མཐོང་བས་
 ཞེས་སོགས་ཀྱི་རྩྭ་པ་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་
 གི་ལམ་ཅམ་གྱིས་ཉེན་མོངས་ཟད་པར་རུས་པ་ཁས་བླངས་ནས། དེས་སྟུག་བསྐལ་ཐམས་
 ཅད་ལས་གྲོལ་བ་མིན་ནོ་ཞེས་འཆད་པ་ནི་འདྲི་དོན་གཏན་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ལམ་དེས་
 ཉེན་ཐོས་སྡེ་པ་གཉིས་དང་ཐུན་མོང་བའི་ཉེན་མོངས་སུ་བཞག་པ་རྣམས། སྐར་བཤད་
 པ་ལྟར་གྱི་ལམ་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་པས། རེ་ཞིག་མངོན་གྱུར་དུ་རྒྱ་བ་མེད་པའི་ཆོ། ཉེན་
 མོངས་ཟད་པའི་གྲོལ་པ་ཐོབ་པར་འཛོག་ན། ཉེན་མོངས་མངོན་གྱུར་ཅམ་རེ་ཞིག་སྤངས་
 པ་དེའི་དེ་མ་ཐག་དུ་ཟག་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པའི་གྲོལ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་
 འགོག་པ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲི་དང་པར་མི་རུས་པ་ནི། ཉེན་མོངས་མེད་ཀྱང་དེ་
 དག་ལ། །ལས་ཀྱི་རུས་པ་མཐོང་བ་ཡིན། ཞེས་ཉེན་མོངས་མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་མེད་
 ཀྱང་། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡང་སྤྲིད་ཕྱི་མ་འཕེན་པའི་རུས་པ་མཐོང་བས་སོ། །ཞེས་པས་
 རྟོན་ནོ། །གཞུང་དེ་རྣམས་ནི་དེ་ལྟར་བཤད་དགོས་ཀྱི། འགྲེལ་བ་འགའ་ཞིག་དང་བོད་
 རྣམས། ཉེན་མོངས་མེད་ཀྱང་མོ་གལ་གྱི་སྤྱད་དང་། འཕགས་པ་སོར་བྱེད་ཅན་ལ་སོགས་པ་
 ལ་སྡོན་སོ་སྟེའི་རུས་སུ་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་སུས་སྟུག་བསྐལ་འབྱིན་པ་མཐོང་བས།
 དེ་མ་ཐག་དུ་གྲོལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལྟར་མི་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་ཆོ་འདྲི་སྟུག་བསྐལ་
 རྐྱེད་པའི་རུས་པ་མིན་གྱི། ལས་ཀྱིས་ཡང་སྤྲིད་ཕྱི་མ་འཕེན་པའི་རུས་པ་མི་རྟོག་པས་གྲོལ་
 བ་མེད་དོ། །ཞེས་རྟོན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྟོང་པ་ཉིད་དང་བྲལ་བའི་སེམས། འགགས་
 པ་སྤྲར་ཡང་རྒྱུ་འགྱུར་ཏེ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་རྟོམས་འཇུག་བཞིན། ཞེས་གསུངས་ཏེ་
 དེའི་དོན་རྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་དང་བྲལ་ན། ལམ་གཞན་བསྐྱོམས་པས་ཉེན་མོངས་
 དང་བཅས་པའི་སེམས་རེ་ཞིག་འགགས་ཀྱང་། གཏན་ནས་ལོག་པ་མིན་པས་སྤྲར་ཡང་
 ཉེན་མོངས་མངོན་གྱུར་དུ་སྟེ་བས། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་མི་འཆད་
 ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཉེན་མོངས་དང་བཅས་པའི་སེམས་རེ་ཞིག་འགགས་པ་
 འོང་བར་བསྟན་པ་ནི། སྐར་བཤད་པ་ལྟར་ཉེན་མོངས་མངོན་གྱུར་སྤངས་པ་རེ་ཞིག་འོང་

བའི་དོན་ནོ། །ལས་ཀྱི་རྒྱས་པ་མཐོང་བ་ཡིན། ཞེས་པའི་ལན་དུ། རེ་ཞིག་ཉེར་ལེན་སྲིད་
 པ་ནི། མེད་ཅེས་ངེས་པ་ཉིད་ཅེ་ན། ཞེས་ཡང་སྲིད་ལེན་པའི་སྲིད་པ་ལམ་དེས་ཟད་པར་
 གྱེད་པས། ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡང་སྲིད་སྲི་མ་མི་ལེན་པར་ངེས་པ་ཉིད་དོ། ཞེས་པའི་
 ལན་དུ། སྲིད་འདི་ཉོན་མོངས་ཅན་མིན་ཡང་། །ཀྱན་མོངས་བཞིན་དུ་ཅི་སྟེ་མེད། ཅེས་
 བ་རོལ་པོས་ཀྱན་མོངས་མི་ཤེས་པ་ལ། མངོན་པ་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཉོན་མོངས་ཡིན་
 པ་ཞིག་དང་། དེ་མིན་པ་གཉིས་འདོད་པ་བཞིན་དུ། སྲིད་པ་ཡང་མངོན་པ་ནས་བཤད་
 པ་ལྟར་གྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཡིན་པ་ཅིག་དང་མིན་པ་ཅིག་ཀྱང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་འདོད། ཅེས་
 གསུངས་སོ། །དེ་ནི་སྟེ་པ་གཉིས་དང་ཐེག་ཆེན་པ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་གྲགས་པ་ལྟར་གྱི་ཉོན་
 མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྲིད་པ་ཡོད་པར་སྟོན་གྱི་རང་ལྷགས་གྱིས་སྲིད་པ་དེ། ཉོན་མོངས་
 ཅན་དུ་མི་འདོད་པ་མིན་ནོ། །དེས་ན་གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་རྣམས་ཡོད་དུ་འཛིན་པའི་
 བདག་འཛིན་གྱིས་དྲངས་པའི་སྲིད་པ་མངོན་གྱུར་པ་རེ་ཞིག་སྤངས་ཀྱང་། གང་ཟག་དོ་
 བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་འཛིན་ལྟས་དྲངས་པའི་སྲིད་པ་ཅི་སྟེ་མེད་ཅེས་པ་ཡིན་
 པས། སྤར་བཤད་པའི་མངོན་གྱུར་སྤངས་པ་ལ་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་འཛིན་ལྟ་དང་
 སྲིད་པ་མངོན་གྱུར་པ་ཡང་མི་སྟོག་སོ། །གལ་ཏེ་ལྷགས་དེ་གཉིས་ཀའི་ཉོན་མོངས་མངོན་
 གྱུར་པ་སྤངས་ན། གཉིས་ཀའི་ས་པོན་མ་སྤངས་པར་ནི་འདྲ་ལ། མངོན་གྱུར་ཡོད་མེད་
 ལ་བྱད་མ་བྱད་ན། སྲིད་པ་ལ་བྱད་པར་ཕྱེ་བ་དོན་མེད་དོ། །ཆོར་བའི་ཁྱེན་གྱིས་སྲིད་
 པ་ཡིན། །ཆོར་བ་དེ་དག་ལ་ཡང་ཡོད། ཅེས་གསུངས་པས་ནི་ལམ་གཞན་གྱིས་ཉོན་
 མོངས་མངོན་གྱུར་པ་གཞན་སྤངས་པ་ལ། སྲིད་པ་མི་སྟོག་པའི་རྒྱ་མཚན་སྟོན་ཏེ། དེ་ཁོ་
 བ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དང་བལ་ན། ཆོར་བ་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་རུང་ཟད་
 ཀྱང་མི་སྟོང་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཆོར་བ་བདེ་བ་སྦྱེས་པ་ན་མི་འབྲལ་བར་སྲིད་པ་དང་། ཆོར་བ་
 རྒྱག་བསྐལ་སྦྱེས་པ་ན་འབྲལ་འདོད་ཀྱི་སྲིད་པ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་སྦྱེ་སྟེ། མཐུན་སྦྱེན་ཆང་ཞིང་
 འགལ་སྦྱེན་མེད་པའི་རྒྱ་ལས་འབྲས་སུ་སྦྱེ་བར་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རང་ལྷགས་ཀྱི་ཆོར་
 བ་ལ་སྲིད་པ་སྟོག་ལྷགས་ནི། གང་ཆོ་ཆོར་པོ་འགལ་མེད་ཅིང་། །ཆོར་བའང་ཡོད་པ་མ་

ཡིན་པ། །དེ་ཆོ་གནས་སྐབས་འདི་མཐོང་ནས། སྲིད་པ་ཅི་ཕྱིར་ལྟོག་མི་འགྱུར། །ཞེས་
སྟོང་འཇུག་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། ཆོར་བ་པོ་དང་ཆོར་བ་འགའ་ཡང་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་མཐོང་བ་གོམས་ན། སྲིད་པ་ལྟོག་པར་བསྟན་པས། དེ་འདྲ་བའི་
ལམ་མེད་ན་སྲིད་པ་ཐམས་ཅད་ཅི་ཕྱིར་ལྟོག་ཅེས་པར་ཡང་སྟོན་ནོ། །འདི་ནི་རིགས་
པ་རྒྱག་ཅུ་པ་ལས། གནས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ལྡན་ལ། །ཉོན་མོངས་རྒྱག་ཆེན་ཅིས་
མི་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནོ། །ཆོར་བ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྲིད་པ་ཡོད་
པར་གསུངས་པ་ལ། རྒྱ་ཡོད་པས་འབྲས་རྒྱ་ཡོད་པར་སྐྱབ་མི་རུས་པས་ལེགས་པ་མིན་
ཞེས་འཆད་པ་དང་། ཅེགས་དབང་ཕྱག་སེང་གེས་སྟོང་འཇུག་འགོག་པ་ནི། ཉན་ཐོས་ལ་
ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟགས་པ་ཡོད་མེད་གཉིས་བོད་ན་ཕྱི་མ་གྲགས་ཆེ་ཞིང་། ལྷགས་དེ་
ལ་གོམས་པ་ཤས་ཆེ་བ་དང་། ཕྱགས་དང་པོའི་ལྷང་རིགས་རྣམས་ལ་མཐའ་ཆོད་པར་མ་
ཐུངས་པས། རིགས་པ་བསྐྱེད་པོའི་དོན་ཞིབ་ཏུ་མ་རྟེན་པར་མཁས་པ་ཆེན་པོ་ལ་གྲ་ཆོམ་
རྒྱ་སྟོན་བབྱང་བའི་ཁོར་པ་ཆེན་པོའོ། །དེ་བཞིན་རྒྱ་ཁྱེད་པའི་ཞབས་ལ་བོད་རྣམས་གྱིས་
སྟོན་བབྱང་བ་འགའ་ཞིག་སྤང་བ་ཡང་། ཕྱགས་སྤེལ་མ་ཞིབ་ཏུ་ཡི་མ་གོ་བར་སྟོན་ལྟར་སྤང་
བརྟོད་པས། རང་གི་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་མཁས་པས་མཐོང་ན་ཤིན་ཏུ་ངོ་ཆོ་བའི་གནས་ཁོ་
ནར་སྤང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ན་འགྲེལ་བཤད་ལས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་རྒྱག་གི་ལམ་གྱིས་ཉོན་
མོངས་ཀྱན་བརྟགས་སྟོང་རུས་ལ། ལྟན་སྟེས་སྟོང་མི་རུས་སོ་ཞེས་བྱང་པར་འབྱེད་པ་ཡང་
རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བ་ལ་གྲགས་པའི་ཉོན་མོངས་མཛོན་གྱུར་ཅུ་མ་རེ་
ཞིག་སྟོང་བ་ལ་ནི། ཀྱན་བརྟགས་དང་ལྟན་སྟེས་གཉིས་འདྲ་ལ། ས་བོན་སྟོང་མི་རུས་པ་
ཡང་གཉིས་ཀ་ལ་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ཁྱེད་པ་དང་ཞིབ་ལྟ་གཉིས་དགོངས་པ་གཅིག་
རྒྱ་འཆད་མ་ཤེས་འདུག་གོ། །ཕྱང་པོ་བདེན་མེད་རྒྱ་མ་རྟགས་ན། གང་ཟག་བདེན་མེད་
རྒྱ་མི་རྟགས་ལ། དེ་ལྟ་ན་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མི་རྟགས་པ་ནི། དཔེར་ན་ཕྱང་སོགས་
ཀྱི་ཆོས་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྒྱ་འཛོག་པ་ལྟར། གང་ཟག་བདེན་མེད་
ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྒྱ་གཞག་དགོས་ཏེ། རྒྱ་མཚན་ཀྱན་ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་

རྟོ། རྟོ་ལྟ་ན་གང་ཟག་བདེན་པར་འཛིན་པ་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ཏུ་གཞག་དགོས་
པས། དེ་མ་ཟད་བར་ཏུ་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་པ་མི་འོང་བ་དང་། གང་ཟག་དང་
ཆོས་ལ་བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་སུ་འཛིན་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞི་བ་ལྷའི་ལྷགས་ལའང་
འདི་ཉིད་རྣམ་པར་གཞག་དགོས་སོ། །

ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ།

གཤིས་པ་ལ་གཤིས། ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་དང་། བསྟན་བཅོས་
དང་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ་ལོ། རྟོ་ལྟ་པའི་བསམ་པ་བསྟན་
པས་ཁུས་པ་ཆོག་གསལ་ཏུ་བྱངས་པ་ལས། དཔེར་ན་མི་ལ་ལ་ཞིག་གིས་སྦྱ་མ་མཁན་གྱི་
འོལ་མོ་བྱང་བའི་ཆོ། སྦྱ་མ་མཁན་གྱིས་སྦྱལ་པའི་བྱང་མེད་མཐོང་ནས། འདོད་ཆགས་གྱི་
སེམས་བསྐྱེད་དེ། དེ་འདོད་ཆགས་གྱིས་སེམས་བགྱིས་ནས་འཁོར་གྱིས་འཇིགས་ཤིང་བག་
ཆ་སྟེ། སྟན་ལས་ལངས་ནས་སོང་སྟེ་དེ་སོང་ནས་ཀྱང་བྱང་མེད་དེ་ཉིད་ལ་མི་སྦྱག་པར་
ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་། མི་རྟག་པ་དང་སྦྱག་བསྐྱེད་པ་དང་། རྟོང་པ་དང་བདག་མེད་པར་
ཡིད་ལ་བྱེད་ན། རིགས་གྱི་བྱ་དེ་རི་སྟེན་ཏུ་སེམས། མི་དེ་ཡང་དག་པར་ཁུགས་པ་ཡིན་
ནམ་འོན་ཏེ་ལོག་པར་ཁུགས་པ་ཡིན། གསོལ་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གང་བྱང་མེད་མ་
མཆིས་པ་ལ་མི་སྦྱག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་། མི་རྟག་པ་དང་སྦྱག་བསྐྱེད་པ་དང་རྟོང་པ་
དང་། བདག་མེད་པར་ཡིད་ལ་བབྱེད་པའི་མི་དེའི་མངོན་པར་བཙོན་པ་དེ་ནི་ལོག་པ་
ལགས་སོ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་བཀའ་སྦྱལ་པ། རིགས་གྱི་བྱ་འདི་ན་དག་སྟོང་དང་
དག་སྟོང་མ་དང་། དག་བསྟེན་དང་དག་བསྟེན་མ་ཁ་ཅིག་མ་སྦྱེས་ཤིང་མ་བྱང་བའི་ཆོས་
རྣམས་ལ་མི་སྦྱག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་། མི་རྟག་པ་དང་སྦྱག་བསྐྱེད་པ་དང་རྟོང་པ་
དང་བདག་མེད་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་བལྟ་བར་
བྱའོ། རྟོ་ལྟ་པའི་སྦྱུང་པོ་དེ་དག་ལ་ལམ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ཞེས་མི་སྦྱ་སྟེ་དེ་དག་ནི་ལོག་
པར་ཁུགས་པ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། སྦྱ་མའི་བྱང་མེད་ལ་བྱང་

མེད་དངོས་སུ་བཟུང་ནས། དེ་ལ་མི་རྟག་སོགས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། སྤང་པོ་བདེན་
པར་བཟུང་ནས་སྤང་པོ་ལ་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ལྷུང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་
སྦྱར་བ་ལ། བདེན་པའི་སྤང་པོ་དམིགས་པར་བྱས་ནས་མི་རྟག་སོགས་སུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་
ཅིག་ཀྱང་ཡོད་ལ། དེ་ནི་ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་བའི་ལོག་ཤེས་རྒྱང་པ་ཡིན་པས། ཚད་མས་
གྲུབ་པ་མིན་ཀྱང་བདེན་འཛིན་གྱི་ཡུལ་སུན་སྤང་བའི་ལྟ་བ་མ་རྟེན་པའི་རྒྱད་ལ། བདེན་
བརྒྱན་གང་གིས་ཀྱང་བྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་སྤང་པོ་ལ་དམིགས་ནས། དེ་གཉིས་གང་
གིས་ཀྱང་བྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པའི་མི་རྟག་པ་སོགས་སུ་ཐ་སྟངས་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་དུ་
མ་ཞིག་འོང་ལ། སྟོམ་པའི་ཆེ་ཡང་དོན་དེ་བསྟོམས་པས་སྤར་བཤད་པ་བཞིན་གྱི་ལམ་རྒྱུད་
ལ་སྦྱོལ། །ཡང་འཕགས་པ་བསམ་གཏན་པའི་དཔེ་མཁྱེད་གྱི་མདོ་ཆོག་གསལ་དུ་བྱངས་པ་
ལས་ཀྱང་། འཇམ་དཔལ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་རྣམས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་
མཐོང་བས། སེམས་ཅན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་བཞིས་སེམས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་འཁོར་
བ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པ་འདི་ལས་འདའ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་འཇམ་
དཔལ་གྱིས། བཙམ་ལྡན་འདས་གང་ལ་ཉེ་བར་དམིགས་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་འཁོར་བ་
ལས་འདའ་བར་མི་འགྱུར་བ་བརྟན་དུ་གསོལ། ཞེས་སྟོན་པས་བདེན་བཞི་ཡང་དག་པ་ཇི་
ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་པས། འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་བར་གསུངས་པ་ལ། ཇི་བཙུན་གྱིས་
ཡུལ་གང་ལ་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་དུ་དམིགས་པས། འཁོར་བ་ལས་མི་ཐར་བ་བཤད་པ་ཁུས་པའི་
ལན་དུ། བདག་ནི་འཁོར་བ་ལས་འདའ་བ་དང་། ཟུང་འདས་འཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་སྟུམ་
དུ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོག་པར་བྱེད་པས། མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟོམས་
པ་ན། བདག་གིས་སྤྱག་བསྐལ་ཤེས་སོ། །ཀྱན་འབྱུང་སྤངས་སོ། །འཁོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་
སོ། །ལམ་བསྟོམས་སོ་སྟུམ་ནས་བདག་ནི་དག་བཙམ་པར་གྱུར་ཏོ་སྟུམ་པ་འབྱུང་བར་
གསུངས་ཏེ། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཉོན་མོངས་མངོན་གྱུར་རེ་ཞིག་སྤངས་པ་ན། ཟག་
པ་ཐམས་ཅད་ཟད་དོ་སྟུམ་པ་སྦྱེས་པའོ། །དེ་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་ཆེ་རང་སྦྱེ་བ་ལེན་པར་
མཐོང་བ་ན། སངས་རྒྱས་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཐོས་པའི་ཉེས་པས། དཔྱལ་བ་ཆེན་པོར་ལྷུང་བར་

གསུངས་སོ། །དེ་ནི་ལམ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་གནས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཡིན་གྱི། ཐམས་ཅད་ལ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་འཇམ་དཔལ་གྱིས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་རྟེན་ལྟར་རྟོགས་པར་
བགྱི་ཞུས་པ་ནི། སྤར་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་བདེན་བཞི་ཡང་དག་པ་རྩི་ལྟ་བུ་བཞིན་
ཤེས་དགོས་པར་གསུངས་པ་དེ་འདྲིར་དྲིས་པའོ། །དེའི་ལན་དུ། འཇམ་དཔལ་གང་གིས་
འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་པར་མཐོང་བ་དེས་ནི། སྤྱག་བསྐལ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཡིན་
ནོ། །གང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་མེད་པར་མཐོང་བ་དེས་ནི་ཀྱང་འབྱུང་བ་སྤངས་
པ་ཡིན་ནོ། །གང་ཞིག་ཆོས་ཐམས་ཅད་གཏན་མུ་རན་ལས་འདས་པར་མཐོང་བ་དེས་ནི་
འགོག་པ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །གང་གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་མ་སྐྱེས་པར་མཐོང་
བ་དེས་ནི་ལམ་བསྐྱོམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ནས་ལམ་དེས་ལེན་པ་མེད་པར་མུ་
རན་ལས་འདའ་བར་གསུངས་ཏེ། འདིས་ནི་བདེན་བཞི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་
མཐོང་བ་དེས། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་ལ། བདེན་འཛིན་དང་མ་བྲལ་བའི་ལམ་
གྱིས་འཁོར་བ་ལས་མི་འདའ་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པས། བདེན་བཞི་མི་རྟག་
སོགས་བརུ་དུག་ཅམ་གྱི་ལམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་གྱིས་བོན་སྤྱོད་མི་རྣམས་པ་དང་། དེ་སྤྱོད་
བ་ལ་ཡིན་ལྷགས་གྱི་དོན་རྟོགས་ནས་སྒྲོམ་པ་དགོས་པར་བརྟན་ནོ། །འདི་རྣམས་ལེགས་
པར་མ་སྐྱེད་ན་ཉན་ཐོས་ལ་ཉོན་མོངས་སྤྱོད་བའི་ལམ་མི་རྟག་སོགས་བརུ་དུག་དུ་སྒྲོམ་
པ་ཅམ་ལས་མེད་པར་བཟུང་ནས། ཉན་ཐོས་འཕགས་པ་དང་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པས་
འཕགས་པ་དང་དག་བཅོམ་གྱི་གོ་མི་ཆོད་དོ། །ཞེས་འཕགས་པ་ལ་སྤར་འཁོར་གྱི་ཕྱིག་
ཆེན་པོ་སོག་ལ། དེ་ལྟར་སྤྱོད་བ་ལ་བྱང་སེམས་གྱི་སྒྲོམ་པ་ཡོད་ན། ཚ་ལྷུང་ཡང་སྐྱེད་པ་
ཡིན་ཏེ། བསྐྱེད་བརྒྱུས་ལས། སྒྲོབ་པའི་ཐེག་པས་ཆགས་ལ་སོགས། །སྤྱོད་བར་འཕྱར་
བ་མིན་ཞེས་འཛིན། །ལ་རོལ་དག་ཀྱང་འཛིན་འཇུག་དང་། །ཞེས་ཚ་ལྷུང་དུ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་འདི་རྩི་རྩི་གཅོད་པ་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། རབ་འབྱོར་
འདི་རི་སྐྱམ་དུ་སེམས། རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པ་འདི་སྐྱམ་དུ་བདག་གིས་རྒྱུན་དུ་ཞུགས་པའི་
འབྲས་བུ་ཐོབ་བོ་སྐྱམ་དུ་སེམས་སམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་

ནི་མ་ལགས་སོ། ཇི་ཅིའི་སྤང་ཏུ་ཞེ་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་ནི་གང་ལ་ཡང་ཞུགས་པ་མ་
མཆིས་པའི་སྤང་ཏུ་སྟེ། དེས་ན་རྒྱན་ཏུ་ཞུགས་པ་ཞེས་བགྱིའོ། ཞེས་དང་། བཅོམ་ལྷན་
འདས་གལ་ཏེ་རྒྱན་ཏུ་ཞུགས་པ་དེ་འདི་སྟམ་ཏུ་བདག་གིས་རྒྱན་ཏུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་
ཐོབ་པོ་སྟམ་ཏུ་སེམས་པར་གྱུར་ན། དེ་ཉིད་དེའི་བདག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་ལགས་
སོ། སེམས་ཅན་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། སྟོག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་འཛིན་པར་
འགྱུར་ལགས་སོ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། འབྲས་གནས་སྤྱི་མ་གསུམ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏུ་
གསུངས་སོ། རྒྱན་ཞུགས་ཀྱིས་ཐོབ་མཁན་དང་། ཐོབ་བྱའི་འབྲས་བུ་ལ་བདེན་པར་
བཟུང་ནས། བདག་གིས་རྒྱན་ཞུགས་ཐོབ་པོ་སྟམ་ཏུ་སེམས་ན། དེ་ཉིད་དེའི་བདག་ཏུ་
འཛིན་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་པས་ནི་གང་ཟག་དང་འབྲས་བུ་བདེན་འཛིན་གཉིས་བདག་
འཛིན་ཏུ་གསུངས་པའི་དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་། གཉིས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་
བདག་འཛིན་ནོ། རྒྱན་ཞུགས་ཀྱིས་བདེན་པར་བཟུང་ནས་བདག་གིས་འབྲས་བུ་ཐོབ་པོ་
སྟམ་ཏུ་མི་འཛིན་པ་ནི། བདེན་འཛིན་གྱི་ཡུལ་སུན་མ་ལུང་བའི་དབང་ཏུ་མངོན་པ་ཡིན་
ཀྱི། ལྷན་སྟེས་ཀྱི་འཛིན་པ་ཡང་མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། ཇིས་ནི་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་
པར་བྱའོ། ཡུང་འདི་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་ཁ་ཅིག་གཞན་ཏུ་འཆད་ཀྱང་། ཤེར་འབྱུང་སྟོ་
གོས་ཀྱིས་ཉན་རང་གི་བྱང་རྒྱུ་ཏུ་བཞོད་པ་ལ། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཏུ་
བྲངས་པ་ལྟར་ལེགས་སོ། ཇི་ལྟར་ན་ཡུང་དེ་དག་གིས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་བལ་
ན། འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་བ་དང་། འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ལ་ལྟ་བ་དེ་དགོས་པར་གསལ་
བར་བསྟན་ལ། ཉན་རང་དགྲ་བཅོམ་པ་འཁོར་བའི་འཆིང་བ་ལས་མ་གྲོལ་བ་ནི། མཁས་
པ་སུ་ཡང་མི་འདོད་ཅིང་མི་འཐད་པས། ཉན་རང་ལ་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་
པ་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་གསལ་བར་བསྟན་ནོ། གཞན་ཡང་ཡུམ་ཆེན་མོ་སོགས་སྤྲངས་མང་
མོད་ཀྱང་། ཆོག་མངས་སུ་དོགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །

བསྟན་བཅོས་དང་ཐེག་དམན་གྱི་མདོའི་ཤེས་བྱེད་དགོད་པ།

གཉིས་པ་ནི། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། ཇི་སྲིད་སྤང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྲིད་དེ་
ལ་རར་འཛིན་ཉིད། །རར་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །དེ་ལས་ཡང་ནི་སྟེ་བ་ཡིན། །ལས་
གསུམ་ཐོག་མཐའ་དབུས་མེད་པ། །འཁོར་བའི་དགྲིལ་འཁོར་མགལ་མེ་ཡི། །དགྲིལ་འཁོར་
ལྟ་བུ་པན་ཚུན་གྱི། །རྩ་ཅན་འདི་ནི་འཁོར་བར་འགྱུར། །དེ་ནི་རང་གཞན་གཉིས་ཀ་
དང་། །དུས་གསུམ་ཉིད་དུ་འང་མ་ཐོབ་ཕྱིར། །རར་འཛིན་པ་ནི་ཟད་པར་འགྱུར། །དེ་ལས་
ལས་དང་སྟེ་བ་ཡང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་རྒྱུ་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་སྤང་པོ་ལ་
བདེན་པར་འཛིན་པ་ཇི་སྲིད་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ། །དེ་ལས་རར་འཛིན་པའི་འཛིག་ལྟ་འབྱུང་
བར་བསྟན་པས། །འཛིག་ལྟ་མ་ལུས་པར་ཟད་པ་ལ་སྤང་པོ་བདེན་འཛིན་ཟད་དགོས་པར་
བསྟན་ཏེ། །དེའི་ཆོ་ཉན་རང་དག་བཅོམ་པས་ཀྱང་སྤང་པོ་བདེན་འཛིན་ཟད་པར་སྤངས་
པར་ཤེས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱང་བར་དུ། །འཛིག་ལྟའི་ཞེན་
ཡུལ་སུན་མི་ཕྱིན་པས། །ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་གྲུབ་མཐའ་སྟོབ་པ་ལ་སྤུན་མོང་དུ་གྲགས་པའི་
གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ནི། །རགས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ཅམ་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། །ཕྱ་
བའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་མིན་པར་ཤེས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་སྟོབ་དཔོན་འདིའི་ལྷགས་ཀྱིས་
ཉན་རང་གིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་ཚུལ། །གྲུབ་མཐའ་སྟོབ་པ་གཞན་དང་འདྲ་བ་
བརྒྱུད་ནས། །ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཡོད་མེད་ལ་མི་མཐུན་པར་སྟོབ་པས་ནི། །འདིའི་
ལྷགས་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་བྲལ་བ་ལ་གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བར་འགྲེལ་བ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ནས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱིས་འཛིག་ལྟ་ཡོད་པས་དེའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཆིང་བའི་ལས་
སོག་པ་དང་། །དེ་ལས་ལས་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྟེ་བར་གསུངས་ཏེ། །དེ་ཡང་སྤང་པོ་
ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་ཞེན་ཡུལ་སུན་མ་ཕྱིན་པའི་དབང་དུ་མཛད་གྱི། །སྤྱིར་འཛིག་ལྟ་ཡོད་
ཅམ་ལ་མིན་ཏེ། །ས་བདུན་པའི་བར་དུ་འཛིག་ལྟ་ཡོད་ཀྱང་། །ས་དང་པོ་ནས་ལས་དབང་

གིས་སྐྱེ་བ་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་དེ་དག་གིས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྒྲིམ་པ་དང་
བྲལ་ན། འཇིག་རྟེན་ཟུང་པར་བྱེད་མི་རྣམས་པར་བསྟན་པས། མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་
ལམ་ཙམ་ལས་མེད་ན་ཉོན་མོངས་ཟུང་པར་སྤོང་བ་མེད་པར་བསྟན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྐྱེན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་མཛད་སྤྱིན་ཆད། གང་ཟག་
གི་བདག་མེད་སྐྱེན་མོང་བ་ཙམ་གྱི་དབང་རྒྱ་མཛད་ནས། འཇིག་རྟེན་ལ་སོགས་པའི་ངོས་
འཇིན་མཛད་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་སོར་བཞག་རྒྱ་མཛད་ན། སྐྱེན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་གྲུབ་མཐའ། མཐའ་མ་ཆོད་པའི་ཕྱིར་པ་ཆེན་པོར་འཕྱུར་བས། དེ་ལ་མཁས་
པའི་དབང་པོ་འདི་འབྲལ་བ་ག་ལ་སྤིད། དེས་ན་ཉན་རང་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་
པ་ཡོད་པར་བཤད་པའི་གཞུང་འཇུགས་པར་མ་གོ་ཞིང་། ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་
སྐྱེན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འཇོག་ཚུལ་ཡོད་དམ་མེད་སྟུང་པ་ཙམ་ཡང་མི་སྐྱེ་བའི་འདིའི་རྗེས་
འབྲང་རྣམས་ནི། ལྷགས་འདི་ལ་དད་པ་ཙམ་རྒྱ་ཟུང་དོ། །འདིས་མཆོན་ནས་གཞན་ཡང་
མང་རྒྱ་སྤང་བ་རྣམས་ལེགས་པར་རྩད་གཅད་པར་བྱའོ། །ལམ་གསུམ་ནི་ཉོན་མོངས་དང་
ལས་དང་སྐྱེ་བའི་ཀུན་ཉོན་གསུམ་མོ། །དེ་གསུམ་ལ་ཐོག་མཐའ་དང་དབུས་མེད་པ་ནི་
ཉོན་མོངས་ལས་ལས་དང་། དེ་ལས་སྐྱུག་བསྐྱེད་སྐྱེ་ཞིང་སྐྱུག་བསྐྱེད་ལས་ཀྱང་དེའི་རིགས་
འདྲ་དང་། ཉོན་མོངས་སོགས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཕར་སྐྱེ་ཚུར་སྐྱེ་བྱེད་པས། སྐྱེ་ཕྱིར་རིམ་པ་ངས་
པ་མེད་པ་སྟེ། ཕན་ཚུན་གྱི་རྒྱ་ཅན་གྱི་དོན་ནོ། །ཉིན་འབེལ་དེ་ནི་རང་དང་གཞན་དང་
གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་ལ། དེ་ཡང་རྒྱས་གསུམ་གར་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མ་ཐོབ་
པ་སྟེ་མེད་པ་མཐོང་བའམ། མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་མཆོན་གྱིས་ངར་འཇིན་པའི་འཇིག་
རྟེན་ཟུང་པས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ལྟོག་གོ། །དེའི་འོག་རྒྱ་ལུང་ཁམས་སོགས་རང་བཞིན་
མེད་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་མཐའ། དེ་ལྟར་ཡང་དག་རི་བཞིན་རྒྱ། འཕྲོ་བ་དོན་མེད་
ཤེས་ནས་ནི། རྒྱ་མེད་པ་ཡི་མེ་བཞིན་རྒྱ། །གནས་མེད་ལེན་མེད་ལྷ་ངན་འདལ། །ཞིས་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐོང་ནས་ལྷ་ངན་ལས་འདལ་བར་གསུངས་སོ། །ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་མཐོང་
བ་དེ་བྱང་སེམས་ཁོ་ནའི་དབང་རྒྱ་མཛད་ནས་གསུངས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་

ཉན་རང་གི་དབང་དུ་མཛོད་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་པོ་འདུལ་ཞེས་པའི་མཆོག་
 མོགས་ཉིད་དུ། དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀྱང་། མཛོད་ནས་བྱང་ཆུབ་པེས་པར་
 འདོད། འོན་ཀྱང་དེ་ནི་སྤྲིང་རྗེ་ཡིས། བྱང་ཆུབ་པར་དུ་སྤྲིད་མཛམས་སྦྱོར། ཞེས་བྱ་བ་
 ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། འགྲེལ་པར་བྱངས་པའི་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བའི་གཞུང་
 རྣམས་ནི་སྤྱི་འགྱུར་མི་ལགས་པར་འདུག་གོ། །

ཉན་ཐོས་ལ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་ཉན་མོངས་པའི་སྤྲིབ་
 པ་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། གཟུགས་ནི་དབུ་བ་བརྟོས་པ་འདྲ། རྩོམ་བ་ཆུ་ཡི་ཆུ་བྱར་
 འདྲ། འདུ་ཤེས་སྒྲིག་རྒྱ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་ཆུ་ཤིང་བཞིན། རྣམ་པར་ཤེས་
 པ་སྦྱུ་མ་ལྟར། ཉི་མའི་གཉེན་གྱིས་བཀའ་སྤྲུལ་ཏེ། ཞེས་དཔེ་ལྟས་འདུས་བྱས་རྣམས་
 རང་བཞིན་མེད་པར་དབྱེད་པ་ཡིན་ཅོ། བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། སྟོན་པས་ཉན་
 ཐོས་རྣམས་ལ་ཕྱང་པོ་ལྡ་དང་། བྱང་སེམས་རྣམས་ལ་གཟུགས་དབུ་བ་སོགས་ལྡ་དང་
 འདྲ་བར་བཤད་ཅེས་ཁྱད་པར་སྟེ་བ་ནི། རེ་ཞིག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་མི་རྣམས་པའི་ཉན་
 ཐོས་ལ་དགོངས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཐམས་ཅད་ལ་མིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གང་དག་སྟོང་ཉིད་
 མི་ཤེས་པ། འདྲ་དག་ཐར་པ་རྟེན་མ་ཡིན། འགྲོ་དུག་སྤྲིད་པའི་བཙོན་རར་ནི། རྩོམས་
 པ་དེ་དག་འཁོར་བར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྡོད་དུ་
 རྩོམ་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་འདི་ཉིད་སྟོན་པར་མཛོད་པ་ན། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས།
 ཐེག་པ་ཆེ་ལས་སྟེ་མེད་བསྟན། གཞན་གྱི་ཟད་པ་སྟོང་པ་ཉིད། ཟད་དང་མི་སྟེ་དོན་དུ་
 ཅི། གཅིག་པ་དེ་ཕྱིར་བཟོད་པར་གྱིས། ཞེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་
 སྟེ་བ་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་དང་། གཞན་ཏེ་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས་ནི་སྟོང་
 པ་ཉིད་སྟོན་པ་ན། འདུས་བྱས་ཟད་པར་བསྟན་པས་སྟོང་པ་ཉིད་སྟོན་པ་གཉིས་དོན་
 གཅིག་པས། ཐེག་ཆེན་ལས་སྟོང་ཉིད་བསྟན་པ་ལ་མི་བཟོད་པར་མ་བྱེད་ཅེས་གསུངས་
 གོ། འདི་གཉིས་དོན་གཅིག་ལྷགས་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཉན་ཐོས་པ་རྣམས་དངོས་པོ་ལ་
 ཟད་པ་ཁས་ལེན་ན། རང་བཞིན་ཡོད་ན་ཟད་པ་མི་རིགས་པས། དེ་ཁས་ལེན་ན་དང་

པོ་ནས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་གོ་ཞེས་འཆད་པ་
 གི། ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་ཡིན་ན་དབུ་མ་པས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་མུ་གུ་ལ་སོགས་
 པའི་ཆོས་གང་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཡང་། རྒྱ་མཚན་དེ་ཡོད་པས་མུ་གུ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་
 དང་། རྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་ཉ་ཅང་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །རིན་ཆེན་
 འབྲེང་བའི་འགྲེལ་པས། རྒྱུ་བ་མེད་པ་དང་། རྟེན་ཅིག་མ་ལ་དོན་གྱི་བྱུང་པར་འགའ་ཡང་
 མེད་དོ། །ཞེས་པ་ཡང་གཞུང་དོན་མ་གོ་བའི་བཤད་པའོ། །རིགས་པ་དུག་ཏུ་པའི་འགྲེལ་
 པར་བྱངས་པའི་ཐེག་དམན་གྱི་མདོ་ལས། གང་སྟག་བསྐལ་འདི་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ།
 དེས་པར་སྤངས་པ། བྱང་བར་གྱུར་པ། ཟད་པ་འདོད་ཆགས་དང་བལ་བ། འགོག་པ།
 ཉེ་བར་ཞི་བ། ལུབ་པ། སྟག་བསྐལ་གཞན་གྱི་མཚམས་མི་སྦྱོར་ཞིང་། མི་འབྱུང་མི་སྦྱེ་བ་
 འདི་ནི་ཞི་བ། འདི་ནི་གྲ་ལོ་མ་པ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ་ཕུང་པོ་ཐམས་ཅད་དེས་པར་སྤངས་པ།
 སྤིང་པ་ཟད་པ། འདོད་ཆགས་དང་བལ་བ། འགོག་པ། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པའོ། །ཞེས་
 གསུངས་ལ། དེའི་དོན་འགྲེལ་བ་ན་སྟག་བསྐལ་འདི་ཞེས་པའི་ཉེ་བའི་ཆོག་གིས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། ད་ལྟར་གྱི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྟག་བསྐལ་ལམ་ཕུང་པོ་ཁོ་ནའི་དབང་ཏུ་མཛད་ནས།
 མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ནས་ལུབ་པའི་བར་དང་། མ་འོངས་པའི་སྟག་བསྐལ་གྱི་དབང་ཏུ་
 མཛད་ནས། སྟག་བསྐལ་གཞན་མཚམས་མི་སྦྱོར་བ་ནས། ལྷ་ངན་ལས་འདས་པའོ་ཞེས་
 པའི་བར་ཏུ་གསུངས་པོ། །སྟག་བསྐལ་ལམ་ཕུང་པོ་འདི་ཞེས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཉོན་
 མོངས་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱི་སྒྲ་བྱེ་བྲག་ལ་འཇུག་པའོ་སྟེ་མ་ན། དེ་ཡང་མི་བྱང་སྟེ་སྤྱི་སྒྲ་ནི་སྤྱིའི་
 དོན་ལ་བཤད་ཏུ་མི་བྱང་ན། བྱེ་བྲག་ལ་བཤད་དགོས་མོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་སྤྱི་སྒྲའི་སྟེང་
 བས་བཤད་ཏུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་དངོས་པོར་སྒྲ་བ་རྣམས་ལྟར་ན། རྒྱུད་
 སྒྲ་མ་ལས་ཉོན་མོངས་གདོད་ནས་ཟད་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕུང་པོ་གདོད་མ་
 བས་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྱི་བ་མེད་པས། གདོད་མ་ནས་ཟད་པ་ལ་བཤད་ཏུ་མི་བྱང་བའི་
 ཕྱིར། ལམ་གྱིས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ལ་བཤད་དགོས་ན། དེའི་ཆོ་མཛན་ཏུ་བྱ་རྒྱའི་ལྷང་
 འདས་ཡོད་པ་ན་མཛན་ཏུ་བྱེད་མཁན་མེད་པ་དང་། བྱེད་མཁན་ཡོད་པ་ན་ཕུང་པོ་མ་

ཟད་པས་མངོན་ཏུ་བྱ་རྒྱུ་ལྟར་འདས་མེད་པར་འགྱུར་བས། མདོ་འདི་བཤད་མི་རུས་
 པར་འགྱུར་རོ། །ཁོ་པོ་ཅག་ལྟར་ན། འདིའི་ཟད་པ་ནི། ཟད་པ་གཉིས་པོས་ཟད་པ་མ་
 ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་གདོད་ནས་ཟད་པས་ཟད་ཅེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཤད་པས་ཆོག་
 པས་མདོའི་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པར་རུས་སོ། །དེས་ན་མདོ་ལས་འདི་འདྲ་བའི་ཟད་
 པ་བསྟན་ནས། རྒྱག་བསྐལ་འགགས་པའི་འགོག་པ་ཟུང་ན་ལས་འདས་པ་བསྟན་པ་དེ་
 དང་། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་འགོག་པ་བསྟན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འཕགས་
 པས་གསུངས་པ་འདི་མ་རྟོགས་པར་སྒྲུང་བས་ཁིབ་ཏུ་བཤད་དོ། །ཆུ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། བཅོམ་
 ལྷན་དངོས་དང་དངོས་མེད་པ། མཁུན་པས་ཀ་རྩ་ཡ་ན་ཡི། ཀའ་མས་ངག་ལས་ནི་ཡོད་
 པ་དང་། མེད་པ་གཉིས་ཀའང་དགག་པ་མཛད། ཅེས་གསུངས་པ་འདིས་ཀྱང་ཐེག་
 དམན་གྱི་མདོ་ལས་མཐའ་གཉིས་བཀག་པ་གསུངས་པར་སྟོན་ཏེ། མདོ་འདི་ནི་ལུང་ཐུན་
 ཆོགས་ན་སྒྲུང་དོ། །དེ་དག་ཀྱང་མཆོན་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི། རིན་ཆེན་ཐིང་བ་ན་འདིར་མ་
 དྲངས་པ་རུ་མ་ཞིག་དང་། རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ་དང་། བསྟོད་པའི་ཆོགས་ལས་ཀྱང་རུ་མ་
 ཞིག་གསུངས་སོ། །

དེ་དག་ལ་ཚྣོད་པ་སྤང་བ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། འགྲེལ་པ་ནས་བཤད་པའི་ཚྣོད་པ་སྤང་བ་དང་། དེར་མ་བཤད་
 པའི་ཚྣོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འགྲེལ་པ་ལས། ཀའ་ཞིག་གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་གྱི་ཐེག་
 པ་ལས་ཀྱང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་བསྟན་ན། དེའི་ཆོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་དོན་མེད་
 པར་འགྱུར་རོ་སྟུམ་རུ་སེམས་པ་དེའི་ལུགས་དེ་ཡང་འདི་ལྟར་རིགས་པ་དང་ལུང་དང་
 འགལ་བར་རྟོགས་སོ། །ཞེས་པའི་ཕྱོགས་སུ་མ་སྒྲིབ་ནི་སྟོབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་ཡིན་ཏེ།
 སངས་རྒྱུ་བསྐྱངས་ཀྱིས་རབ་བྱེད་བརྒྱན་པའི་འགྲེལ་པར་ཐེག་དམན་གྱི་མདོར་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་གསུངས་པའི་དོན། ཆོས་རྣམས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བ་མེད་
 པའི་དོན་རུ་བཤད་པ་ལ། ཤེས་རབ་སྟོན་མར་དེ་ལྟ་ཡིན་ན། ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་

མེད་ཏུ་འཇུར་རོ། །ཞེས་དགག་པ་མཛད་དོ། །དེ་ལ་སྒྱིར་ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་དོན་མེད་
ཏུ་འཇུར་ཟེར་རམ། ཐེག་ཆེན་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་པ་དོན་མེད་ཏུ་འཇུར་ཟེར།
དང་པོ་ལྟར་ན་ནི། ཐལ་བ་དེ་ལ་བྱབ་པ་ཡོད་ན་ནི། ཐེག་ཆེན་བསྟན་པ་ཆོས་ལ་བདག་
མེད་པ་ཅམ་འབའ་ཞིག་སྟོན་པར་འཇུར་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་ཐེག་ཆེན་ལས་ནི། བྱང་
སེམས་ཀྱི་ས་ནམས་དང་། སྒྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་པར་སྤྱན་གྱི་སྟོང་པ་དང་། སྟོན་ལམ་
དང་བསྟོན་བསྟུན་པོ་ཆེ་ནམས་དང་། ལྷིང་རྩེ་ཆེན་པོ་སོགས་དང་། ཆོགས་གཉིས་རྒྱལས་
པོ་ཆེ་དང་། བྱང་སེམས་ཀྱི་མཐུ་མཛད་ཏུ་བྱང་བ་སོ་སྟེ་དང་། ཉན་རང་གིས་བསམ་གྱིས་
མི་བྱབ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་སྟོན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས། ཉན་ཐོས་ཐེག་
པ་དེ་ལས་ནི། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔར་ག་ལ་འཇུར། བྱང་རྒྱལ་སྟོང་ལ་གནས་པའི་དོན། མདོ་
སྡེ་ལས་ནི་བཀའ་མ་སྟུལ། ཐེག་པ་ཆེ་ལས་བཀའ་སྟུལ་པ། །དེ་སྤྱིར་མཁས་པ་ནམས་ཀྱིས་
གཟུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །འདི་ནི་ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྟོང་ནས་བཤད་པའི་ལམ་
ཉིད་ཀྱིས། སངས་རྒྱལ་སྤྱོད་ལྷན་པས། ཐེག་ཆེན་གཞན་མི་དགོས་སོ་སྟུམ་པའི་ལོག་
རྟོག་སེལ་བ་ལ་གསུངས་ལ། བྱིད་ལྟར་ན་ཐེག་ཆེན་ལས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་གསུངས་པས་
ཐེག་དམན་གྱི་གཞུང་ནས་བཤད་པས་མི་ཆོག་ཅེས་གསུངས་དགོས་པ་ལ། དེ་མ་གསུངས་
པར་རྒྱུ་ཆེ་བའི་སྤྱོད་གཞན་གསུངས་སོ་ཞེས་པའོ། །གལ་ཏེ་སྤྱོད་གཉིས་པ་ལྟར་ན་ནི་
དེ་ལ་ཡང་བྱབ་པ་མེད་དེ། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡེ་སྟོང་ལས་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་མདོར་
བསྟུན་པ་ཅམ་ལས་མི་སྟོན་ལ། ཐེག་ཆེན་ལས་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་སྟོན་ཏུ་མ་ནས་ཤིན་
ཏུ་རྒྱས་པར་སྟོན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ཡང་འཕགས་པའི་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པར་བསྟོད་པ་ལས། མཆོན་མ་མེད་པ་མ་རྟོགས་པར། །བྱིད་ཀྱི་ཐར་པ་མེད་པར་
གསུངས། །དེ་སྤྱིར་བྱིད་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལས། །དེ་ནི་ཆང་བར་བསྟན་པ་ལགས། །ཞེས་
གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱང་བ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་མེད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་
རྟོགས་པར་ཉན་མོངས་ཟད་པ་མེད་པས་ཐར་པ་ཐོབ་པ་མེད་པར་བསྟན་ནོ། །བྱིད་ཀྱི་

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་ལས་མཆོན་མེད་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཆང་བར་ཏེ་རྫོགས་པར་
 བསྟན། ཞེས་པས་ཐེག་དམན་ཏུ་ནི་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་མ་བསྟན་པར་ཤེས་
 སོ། །འོ་ན་དེ་ཕྱིར་ཞེས་པ་རྫོགས་པར་བསྟན་པའི་རྩ་མཆོན་ཏུ་འགྲོ་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་སྟུང་
 བ། མཆོན་མེད་མ་རྫོགས་པར་ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་ཐར་པ་མི་འཐོབ་པས་ན། ཉན་ཐོས་
 ཀྱི་ཐེག་པར་ཡང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བསྟན་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་ཁྱད་པར་
 ཡང་དགོས་པ་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བཤད་དགོས་སོ། །དེ་དག་གིས་ནི་སྤྱན་འབྱིན་པའི་ཐལ་བ་
 དང་། དེས་བརྒྱུག་པ་འཕངས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་མ་ངེས་པའི་སྤྱན་འབྱིན་ལྟར་རྒྱང་
 ཏུ་བསྟན་པ་ནི། རིགས་པ་དང་འགལ་བའོ། །ལྷུང་དང་འགལ་བ་ནི་སྤར་མང་ཏུ་བཤད་
 ཟེན་ཏོ། །འོ་ན་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་སྤེལ་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་སྟོན་མི་སྟོན་
 དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ཏུ་འང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྫོགས་པར་སྟོན་མི་སྟོན་སྟོབ་དཔོན་
 འདིས་བཤད་པའི་དོན་གང་ཡིན་སྟུང་བ། དེ་ནི་ཐེག་ཆེན་པ་ལ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་རང་
 བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་རྫོགས་པ་ཡོད་ལ། ཉན་རང་ལ་དེ་མེད་པར་ཤེས་བྱ་ཕྱོགས་
 གཅིག་པ་འགའ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་རྫོགས་པ་ཡོད་ཅེས་པ་ནི། གཏན་མིན་
 ཏེ་གཞི་གྲུབ་པ་གཅིག་གི་སྟེང་ཏུ། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཆང་མས་གྲུབ་པ་ཅིག་བྱུང་ན། དེ་
 བས་གཞི་གཞན་ལ་བདེན་པར་ཡོད་མེད་ཀྱི་དཔྱད་པ་ཞུགས་ན། རིགས་པ་སྤྲུལ་ལ་བརྟེན་
 བས་བདེན་མེད་ཏུ་རྫོགས་པར་རྟུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབུ་མ་པར་འདོད་པ་ཁ་ཅིག་གིས་
 དངོས་པོ་བདེན་གྲུབ་ཁེགས་པའི་ལྷགས་སུ་བྱས་ནས། བདེན་སྟོང་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་
 པ་དང་། ཁ་ཅིག་གིས་ཆོས་ཉིད་སྟབ་པ་རང་དབང་བ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པའི་སྤྲུལ་
 བ། བདེན་ཆང་ལེགས་པོར་མ་ཟིན་པར་རགས་པ་ཅིག་ལས་མ་ཁེགས་པར་འདུག་པའི་
 སྟོན་ཏུ་རྒྱང་ལ། ཕྱི་མ་ནི་དངོས་པོ་བདེན་པ་བཀག་པར་སྟོན་ཡང་། ཆང་མས་ཁེགས་པར་
 མི་རྒྱང་གི་དངོས་པོ་ལ་སྦྱར་འདེབས་ཀྱི་ལྟ་བར་འདུག་པས། དེ་དག་གིས་མ་ངེས་པ་མེད་
 དོ། །དེས་ན་ཐེག་ཆེན་པས་ནི་རྩ་ཤེ་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་ཏུ། གཞི་གཅིག་བདེན་མེད་
 ཏུ་སྟབ་པ་ལ་ཡང་། སྟབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མི་འདྲ་བ་མཐའ་ཡས་པས་བསྟབས་པས། དེ་

ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་འགྱུར་ལ། ཐེག་དམན་ལ་ནི་རིགས་པ་མདོར་བསྡུས་པ་
 ཞིག་གིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཚད་མས་བྲུབ་ན། སྤ་མ་ལྟར་མི་བྱེད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་སྒོ་རྒྱས་
 པ་མེད་པས་རྒྱས་བསྡུས་དང་། བདག་མེད་སྒོམ་པ་རྫོགས་མ་རྫོགས་སུ་གསུངས་སོ། །དེ་
 ལྟར་འོང་བ་ཡང་ཉན་རང་རྣམས་ནི། ཉན་མོངས་ཅམ་སྟོང་བའི་ཕྱིར་བཙོན་པ་ཡིན་ལ།
 དེ་ལ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་དོན་མདོར་བསྡུས་པ་དེ་ཅམ་ཞིག་རྟོགས་པས་ཚག་གོ། ཐེག་ཆེན་
 པ་ཤེས་སྤྱིབ་སྟོང་བ་ལྟར་ལེན་པས། དེ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཤེས་རབ་མཆེད་ནས་སྒོ་ཤིན་ཏུ་
 རྒྱས་པ་ཞིག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉེས་པ་ནི། འོ་ན་མདོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། གཟུང་དོན་རྟོག་པ་སྟོང་ཕྱིར་
 དང་། །འཛིན་པ་མི་སྟོང་ཕྱིར་དང་ནི། རྟེན་གྱི་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ། །ཡང་དག་བསྡུས་
 པར་ཤེས་པར་བྱ། ཞེས་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་གྱིས་གཟུང་བ་ལ་བདེན་ཞེན་གྱི་རྟོག་པ་སྟོང་
 རུས་ཀྱང་། །འཛིན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་སྟོང་མི་རུས་པར་གསུངས་པ་དང་། །ཡང་། ཉན་
 མོངས་ཤེས་བྱ་ལམ་གསུམ་གྱི། ཉམས་ཕྱིར་སྟོབ་མ་བསེ་རུ་དང་། རྒྱལ་སྤྲས་རྣམས་གྱི་
 དག་པ་ཏྟེ། ཞེས་གཟུང་བ་ལ་བདེན་ཞེན་ཤེས་སྤྱིབ་ཏུ་གསུངས་པ་རི་ལྟར་བྱང་ཞེན། དེ་
 ལ་གཟུང་བ་ཕྱི་རོལ་ལ་ཞེན་པ་སྟོང་བའི་དོན་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཚད་མས་བྲུབ་ཀྱང་། ཕྱི་
 རོལ་བདེན་བྲུབ་རིགས་པས་ཁེགས་པ་དབུ་མ་པ་ལྟར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་དོན་བསྟོམས་
 བས་བདེན་ཞེན་སྟོང་བ་དང་། །ཡང་ན་སེམས་ཅམ་པ་ལྟར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་རིགས་པས་
 བཀག་པའི་དོན་བསྟོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཕྱི་རོལ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་སྟོང་བ་གང་
 རུང་གཅིག་ལས་མི་འདའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ལྟར་ན་ནི་མི་རིགས་ཏེ། ཕྱི་དོན་སྦྱིར་ཡོད་པར་
 །འཛིན་སྤྱབ་པ་ལ། བདེན་ཡོད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་པའི་རིགས་པས་ཁེགས་པ་ཞིག་
 ཡིན་ན་ནི། དེ་ནས་འཛིན་པ་ལ་བདེན་པ་ཡོད་མེད་གྱི་དཔྱད་པ་ཞུགས་པ་ན། རིགས་པ་
 སྤ་མའི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་མེད་ཏུ་རྟོགས་པར་རུས་ཏེ། །འཕགས་པ་ལྟས། གང་
 གིས་དངོས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་མཐོང་བ། །དེ་ཡིས་དངོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཉིད་རུ་
 མཐོང་། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉེས་པ་ལྟར་འདོད་པ་ནི་སྟོབ་དཔོན་སེང་གེ་

བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའི་འགྲེལ་པའི་ལུགས་ཡིན་པས། དེའི་ལྟར་ན་སྤྱི་རྒྱུ་མེད་པར་ཚད་
 མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། སྤྱི་རྒྱུ་མེད་པར་གྲུབ་ན་དེ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ། གཟུང་བ་ལས་
 རྩིས་ཐ་དད་པ་མེད་པར་ནི། སྤྱད་བའང་པོ་རྒྱལ་ཡང་འགྲུབ་པས། འཛིན་པ་ལ་བདེན་ཞེན་
 མི་སྤྱོད་བ་ནི། སྤྱིར་ཤེས་པ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་ཁས་ལེན་པ་ལ་བྱེད་ཀྱི། གཟུང་འཛིན་རྩིས་ཐ་
 དད་ཀྱི་སྤྱད་ཁེགས་ཤིང་སྤྱད་བདེན་པར་འཛིན་པ་གཏན་མིན་པས། འཛིན་པ་བདེན་པར་
 སྤྱོད་པའི་རང་རྒྱལ་དང་། གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་དོན་དམ་ཏུ་གྲུབ་པར་སྤྱོད་པའི་
 རྩིས་རིག་པ་གཉིས་གྲུབ་མཐའ་མཚུངས་པ་མཚར་ཞེས་པ་ནི། གསལ་བྱེད་པའི་བཞད་
 གད་དོ། འདིར་རང་རྒྱལ་གྱི་ལམ་ཐེག་པ་འབྲིང་ཏུ་སྟོན་པ་ལ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་
 ལ་བདེན་ཞེན་སྤྱོད་མི་སྤྱོད་གི་བྱུང་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་ཉན་ཐོས་ལས་ལྷག་
 པ་དང་། ཐེག་ཆེན་ལས་དམན་པའི་ཕྱིར་འབྲིང་པོའོ། འདི་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུང་
 གསུམ་གྱི་གང་ཟག་གསུམ། དབང་པོ་རྣེ་འབྲིང་རྒྱལ་བ་ཡིན་པས། བདག་མེད་ལ་སྟོས་
 ཏི་དབང་པོའི་རིམ་པ་བཞག་པ་སྟེ། ཐེག་ཆེན་ལ་ལྟ་བ་རབ་དབྱུ་མའི་ལྟ་བ་དང་། ཐེག་
 འབྲིང་ལ་ལྟ་བ་འབྲིང་སེམས་ཙམ་གྱི་ལྟ་བ་དང་། ཐེག་རྒྱུང་ལ་ལྟ་བ་ཐ་མ་གང་ཟག་གི་
 བདག་མེད་ཐུན་མོང་པའི་ལྟ་བ་བཞག་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེར་མ་ངེས་སོ། ཇི་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་
 ལྟ་བ་གསུམ་ག་ལ་ཡོད་པ་ལྟར་ནའང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལྟར་ཏུ་གཏིང་དཔོགས་མི་དཔོགས་
 སོགས་ཀྱི་སྟོན་པ་དབང་པོའི་རིམ་པ་གསུམ་མི་འགལ་ལོ། འཛིན་པ་ཤེས་པ་ལ་བདེན་
 ཞེན་སྤྱོད་མི་རྩུས་པ་དམན་བྱུང་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ནས་བཤད་པའི་
 བདག་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ་ནི་མངོན་རྟོགས་དང་། འབྲེད་རྩིས་པ་གཉིས་ལྟར་སེམས་ཙམ་ལ་བཤད་
 ཏུ་མི་རུང་ངོ་། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལའང་དབྱུ་སེམས་སུ་འགྲེལ་ཚུལ་རྒྱ་གར་བ་རྩམས་
 ལའང་ཡོད་པས། དེ་དག་གི་རྒྱ་མཚན་མང་ཏུ་བཤད་དགོས་ཀྱང་། ཆོག་མངས་སུ་དོགས་
 བས་རེ་ཞིག་མ་བྲིས་སོ། །ཡང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། རིགས་ནི་ཐ་དད་
 རུང་མ་ཡིན། བརྟེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས། ཇི་ཡི་དབྱེ་བ་ཡོངས་སུ་བརྗོད། ཅེས་
 གསུངས་པ་འདིས་ནི་ཉན་རང་རྩིས་ལའང་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་ནོ། ཇི་

ལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཞེས་པ་ནི་ཉི་ཁྱིམ་དང་བ་ལས། དེ་ལ་རྟོག་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
ནི་དངོས་པོ་དང་དེའི་མཆོཅ་མ་ལ་མདོན་པར་ཞེན་པ་སྟེ། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆགས་པ་
མེད་པ་ཉིད་ཏུ་རིག་པར་བྱའོ། ཡོད་པར་མ་གྱུར་པ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་
ཉིད་དོ། །དེས་ན་འདིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཉིད་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། །རང་བཞིན་ཏུ་གནས་པའི་རིགས་སྟབ་པའི་རྟེན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་
དོ། །ཞེས་དངོས་པོ་དང་དེའི་མཆོཅ་མ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་ཆགས་པས་བརྩུང་བ་ལྟར་
ཡོད་པ་མིན་པའི་བདེན་སྟོང་ལ་བཤད་དོ། །དེ་ལ་ཆོས་དབྱིངས་རིགས་ཡིན་ན། སེམས་
ཅན་ཐམས་ཅད་རིགས་ལ་གནས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཆོས་དབྱིངས་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱིར་
གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་པའི་རྣམ་པ་བཞེད་དེ། རིགས་ལ་གནས་པ་ནི་ལམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་
རིགས་ལ་བསམས་པའོ། །དེའི་ལན་ཏུ། ཇི་ལྟར་དམིགས་པ་ན་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་
ཀྱི་རྒྱར་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་རིགས་ཡིན་པར་བརྟེན་པ་དེས་ན། འདིར་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་མེད་
པར་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཉིད་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་ལམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་རིགས་ལ་གནས་པ་མིན་
གྱི། ཆོས་ཉིད་ལ་ལམ་གྱིས་དམིགས་ནས་བསྐྱེམས་པ་ན། འཕགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་བྱུང་པར་
ཅན་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོ། རིགས་བྱུང་པར་ཅན་ཏུ་འཛོག་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟ་ན་འང་ཆོས་
དབྱིངས་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ནི་ཐ་དད་མི་རུང་ངོ་ཞེས་པའི་ལན་
ཏུ། བརྟེན་པའི་ཆོས་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་དབྱེ་བས་རིགས་ཐ་དད་ཏུ་བརྟེན་དོ། །ཞེས་
སྟོན་ནོ། །རྟེན་ནི་འདིར་དམིགས་པ་དང་། བརྟེན་པ་ནི་དམིགས་བྱེད་ཡིན་ལ། དམིགས་
བྱེད་ལ་ཉན་རང་གི་ཐེག་པ་གཉིས་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་། ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་ལ་དེ་སྟོ་
ངོར་འགྲུབ་དགོས་ལ། བདེན་གྲུབ་སྟོ་ངོར་མ་བཅད་པར། བདེན་སྟོང་སྟོ་ངོར་མི་འགྲུབ་
ཅིང་། དེ་མ་གྲུབ་ན་ཆོས་ཉིད་སྟོ་ངོར་མི་འགྲུབ་པོ། །དེ་ཡང་དང་པོར་གཞི་ཆོས་ཅན་
གཅིག་གི་སྟེང་ཏུ་ངེས་དགོས་པས། ཉན་རང་ལ་ཡང་སྤྱི་ནང་གི་ཆོས་ཅན་ལ་དམིགས་ནས།
དེའི་ཆོས་ཉིད་བདེན་པར་མེད་པར་དམིགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་རང་
རྒྱལ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པས། རང་རྒྱལ་ལ་ཤེས་པ་ལ་བདེན་

ཞེན་སྤོང་མི་རྒྱལ་པས་མ་བྱུང་པོ། ཉན་ཐོས་ལ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་མ་རྟོགས་
 པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ་ཡང་ཐེག་དམན་ལ་ཚུལ་གཉིས་
 གསུངས་པས། གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་དུ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ལ། ཤེས་སྒྲིབ་དུ་འཛོག་
 མི་འཛོག་གཉིས་ངེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །གལ་ཏེ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་ཐ་དད་པ་མི་
 རུང་ངོ་ཞེས་མི་ཚྣེ་དཀྱི། རིགས་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་མི་རུང་བར་ཚྣེ་དཔ་ཡིན་སྟེ་ནམ་མཁུ་
 མི་འཐད་དེ། ཉི་ཤི་སྤྱང་བར་རི་སྒྲིབ་དུ་འཇམ་དཔལ་གལ་ཏེ་ཆོས་གྱི་དབྱིངས་གཅིག་
 དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་གཅིག་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་གཅིག་ཡིན་ན། དེ་ལ་རི་ལྟར་
 རྫོང་དང་རྫོང་མ་ཡིན་པར་གདགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། ཞེས་མདོ་གཞན་
 ལས་ཆོས་དབྱིངས་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པས། ཐེག་ཆེན་གྱི་རྫོང་དང་རྫོང་མ་ཡིན་པར་རི་ལྟར་
 བརྟག་ཅིས་གསུངས་པ་དང་འདི་འདྲ་བས། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་རིགས་ཐ་དད་པ་མི་རུང་
 བ་ལ་ཚྣེ་དཀྱི་ཡིན་གྱི། རིགས་བརྒྱ་གསུམ་ལ་བྱས་ན་རྫོང་དང་རྫོང་མ་ཡིན་པར་ཚྣེ་དཔ་
 མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་མེད་གི་བཟང་པོ་ཡང་འཕགས་པ་གྲོལ་སྟེ་དང་
 མཐུན་པར་བཞེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་སྒྲུབ་མ་རྩ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། ཉན་རང་ལ་ཆོས་
 ཉིད་རྟོགས་པ་དང་མ་རྟོགས་པ་གཉིས་ཀ་གསུངས་པ་ཡོད་དེ་མངས་པས་འཛིགས་ནས་
 རེ་ཞིག་མ་བྲིས་སོ། །དེ་ལྟར་གཉིས་འོང་བ་ནི་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་དུ་ཉན་རང་གི་ལམ་ཤེས་
 པའི་ལམ་ཤེས་སྟོན་པ་ནི། ཉན་རང་གི་རིགས་ཅན་རྣམས་རྟེན་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་
 པས། རྟེན་སུ་གཟུང་རྒྱུ་འཛིན་ཐེག་དམན་ལ་ཡང་ཟབ་མོའི་རྫོང་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་གཉིས་ཡོད་
 ཅིང་། དེ་གཉིས་ལའང་ཕྱི་མ་ཆེས་མང་བས་པལ་ཆེར་དེའི་ལམ་མང་དུ་གསུངས་སོ། །ཐེག་
 ཆེན་ལ་ཐོག་མར་སེམས་ཅན་ལ་མ་བྲིད་པར་དབུ་མའི་ལྟ་བུ་མི་རྟེན་པ་སྤྱང་བ་བཞིན་དུ།
 རང་རྒྱལ་ལ་ཡང་ཡོད་ལ་དེ་ནི་ཉན་ཐོས་ལའང་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཉི་ཤི་
 སྤྱང་བ་དང་། བརྒྱུད་སྤྱང་འགྲེལ་ཆེན་གཉིས་ཀར་ཆོས་དབྱིངས་ཐེག་པ་གསུམ་གའི་རིགས་
 སུ་འཛོག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་
 རབ་དུ་བྱེ་བར་གསུངས་པ་དྲངས་ལ། དེ་ནི་རྟོ་རྟེ་གཙོད་པ་ལས། སངས་རྒྱལ་པའི་ཆོས་

དང་། དེས་བསྟན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་པའི་སྐབ་བྱེད་ཏུ་འཕགས་
པའི་གང་ཟག་རྣམས་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བྱེ་བའི་སྒྲ་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
དོན་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་རྣམས་དེ་ཁོ་ནར་མ་
གྲུབ་པའི་དོན་དམ་འདུས་མ་བྱས་མངོན་ཏུ་བྱས་པས་བཞག་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པའོ། །དེའི་
སྤྱིར་ལྷགས་འདི་དང་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་གཉིས་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྒྱན་གྱི་
འགྲེལ་མཛད་དེ་དག་གི་ལྷགས་ལ་ཡང་ཚུལ་གཉིས་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྤྱོད་པས་ཆོག་གོ། །

སྤྱིན་པའི་ཕར་སྤྱིན་གྱི་བྱད་པར།

གསུམ་པ་ལ་བཞི། ས་དང་པོ་ལ་གནས་པའི་སྤྱིན་པ་བཤད་པ། རྟེན་དམན་པ་རྣམས་
ཀྱི་སྤྱིན་པ་བཤད་པ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིན་པ་བཤད་པ། སྤྱིན་པའི་ཕར་
སྤྱིན་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆེ་བྱང་སེམས་
དེ་ལ་ཕར་སྤྱིན་བཅུའི་ནང་ནས་སྤྱིན་པའི་པ་ཙོལ་ཏུ་སྤྱིན་པ་ཉིད་དེ་ཁོ་ན། ཆོས་ལྷག་པར་
ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་ཕར་སྤྱིན་གཞན་རྣམས་མེད་པ་ནི་མིན་ནོ། །འཇིག་རྟེན་ལས་
འདས་པའི་སྤྱིན་པའི་ཕར་སྤྱིན་དེ་ཡང་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་དྲུང་པོ་སྟེ། དེ་ཡང་
འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་པའོ། །སྤྱིར་ཕར་སྤྱིན་སྔ་མ་རྣམས་ལས་ཕྱི་མ་
རྣམས་ལྷག་པ་ཡིན་ཀྱང་། ས་འདིར་སྤྱིན་པ་ལྷག་པར་གསུངས་པ་ནི། ས་འདིར་སྤྱིན་པ་
ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་མཐུ་སྤུལ་ཏུ་བྱུང་བ་དེའི་ཆོད་ཅམ་ཚུལ་བྲིམས་ལ་སོགས་པ་ཉམས་སུ་
ལེན་པ་ལ་མེད་པའི་དོན་ཏེ། ས་དང་པོར་བདག་གི་ལུས་དང་། ཕྱིའི་ཡོ་བྱད་གཏོང་བ་ལ་
སྤྱིན་པའི་ཕར་སྤྱིན་དང་འགལ་བའི་ཀུན་འཛིན་གྱི་ཆགས་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་འབྱུང་བར་
གསུངས་པ་ལྟར་སྟོན་རུས་ཀྱང་། ས་གཉིས་པར་མི་ལམ་ན་ཡང་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་འཆལ་བྲིམས་ལ་གཏན་མི་སྟོན་པ་ལྟར་མི་རུས་པའོ། །ཡང་ས་དེར་སྤྱང་ཏུ་མི་རུང་
བའི་རྟོགས་པ་སྤྱིན་པས་དཔོག་པ་ནི། ཕྱིའི་ཡོ་བྱད་སྟེར་བ་ལ་གྲས་པར་མ་ཟད། སྟོང་བ་
ལ་རུང་གི་ཤུ་སྟེར་བ་ལ་འདྲ་ཆེས་གྲས་པར་བྱས་པ་ཡིས། གང་ཟག་གཞན་པལ་ཆེ་བ་ལ་

སྒྲིབ་ཏུ་མི་རྒྱུ་བའི་ནང་གི་ས་ཐོབ་པ་སོགས་དཔོག་པའི་རྒྱུ་ཏེ་གཏན་ཚིགས་སུ་འཕྱུར་
ཏེ། རུ་བ་སོགས་ཀྱིས་མེ་ལ་སོགས་པ་དཔོག་པ་བཞིན་ནོ། །འདིས་ནི་ལུས་སྒྲིབ་དང་ལོངས་
སྒྲིབ་གཏོང་བ་ལ་ཀུན་འཛིན་གྱི་དྲི་མ་མེད་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟར་བཏང་ཡང་རྒྱུད་ནས་
པ་གཞན་རུ་མི་འཕྱུར་བར་བརྟན་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། སྒྲིབ་པས་འཁོར་བའི་བདེ་བ་འཐོབ་པ་དང་། སྒྲིབ་པས་ཐུང་
འདས་གྱི་བདེ་བ་འཐོབ་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲེ་པོ་འདྲི་ནམས་ཀུན་ནི། བཀྲེས་
སྒྲོམ་དང་ནད་དང་ཆེ་གང་སོགས་གྱི་སྒྲུག་བསྐལ་ཕྱིར་བཅོས་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་མངོན་
པར་འདྲོད་ཅིང་། མི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གྱི་བདེ་བ་དེའང་འདྲོད་པའི་ཡུལ་གྱི་ལོངས་སྒྲིབ་
བཟུང་བཏུང་དང་། བདེ་གསོ་བའི་ཆས་དང་གོས་དང་གནས་ཁང་སོགས་ལ། སྒྲིབ་པ་
མེད་པར་སྒྲེ་བ་མིན་ལ། ལོངས་སྒྲིབ་དེ་རྣམས་ཀྱང་ནི་སྒྲིབ་པ་ལས་བྱུང་བའི་བསོད་
ནམས་བསགས་པ་ལས་འབྱུང་བར་མཁྱེན་ནས། འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསམ་པ་མཁྱེན་
པའི་ཐུབ་པས། ཆེས་དྲང་པོར་སྒྲིབ་པའི་གཏུམ་ཉིད་མཛད་དེ། ཐབས་དེ་ལ་འཇུག་པར་
ཡང་སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་སྒྲིབ་པ་བཏང་བ་ལས་ལོངས་སྒྲིབ་སྒྲུབ་སྒྲུམ་ཚོགས་པ་ཐོབ་
པ་དེ་ལ། གཏོང་བ་པོ་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་དགོས་སམ་སྟུམ་ན། དེ་ནི་མི་དགོས་ཏེ་འདི་
ལྟར། ཆོང་པ་བཞིན་རུ་ཞོར་ཆེས་རྒྱུད་བཏང་བ་ལས། འབྲས་བུ་ཞོར་གྱི་ཕུང་པོ་ཆེས་
ཡངས་པ་འདྲོད་པས་ལོངས་སྒྲིབ་འདྲོད་པའི་སྒྲོང་མོ་བ་ལས་ཀྱང་ལོངས་སྒྲིབ་རྒྱ་ཆེ་བ་
འདྲོད་པས། སྒྲིབ་པ་བྱེད་པ་ལ་གྲས་ཀྱི། བྱང་སེམས་རྣམས་ལྟར་སྤྱིར་ཆེའི་གཞན་གྱི་དབང་
གིས་སྒྲིབ་པའི་འབྲས་བུ་དོན་རུ་མི་གཉེར་བ་ཁོ་ནར། སྒྲིབ་པར་འདྲོད་པའི་དགའ་སྟོན་
མངོན་པར་འཕེལ་བར་མི་བྱེད་པའི་གཏོང་བ་པོ་སྤྱིར་རྒྱུ་དམན་ཞིང་། དེར་མ་བཟད་སེམས་
ཅན་ལ་སེམས་ཤིན་ཏུ་རྒྱུབ་པའི་སེམས་དང་ལྡན་པ། རྒྱུད་གི་དོན་མངོན་མཐོའི་བདེ་བ་
ཅུམ་སྒྲུར་ལེན་པ་ཉིད་རུ་འཕྱུར་བ་སྟེ། གཙུ་པོར་བྱེད་པ་གྲང་ཡིན་པ་དེ་དུག་གི་སྟེ་ལ་
ཡང་། ལོངས་སྒྲིབ་མི་གཏོང་བར་འཛིན་པའི་སྒྲིབ་ལ་རྒྱབ་གྱིས་སྒྲིབ་པ་རྣམས་སྒྲིབ་ལ་རེ་
བའི་ཡོན་ཏན་ཅུམ་འཛིན་པ་ལ་གཡེར་བག་ཐོབ་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས། ལོངས་སྒྲིབ་སྒྲུབ་རུ་

བྱང་བ་ཕུན་ཚོགས་འབྱུང་བའི་སྒོ་ནས། བཀའ་སྒྲིམ་སོགས་ཀྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱི་བར་ཞི་བའི་
རྒྱུ་རྐྱེད་རྟོག་པོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ཞིག་སྤྱིང་རྩེ་དང་བྲལ་བས་རང་གི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཕྱིར་བཅས་པའི་
བདེ་བ་ཅམ་ལ་སྟོས་པ་ཉིད་ཀྱིས། སྤྱིན་པ་གཏོང་བ་ལ་གྲས་པ་འདྲི་ཡང་། སྤྱིན་བདག་
གཏོང་བ་པོའི་ཐད་དུ་དམ་པ་དག་གིས་བཞོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྱིན་
པ་གཏོང་བའི་སྤྱད་ཀྱིས་ནུམ་ཞིག་གི་ཆོ་འཕགས་པའི་སྤྱི་པོ་དྲུང་འབྱུང་བ་ལྟར་དུ་འཕྱོང་བ་
པོ། །དེ་ནས་དམ་པ་དེས་ཆོས་བསྟན་པ་ལས། འཁོར་བ་ལ་ཡོན་ཏན་མེད་པར་རིག་
ཅིང་། འཕགས་ལམ་ཟག་པ་མེད་པ་མངོན་དུ་བྱས་པས་མ་རིག་པ་སྤངས་ནས། སྤྱིད་
པ་འཁོར་བའི་རྒྱན་སོག་མེད་ནས་སྤྱི་འཆི་གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་བརྒྱུད་པ་ཡང་དུག་པར་
བཅད་པར་བྱས་ཏེ། དམ་པ་དང་ཕྱད་པ་དེ་ཡི་རྒྱ་ཅན་ཉན་ཐོས་སམ་རང་རྒྱལ་གྱི་ཞི་བ་
ལྷན་འདས་སུ་འགོ་བར་འཁྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ་བཞི། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱིན་པའི་ཕན་ཡོན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བསྟན་
པ། རྟེན་གཉིས་ཀ་ལ་སྤྱིན་པའི་གཏམ་གཅི་པོར་བསྟན་པ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་སྤྱིན་པའི་
ཆོ་དགའ་བ་ཅི་འདྲ་བ་འཕྱོང་བ་བསྟན་པ། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ལུས་སྤྱིན་པ་ལ་སྤྱད་བསྐྱེད་
ཡོད་མེད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ནི་སྤྱིན་པས་སྤོང་བ་
པོ་ཆོམ་པར་བྱས་པ་དང་། ཏུས་མཉམ་པ་སྟེ་དེའི་མཇུག་སོགས་ཉིད་དུ་སྤྱིན་པའི་འབྲས་
བྱའི་བདེ་བ་ལ་ངེས་པར་ལོངས་སྟོང་བ་མིན་ནོ། །དེས་ན་དེ་རྣམས་ནི་སྤྱིན་པའི་འབྲས་
བྱ་མངོན་ལུས་དུ་མི་མཐོང་བའི་ཕྱིར་སྤྱིན་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་ཡང་སྤྱིད་ན། འགོ་བ་ཐམས་
ཅད་ལ་སྤྱད་ཀྱིས་སྤྱད་པ་དང་། འཕྲལ་དུ་བདེ་བ་སྦྱབ་པར་དུམ་བཅས་པའི་ཡིད་ཅན་གྱི་
བྱང་སེམས་རྣམས། སྤྱིན་པས་རིང་པོར་མི་སོགས་པར་སྤོང་བ་པོ་ཆོམ་པར་བྱས་པ་མཐོང་
བའི་མཇུག་སོགས་ཉིད་དུ། སྤྱིན་པའི་འབྲས་བྱ་དགའ་བ་མཆོག་དུ་ལྟར་པ་འཕྱོང་ཅིང་སྤྱིན་
འབྲས་ལ་ལོངས་སྟོང་པས། ཏུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོ་སྤྱིན་པ་བྱེད་པ་ལ་དགའ་བར་འཁྱུར་
རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་ཐུང་རི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟེ་བའི་བདུག་
 ཉིད་བྱང་སེམས་དང་། བརྟེ་བའི་བདུག་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་མཐོ་དང་
 དེས་ལེགས་ཀྱི་བདེ་བ་རྣམས་སྤྱིན་པས་འདྲེན་པ་དྲིའི་ཕྱིར། སྤྱིན་པའི་གཏུ་མ་ཉིད་གཙོ་
 བོ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །བཤེས་སྤྱིང་ལས་ཀྱང་། ལོངས་སྤྱོད་གཡོ་བ་སྤྱིང་པོ་
 མེད་མཁྱེན་ནས། །དག་སྤྱོད་བཅའ་ཟེ་བཞེན་དང་བཤེས་རྣམས་ལ། སྤྱིན་པ་ཚུལ་བཞིན་
 སྤུལ་བཀྱི་པ་རོལ་ཏུ། སྤྱིན་ལས་གཞན་པའི་གཉེན་མཆོག་མ་མཆིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
 སོ། །གསུམ་པ་ནི། རྒྱ་གང་ལས་བྱང་སེམས་རྣམས་སྤྱིན་པ་ལ་གུས་པར་འགྱུར་བ། སྤྱོད་
 བ་རྣམས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱིས་ཆོམ་པར་བྱས་པ་ན། བྱང་སེམས་ལ་དགའ་བའི་བྱང་པར་སྤྱེ་
 བ་གོ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ཅེ་ན། ཇི་ལྟར་སྤྱོད་བ་པོས་བྱིན་ཅིག་ཅེས་ཟེར་བའི་སྤྱོ་ཐོས་པའི་དོན་
 བསམས་པ་ན། འདི་དག་ནི་བདག་ལ་སྤྱོད་བ་ཞིག་གོ་སྟམ་པ་ལུས། རྒྱུ་ལ་སྤྱོས་ལ་ཡིད་ལ་
 བདྲོ་བ་ཡང་ནས་ཡང་ཏུ་འབྱུང་བ་དྲེ་ལྟར་ནི། ཐུབ་པ་དག་བཅོམ་པ་རྣམས་ལ་ཞི་བ་ཐུང་
 འདས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་ཞུགས་པས། བདྲོ་བ་སྤྱེད་པར་བྱེད་པ་མིན་ན། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་
 པོ་ཐམས་ཅད་བརྟུང་བས་སྤྱོད་བ་པོ་ཆོམ་པར་བྱེད་པས། ཞི་བདེ་ལས་ལྷག་པའི་བདེ་བ་
 སྤྱེད་པ་ལྟ་ཅི་ཞིག་སྤྱོས་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་སོ། །ཞི་བདེས་སེམས་ཕྱོགས་པ་ན་གཞན་དོན་
 ལ་གཡེལ་བར་འགྱུར་ལ། བྱང་སེམས་ཀྱི་བདེ་བ་ཐུར་བཤད་པ་དེས་སེམས་ཕྱོགས་པ་ཉིད་
 ཀྱིས། གཞན་དོན་ལ་ལྷག་པར་ཡང་བཙོན་པར་འགྱུར་བས་མི་འདྲའོ། །

བཞི་པ་ནི། ཡང་སྤྱིན་པ་བརྟེ་བ་གང་ལས་བདེ་བ་ལུལ་བྱང་སྤྱེ་བར་བརྟེད་པ་ཕྱི་
 བར་གི་དངོས་པོ་གཏོང་བའི་བྱང་སེམས་ལ། ལུས་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐལ་ཡང་མི་འབྱུང་ངམ་ཞེ་
 ན། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་ཐོབ་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས་འདྲི་ན་ནི། སེམས་མེད་པ་རྣམས་
 ལ་བཅད་པ་ལྟར་ལུས་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐལ་མེད་དེ། འཕགས་པ་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་ཉིང་རེ་
 འཛིན་ལས། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཤིང་སྤུ་ལ་ཆེན་པོའི་ཆལ་ཞིག་ཡོད་ལ། དེར་འགའ་
 ཞིག་འོངས་ནས་སྤུ་ལ་གཅིག་བཅད་པ་ན། དེར་ཤིང་སྤུ་ལ་ལྷག་མ་དེ་རྣམས་འདི་སྤུ་ཏུ་
 འདི་ནི་བཅད་པའོ། །བདག་ཅག་ནི་མ་བཅད་པའོ་སྤུ་ཏུ་སེམས་ཤིང་། དེ་དག་ལ་ཆེས་

སུ་ཆགས་པ་དང་ཁོང་ཁྱོད་པ་མེད་དོ། རྟོག་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་དོ། བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའི་བཟོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི། བཟོད་པ་ཡོངས་སུ་དག་པ་མཆོག་
ནས་མཁའ་དང་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། ཁེས་རི་སྐད་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། འིན་ཆེན་འཕྲིང་བ་
ལས་ཀྱང་། དེ་ལ་ལྷུས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་མེད། ཡིད་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་ག་ལ་ཡོད། འདི་ནི་སྤྱིང་
རྩེས་འཇིག་རྟེན་སྤྱག་ འདི་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཡུན་རིང་གནས། ཁེས་གསུངས་པ་འདི་ཡང་ས་
ཐོབ་པ་ལ་དགོངས་སོ། ཡང་ལྷུས་དང་ལོངས་སྟོང་ལ་ཀྱུན་འཛིན་གྱི་ཆགས་པ་མེད་པའི་
ས་རབ་རྒྱ་དགའ་བ་མ་ཐོབ་པའི་དབང་རྒྱ་བྱས་ནས་འདྲི་ན་ནི་ལྷུས་གནས་པ་དང་འགལ་
བའི་རྟེན་རང་གི་ལྷུས་ལ་བབས་པས། ལྷུས་ཀྱི་སྤྱག་བསྐལ་གདོན་མི་བར་འབྱུང་མོད་
ཀྱང་། དེའི་ཆེ་ཡང་སྤྱག་བསྐལ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་ལྷག་པར་འཇུག་
པའི་རྒྱ་ཉིད་རྒྱ་གནས་ཏེ། འདི་ལྟར་བྱང་སེམས་རྣམས་ནི། དམུལ་བ་དང་། རུད་འགོ་
དང་། ཡི་དྲུགས་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་མི་བཟད་པར་ཆུད་པ། བར་མཆོམས་མེད་པར་
སྤྱག་བསྐལ་ཆེན་པོ་དྲག་པོས་ལྷུས་འཛོམས་པ། རང་གི་ལྷུས་གཙོད་པའི་སྤྱག་བསྐལ་ལས་
སྟོང་འགྱུར་ལས་ཀྱང་ཆེས་ལྷག་པའི་སྤྱག་བསྐལ་བསྐྱེད་རྒྱ་མེད་པ་དང་ལྷན་པ་དག་ལ་
བལྟས་པ་ན། སྟོང་བ་པོ་ལ་རང་ལྷུས་བཅད་ནས་སྟེར་བའི་བདུག་གི་སྤྱག་བསྐལ་གྱིས་ཏེ་
སྤྱག་བསྐལ་ལ་ཕྱིས་མེད་པར་བྱས་ནས། རང་གིས་སྤྱག་བསྐལ་ཉམས་སུ་སྦྱང་བ་དེ་ཉིད་
ཀྱི་རྒྱ་མཆོན་ལས། སེམས་ཅན་གཞན་དྲུག་རྣམས་ཀྱི་དམུལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱག་བསྐལ་
དེ་གཅད་པའི་སྟེར་རྒྱ་ཆེས་སྟེར་རྒྱ་བཙོན་འགྲུས་རྩོམ་མོ། འདི་ནི་ནག་ཚའི་འགྱུར་ལས།
ལྷུས་ནི་བཅད་ནས་བྱིན་པའི་སྤྱག་བསྐལ་དེས། འདམུལ་བ་ལ་སོགས་སྤྱག་བསྐལ་གཞན་
དག་ལ། བལྟས་ནས་རང་གི་ཉམས་སུ་སྦྱང་དེ་ལས། གཙོད་པའི་དོན་རྒྱ་དེ་ནི་བཙོན་
པར་བྱེད། ཅིས་འབྱུང་བ་དང་འགྱུར་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་བཤད་པའོ། འདི་འདྲ་བའི་
བསམ་པའི་སྟོབས་ཡོད་ན་ལྷུས་གཏོང་བ་ཡིན་ལ་བསམ་པ་དེ་ཡང་ས་མ་ཐོབ་པ་ལ་འོང་བ་
མི་འགལ་བས། ས་མ་ཐོབ་པས་ཀྱང་ལྷུས་གཏོང་བ་གསུངས་སོ། །

སྤྱི་པའི་ཕར་སྤྱི་ཁྱི་དབྱེ་བ།

བཞེ་པ་ནི། གཏོང་བའི་སེམས་པའི་སྤྱི་པ་འདི་ཡང་སྤྱི་པར་བྱ་བ་དང་། ལེན་པ་
པོ་དང་། གཏོང་བ་པོར་བདེན་པར་དམིགས་པས་སྟོང་པའི་ཤེས་རབ་ཟག་པ་མེད་པས་
ཟིན་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱི་པ་ཞེས་བྱའོ། ཞེས་ཤེས་རབ་ཀྱི་
པ་རོལ་ཏུ་སྤྱི་པ་ཆེན་མོ་ལས་གསུངས་ཏེ། མི་དམིགས་པའི་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་
ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡིན་པས་དེས་ཟིན་པའི་སྤྱི་པ་ཡང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་
པའི་པ་རོལ་ཏུ་སྤྱི་པར་བཞག་ལ། མི་དམིགས་པ་དེས་མ་ཟིན་པའི་སྤྱི་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་
པའོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ནི་དོན་དམ་པའི་བྱང་སེམས་མ་ཐོབ་པ་དག་གིས་
མངོན་སུམ་ཏུ་ངེས་པར་མི་རུས་སོ། །དེ་ལ་པ་རོལ་ནི་འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་ཕར་འགུམ་
དང་། རོགས་ཏེ་སྤྱི་བ་གཉིས་མ་ལུས་པ་སྦངས་པའི་སངས་རྒྱས་སོ། །པ་རོལ་ཏུ་སོན་པ་ནི་
པ་རོལ་ཏུ་སྤྱི་པའོ། །འདིར་འགྲེལ་པར་ཆོག་ཕྱི་མ་ཡོད་ན་མི་མངོན་པར་མི་བྱའོ། ཞེས་
བྱ་བའི་མཆན་ཉིད་འདིས་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མི་མངོན་པར་མ་བྱས་པས་གཟུགས་
སུ་གྱུར་པའམ། སྤྱི་ཁོ་ད་ར་ལ་སོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མའི་མཐའ་ཅན་ཉིད་ཏུ་བཞག་
སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་པར་རྟེན་ཏེ་ཇ་ཡ་ལྷ་རྩ་འདི་ལྟར་འཆད་དེ། རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་ལ་
པ་རོལ་ལ་སྤྱ་ར་དང་། སྤྱི་པ་ལ་ཨི་རྩ་ཞེས་པ་ཡོད་ལ། ཆོག་གཉིས་སྤྱད་པར་བྱེད་པའི་
རུས་སུ་སྤྱ་ར་ལ་རྣམ་དབྱེ་གཉིས་པའི་གཅིག་ཆོག་ཨུ་བྱིན། ཨི་རྩའི་རྩེས་སུ་རྣམ་དབྱེ་
དང་པོའི་ཆོག་སུ་བྱིན་ཏེ། སྤྱ་ར་ཨི་རྩ་པ་ར་མི་རྩ་ཞེས་ཆོག་བསྟུ་བར་བྱས་ན། ཨུ་
དང་སུ་མི་མངོན་པར་འགྲོ་བ་ཡིན་ནའང་། འདིར་ཆོག་ཕྱི་མ་ཡོད་ན་མི་མངོན་པར་མི་
བྱའོ། ཞེས་པའི་སྤྱི་རྩའི་ཆ་བའི་ཆོག་གིས་སུ་མི་མངོན་པར་བྱེད་ཀྱང་ཨུ་མི་མངོན་པར་མ་
བྱས་པའོ། །མཆན་ཉིད་འདིས་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཞེས་པ་ནི། རྣམ་དབྱེ་གཉིས་པའི་
གཅིག་ཆོག་ཨུ་མོ། །དེ་མི་མངོན་པར་མ་བྱས་པས་སྤྱ་ར་མི་རྩ་ཞེས་པའི་སྤྱི་རྩའི་རང་བཞིན་
ཏུ་གྱུར་པའོ། །སྤྱི་ཁོ་ད་ར་ལ་སོགས་པའི་ནང་ན་སྤྱ་ར་ཨི་རྩ་ཞེས་པའི་ཆོག་མའི་མཐའ་ཅན་ཏེ།

སྤྲ་ར་མ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་པས་མི་མངོན་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་བཤད་དེ། ཡམ་གྱི་ཡམ་ཕྱིས་
 མ་བཞག་པ་ལ་ཨི་བྱན་པས་མི་རྣམ་སོང་ཞེས་པའོ། །དང་པོའི་ཆོག་ཁུ་ནི་མ་དག་པ་འདྲ་
 བས་སི་ཡིན་ནམ་དཔུང་དོ། །པོད་ཁ་ཅིག་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྒྱ་སྐད་ལ་སྤྲ་ར་མ་ཨི་རྣ་
 ཞེས་པ་ཡོད་པའི་རའི་སྐད་གོར་གྲལ་དུ་བཞག་པས་སྤྲ་ར་མ་ཨི་རྣར་འཕྱར་བ་ལ། མཚམས་
 སྐར་པའི་ཆོ་ཨི་ཡིག་གི་གི་གྲུ་མ་ལ་བྱིན། ཡམ་ཕྱིས་པས་མི་རྣར་སོང་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱི་ཐུན་
 སྤུལ་གྱི་བཤད་པ་མང་དུ་སྤང་ན་ཡང་། པ་རྟེ་ཏའི་བཤད་པ་སྤར་བཀོད་པ་ཉིད་ལེགས་
 སོ། །ཐྱིན་པ་ཐྱིན་བྱ་ཞེས་པའི་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱིས་འཁོར་གསུམ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་
 པའི་ཤེས་རབ་བཟུང་ནས། དེས་ཟིན་པའི་ཐྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ་ཡིན་
 ཏེ། དེས་མ་ཟིན་པའི་ཐྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་
 དང་འདྲ་བས་ཕར་ཕྱིན་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མ་ཟིན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་
 བསྐྱོས་པས་ཟིན་པས་པ་རོལ་དུ་འགྲོ་བར་ངེས་པ་ལ་བཞག་པའི་ཕྱིར། ཐྱིན་པའི་ཕར་ཕྱིན་
 གྱི་མིང་རྟེན་པར་འཕྱར་རོ། །དེས་ན་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་དོན་ལ་པ་རོལ་འདིར་ཕྱིན་པ་
 ཞེས་ལས་ལ་སྐར་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ལ། འདིས་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པར་བྱེད་
 པ་ཞེས་བྱེད་པ་ལ་སྐར་ན། སློབ་ལམ་ན་ཡང་ཕར་ཕྱིན་ཡོད་དོ། །ཐྱིན་པ་ལ་བཤད་པ་དེས་
 རྒྱལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་དང་། བསྐྱོ་བ་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་
 པ་སོ་སོ་བ་དང་གཉིས་ཀ་རིག་པ་བྱའོ། །ཐྱིན་པའི་འཁོར་གསུམ་པོ་དྲུག་ལ་ཆགས་པ་ཉི་
 བདེན་ཞེན་སྤྲེས་པར་གྱུར་པས་བཅིངས་ན་ནི། ཐྱིན་པ་དེ་ལ་འདྲིག་རྟེན་པའི་པ་རོལ་དུ་
 ཕྱིན་པ་ཞེས་མདོ་ལས་བསྟན་ནོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་རྣམས་ལ་ད་ལྟ་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་
 རྒྱལ་ནི། ལུས་གཞན་ལ་ཉེར་བ་དང་། དགའ་བ་སྐྱེད་རྒྱལ་བྱུང་པར་ཅན་རྣམས་ནི་མོས་
 དུལ་དུ་བྱས་ནས་སྦྱོང་ལ། ཟང་ཟིང་གི་ཐྱིན་པ་གཞན་རྣམས་ནི་ཡར་མར་གྱི་ཞིང་ལ་བརྟེན་
 བས། རྒྱ་ཡན་ཆད་གཏོང་བའི་སློ་ནས་རྒྱན་ལྟར་སོག་པ་དང་། དེའི་ཆོ་འཁོར་གསུམ་མི་
 དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟིན་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་རང་གི་ལུས་དང་ལོངས་
 སྦྱོང་དང་དགེ་ཆ་གསུམ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་བསམ་པས་ཡང་ཡང་གཏོང་བ་དང་། མ་

བཏང་ཡང་དེ་རྒྱུ་ལ་འཛིན་པས་འདོར་དགོས་ལ། གཏོང་ཚོད་འདྲ་བ་ལ་ཐོན་ཏེ་རང་གི་བསམ་པས་གཏོང་བ་མཆོག་ཡིན་པ་རྒྱུ་ལས་མ་སྤྱོད་འཇུག་ལས། ལུས་དང་དེ་བཞིན་ལོངས་སྤྱོད་དང་། རུས་གསུམ་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། ཁེམས་ཅན་ཀྱན་གྱི་དོན་བསྐྱབ་ཕྱིར། །པངས་པ་མེད་པར་གཏང་བར་བྱ། ཞེས་དང་། ཐམས་ཅད་བཏང་བས་ཟུང་ན་འདུ། །བདག་སྒྲོ་ཟུང་ན་འདས་པ་སྐྱབ། །ཐམས་ཅད་གཏོང་བར་ཆབས་ཅིག་ལ། ཁེམས་ཅན་རྒྱུ་ལ་བཏང་བ་མཆོག་ ཁེམས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ད་ནི་སྤར་ཇི་སྤྱོད་བཟོད་པའི་ས་རབ་དགའ་ཞེས་པ་ཟག་མེད་གྱི་ཤེས་པའི་བྱང་པར་གྱིས། ས་དེའི་ཡོན་ཏན་མདོར་བསྐྱུས་ཏེ་བཟོད་པའི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱུར་པ་ནི། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་འདི་ནི་ནོར་བུ་རྩ་ཤེལ་ལྷ་བའི་དགྱིལ་ལོར་བཞིན་ཏེ་གནས་སོ། །འདི་ལ་ལྷ་བ་དང་ཚོས་མཐུན་གསུམ་ལས། དང་པོ་གནས་མཐོན་པོར་གནས་པ་ནི། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུར་སའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པའི་རྒྱལ་བའི་སྤྱུ་ས་དང་པོ་བའི་ཡིད་ལ་རུབ་ཏུ་གནས་པའི་ཕྱིར། ལམ་མཐོན་པོར་གནས་པས་ལྷ་བ་ནམ་མཁའི་གནས་མཐོན་པོར་གནས་པ་དང་འདྲའོ། །ས་དང་པོ་ནི་བྱང་སེམས་དེའི་ཡིད་གྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ཡིན་པས་དེ་ལ་གནས་ཞེས་བྱ། དཔེར་ན་མགོ་ལ་མིག་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །ས་དང་པོའི་དོན་དུ་མ་པའི་སེམས་དེ་རང་གང་ལ་གནས་པའི་དམ་པ་སྟེ་མཆོག་གི་རྟོན་དེའི་ཡིད་དེ། ཡེ་ཤེས་གྱི་འོད་ཆུགས་པས་མཛེས་པ་རྟོན་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ལྷ་བས་རང་གི་རྟོན་གྱི་ནམ་མཁའ་འོད་དཀར་པོས་མཛེས་པར་བྱེད་པ་དང་འདྲའོ། །ཡང་ས་དང་པོ་ནི་རང་གི་མི་མཐུན་སྒྲིགས་མཐོང་སྤང་རྒྱུ་ལས་རྒྱལ་བ་ཏེ་གནས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་བས་སྤྱན་པ་སྤྱན་པོ་སྟེ་འཇུག་པོ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་པར་བསལ་ནས་གནས་པ་དང་འདྲའོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དྲུང་པོའི་རྒྱུ་པར་བཤད་པའོ། ། །

སེམས་བརྩེད་གཉིས་པ།

གཉིས་པ་ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་བཤད་པ་ལ་ལྷ། ས་འདིར་ཚུལ་བྱིས་ས་ཡོངས་སུ་
 དག་པར་བསྟན་པ་དང་། ཚུལ་བྱིས་ས་ཀྱི་བསྟགས་པ་བསྟན་པ་དང་། ཚུལ་བྱིས་ས་ཀྱི་མི་
 མཐུན་སྟེགས་དང་མ་འདྲིས་པའི་དཔེ་བསྟན་པ་དང་། ཚུལ་བྱིས་ས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་དབྱེ་བ་
 བསྟན་པ་དང་། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྟོན་མཐུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། ས་
 འདིར་ཚུལ་བྱིས་ས་ལྟ་སྟུ་ཚྭ་གས་པར་བསྟན་པ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་
 དག་པར་བསྟན་པ། ས་དང་པོ་ལས་ཚུལ་བྱིས་ས་ལྟ་ག་པར་བསྟན་པ། ཚུལ་བྱིས་ས་ཡོངས་
 སུ་དག་པའི་རྒྱ་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ས་གཉིས་པ་ལ་གནས་པ་དྲེ་ནི། ཚུལ་
 བྱིས་ས་རབ་རྩ་རྩུར་པའི་སྟུན་སྟུ་ཚྭ་གས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་རྣམས་དག་པ་དྲུང་ལྟན་
 པའི་ཕྱིར། སད་པར་མ་ཟད་མྱི་ལས་རྩ་ཡུང་འཆལ་པའི་ཚུལ་བྱིས་ས་ཀྱི་དྲི་མ་སྤངས་པ་སྟེ་
 དེས་མ་གོས་པའོ། །འདི་ནི་རྩ་རྩུང་དང་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་སྟོ་བ་ཅམ་གྱི་འཆལ་བྱིས་ས་
 མིན་གྱི། བཅས་པ་དང་འགལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཆལ་བྱིས་ས་ཀྱི་དྲི་མ་སྤངས་པའོ། །དེ་
 ལ་འཆལ་བྱིས་ས་ཀྱན་ནས་སྤོང་བའི་ཉོན་མོངས་དང་རྩ་མི་ལེན་པ་དང་། བཅས་པ་དང་
 འགལ་བའི་སྟེག་པའི་ལས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ན། བཅས་འགལ་གྱི་རྩུང་བ་བྱུང་བ་ལ་
 འགྱུར་པའི་མི་ཞིབས་བསེལ་བ་སྟོབ་པའི་ཕྱིར་ཚུལ་བྱིས་ས་ཏེ། དེའི་སྐད་དོད་ཤི་ལ་ཤི་
 ཏ་བསེལ་བ་དང་། ལ་ཏི་སྟོབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་བདེ་བའི་རྒྱ་ཉིད་ཀྱིས་
 དམ་པས་བསྟེན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཚུལ་བྱིས་ས་ཏེ། འདི་ཡང་ངེས་ཚྭ་གི་བཤད་པའོ། །དེ་
 ནི་ངོ་བོའི་དབང་རྩ་བྱས་ན་ལྷས་དག་གི་འཆལ་ཚུལ་བརྟན་སྤོང་བའི་སྤོང་བརྟན་གྱི་མཆན་
 ཉིད་ཅན་ཡིན་ལ། མ་ཆགས་པ་བརྟན་སེམས་མེད་པ་དང་། གཞོད་སེམས་ཀྱི་ཞེ་སྤང་མེད་
 པ་དང་། ལྟག་ལྟ་དང་བྲལ་བའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ནི། སྤོང་བརྟན་ཀྱན་ནས་སྤོང་བར་
 བྱེད་པས་ན་ཀྱན་ནས་སྤོང་བྱེད་དང་བཅས་པའི་དབང་རྩ་བྱས་ན། རྟག་པོའི་ལས་ལམ་
 བརྟ་སྤོང་བའི་དཀར་པོའི་ལས་ལམ་གྱི་སྤོང་བ་བརྟའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡང་བྱང་སེམས་དེ་ཚུལ་བྲིམས་རི་ལྟར་སྤྱན་སྤྲུམ་ཚོགས་པས། ཡོན་
 ཏན་རྣམས་དག་པར་འགྱུར་ཞེན། ལྷུས་དང་དག་དང་ཡིད་ཀྱི་རྩ་བ་སྟེ་ཀུན་སྦྱོང་གསུམ།
 སད་པ་དང་མི་ལམ་གྱི་སྒྲུབས་ཀྱང་ཏུ་ལྷུང་བ་སྤྲོ་མོས་ཀྱང་དྲག་པར་གྱུར་བས། དུམ་པ་
 སྟེ་མཚོག་གི་ལས་ལམ་བརྩུ་ཆར་མ་ཚང་བ་མེད་པར་སོག་པར་བྱེད་དེ། དགེ་བའི་ལས་
 ལམ་དང་པོ་སྟོག་གཅོད་སྤོང་བ་སོགས་གསུམ་ནི་ལྷུས་ཀྱིས་དང་། བར་གྱི་བཞི་ནི་དག་
 གིས་དང་། ཐ་མ་གསུམ་ཡིད་ཀྱིས་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་སོག་པར་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །དེ་
 ཡང་དགག་བཅས་ཀྱི་མཚམས་ལས་སྟོག་པར་མ་ཟད། ཚུལ་བྲིམས་ལས་བརྩམས་པའི་
 སྒྲུབ་བཅས་ཀྱི་སྟོགས་ཀྱང་རྫོགས་པར་བྱེད་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡང་ཅི་ལས་ཀྱི་ལམ་
 འདི་རྣམས་ས་དང་པོའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་བརྩུ་ཆར་ཚང་བར་སོག་པར་མི་བྱེད་དམ་
 ཞེན། །དེས་ཀྱང་སོག་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་ལམ་འདི་ལྟ་ཞིག་བརྩུ་ཆར་
 ཡུང་། ས་གཉིས་པ་བ་དེ་ལ་སྟགས་པ་སྟེ་གྲིན་ཏུ་སྤུལ་དུ་བྱུང་བར་དྲག་པར་འགྱུར་བ་
 དེ་ལྟར་ས་དང་པོ་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་ས་དང་པོར་སྦྱིན་པ་ལྟག་པར་གསུངས་པ་
 ནི་ཡར་ལྷན་དུ་ཡོད་པས། སྦྱིན་པ་ལས་གཞན་པའི་པར་སྦྱིན་ལྟག་མ་དགའི་ནང་ནས།
 ཚུལ་བྲིམས་ལས་བརྩམས་པའི་ཉམས་ལེན་སྤུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཚོད་ཅམ་བཟོད་པ་སོགས་
 ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་བྲིམས་ལྟག་པར་གསུངས་ཀྱི། པར་སྦྱིན་ལྟག་མ་རྣམས་མེད་པ་
 ནི་མིན་ནོ། །དགེ་བརྩུ་སྟོས་པ་ནི་དེ་ལས་བརྩམས་པའི་ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་བཅས་པའི་མཚོན་
 བྱེད་ཡིན་པས། ཚུལ་བྲིམས་ཀྱི་བཅས་མཚམས་ཐམས་ཅད་གཟུང་རོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཚུལ་
 བྲིམས་དག་པ་ཅན་དེ་ནི། སྟོན་ཀྱི་ལྷ་བ་ལ་ཆ་གཏུང་ཞི་བར་བྱེད་པ་དང་། དཀར་བའི་
 འོད་ཀྱིས་ལམ་མེར་གནས་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟར། རྟག་ཏུ་ཚུལ་བྲིམས་རྣམ་པར་དྲག་པར་
 གནས་པ་དེ། དབང་པོའི་སྟོ་བསྐྱམས་པའི་ཞྭ་བ་དང་། ལམ་མེར་གསལ་བའི་ལྷུས་ཅན་གྱི་
 འོད་ཆུགས་པར་དེ་དྲག་གིས་རྣམ་པར་མཛོས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། ཀང་གི་ཕྱིར་དགེ་སྟོང་ཁ་ཅིག་སོ་ཐར་ལས་བརྩམས་ཏེ། ཚུལ་བྲིམས་
 ཆེས་ཡོངས་སུ་དྲག་པ་ཡིན་ཀྱང་། གཤམ་དེ་དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་ལ་རྟང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་

ལྟ་བུ་མི་སྤྱོད་ན། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཚན་དེས་དགེ་སྤྱོད་དེ་རྒྱུ་ལྟེ་ཁྱིམ་དུ་ག་པར་མི་འཁྱུར་ཏེ།
 རྒྱུ་ལྟེ་ཁྱིམ་འཆལ་བ་རྒྱུ་ལྟེ་ཁྱིམ་དང་ལྷན་པ་ལྟར་བཅོས་པ་སྟེ། དཀོན་མཆོག་བཅེགས་
 པ་ལས། འོད་སྤངས་འདི་ལ་དགེ་སྤྱོད་ཁ་ཅིག་རྒྱུ་ལྟེ་ཁྱིམ་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོར་
 ཐར་པའི་སྤྱི་པས་བསྐྱེད་ཤིང་གནས། ཆོ་ག་དང་སྦྱོང་ལུ་ལྟ་སྤྱོད་ཆོགས་པ། ཁ་
 ར་མ་ཐོ་བ་སྤྱོད་རབ་རྣམས་ལའང་འཛིག་པར་ལྟ་བ། ཡང་དག་པར་བྱངས་ཏེ་བསྐྱེད་པའི་
 གཞི་རྣམས་ལ་སྦྱོང་བ་ཅིང་ལུས་དང་ངག་དང་། ཡིད་ཀྱི་ལས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་ལྷན་
 པར་ལྟར་པས། འཆོ་བ་ཡོངས་སུ་དག་ཀྱང་དེ་བདག་ཏུ་སྦྱོང་བ་ཡིན་ཏེ། འོད་སྤངས་དེ་
 བྱི་རྒྱུ་ལྟེ་ཁྱིམ་འཆལ་བ་རྒྱུ་ལྟེ་ཁྱིམ་དང་ལྷན་པ་ལྟར་བཅོས་པ་དང་པོའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས།
 འོད་སྤངས་གཞན་ཡང་འདི་ལ་དགེ་སྤྱོད་ཁ་ཅིག་སྤངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་ཡང་
 དག་པར་བྱངས་ཀྱང་། དམིགས་པར་ལྟ་བ་ཡིན་ཏེ་ངར་འཛིན་པ་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པ་
 ལ་གནས་པ་དེ་ནི། འོད་སྤངས་རྒྱུ་ལྟེ་ཁྱིམ་འཆལ་བ་རྒྱུ་ལྟེ་ཁྱིམ་དང་ལྷན་པ་ལྟར་བཅོས་
 པ་བཞི་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །བདག་ཏུ་སྦྱོང་བ་ནི་དམིགས་པར་ལྟ་བའོ། །དེ་ཡང་ང་
 དང་ང་ཡིར་འཛིན་པ་ལ་གནས་པས་བསྟན་ཏེ། དེའི་དོན་ནི་བྱུང་མོང་བའི་འཛིག་ལྟ་ལ་མི་
 བྱའི། ང་དང་ང་ཡི་བ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པར་འཛིན་པ་མི་སྤྱོད་བ་ལ་བྱའོ། །དེ་
 བྱི་ཞེས་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་ལ་སྟེག་ཏུ་མི་རུང་བས། གལ་ཏེ་རང་བཞིན་རྒྱུ་ལྟེ་ཁྱིམ་རྣམ་
 དག་པར། ཁ་ཐོང་ན་དེས་དེ་རྒྱུ་ལྟེ་ཁྱིམ་འཆལ་བ་ཡིན། ཞེས་ནག་ཆོས་དེས་དེ་ཞེས་
 བསྐྱུར་བ་ལེགས་སོ། །དམིགས་པ་ཅན་གྱི་ལྟ་བུ་མི་སྤྱོད་ན་རྒྱུ་ལྟེ་ཁྱིམ་མི་དག་པ་དེའི་ཕྱིར།
 ས་གཉིས་པ་བ་དེ་ནི། ལྟ་ཏུ་ཁེམས་ཅན་གང་ལ་རྒྱུ་ལྟེ་ཁྱིམ་སྤྱོད་བ་དང་། སྤྱོད་གཉེན་
 གང་ཞིག་བྱེད་པ་དང་། གང་གིས་སྤྱོད་བ་གསུམ་ཆར་ལའང་དངོས་པོ་དང་དངོས་མེད་ལ་
 སོགས་པའི་གཉིས་ཀྱི་ཆོས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པར་ལྟ་བའི་གཉིས་སུ་འཛིན་པའི་སྤྱོད་
 རྒྱུ་བ་ཡང་དུག་པར་བྱལ་བར་ཏེ་སྤྱོད་བར་བྱེད་པར་འཁྱུར་རོ། །

ཚུལ་བྱིས་ཀྱི་ཕན་ཡོན།

གཉིས་པ་ལ་ལ། སྤྱིན་འབྲས་བདེ་འགྲོར་སྤྱོད་པ་ཚུལ་བྱིས་ལ་རག་ལས་པ། སྤྱིན་འབྲས་ལ་སྤྱོད་པ་བརྒྱད་མར་སྤྱོད་པ་ཚུལ་བྱིས་ལ་རག་ལས་པ། ཚུལ་བྱིས་དང་བལ་ན་ངན་འགྲོ་ལས་ཐར་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བར་བརྟན་པ། སྤྱིན་པའི་གཏམ་གྱི་རྗེས་སུ་ཚུལ་བྱིས་ཀྱི་གཏམ་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན། མདོན་མཐོ་དང་ངེས་ལེགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱར་ཚུལ་བྱིས་པ་ཐུགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བྱང་ལེམས་ཀྱི་ཚུལ་བྱིས་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་ལྷན་པར་བཞུང་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་སྤྱིར་དེ་ལས་གཞན་པའི་ཚུལ་བྱིས་སུན་སུམ་ཚོགས་ཀྱང་། སྤྱིན་སོགས་ལས་ཡོན་ཏན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་སུན་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པར་སྟོན་པ་ནི། སྤྱིན་པ་པོ་ཚུལ་བྱིས་དང་ལྷན་པས་སྤྱིན་པ་བཏང་བ་ལས། ལྷ་མའི་ནང་ཏུ་བྱང་པར་ཏུ་འཕགས་པའི་ལོངས་སྤྱོད་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་དུག་འབྱུང་རྒྱ་དེ་ནི། འགྲོ་བ་དྲན་པ་ངན་འགྲོར་ལྷང་བའི་ཉི་ཆེ་བའི་དཔྱལ་བ་དང་། བ་ལང་དང་རྟ་དང་ཐང་པོ་ཆེ་དང་སྤུ་དང་། ལྷ་ལ་སོགས་པ་དང་ཡི་དུགས་རྩ་འབྲལ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པར་སྤྱོས་པ་ལ། ལོངས་སྤྱོད་སུན་སུམ་ཚོགས་པ་རྣ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བ་ནི། སྤྱོད་པོ་ཚུལ་བྱིས་ཀྱི་རྒྱ་དང་ཉམས་པ་སྤྱི་བལ་བ་ལས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ནི་ཚུལ་བྱིས་དང་བལ་ན་ངེས་སྤྱིན་པ་བཏང་བའི་འབྲས་བུ་ལོངས་སྤྱོད་ནམས། བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ལ་མི་སྤྱིན་པར་ངན་འགྲོའི་རྟེན་ལ་སྤྱིན་པར་འགྱུར་བར་བརྟན་པས། སྤྱིན་འབྲས་བདེ་འགྲོའི་རྟེན་ལ་སྤྱིན་པ་ཞིག་དགོས་པས་དེ་འདྲིན་ན། སྤར་བཤད་པའི་སྤྱིན་པ་གཏོང་བ་པོས་ཚུལ་བྱིས་པ་ཐུང་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཚུལ་བྱིས་དང་བལ་ན་སྤྱིན་འབྲས་ངན་འགྲོའི་རྟེན་ལ་སྤྱིན་པ་དང་། རྟེན་དེ་ལ་སྤར་གྱི་སྤྱིན་པའི་འབྲས་བུ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི། ཤིན་ཏུ་ལྷན་པས་གསར་ཏུ་སྤྱིན་སོགས་སྤྱབ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་དང་བཅས་པའི་དངོས་པོ་འདྲ་བ་སྤྱི་ཆ་བ་ལ་སྤྱད་པས་ཡོངས་སུ་ཟུང་པས་ན། སྤོན་གྱི་སྤྱིན་འབྲས་མ་ལུས་པ་ལོངས་སྤྱོད་

པ་མྱིན་ཆད་ནས་གང་ཟག་དེ་ལ་ལོངས་སྟོང་འབྱུང་བར་མི་འཇུག་རྟོ། །དེ་ནི་དཔེར་ན་ས་
 བོན་ཏུང་ཏུ་བཏབ་པ་ལས། འབས་བྱ་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྟེན་པའི་མི་དེ་སྤར་ཡང་འབས་བྱའི་ཆེད་
 ཏུ། དེ་བས་ཀྱང་ཆེས་མང་བའི་ས་བོན་འདེབས་པ་ནི། འབས་བྱའི་ཆོགས་ཆེན་པོ་འཕེལ་
 བས་མ་ཆད་པ་ཡོད་ཀྱི། གང་ཞིག་ལྷན་པོ་ཉིད་ཀྱིས་ས་བོན་ཅམ་ཡང་མི་འདེབས་པར་
 ལོངས་སྟོང་པ་ལ་ནི། འབས་བྱ་མ་ཆད་པར་འཕེལ་བ་མེད་པ་དང་འདྲའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་རྒྱུ་པ་ཆག་པས་ལོངས་སྟོང་རྒྱུ་པར་འཕེལ་བ་རྟེན་
 དཀའ་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་བཟད་ཀྱི། ངན་འགྲོར་སོང་བས་ངན་འགྲོ་ནས་ཐོན་པ་ཡང་
 ཤིན་ཏུ་རྟེན་དཀའོ། ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གང་གི་ཆེད་པའ་བོ་མཐུན་པའི་ཡུལ་ན་གནས་
 པ། འཆིང་བ་ལས་སྒོལ་བ་ལྟར། གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པར་རང་གི་འདོད་པས་རྟེན་
 དབང་ཏུ་འཇུག་ཅིང་། མཐུན་པའི་ཡུལ་ལ་མིའི་འགྲོ་བ་ན་གནས་པ་ན། གུལ་ཏེ་གང་
 ཟག་འདྲི་བདུག་ཉིད་ངན་འགྲོར་ལྷང་བ་ལས་འཛིན་པར་མི་བྱེད་ན། དཔའ་བོ་བཅིངས་
 བས་རི་སྒལ་ཆེན་པོར་བསྐྱར་བ་ལྟར། ངན་འགྲོའི་གཡང་སར་ལྷང་བས་རང་ལ་དབང་
 མེད་པར་གཞན་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ཆོ། ངན་འགྲོར་སོང་བ་དེ་ལས་སྤྱི་ནས་ཏེ་ད་
 གཞིན་གང་གིས་སྟོང་བར་བྱེད་དེ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མེད་དོ། །ངན་འགྲོའི་རྟེན་ལ་ནི་དགེ་བ་
 རྒྱུ་པ་ཤིན་ཏུ་དཀོན་ལ། རྟིག་པ་སོག་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་བྱུ་བས་ན། ངན་འགྲོ་ཁོ་ནར་བརྒྱད་
 དགོས་སོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་མདོ་སྤེལ་ས་ཀྱང་། བརྒྱལ་གལ་ཏེ་མི་རྣམས་ཀྱི་ནང་ཏུ་སྐྱེས་
 བ་ཡང་། རྣམ་པར་སྤྱིན་པ་གཉིས་སྐབ་སྟེ། ཞེས་མིར་སྐྱེ་བ་དཀའ་བར་གསུངས་སོ། །དེས་
 བ་ད་ལྟ་ནས་རང་ཉིད་ངན་འགྲོར་མི་ལྷང་བར་གཟུང་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་
 འབད་པ་བྱེད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །

བཞི་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་བ་ནི་ངན་འགྲོར་འབྲིད་པ་སོགས་ཉེས་
 པ་ཏུ་མའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་དེའི་ཕྱིར། རྟིག་པ་མཐའ་དག་པམ་པར་མཛད་པའི་རྒྱལ་
 བས། སྤྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཆུང་མི་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྤྱིན་པའི་གཏུམ་མཛད་
 བས། དེའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཚུལ་ཁྲིམས་སྤྱིན་པའི་རྟེན་སུ་འགྲོ་བ་སྟེ་སྐབ་པའི་གཏུམ་ཉིད་

མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཚུལ་
 བྱིས་མ་ཉིད་ཞིང་རོ། །ཞིང་དེར་སྦྱིན་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ནམས་རྣམས་པར་འཕེལ་ན། རྒྱ་
 སྦྱིན་སོགས་དང་འབྲས་བུ་ལྷན་དང་ལོངས་སྤྱོད་བཟང་པོ་ལ་ཉེ་བར་སྦྱོད་པའི་བརྒྱད་པ་
 ཞོང་ནས་ཞོང་ཏུ་རྣམས་པར་ཆད་པ་མེད་པའི་སྟོན་ནས། འབྲས་བུའི་ཚོགས་འཕེལ་ཞིང་རྒྱས་
 རིང་པོར་ལོངས་སྤྱོད་པར་རུས་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་ཏུ་ན་དེ་ལྟར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་
 བྱིས་པ་གཏོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱིན་འབྲས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཐུན་ཚོགས་འབྱུང་བ་ཁོ་ནའི་
 ཚིས་མི་གཏང་བར། ལོངས་སྤྱོད་དེ་ལ་གང་གིས་སྤྱོད་པའི་ལུས་རྟེན་ཐུན་ཚོགས་ཀྱི་ཚིས་
 དང་། ལོངས་སྤྱོད་དེ་སྟེ་བ་ཏུ་མར་འོང་བའི་ཚིས་ཀྱང་གཏང་དགོས་ལ། དེའི་ཐབས་
 ཀྱང་ཚུལ་བྱིས་སྤྱང་བ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་ཤེས་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །བྱང་སེམས་
 ལས་དང་པོ་པས་ཀྱང་ཐུར་བཤད་པ་ལྟར་སྦྱིན་པ་གཏོང་བ་ལ་བརྩོན་དགོས་ལ། དེ་ཡང་
 ཆེད་ཏུ་བྱ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ཏུ། སངས་རྒྱུས་ཐོབ་པའི་དོན་ཏུ་དམིགས་ཏེ་
 བྱང་དགོས་མེད་ཀྱང་། གནས་སྐབས་སུ་བདེ་འཁོའི་རྟེན་ལ་སྦྱིན་འབྲས་སྒྲིབ་པ་དགོས་པ་
 དང་། དེ་ཡང་སྟེ་བ་ཏུ་མར་འབྱུང་དགོས་ལ། དེ་ནི་ཚུལ་བྱིས་ལ་རག་ལས་པ་རྣམས་
 འདྲ་སྟེ། དེ་མེད་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སྟོབ་པའི་མཐུན་ཁྱེན་མི་ཆང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ལྷ་པ་ནི། བདེ་འཁོའི་ལུས་དང་རྟེན་དེ་ལ་སྦྱིན་འབྲས་ལྷན་རིང་ཏུ་སྦྱོད་པ་གཉིས་ཀ་
 ཚུལ་བྱིས་ལ་རག་ལས་ཤིང་། དེ་ཉིད་ངེས་ལེགས་འཛོལ་བ་ལ་ཡང་མེད་མི་རུང་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་ན། ཚུལ་འདིས་སོ་སོ་སྟེ་བོ་ལམ་མ་ཞུགས་རྣམས་ཀྱི་མདོན་མཐོའི་རྒྱ་དྲུང་། སྤྱབ་
 པའི་གསྲུང་ལས་སྟེས་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་དྲུང་། རྩང་རྒྱལ་གྱི་བྱང་རྩུབ་ཀྱི་ལམ་ཏུ་བདུག་
 ཉིད་ངེས་པ་རྣམས་དྲུང་། རྒྱལ་སྤྱུས་བྱང་སེམས་རྣམས་ཀྱི་ངེས་པར་ལེགས་པ་བྱང་རྩུབ་
 ཀྱི་རྒྱ་ནི། ཚུལ་བྱིས་ལས་གཞན་མེད་དོ། །དེའི་དོན་ནི་ཚུལ་བྱིས་ཁོ་ན་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་རྒྱ་
 གཞན་གཅོད་པ་ནི་མིན་ཏེ། ཚུལ་བྱིས་མིན་པའི་རྒྱ་གཞན་ཏུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་
 བ་མདོན་མཐོ་བྱང་པར་ཅན་དང་ངེས་ལེགས་འགྲུབ་པ་ལ་ཚུལ་བྱིས་དང་ངེས་པར་
 འཕེལ་བ་དགོས་ཀྱི། དེ་དོར་ན་གཏན་མི་འགྲུབ་པའི་དོན་ནོ། །འདི་ཡང་ས་བཅུ་པའི་མདོ་

ལས། གྲོག་གཙོད་སོགས་ཀྱི་མི་དགེ་བ་བརྩུ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཆེན་པོ་དང་འབྲིང་དང་། རྒྱུ་
རྒྱུ་བའི་རེ་རེས་རིམ་པ་བཞིན་རྩུ་དཔྱལ་བ་དང་། རྩུ་འཕྲོ་དང་ཡི་དུགས་སུ་འབྲིང་
པ་དང་། མཐར་གལ་ཏེ་མིའི་ནང་རྩུས་ན་གྲོག་གཙོད་ཀྱིས་ཆོ་མུང་བ་དང་ནང་མང་བ་
གཉིས་དང་། ལྷག་མ་དགའི་རེ་རེས་ཀྱང་མི་འདོད་པ་གཉིས་གཉིས་སྒྲུབ་པ་དང་། དགེ་
བརྩུས་ནི་འདོད་པའི་ལྷ་དང་མིར་སྒྲིབ་ནས་སྤྱིད་ཅེད་བར་རྩུ་བ་དང་། དེའི་གོང་མར་
དགེ་བརྩུ་འདི་དག་རང་གཅིག་ཤུའི་དོན་ལ་དམིགས་པའི་ཉི་ཆོ་བའི་སེམས་དང་། འཕོར་
བ་ལ་སྒྲག་པའི་ཡིད་འབྱུང་བ་དང་བཅས་ཤིང་། སྤྱིང་རྩེ་ཆེན་པོ་མེད་པ་དང་གཞན་གྱི་
སྤྱིང་རྩེས་སུ་འབྱུང་བའི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྣམ་པས་སྦྱངས་ན། ཉན་
ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་དོ། །དེའི་གོང་མར་སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་ཆོ་གཞན་
གྱི་དྲིང་མི་འཛོག་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་དམིགས་པ་དང་། སྤྱིང་རྩེ་
ཆེན་པོ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པ་མེད་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ཁོང་རྩུ་ཆུང་པས་སྦྱངས་ན། རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པས་ངེས་པར་འབྱུང་བར་བྱེད་དོ། །དེའི་
གོང་མར་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ཤིན་ཏུ་ཆོད་མེད་པའི་སྤྱིང་བཅེ་བ་དང་། སྤྱིང་རྩེ་དང་ལྷན་
པ་དང་། ཐབས་ལ་མཁས་པས་བརྩུས་པ་དང་། རྟོན་ལམ་སྤྱབས་ཆེན་པོ་བཏབ་པ་
དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མི་གཏོང་བ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡི་ཤེས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་
ལ་དམིགས་པས་སྦྱངས་ན། བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། ཕར་སྤྱོད་དག་པའི་
སྦྱོང་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་དོན་བརྩུས་པའོ། །བཤེས་སྤྱིང་ལས་
ཀྱང་། བྱོད་ཀྱིས་རྩུ་ལ་བྲིམས་མ་ཉམས་མོད་མི་དམལ། མ་འདྲེས་མ་སྒྲགས་པ་དག་བརྟེན་
པར་མཛོད། །བྲིམས་ནི་རྩུ་དང་མི་རྩུའི་ས་བཞིན་རྩུ། །ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་རྟེན་ལེགས་
པར་གསུངས། །ཞེས་རྩུ་ལ་བྲིམས་ལ་སྟོབ་པ་གལ་ཆེ་བར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་སྤྱབས་ས་
གཉིས་པའི་སྤྱབས་སུ་གསུངས་ཀྱང་། བྱེད་པ་བྱང་སེམས་ལས་དང་པོ་པས་ཀྱང་བྱ་དགོས་
པ་ནི། མི་དགེ་བ་བརྩུ་ལ་ཀུན་སྤྱོད་ནས་ཀྱང་མི་རྩུ་བར་སྟོམ་སེམས་བརྟེན་པའི་སྟོམ་པའི་
རྩུ་ལ་བྲིམས་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར། སྤྱོད་པས་ཡོངས་སྦྱོང་དག་ནི། ཞེས་པ་ནས། རྩུ་ལ་

ཁྱིམ་ལས་གཞན་མེད། ཅེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་སེམས་པ་དང་། ཚུལ་ཁྱིམ་ལ་སློབ་རེས་གྱིས་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཟིན་པ་ལ་སྦྱང་དགོས་ལ། དེ་ཡང་གོ་བ་ཙམ་དང་ལན་འགའ་བྱང་ཙམ་གོམས་པས་ནི་གར་ཡང་མི་ཕྱིན་པས། ཟུན་ལྡན་དུ་དོན་དེ་ནམས་སེམས་དགོས་སོ། །ཟུན་ལྡན་དུ་གོམས་ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོང་པ་ལ་སློབ་ཚུལ་དང་པོ་ཐོས་པ་ན་འང་ཡིད་ལ་གདུང་བ་སྦྱིད་པ་དང་། སྟོན་པས་ཀྱང་ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུ་སྦྱ་ཉམས་སུ་བཞེས་པར་མི་རྩས་པ་ནམས་ལ་ཡང་། སློ་རང་གི་རང་གིས་འཇུག་པ་ཅིག་འོང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ཡང་ཡོན་ཏན་མཐའ་ཡས་པར་བསྟོད་པ་ལས། གང་ཞིག་ཐོས་པར་གྱུར་ན་འང་འཇིག་རྟེན་འདི་ལ་གཞོད་པ་སྦྱེ་འཇུག་དང་། །གང་ཡང་བྱོད་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་ཡུན་རིང་སྦྱ་ཉམས་བཞེས་པར་མི་སྦྱོང་པའི། སྦྱོང་པ་དེ་དག་བྱོད་ལ་གོམས་པས་དུས་སུ་རང་གི་རང་ཉིད་འཇུག། །དེ་སྤང་ཡོན་ཏན་དག་ནི་ཡོངས་གོམས་མ་བཤིས་སྒྲེལ་བར་དགའ་བ་ལགས། །ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཏེ་དབེར་ན་རྩ་མཚོ་ཆེན་པོ་ནི་སྤྱ་གཙང་སྤྱ་ཅན་ནམས་གནས་པའི་མཐུས། རོ་གང་ཡིན་ཐུབས་གྱིས་ཕྱི་རོལ་དུ་འཕེན་པས། རྩོད་དྲང་ལྟན་ཅིག་དུ་མི་འགྲོགས་པ་དྲང་། བཟླ་ཤིས་པའི་སྤུན་ཚོགས་དང་། ལྷ་ནག་མ་སྤེ་བཟླ་མི་ཤིས་པ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་དུ་མི་འགྲོགས་པ་དེ་ལྟར་ཏེ་དེ་བཞིན་དུ། ཚུལ་ཁྱིམ་ཡོངས་སུ་དག་པས་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདུག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་གཉིས་པ་བ་དེ། ཚུལ་ཁྱིམ་འཆལ་བ་དྲང་ལྟན་ཅིག་དུ་གནས་པར་མི་འདོད་དོ། །བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། བཟླ་ཤིས་མ་གང་དུ་ཞུགས་པའི་ཕྱི་དུ་ན་ནག་མ་ཡང་གདོན་མི་ཟ་བར་ཡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འདིར་བཤད་པ་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། དེར་ནི་མིང་དེ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གཉིས་ལ་དགོངས་ལ། འདིར་ནི་ན་ནག་མ་ཞེས་པ་བཟླ་མི་ཤིས་པའི་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་ནི། གང་ཟག་གུང་གིས་སྦྱོང་བ་དང་། སྤང་བྱ་གང་ཞིག་སྦྱོང་བ་དང་། སེམས་ཅན་གང་ལ་སྦྱོང་བར་བྱེད་པའི་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་དམིགས་པའི་ས་བོན་འགྲོག་མི་རྩས་པ་ཡོད་ན། དེ་འདྲ་བའི་ཚུལ་ཁྱིམ་འཇིག་རྟེན་པའི་ས་རོལ་དུ་

ཕྱིན་པ་ཞེས་བཤད་ལ། ཚུལ་ཁྲིམས་དེ་ཉིད་སྤར་བཤད་པའི་འཁོར་གསུམ་དུ་བདེན་པར་
དམིགས་པའི་ཆུགས་པས་སྟོང་པ་སྟེ་མི་དམིགས་པར་རྟོགས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་ཟིན་ན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདུས་པའི་ས་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་པས་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་
གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡོད་དོ། །

ཨ་པ་ནི། ཇི་ལྟར་སྟོན་ཀའི་རྩལ་གྱི་ཟླ་འོད་དྲི་མ་དང་བུལ་བས། ཟླ་པོའི་གདུང་བ་
སེལ་བ་རྒྱུ་བཞིན་དུ། རྩལ་བའི་སྤྲུལ་ས་གཉིས་པ་བའི་ཟླ་བ་ལས་བྱུང་བའི་འཆལ་ཁྲིམས་
ཀྱི་དྲི་མ་དུང་བུལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འོད་དང་ལྡན་པས། ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་
ཞེས་པའི་མཆོན་དོན་དང་ལྡན་པ་འདྲི་ཡང་། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་
འགྲོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་གདུང་བ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ས་གཉིས་པ་བ་འདི་ནི་འཁོར་བར་
འཁོར་བའི་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་པས་སྤྱིད་པ་འཁོར་བ་མིན་ཡང་། སྤྱིད་པ་ཡི་དཔལ་
ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་བྱང་སེམས་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་
དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྤྲིང་བཞི་ལ་དབང་བའི་འཁོར་སྐྱར་
གྱི་རྩ་ལུལ་དུ་བྱུང་བ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྩ་ཆར་བཤད་པ་དགོངས་
པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གཉིས་པའི་བཤད་པ་འོ། །

སེམས་བསྐྱེད་གསུམ་ལ།

གསུམ་པ་ས་གསུམ་པ་འོད་བྱེད་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི། བྱང་པར་གྱི་གཞི་སའི་ངེས་
ཆོག །བྱང་པར་གྱི་ཆོས་སའི་ཡོན་ཏན། བར་ཕྱིན་དང་པོ་གསུམ་གྱི་བྱང་པར་གྱི་ཆོས།
སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྟོན་ས་མཁུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་ནི་
གསུམ་པ་འདྲི་ལ་ནི། འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་འོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞིན། དེ་ནི་
མཆོན་དོན་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ཏེ། ས་གསུམ་པ་ཐོབ་པ་དེའི་ཆོ་ཤེས་བྱའི་བྱུང་ཤིང་མ་ལུས་
པ་སྟེག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མེ་གཉིས་སྤང་གི་སྟོན་པ་ཀུན། མཉམ་གཞག་ཏུ་ཞི་བར་བྱེད་རུས་
པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་འོད་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་། སེམས་གསུམ་པ་བསྐྱེད་པའི་

བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྲུལ་སྤྲོ་དེ་ལ་ས་གསུམ་པ་དེའི་ཆོ། ཉི་མ་འཆར་ལ་ཁད་པའི་རུས་
སུ་ཟུངས་འདྲ་བའི་སྤྲུང་བ་འབྱུང་བ་ལྟར་བྱང་སེམས་འདི་ལ་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲུང་བ་འབྱུང་
ངོ་། །འདི་ནི་ས་དེར་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་འོད་དམར་པོ་འཕ་དམར་སེར་གྱིས་ཀྱན་ཏུ་བྱབ་པའི་
སྤྲུང་བ་འབྱུང་བའོ། །རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། ས་གསུམ་པ་ནི་འོད་བྱེད་པའོ། །ཡི་
ཤེས་ཞི་བའི་འོད་འབྱུང་ཕྱིར། །བསམ་གཏན་མངོན་ཤེས་སྦྱེས་པ་དང་། །འདོད་ཆགས་
ཞེ་སྤང་ཡོངས་ཟུང་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྦྱིན་པས་ན། །བཟོད་དང་བཙོན་འགྲུས་ལྷག་
པར་སྦྱོད། །ལྷ་ཡི་དབང་ཆེན་མཁས་པ་སྟེ། །འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་སྦྱོག་པ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་བཞི། ས་འདིར་བཟོད་པ་ལྷག་པར་བསྟན་པ། བཟོད་པ་གཞན་ངི་ལྟར་
བསྟན་པའི་ཚུལ། བཟོད་པའི་ཕར་སྦྱིན་གྱི་དབྱེ་བ། ས་འདིར་འབྱུང་བའི་དག་པའི་ཡོན་
ཏན་གཞན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲུང་བ་དེ་ལྟ་བུ་རྟེན་པའི་བྱང་སེམས་དེ་
ལ། བཟོད་པའི་ཕར་སྦྱིན་ལྷག་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཞེས་སོགས་སྒྲིམ་སོ། །སྤར་
བཤད་པའི་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་ལྷག་པ་ནི་འདི་ལ་ཡར་ལྡན་ཏུ་ཡོད་པས། འདིར་ནི་
ཕར་སྦྱིན་ལྷག་མ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་བཟོད་པ་ལྷག་པའོ། །ལྷག་ལྷགས་ནི་བཟོད་པའི་ཕར་
སྦྱིན་གྱི་ཉམས་ལེན་སུལ་ཏུ་བྱུང་བ་ཅམ། ལྷག་མ་བརྒྱན་ལ་འདིར་མི་འབྱུང་བའོ། །དེ་
ཡང་བྱང་སེམས་ས་གསུམ་པ་བ་ནི་གཞན་གྱི་སེམས་བསྐྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཤེས་བྱའི་
བྱད་ཤིང་ཞེས་པར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཞི་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཞན་དག་གི་ཀྱན་
ནས་མནར་སེམས་ཀྱི་གཞི། འདིས་བདག་དང་བདག་གི་གཉེན་ལ་གཞོད་པ་སྤར་བས་
སོ། །ད་ལྟ་བྱེད་དོ། །མ་འོངས་པ་ན་བྱེད་པར་འཇུར་རོ་ཞེས་པའི་དོགས་པ་ཅན་ཏུ་འཇུར་
བ། དེ་ལྟ་བུའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་འཇུག་པ་མངོན་ཏུ་བྱེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཁོང་ཁྱོད་པའི་གནས་
མིན་པ་ཞེས་བྱང་པར་ཏུ་བྱས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་ཀྱང་གལ་ཏེ་དེ་འདྲ་བ་ལ་ཁོང་འབྲུགས་
པ་འགྲུའ་ཡིས་བྱང་སེམས་དེའི་ལྷན་ལས་ཤུ་ནི་རྒྱང་པ་མིན་པར་རྟུག་པ་དང་བཅས་པ་
དང་། ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་མི་གཙོད་པར་སྤྲང་རྩེ་རྩེ་ནས། རྒྱན་གཅིག་ལ་མི་གཙོད་པར་སྦྱོད་

ཅིང་སྟོང་ཅིང་རྒྱས་བྱུང་བ་ལ་གཙོད་པ་ཟེན་པར་མི་བྱེད་པར། ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་རྒྱ་གཙོད་
 པར་ཡུར་ཀྱང་། གཙོད་པ་པོ་དེ་ལ་སེམས་འབྲུག་པ་མི་འབྱུང་བ་ཙམ་རྒྱ་མ་ཟད་ཀྱི། སྟོན་
 པ་དེའི་རྒྱུན་གྱིས་དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྟུག་བསྐྱལ། རིགས་མཐུན་གཞན་ལས་ལྷག་
 པར་མྱོང་བར་དམིགས་པའི་བྱང་སེམས་ལ། གཙོད་བྱེད་དེ་ལ་དམིགས་ནས་ཆེས་ལྷག་
 པར་བཟོད་པ་སྟེ་བར་འཁྱར་བའོ། །འདི་ནི་བཟོད་པ་ལྷག་པའི་ལྷག་ཚུལ་ཡིན་པས། རབ་
 དགའ་སོགས་ས་གཉིས་སུ་ལྷན་བཅད་པ་ལ་རྒྱུད་མི་འབྲུག་པ་ཡོད་ཀྱང་། བཟོད་པ་ལྷག་
 པར་སྟེ་བ་མེད་པར་གསལ་བས། བཟོད་པ་ལྷག་པ་ནི་ས་འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་འབྱུང་བར་
 ཤེས་པར་བྱའོ། །དཔྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྟུག་བསྐྱལ་ལྷག་པ་ལ་དམིགས་ནས། བཟོད་པ་
 ལྷག་པར་འཁྱར་བ་འབའ་ཞིག་རྒྱ་མ་ཟད་ཀྱི། གྲང་གི་ཕྱིར་བདུག་མེད་མཐོང་བའི་བྱང་
 ཚུལ་སེམས་དཔའ་ཡི་ལྷན་ལ། གྲང་གིས་གཙོད་པ་དང་། གྲང་ཞིག་གཅད་པར་བྱ་བ་
 དང་། རྒྱས་གྲང་གི་ཆོ་ཚུལ་རྩི་ལྟར་གཙོད་པའི་འཁོར་གསུམ་གྱི་ཆོས་རྣམས། ས་གསུམ་
 པ་བ་དེ་ཡིས་གཟུགས་བརྟན་ལྟ་བུར་མངོན་སུམ་རྒྱ་མཐོང་བ་དང་། བདག་དང་བདག་
 གི་བའི་ཀུན་བརྟགས་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་བྲལ་བ་དེས་ཀྱང་། བྱང་སེམས་དེ་ཡིས་བཟོད་པར་
 འཁྱར་རོ། །འགྲེལ་པར་ཀྱང་གི་སྒྲ་ནི་བཟོད་པའི་རྒྱ་བསྐྱར་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་མི་
 འབྲུག་པའི་རྒྱ་སྒྲ་མར་མ་ཟད། བཤད་མ་ཐག་པ་འདིས་ཀྱང་བཟོད་ཅེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
 དང་། འདིའི་ཕྱིར་ཡང་ཞེས་གསུངས་པས། མཐོང་བ་དེས་ཀྱང་ཞེས་བསྐྱར་རྒྱ་ཡིན་རོ། །

ཁོང་ཁྱོད་དག་ཅུ་འཛོམས་ཚུལ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཁོང་ཁྱོད་བར་མི་རིགས་པ་དང་། བཟོད་པ་བརྟན་པར་རིགས་
 པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། དགོས་པ་མེད་ཅིང་ཉེས་དམིགས་ཆེ་བས་ཁོང་ཁྱོད་བར་མི་རིགས་
 པ། ཕྱིས་གྱི་སྟུག་བསྐྱལ་མི་འདོད་པ་དང་གཞོད་ལན་བྱེད་པ་གཉིས་འགལ་བར་བསྟན་པ།
 སར་ཡུན་རིང་བསགས་པའི་དགེ་བ་འཛོམས་པས་ཁོང་ཁྱོད་བར་མི་རིགས་པ། མི་བཟོད་
 པའི་སྟོན་མང་པོ་བསམས་ནས་ཁོང་ཁྱོད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བཟོད་པ་འདི་བྱང་

སེམས་སར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་དང་འཚམས་པའི་ཚོས་ཡིན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་
 ཟད་ཀྱི། སར་གནས་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མི་འཛིན་པར་སྤྱང་
 བའི་རྒྱ་ཡང་ཡིན་པས། མི་བཟོད་པ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ཁྱོད་པ་ལས་ལྷག་རིགས་པར་འཆད་
 པ་ནི། གཞོད་པ་ཞེས་པ་ནས་སྤྱར་བསྟན་བྱ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །གྲལ་དྲུ་གཞོད་པ་བྱས་པ་
 ལས་དྲུ་ཉེ་གཞོད་བྱེད་ལ་བཀོན་པ་སྟེ་ཁྱོད་ཀྱི། དེའི་ཚོ་གཞོད་པ་བྱས་ཟེན་པ་ལྷག་ཏུ་མེད་
 པའི་ཕྱིར། དྲུ་ལ་བཀོན་པ་སྟེ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཞེ་འཁམས་པ་བྱས་པས། གཞོད་པ་བྱས་
 ཟེན་པ་ལྷག་གུམ་ཅི་སྟེ་མི་ལྷག་གོ། །དེའི་ཕྱིར་དྲུ་ལ་བཀོན་པ་འདྲིར་དེས་པར་དོན་མེད་
 རོ། །ཞེ་འཁམས་པ་ནི་ཞེ་ལ་རྩལ་པའི་སེམས་ཀར་ཀར་བ་སྟེ་ཁྱོད་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ། །དེ་
 ལྟར་དགོས་པ་མེད་པར་མ་ཟད་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་གྱི་དོན་དང་ཡང་ནི་འགྲལ་བར་འཕྱར་
 ཉེ། ཁོང་ཁྱོད་ལ་སྐབས་བྱིན་པས་ཤི་བའི་འོག་ཏུ་རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འཕེན་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། གང་ཞིག་རང་གིས་སྟོན་ཉེས་སྤྱོད་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་སྟུག་བསྐལ་ལ་
 ལོངས་སྤྱོད་བཞིན་དུ། དེ་ལ་གཏི་ལྷག་པས་གཞན་གྱིས་བདག་ལ་གཞོད་པ་བྱས་སོ་སྟུམ་དུ་
 ཉོག་པ་དེ་ལ་ནི། གཞོད་བྱེད་ལ་ཁྱོད་པ་སྟེ་ལ། གཞོད་ལན་བྱས་པས་ཕྱིས་དེའི་གཞོད་པའི་
 སྟུག་བསྐལ་མི་འབྱུང་བར་འདོད་པ་དེ་ཡང་བསྐྱོག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བཤད་པ་ནི། རང་
 གི་ལུས་ལ་གཞོད་པའི་སྟུག་བསྐལ་ཆེན་པོ་དག་དག་གིས་བསྐྱབས་པ་དེ་ནི། སྟོན་བྱས་པ་
 ཡི་སྟོག་གཙོད་ཀྱི་མི་དགེ་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ། རན་སོང་གསུམ་དུ་རྣམ་སྤྲིན་དག་པོ་
 མྱོང་ཁོང་། ལྷ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་ལྷག་མར་ལུས་པ་ཅན་རྣམས་ཀྱི། ལྷ་མཐུན་གྱི་འབྲས་
 བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་མ་ལུས་པ་ལྷག་པའི་རྒྱ་གུང་ཡིན་པ། ལས་ཀྱི་ལྷག་མ་ཟད་པར་བྱེད་
 པར་བརྟོད་པར་འདོད་པ་དྲུ་ཉེད་ཀྱི་སྟེ་ནི། གཞན་ལ་གཞོད་པའི་ལན་བྱེད་པ་དྲུང་། ལྷ་
 ཁོང་ནས་འཕྲུག་པའི་ཁྱོད་པས་སྟུག་བསྐལ་འདྲིར་མྱོང་བ་ལས་ཆེས་ལྷག་པའི་སྟུག་བསྐལ་
 ཕྱིར་ཉེ་སྤྱར་ཡང་སྟུག་བསྐལ་དེའི་ས་པོན་ཉེ་རྒྱ་ཉིད་དུ། ཇི་ལྟ་བུར་ན་འབྲིད་པར་བྱེད་པ་
 རིགས་ཉེ་མི་རིགས་སོ། །དེས་ན་སྤྲན་པས་ནད་གསོ་བའི་ཐབས་སུ་སྤྱར་པ་གཙགས་བྱ་རྒྱུ་

པོས་གཏར་བའི་ཐུག་བསལ་ལ་བཟོད་པར་བྱ་བ་ལྟར། སུགས་ཀྱི་ཐུག་བསལ་མཐའ་ཡས་
པ་ལྟོག་པའི་དོན་དུ། འབྲལ་གྱི་ཐུག་བསལ་ཆུང་དུ་ལ་ཆེས་ཤིན་དུ་བཟོད་པར་རིགས་སོ། །

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། དཔུས་ཀྱི་དོན་དང་། ཞར་བྱང་གི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། མི་བཟོད་པ་ནི་རྣམ་སྤྲིན་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་ཡངས་པ་འཕེན་པའི་རྒྱ་ཡིན་པ་འབའ་
ཞིག་དུ་མ་ཟད་ཀྱི། དུན་རིང་དུ་བསགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་ཟད་པའི་རྒྱ་ཡང་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་བྱང་སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དེས། དུལ་དེ་
བྱང་སེམས་ཡིན་པར་མ་ངེས་པས་སམ། ཡང་ན་བྱང་སེམས་སུ་ངེས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་ཀྱི་
གོམས་པ་ཤས་ཆེས་པས། རྒྱལ་སྤྲུལ་བྱང་ཆུབ་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་རྣམས་ལ། བདེན་པ་
དང་མི་བདེན་པའི་ཉེས་པ་ལྷག་པར་སྒྲོ་བཏགས་ནས། ཁོང་ཁྱོད་པའི་བསམ་པ་སྐྱེད་ཅིག་
ཅམ་ཞིག་བསྐྱེད་ན་ཡང་། དེ་ཅམ་གྱིས་ཀྱང་བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་བསགས་པའི་བསོད་ནམས་
ཀྱི་ཆོགས། སྒར་བཤད་པའི་སྤྲིན་པ་དྲུང་། ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་པར་སྤྲིན་གོམས་པ་ལས་བྱུང་
བའི་དགོ་བ་རྣམས་འཛོམས་པར་འགྱུར་ན་བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པས། བྱང་སེམས་ལ་ཁོང་
ཁྱོད་པ་བསྐྱེད་ན་ལྟ་ཅི་སྒྲིལ་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ཚད་སྤང་གི་གྲངས་ཀྱི་ངེས་
མི་རུས་པ་ལྟར། བྱང་སེམས་ལ་ཁྲོས་པའི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པའི་མཆོམས་ངེས་པར་མི་རུས་
སོ། །དེ་ཡི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ན་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་འཕེན་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་གནོད་
པ་བྱེད་པའི་སྤྲིག་པ་ནི། མི་བཟོད་པ་ཁོང་ཁྱོད་པའི་མཆོག་དུ་བྱུར་པ་ཡོད་པ་མ་
ཡིན་ནོ། །བདེན་པའི་ཉེས་པ་ལྷག་པར་སྒྲོ་བཏགས་པ་ནི། ཆུང་དུ་ལ་ཆེན་པོར་སྒྲོ་བཏགས་
པའོ། །ཞེས་འགྲེལ་བཤད་ལས་བཤད་དོ། །དགེ་ཆུ་འཛོམས་པར་བཤད་པ་དེ་ཡང་འཇམ་
དཔལ་རྣམ་པར་འོལ་པའི་མདོ་ལས། འཇམ་དཔལ་ཁོང་ཁྱོད་པ་ཁོང་ཁྱོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི།
བསྐྱལ་བ་བརྒྱར་བསགས་པའི་དགེ་བ་ཉེ་བར་འཛོམས་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁོང་ཁྱོད་པ་
ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའོ། །མདོ་དེ་ལས་ཁོང་ཁྱོད་པའི་ཡུལ་རྟེན་གཉིས་བྱང་སེམས་
ཡིན་མིན་མི་གསལ་ཡང་། འགྲེལ་པར་ཡུལ་རྟེན་གཉིས་ཀ་བྱང་སེམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
པར་གསུངས་པ་ནི། རྣམ་པར་འོལ་པའི་མདོ་དེ་དྲངས་པའི་གོང་ཉིད་དུ། མདོ་ཀུན་ལས་

བདུས་སུ་བྱམས་པ་མེད་གི་སྒྲིའི་མདོ་དྲངས་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་གང་ལ་ལ་
 ཞིག་གིས། རྟོང་གསུམ་གྱི་རྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་གཏོགས་པའི་སེམས་
 ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲོམ་པ་དང་། བརྒྱད་པ་དང་དབུག་པ་དང་། སྤྱུང་གིས་བརྟེན་གས་
 པ་དེ་ཙམ་གྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལ་མ་བྱུང་ཞིང་མས་པར་མི་འགྱུར་གྱི། བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔལ་གང་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་གཅིག་ལ། ཐ་ན་གཞོད་སེམས་དང་། ཐ་
 བ་དང་ཞེ་སྤང་གི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེ་ཙམ་གྱིས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ལ་མ་སྤྱང་ཞིང་
 མས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་དེས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡོངས་སུ་
 མ་བཟང་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཅིག་ཤོས་ལ་གཞོད་སེམས་
 དང་། ཐ་བ་དང་སྤང་བའི་སེམས་རི་སྟེད་ཏུ་བསྐྱེད་པ་དེ་སྟེད་ཀྱི་བསྐྱེད་པར་གོ་ཆ་གཞོད་
 ཡང་བཞོད་གོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཡུལ་རྟེན་གཉིས་ཀྱི་བྱང་སེམས་ལ་གསུངས་པ་
 དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཛད་པར་མངོན་ནོ། །ཁོ་ན་སྟོབ་དཔོན་དཔལ་པོ་དང་། ཞི་བ་ལྟས།
 བསྐྱེད་པ་སྟོང་ཏུ་བསགས་པ་ཡི། སྦྱིན་དང་བདེ་གཤེགས་མཛོད་ལ་སོགས། ལེགས་སྦྱང་
 གང་ཡིན་དེ་ཀུན་ཀྱང་། ཁོང་ཁྱོད་གཅིག་གིས་འཛོམས་པར་བྱེད། ། ཅས་བསྐྱེད་པ་སྟོང་ཏུ་
 བསགས་པའི་དགེ་བ་འཛོམས་པར་བྱེད་པར་གསུངས་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྦྱོད་འཇུག་
 གི་འགྲེལ་པ་ཁ་ཅིག་ལས། བསྐྱེད་པ་སྟོང་པར་སྤྱང་ཏུ་མར་བསགས་པའི་དགེ་བ། སེམས་ཅན་
 ལ་སྤང་བས་འཛོམས་ཞེས་ཟེར་མོད་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པར་དགའོ། །སྟོབ་དཔོན་དེ་གཉིས་
 གྱིས་ཡུལ་རྟེན་ལ་གསལ་ཁ་མ་མཛད་ཀྱང་། བསྐྱེད་པ་བརྒྱུད་སྟོང་ཏུ་བསགས་པའི་
 དགེ་ལྡན་འཛོམས་པའི་ཁོང་ཁྱོད་ཡུལ་ལ་ནི། བྱང་སེམས་དགོས་སོ། །ཁྱོད་པའི་རྟེན་ནི་བྱང་
 སེམས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་དཔགས་ན། ཡུལ་གྱི་བྱང་སེམས་ལས་བྱང་
 སེམས་སྟོབས་ཆེ་བ་ཅིག་འདྲའོ། །དེ་ལ་ཁྱོད་པའི་རྟེན་ནི་བྱང་སེམས་སོ་སྟེར་ངེས་ལ། ཡུལ་
 ལ་ནི་ས་ཐོབ་མ་ཐོབ་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་ན་བྱང་སེམས་སྟོབས་ཆེ་བས་རྒྱུད་བ་
 ལ་དང་། རྒྱུད་བས་ཆེ་བ་ལ་དང་། ཡུལ་དང་རྟེན་སྟོབས་མཉམ་པས་མཉམ་པ་ལ་ཁྱོད་
 པ་གསུམ་སོ། །དེའི་དང་པོ་ལ་ནི་བསྐྱེད་པ་བརྒྱ་ཡིན་ལ། བྱང་སེམས་མ་ཡིན་པས་བྱང་

སེམས་ལ་ཁྲོས་ན་ནི་བསྐལ་བ་སྟོང་དུ་མངོན་ཏེ། གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་དང་། གཉིས་
པའི་ཡུལ་གྱི་མཆོག་དམན་གྱི་བྱང་པར་ལ་བརྟེན་ནས་དགེ་ཆ་འཛོམས་པ་ཡང་ལུང་ལ་
བརྟེན་ནས་དབྱང་པར་བྱའོ། །སྟོང་གསུམ་གྱི་ཞེས་པ་ནས་སྒྲིམ་པར་མི་འགྱུར་བའི་བར་
གྱིས་ནི། བྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་མིན་པ་ལ་ཡིད་གྱིས་ཁྲོས་ནས། དག་གིས་གཤེ་བ་
དང་ལུས་ཀྱིས་བརྟེན་པ་བསྟན་པ། དེ་ཡང་བྱང་སེམས་ལ་མ་སྦྱང་བ་དང་། བྱང་སེམས་
མས་པ་དང་མི་འདྲ་བར་བསྟན་པས། དེ་འདྲ་བ་ལ་ནི་གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་བ་མི་དགོས་
པར་ཤེས་སོ། །བྱང་སེམས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་གཅིག་ལ་ཡང་ལུས་དག་རྒྱ་མ་ཐོན་པར་ཡིད་
གྱིས་སྤང་བ་ཅམ་བསྐྱེད་ན་ནི། སེམས་དེ་བསྐྱེད་གངས་ཇི་ཅམ་པ་དེ་ཅམ་གྱི་བསྐལ་བར་
གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་དགོས་པར་བསྟན་ནོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་ནི་ལུང་བསྟན་ཐོབ་པའི་སེམས་
དཔའ་དང་། རྟེན་ནི་ལུང་བསྟན་མ་ཐོབ་པར་མངོན་ཏེ། སྤང་བ་ལས། ལུང་བསྟན་མ་
ཐོབ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཞིག་གིས། ལུང་བསྟན་ཐོབ་ལ་སེམས་ཁྲོས་ཚྱོད་པ་ཚྱོམ་
བྱེད་ན། །ཐ་བ་སྦྱོན་ལུན་སེམས་ཀྱི་སྐྱང་ཅིག་ཇི་སྟེད་པ། །དེ་སྟེད་བསྐལ་པར་གཞི་ནས་གོ་
ཆ་བགོ་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞི་ནས་གོ་ཆ་བགོ་དགོས་པ་ནི། དཔེར་
ན་བྱང་སེམས་ཀྱི་ཚོགས་ལམ་ཆེན་པོ་ནས། ལྷུང་པོར་སྦྱོར་ལམ་དུ་འཕོ་བྱུང་བ་ཞིག་གིས།
ལུང་བསྟན་ཐོབ་པ་ལ་ཁྲོས་ན། ཁྲོ་སེམས་ཀྱི་གངས་དེ་སྟེད་ཀྱི་བསྐལ་པར་སྦྱོར་ལམ་དུ་འཕོ་
མི་རུས་པར། གཞི་ནས་ལམ་ལ་སྦྱོབ་དགོས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ལ་སྦྱོད་འཇུག་ལས། གང་
ཞིག་དེ་འདྲའི་རྒྱལ་སྐས་སྦྱིན་བདག་ལ། །གལ་ཏེ་རན་སེམས་སྦྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ། །རན་
སེམས་བསྦྱེད་པའི་གངས་བཞིན་བསྐལ་པར་ནི། །དཔུལ་བར་གནས་པར་འགྱུར་ཞེས་བྱུང་
པས་གསུངས། །ཞེས་བྱང་སེམས་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བའི་སེམས་བསྦྱེད་གངས་ཇི་སྟེད་པ་དེ་སྟེད་ཀྱི་
བསྐལ་པར་དཔུལ་བར་གནས་པར་གསུངས་ལ། བསྐལ་པ་མང་པོར་བསགས་པའི་དགེ་ཆ་
འཛོམས་པའི་ཉེས་དམིགས་ཀྱང་ཡོད་ལ། ལུང་བསྟན་ཐོབ་པ་ལ་མ་ཐོབ་པས་ཁྲོས་ན་ནི་
དཔུལ་བར་གནས་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་དང་འདྲ་ལ། དེ་སྟེད་ཀྱི་བསྐལ་པར་གཞི་ནས་གོ་
ཆ་བགོ་བ་དགོས་པ་དང་གཉིས་ཡོད་དེ། །རྣམ་པར་འཐག་པ་བཟུས་པ་ལས་གསུངས་པའི་

མོས་མོར་བྱང་བས་ལོ་བདུན་གྱི་པར་དུ་ཉིན་གཅིག་ཅིང་རྒྱས་གསུམ་དུ་ཉེས་པ་བཤགས་
ན་ནམ་མྱིན་དག་ཀྱང་། བཟོད་པ་འཛོལ་པ་ལ་མུར་ནའང་བསྐལ་པ་བརྩུ་དགོས་པར་
གསུངས་པ་ལྟར། མོ་དུ་མ་ནས་བཤགས་བསྐལ་བྱས་ན། ལམ་བུལ་དུ་མོང་བ་མོར་མ་ཆུད་
ཀྱང་། རྣམ་མྱིན་མྱོང་བ་འདག་པར་འཁྱར་བས་འབད་པར་བྱའོ །

གཉིས་པ་ནི། ལུལ་རྟེན་གཉིས་ཀ་བྱང་སེམས་མིན་གྱང་། ཁོང་ཁོ་སྤྱིས་ན་དག་ཙམ་
འཛེམས་པ་ཡོད་དེ། ཐམས་ཅད་ཡོད་སྤྱི་གཞུང་བསྐབ་བཏུས་སྤྱངས་པ་ལས། དག་
སྤྱོད་དག་དག་སྤྱོད་གིས་འདི་ལྟར་སྤྱོད་དང་སེན་མོའི་མཚོན་རྟེན་ལ་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་སྤྱུག་འཚལ་རྟེ། སེམས་དང་བར་བྱེད་པ་ལ་ལྟོས། བཅུན་པ་དེ་ལྟ་ལགས་ལོ། །དག་
སྤྱོད་དག་དག་སྤྱོད་འདིས་རི་ཅིམ་ཞིག་ལོན་པའི་ལོག་དཔག་ཚད་བཞུད་ཁྱི་བཞི་སྟོད་ན་
གསེར་གྱི་འཁོར་ལོ་ལ་སྤྱག་པའི་བར་ན། བྱེ་མ་རི་སྟེད་ཡོད་པ་དེ་སྟེད་དུ་དག་སྤྱོད་འདིས་
འཁོར་ལོ་སྤྱར་བའི་རྒྱལ་སྤྱིད་སྟོད་འགྱུར་དུ་ཡོངས་སྤྱོད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ནས།
དེ་ནས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ག་ལ་བ་དེ་ལོགས་སུ་ཐལ་
མོ་སྤྱར་བ་བཏུང་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་དག་སྤྱོད་གི་དག་བའི་རྩ་བ་དེ་ལྟ་བུར་ཆེ་བར་གསུངས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དག་
བའི་རྩ་བ་དེ་དག་གར་དུ་བསྐབས་པ་དང་། ཡོངས་སྤྱོད་བ་དང་། ཡོངས་སྤྱོད་ཟད་པར་
འགྱུར། ཉེ་བར་འཁོར་རི་ལྟར་ཚངས་པ་མཚུངས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་མ་སྤྱོད་བ་དང་། མས་
པར་བྱས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ངས་མ་མཐོང་སྟེ། ཉེ་བར་འཁོར་དེས་དག་བའི་རྩ་བ་ཆེན་པོ་འདི་
དག་བསྐབས་པ་དང་། ཡོངས་སྤྱོད་བ་དང་། ཡོངས་སྤྱོད་ཟད་པར་འགྱུར་རོ། ཉེ་བར་
འཁོར་དེ་ལྟ་བུས་ན་ཅི་ནས་འགལ་བ་ལ་ཡང་། སེམས་ཀྱིས་གཞོད་པར་མི་བྱ་ན། རྣམ་
པར་ཤེས་པ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ལ་ལྟ་སྟོན་གྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་
ལ་བསྐབས་པ་ནི་དག་ཙམ་སྤྱན་ཚོགས་ཆེས་ཆེ་བ་སྟེད་པ་རྒྱུད་དུ་བཏང་བ་དང་། རྒྱན་
རིང་སྟེད་པ་ཐུང་དུ་བཏང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། འབྲས་བུ་ཐམས་ཅད་མ་བཅོམ་པ་ཟད་པ་རྒྱུད་
དུ་ལོ། །བྱང་བ་ནི་ཟད་པ་འཕྱིར་པོ་ལོ། །གཏུགས་པ་ནི་ཟད་པ་ཆེན་པོར་མངོན་ལོ། །ཟླ་བ་

སྟོན་མའི་མདོ་མདོ་བརྒྱུ་ལྷ་དྲངས་པ་ལས་ཀྱང་། སན་ཚུན་གཞོད་པའི་སེམས་སྤྱ་གང་
 བྱེད་པ། ཇི་ལ་ཚུལ་བྱིན་མ་ཐོས་པས་སྦྱོབ་མི་བྱེད། བསམ་གཏན་དང་ནི་དགོན་གནས་
 མི་སྦྱོབ་སྟེ། སྦྱིན་དང་སངས་རྒྱུ་མཆོད་པའང་སྦྱོབ་མི་བྱེད། ཅེས་གསུངས་ཏེ་སན་ཚུན་
 བྱི་ཤོགས་ཆོངས་པ་མཆོངས་པར་སྦྱོད་པའོ། ཚུལ་བྱིན་སོགས་དྲུག་གིས་མི་སྦྱོབ་པ་ནི།
 ཁོང་ཁྱོས་དགེ་རྩ་འཛོམས་པ་འཤོག་མི་རུས་པའོ། གཞུམ་བུའི་དགེ་རྩ་ནི་སྤར་གྱི་མདོ་
 ལས་གསལ་བར་མ་བཤད་ལ། སྦྱོད་འཇུག་ལས། སྦྱིན་དང་བདེ་གཤེགས་མཆོད་པ་སོགས་
 དང་། འཇུག་པར་སྦྱིན་པ་དང་ཚུལ་བྱིན་ལས་བྱུང་བ་ལ་བཤད་དེ། འགྲེལ་པར་བསོད་
 བླམས་གྱི་ཆོགས་ཞེས་གསུངས་པས་བདག་མེད་ལེགས་པར་རྟོགས་པའི་དགེ་རྩ་ལ་མི་བྱེད་
 པ་འདྲ་སྟེ་དབྱེད་དོ། ཁོ་ན་སྟོ་སྟོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་ལྷང་མདོ་བརྒྱུ་ལྷ་དྲངས་པ་
 ལས། རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོར་རྒྱ་ཐིགས་ལྷུང་བ་ནི། བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་མ་བྱུང་གི་བར་དུ་མི་ཟད་
 པ་དཔེར་མཛད་ནས། བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱོས་པའི་དགེ་རྩ་ཡང་བྱང་ཆུབ་མ་ཐོབ་གྱི་བར་དུ་
 མི་ཟད་པར་གསུངས་པ་དང་། རྟོང་པོ་བཞོད་པ་ལས་ཀྱང་། དབུ་མ་ཚུའི་རིགས་གསེར་
 ཏུ་སྤང་བ་ཞེས་པ་སྤང་གཅིག་གིས། ལྷགས་སྤང་སྟོང་གསེར་ཏུ་བསྐྱར་ཡང་། ལྷགས་
 དེས་དེ་ཟད་པར་བྱ་མི་རུས་པ་དཔེར་མཛད་ནས། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་དབུ་ལ་
 ཚུའི་ཁམས་ནི། ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ལྷགས་ཐམས་ཅད་གྱིས་ཟད་པར་མི་རུས་པར་
 གསུངས་པས། སེམས་བསྐྱེད་དང་དེས་ཟིན་པའི་དགེ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཏུ་བསྐྱོས་པའི་
 དགེ་བ་རྣམས་ཁོང་ཁྱོས་འཛོམས་མི་རུས་སམ་སྟུམ་ན། དེ་ནི་མིན་ཏེ་བྱང་སེམས་བདག་
 ཉིད་ཆེན་པོའི་དགེ་རྩ་རྣམས་འཛོམས་པར་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། ཇིས་ན་ལྷུང་སྤར་མའི་
 དོན་ནི། འབྲས་བུ་ལྷུང་བས་མི་ཟད་པ་ཡིན་གྱི། ཁོང་ཁྱོས་མི་འཛད་པ་མིན་ལ། གཉིས་
 པའི་དོན་ཀྱང་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བརྟེན་ནས། ལས་ཉོན་གཏན་ཟད་རུས་པ་ལྟར་ལས་ཉོན་
 གྱིས་ཚུར་མི་རུས་པའོ། ཇིགེ་རྩ་བཅོམ་པའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ་སྤར་གྱི་དགེ་བ་རྣམས་གྱི་
 འབྲས་བུ་ལྷུང་དུ་སྐྱེད་པའི་རུས་པ་བཅོམ་ནས་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་རྒྱུར་བསྐྱངས་ཏེ། རྟོན་
 ལ་ཞེ་སྤར་ལྟ་བུ་དེའི་འབྲས་བུ་འབྱིན་པ་ཡིན་གྱི། ད་གཞོད་ཆེན་དང་སྤང་ན་རང་རང་

གི་འབྲས་བུ་མི་འབྱིན་པ་མིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གང་གིས་ཀྱང་སྤང་བྱའི་ས་བོན་
 སྤོང་མི་རུས་ན། ཉེན་མོངས་པས་ས་བོན་སྤོང་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །རྒྱ་
 མཚན་དེ་ནི་མ་ངེས་ཏེ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་གཉེན་པོ་སྟོབས་བཞིས་མི་དགེ་བ་སྦྱངས་པའི་མི་
 དགེ་བ་ཡང་ས་བོན་སྤངས་པ་མིན་ཀྱང་། ད་གཞོན་རྒྱུན་དང་ཕྱད་ཀྱང་རྣམ་སྤྲིན་འབྱིན་
 པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྦྱོར་ལམ་རྩེ་མོ་དང་བཟོན་པ་ཐོབ་པའི་ཆོ་ལོག་ལྟ་དང་། རན་
 འགྲོའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་མི་དགེ་བའི་ས་བོན་མ་སྤངས་ཀྱང་། རྒྱུན་དང་ཕྱད་ན་འང་ལོག་ལྟ་
 དང་རན་འགྲོར་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་། ལས་གྱིས་འཁོར་བར་སྐྱེ་གང་
 དང་། ཉེ་བ་གང་དང་གོམས་པ་གང་། སྦོན་བྱས་གང་ཡིན་དེ་དག་ལས། སྦྲུ་མ་སྦྲུ་མ་
 རྣམས་སྤྲིན་འགྱུར། ཞེས་མཛོད་འགྲེལ་དུ་མདོ་དྲངས་པ་ལྟར། དགེ་མི་དགའི་ལས་གང་
 སྦོན་ལ་སྤྲིན་པ་དེས། དེ་ཞིག་ལ་ལས་གཞན་དེ་སྤྲིན་པའི་གོ་བཀག་ཀྱང་། དེ་ཙམ་གྱིས་
 དགེ་བའམ་མི་དགེ་བ་འཛོམས་པར་གཞག་མི་རུས་ཤིང་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་
 དུ་ན་མི་དགེ་བའི་ལས་སྟོབས་ལྡན་ཐམས་ཅད་དགེ་རྩ་འཛོམས་བྱེད་དུ་གསུང་དགོས་པར་
 འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འདི་ལ་དབུ་མ་སྤྲིང་པའི་འགྲེལ་པར། མི་དགེ་བ་སྟོབས་བཞིས་སྦྱངས་
 པ་དང་། ལོག་ལྟ་དང་གཞོན་སེམས་གྱིས་དགེ་རྩ་བཙམ་པ་གཉིས་ཀ་ས་བོན་ཉམས་པ་
 རྒྱུན་དང་ཕྱད་ཀྱང་ལྷ་ལྷ་མི་འབྱུང་བ་ལྟར། ད་གཞོན་རྒྱུན་དང་ཕྱད་ཀྱང་འབྲས་བུ་འབྱིན་
 མི་རུས་པར་གསུངས་སོ། །དགེ་བ་འཛོམས་པ་ཡང་ཁོང་ཁྱོད་སྐྱེས་མ་ཐག་རྒྱུད་ལ་དགེ་བ་
 མེད་པར་འགྲོ་བ་མིན་གྱི། འབྲས་བུ་འབྱིན་པའི་རུས་པ་ལ་གཞོན་པ་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་
 ཟད་པ་རྒྱུད་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་བཤད་པའི་གང་གཞོན་པ་བྱས་ཆོད་དེ་སྤྲར་སྤྲིན་མི་རུས་
 པའོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞོན་པ་སྐྱེལ་ཚུལ་ལ་ལམ་གསར་པ་ལྟར་པོར་སྐྱེ་བའི་རུས་པ་བཙམ་པ་
 དང་། བདེ་འགྲོ་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་གཞོན་པ་བྱས་པ་གཉིས་སོ། །བྱང་སེམས་ལ་
 ཁྲིས་པ་དང་བརྟན་པ་དང་། ཀུན་སྦྱོང་རན་པས་སྤྱད་པ་ལ་ཉེས་པ་ལྷ་མེད་པ་མདོ་བདུས་
 ལས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལ་བྱང་སེམས་སུ་ངེས་མ་ངེས་དང་། ཁྲོ་བའི་རྒྱ་མཚན་བདེན་མི་
 བདེན་གཉིས་འདྲ་བར་གསུངས་པས། ཁོང་ཁྱོད་སྐྱེད་ཀྱང་ཁྱེད་པར་དུ་ཆངས་པ་མཆུངས་པར་

སྟོང་པ་དང་། བྱང་སེམས་ལ་དམིགས་པའི་ཁོང་ཁྱོད་འགྲོག་པ་ལ་རྣམ་པ་ཅི་ཡོད་ཀྱིས་འབད་
པར་བྱའོ། །ནམ་སྟེང་གི་མདོར་ཅ་ལྷུང་རྣམས་ཀྱིས་སྟོན་བསྐྱེད་པའི་དགེ་ཅ་འཛོམས་པ་
དང་། བསྐྱེད་བརྒྱུས་ལས། རྟེན་བཀྲར་ལ་ལྷག་པར་ཞེན་པས་བྱིས་ལ་ལྷ་བ་དང་། མདོན་
པའི་ར་རྒྱལ་གྱིས་ཁེངས་པ་དང་ཚོས་སྟོང་བས་ཀྱང་སྟོན་བསྐྱེད་པའི་དགེ་བ་ཟད་པར་བྱེད་
ཅིང་། དགེ་བའི་ཚོས་ཀྱིས་རྒྱས་པར་མི་འགྱུར་བར་གསུངས་པས། དགེ་ཅ་འཛོམས་པའི་
ཁྱེན་ངོ་ཤེས་པར་བྱས་ནས། ལྷག་པར་ཡང་སྟོང་དགོས་སོ། །འདིར་ནི་མདོ་ཅམ་སྟེ་མདོ་
བརྒྱུས་དང་བསྐྱེད་བརྒྱུས་ངེས་པར་བལྟ་བར་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། གཞན་ཡང་མི་བཟོད་པ་
རྣམས་པ་མེད་པས་ནི། རང་ཉིད་ཁོ་ན་འཛོམས་ལ། རྣམ་པ་ཅན་སྟེང་རྩེ་མེད་པས་ནི་རང་
གཞན་གཉིས་ཀ་འཛོམས་པ་འདི་ནི། རྟེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་བཞིན་མི་སྟུག་པའི་གཟུགས་སུ་
བྱེད་ཅིང་། དུམ་པ་མིན་པར་བཀྱི་བར་བྱེད་པ་དང་། འདི་ནི་བྱ་བའི་རྩྭ་ལ་དྲུང་། འདི་ནི་
བྱ་བའི་རྩྭ་ལ་མིན་པའོ་སྟམ་པའི་རྣམ་དབྱེད་འཕྲོག་པར་བྱེད་ཅིང་། མི་བཟོད་པ་ཁོང་ཁྱོད་
ཡིས། ཤི་བའི་འོག་ཏུ་ལྷུང་དུ་དྲན་འགྲོར་སྟུར་བར་བྱེད་པའི་ཉེས་དམིགས་རྣམས་བསམས་
ལ། ཅི་ནས་ཀྱང་ཁོང་ཁྱོད་པ་ལ་སྐབས་མི་སྦྱིན་སྟམ་པས་ཁོང་ཁྱོད་དགག་པར་བྱའོ། །

བཟོད་པ་བསྟེན་པའི་ཡོན་ཡོན།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་མང་པོ་བསམ་པ་དང་། རོན་བསྐྱེད་ཏེ་
བཟོད་པ་བསྟེན་པར་གདམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་མི་བཟོད་པའི་སྟོན་དེ་དག་ཡིན་
ན། དེ་དང་འགལ་བ་བཟོད་པའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བཟོད་པ་བསྟེན་པས་ནི་
སྐར་བཤུད་བྱེན་པའི་ཁོང་ཁྱོད་སྟོན་དྲུང་འགལ་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་
བཟོད་པ་བསྟེན་པས་གཟུགས་མཛེས་པ་ཐོབ་ཅིང་། སྟེ་བོ་དུམ་པ་རྣམས་ལ་ཕངས་
ཤིང་གཅེས་པ་དྲུང་། ལྷགས་ཏེ་རིགས་པ་དྲུང་ལྷགས་མིན་པ་མི་རིགས་པ་ཤེས་པ་ལ་
མཁས་པར་འགྱུར་ཞིང་། ཤི་བ་དེ་ཡི་འོག་ཏུ་ནི་ལྷ་དང་མིའི་སྟེ་བ་ལེན་པ་དྲུང་། ཁོང་
ཁྱོད་པ་ལོགས་ཀྱིས་བསམས་པའི་སྟོན་པ་ཟུང་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་བསམས་ལ་བཟོད་པའི་

སྒྲིབས་བསྐྱོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒར་བཤད་པ་དེ་ལྟར་སོ་སོ་སྒྲེ་བོས་ཁྲོས་པའི་སྒྲོན་ཉེས་
དམིགས་དྲུང་། རྒྱལ་སྤྱི་ཆུ་མཆོད་པའི་པར་ཡོན་རིག་པར་བྱས་ཏེ། མི་བཟོད་
པ་སྤངས་ནས། འཕགས་པའི་སྒྲེ་བོ་ཡིས་བསྐྱུགས་པའི་བཟོད་པ་རྟག་ཏུ་སྒྲེ་རྩས་ཐམས་
ཅད་ཏུ་བསྐྱེན་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། བཟོད་པའི་པར་ཕྱིན་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་མ་
འདས་པ་དང་། འདས་པ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི། རྟོགས་སངས་རྒྱུ་གྱི་ཞེས་པའི་རྒྱུ་པ་
བཞིས་སྒྲོན་ཏེ། སྒར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་པར་རྒྱས་སོ། །

བཞི་པ་ནི། ས་གསུམ་པ་དྲེར་རྒྱལ་སྤྱི་དེ་ལ་བཟོད་པའི་པར་ཕྱིན་དག་པ་དེ་བཞིན་
དུ། བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སོགས་པ་བཞི་དང་། དེས་མཚོན་ནས་ནམ་མཁའ་མཐའ་
ཡས་དང་། རྣམ་ཤེས་མཐའ་ཡས་དང་། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྒྲིམ་ཆེད་དང་། སྤྱི་ཅེ་སྤེ་
གཟུགས་མེད་པའི་སྒྲོམས་འཇུག་བཞི་དང་། བྱམས་པ་དང་སྤྱི་རྩེ་དང་དགའ་བ་དང་
བཏང་སྒྲོམས་ཏེ་ཆོད་མེད་པ་བཞི་དང་། རྩ་འཕྱལ་དང་། ལྟེན་ན་བ་དང་། གཞན་གྱི་
སེམས་ཤེས་པ་དང་། སྟོན་གྱི་གནས་བྱུང་པ་དང་། ལྟེན་མིག་གི་མདོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་
དག་པ་འཛོལ་པར་འགྱུར་རོ། །བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་པ་འདི་དག་ལ་འཇུག་
ལྟར་བྱེད་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བ་མཐོང་བ་དེར་ཆེད་ཏུ་
བསམས་ཏེ། སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་སྒྲེ་ཡི། འཇིག་རྟེན་པའི་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་
མེད་པ་དེ་དག་གི་དབང་གིས་སྒྲེ་ཡོ། །འདི་ནི་ས་དང་པོ་ནས་ཀྱང་འཛོལ་མོད་ཀྱང་། ས་
འདིར་ལྟག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱེད་པ་སྤྲུལ་རྣམས་ལས་ཆེས་མཚོན་ཏུ་གྱུར་པ་འཛོལ་
པས། དེའི་དབང་གིས་སྒྲེ་འཕྲུལ་པའི་དོགས་པ་ཆེ་བས་སྒྲོས་སོ། །ས་འདིར་འདྲོད་ཆགས་
དང་ཞེ་སྤང་ཟད་པར་འགྱུར་བ་འཛོལ་པོ། །དྲུང་གི་སྤྱི་ནི་ཀྱང་གི་དོན་ཏེ་མ་སྒྲོས་པ་གཏི་
ལྷག་ཟད་པ་ཡང་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཟད་པའི་དོན་ནི་གཏན་ཟད་པ་མིན་ཏེ། མདོ་ཉིད་
ལས། འདྲོད་པ་དང་གཟུགས་དང་། སྤྱི་པ་དང་མ་རིག་པའི་འཆིང་བ་བཞི་ཐམས་ཅད་
བསྐྱེད་པར་གསུངས་པས་སོ། །དེ་དག་གི་དོན་ནི་བྱང་སའི་དགོངས་པ་ལྟར་ན། འཇིག་
རྟེན་པའི་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཐུས། འདྲོད་པ་དང་

གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤར་བཤད་པའི་མདོན་གྱིས་
 སྤངས་པའོ། །དེས་ན་བསྐྱབས་པ་ཞེས་གསུངས་པར་མདོན་ནོ། །འཆིང་བ་ཡང་མདོན་པ་
 རྣམ་བཤད་པར་མདོན་ནོ། །འདིར་མདོ་ལས། དེའི་ལྟ་བར་གྱིས་པའི་འཆིང་བ་རྣམས་ནི་
 སྤར་ནས་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཁ་ཅིག་ལྟ་བ་ཐ་མ་གསུམ་མཐོང་
 ལམ་རྩ་སྤངས་པ་ལ་འཆད་མོད་ཀྱང་། །ལྟ་བ་ཀྱན་བརྟགས་ལྟ་ས་དང་པོར་སྤངས་པ་
 ལ་བྱའོ། །བྱང་ས་ལས་ནི་དེ་ནི་ཐོག་མ་མོས་པས་སྦྱོད་པའི་ས་ཉིད་ནས་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དེ་
 བཞིན་ཉིད་ལ་མོས་པའི་ཕྱིར། ལྟ་བར་གྱིས་པའི་འཆིང་བ་རྣམས་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 བཤད་དོ། །དེའི་འོག་རྩ་མདོ་ལས། འོག་པའི་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཉི་ལྷག་
 བསྐལ་པ་ཁྲག་ཁྲིག་འབྲུམ་ཕྱག་རྩ་མར་འགྲིབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། ས་འདིར་སྤོང་བར་
 གསུངས་པ་ནི་ས་བོན་སྤོང་བ་ལ་དགོངས་ལ། དེ་ཡང་སྒྲོམ་སྤང་གི་ཉོན་མོངས་ལྟ་སྐྱེས་
 ཆེ་འབྲིང་རྩག་ས་གཉིས་པ་ནས། བརྟན་པའི་བར་གྱིས་སྤོང་བའི་ས་འདིའི་སྤང་བྱ་ལ་
 དགོངས་སོ། །འགྲེལ་བ་མཛད་པས་ཉོན་མོངས་ཀྱན་བརྟགས་ས་དང་པོ་ནས་དང་། ལྟ་
 སྐྱེས་ས་གཉིས་པ་ནས་སྤོང་བ་གསལ་བར་མ་གསུངས་ཀྱང་། ས་བརྟུན་པ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་
 རྩ་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ས་བོན་ཟད་པ་མེད་པ་དང་། བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་སྤྱ་
 འཛོག་པ་དང་། བདེན་འཛིན་མ་ཟད་བར་རྩ་འཛིག་ལྟ་མི་མཛད་པ་དང་། ས་དང་པོར་
 ཀྱན་སྦྱོར་གསུམ་སྤངས་པ་རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས་ཀྱང་བཤད་པས། སྦྱིར་ཉོན་མོངས་ལ་
 གཉིས་སྤྱ་འབྲེད་པ་དང་། བྱང་པར་རྩ་འཛིག་ལྟ་ལ་གཉིས་སྤྱ་དབྱེ་དགོས་པར་གིན་རྩ་
 གསལ་ལོ། །བདེན་འཛིན་ཉོན་མོངས་སྤྱ་འཛོག་པའི་ལྷགས་འདི་ལ། ཉོན་མོངས་ཟག་
 མེད་ཀྱི་ལམ་གྱིས་སྤོང་བ་ན། བདེན་འཛིན་རེའི་ས་བོན་སྤོང་དགོས་པས་ས་བོན་དེ་ལས་
 གཞན་པའི་གཉིས་སྤང་འབྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཤེས་སྐྱིབ་རྩ་བཞག་པའི་ཕྱོགས་རེ་ཡང་
 གཏན་ཟད་མི་རུས་པས། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་མ་ཟད་བར་རྩ་ཤེས་སྐྱིབ་མི་སྤོང་བའི་
 ཕྱིར། ཤེས་སྐྱིབ་ནི་དག་པ་ས་གསུམ་གྱི་སྐབས་སྤྱ་སྤོང་རོ། །ས་གསུམ་པ་དེ་ལ་གནས་པ་ནི།
 སལ་ཆེར་ལྟའི་དབང་པོ་བརྟུ་བྱིན་རྩ་འཕྱུར་ཏེ། རྟུག་རྩ་འཛིག་རྟེན་པ་སེམས་ཅན་རྣམས་

ཀྱི་ནི། འདྲོད་པ་ལ་ཆགས་པའི་འདྲོད་ཆུགས་འཛོམས་པར་རྟུག་པ་ལ་མཁས་པར་འགྱུར་
ཞིང་། གཙུག་པོར་གྱུར་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་འདྲོད་པའི་འདམ་ནས་འདོན་པ་ལ་མཁས་
པ་ཡིན་ནོ། །ཀྱང་གི་སྒྲུབ་ནི་ནག་ཚའི་འགྱུར་ལས། འདྲོད་པའི་འདྲོད་ཆགས་ཀྱང་རྟག་ཏུ་
སྤང་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བདེའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ད་ནི་མར་སྤྱོད་དང་པོ་གསུམ་གྱི་རྟེན་གྱི་བྱང་པར་དང་། ཚྲིགས་གྱི་
རང་བཞིན་དང་། འབྲས་བྱ་གང་འབྱུང་པའི་རྣམ་གཞག་གསལ་བར་སྟོན་པ་ནི། བྱང་
སེམས་བྱིས་པ་དང་རབ་བྱང་གཉིས་སྤྱོད་སྟོན་གྱི་རྟེན་ཡིན་མོད་ཀྱང་། སྤྱབ་དཀའ་
སྤྱེལ་ལྟས་ནས་ནི། བྱང་སེམས་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ནི་སྤྱོད་པ་ལ་སྟོགས་པའི་ཚོས་གསུམ་
པོ་དེ་དུག་སྤྱབ་པར་སྤྱེལ་བས། བདེ་བར་གཤེགས་པས་དེ་གསུམ་རྟེན་དེ་ལ་བསྟུགས་
སོ། །ཚྲིགས་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་བསྟོད་ནམས་ཞེས་བྱ་བའི་ཚྲིགས་ཀྱང་གསུམ་པོ་དེ་
དུག་ཉིད་དོ། །ཚྲིགས་དེ་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གཟུགས་ཀྱི་བདུག་ཉིད་ཀྱི་སྤྱུ་ཡི་རྩ་སྟེ་གཙུག་
པོའི་དབང་ཏུ་བྱས་པའོ། །རིན་ཆེན་འཕྲིང་བ་ལས་ཀྱང་། དེར་ནི་སྤྱོད་དང་ཚུལ་བྱིས་
དང་། །བཟོད་པའི་ཚོས་ནི་བྱང་པར་དུ། །བྱིས་པ་ལ་བཤད་སྟོང་རྩེ་ཡི། །སྟོང་པོ་ཅན་དེ་
བརྟན་གོམས་མཛོད། །ཅེས་སོ། །བྱང་སེམས་བྱིས་པ་ལ་ཚོས་གསུམ་བསྐྱབ་སྤྱེལ་བའི་སྤྱོད་པ་
ནི། ཟང་ཟིང་དང་མི་འཇིགས་པ་དང་། ཚུལ་བྱིས་ནི་བྱིས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དང་། བཟོད་
པ་ནི་ཚོས་ལ་ངེས་སེམས་གཙུག་ཆེའོ། །བྱང་སེམས་རབ་བྱང་རྣམས་ལ་ནི་བཙུན་འགྲུས་དང་
བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་བསྐྱབ་སྤྱེལ་སྟེ། དེ་གཉིས་ལ་ལྷག་མ་གཞན་མེད་པ་ནི་མིན་
ནོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚྲིགས་ནི་བསམ་གཏན་དང་ཤེས་རབ་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་གཙུག་པོར་ཚོས་
སྤྱེལ་རྒྱ་དང་། བཙུན་འགྲུས་ནི་ཚྲིགས་གཉིས་ཀའི་རྒྱའོ། །

བཞི་པ་ནི། ས་འདྲོད་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱལ་བའི་སྤྱོད་པོ་ཉི་མ་ལ་གནམ་པ་འདྲི་ནི།
རྒྱང་གི་རྒྱུད་ཏུ་གཏོགས་པའི་མི་ཤེས་པའི་སྤྱོད་པ། དོན་དམ་པའི་ས་འདྲི་འབྱུང་བའི་
གོགས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས། ས་དེ་དུང་པོ་སྟེ་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་དུག་པར་གསལ་
བར་བྱས་ནས། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་གཞན་ལ་ཉེ་བར་བསྟན་པ་ལས་འགྲོ་བུ་གཞན་རྣམས་

ཀྱི། ས་གསུམ་པའི་གཞས་བྱེད་པའི་ལྷན་པ་རྣམ་པར་འཛོམས་པར་མངོན་པར་འདྲོད་
དོ། །བྱང་མེམས་དེ་ནི་ས་གསུམ་པ་འདྲིར་ཉེས་པའི་ལྷན་པ་ཡོན་ཏན་འཛོམས་པར་བྱེད་
པ་བཅོམ་པས། ཉི་མ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་རྩོད་པར་ལྷུང་ཀྱང་སྒྲིན་ལྟར་གྱི་སྒྲེལ་ལ་ཁྱོ་བར་མི་འཇུག་
ཏེ། བཟོད་པ་ལ་ཆེས་ལྷག་པར་གྲོམས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱིང་རྗེས་རྒྱུ་རྣམ་པར་བྱས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ལས། དོན་
དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལོ། །

སེམས་བསྐྱེད་བཞི་པ།

བཞི་པ་ས་བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་བ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། ས་འདིར་བཅོན་འགྲུས་ལྷག་པར་
བསྟན་པ། སའི་ངེས་པའི་ཆོག་བསྟན་པ། སྤངས་པའི་བྱང་པར་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི།
ད་ནི་ས་འདིར་པར་བྱིན་དང་པོ་གསུམ་ལས། བཅོན་འགྲུས་ལྷག་ཅིང་ལྷག་མ་དྲུག་ལས་
དམན་པར་བསྟན་པ་ནི། དགེ་བ་ལ་མི་སྤྱོད་པ་ལ་ནི་སྤྱིན་སྟགས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་
འཇུག་པ་མེད་པས། ཡོན་ཏན་གང་ཡང་འབྱུང་བ་མེད་ལ། སྤར་བཤད་པའི་སྤྱིན་སྟགས་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་བསགས་པ་འཇམ། སྟག་པ་ལ་སྤྱོད་པ་དང་ལྟན་པ་ལ་ནི། ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་
འཕེལ་བ་དང་། མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་འབྱུར་བས། ཡོན་ཏན་མ་ལྟས་པ་ནི་བཅོན་འགྲུས་ཀྱི་
རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞིང་། བསོད་ནུམས་དང་སྤྱོད་སྤྱོས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ནི་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ལོ། །དེ་
འདྲ་བའི་བཅོན་འགྲུས་ས་གང་ཏུ་ལྷག་པར་འབར་བ་འཆད་པར་ལྷུང་པ་དེ་ནི། ས་བཞི་
པ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྱ་ལོ། །ས་གསུམ་པར་ལྷག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་ས་དང་
པོ་གཉིས་ལས། ཆེས་སུ་ལ་རྒྱུང་བ་ཐོབ་པས་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤིན་ཏུ་སྤྱངས་པ། ལེ་ལེ་
གཏན་ནས་སེལ་བར་བྱེད་པ་བྱང་པར་ཅན་ས་འདིར་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ན། བཅོན་འགྲུས་ཀྱི་
པར་བྱིན་ལྷག་པ་ལོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་ས་འདི་ལ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བཞེད་ཅེ་ན། ས་གཞི་པ་
དེར་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་སྤྱུས་པོ་ལ། རྩོགས་པ་ཡི་བྱང་རྒྱུ་བྱི་སྤྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སོ་

བདུན། སྤར་ལས་ལྷག་པར་བསྐྱོམས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲང་བ། ས་གསུམ་པར་
བཤད་པའི་ཟུངས་ཀྱི་འོད་དང་འབྲ་བ་ལས་ལྷག་པ་འབྱུང་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པའི་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མའི་འོད་ལྷག་པ་འབྱུང་བས། བྱང་སེམས་ཀྱི་ས་དེ་ལ་འོད་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ།
རིན་ཆེན་འཕྲང་བ་ལས། བཞི་པ་འོད་འཕྲོ་ཅན་ཞེས་བྱ། །ཡང་དག་ཡེ་ཤེས་འོད་འབྱུང་
ཕྱིར། བྱང་ཆུབ་སྟོགས་མཐུན་མ་ལུས་པ། །བྱད་པར་རུ་ནི་བསྐྱོམས་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རྣམ་
པར་སྤྲིན་པས་ན། །རབ་འཐབ་བལ་གནས་ལྷ་རྒྱལ་འབྱུར། །འཇིག་ཚོགས་ལྷ་བ་རབ་འབྱུང་
བ། །ཀྱན་ནས་འཛོམས་བྱེད་མཁས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་འབྱུག་པར་ཡང་
བཀོད་པའོ། བྱང་སྟོགས་སོ་བདུན་ནི་དྲན་པ་ཉེར་གཞག་ལ་སོགས་པ་ལམ་སྟེ་ཆོན་བདུན་
ནོ། །དྲན་པ་ཉེར་གཞག་བཞི་ནི། ལུས་དང་ཚིར་བ་དང་སེམས་དང་ཚོས་དྲན་པ་ཉེར་
གཞག་གོ། །ཡང་དག་པར་སྤྲོང་བ་བཞི་ནི་དགེ་བའི་ཚོས་མ་སྐྱེས་པ་སྐྱེད་པ་དང་། སྐྱེས་པ་
རྣམས་སྟེལ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་མ་སྐྱེས་པ་མི་སྐྱེད་པ་དང་། སྐྱེས་པ་ཡང་དག་པར་སྤྲོང་
བའོ། །རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུད་པ་བཞི་ནི། འདུན་པ་དང་། བཙུན་འབྲུས་དང་། སེམས་དང་
དཔྱེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྩ་འབྲུལ་གྱི་རྒྱུད་པའོ། །དབང་པོ་ལྷ་ནི། དད་པ་དང་བཙུན་
འབྲུས་དང་། དྲན་པ་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་པོའོ། །སྟོབས་ལྷ་ནི།
དད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་སོ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་བདུན་ནི། དྲན་པ་དང་ཚོས་རབ་
རུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་དང་། བཙུན་འབྲུས་དང་དགའ་བ་དང་། ཤིན་རུ་སྦྱངས་པ་དང་
ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། བཏང་སྟོམས་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟེ་ཡང་དག་མན་ཆད་
སྤྲ་མ་དུག་གི་མཐར་ཡང་སྦྱར་རོ། །འཕགས་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་ནི། ཡང་དག་པའི་ལྷ་
བ་དང་རྟོག་པ་དང་། དག་དང་ལས་ཀྱི་མཐའ་དང་། འཚོ་བ་དང་ཚོལ་བ་དང་། དྲན་
པ་དང་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡང་དག་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་གོ། །ཡང་དག་པའི་ཞེས་པ་
རྟོག་པ་མན་ཆད་ལ་སྦྱར་ཞིང་། ཡང་དག་པའི་འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་ཅེས་པ་སྤྲ་མ་
བདུན་གྱི་མཐར་ཡང་སྦྱར་རོ། །དེ་ལ་ས་དང་པོ་ནི་བསྐྱབ་པའི་རྟེན་དང་། བསྐྱབ་པའི་ངོ་
བོ་ལ་གཉིས་པར་ལྷག་པའི་ཚུལ་གྱི་མས་དང་། གསུམ་པར་ལྷག་པའི་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་

དང་། བཞི་པ་ནས་རྒྱག་པའི་བར་གསུམ་ལ་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་འཛིག་
པ་ལ། ས་འདིར་བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་རགས་པ་དང་སྤ་བ་ལ་ཆེས་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་
བསྐྱབ་པ་ཅན་རྒྱ་འབྱར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། རྩ་སྟེ་སྤ་བའི་འཛིག་ལྷའི་བདག་རྒྱ་ལྷ་བ་དྲུང་འབྲེལ་བ་སྟེ་དེ་སྟོན་རྒྱ་
འགྲོ་བའི་བདག་དང་། སེམས་ཅན་སོགས་རང་རྒྱ་བའི་རྣམ་ཡོད་རྒྱ་འཛིན་པ་རགས་པའི་
གང་ཟག་གི་བདག་དང་བདག་གི་བར་འཛིན་པ་དང་། སྤང་ཁམས་སྦྱེ་མཆེད་ལ་བདེན་
པར་ཞེན་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་རྣམས་ཡོངས་སུ་བྱད་པར་འབྱར་རོ། །ཟད་པའི་དོན་
ཡང་ས་དེའི་སྤང་བྱར་བྱར་པའི་བདག་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་ས་བོན་སྤངས་པ་ཡིན་གྱི། ཐམས་
ཅད་ཟད་པ་མིན་ནོ། །མདོས་ཀྱང་འཛིག་ལྷ་ལྷན་སྦྱེས་ཡོད་པར་བསྟན་ནོ། །དབྱ་མ་ལ་
འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་རྒྱ་གསལ་བ་ལས། དོན་དམ་པའི་སེམས་
བསྐྱེད་པ་བཞི་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལོ། །

སེམས་བསྐྱེད་ལྟེ་ལ།

ལྟེ་པ་ས་ལྟེ་པ་སྤྱང་དཀའ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས། ས་ལྟེ་པའི་ངེས་པའི་ཆོག་བཤད་
པ། བསམ་གཏན་ལྷག་ཅིང་བདེན་པ་ལ་མཁས་པར་བསྟན་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། བདུག་
ཉིད་ཆེན་པོ་ས་ལྟེ་པ་སྤྱང་དཀའ་བ་ལ་གནས་པ་དེ་ནི། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་
ན་གནས་པའི་ལྷའི་བྱའི་བདུན་རྣམས་ཀྱན་གྱིས་ཀྱང་པམ་པར་བྱ་བར་རྣམ་པ་མ་ཡིན་
ན། དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་བདུན་གྱི་བཀའ་ཉན་པ་བྲན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷ་
ཅི་སྟོས། དེའི་ཕྱིར་ས་འདིའི་མིང་སྤྱང་དཀའ་བ་ཞེས་བྱའོ། །རིན་ཆེན་འབྲིང་བ་ལས་
ཀྱང་། ལྟེ་པ་ཤིན་ཏུ་སྤྱང་དཀའ་བ་དུང་། ཀྱན་གྱིས་ཤིན་ཏུ་ཐུབ་དཀའི་ཕྱིར། །འཕགས་
པའི་བདེན་སོགས་སྤ་མོའི་དོན། ཤེས་ལ་མཁས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྟོན་
པས་ན། །དགའ་ལྷན་གནས་ཀྱི་ལྷ་རྒྱལ་འབྱར། །ཐུ་སྟེགས་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཉོན་
མོངས་ལྷ་གནས་སྟོན་བྱེད་པ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ས་ལྔ་པ་འདིར་པར་ཕྱིན་བརྩེ་ནང་ནས་བསམ་གཏན་གྱི་པར་ཕྱིན་
 ཉིད་ཆེས་ལྷག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ན་ཕྱིན་པ་ནས་བཙོན་འགྲུལ་གྱི་པར་
 ཕྱིན་བཞི་ལྷག་པར་འགྱུར་བ། སྟོན་ཉིད་ནས་ཐོབ་ཟེན་པར་ཤེས་པས། ལྷག་མ་དུག་གི་
 བང་ནས་ཞེས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་བསམ་གཏན་གྱི་པར་ཕྱིན་གྱི་མི་མཐུན་སྟོགས་
 རྣམ་གཡེང་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པས་གཏན་མི་བཟྩ་བ་འདིར་ཐོབ་པ་འདྲ་བ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་
 ཕྱིན་སོགས་ལ་འདིར་མེད་པའོ། །བསྟན་གཏན་ལྷག་པར་མ་ཟད་སྟོབ་བཟང་སྟེ་འཕགས་
 པའི་བདེན་པའི་རྒྱུ་བཞིན་ཏེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཤེས་པ་ཞིབ་མོས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་དགོས་པ་ལྟ་
 མོ་རྟོགས་པ་ལ་འདྲ་བའི་རྟོ་ལུ་མཁས་པ་འཕྲོ་བ་པས། འདིར་བདེན་པ་རགས་པ་དང་སྤྲ་བ་ལ་
 མཁས་པའི་ལྷག་པའི་ཤེས་རབ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། །འདིར་ས་བརྩུ་བ་ལས་ས་ལྔ་པ་བ་དེས་
 སྟག་ཀྱན་དང་། འགོག་ལམ་གྱི་བདེན་པ་བཞི་ལ་མཁས་པ་དང་། དེ་ནས་ཀྱན་ཚོབ་དང་
 འོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་གཉིས་སོ་སོར་གསུངས་པ་ལ། ཡབ་སྲས་མཇལ་བ་
 དང་། དབུ་མ་ལས་ཀྱན་ཚོབ་དང་འོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པར་གསུངས་
 པས། བདེན་གཉིས་ལས་ཐ་དད་པར་བདེན་བཞི་ག་ལ་ཡོད། ཅས་པའི་ལན་དུ། བདེན་
 པ་གཉིས་སུ་མ་འདུས་པའི་བདེན་པ་མེད་མོད་ཀྱང་། སྤང་བྱ་ཀྱན་ཉོན་གྱི་སྟོགས་ལ་ཀྱན་
 འབྱུང་རྒྱ་དང་། སྟག་བསྐལ་འབྲས་བྱ་དང་། སྤང་བྱ་རྣམ་བྱང་གི་སྟོགས་ལ་ལམ་བདེན་རྒྱ་
 དང་། འགོག་བདེན་འབྲས་བྱར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བདེན་བཞི་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་ཡང་
 སྟག་ཀྱན་དང་ལམ་བདེན་ཀྱན་ཚོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། འགོག་བདེན་འོན་དམ་བདེན་
 པར་འགྲེལ་པ་ལས་བཤད་དོ། །རིགས་པ་དུག་རྩ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། རྒྱང་འདས་
 འོན་དམ་བདེན་པ་དང་། བདེན་པ་གཞན་གསུམ་ཀྱན་ཚོབ་བདེན་པར་གསུངས་ཏེ་རྒྱང་
 འདས་ནི་འགོག་བདེན་ནོ། །གཞན་ཡང་རིགས་པ་དུག་རྩ་པའི་འགྲེལ་པར་འགོག་བདེན་
 མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་སྟོན་པས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ལ། དངོས་པོར་སྤྲ་བ་མངོན་སུམ་ཚད་
 མ་དངོས་པོ་རང་མཚན་གྱི་ཡུལ་ཅན་དུ་འདོད་པ་ལ་དེ་མི་རུང་བ་དང་། རང་ལུགས་ལ་
 འགོག་པ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་མཉམ་གཞག་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་

དོན་རྟོགས་པའི་སྤྱིང་ནས་བསྐྱབས་པས། འགྲོག་བདེན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ན་རྣམ་
བཞག་དེ་དག་གཏན་མི་རུང་ཁིང་ལྷང་འདས་མཛོན་རུ་བྱས་པའི་ཆོ་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་
དོན་མཛོན་སྟུམ་རུ་རྟོགས་དགོས་པར་འབད་པ་རུ་མས་བསྐྱབས་པས་ན། འགྲོག་བདེན་
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་སྐྱབ་བ་ནི་མཐའ་མ་ཆོད་པའོ། །གཞི་འགའ་ཞིག་གི་སྤྱིང་རུ་དགག་
བྱ་བདེན་པ་བཅད་པ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པར་བྱེད་ཀྱང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ཆོད་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ། ཆོས་དབྱིངས་བསྟོད་པ་ལས།
གང་ཞིག་ཀུན་རུ་མ་ཤེས་ན། སྲིད་པ་གསུམ་རུ་རྣམ་འཁོར་ལ། ཁེམས་ཅན་ཀུན་ལ་ངེས་
གནས་པའི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་སྐྱག་འཆལ་འདུད། གང་ཞིག་འཁོར་བའི་རྒྱར་རྒྱར་
པ། དེ་ཉིད་སྐྱང་པ་བྱས་པ་ལས། །དག་པ་དེ་ཉིད་ལྷང་ངན་འདས། ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་ཡང་
དེ་ཉིད་དོ། །ཞེས་ཆོས་ཉིད་ངྲི་མ་དང་བཅས་པའི་ངྲི་མ་སྐྱངས་པ་ན། ལྷང་འདས་དང་
ཆོས་ཀྱི་སྐྱར་གསུངས་པ་ལྟར། དག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དགག་བྱ་ངྲི་མར་གསུངས་པ་རུ་མ་
ཞིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་ཉིད་ངྲི་བུལ་རུ་སོང་བ་མི་སྲིད་ན། དལ་བ་འབྲས་མེད་
རུ་འབྱར་བའི་ཕྱིར་དང་། སྲིད་ན་དེའི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དཔེར་ན་
རི་བོང་གི་རྩ་མེད་པའི་དགག་བྱ་རི་བོང་གི་རྩ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་ཀྱང་། དགག་བྱ་ཤེས་
བྱ་ལ་ཡོད་པའི་བུམ་པ་བཀག་པའི་བུམ་མེད་རི་བོང་གི་རྩ་མེད་རུ་འཛོག་རྒྱས་པ་བཞིན་
ནོ། །དག་མ་དག་གི་ཆོས་ཅན་སྐྱེ་ལ་ཁྱབ་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དབང་རུ་བྱས་ན་ནི། བདག་
གཉིས་བཀག་པ་ལྟ་རུ་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པ་ཅམ་བཀག་པ་ལ་བྱེད་ཀྱང་། ཆོས་
ཅན་རིམ་གྱིས་ངྲི་མས་རྗེ་དག་རུ་སོང་བ་ན་དེའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་ངྲི་མས་རྗེ་དག་རུ་འགྲོ་བས།
ཆོས་ཅན་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་དག་པ་སྟོགས་གཅིག་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་གི།
རང་རང་གི་སྐབས་ཀྱི་སྒོ་བྱར་གྱི་ངྲི་མས་ཀྱང་དག་པ་རེ་དགོས་ལ་དེ་ཉིད་ལ་འགྲོག་བདེན་
ཟེར་བ་ཡིན་ནོ། །ས་བརྩུ་པ་ལས་ས་འདིར་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་མཁས་པ་སོགས་ཀྱི་
བདེན་པའི་མིང་འདོགས་མང་རུ་བྱང་ཡང་། དེ་དག་ཀྱང་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མི་འདུ་བ་
མིན་ནོ། །དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་དགོངས་པ་རབ་རུ་གསལ་བ་ལས། དོན་

དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལྟ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། །

སེམས་བསྐྱེད་རྒྱལ་ལ།

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འགོག་སྒྲུབ་ས།

གཉིས་པ་ས་རྒྱལ་པ་མངོན་རྒྱ་ལྟར་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི། སའི་ངེས་ཚིག་དང་ཤེར་
 ཕྱིན་ལྟག་པར་བསྟན་པ། ཤེས་རབ་ཀྱི་པར་ཕྱིན་གྱི་བསྟན་པ། ཟབ་མོ་རྟེན་འབྱུང་
 གཟིགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཤད་པ། སའི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པའི་སྟོན་པ་མཚུག་བསྟ་
 བའོ། །དང་པོ་ནི། ས་ལྟ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་པར་ཕྱིན་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཐོབ་པས། ས་
 རྒྱལ་པ་མངོན་རྒྱ་ཕྱོགས་པ་སྟེ་ལྟར་པར་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སེམས་སྤུལ་རྒྱ་བྱུང་བ་
 ལ་གནས་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྒྱུ་ཉིད་འདྲི་པ་ཅམ་གྱི་
 ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་བའི་བྱང་སེམས་ས་རྒྱལ་པ་ལ་གནས་པས་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་
 བ་ཚོལ་རྒྱ་ཕྱིན་པ་སྤུལ་རྒྱ་བྱུང་བ་ལ་གནས་པས་འགོག་པ་ཐོབ་པར་འབྱུང་གི། དེའི་སྤུལ་
 ཚོལ་ས་ལྟ་པ་སོགས་སུ་ནི་འགོག་པ་ཐོབ་པ་མིན་ཏེ། ཤེར་ཕྱིན་སྤུལ་རྒྱ་བྱུང་བའི་ལྟག་པ་
 མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཕྱིན་སོགས་ཀྱི་པར་ཕྱིན་ལྟ་སྤུལ་རྒྱ་བྱུང་བ་ཅམ་གྱིས་ནི་འགོག་པ་ཐོབ་
 པར་མི་རུས་སོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་ལྟག་པའི་སྟོན་པ་གཟུགས་བརྟན་དང་འདྲ་བའི་ཚོས་
 ཉིད་མངོན་རྒྱ་ལྟར་པའི་ཕྱིར་དང་། ས་ལྟ་པར་ལམ་གྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་
 དང་། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་འཐོབ་པ་ལ་མངོན་རྒྱ་ཕྱོགས་པའི་ཕྱིར། ས་འདི་ལ་
 མངོན་རྒྱ་ལྟར་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱ་མཚན་གཉིས་པའི་དོན་ནི་འབྲེལ་བཤད་ལས། ཤེས་པ་
 དང་ཤེས་བྱ་མི་དམིགས་པའི་ལམ་མངོན་རྒྱ་ལྟར་པ་ལ་འཆད་མོད་ཀྱང་། ས་ལྟ་པར་ལམ་
 བདེན་ལ་དམིགས་པ་ནི་བདེན་བཞིན་ཐ་མ་སྟོས་པས་ན། དེར་བདེན་བཞི་རགས་པ་དང་
 སྤྱ་བ་ལ་མཁས་པ་འཐོབ་པས། ས་རྒྱལ་པར་བདེན་པ་བཞི་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་རྫོགས་
 པའི་དོན་ཡིན་ལ། རྒྱ་མཚན་དང་པོས་ནི་རྟེན་འབྲེལ་ལྷགས་འབྱུང་དང་ལྷགས་ལྟོག་ལ་
 མཁས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྟན་པ་རྫོགས་པར་སྟོན་པས། ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྟན་པ་དེ་གཉིས་

རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས། བདེན་པ་དང་རྟོན་འབྲེལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་
ས་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་རྟོགས་པ་དང་། ཞིགནས་རི་ཙམ་བྱང་ཞུགས་པ་
ཙམ་གྱིས་ལྷག་མཐོང་དེ་ཙམ་དུ་བྱང་ཞུགས་པར་འགྱུར་ལ། ས་ལྷ་པར་བསམ་གཏན་གྱི་
པར་སྤྱན་སྤུལ་དུ་བྱང་བ་ཐོབ་པས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འདིར་ཤེར་སྤྱན་སྤུལ་དུ་བྱང་བ་
ཡིན་ནོ། །དེའི་སྤར་འགོག་པ་ལ་སྒྲོམས་པར་འཇུག་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་ནས་འཐོབ་
པ་ཡིན་ནོ། །རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས་ཀྱང་དུག་པ་མངོན་སྟོགས་ཞེས་བྱ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་
ཆོས་ལ་མངོན་སྟོགས་སྤར། །ཞིགནས་ལྷག་མཐོང་གོམས་པ་ཡིས། །འགོག་པ་ཐོབ་པས་
རྒྱས་པའི་སྤར། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་སྤྲིན་པས་ན། །ལྷ་ཡི་རྒྱལ་པོ་རབ་འཕྲུལ་འགྱུར། །ཉན་
ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་མི་འཕྲོགས་པས། །ལྷག་པའི་ང་རྒྱལ་ཙན་ཞི་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ་རབ་
འཕྲུལ་ནི་འཕྲུལ་དགའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཤེར་སྤྱན་ལས་གཞན་པའི་སྤྱན་སྟོགས་ཀྱི་རྟོགས་རྣམས། འབྲས་སུའི་
སར་བཤོད་པ་ཤེར་སྤྱན་ལ་རག་ལས་པར་བསྟན་པའི་སྤར་བཤད་པ། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་
ན་སྟེས་བྱ་མིག་དང་ལྷན་པ་གཅིག་གིས། ལོང་བའི་རྟོགས་ཀྱན་ཏེ་མཐའ་དག་འགྲོ་བར་
འདོད་པ་ཡི་ལྷུལ་དུ་བདེ་སྟོག་དུ་འབྱིང་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ལམ་གྱི་སྐབས་འདིར་
ཡུང་སྟོ་སྟེ་ཤེར་སྤྱན་གྱིས་ཀྱང་། དེ་ཉིད་ལྷ་བའི་མིག་ཉམས་པའི་སྤྱན་སྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏྲན་
རྣམས་སྒྲངས་པ་སྟེ་ཡོངས་སུ་བབྱུང་སྟེ། རྒྱལ་བ་འབྲས་སུ་ཉིད་ཀྱི་གོ་འཕང་དུ་འགྲོ་སྟེ།
ཤེར་སྤྱན་ནི་ལམ་ཡང་དག་པ་དང་དེ་མིན་པ་གཉིས་སྤྱན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཐོང་བ་ཡིན་
པའི་སྤར་རོ། །འཕགས་པ་སྤྱང་པ་ལས་ཀྱང་། དཔུས་ལོང་དམིགས་སུ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཁག་
ཁྲིག་རྣམས། །ལམ་ཡང་མི་ཤེས་གོང་བྱིར་འཇུག་པར་ག་ལ་འགྱུར། །ཤེས་རབ་མེད་ན་མིག་
མེད་པ་རོལ་སྤྱན་ལྷ་འདི། །དམིགས་སུ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་རིག་པར་རྒྱས་མ་ཡིན། །ཞེས་
དང་། ཇོ་རྩེ་གཙོད་པ་ལས་ཀྱང་། དཔེར་ན་མིག་དང་ལྷན་པའི་མི་ཞིག་སྤྱན་པར་ཞུགས་
ནས། ཅི་ཡང་མི་མཐོང་བ་བཞིན་དུ་གང་དངོས་པོར་ལྷུང་བས་སྤྱན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་
བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་བལྟ་བར་བྱའོ། །རབ་འབྱོར་འདི་ལྷ་སྟེ་དཔེར་ན་རྣམ་ལངས་

ཉི་ཉི་མ་ཤར་ནས་མིག་དང་ལྗན་པའི་མིས་གཟུགས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དག་མཐོང་བ་དེ་
བཞིན་དུ་གང་དངོས་པོར་མ་ལྟར་བས་སྒྲིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔར་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཉི་ཚུལ་གྱི་མས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །

གསུམ་པ་ལ་ལྟ། ཟབ་མའི་དོན་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ། ཟབ་མའི་དོན་བཤད་
པའི་སྣོད་ངོས་བཟུང་བ། དེ་ལ་བཤད་ན་ཡོན་ཏན་འབྱུང་ཚུལ། སྣོད་ལྗན་གྱི་གང་ཟག་ལ་
ཉན་པར་བསྐྱལ་བ། ཉན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་རི་ལྟར་བཤད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་
ས་དྲག་པ་པས་རྟེན་འབྱུང་མཐོང་བ་ན། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
མཐོང་བར་རི་ལྟར་འགྱུར་ཞེ་ན། འདིའི་ལན་དུ་འགྲེལ་པར་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་མ་རིག་
པའི་ལིང་རྟོག་འབྲུག་པོས། སྟོའི་མིག་མ་ལུས་པར་གཡོགས་པའི་བདག་ཅག་གི་ཡུལ་དུ་མི་
འགྲོ་ཡི། དྲག་པ་ལ་སོགས་པ་ས་གོང་མ་ལ་གནས་པའི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བས། ཁོ་བོ་ཅག་ལ་
དྲི་བར་བྱ་བ་མིན་གྱི། གང་དག་སྟོང་ཉིད་ལེགས་པར་མཐོང་བའི་མིག་སྒྲན་མ་རིག་པའི་
ལིང་རྟོག་འཛུམས་པས་བསྐྱས་པའི་སྟོའི་སྒྲིན། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱི་ལིང་རྟོག་དང་
བལ་བའི་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་སེམས་དེ་དག་ཉིད་ལ་སྒྲུབ་བར་བྱའོ། །འདིས་ནི་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལ་འདྲི་ན། དེ་རྣམས་ལ་དྲིས་ཤིག་ཅེས་སྟོན་པས། མིག་
སྒྲན་བསྐྱས་པས་མིག་གསལ་དུ་འགྲོ་ཡི། མིག་འདོན་པ་མིན་པ་བཞིན་དུ་སྟོང་ཉིད་མཐོང་
བའི་མིག་སྒྲན་བསྐྱས་པས། སྟོའི་མིག་གསལ་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་གྱི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མིག་འདོན་
པ་མིན་པར་ཤེས་ན། འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་དུ་ཡེ་ཤེས་མེད་ཅེས་པའི་སྐྱར་འདེབས་
ཀྱི་ལྟ་བུ་དཔར་པས་མི་གོས་སོ། །གལ་ཏེ་ཡུམ་གྱི་མདོ་དང་ས་བརྩུ་བ་སོགས་ཀྱི་མདོ་རྣམས་
ལས། ཤར་ཕྱིན་ལ་སྟོད་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་རྟེན་འབྱུང་གི་དེ་ཉིད་མཐོང་བར་གསུངས་པ་
མ་ཡིན་ནམ། དེའི་ཕྱིར་ལྟངས་ཀྱི་རྒྱུ་སྤྱུངས་ནས་ཤོད་ཅིག་ཅེ་ན། ལྟངས་གི་དགོངས་པ་
ངེས་པ་ཡང་དཀའ་བའི་ཕྱིར་བདག་ཅག་འདྲ་བས་ལྟངས་ལས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པར་
མི་རུས་སོ། །རང་དབང་དུ་འཆད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད་གྱི། དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བྱས་བྱས་ཤིང་། དེས་ལྟངས་ཕྱིན་ཅི་

མ་ལོག་པར་འཆད་པ་མཐོང་བ་ལས། ལུང་གི་དགོངས་པ་ངེས་ཅུས་པར་སྟོན་པ་ནི། ས་
རྒྱལ་པ་བ་དེ་ཡིས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པའི་ཚོས་ཟབ་མོ་རྩི་ལྟར་རྟོགས་པ་དེ་ལྟར། འཕགས་
པ་སྐུ་སྐྱབ་ཀྱིས་ལུང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མཁྱེན་ནས། དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་མདོ་
མེའི་ལུང་དྲུང་། དེར་མ་ཟད་ལུང་ལས་གཞན་ཡུང་རྟོགས་པ་དག་གིས་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཆེས་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཡིན་པས་ན། དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་སྐུ་སྐྱབ་ཀྱི་
གཞུང་ལུགས་ལས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྩི་ལྟར་བསྟན་པ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར། ཟླ་བའི་འབས་ཀྱིས་སྐུ་
སྐྱབ་དེས་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ལུགས་རྩི་ལྟར་གནས་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཅི་
སྟེ་འཕགས་པ་སྐུ་ལ་ངེས་དོན་གྱི་ལུང་གི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་པ་རྩི་ལྟར་ཡོད་ཅི་
ན། ལུང་ལས་ཤེས་ཏེ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། རྟོ་སྟོགས་པེ་ཏའི་ཡུལ་དུ་ནི། །དགེ་སློང་
དཔལ་ལྷན་ཆེར་གྲགས་པ། །དེ་མིང་སྐུ་ཞེས་བོད་པ་སྟེ། ཡོད་དང་མེད་པའི་སྟོགས་འཇིག་
པ། །ང་ཡི་ཐེག་པ་འཇིག་རྟེན་དུ། །སྐྱ་མེད་ཐེག་ཆེན་རབ་བཤད་ནས། །རབ་ཏུ་དགའ་
བའི་ས་བསྐྱབས་ཏེ། །བདེ་བ་ཅན་དུ་དེ་འགྲོའོ། །ཞེས་ངེས་དོན་གྱི་ཐེག་པ་ཡོད་མེད་ཀྱི་
མཐའ་གཉིས་དང་བལ་བ་སྐུ་སྐྱབ་ཀྱིས་འགྲེལ་པར་གསུངས་སོ། །འདི་ནི་གསེར་འོད་དམ་
པ་ནས་བཤད་པ། རྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་དུས་ཀྱི་ཡི་ཙ་བྱི་གཞོན་ཅུ་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་མཐོང་ན་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་བ་བཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིན་ཆེན་ལས། གཞོན་
ཅུ་འདི་ལྷ་ངན་ལས་འདས་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱ་ལོན་པ་ན། སྐུ་ཞེས་བྱ་བའི་དགེ་སློང་དུ་གྱུར་
ནས་ངའི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བྱས་ཏེ། མཐར་རབ་ཏུ་དང་བའི་འོད་ཅེས་བྱ་བའི་ཞིང་དུ།
ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས་འོད་ཅེས་བྱ་བའི་རྒྱལ་བར་འཕྱར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་
འདི་ལ་ངེས་དོན་གྱི་ལུང་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ངེས་པ་ཡོད་པར་གྲུབ་པོ། །འཇམ་དཔལ་
ཀྱི་རྩ་བའི་རྟོག་པ་ལས་ཀྱང་། འབྱུང་བའི་དུས་དང་མཚན་དེ་དང་འབྲེལ། ལོ་རྒྱལ་བརྒྱ་
བཞུགས་པར་བཤད་དོ། །རྩ་བོ་ཆེའི་མདོ་ལས་ཡི་ཙ་བྱི་གཞོན་ཅུ་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་མཐོང་ན་དགའ་བ་འདི། རྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་བརྒྱད་ཅུ་པ་ལ་བསྟན་པ་ཉམས་
པའི་ཚོ། རྟོན་པའི་མཚན་འཆང་བའི་དགེ་སློང་དུ་གྱུར་ནས་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་བྱས་ཏེ།

ལོ་བརྒྱ་ལོན་པའི་འོག་ཏུ་འདས་ནས་བདེ་བ་ཅན་ཏུ་སྦྱི་བར་གསུངས་སོ། །འདི་ཡང་སྟོབ་
དཔོན་འདིའི་ཡུང་བསྟན་ཏུ་གནས་བཞུགས་བྱང་བཟང་དང་། རོ་བོ་ཆེན་པོ་བཞེད་དེ་ལི་
ཙ་བྱི་མཐོང་ན་དགའ་བ་སྦྱ་སྦྱབ་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་པའོ། །རོ་བོ་ཆེ་
ལས་དགེ་སྟོང་དེ་ས་བརྒྱན་པ་བར་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་དང་སྡུ་མ་རྣམས་འགལ་
བར་སྦྱབ་མི་རུས་ཏེ། རྒྱལ་ཆེན་འགའ་ཞིག་ཡུང་ཁ་ཅིག་ལས་རྒྱན་ཞུགས་སུ་བཤད་པ་
དང་། ཡུང་གཞན་ཏུ་སངས་རྒྱས་སུ་བཤད་པ་ལྟ་བུ་གསུང་རབ་ལ་ཏུ་མ་ཞིག་སྣང་བའི་
ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེས་པའི་དོན་གྱི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཡང་སྡུ་གོམས་པར་རྒྱུད་ལ་སྟོང་
ཉིད་རྟོགས་པའི་ས་བོན་བཞག་པ་རྣམས་ཉིད་ལ་བསྟན་པར་བྱའི། གཞན་དག་ལ་ནི་མ་
ཡིན་ཏེ། དེ་དག་གིས་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་གཞུང་ཉན་ཏུ་ཟིན་ཀྱང་། སྟོང་ཉིད་ལ་ལོག་
པར་ཞུགས་པའི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པས། དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། དེས་འགའ་ནི་མི་མཁས་པས་
སྟོང་ཉིད་སྣངས་ནས། ངན་འགྲོར་འགྲོའོ། །དེས་འགའ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་
སྟོང་པའི་དོན་ནི། ཆོས་འདི་རྣམས་མེད་པ་ཉིད་དང་། ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་སྟུང་ཏུ་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་ཏུ་དེས་པར་བཟུང་སྟེ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱར་བ་འདེབས་པའི་
ལོག་ལྟ་དང་པོར་བསྐྱེད་ནས། དེ་ནས་དེ་མི་གཏོང་བར་གོང་ནས་གོང་ཏུ་འཕེལ་བར་
བྱེད་དོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ལ་བཟླ་ཉེས་ན། ཤེས་རབ་རྒྱུད་རྣམས་ཤུང་བར་འགྱུར། །རི་ལྟར་
སྦྱལ་ལ་བཟུང་ཉེས་དང་། རིག་སྟགས་ཉེས་པར་བསྒྱབས་པ་བཞིན། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་
ཆོག་གསལ་ལས་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་པ་ལ་སྦྱར་འདེབས་ཀྱི་མཐར་མི་ལྟང་བ་ལ། གཟུགས་
བཞུན་དང་འདྲ་བའི་ལས་འབྲས་ལ་གཞོད་པ་མ་བྱས་པ་དགོས་པ་དང་། དོན་དམ་པར་
སྟོང་འདོགས་པའི་མཐར་མི་ལྟང་བ་ལ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཁོ་ན་ལ་ལས་འབྲས་
མཐོང་བ་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་གཉིས་ལས་བསྟོན་པ་ནི་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་ལྟང་
བར་བཤད་ལ། འདྲ་བྱེད་རྣམས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་ན་ལོག་པར་ལྟ་བར་གསུངས་

པས། མེད་པ་དང་། ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཚིག་གི་བྱང་པར་ཡོད་ཀྱང་། མེད་པའི་རྣམ་པ་
འཆར་བ་ལ་ཡིད་ཞིབ་པར་གཏང་བྱང་བྱང་པར་ཅི་ཡང་མེད་དོ། །བཞི་བརྒྱ་པའི། གཅིག་
ནི་ངན་འགོ་ཉིད་འགོ་ལ། ཤེམ་ལ་མ་ཡིན་ནི་ཉིད་རུའོ། །ཞེས་པའི་འགྲེལ་པར་དམ་པ་མ་
ཡིན་པ་གང་ཞིག་བདག་མེད་པའི་ཆོས་ཉན་པ་དེ་ནི། སྤངས་པ་དང་ཕྱིན་ཅི་ལྟག་ཏུ་རྟོག་
པས་ངན་འགོ་ཁོ་ནར་འགོ་ལ། ཞེས་གཉིས་ཀ་ངན་འགོར་འགོ་བར་བཤད་དེ། ཕྱིན་ཅི་
ལྟག་ཏུ་རྟོག་པ་ནི་སྤོང་པའི་དོན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་དོན་རུ་བཟུང་བའོ། །དེས་ན་ཤིན་
ཏུ་སྤྲ་བའི་དོན་འབྱེད་པའི་སྒྲིའི་མཐུ་མེད་བཞིན་རུ། ཡོད་པར་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་
གིས། རང་གི་དབང་པོ་དང་མི་འཆོམས་པའི་ཟབ་དོན་གྱི་ཚིག་ཅམ་ལ་མོས་པ་ལྟར་སྤང་
ཤུགས་དྲག་པར་བྱེད་པ་ནི། དོན་མ་ཡིན་པ་ཆེན་པོ་འདྲེན་པར་བྱེད་པས་གནས་འདི་དག་
ལ་གཟབ་པར་བྱའོ། །

ཡང་རི་ལྟར་འདི་ལ་སྤོང་པ་ཉིད་བསྟན་པར་འོས་སོ། །གང་ཟག་འདི་ལ་སྤོང་པ་ཉིད་
བསྟན་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་ངེས་པར་དགའ་བ་འདི་རི་ལྟར་ངེས་པར་རུས་ཤེ་ན། དེ་ནི་སྤྱི་
རོལ་གྱི་མཆོན་མ་རྣམས་གིས་ངེས་རུས་པར་སྟོན་པ་ནི། སོ་སོ་སྤྱོད་པོ་ལས་དང་པོ་པའི་རུས་
ནུའང་སྤོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལྟག་པ་ཐོས་པ་ན། དེ་ཐོས་པ་རུས་ནུང་རུ་གཏམ་
དེ་ལ་རབ་རུ་དགའ་བ་ཡུང་དུང་ཡུང་རུ་འབྱུང་པ་དང་། རབ་རུ་དགའ་བ་དེ་ལས་བྱུང་
བའི་མཆོ་མས་མིག་བརྟན་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་བ་སྤྱུ་ལྟར་བ་སྤྱེ་བར་འབྱུར་བ་གང་ཡིན་པ་
དེ་ལ། རྟོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟོ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཡི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་པོན་སྤོང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་ས་པོན་ཞེས་པ་ཡོད་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོབ་དཔོན་མཁས་པས་ཉེ་བར་བསྟན་
པའི་སྟོད་ནི་གང་ཟག་དེ་ཡིན་ཏེ། གང་ཟག་དེ་ལ་འཆད་པར་འཇུར་བའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་
ཀྱི་དམ་པའི་དོན་གྱི་བདེན་པ་བསྟན་པར་བྱའོ། །འདི་ནི་སྤོང་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ཕྱིན་ཅི་མ་
ལྟག་པ་ཐོས་པ་དང་། དེ་མི་གོ་བ་མིན་པ་གཉིས་ཚིགས་ནས་ལུས་ཀྱི་མཆོན་མ་དེ་རྣམས་
སྤྱེ་བར་སྤང་ན། རྟགས་མི་འབྲུལ་བ་ཡིན་གྱི། དོན་མི་གོ་བ་དང་། གོ་ཡང་མཆོན་མ་དེ་
རྣམས་མི་སྤྱེ་ན་རེ་ཞིག་ཟབ་མོའི་སྟོད་རུ་ངེས་མི་རུས་ཀྱང་། སྤང་དམ་པའི་བསྟོ་བ་ལས་

མི་འདུལ་ན། རྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རིགས་ནུས་མང་པོ་གསར་དུ་འཛོག་པའི་སྔོན་དུ་བྱུང་
ངོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤར་བཤད་པའི་ཉན་པ་པོ་དེ་ལ་ནི་རྟོང་ཉིད་བསྟན་པ་འབྲས་བུ་མེད་
པར་མི་འཕྱུར་ཏེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་ཉན་པ་པོ་དེ་ལ་རྟོང་པ་ཉིད་དུ་འཛིན་
པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གིས་བསྐྱེད་པའི་དོན་མ་ཡིན་པ་དང་ལྟན་པར་མི་འཕྱུར་བ་འབའ་ཞིག་དུ་
མ་བཟད་ཀྱི། རྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཉན་པ་དེའི་རྟོགས་སུ་འགོ་བ་སྟེ་འབྲས་བུའི་ཡོན་ཏུན་ནམས་
ཀྱང་འབྱུང་ངོ། །འབྱུང་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། རྟོང་ལྟན་དེ་རྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ཉན་པ་ལ་
གཏིར་རྟེན་པ་དང་འདྲ་བར་སེམས་ཤིང་། ལྟ་བ་དེ་སྟེ་བ་གཞན་དུ་ཡང་མི་ཉམས་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར། ལྟ་བ་དུ་ཚུལ་བྱིམས་ཡང་དུག་པར་བྱུངས་ནས་གནས་པར་འཕྱུར་ཏེ། དེ་
ཡང་བདག་ཚུལ་བྱིམས་འཆལ་བའི་རྒྱུ་གྱིས་ངན་འགོར་སྤང་ན། རྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྒྱུན་
ཆད་པར་འཕྱུར་རོ་སྟམ་ནས་ཚུལ་བྱིམས་བྱངས་ཏེ་མི་ཉམས་པར་སྤང་བ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་
བྱིམས་འཆལ་པ་ལ་ནི་སྔོན་དུ་ཚུལ་བྱིམས་བྱངས་པ་མི་དགོས་ཀྱི། ཚུལ་བྱིམས་ཀྱི་མི་མཐུན་
ཚྭ་གས་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཡང་ཚུལ་འཆལ་ལོ། །བདག་ཚུལ་བྱིམས་བསྤངས་
པས་བདེ་འགོར་སྟེས་ཀྱང་། དབུལ་པོར་ལྷུང་ནས་བཟའ་བཀྱང་དང་སྟེན་དང་གོས་ལ་
སོགས་པའི་འཆོ་བའི་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་ཐོངས་ན། དེ་འཆོལ་བ་ལྷུང་ལེན་ནས་རྟོང་ཉིད་ཀྱི་
ལྟ་བ་ཉན་པ་དང་། དེའི་དོན་སྟོམ་པ་སོགས་རྒྱུ་ཆད་པར་འཕྱུར་རོ་སྟམ་ནས། སྤར་
བཤད་པ་ལྟར་ཡར་མར་གྱི་ཞིང་ལ་སྦྱོན་པ་གཏོང་བར་འཕྱུར་རོ། །རྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་སྤར་
བཤད་པའི་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོས་བྱིན་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་འདྲེན་པར་བྱེད་ཀྱི། གཞན་དུ་ནི་
མ་ཡིན་ནོ་སྟམ་ནས་ཆ་བ་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོ་ལ་གོམས་པ་བསྟན་པར་བྱེད་ངོ། །ཁྲི་བས་ནི་
ངན་སོང་དུ་འགོ་བ་དང་དགེ་བ་འཛོམས་ལ། མདོག་ཤིན་དུ་མི་སྟུག་པ་འཐོབ་པར་བྱེད་
པས་དེའི་རྒྱུ་གྱིས་འཕགས་པ་ནམས་མཉེས་པར་མི་འཕྱུར་རོ་སྟམ་ནས་བཟོད་པ་སྟོམ་
པར་བྱེད་ངོ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་ཡང་ཡང་མ་བསྟོས་པའི་ཚུལ་བྱིམས་ལ་སོགས་པ་
ནི། སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་རྒྱ་དང་། ལུས་དང་ལོངས་སྟོང་ལ་སོགས་པའི་འབྲས་བུ་དཔག་

རྒྱ་མེད་པ་རྒྱན་མ་ཆད་པར་འབྱུང་བར་མི་འབྱུར་བས། རྒྱལ་བྲིམས་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡི་
 དགེ་བ་ཡང་འགྲོ་བ་འཁོར་བ་ལས་སྟོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྒྱ་བྱང་རྒྱུབ་རྒྱ་ཡོངས་སུ་སྟོ་བར་
 བྱེད་དོ། །བྱང་སེམས་མ་གཏོགས་པ་ཉན་རང་ལ་སོགས་པ་གཞན་དག་གིས་རྟེན་འབྲེལ་
 ཟབ་མོ་བྱང་སེམས་བཞིན་རྒྱ་སྟོན་མི་རུས་པར་མཐོང་ནས། རྟོགས་པའི་བྱང་རྒྱུབ་སེམས་
 དཔལ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྷན་པར་བྱེད་དོ། །སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བའི་གོ་བ་གནད་རྒྱ་སྟོང་བའི་
 ཐེག་ཆེན་པ་ལ་ནི། སྤར་བཤད་པ་དེ་ལྷ་བའི་གོ་བ་རྣམ་དག་རྣམས་སྒྲིམ་ནས་རྒྱ་ཆེ་བའི་
 རྟོགས་རྣམས་སྒྲུབ་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྷན་པར་འབྱུར་ལ། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་གནས་
 ཡིན་ཏེ། བྱང་རྒྱུབ་སེམས་འབྲེལ་ལས། ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་འདི་ཤེས་ནས། །ལས་དང་
 འབྲས་བྱ་བ་ཉེན་པ་གང་། །རྩོམ་ཆར་བས་ཀྱང་འདི་རྩོམ་ཆར། །ཁྲད་བྱང་བས་ཀྱང་འདི་
 མད་བྱང་། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྟོང་མི་རུང་གཉིས་པོ་མི་མོས་ནས་སྤྱོད་བ་དང་། །མོས་པ་
 ལྟར་སྤྱང་ཡོད་ཀྱང་རིགས་པས་རྒྱ་འབྲས་ཐམས་ཅད་བཀག་པར་གོ་བའི་སྟོན་གཉིས་སྤྱངས་
 ལ། རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཆེས་
 འཐད་པར་རྟོགས་པ་ཞིག་ལ་འོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྷ་མ་ཡིན་ན་ལྷ་བ་རྟེད་པའི་ལྷགས་སུ་
 བྱས་པ་ན། རྒྱལ་བྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད། རི་བོང་གི་
 རྩའི་གཉེར་མ་བཟང་པ་བཞིན་རྒྱ་སྟོང་ནས། དེ་འདྲ་བ་ནི་ངེས་དོན་མ་གོ་བ་རྣམས་ཀྱི་
 ཕྱིར་ཡིན་གྱི། ངེས་དོན་གོ་བ་ལ་མི་དགོས་ཏེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བྱེད་ལ་རྟོག་
 པ་ཐམས་ཅད་བདེན་ཞེན་གྱི་མཆོན་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་སྟམ་རྒྱ་འཛིན་ཞིང་། རྒྱ་ནག་
 གི་རྩ་ཤར་ལྟར་དགེ་བ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་ལ། །ཁ་ཅིག་འབྲུལ་དོར་རེ་ཞིག་ལ་སྤྱང་དོར་
 བྱེད་ཟེར་ཡང་། རྟོག་པ་ལ་བདེན་འཛིན་ཡིན་མིན་གཉིས་བྱེད་ན་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་
 གྲུབ་པ་འགོག་པའི་རིགས་པས་ལྷལ་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་ཅལ་ཅོལ་ཡིན་ལ། གཉིས་སུ་མི་
 བྱེད་ན་ནི་ལྷ་བ་དང་སྟོང་རྟོགས་ཀྱི་རྟོག་པ་གཉིས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་གནོད་པ་སྐྱེལ་བ་
 ཆ་གྲང་ལྟར་འབྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞག་སའི་འབྲུལ་དོར་དང་། འཛོག་མཐན་དང་དེར་
 འཛོག་རྒྱ་རྣམས་ཀྱང་འཛོག་ས་མེད་པ་ལ་དེ་སྤྱད་སྟུ་བ་ནི་ཐུན་སྟུལ་ཡིན་པས། སྤར་གྱི་

གཞུང་དེ་ནམས་ཀྱི་ཚྭ་གས་སྤྲུལ་མ་ཉིད་འཛིན་པ་ལོ། །

བཞི་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཁོང་ཏུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཟབ་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚུལ་ལ་མཁས་པ་འདི་སྐྱོ་བོས་ནི། ཡུན་རིང་པོར་བར་མེད་པར་ཟབ་པ་དང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚྭ་གས་ཀྱི་དགེ་བའི་ཆོགས་ནམས་སོ་སྐྱེའི་སར། དེས་པར་བསགས་ནས་རིམ་གྱིས་རྟུ་དགུ་དགུ་བའི་སྐྱོ་བོ་པར་འཕྱར་བས། ས་རབ་དགའ་དེ་ནི་དོན་ཏུ་གཉེར་བས་འཆད་པར་འཕྱར་བའི་ཟབ་མོའི་ལམ་འདི་མ་ཉན་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་ཉན་པར་བསྐྱལ་པ་ལོ། །དེ་ཡང་བཞི་བརྒྱ་བའི་འགྲེལ་པ་ལས། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་གཏམ་ལ་གུས་པར་འཕྱར་ན་དེ་དེ་དང་མཐུན་པའི་ཁྱེན་ཉེ་བར་བསྐྱབས་པའི་སྐོ་ནས། ཇི་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དང་བ་འཕེལ་བར་འཕྱར་བ་དེ་ལྟར་བྱ་ཞིང་། སྟོང་རྗེ་ཆེ་བ་དང་། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བྱས་པ་གཞེ་ཞིང་། བདག་ཉིད་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བར་ཆད་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་གཡང་ས་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ཡོངས་སུ་སྤང་བར་འདོད་པས། ཡང་བ་ལ་བརྟེན་པ་དང་སྦྱིན་པར་དཀའ་བ་ཡང་སྦྱིན་པ་དང་། བསྐྱེད་པའི་དངོས་པོ་བཞིས་ཀྱང་བསྐྱེད་བྱ་སྟེ། དམ་པའི་ཆོས་འདི་འབད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱོ་བོ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟོང་ཏུ་ཕྱར་པ་ལ་ཉེ་བར་བསྐྱན་པར་བྱའོ། །ཞིས་གསུངས་པ་ལྟར་ཆོས་འདི་འབད་པ་ཆེན་པོས་བསྐྱན་དགོས་པར་གསུངས་ཏེ། རྟོང་མིན་གྱི་སྟོན་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ལའོ། །ཆོས་པ་ཡོད་པའི་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་མི་གོ་བ་ལ་ཡང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དེས་པ་ལ་མི་གཞོད་པའི་ཐབས་བྱས་ནས་བཤད་པར་བྱའོ། །འཆད་པ་པོ་ལེགས་པར་ཤེས་པས་ཉན་པ་པོ་སྟོན་རྒྱུ་ཐ་མ་ཡན་ཆད་ལ་འཆད་པ་ནི་བསོད་ནམས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། མདོ་ཀྱན་ལས་བརྒྱས་པ་ལས། ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་མོས་པས་བསོད་ནམས་ཐམས་ཅད་ཐུང་པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱུ་མ་གྲུབ་ཀྱི་བར་ཏུ་འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པར་འཕྱར་ཏེ། བྱེད་རིན་པོ་ཆེས་བྱིན་པའི་མདོ་ལས་བྱུང་བ། འཇམ་དཔལ་བྱུང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཐབས་ལ་མཁས་པ་དང་བྲལ་བས། བསྐྱལ་པ་བརྒྱ་སྟོང་ཏུ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་རྒྱག་ལ་སྤྱད་པ་བས། གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་ནམ་གཤངས་འདི་ཐེ་ཆོས་དང་བཅས་པས་ཉན་པ་འདི། བསོད་ནམས་དེ་བས་ཆེས་མང་ཏུ་

སྐྱེད་ན་གང་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་ཉན་པ་ལྟ་ཅི་སྟོན། གང་ཡི་གེར་གྱིས་ནས་ལྷང་འཕྱོགས་པ་
 དང་འཆང་བ་དང་། གཞན་དག་ལ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་རབ་རྒྱ་སྟོན་པ་ལྟ་ཅི་སྟོན། ཞེས་གསུངས་
 གོ། རྩོམ་གཅོད་པ་ལས་ཀྱང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་ཏེ། རབ་འབྱོར་འདི་
 རི་སྟེན་རྒྱ་ལེན། གཞུང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་གང་རི་སྟེད་པ་གཞུང་གི་ཡང་དེ་སྟེད་རྒྱ་
 ཡུར་ན། གང་དེ་དག་གི་བྱེ་མར་ཡུར་པ་དེ་མང་བ་ཡིན་ནམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་
 པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་གཞུང་གི་བྱེ་མ་སྟེད་རྒྱ་ཡུར་པ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱང་མང་བ་ལགས་ན།
 དེ་དག་གི་བྱེ་མར་ཡུར་པ་ལྟ་སྟོན་ཀྱང་ཅི་འཆོལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་བ།
 རབ་འབྱོར་ཁྱོད་ལ་བསྟོལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁོང་རྒྱ་ཆུད་པར་བྱལ། གཞུང་གི་བྱེ་
 མ་རི་སྟེད་པ་དེ་སྟེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས། སྟེས་པའམ་བྱད་མེད་ལ་ལས་རིན་པོ་ཆེ་སྟེ་
 བདུན་གྱིས་རབ་རྒྱ་བཀའ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་སྦྱིན་པ་བྱིན་ན། སྟེས་པའམ་བྱད་
 མེད་དེ་གཞི་དེ་ལས་བསོད་ནམས་མང་རྒྱ་སྐྱེད་དམ། རབ་འབྱོར་གྱིས་གསོལ་པ། བཅོམ་
 ལྡན་འདས་མང་ལགས་སོ། །བདེ་བར་གཤེགས་པ་མང་ལགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་
 ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། གང་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལས་ཐ་ན་ཆོག་བཞིའི་ཆོགས་སྟེ་
 བཅད་པ་ཅམ་བཟུང་སྟེ། གཞན་དག་ལ་ཡང་བསྟན་ན་དེ་བས་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་རྒྱ་
 སྐྱེད་དོ། ཞེས་གསུངས་སོ་ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཛོད་ཀྱི་མདོ་ལས་མི་དགེ་
 བཅུ་ཆེན་པོ་རྣམས་བསྐྱངས་ནས། དེ་དག་དང་ལྡན་པས་བདག་མེད་པའི་ཆོས་ལ་འཇུག་
 ཅིང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་དག་པར་དད་པ་དང་མོས་པའི་སེམས་ཅན་དེ་དཔ་
 སོང་རྒྱ་མི་འགྲོའོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། བདུད་འབྲུལ་བའི་ལེའུ་ལས། དགེ་སྟོན་གང་
 གིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤིན་རྒྱ་རུལ་བར་ཤེས་ཤིང་། ཉེས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མའི་མཐའ་ཡང་
 རང་བཞིན་གྱིས་དབེན་པར་ཤེས་ཏེ། ཉེས་པ་བྱུང་བའི་འགྱོད་པ་སེལ་ཞིང་བརྟན་པོར་མི་
 བྱེད་པས་མཆོམས་མེད་པ་ཡང་གནོན་ན། ཆོ་ག་དང་ཚུལ་བྱིམས་ལ་ལོག་པར་ཁྱགས་པ་
 བརྟེན་ཆོགས་ལྟ་ཅི་སྟོན། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། མ་སྟེས་དགའི་མདོ་ལས། མཆོམས་མེད་
 བྱེད་པས་དམ་པའི་ཆོས་འདི་ཐོས་ནས་འཇུག་ཅིང་མོས་ན། དེའི་ལས་དེ་ལས་ཀྱི་སྦྱིབ་པ་

ཡིན་ཞེས་ང་མི་སྤྲོད། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏི་འཆད་ཉན་བྱེད་པ་དང་། དེ་མིན་པའི་
སྐབས་སུ་ཡང་དོན་ཟབ་མོ་ལ་མོས་པ་དང་སེམས་པའི་ཕན་ཡོན་ནོ། །བཤད་པའི་ཕན་
ཡོན་ལེགས་པར་འཐོབ་པ་ལ་གཉིས་དགོས་ཏེ། རྟེན་བཀྱར་དང་གྲགས་པ་སོགས་ལ་མི་ལྟ་
བའི་ཀུན་སྒྲོང་དག་པ་ཞིག་དང་། བཤད་རྒྱུ་ཚིག་དེའི་དོན་ལོག་པར་མ་བཟུང་བར་ཕྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པར་བཤད་པ་ཅིག་དགོས་ཏེ། རྟེན་གཉིས་ཀའམ་གང་རུང་རེ་དང་ལྡན་པས་
བཤད་ན། བསོད་ནམས་མང་པོའི་བར་ཆད་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲོབ་དཔོན་
དབྱིག་གཉེན་གྱིས། དེའི་ཕྱིར་གང་དག་ཚོས་ལོག་པར་འཆད་པར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་
ཉོན་མོངས་པ་ཅན་རྟེན་པ་དང་བཀྱར་སྟེ་དང་གྲགས་པ་འདོད་པས་འཆད་པ་དེ་དག་ནི།
བདག་ཉིད་གྱི་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་ཉམས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་
འདིར་ཡང་འདྲའོ། །ཉན་པ་པོ་ལ་ཡང་ཉན་པའི་ཀུན་སྒྲོང་དག་པ་དང་། དོན་ལོག་པར་
མ་བཟུང་བ་གལ་ཆེ་བས། གཉིས་ཀས་ཀྱང་འཆད་ཉན་གྱི་དུས་སུ་མཆོན་ཉིད་མ་མཐའ་རེ་
དང་ལྡན་པར་བྱའོ། །

ཡང་དག་པའི་དོན་ལྟར་གས་བསྟན་ཚུལ།

ལྷ་པ་ལ་གསུམ། ཡང་དག་པའི་དོན་ལྟར་གས་བསྟན་པའི་ཚུལ། ལྷ་གི་དོན་དེ་
རིགས་པས་བསྐྱབ་པ། དེས་བྱུང་པའི་སྟོང་ཉིད་གྱི་རབ་དབྱེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས། ལྷ་ལས་གསུངས་པའི་ཚུལ་དགོད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པའི་མི་མཐུན་
སྟོགས་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ས་བཅུ་པ་ལས། ས་ལྷ་པ་བ་དེ་ས་དྲག་པ་ལ་འཇུག་
པ་ན། ཆོས་མཉམ་པ་ཉིད་བཅུས་འཇུག་གོ། །བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་
མཆོན་མ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཆོན་ཉིད་མེད་པར་མཉམ་པ་
ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྟེ་བ་མེད་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་དང་། དཔེན་པ་དང་། ཀདོད་མ་
ནས་ནས་པར་དག་པ་དང་། སྒྲོས་པ་མེད་པ་དང་། ལྷང་བ་མེད་པ་དང་དོར་བ་མེད་པར་
མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྦྱ་མ་དང་། མི་ལམ་དང་། མིག་ཡོར་དང་། བྲག་

ཆ་དང་། རྩ་ཟླ་དང་། གཟུགས་བརྟན་དང་། སྤུལ་པ་ལྟ་བུར་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་
ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་གཉིས་སུ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་དེ། དེ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་ལྟར་རབ་བྱ་རྟོགས་པ་ན། རྣམ་ཞིང་རྩེས་སུ་མཐུན་པའི་བཟོད་
པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བྱག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་རྩེས་སུ་ཐོབ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་ཏེ།
དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་སྒྲུང་དོར་མེད་པའི་བར་ལ་སྦྱར་བའོ། །དེ་
གཉིས་མཉམ་ཉིད་གཅིག་དང་། སྦྱ་མ་སོགས་བདུན་ལྟར་མཉམ་པ་རྣམས་མཉམ་པ་ཉིད་
གཅིག་དུ་བྱ་ཞིང་། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱང་གཅིག་དུ་བྱའོ། །མཉམ་པ་ཉིད་བརྩམ་པོས་འཛིན་ནི་
ས་བརྩུ་པའི་མདོ་འགྲེལ་དང་། བྱང་ས་གཉིས་ཀྱང་མི་མཐུན་པས་འདྲིར་གཞན་དུ་བཤད་དོ། །དེ་ལ་དང་
པོ་ནི་མཚན་མ་མི་འདྲ་བར་སྤང་བ་རྣམས་འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ངོ་ན་མེད་པར་
ཆོས་ཀྱན་འདྲ་བའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱབ་པ་མེད་པར་མཉམ་པ་སྟེ། དེ་
གཉིས་ནི་སྦྱིར་བཏྲན་པའོ། །གཞན་བརྒྱད་ནི་སྦྱིར་བཏྲན་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ཁྱད་པར་དུ་སྟེ་
ནས་སྟོན་པ་སྟེ། སྟེ་བ་མེད་པ་ནི་མ་འོངས་པ་དང་། མ་སྦྱིས་པ་ནི་དུས་གཞན་གྱི་དབང་
དུ་བྱས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་ཆོས་ཀྱན་ལ་མཉམ་པ་འཇུག་པ་ནི་གཞན་རྣམས་ལ་འང་ཤེས་
པར་བྱའོ། །དབེན་པ་ནི་སྟེ་འགྱུར་དང་སྟེས་པས་སྟོང་བ་སྟེ། དེ་ཡང་མཉམ་ཉིད་གཉིས་
པའི་སྐབས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་དབེན་པའོ། །དེ་ལྟ་བུ་དེ་
ཡང་འཕྲལ་དུ་ལྷང་རིགས་ཀྱིས་བྱས་པ་མིན་གྱི། གདོད་མ་ནས་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་ལྟར་
དུ་གནས་པ་ནི་བྱག་པའོ། །བདུན་པ་ལ་གཉིས་སྤང་གི་སྦྱོས་པ་མེད་པ་ནི་དང་པོ་དང་
སྦྱར་ལ། སྦྱ་དང་རྣམ་རྟོག་གིས་སྦྱོ་བར་མི་རུས་པ་ལ་ནི་གཉིས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
སྦྱར་རོ། །བརྒྱད་པ་ལ་ཡང་ཁྱད་པར་དེ་ལྟར་སྦྱར་རོ། །དགུ་པ་ནི་སྤང་བཤད་པའི་དོན་
དེ་རྣམས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་དཔའི་རྣམ་གྲངས་མང་པོའོ། །བརྩུ་པ་ནི་ཆོས་གང་ལ་ཡང་
དངོས་པོ་དང་དངོས་པོར་མེད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱབ་པ་མེད་པར་འདྲ་བའོ། །རྣམ་བཤད་

ནི་ཤེས་རབ་ལྟར་བཤོ། རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ནི་ས་བརྒྱད་པའི་མི་སྤྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་
དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་སྟེ། རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་བཟོད་པ་འདི་ལ་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་མི་
འདྲ་བ་མང་ཏུ་སྤང་ངོ་། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་ལ་ལྷང་ཏུ་མ་ཞིག་ཡོད་
ཀྱང་། འདིར་ས་རྒྱག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་འཆད་པའི་སྐབས་ཡིན་
པས། ས་རྒྱག་པ་ལ་མཉམ་ཉིད་བཅུས་འཇུག་པར་གསུངས་པའི་ལྷང་བྲངས་སོ། །

རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན།

གཉིས་པ་ནི། ཆོས་རྣམས་བདེན་མེད་ཏུ་གྲགས་ལ་འབབས་པ་འདི་ལ། བདེན་པར་
གྲུབ་ཚུལ་དེ་རིམ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། བདེན་པར་འཛིན་ཚུལ་ལེགས་པར་མ་ཤེས་ན། དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ངེས་པར་འཕྱག་སྟེ། སྟོང་འཇུག་ལས། བརྟགས་པའི་དངོས་ལ་མ་རིག་
པར། །དེ་ཡི་དངོས་མེད་འཛིན་མ་ཡིན། །ཞེས་བརྟགས་པའི་དངོས་པོ་སྟེ་དགག་བྱའི་སྤྱི་
ལེགས་པར་སྟོ་ལ་མ་ཤར་ན། དགག་བྱ་དེ་མེད་པ་ལེགས་པར་འཛིན་མི་རུས་པར་གསུངས་
པས། མེད་རྒྱུའི་བདེན་གྲུབ་དང་། གང་གིས་སྟོང་པའི་དགག་བྱའི་རྣམ་པ་སྟོ་ཡུལ་ཏུ་རིལ་
བ་བཞིན་མ་ཤར་ན། བདེན་མེད་དང་སྟོང་པའི་ངོ་བོ་ལེགས་པར་ངེས་པ་མི་སྤྱིད་དོ། །དེ་
ཡང་གྲུབ་མཐའ་སྤྲོ་བས་འཕམ་ཏུ་ཀུན་བརྟགས་པའི་བདེན་གྲུབ་དང་། བདེན་འཛིན་ངོས་
ཟིན་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་པའི་ཕྱིར། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྗེས་སུ་ཞུགས་པ། གྲུབ་མཐས་སྟོ་
བསྐྱར་མ་བསྐྱར་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པའི་ལྟ་སྤྱིས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་དང་། དེས་བཟུང་བའི་
བདེན་གྲུབ་ལེགས་པར་ངོས་ཟིན་པ་ནི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། དེ་ངོས་མ་ཟིན་པར་རིགས་
པས་དགག་བྱ་བཀག་ཀྱང་། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་བདེན་ཞེན་ལ་ཅི་ཡང་མི་
གནོད་པས་སྐབས་དོན་སྟོར་བར་འཕྱར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཐོག་མར་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་
བདེན་འཛིན་ངོས་ཟིན་ནས། དེའི་ཡུལ་སུན་འབྱིན་པ་ལ་རིགས་པ་རྣམས་དངོས་དང་
བརྒྱད་པས་འགོ་ལུགས་ཤེས་དཔོན་གྱི། ཁ་ཕྱིར་ལྟ་འབའ་ཞིག་གི་དགག་སྤྱབ་ནི་ཕན་ཤིན་
ཏུ་རྒྱུད་བའི་ཕྱིར་རོ། །

འདི་ལ་དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་ཤེས་ན་ཁྱད་པར་ལེགས་
 པར་སྟེང་པར་འཇུག་བས། དེ་འཆད་པ་ལ་གཉིས། དབུ་མ་རང་རྒྱད་པའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་
 འཛིན་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དབུ་མ་ཐལ་འཇུག་བའི་ལུགས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ངོས་གཟུང་
 བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། བདེན་གྲུབ་དང་བདེན་འཛིན་ངོས་གཟུང་བ། འཇིག་རྟེན་
 པ་ལ་ལྟོས་པའི་བདེན་རྒྱུ་རྒྱ་མའི་དཔེས་བསྟན་པ། དཔེ་དེ་དོན་ལ་རྒྱར་ནས་བཤད་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་རྒྱད་པའི་གཞུང་ཁྱད་སྟངས་བྱུང་གཞན་ལས་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན་
 གསལ་བར་མི་འབྱུང་ལ། དབུ་མ་སྤང་བ་ལས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་ཚུལ་བཤད་པའི་བསྟོན་
 རྟེན་ཀྱི་ཡོད་པ་ནི་དོན་དམ་པར་རམ་བདེན་ཡོད་ཏུ་ཤེས་པས་དེ་ལྟར་བཤད་ན། དེ་
 ཉིད་ལས། དངོས་པོ་ཡང་དག་པར་ངོ་པོ་ཉིད་མེད་པ་དག་ལ་ཡང་དེ་ལས་ལྟག་པའི་
 རྣམ་པར་སྒྲོ་འདོགས་པའི་འབྲུལ་བའི་སྟོག་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་སྟེ། འདིའམ་
 འདིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲིབ་པ་ལྟ་བུར་བྱེད། འགའས་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་སྐད་
 ཏུ་མདོ་ལས་ཀྱང་། དངོས་རྣམས་སྟེ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ། དམ་པའི་དོན་ཏུ་རང་བཞིན་
 མེད། །རང་བཞིན་མེད་ལ་འབྲུལ་བ་གང་། །དེ་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་འདོད། །ཅེས་
 གསུངས་སོ། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དེས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་མཐོང་བའི་དངོས་པོ་བརྟུན་
 པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་དེ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པའི་འབྲུལ་
 བའི་བག་ཆགས་ཡོངས་སུ་སྒྲིན་པའི་དབང་གིས་བྱུང་ལ། དེས་ཀྱང་སྟོག་ཆགས་ཐམས་
 ཅད་ལ་ཡང་དག་པར་དངོས་པོའི་བདག་ཉིད་ལྟ་བུར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་མཐོང་བར་འཇུག་
 ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་བསམ་པའི་དབང་གིས་དངོས་པོ་བརྟུན་པའི་ངོ་པོ་ཐམས་ཅད་
 ནི། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པ་ཁོ་ན་འོ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ནི་ཞེས་པ་ཡན་ནི་དོན་
 དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འབྲུལ་བའི་དོན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་
 རས་ཕྱིར་རོའི་བར་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པའི་དོན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་སྒྲིབ་བྱེད་ལ་བྱས་
 བས་ཡང་དག་པ་ལ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའོ། །བདེན་འཛིན་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་བདེན་
 འཛིན་དེས་བདེན་པར་ཡོད་པ་ལྟར་ཉེ་བར་བསྟན་པ་མཐོང་བ་ནི་རྟོག་པ་ཡིན་གྱི་དབང་

ཤེས་མིན་ཏེ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པར་དགག་བྱ་བདེན་པ་དབང་ཤེས་ལ་མི་སྣང་བར་
 བཤད་པ་འདིར་ཡང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ནས་བྱུང་བའི་བར་གྱིས་ནི་བདེན་འཛིན་
 དེ་ལྟ་གྱི་སྒྲིབ་སྒྲོན་ནོ། །དེས་ན་སློག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཞེས་སྒྲིབ་སོ། །སློག་ཆགས་དེ་
 དག་གི་བསམ་པ་ནི་རྟོག་པ་ཁོ་ན་མིན་གྱི། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ཡང་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་
 ཀྱི་དབང་གིས་ཡོད་པར་བཞག་པའི་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་མིན་པའི་དངོས་པོ་བརྟུན་པ་
 རྣམས་ཀྱན་རྒྱུ་ཁོ་ནར་ཡོད་པ་ནི། དངོས་རྣམས་སྟེ་བ་ཀྱན་རྒྱུ་ཏུ། ཞེས་པའི་དོན་ཏེ།
 དེ་ཡང་བདེན་འཛིན་གྱི་ཀྱན་རྒྱུ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོན་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་སྟོ་ལ་སྣང་
 བའམ་སྟོའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྟོང་ལྷགས་སུ་ཡོད་པ་ནི། བདེན་པ་
 དང་དོན་དམ་དང་ཡང་དག་པར་ཡོད་པ་དང་དེར་འཛིན་པ་ནི་བདེན་འཛིན་ལྟ་གྱིས་
 སོ། །འོ་ན་སྣང་བ་ལས། དོན་དམ་པར་སྟེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། འདི་དག་ཡང་དག་
 པའི་ཤེས་པས་སྟེ་བ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་བཤད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་
 དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་དང་། སྟེ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་སྟེ་བར་
 དང་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་ལ་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། བདེན་ཏེ་དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་
 བྱུང་པར་སྒྱུར་བའི་དོན་དམ་ལ་གཉིས་ཤེས་དགོས་ཏེ། ཐོས་བསམ་སྒྲོམ་གསུམ་གྱི་རིགས་
 ཤེས་ལ་དོན་དམ་དུ་བྱས་ནས། དེས་སྒྲར་བཤད་པ་ལྟར་མ་གྲུབ་པ་གཅིག་དང་། སྟོའི་
 དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་དོན་གྱི་སྟོང་ལྷགས་སུ་ཡོད་པ་ལ། དོན་དམ་དུ་ཡོད་པར་
 བཞག་པ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོའི་དོན་དམ་དང་། དེའི་ངོར་གྲུབ་པ་ཡང་ཡོད་ལ། ཕྱི་མའི་དོན་
 དམ་དང་དེར་ཡོད་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡང་མི་སྲིད་དོ། །དེས་ན་ཕྱི་མའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ལ་
 སྟེ་མའི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པས་བྱུང་། སྟེ་མའི་ཡོད་འཛིན་ནི་ལྟ་གྱིས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་
 མིན་ལ། དེའི་བདེན་འཛིན་ལ་ནི་ཕྱི་མའི་ཡོད་འཛིན་དགོས་སོ། །འདི་མ་ཐུང་པར་དགག་
 བྱའི་ཆད་འཛིན་རིགས་པས་དབྱད་བཟོད་དང་། དབྱད་བཟོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ལ་འཛིན་
 པ་མང་དུ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་དམ་བདེན་པ་གཞི་མ་གྲུབ་དང་། བདེན་
 གྲུབ་དུ་འདོད་པའི་ནོར་པ་མང་དུ་བྱུང་སྣང་ངོ་། །འདི་ལྷགས་པར་ཤེས་ན་གཤིས་ལྷགས་

ལ་དང་། འོན་པར་ཁྱེད་ཟེར་བ་དང་། ཡང་ཚུལ་ཉིད་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང་དེ་ཉིད་གཤིས་ལྷགས་དང་དོན་དམ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་མི་འགལ་བའི་གནད་རྣམས་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །

གཤིས་པ་ནི། སློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་དང་མ་བཞག་པའི་ཡོད་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ཤེས་པ་ལ། སྒྲུབ་མའི་དཔེའི་སྤྱིང་ནས་ཤེས་པར་བྱེད་པ་བསྐྱགས་པས་དེ་བཤད་ན། སྒྲུབ་མ་མཁན་གྱིས་རྗེ་ཤིང་སོགས་རྟ་སྤྱང་ལྟ་སྤྱུལ་པ་ན། སྒྲུབ་མ་མཁན་དང་མིག་བསྐྱད་པའི་ལྟ་དུ་མོ་བ་དང་། མིག་མ་བསྐྱད་པ་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ལ། རྟ་སྤྱང་ལྟ་སྤྱང་བ་ཙམ་ཡོད་ཀྱི་དེར་ཞེན་པ་མེད་ལ། གཤིས་པ་ལ། དེར་སྤྱང་དང་དེར་ཞེན་གཤིས་ཀ་ཡོད། གསུམ་པ་ལ། རྟ་སྤྱང་གི་སྤྱང་ཞེན་གཤིས་ཀ་མེད་དོ། །སྤྱུལ་གཞི་རྟ་སྤྱང་ལྟ་སྤྱང་བ་ན། དཔེར་ན་ཐག་པ་ལ་སྤྱུལ་ལྟ་འབྲུལ་བའི་ཚེ་ཤེས་པ་དེའི་རྒྱུ་པ་སྤྱུལ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་སྤྱུལ་མིན་ཞེས་ཟེར་བ་བཞིན་དུ། ཤེས་པ་འབྲུལ་རོ་ཙམ་ལྟ་རྟ་སྤྱང་ལྟ་སྤྱང་བ་ཡིན་གྱི། སྤྱིར་སྤྱུལ་གཞི་རྟ་སྤྱང་ལྟ་སྤྱང་ཞེས་བྱར་མི་བྱུང་གི། བྱུང་པར་དེ་ལྟར་མ་སྤྱིར་ཡང་སྤྱུལ་གཞི་རྟ་སྤྱང་ལྟ་སྤྱང་བར་ཁས་སྤྱང་དགོས་ཏེ། ད་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྤྱང་བ་ལ་འབྲུལ་བ་མི་སྤྱིར་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྤྱུལ་གཞི་རྟ་སྤྱང་ལྟ་སྤྱང་བར་འཛིག་ཅུས་པ་དེ། སྤྱིར་མ་མཁན་ལྟར་ན་སློ་འབྲུལ་བ་ལ་དེ་ལྟར་སྤྱང་བའི་དབང་གིས་འཛིག་གི། དེ་ལྟར་མིན་པར་སྤྱུལ་གཞི་རང་གི་སྤྱོད་ལྷགས་ཀྱི་དབང་གིས་འཛིག་པ་མིན་ནོ། །ལྟ་དུ་མོ་བ་ལ་ནི་རྟ་སྤྱང་ལྟ་སྤྱང་བ་དེ་ནང་གི་སློའི་དབང་གིས་བཞག་པར་མི་འཆར་གྱི། གཞི་གང་ལྟ་སྤྱང་བ་དེར་རྟ་སྤྱང་མཚན་ཉིད་པ་གཅིག་ལྷུ་གྱི་གོ་ས་མནན་ནས་བསྐྱད་པར་འཛིན་ནོ། །དེ་ནི་དཔེའི་སྤྱིང་ནས་སློའི་དབང་གིས་བཞག་པ་དང་མ་བཞག་པར་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཏེ། གཞི་དེར་སྤྱང་བ་དེ་ཤར་བ་ན་སྤྱང་བ་ལྟར་གྱི་སྤྱོད་ལྷགས་སུ་འགྲོ་བ་དང་མི་འགྲོ་བ་གཤིས་ཡོད་དོ། །དེ་ལྷགས་པར་གོ་ན་ཚད་མའི་དབང་གིས་གཞལ་བྱ་འཛིག་པ་ལ། ཚད་མ་ཡང་སློ་ཡིན་པས་དེས་གཞལ་བྱ་འཛིག་པ་ཡང་སློའི་དབང་གིས་བཞག་པར་འགྱུར་བས། དེས་པོར་སྒྲུབ་རྣམས་ཀྱི་ལྷགས་ཀྱིས་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་ལྷགས་པར་འགྱུར་རོ་སྟམ་དུ། ལྷགས་དེ་

གཉིས་འདྲེས་པ་མྱེད་པར་འཕྱར་ཏེ། ཚད་མའི་དབང་གིས་གཞལ་བྱ་འཛིན་པ་ནི་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོད་ལྷགས་ཚད་མས་ཉོགས་པའི་དོན་ཡིན་པས། དེ་དང་ཟུ་མ་གཉིས་གཏན་མི་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་སྒྱུ་མའི་སྤང་བ་ནི་ནལ་འཕྱར་སྒྱུད་པའི་དབུ་མ་པ་ལྟར་ན་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། ཕྱི་རོལ་ཁས་ལེན་པའི་རང་རྒྱུད་པ་ལྟར་ན་ས་མཁོགས་སམ་བར་སྤང་ལྟ་བུའི་གཞི་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་འབྱུང་ལ། སྤང་བ་ལྟར་དུ་མེད་པ་ནི་དེ་ལྟར་དུ་ཡོད་ན་མིག་མ་བསྐྱད་པས་མཐོང་བར་འཕྱར་བ་ལས། དེས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་མོགས་ཀྱི་ཉུགས་ཀྱིས་ཁེགས་པ་ན་དེར་སྤང་དང་དེས་སྤོང་གཉིས་ཚོགས་པ་བྱུང་པ་ན། བྱུང་མཐར་མ་ཞུགས་པའི་ཐ་སྐྱད་པའི་སྒྲོ་རང་དགའ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་བརྒྱན་པར་འབྱུང་པས། དེ་དང་གཟུགས་བརྟན་གང་དུ་སྤང་བས་སྤོང་པ་བྱུང་པའི་སྒྲོ་ནི་རིགས་ཤེས་སྤྱ་རགས་གང་དུ་ཡང་མི་འོང་རོ། །ཐ་སྐྱད་པའི་སྒྲོ་རང་དགའ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདེན་བྱུང་ཡིན་ན་ཡང་། དེར་སྤང་བྱང་ན་དེས་སྤོང་མི་འོང་ལ། དེས་སྤོང་བྱང་ན་འང་དེར་སྤང་མི་འོང་བས། །དེ་གཉིས་ཚོགས་པ་བྱུང་ན་སྒྲོ་རང་དགའ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་བརྒྱན་པ་ཁོ་ནའོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྒྱུ་མའི་ལྟང་མོ་བ་མིག་བསྐྱད་པ་བཞིན་དུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་ནང་གི་ཚོས་འདི་རྣམས་བདེན་པར་ཡོད་པར་སྤང་བ་ན། སྒྲོ་ལ་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པར་ཚོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱོད་ལྷགས་ཤིག་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་ལྟན་སྒྲིམ་ཀྱི་བདེན་འཛིན་ནོ། །རང་རྒྱུད་པས་འདི་ལྟར་བཞག་པ་ནི། ཐལ་འཕྱར་བའི་དགག་བྱ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ལ་ལྟོས་ན་ཤིན་དུ་རགས་པས། སྤང་བའི་བདེན་འཛིན་ལྟན་སྒྲིམ་ནི་མིན་ནོ། །ནམ་ཞིག་བདེན་འཛིན་དེས་བབྱང་བའི་བདེན་བྱུང་རིགས་པས་ཁེགས་པ་ན་སྒྱུ་མ་མཁལ་བཞིན་དུ་ཕྱི་ནང་གི་ཚོས་རྣམས་ལ། ནང་གི་སྒྲོའི་དབང་གིས་མ་བཞག་པའི་ཕྱོད་ལྷགས་ཡོད་པར་མི་འཛིན་པར། སྒྲོའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཡོད་པ་ཅམ་དུ་ཤེས་པར་འཕྱར་རོ། །དེ་ཡང་ཚད་མས་མི་གཞོད་པའི་སྒྲོའི་དབང་གིས་བཞག་པ་རྣམས་ཐ་སྐྱད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་ཀྱི། སྒྲོའི་དབང་གིས་གང་བཞག་ཐམས་

ཅད་ཐ་སྙད་ཏུ་ཡོད་པར་མི་འདོད་དོ། །ས་པོན་ལས་ལྷ་གྲ་སྟེ་བ་སྟོའི་དབང་གིས་བཞག་
 །ཀྱང་། ལྷ་གྲ་རང་གི་ངོས་ནས་ས་པོན་ལས་སྟེ་བ་ཡང་མི་འགལ་བ་ནི། ལྷལ་གཞིའི་ངོས་
 ལས་ཀྱང་ན་སྤང་ཏུ་སྤང་བ་དང་འདྲ་སྟེ། དེས་ཐ་སྙད་ཏུ་ཡོད་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་
 བྱལོ། །ཆོས་ཉིད་ཀྱང་རང་གང་ལ་སྤང་བའི་སྟོའི་དབང་གིས་ཡོད་པར་འཛོག་པས། དེ་ཐ་
 སྙད་ཏུ་ཡོད་པར་འཛོག་པ་ལ་མ་ཁྲབ་པ་མེད་དོ། །དེས་ན་སྤྱུ་མ་ན་སྤང་ཏུ་སྤང་ཡང་དེས་
 རྟོང་པ་བཞིན་ཏུ། ལུས་སོགས་ཐམས་ཅད་ལུས་སོགས་སུ་སྤང་ཡང་ལུས་སོགས་ཀྱིས་རྟོང་
 པ་ནི། ལྷ་མ་དང་ཆོས་གཞན་རྣམས་དཔེ་དོན་ཏུ་སྟེར་བའི་དོན་གཏན་མིན་ཏེ། །དེ་ལྟ་ན་
 ཆོས་དེ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དཔེ་དོན་སྟུར་བ་ཡང་དེར་སྤང་བ་ཡིན་གྱི་དེ་
 དངོས་མིན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ནམ་ཞིག་མཉམ་གཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡི་
 ཤེས་སྟེས་པ་ན། དེའི་ངོར་གཉིས་སྤང་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བ་ནི་མིག་མ་བསྐྱད་པ་ལ་སྟེ་
 མའི་སྤང་ཞེན་གཉིས་ཀ་མེད་པ་དང་འདྲ་ལོ། །འོག་ནས་རང་རྒྱུད་པས་རིགས་པས་འགོག་
 རྒྱུ་ལྟར་ཐོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་མི་སྟོན་པས། འདིར་དེའི་ལུགས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟེ་
 མ་བཞིན་ཏུ་འཆར་རྒྱལ་མཛོར་བསྟུས་གོ་སྟོབས་བརྗོད་ན། ཤེས་བྱ་ལ་དངོས་པོར་ཡོད་
 མེད་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པའི་དང་པོར་དངོས་པོ་ལ་བཤད་ན། དངོས་པོ་ལ་གཟུགས་
 ཅན་ཡིན་མིན་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་ཅིང་། གཟུགས་ཅན་ལ་ཤར་ལ་སོགས་པའི་སྟོགས་
 ཀྱི་ཆ་མེད་དང་། ཤེས་པ་ལ་རུས་སྒྲ་སྟེ་ཆ་མེད་དགག་པ་གཞན་ནས་བཤད་པ་ལྟར་བྱ་
 ལ། དངོས་པོ་ལ་ཆ་བཅས་ཀྱིས་ཁྲབ་པར་བསྟུབ། དེ་ནས་ཆ་དང་ཆ་ཅན་གཉིས་ཀ་ངོ་
 པོ་ཐ་དད་ན་འབྲེལ་མེད་ཏུ་འགྱུར་བས་དགག་ལ་ངོ་པོ་གཅིག་ཏུ་བསྟན། དེའི་ཆེ་དེ་ལ་
 ཡིད་རི་ལྟར་གཏད་པ་ན། ཡིན་རྒྱལ་ངོ་པོ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་སྤང་རྒྱལ་ལ་ངོ་པོ་ཐ་དད་ཏུ་
 སྤང་བ་སྟོན་ཏུ་མེད་པས། ལྷ་མ་བཞིན་ཏུ་དེར་སྤང་བ་དང་དེས་རྟོང་པ་གཉིས་ཆོགས་
 པར་གཏན་ལ་དབབ། དེ་ནས་དེ་འདྲ་དེ་སྟོའི་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་བརྟུན་
 པའི་སྟོན་ལུགས་ལ་འགལ་བ་མེད་ཀྱང་། གཞི་དེ་སྟོའི་སྤང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པ་
 མིན་པའི་སྟོན་ལུགས་ཡིན་ན་གཏན་མི་རིགས་ཏེ། སྤར་བཤད་པའི་བདེན་གྲུབ་ལ་གནས་

ཚུལ་དང་སྒྲུབ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདེན་པར་གྲུབ་ན་ནམ་པ་ཐམས་
 ཅད་ཏུ་བརྟུན་པ་སྤངས་ཏེ་གནས་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། རོ་བོ་ཐ་དད་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་
 དེ་མ་འབྲུག་བར་འགོ་དགོས་པས་རོ་བོ་གཅིག་པ་ལ་གནོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་གྲུབ་ན་ནི་
 དངོས་པོར་མེད་པ་རྣམས་བདེན་པར་གྲུབ་པ་ཡང་རིགས་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འགོག་རྒྱས་
 ཏེ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་ཡང་གཟུགས་ཅན་འགའ་ཞིག་ལ་བྱབ་པ་ཁས་སྒྲུབ་
 དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཤར་ལ་བྱབ་པའི་ཆ་དང་ཚྭ་གས་གཞན་ལ་བྱབ་པའི་ཆ་ཁས་སྒྲུབ་
 དགོས་སོ། །དེ་བཞིན་ཏུ་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡང་བྱབ་པའི་ཆ་ཏུ་མ་དང་། སྒོ་སྒྱ་སྒྱི་ཐ་དད་ཀྱིས་
 རྟོགས་པའི་ཆ་ཐ་དད་པ་ཏུ་མ་ཡོད་ལ། འདུས་མ་བྱས་གཞན་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བས། ཆ་
 ཏུ་མ་དང་ཆ་ཅན་གཉིས་རོ་བོ་ཐ་དད་མི་རུང་བས་རོ་བོ་གཅིག་པ་དང་། དེ་བརྟུན་པ་ལ་
 རུང་གི་བདེན་གྲུབ་ལ་མི་རུང་བས། སྒར་བཞིན་བཀག་པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བདེན་
 མེད་ཏུ་འགྲུབ་པོ། །དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ཞི་བ་འཆོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་བཞེད་པ་ཡིན་པས། ཆ་དང་
 ཆ་ཅན་དངོས་པོ་ཁོ་ན་ལ་ཅི་བ་ནི་སྒོ་གོས་རྒྱུད་པའི་སྒྱུན་ནོ། །གྲུབ་མཐས་སྒོ་མ་བརྒྱུར་བ་
 ལ་གྲགས་པའི་བརྟུན་པ་ནི་དབུ་མ་པ་འདོད་པའི་བརྟུན་པ་དང་དོན་མི་གཅིག་པས་སྒོས་
 བཞག་ཀྱང་དེ་དག་ལ་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན་གྱི། རང་ལྷགས་ལ་དེ་ཙམ་ལ་སྒོས་བཞག་ཏུ་
 མི་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་སྒོ་ལ་སྒྲུབ་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་ཕྱོད་ལྷགས་མེད་
 ཀྱང་། དེའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ཕྱོད་ལྷགས་མིང་ཏུ་བཏགས་པ་ཙམ་མིན་པ་ཅིག་ཡོད་
 པ་ལྷགས་འདི་ལ་མི་འགའ་བས། དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀྱི་དགག་བྱ་ལ་སྒོའི་ངོར་མི་འདྲ་བ་
 ཆེན་པོ་འོང་རོ། །ད་ལྟར་གྱི་གང་ཟག་ལ་ལྷགས་འདིའི་བདེན་པ་དང་བདེན་འཛིན་གྱི་
 རོས་འཛིན་དང་། དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་མདོར་བསྐྱས་ལ་ལེགས་པར་བྲིད་ནས། དེའི་
 འོག་ཏུ་ཐལ་འཕྱར་བའི་ལྷགས་བརྟན་ན་ལྟ་བ་དམིགས་ལེགས་པར་བྱེད་པར་མཐོང་ནས་
 འདིར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ངོས་འཛིན།

གཉིས་པ་ནི། ལུགས་འདི་ལ་ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཙམ་གྱི་
འཛིག་ཚུལ་ཤེས་ན། དེ་ལས་བསྒྲིག་སྟེ་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་བདེ་བླག་ཏུ་ཤེས་པར་
འགྱུར་བས། འདི་ལ་གཉིས། ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཛིག་ཚུལ་དང་། དེ་ལས་
བསྒྲིག་སྟེ་འཛིན་པའི་བདེན་འཛིན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉེ་བར་འཁོར་གྱིས་ཞུས་པ་
ལས། ལྷ་ཆོགས་ཡིད་དགའ་མེ་རྟོག་ཁ་ཕྱེ་ཁིང་། གསེར་གྱི་ཁང་མཆོག་འབར་བ་ཡིད་
འོང་བ། །འདི་ན་དེ་ལའང་བྱེད་པ་འགའ་མེད་དེ། །དེ་དག་རྟོག་པའི་དབང་གིས་བཞག་
པ་ཡིན། །རྟོག་པའི་དབང་གིས་འཛིག་རྟེན་རྣམ་བཟགས་ཏེ། །ཞེས་ཆོས་རྣམས་རྟོག་པའི་
དབང་གིས་བཞག་པར་གསུངས་ཏེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོག་པས་བཟགས་པ་ཙམ་དང་རྟོག་
པའི་དབང་གིས་བཞག་པར་གསུངས་པ་གཞན་ཡང་མང་ངོ་། །རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་པ་ལས་
ཀྱང་། འཛིག་རྟེན་མ་རིག་སྟེན་ཅན་དུ། །གང་ཕྱིར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་གསུངས། །དེ་
ཡི་ཕྱིར་ན་འཛིག་རྟེན་འདི། །རྣམ་རྟོག་ཡིན་ཞེས་ཅིས་མི་འཐད། །ཅིས་གསུངས་པའི་དོན་
འགྲེལ་པར་འཛིག་རྟེན་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པ་རྟོག་པས་བཟགས་པ་ཙམ་དུ་
བཤད་ཅིང་། བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་། རྟོག་པ་མེད་པར་འདོད་ཆགས་ལ། །སོགས་ལ་ཡོད་ཉིད་
ཡོད་མིན་ན། །ཡང་དག་དོན་དང་རྟོག་པ་ཞེས། །སྟོ་དང་ལྷན་པ་སྟེ་ཞིག་འཛིན། །ཞེས་
གསུངས་ཤིང་དེའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། རྟོག་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནས་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། རྟོག་
པ་མེད་པར་ཡོད་པ་ཉིད་མེད་པ་དེ་དག་ནི། གོར་མ་ཆག་པར་ཐག་པ་བསྟོགས་པ་ལ་
བཟགས་པའི་སྒྲུལ་ལྟར་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པར་ངེས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཡང་དག་
དོན་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའོ། །རྟོག་པ་ནི་དེ་ལ་བཞུགས་ཏེ་སྟེ་བའོ། །འགྲེལ་པ་དེར་
ཆགས་སོགས་རྣམས་ཐག་པ་ལ་སྒྲུལ་དུ་བཟགས་པ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་མཆོན་པ་ཙམ་
སྟེ། ཆོས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐག་པ་ལ་སྒྲུལ་དུ་བཟགས་པ་ལྟར་རྟོག་པས་བཞག་པར་
འཆད་པའོ། །དེ་ལ་ཁྲ་བོའི་མདོག་དང་འབྲིལ་ལུགས་སྒྲུལ་དང་འདྲ་ཁིང་། ལུལ་མི་གསལ་

བར་སྐྱོང་བ་ན་ཐག་པ་ལ་འདི་སྒྲུལ་ལོ་སྒྲུལ་པ་འབྱུང་ངོ་། །དེའི་ཚེ་ཐག་པ་ལ་ཐག་པའི་
 ཚོགས་པ་དང་ཆ་ཤས་སྒྲུལ་གྱི་མཚན་གཞིར་འཛོག་རྒྱ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། དེའི་སྒྲུལ་
 བྱི་རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་མོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ངའོ་སྒྲུལ་པ་འབྱུང་
 བ་ན། ཕུང་པོའི་སྟེང་ནས་སྒྲུལ་གྱི་ཚོགས་པ་དང་། དུས་གཅིག་པའི་ཚོགས་པ་དང་
 དེའི་ཆ་ཤས་དེའི་མཚན་གཞིར་འཛོག་རྒྱ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དེ་རྒྱས་པར་འོག་ནས་འཆད་
 ངོ། །དེའི་ཕྱིར་དང་ཕུང་པོའི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་དེའི་གཞིར་འཛིན་
 རྒྱ་ཡང་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས། ང་དེ་ནི་རྟོག་པས་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བཞག་པ་ཙམ་
 ཡིན་གྱི། རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མེད་ངོ་། །འདི་ནི་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་གསུངས་
 ཏི། རྒྱུས་བྱ་ས་མིན་ཆུ་མ་ཡིན། །མེ་མིན་རླུང་མིན་ནམ་མཁའ་མིན། །རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་
 ཀུན་མིན་ན། །དེ་ལས་གཞན་ན་རྒྱུས་བྱ་གང་། །ཞེས་སོ། །དེ་ལ་རྒྱུས་བྱ་ནི་གང་ཟག་དང་
 སེམས་ཅན་དང་ང་དང་བདག་གོ། །ས་མིན་ནས་རྣམ་ཤེས་མ་ཡིན་པའི་བར་གྱིས་སེམས་
 ཅན་གྱི་ཁམས་དུག་གི་ཆ་ཤས་དང་། ཀུན་མིན་གྱིས་ཁམས་ཀྱི་ཚོགས་པ་གང་ཡང་གང་ཟག་
 ཏུ་འཛོག་པ་བཀག་གོ། །ཚོག་ཐ་མས་ཁམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་གང་ཟག་ཏུ་འཛོག་པ་
 བཀག་གོ། །དེ་ལྟ་ནའང་གང་ཟག་ཁས་མི་ལེན་པ་ནི་མིན་ལ། ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་སོགས་
 གང་ཟག་ཏུ་བཞེད་པ་ཡང་མིན་པས། འགྲེལ་པ་མཛད་པས་བཀྲལ་བ་ལྟར་འཕགས་པ་
 ཡང་བཞེད་ངོ། །གང་ཟག་རྟོག་པས་བཞག་ལྷགས་དེ་ལྟར་ཤེས་ན། ཚས་གཞན་ཐམས་
 ཅད་ཀྱང་རྟོག་པས་བཞག་ལྷགས་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལས། ཇི་
 ལྟར་ཁྱོད་གྱིས་བདག་གི་འདུ་ཤེས་ནི། །ཤེས་པ་དེ་བཞིན་ཀུན་ལ་སྒྲོས་སྤྱར་བྱ། །ཞེས་
 དང་། འཕགས་པ་སྤྱད་པ་ལས་ཀྱང་། བདག་ཇི་འདྲ་དེ་དེ་འདྲར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
 ཤེས། །སེམས་ཅད་ཐམས་ཅད་ཇི་འདྲ་དེ་འདྲར་ཚས་ཀུན་ཤེས། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རིན་
 ཆེན་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། རྒྱུས་བྱ་ཁམས་དུག་འདུས་པའི་ཕྱིར། །ཡང་དག་མ་ཡིན་ཇི་ལྟ་
 བར། །དེ་བཞིན་ཁམས་ནི་རེ་རེ་ཡང་། །འདུས་ཕྱིར་ཡང་དག་ཉིད་དུ་མིན། །ཞེས་གསལ་
 བར་གསུངས་སོ། །རྒྱང་པ་དང་པོའི་དོན་ནི་རྒྱུས་བྱ་ཁམས་དུག་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་

བཏགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །ཀླང་པ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་དོན་ནི་ཆ་དང་ཆ་ཅན་
 མེད་པ་མི་སྲིད་པས། ཁམས་རེ་རེ་ཡང་རང་གི་ཆ་རྒྱུ་མ་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་
 པའི་ཕྱིར། ཡང་དག་ཏུ་སྟེ་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པ་མིན་པའོ། །དེ་ཡང་ཆ་ཤས་འདུས་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཡིན་ན། ཆ་ཤས་དང་ཆ་ཅན་དེ་དེའི་གཞིར་འཛོག་ཏུ་མི་རུང་
 ལ། དེ་གཉིས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ་ཡང་དེའི་གཞིར་མི་སྲིད་པའོ། །བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་
 རྣམས་རྟོག་པས་བཞག་ལུགས་ཀྱི་ཆ་དེ་ཙམ་ཞིག བཟག་པ་ལ་སྦྱལ་བྱ་བཏགས་པ་དང་
 འདྲ་བ་ཡིན་ཀྱང་། བྱམ་སོགས་རྣམས་དང་ཐག་པའི་སྦྱལ་གཉིས་ཡོད་མེད་དང་བྱ་བ་
 བྱེད་པར་རུས་མི་རུས་སོགས་ནི་གཏན་མི་འདྲ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་པར་བྱ་དགོས་
 མི་དགོས་དང་། ཐ་སྟངས་བྱེད་པ་ལ་གཞོད་པ་ཡོད་མེད་སོགས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་མི་
 མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྟོག་པས་བཞག་པ་དེ་ལ་རང་རང་གི་བྱ་བྱེད་འཐད་པ་ནི། ཆོག་
 དང་དོན་གྱི་འགྲེལ་མཛད་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། སངས་རྒྱུ་བསྐྱེད་དང་ཞི་བ་ལྟ་དང་
 གློབ་དཔོན་འདི་གསུམ་གྱིས་འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་གཉིས་ཀྱི་འགྲེལ་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
 པའོ། །དབུ་མའི་ལྟ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་དཀའ་ས་ཡང་འདི་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་རིན་
 ཆེན་འཕྲིང་བ་ལས། གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་མིང་ཙམ་ཕྱིར། རྣམ་མཁའ་ཡང་ནི་མིང་ཙམ་
 མོ། །འབྱུང་མེད་གཟུགས་ལྟ་ག་ལ་ཡོད། དེ་ཕྱིར་མིང་ཙམ་ཉིད་ཀྱང་མེད། རྫོང་དང་
 འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་དང་། རྣམ་ཤེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་དང་། བདག་བཞིན་ཏུ་ནི་བསམ་
 བྱ་སྟེ། དེ་ཕྱིར་ཁམས་རྒྱག་བདག་མེད་དོ། ཞེས་དང་། ཐ་སྟངས་གདགས་པ་མ་གཏོགས་
 པར། གང་ཞིག་ཡོད་དམ་མེད་འཇུར་བའི། འཇིག་རྟེན་དོན་ཏུ་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཅེས་
 དོན་དམ་པར་མིང་ཙམ་ཡང་མེད་པ་དང་། ཐ་སྟངས་ཏུ་མིང་གི་ཐ་སྟངས་ཀྱི་དབང་གིས་
 བཞག་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་ཅི་ཡང་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་མིང་ཏུ་བཏགས་པ་ཙམ་
 ཏུ་གནས་སོ། །དེ་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྟེན་ནས་གཞག་དགོས་
 པ་དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་དང་བརྟེན་ནས་སྦྱེས་པ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་
 པ་མེད་པ་དང་། ཐ་སྟངས་གཞན་གྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་རང་དབང་བའི་ངོ་བོ་

མེད་པ་དང་། ཚེས་གང་ཡོད་པར་འཛིན་ནའང་བཏགས་དོན་མ་བཅའ་བར་འཛིན་པ་
ནམས་ལེགས་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐར་བཤད་པའི་མིང་གི་ཐ་སྟངས་ཀྱི་དབང་ཙམ་གྱིས་བཞག་པ་མིན་
པའི་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི། བདེན་པ་དང་དོན་དམ་པར་དང་ཡང་དག་ཏུ་གྲུབ་པ་
དང་། རང་གི་ངོ་པོས་དང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་འཛིན་
པ་ལྟན་སྒྲིམ་ཡིན་ལ། དེས་བབྱང་བའི་ཞེན་ཡུལ་ནི་བཟླས་པ་མཐའ་བབྱང་གི་བདེན་ཆད་
དོ། །དགག་བྱ་ལ་དོན་དམ་གྱི་བྱུང་པར་སྐྱར་བའི་དོན་དམ་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཤེས་དགོས་
པ་ནི་འདིར་ཡང་འབྲས་ལ། དབྱུ་མ་རང་རྒྱད་པ་ནམས་བདེན་པ་སོགས་གསུམ་ཏུ་གྲུབ་པ་
ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྲིད་པར་བཞེད་ཀྱང་། རང་གི་ངོ་པོས་གྲུབ་པ་སོགས་གསུམ་ནི་ཐ་སྟངས་ཏུ་
ཡོད་པར་བཞེད་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ཕྱ་བ་རེ་ཞིག་ལ་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་རྟོགས་མི་རུས་པ་
ནམས་དེ་ལ་བཀྱི་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཆེན་པོར་མཐོང་དོ། །དེ་ལྟར་ཚེས་ནམས་ཀྱི་
ངོ་པོ་ཡུལ་ཅན་ཐ་སྟངས་ཀྱི་རྟོག་པ་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པ་སྟེ། དེའི་དབང་གིས་བཞག་
པ་མིན་པའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ལ་དགག་བྱའི་བདག་ཅེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་བྱུང་གཞི་གང་
ཟག་གི་སྟེང་ཏུ་མེད་པ་ནི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་། མིག་སྣ་སོགས་ཚེས་ཀྱི་སྟེང་ཏུ་
མེད་པ་ནི་ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད་ཏུ་གསུངས་པས། རང་བཞིན་དེ་གང་ཟག་དང་ཚེས་ཀྱི་
སྟེང་ཏུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་བདག་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་པར་ཤུགས་ཀྱིས་རྟོགས་ཏེ། བརྒྱ་
པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལ་བདག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གང་ཞིག་དངོས་པོ་ནམས་ཀྱི་གཞན་ལ་
རག་མ་ལས་པའི་ངོ་པོ་རང་བཞིན་ཏེ། དེ་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་པའོ། །དེ་ནི་ཚེས་དང་
གང་ཟག་གི་དབྱེ་བས་གཉིས་སུ་རྟོགས་ཏེ། ཚེས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་
མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ལྟར་སྟེ། འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང་། ཚེས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་
ནམ་གཉིས་གསུངས། ཞེས་བདག་མེད་གཉིས་དགག་བྱའི་སྟོན་མ་མཉེ་བར་གཞི་ཚེས་
ཅན་གྱིས་འབྱེད་པར་བཤད་དོ། །བདག་འཛིན་གྱི་འཛིན་ལྟ་ལྟན་སྒྲིམ་ལ་ནི་ཙུ་བར་སྤྱང་
པོ་དམིགས་པ་ཡིན་པ་བཀག་ཅིང་། འགྲེལ་པར་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་བདག་དམིགས་

པར་གསུངས་པས། ངའོ་སྟམ་པ་ཙམ་ཞིག་སྐྱེ་བའི་དམིགས་པའི་ང་ཙམ་དང་། གང་ཟག་
 ཙམ་ཞིག་ལ་དམིགས་པར་བྱའོ། །རྣམ་པ་ནི་རང་འགྲེལ་ལས། རར་འཛིན་པས་ཡོད་པ་
 མ་ཡིན་པའི་བདག་ཡོད་དོ་སྟམ་དུ་ཉེ་བར་བརྟགས་ནས། འདི་ཉིད་དུ་བདེན་པར་མངོན་
 པར་ཞེན་ཅིང་། ཞེས་གསུངས་པས་ང་དེ་བདེན་པར་བྱབ་པར་འཛིན་པའོ། །གཞན་ཡང་
 རང་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་ནི་ང་དང་ངའི་སྟམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་
 རྟགས་པ་ཤེས་རབ་ཉོན་མོངས་པ་ཙན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འཇིག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་
 དམིགས་པ་ལ་ངའོ་སྟམ་པའི་སྟོང་ང་གིས་སྐྱེ་བ་དཀོས་པས། རྒྱུད་གཞན་གྱི་གང་ཟག་
 རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱབ་པར་འཛིན་པའི་ལྟན་སྐྱེས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལྟན་
 སྐྱེས་ཡིན་ཀྱང་འཇིག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་མིན་ནོ། །ང་དང་ངའི་སྟམ་པའི་རྣམ་པར་རྟགས་ཞེས་
 པས་ནི་ང་ཙམ་དང་ང་ཡི་བ་ཙམ་འཛིན་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་པའི་ཕྱལ་དུ་སྟོན་པ་མིན་གྱི། དེ་
 གཉིས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱབ་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཙན་དུ་སྟོན་པའོ། །བདག་
 གིར་འཛིན་པའི་འཇིག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་པ་ནི། ང་ཡི་བ་ཉིད་ཡིན་གྱི། རང་གི་
 མིག་སོགས་དམིགས་པར་མི་བབྱང་ངོ་། །རྣམ་པ་ནི་དམིགས་པ་དེ་ལ་དམིགས་ནས་ང་
 ཡི་བ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱབ་པར་འཛིན་པའོ། །འོ་ན་བདག་གི་འདི་ཞེས་ཞེས་པའི་
 རང་འགྲེལ་ལས། འདི་ནི་བདག་གིའོ་སྟམ་དུ་རར་འཛིན་པའི་ཕྱལ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་
 པའི་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མིག་ལ་སོགས་པའི་གཞི་ལ་
 དམིགས་ནས་འདི་ནི་བདག་གི་ཡིན་ནོ་སྟམ་དུ་ཞེན་པ་བདག་གིར་འཛིན་པར་བཤད་པ་
 ཇི་ལྟར་ཡིན་སྟམ་ན། དེ་ནི་མིག་སོགས་རྣམས་བདག་གི་བར་མཐོང་ནས་བདག་གི་བ་ལ་
 བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། བདག་གི་བའི་མཆོན་གཞི་མིག་སོགས་
 དམིགས་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་འཇིག་ལྟ་དང་ཚོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་
 གཉིས་མི་འགལ་བར་འབྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་དམིགས་པ་
 ནི། རང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་སྤང་སོགས་དང་། མིག་ན་སོགས་དང་། རྒྱུད་ཀྱིས་
 མ་བཟུས་པའི་སྟོང་ལ་སོགས་པའོ། །རྣམ་པ་ནི་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལྟར་བདག་

གཉིས་སུ་འཛིན་པ་དེ་ནི་འཁོར་བར་འཛིང་བའི་མ་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོང་ཉིད་བརྟན་ཅུ་
 པ་ལས། རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལས་སྒྲིམ་དངོས་ནམས། །ཡང་དག་པར་ནི་རྟོག་པ་གང་། །དེ་ནི་
 རྟོན་པས་མ་རིག་གསུངས། །དེ་ལས་ཡན་ལག་བརྟུ་གཉིས་འབྱུང་། །ཞེས་ཆོས་ཀྱི་དངོས་པོ་
 ལ་དམིགས་ནས་ཡང་དག་ཏུ་བྱུང་བར་འཛིན་པ་འཁོར་བའི་རྩ་བའི་མ་རིག་པར་གསུངས་
 ཏེ། ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དེ་ལས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་འབྱུང་བས།
 དེ་ལས་བརྟུ་གཉིས་འབྱུང་བར་བཤད་དོ། །མ་རིག་པ་དེ་ལྟོག་པ་ལ་དེས་རི་ལྟར་བཟུང་
 བས་རྟོང་པ་དང་། རི་ལྟར་བཟུང་བའི་བདག་མེད་པར་མཐོང་བ་དགོས་ཏེ། རྟོང་ཉིད་
 བརྟན་ཅུ་པ་ལས། །ཡང་དག་མཐོང་ཕྱིར་དངོས་རྟོང་བར། །ལེགས་ཤེས་མ་རིག་མི་འབྱུང་
 བ། །དེ་ནི་མ་རིག་འགག་པ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་ཡན་ལག་བརྟུ་གཉིས་འགག་ །ཅེས་དང་། ཆོས་
 དབྱིངས་བསྟོན་པ་ལས་ཀྱང་། བདག་དང་བདག་གི་ཞེས་འཛིན་པས། །རི་སྲིད་ཕྱི་རྣམ་
 རྣམ་བརྟགས་པ། །བདག་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་མཐོང་ན། །སྲིད་པའི་ས་བོན་འགག་པར་
 འཁྱུར། །ཞེས་དང་། མཆོག་ཏུ་སེམས་ནི་རྩོད་བྱེད་པའི། །ཆོས་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་
 ཡིན། །ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་། ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ན་ནི། །སྲིད་པའི་
 ས་བོན་འགག་པར་འཁྱུར། །ཞེས་དང་། དེ་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །གཏི་
 ཟུག་བཅོམ་པས་བཅོམ་པར་འཁྱུར། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ནི། །མཐོང་ན་གཏི་
 ཟུག་འབྱུང་མི་འཁྱུར། །དེ་ཕྱིར་འབད་པ་ཀྱན་གྱིས་འདིར། །གཏམ་དེ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་པར་
 བྱ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་གཏི་ཟུག་ནི་དུག་གསུམ་གྱི་ཡ་གྲུལ་གྱི་གཏི་
 ཟུག་ངོས་འཛིན་པའི་སྐབས་ཡིན་པས། ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ཡིན་ཞིང་། མ་རིག་
 པ་དེ་ལྟོག་པ་ལ་རྟོང་པ་རྟེན་འབྱུང་གི་དོན་ཏུ་ཤར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོའི་དོན་རྟོགས་
 དགོས་པར་གསུངས་སོ། །འབྲེལ་པ་མཐོང་བས་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་
 པར་བྱེད། །ཅེས་བདག་འཛིན་གྱི་ཡུལ་སུན་སྤྱང་བའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་མེད་རྟོགས་དགོས་
 པར་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་འཛིན་གྱི་ཡུལ་སུན་མ་སྤྱང་བར་དེའི་ཡུལ་ལ་ཡིད་པར་
 འགྲོ་བ་ཚུར་བསྐྱས་པ་ཅོམ་བྱས་ཀྱང་། དེས་ནི་བདག་མེད་ལ་ཞུགས་པར་འཛིན་མི་རུས་

པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་ཡིད་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ན་དམིགས་པ་དེ་བདེན་པར་འཛིན་
 པ་ཞིག་དང་། བདེན་མེད་རྒྱ་འཛིན་པ་ཞིག་དང་། དེ་གཉིས་གང་གིས་ཀྱང་ཁྱད་པར་རྒྱ་
 མ་བྱས་པར་འཛིན་པ་ཞིག་དང་གསུམ་ཡོད་པས། བདེན་མེད་རྒྱ་མ་བཟུང་ཡང་བདེན་
 པར་འཛིན་མི་དགོས་པ་བཞིན་རྒྱ། བདག་གཉིས་ལ་མ་ཞུགས་ཀྱང་བདག་མེད་གཉིས་
 ལ་ཞུགས་མི་དགོས་ཏེ། རྩོམ་པོ་གསུམ་པ་ལ་གནས་པ་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །བདག་རྒྱ་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱང་རང་རྒྱ་གྱི་སྟེང་རྒྱ་ངོས་བཟུང་ནས། རང་གང་
 ལ་འབྲུལ་བའི་གཞི་དེ་ཉིད་རིམ་བཟུང་བ་ལྟར་རྒྱ་མེད་པར་གཏན་ལ་འབབ་དགོས་ཀྱི།
 དེ་ལྟ་མིན་པར་ཁ་ཕྱིར་ལཱ་དགག་སྟབས་ནི། རྒྱ་མ་གནས་ལ་སོང་བའི་རྩིས་སྤང་ལ་ཅད་
 གཙོད་པ་དང་འདྲ་བས་གནད་རྒྱ་མི་འགོའོ། །དེ་ལྟར་བདེན་འཛིན་ལེགས་པར་ངོས་ཟིན་
 བ། བདག་འཛིན་གཉིས་མིན་པའི་རྟོག་པ་རྒྱ་མ་ཞིག་ཡོད་པ་ཤེས་པར་འགྱུར་བས། རྟོག་
 པས་གང་བཟུང་གི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་པའི་རིགས་པས་འགོག་པར་
 འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་ཐམས་ཅད་ལྟོག་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་ལས་བཅུ་མས་པའི་བཤད་
 དགོས་པ་མང་རྒྱ་ཡོད་ནའང་། འགའ་ཞིག་ནི་གཞན་མང་པོར་བཤད་ཟིན་ལ། འགའ་ཞིག་
 ནི་འོག་རྒྱ་འཆད་པར་འགྱུར་བས་འདིར་མ་སྟོན་སོ། །

ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྐྱབ་པ།

རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་བཞག་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྐྱབ་པ་དང་། གང་ཟག་
 གི་བདག་མེད་རིགས་པས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བདེན་པ་
 གཉིས་ཀར་དགག་པ། དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བ། རྟེན་འབྱུང་གི་སྐྱེ་བ་ཉིད་
 གྱིས་མཐར་འཛིན་གྱི་ལོག་རྟོག་འགོག་ཚུལ། རིགས་པས་དབྱད་པ་བྱས་པའི་འབྲས་བུ་
 རོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་དམ་བཅའ་བཞག་
 པ། དེ་རིགས་པས་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བཏྲན་པ། མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་པས་བྱབ་པའི་

དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། སྐར་བཤད་པའི་མཉམ་པ་ཉིད་བཅུ་འཛིན་ནང་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་
 སྐྱེ་བ་མེད་པར་མཉམ་པ་ཉིད་ཁོ་ན་རིགས་པས་བསྟན་པ་ཉིད་གྱིས། ཚེས་མཉམ་པ་ཉིད་
 གཞན་རྣམས་བསྟན་པ་སྤྱི་བར་དགོངས་ཏེ། འཕགས་པས་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་གྱི་དང་
 པོར། བདག་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། གཉིས་ལས་མ་ཡིན་རྒྱ་མེད་མིན། །དངོས་
 པོ་གང་དག་གང་ན་ཡང་། སྐྱེ་བ་ནས་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། ཁེས་ཉེ་བར་བཀོད་དོ། །ནམ་
 ཡང་དང་གཞར་ཡང་ནི་རྣམ་གངས་སོ། །གང་ན་ཡང་ཁེས་པའི་སྒྲ། འགར་ཡང་གི་སྒྲའི་
 རྣམ་གངས་གང་རུ་མི་སྐྱེ་བའི་གཞི་སྟོན་པ་རྟེན་གྱི་ཚིག་གིས་ནི། ཡུལ་དང་རུས་དང་གྲུབ་
 པའི་མཐའ་བཤད་དོ། །གཞི་དེ་གསུམ་རུ་གང་ཞིག་མི་སྐྱེ་བའི་གང་དག་གིས་སྤྱི་བར་རྟེན་
 པའི་ཚིག་ནི། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་བརྗོད་པའོ། །དེས་ན་བདག་ལས་ཁེས་སོགས་གྱི་གཞུང་
 གི་དོན་ནི། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་ཡུལ་རུས་གྲུབ་པའི་མཐའ་འགར་ཡང་བདག་
 ལས་སྐྱེ་བ་སྤྱིད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁེས་འདི་ལྟར་སྒྱུར་ཏེ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་རུ་
 དངོས་པོ་རྣམས་ནི་ནམ་ཡང་གཞན་ལས་དང་། གཉིས་ཀ་ལས་དང་རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་
 སྤྱིད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཁེས་དམ་བཅའ་གཞན་གསུམ་ལ་ཡང་སྒྱུར་རོ། །ཚིག་གསལ་ལས།
 བདག་ལས་དངོས་པོ་གང་དག་ཅས་བསྒྱུར་ཡང་འགྱུར་འདི་ལེགས་སོ། །ཡུལ་གྱི་དབང་
 གིས་ཡུལ་འགའ་ཞིག་རུ་གྱར་ཀྱུ་མི་སྐྱེ་བ་དང་། རུས་གྱི་དབང་གིས་རུས་འགའ་ཞིག་གི་
 ཆོ་ལོ་རྟོག་མི་སྐྱེ་བ་ལྟ་རུ་ཡིན་ནམ་སྟམ་པ། ཡུལ་རུས་གང་ན་ཡང་ཁེས་པས་འགོག་པས་
 རམ་ཡང་ཁེས་སྟོས་པ་དོན་མེད་པ་མིན་ནོ། །དབུ་མ་པའི་གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་
 ཡང་། དངོས་པོར་སྤྱི་བའི་གྲུབ་མཐའི་དབང་གིས་སྐྱེ་འོ་སྟམ་པ། གྲུབ་མཐའ་གང་ན་ཡང་
 ཁེས་པས་འགོག་པས། དངོས་པོར་སྤྱི་བའི་ལུགས་ལ་མི་སྐྱེ་ཁེས་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །རང་
 འབྲེལ་ལས་འདིར་མ་ཡིན་ཁེས་བྱ་བ་འདི་ཡོད་པ་ཉིད་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དང་
 འབྲེལ་གྱི། ཡོད་པ་དང་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དགག་པ་དོན་གྱིས་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཁེས་
 གསུངས་པའི་དོན་ནི་རྒྱུ་པ་སྐྱེ་གཉིས་གྱིས་དམ་བཅའ་དང་། སྐར་གཉིས་གྱིས་རྟགས་
 བསྟན་པར་འཆད་པ་ལྟར་སོ་སོར་མི་གཙོད་པར། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན། ཁེས་

སྒྲུལ་བར་བྱ་ཞེས་པ་སྟེ་གཞན་གསུམ་ལའང་དེ་ལྟར་སྒྲུལ་ལོ། །རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡོད་
ན་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་གང་རུང་ཁས་ལྡང་དགོས་པས་ཡོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་
ཅས་སྟོས་སོ། །མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་ཁེགས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ཡང་ཤུགས་
གྱིས་འགྲུབ་པས། དེ་ལྟར་སྐྱར་བ་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་མེད་མི་འགྲུབ་པའི་སྟོན་མེད་པ་ནི་
ཆོག་ཐ་མའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་དབུ་མ་སྣང་བར་བཤད་པ་ལྟར་མཐའ་བཞིའི་སྐྱེ་བ་བཀག་
པ་ཉགས་སུ་བྱས་ནས། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་མེད་སྐྱབ་པ་མི་རུང་ཞེས་པ་མིན་གྱི། སྤར་
ལྟར་སོ་སོར་གཙོད་པ་གཞུང་དེའི་དོན་མིན་ཞེས་པའོ། །དངོས་པོ་རྣམས་ལྟུལ་དུས་གྲུབ་
པའི་མཐའ་འགར་ཡང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་སྤྱིད་པ་མ་ཡིན། ཞེས་སྐྱར་བ་དང་། ཆོག་གསལ་
ལས་ཀྱང་། རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་གྲུབ་པར་ཁས་ལེན་གྱི། རྟོགས་བཞི་ཁས་
ལྡངས་པའི་སྟོན་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྐྱར་བར་ཐལ་
བར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་དང་། ཞེས་གསུངས་པས་གཞན་སྐྱེ་ནི་གསུང་རབ་གྱི་ཐ་སྙད་མིན་གྱི་
གྲུབ་མཐའ་སྐྱར་བའི་ཐ་སྙད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ལ་
བསམས་ནས་བྱས་པས། དེ་ཁས་ལྡངས་ན་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྐྱར་བར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། ཤུགས་འདི་ལ་ནི་གཞན་སྐྱེ་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་དོ། །རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ངོ་པོ་ཐ་དད་
པར་ཐ་སྙད་དུ་འདོད་མོད་ཀྱང་དེ་ཙམ་གཞན་སྐྱེའི་དོན་མིན་ཏེ། ཐ་སྙད་དུ་ཆོས་རེ་རེས་
ཀྱང་ངོ་པོ་གཉིས་གཉིས་འཇིག་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ་པོ་གྲུབ་པ་ཡོད་ཀྱང་། རང་བཞིན་
གྱིས་སྐྱེ་བའི་ངོ་པོར་མི་འདོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཆོག་གསལ་ལས་དངོས་པོ་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་
མེད་པའི་དམ་བཅའ་མེད་དགག་ཏུ་བཤད་པ་ནི། དམ་བཅའ་གཞན་གསུམ་ལ་ཡང་འདྲ་
བས། རང་བཞིན་མེད་པར་གྲུན་ལ་འབེབས་པའི་སྐྱབས་སུ་བསྐྱབ་བྱ་ནི་དགག་བྱ་བཅད་
ཙམ་གྱི་མེད་པར་དགག་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས། འཇིག་རྟེན་དེ་ན་ངེ་སྟེད་སྐྱ་ཡོད་
པ། །ཐམས་ཅད་དངོས་མེད་ཅི་ཡང་མེད་པ་སྟེ། ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བས་ན།
མེད་པར་དགག་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་མེད་པའི་དོན་ནི་རང་བཞིན་
མེད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རང་འགྲེལ་ལས་དམ་བཅའ་བ་བཞི་པོ་

[illegible]

འོ་ན་དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་རི་ལྷ་བྱ་ཞེ་ན། སྤྱིར་དགག་པ་ནི་གྲོས་དགག་
བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། །རང་མ་ཡིན་བཅད་པ་ལྷ་བྱ་དངོས་
པོ་ལ་དགག་བྱ་བཅད་པ་ཙམ་དགག་པ་མིན་ལ། ཆོས་ཉིད་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་ལྷ་བྱ་

སྤྲུལ་དགག་བྱ་དངོས་སྤྲུལ་པ་བཅད་ཀྱང་དེའི་དོན་སྤྲོ་ལ་འཆར་བ་ན། སྤྲུལ་པ་བཅད་པའི་
རྣམ་པ་ཅན་ཏུ་འཆར་བ་རྣམས་དགག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་གཉིས་ལས་མེད་དགག་ནི་སྤྲུལ་
དགག་བྱ་དངོས་སྤྲུལ་བཅད་ནས་ཆོས་གཞན་མི་འཕེན་པའམ་མི་སྦྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་
བྲམ་ཟེས་ཆང་འཐུང་ཏུ་རུང་མི་རུང་དྲིས་པ་ན། ཆང་མི་བུར་ངོ་ཞེས་པ་ནི་ཆང་འཐུང་
པ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཅམ་ཞིག་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་བུར་བ་བུར་ངོ་ཞེའམ་
མི་བུར་ངོ་ཞེས་མི་སྦྱབ་པ་བཞིན་ནོ། །མ་ཡིན་དགག་ནི་སྤྲུལ་དགག་བྱ་བཅད་ནས་ཆོས་
གཞན་འཕེན་པའམ་སྦྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྤྲེས་བྱ་གཅིག་དམངས་རིགས་སྤྱོད་
འདྲོད་པ་ན་འདི་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ནི། བྲམ་ཟེ་བཀག་པ་ཅམ་མིན་གྱི་བྲམ་ཟེ་ལས་
གཞན་པ། དེ་ལས་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་དམན་པའི་དམངས་རིགས་ཡིན་པར་སྦྱབ་པ་
ལྟ་བུའོ། །ཆོས་གཞན་འཕེན་པ་ལ་དངོས་དང་ཤུགས་དང་སྐབས་གྱིས་འཕངས་པ་གསུམ་
སྟེ། དང་པོ་ནི། བདག་མེད་པ་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་དགག་བྱ་གཅོད་པ་དང་། ཆོས་
གཞན་འཕེན་པ་གཉིས་ཀ་ཆོག་གཅིག་གིས་སྦྱབ་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། མཆོད་སྦྱིན་ཆོན་པོ་
ཉིན་པར་མི་ཟ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་དོན་གྱིས་བསྟན་པའོ། །དེ་གཉིས་ནི་དངོས་ཤུགས་ལ་
འཕངས་པ་རེ་རེ་བ་ཡིན་ལ། གཉིས་ཀ་ལྟན་པ་ནི་མཆོད་སྦྱིན་ཆོན་པོ་ཉིན་པར་མི་ཟ་བ་
རིད་པ་མིན་པ་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤྲེས་བྱ་ཞིག་ཀྱང་རིགས་དང་བྲམ་ཟེ་
གང་རུང་གཅིག་ཏུ་ངས་ཤིང་བྱང་པར་མ་ངས་པའི་སྐབས་སྤྱ། འདི་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ཞེས་
པ་ལྟ་བུ་རང་གི་ཆོག་གིས་མི་སྦྱོན་པ་སྟེ། ཤེས་རབ་སྦྱོན་མའི་འགྲེལ་བཤད་ཏུ་བྱངས་པ་
ལས། དགག་པ་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་དང་། ཆོག་གཅིག་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལྟར་
རང་ཆོག་མི་སྦྱོན་པ། མ་ཡིན་གཞན་པ་གཞན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོ། །ཁ་ཅིག་གཞི་སྦྱབ་པ་
དང་ཆོགས་ན་མེད་དགག་མིན་པར་སྤྲོ་བ་མི་འཐད་དེ། བྲམ་ཟེ་སྦྱབ་པ་ཡིན་པས་བྲམ་
ཟེས་ཆང་མི་འཐུང་བ་དགག་བྱ་བཅད་ཅམ་ཡིན་པ་མི་འགོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་སྤྲོ་
མཛོན་གྱུར་ཡིན་པས་སྤྲོ་མི་རྟག་པ་སྒོག་གྱུར་ཡིན་པ་མི་འགོག་པ་བཞིན་ནོ། །གཞན་དག་
གཞི་དང་ཆོགས་ན་ཆོས་གཞན་འཕངས་སོ་ཞེས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བྲམ་ཟེ་ལྟ་བུ་ནི་

ཆོས་གཞན་འཕེན་མི་འཕེན་ཅི་བའི་གཞི་ཡིན་གྱི། འཕངས་པའི་ཆོས་གཞན་མིན་པའི་མིར་
རྟོ། །དེ་ལྟར་འཕགས་པའི་དམ་བཅའ་བཞི་འདྲིར་བཀོད་པ་ནི། འབྲས་བུ་དེ་ཉིད་དེའི་
རོ་བོ་ཉིད་ལས་འབྱུང་བ་མིན་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་གིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་དུག་
ལས་ལྟ་འབྱུང་བ་གྲ་ལ་ཞིག་སྟེ་དེ་མེད་པ་དང་། རང་གཞན་གཉིས་ཀྱི་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བ་
མ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱ་མེད་པར་ནི་འབྱུང་བ་གྲ་ལ་ཡོད་དེ་མེད་དོ། །དངོས་པོ་རང་བཞིན་
གིས་གྲུབ་པ་ཡོད་ན་མཐའ་བཞིའི་སྟེ་བ་གང་རུང་གིས་བྱས་ཏེ། རང་བཞིན་གིས་སྟེ་བ་ལ་
རྒྱ་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་ཅིང་། རྒྱ་ཡོད་པ་ལ་རང་གཞན་རེ་རེ་བ་དང་གཉིས་ཀ་
ཆོགས་པ་ལས་སྟེ་བ་གསུམ་དུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་པས་དམ་བཅའ་བཞིས་ཆོག་གོ། །

བདག་སྟེ་དགག་པ།

གཉིས་པ་ལ་བཞི། བདག་སྟེ་དགག་པ། གཞན་སྟེ་དགག་པ། གཉིས་ཀ་ལས་སྟེ་བ་
དགག་པ། རྒྱ་མེད་པར་སྟེ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འགེལ་པ་མཛད་པའི་
རིགས་པས་དགག་པ། ཚ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིགས་པས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ།
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནོགས་པར་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་མཁན་གྱི་ལུགས་དགག་པ། གྲུབ་མཐས་
ཁོ་མ་བསྐྱར་བའི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ། དེ་ལྟར་བཀག་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་
བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རང་དང་རོ་བོ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ལས་སྟེ་བ་དགག་པ། རྒྱ་
དང་འབྲས་བུ་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། རོ་བོ་གཅིག་པའི་
རྒྱ་ལས་སྟེ་ན་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། རོ་བོ་གཅིག་པ་ལས་སྟེ་ན་རིགས་པ་དང་འགལ་
བ་དང་། དེ་དག་གི་ཉིས་སྟོང་གི་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས་པོ་རྣམས་བདག་
ལས་མི་སྟེ་བ་འདི་རྒྱ་མཚན་གང་ལས་ངེས་ཤིན། སྟེ་བཞིན་པ་སྟེ་བའི་བྱ་བའི་བྱེད་པ་པོ་
ལྷ་གྲུ་དེ་ནི། དེའི་རང་གི་རོ་བོ་ལས་བྱུང་ན་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་ལ་འབྱུང་དགོས་པའི་ཡོན་
ཏུན་ལྷག་པོ་འགྲུའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་གྲུའི་རང་གི་རོ་བོ་ཡོད་པ་ཉིད་སྤར་རྒྱའི་
དུས་ནས་ཐོབ་ཐེན་པའི་མིར་རོ། །འདི་ལ་གྲངས་ཅན་པ་རྣམས་རྒྱ་རྒྱུན་པན་རྒྱུན་པོ་པོ་ཐ་

དང་པ་རྣམས་ལ་འབྲས་སུ་བྱུང་མོང་བ་གཅིག་ནི་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་རྒྱ་རྒྱུན་རྣམས་ལ་རང་
བཞིན་གཅིག་པའི་གཙོ་བོ་གཅིག་རྒྱུ་འགོ་བ་མེད་ན་མི་རུང་བས། རྒྱ་ནས་ཀྱི་རང་
བཞིན་གང་ཡིན་པ་ཡང་། རྒྱ་རྒྱུ་ལྟ་ལོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ལྷ་གཉིས་
རང་བཞིན་དང་དེའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམས་པར་ཡིན་ཚུར་ཡིན་དུ་འདོད་དེ། རྣམ་
འགྲུར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམས་དེ་ལྟར་དུ་འདོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ས་མུག་པན་ཚུན་
ཐ་དང་པ་ཁོ་ནར་འདོད་པས་ལྷ་གཉིས་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་ཀྱང་། ལྷ་གཉིས་ས་བོན་
དང་དེའི་རང་བཞིན་ལས་སྐྱེ་བར་སྐྱེ་བ་ན། རང་བཞིན་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པས་རང་གི་
རང་བཞིན་ལས་ཀྱང་སྐྱེ་བ་དང་ལྷ་གཉིས་མི་གསལ་བ་རྒྱ་དུས་ན་ཡོད་པ་སྐྱེ་བ་ནི་བདག་སྐྱེའི་
འདོད་ཚུལ་ལོ། །གངས་ཅན་གྱི་བྱང་པར་འགའ་ཞིག་ནི་སྐྱེ་བར་མི་སྐྱེ་བར་རྒྱ་ལས་སྐྱར་
མི་གསལ་བ་ཕྱིས་གསལ་བར་འདོད་མོད་ཀྱང་དོན་འདྲའོ། །འདིས་སྐྱེ་གསལ་ངོ་བོ་གཅིག་
ཏུ་འདོད་པ་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་པས་དངོས་པོ་དང་དུམ་པ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་
འདོད་པ་དང་གཏན་མི་འདྲའོ། །དེ་ལྟར་ལྷ་གཉིས་ངོ་བོ་འཕམ་རང་བཞིན་གང་ཡིན་ཐམས་
ཅད་ས་བོན་གྱི་དུས་སུ་ཡོད་ན། ལྷ་གཉིས་ངོ་བོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་ལྷ་གཉིས་གསལ་བ་ཉིད་
ཀྱང་མི་སྐྱིད་པས་རྒྱ་དུས་ནས་ལྷ་གཉིས་རང་བཞིན་ནམ་ངོ་བོར་མ་ཟད། ལྷ་གཉིས་ཀྱི་དང་
ཡོད་དགོས་པས། དེའི་ཆོ་དེ་གྲུབ་པའི་འོག་ཏུ་སྐྱར་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་དོན་གཏན་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྐྱེས་ཟིན་པར་གྱུར་པ་སྐྱར་ཡང་སྐྱེ་སྐྱེས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་ལྷ་པས་ནས།
སྐྱེ་བར་རིགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དོ། །འང་གི་སྐྱས་ནི་རང་གི་རང་བཞིན་ལས་སྐྱེ་ན་དོན་
མེད་དུ་འགྱུར་བར་མ་ཟད་པའོ། །གལ་ཏེ་གསལ་བའི་ཕྱོགས་འཛིན་ནའང་འབྲས་སུ་
གསལ་བ་རྒྱ་དུས་ནས་ཡོད་ན་ནི་ཁས་སྐྱངས་དང་འགལ་ལ་མེད་ན་ནི་འབྲས་སུའི་གསལ་
བ་དང་དེའི་རང་བཞིན་གཉིས་གཅིག་ཐ་དང་དབྱེད་ལ་དགག་གོ། །བདག་སྐྱེ་རིགས་པ་
དང་འགལ་ཞེས་པ་དམ་བཅའ་ཅམ་དུ་ཟད་པས་དེ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྟོན་པ་ནི། སྐྱེས་
ཟིན་པའི་ས་བོན་སྐྱར་ཡང་ལྷ་པས་ནས་སྐྱེ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་པར་འགྱུར་བ་སྐྱེ་འདོད་ན་
ནི། རྒྱ་མཚན་གང་གིས་ས་བོན་ལྷ་པས་ནས་སྐྱེ་བ་བཀག་ནས། ལྷ་གཉིས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་

སྐར་ཡང་ས་བོན་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་གཤམ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་པས། ལྷ་གྲ་དང་ལྷ་སོགས་པས་
 རྒྱུ་དང་སྐབས་འཆའ་བ་སོགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་འདྲིར་གཏན་རྟེན་པར་མི་འཕྱར་
 རོ། །སྐྱོན་གཞན་ཡང་ས་བོན་དེ་ཉིད་པར་མ་ཆད་པར་སྤྱད་པའི་མཐུར་ཐུག་པར་རབ་
 ཏུ་སྐྱེ་བ་ཉིད་ཏུ་འཕྱར་རྟེ། སྐྱེས་ཟིན་པ་དེ་ཉིད་སྐར་ཡང་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་
 འབྲས་བུའི་རིགས་འདྲ་རྣམས་མི་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུའི་རིགས་འདྲ་རྣམས་པར་མ་ཆད་ཏུ་སྐྱེ་
 བའི་སྐྱོན་གཉིས་བསྟན་ནས་རིགས་པ་དང་འགལ་པ་བརྗོད་པའོ། །

གསུམ་པ་ནི། ཅི་སྐྱེ་ལྷ་གྲ་སྐྱེ་བ་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་ཁྱེན་ཆ་དང་། དབྱིད་ཀྱི་ཏུས་
 ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། ས་བོན་སྤང་རོ་ལྷ་བྱར་རྣམ་པར་འཕྱར་བ་བྱེད་ཅིང་། ལྷ་གྲ་
 རྟེན་པར་བྱེད་ལ། ལྷ་གྲ་ཡང་རང་རྟེན་པ་སོ་ས་བོན་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པར་འགལ་
 བའི་ཕྱིར། ས་བོན་འགག་པར་བྱེད་ཅིང་འབྱུང་བས་རིགས་པ་དང་འགལ་བའི་སྐྱོན་གཉིས་
 སྤྲས་པའི་ཉེས་པའི་སྐབས་མེད་ལ། ས་ལྷག་ཀྱང་རང་བཞིན་རྣམ་རོ་སོ་གཞན་མ་ཡིན་
 པས་བདག་ལས་མི་སྐྱེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་སྟུང་ན། འདི་ཡང་མི་བྱང་སྤྱི་གང་གི་ཕྱིར་ས་
 ལྷག་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་གཉིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་གཅིག་ཡིན་པས་རྒྱུ་རྟེན་ལྷ་གྲ་
 དེ་ཉིད་ཀྱིས་ས་བོན་དེ་རྣམ་པར་འཇིག་པར་བྱེད་པར་འཕྱར་རྟེ་མི་འཕྱར་རྟེ། ལྷ་གྲས་ལྷ་
 གྲ་འཇིག་པར་མི་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ་སྟུང་ཏུ་བསམས་སོ། །འདི་འདྲ་བའི་གནོད་པ་མཐོང་
 ཡང་མི་ལྡོག་པ་ནི། ལྷ་གྲས་ས་བོན་འཇིག་པ་ནི་རྣམ་འཕྱར་ཀྱི་སྤྱིང་ནས་ཡིན་པས། རང་
 གིས་རང་འཇིག་པ་དང་ག་ན་འདྲ་སྟུང་ཏུ་སྐོལ་བ་བྱུན་པས་ཡིན་ལ། རོ་བོའམ་རང་བཞིན་
 ཐམས་ཅད་པར་ཡིན་ཚུར་ཡིན་ཏུ་སོང་ན་རྣམ་འཕྱར་སོ་སོར་ཡང་མི་འབྲལ་པས་གནོད་པ་
 སྤང་མི་རུས་སོ། །

གཉིས་པ་ལ་གསུམ། ས་ལྷག་གཉིས་ལ་དབྱིབས་སོགས་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ་བས་
 དགག། །དེའི་ཉེས་སྤོང་གི་ལན་དགག། །གནས་སྐབས་གཉིས་ཀྱི་རེ་རེར་གཉིས་ཀ་འཛིན་
 མི་འཛིན་མཚུངས་པར་ཐལ་བས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ་ལྷ་
 གྲ་རྟེན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ས་བོན་གྱི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་ལས་ཐུ་དྲ་པའི་

ལྷ་གུའི་རིང་ཐུང་སོགས་ཀྱི་དབྱིབས་དྲུང་། སྡོ་མེར་སོགས་ཀྱི་ཁྱེད་དྲོག་དང་། མངར་སྦྱར་སོགས་ཀྱི་རྟོ་དང་རྣམ་མཐུ་དང་། སྤྱིན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐུ་དྲུང་པ་ཁྱོད་ལ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ས་ལྷག་གཉིས་ཀྱི་རྩོ་བོ་དང་རང་བཞིན་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རྩ་བྱུང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཐལ་བ་ལས་ཐ་མི་དད་པར་དམིགས་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྩོ་བོ་ཀྱན་ནས་གཅིག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད་པ་མཛད་དེ། བརྗོད་པ་འཕེན་པ་དང་བརྗོད་པ་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་ལ་བྱུང་པར་གྱིན་ཏུ་ཆེད། །དེ་ལ་རྣམ་མཐུ་ནི་གཞན་འབྱུམ་གྱི་སྤྱན་ལུས་དང་ཉེ་བ་ཙམ་གྱིས་ནད་དེ་སེལ་བ་དང་། ཅི་སྤྱན་སོགས་འགའ་ཞིག་བཅངས་པ་ཙམ་གྱིས་ནམ་མཁའ་ལ་འགོ་བ་ལྟ་བུའོ། །རྣམ་པར་སྤྱིན་པ་ནི་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་ལས་རྣམས་ཀྱི་བྱུང་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། དཔེར་ན་འོ་མས་བརྒྱས་པ་སོགས་ལས་སྦྱ་རྩ་ར་དང་། སི་སི་ལིང་སོགས་ལ་རོ་མངར་པོར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ས་བོན་གྱི་གནས་སྐབས་བཏང་ནས་ལྷ་གུའི་གནས་སྐབས་གཞན་རྩ་བྱུར་པས། ས་ལྷག་གཉིས་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ས་བོན་དེ་ཉིད་ལྷ་གུའི་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཤམ་ཏེ་སྤྱར་གྱི་ས་བོན་གྱི་བདུག་གི་དངོས་པོའི་གནས་སྐབས་བསལ་རྣམས། གནས་སྐབས་དེ་ལས་གཞན་ལྷ་གུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྩོ་བོར་འགྱུར་ན། དེ་ལྟར་འདོད་པ་དེའི་ཆེ་ས་བོན་དེ་ཡི་རང་བཞིན་ཉིད་ལྷ་གུའི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་ཡིན་ཞེས་རྒྱུར་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་ཉིད་དེའི་དངོས་པོ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའི་རོ་བོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་དེའི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ས་ལྷག་འདི་གཉིས་ཀྱི་རྩོ་བོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རྩ་བ་མི་དད་པ་ཉིད་ཉམས་པ་ཡིན་ནོ། །ཅི་སྟེ་ས་ལྷག་གི་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་ཀྱང་། རྣམ་ཐ་མི་དད་པས་མི་འགལ་ལོ་སྒྲུལ་ན། དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ་དབྱིབས་ལ་སོགས་པ་མ་བཟུང་ན་ས་ལྷག་གི་རྣམ་ཀྱང་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྤྱིན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ་གཤམ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟར་ས་བོན་དང་ལྷ་གུའི་རོ་བོ་གཉིས་ལ་འཇིག་རྟེན་འདྲིར་རོ་བོ་གཞན་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། རྒྱུར་ལྷ་གུའི་གནས་

སྐབས་སུ་ས་བོན་གཟུང་དུ་མེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ལྷ་ལྷ་ཡང་གཟུང་དུ་མེད་པར་འགྱུར་
 ཏེ། འུ་ཞེས་པ་ཡང་ན་ས་ལྷག་དེ་དུག་གི་ངོ་བོ་ནམ་པ་ཀུན་དུ་གཅིག་པས་རྩི་ལྷར་ལྷ་
 ལུ་འུ་གནས་སྐབས་སུ། ལྷ་ལྷ་འདྲི་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ས་བོན་དེ་ཡང་དབང་
 སའི་ཤེས་པས་གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་ལས། མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་དེ་གཉིས་
 སྤོང་བར་འདོད་པས། ས་ལྷག་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་གཞན་མེད་པ་འདྲི་ནི་ཁས་སྤྱང་བར་མི་
 བྱུང་། རིགས་པ་དེ་ནམས་ལེགས་པར་རྟོགས་ན་ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་པན་ཚུན་དུ་ངོ་བོ་མ་
 དད་པ་ལ། དེ་ནམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཐམས་ཅད་པར་ཡིན་ཚུར་ཡིན་གྱི་གཅིག་དུ་འདོད་པ་
 དང་། གནས་སྐབས་སུ་མའི་དུས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཉིད་གནས་སྐབས་ཕྱི་མའི་དུས་ཀྱི་ཆོས་
 ཉིད་དེ་ཉིད་དུ་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་ཐམས་ཅད་ལྟོག་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྷར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་འདོད་པའི་གངས་ཅན་གྱི་
 ལུགས། སངས་རྒྱུས་པའི་ལུགས་ལས་གཞན་དུ་བརྟགས་པའི་བདག་སྐྱེ་བཀའ་ནས། གྲུབ་
 མཐའི་ལུགས་གཞན་དུ་སློ་མ་སྤྱངས་པའི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་དུ་ཡང་། བདག་ལས་
 སྐྱེ་བར་རྟོགས་པ་འདི་མི་འཐད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གྲུབ་གི་ཕྱིར་རྒྱས་པོན་ཞིག་ནུང་ས་
 བོན་དེ་ཡི་འབྲས་བུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ས་ལྷག་དེ་དུག་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཡིན་ཞེས་འཇིག་རྟེན་
 གྱིས་གྲུབ་ཁས་མི་ལེན་ནོ། །

གསུམ་པ་ནི། གང་གི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཉིས་
 ཀ་ལྷར་ཡང་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་པ་དང་འགལ་བ་དེའི་ཕྱིར། ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་
 རྣམས་བདག་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་རྟུབ་དུ་བརྟགས་པ་འདྲི། །དེ་ཉིད་དོན་དམ་དུང་
 བོ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་དུང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པས་བདག་སྐྱེ་
 འགོག་པ་ན་དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་མ་སྤྱང་བར་བདག་ལས་མ་ཡིན་ཞེས་
 བདག་སྐྱེ་སྤྱིར་བཀའ་གོ། །དེས་ན་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྷན་འབྲེད་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་
 དོན་དམ་པར་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་ཕྱིར་སེམས་པ་ཅན་བཞིན་ནོ་ཞེས་
 ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པ་དེའི་དོན་དམ་པར་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་དོན་མེད་དོ་ཞེས་བསམ་པར་

བྱལོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྒྱུན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། འབྲས་བུ་བདག་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་ན།
བསྐྱེད་བར་བྱ་བ་འབྲས་བུ་དྲང་། རྐྱེད་བར་བྱེད་པ་རྒྱ་དྲང་། གང་ཞིག་བྱ་བའི་ལས་
དྲང་། གང་གིས་བྱེད་པའི་བྱེད་པ་པོ་ཡང་གཅིག་ཉིད་ཏུ་འཕྱར་ན། དེ་དག་ནི་གཅིག་ཉིད་
མ་ཡིན་པས་ན། བདག་ལས་སྐྱེ་བར་ཁས་སྒྲུང་བར་བྱ་བ་མིན་ཏེ། བསྟན་བཅོས་འདི་དང་
ཙ་ཤེ་ལས་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་ཉེས་བར་ཐལ་བར་འཕྱར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་རྒྱུན་དང་པོ་
ནི་ཙ་ཤེ་ལས། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་གཅིག་ཉིད་ཏུ། ཁམ་ཡང་འཐད་པར་མི་འཕྱར་རོ། །རྒྱ་
དང་འབྲས་བུ་གཅིག་ཉིད་ན། རྐྱེད་དང་བསྐྱེད་པ་གཅིག་ཏུ་འཕྱར། ཞེས་གསུངས་ཏེ་རྒྱ་
འབྲས་རོ་བོ་གཅིག་ན་པ་དང་བྱ་དག་གམ། མིག་དང་དེའི་རྣམ་ཤེས་དག་ཀྱང་གཅིག་ཉིད་
ཏུ་འཕྱར་ཞེས་པའོ། །རྒྱུན་གཉིས་པ་ནི་ཙ་ཤེ་ལས། གལ་ཏེ་ཤིང་དེ་མེ་ཡིན་ན། བྱེད་པ་
པོ་དང་ལས་གཅིག་འཕྱར། ཞེས་གསུངས་པའོ། །དེ་ལྟར་བཀག་པ་ན་པ་དང་བྱ་དང་བྱེད་
པ་པོ་དང་ལས་གཉིས་ཀྱང་རོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ཟེར་ན་འདོད་ལ། སྤྱིར་གཅིག་ཏུ་ཐལ་ཟེར་
ན་མ་ཁྱབ་པོ་ཞེས་སྤྲོ་མོད་ཀྱང་། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་འདོད་ན་
རྣམ་འཕྱར་ཡང་གཅིག་ཏུ་འཕལ་ལུས་པའི་རིགས་པས་སྤོང་མི་ལུས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་རི་སྐད་
བཤད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འཇིགས་པས་བདེན་གཉིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་པར་འདོད་
པས། བདག་སྐྱེ་ཁས་སྒྲུང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་ལ། བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱང་
གཅིག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ཅིག་ཤོས་རྣམ་པར་བཅད་པ་མེད་ན་མེད་པའི་དངོས་འགལ་
ཡིན་པས་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནི་ངས་པར་ཁས་སྒྲུངས་དགོས་སོ། །

གཞན་སྐྱེ་འདོད་པའི་ཚུགས་སྤྲ་མ་བརྗོད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚུགས་སྤྲ་མ་བརྗོད་པ་དང་། ལུགས་དེ་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། རང་ཐེ་དངོས་པོར་སྤྲ་བ་རྣམས་ན་རེ་རང་ལས་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་པས་བདག་སྐྱེ་མི་
རིགས་ཤིང་། དེ་མེད་པས་གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡང་མི་རིགས་སོ། །རྒྱ་མེད་ནི་གཅིག་ཏུ་

ཐ་ཆད་པས་དགག་པར་ཡང་རིགས་ན། གཞན་དག་ལས་ལྷ་ག་ལ་ཞིག་ཅེས་གཞན་སྐྱེ་
འགོག་པ་མི་རིགས་ཏེ། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དུ་ཐུར་པའི་རྒྱུ་བཞི་དངོས་པོ་
རྣམས་ཀྱི་སྐྱེད་བྱེད་དུ་གསུངས་པའི་གསུང་རབ་ལ་ལྟོས་ནས། མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་
གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་སླང་བར་བྱའོ། རྒྱུ་བཞི་པོ་དེ་གང་ལ་འཛོག་པ་ལ། ཐེ་པ་ཁ་
ཅིག་ནི་རྒྱའི་རྒྱུ་ནི་མཛོད་ལས། རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་ལྷ་ཡིན་ཞེས་བྱེད་རྒྱ་མ་གཏོགས་པ་རྒྱ་
ལྷ་དང་། དམིགས་པའི་རྒྱུ་ནི། དམིགས་པ་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དོ། ཞེས་རྣམ་ཤེས་
དུག་གི་དམིགས་ལུལ་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་ནི། སེམས་དང་སེམས་
བྱུང་སྐྱེས་པ་རྣམས། ཁ་མ་མིན་མཚུངས་དེ་མ་ཐག ཅེས་ལྷག་མེད་དུ་འཇུག་པ་ལས་
གཞན་པའི་སེམས་སེམས་བྱུང་སྐྱེས་རྣམས་དང་། བདག་པོའི་རྒྱུ་ནི། བྱེད་རྒྱ་ཞེས་
བྱ་བདག་པོར་བཤད། ཅེས་བྱེད་རྒྱ་ལ་བཤད་པ་ལྟར་འདོད་ལ། རྒྱ་དུག་ནི་མཛོད་ལས།
བྱེད་རྒྱ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་། སྐལ་མཉམ་མཚུངས་པར་ལྷན་པ་དང་། ཀྱུ་དུ་འགོ་
དང་རྣམ་སྤྲིན་དང་། རྒྱ་ནི་རྣམ་པ་དུག་དུ་འདོད། ཅེས་སོ། ཐེ་པ་ཁ་ཅིག་ནི། རྒྱ་བ་
པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་མཆོན་ཉིད་བསྟན་པ་ལས་ནི། གང་ཞིག་གང་གི་སྐྱེད་བྱེད་ས་
པོན་གྱི་ངོ་པོར་གནས་པ་དེ་ནི་དེའི་རྒྱའི་རྒྱུ་ནོ། རྒྱ་པོ་ལྷང་བ་ལྟར་སེམས་སེམས་བྱུང་
སྐྱེ་བཞིན་པ་རྣམས་རྟེན་འཁར་བ་དང་འདྲ་བའི་དམིགས་པ་གང་གིས་སྐྱེད་པ་དེ་ནི་དེའི་
དམིགས་པའི་རྒྱུ་ནོ། རྒྱ་འགགས་མ་ཐག་པ་ནི་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་
ཏེ། དཔེར་ན་ས་པོན་འགགས་མ་ཐག་པ་ལྷ་གྱུ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། རང་
འགྲེལ་ལས་ས་པོན་འགགས་མ་ཐག་པ་ལྷ་གྱུ་འཛུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལྷ་
བུའོ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་ཆོག་གསལ་ལས་ཀྱང་དེ་མ་ཐག་རྒྱུ་འགོག་པའི་སྐབས་སུ། ལྷ་
གྱུ་འཛུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་བཀག་ལ། སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་
བཞེད་པས་འདི་ནི་གཟུགས་ལ་ཡང་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་འདོད་པའི་ལུགས་
སོ། གང་ཞིག་ཡོད་ན་གང་འབྱུང་བ་འདི་ནི་དེའི་བདག་པོའི་རྒྱུ་ནོ། ཆོག་གསལ་ལས་
སྐར་སྐྱེས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དང་བྱིས་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་འདི་དག་གི་ནང་དུ་

འདྲ་བར་གསུངས་ཤིང་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་དང་པོ་མ་གཏོགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་
པ་ནི། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། ཟླེ་པ་གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་རྒྱུ་མཐུན་དུ་སྦྲེས་པ་དང་
ཡོད་པ་དང་མེད་པ་རྣམས་ཞེས་བསྒྱུར་བ་དང་དོན་གཅིག་ལ་འགྱུར་ཡང་དེ་ལྟར་ལེགས་
སོ། །དེའི་དོན་ནི་འགྲེལ་བཤད་ལས་གནས་བརྟན་པའི་ཟླེ་པས་ཐ་སྦྲད་བཟགས་པ་མཐུན་
དུ་སྦྲེས་པའི་རྒྱུ་ནི། དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱི་མཐུན་དུ་སྦྲེས་པ་དམིགས་རྒྱུ་
ནོ། །ཡོད་པའི་རྒྱུ་ནི་རྒྱ་དང་བདག་པོའི་རྒྱུ་ནོ། །མེད་པའི་རྒྱུ་ནི་དེ་མ་ཐག་པའི་རྒྱུ་
ལ་བཤད་དོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཐ་སྦྲད་ཅམ་མི་མཐུན་པ་རྣམས་ནི་མཚན་ཉིད་ལ་བརྟགས་
ན་བཞི་པོ་འདིར་འདྲུ་ལ། དབང་ཕྱག་ལ་སོགས་པ་ནི་རྒྱུ་མ་ཡིན་པས་རྒྱུ་ལྔ་པ་ནི་
ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ངས་པར་འཛིན་ཏེ་མཛོད་ལས། བཞི་ཡིས་སེམས་དང་སེམས་
བྱང་རྣམས། གསུམ་གྱིས་སྒྲོམས་པར་འཇུག་རྣམ་གཉིས། གཞན་ནི་གཉིས་པོ་དག་ལས་
སྦྱེ། །དབང་ཕྱག་སོགས་མིན་རིམ་སོགས་ཕྱིར། ཞེས་བཤད་པ་བཞིན་དུ་འདོད་དོ། །

གཞན་སྦྱིར་དགག་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་སྦྱིར་འདོད་པའི་སྦྱོགས་སྦྱིར་དགག་པ་དང་། སེམས་ཅམ་
པའི་ལྷགས་བྱེ་བྲག་དུ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྟ། གཞན་སྦྱིར་དགག་པ་དངོས། བཀག་
པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་སྤང་བ། དེ་ལྟར་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པ། རང་
བཞིན་གྱིས་སྦྱིར་བ་འགར་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པ། བདེན་པ་གཉིས་ཆར་དུའང་རང་བཞིན་
གྱིས་སྦྱིར་བ་བཀག་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གཞན་སྦྱིར་དགག་
པ། གཞན་སྦྱིར་བྱེ་བྲག་དུ་དགག་པ། འབྲས་བུ་ལ་ལྷ་བཞིར་དབྱེད་ནས་གཞན་སྦྱིར་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཏ་ཅང་ཐལ་བས་དགག་སྒྲོན་སྒྲོང་གི་ལན་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་དངོས་དང་། དེ་དག་གི་མཐའ་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གཞན་སྦྱིར་འདི་ནི་གཞག་པར་རྟུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་དང་ལུང་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །ཕྱི་མ་ནི་ས་ལུ་ལྷང་བའི་མདོ་ལས། མིང་དང་གཟུགས་ཀྱི་ལྷ་གུ་དེ་ཡང་བདག་གིས་མ་

བྱས་གཞན་གྱིས་མ་བྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ལྷང་ཕྱི་མ་ལྟ་བུ་མང་པོ་དང་འགལ་བའོ། །དེ་ལ་
 རིགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བརྗོད་པ། གཤམ་ཏེ་རང་གིས་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་
 ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་འབྲས་བྱ་གཞན་ཞིག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ན་ནི། དེ་
 ལྟ་ཡིན་པ་འོ་ན་སེལ་བྱེད་མེ་ལྷེ་རབ་དུ་འབར་བ་ལས་ཀྱང་བསལ་བྱ་མེན་པ་འཇུག་པོ་
 འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང་། གཞན་ཡང་རྒྱ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་འབྲས་བྱའི་དངོས་
 པོ་ཡིན་མིན་ཐམས་ཅད་སྟེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་གི་ཕྱིར་འབྲས་བྱ་དེ་
 སྟེད་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་མ་ལྟས་པ་ལྷན་རྒྱ་འབྲས་སུ་འདོད་པ་གཉིས་དང་། རང་
 གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་མཚུངས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གཞན་
 ཀྱིས་ཁས་ལྡངས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་གཉིས་སོ། །ཐལ་བ་དེ་
 གཉིས་བཤད་ན་རྩི་ལྟར་ས་ལུ་སྟེད་པའི་ས་བོན་རང་འབྲས་ས་ལུའི་ལྷ་གྲུ་ལས། རང་གི་
 མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ས་ལུའི་ལྷ་གྲུ་སྟེད་བྱེད་མ་ཡིན་པ་
 མེ་དང་སོལ་བ་དང་། བས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་སོགས་པ་ཡང་ས་ལུའི་ལྷ་གྲུ་ལས་རང་གི་མཆོན་
 ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་པ་ནི་གཞན་སྟེ་སྟེ་བ་ནམས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་སོ། །གཞན་
 ཡིན་ཚུལ་གཉིས་པོ་དེ་མཚུངས་པར་འདོད་ན། རྩི་ལྟར་ས་ལུའི་ས་བོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་
 ལས་ས་ལུའི་ལྷ་གྲུ་སྟེ་བ་དེ་བཞིན་དུ། མེ་སོལ་སོགས་ལས་ཀྱང་ས་ལུའི་ལྷ་གྲུ་སྟེ་བར་འགྱུར་
 དགོས་སོ། །ཡང་རྩི་ལྟར་ས་ལུའི་ལྷ་གྲུ་གཞན་དུ་གྱུར་པ། ས་ལུའི་ས་བོན་ལས་སྟེ་བ་བཞིན་
 དུ། དུམ་སྐམ་སོགས་ཀྱང་ས་ལུའི་ས་བོན་ལས་སྟེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་མཚུངས་པ་བྱེད་
 པའོ། །འདི་ནི་ཙ་ཤེ་ལས། རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་གཞན་ཉིད་དུ། བས་ཡང་འཐད་པར་མི་
 འགྱུར་རོ། །རྒྱ་དང་འབྲས་བྱ་གཞན་ཉིད་ན། རྒྱ་དང་རྒྱ་མིན་མཚུངས་པར་འགྱུར། ཞེས་
 གཞན་སྟེ་ལ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་གསུངས་པའི་རིགས་པའོ། །ཐལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་བརྗོད་པ་
 འཕེན་པ་འགྲེལ་པར་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། གཞན་སྟེ་ལ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཆོན། ཐལ་བ་ལས་
 བརྗོད་པ་ཁས་ལེན་པ་མི་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདིར་གཞན་སྟེ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཏ་

ཅང་ཐལ་བའི་སྒྲོན་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ལ། བོད་ཁ་ཅིག །རྒྱ་འབྲས་ལ་སྤ་ཕྱི་བས་བྱས་
 ཅིང་། གཞན་ལ་རྒྱས་མཉམ་དགོས་པའི་གནད་གྱིས་ཡིན་ཟེར་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ།
 དེ་ལྟར་བཀག་པའི་སྒྲོན་ཐམས་ཅད་རང་ལ་མཚུངས་པར་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལ་
 ཁས་ལྷངས་མེད་དོ་ཞེས་པས་བསྟོན་ན། དེའི་རྒྱ་མཚན་འཚོལ་བའི་ངལ་བ་དོན་མེད་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །ཡང་བོད་མང་པོས་རྟོག་གི་བས་རྒྱ་བར་བ་ཡོད་པ་ལ་མེ་ཡོད་པས་བྱས་
 པ་དང་། བྱས་པ་ལ་མི་རྟག་པས་བྱས་པ་སྐྱབ་པ་ན། དུལ་རྒྱས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མི་འབྲལ་བ་
 སྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་སྐྱབ་པའི་ཆོ་ནི་ཆང་མང་དང་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་ཉི་ཆོ་བ་གཅིག་གི་སྟེང་རྒྱ་
 བསྐྱབས་ནས། དེ་ནས་དེ་དང་ཡུལ་རྒྱས་གཞན་གྱི་བྱས་པ་གཉིས་རིགས་མཚུངས་པའི་རྒྱ་
 མཚན་གྱིས། བྱས་པ་དེ་གཉིས་ཡུལ་རྒྱས་ཐམས་ཅད་གྱི་སྟེང་རྒྱ་མི་འབྲལ་བར་སྐྱབ་པར་
 འདོད་པ་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཞན་ཙམ་རྒྱ་མཚུངས་པའི་རྟགས་གྱིས་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་འཕེན་ཏེ།
 འདི་འདྲ་བ་ནི་ཕྱོག་པ་གཅིག་པའི་དབྱང་འཕུལ་ལོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ཡང་གཞུང་གི་
 དོན་མ་ངེས་ཤིང་རྟོག་གའི་འཇུག་པ་ལ་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་གཏམ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་བ་བྱང་
 པར་བ་དང་བྱས་པ་གཉིས་ཡུལ་རྒྱས་གྱིས་བྱང་པར་རྒྱ་མ་བྱས་པར། སྤྱིར་མེད་དང་མི་རྟག་
 པ་ལ་མི་འབྲལ་བར་བསྐྱབས་པས། མེ་ཡོད་པ་དང་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་ལོག་ཀྱང་། རྟགས་
 སུ་བཀོད་པ་གཉིས་མི་ཕྱོག་པ་སྤྱིད་དམ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་ལེགས་པར་གཙོད་རྒྱས་ལ།
 ཆོས་དེ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པ་ལོག་ཀྱང་གཞན་ཙམ་ཡིན་པ་ཞུགས་པ་རྒྱ་མ་ཞིག་ཡོད་
 པས། དེ་གཉིས་མཚུངས་པའི་གོ་སྐབས་ག་ལ་ཡོད། དེས་ན་འདི་ནི་དབྱང་འཕུལ་ཞེས་
 པའི་མིང་ཉིད་གྱིས་རིགས་པ་མི་ཤེས་པའི་སུན་འབྲིན་རྒྱ་གསལ་བར་བྱས་ཏེ་གཞན་རྒྱ་རྒྱས་
 པར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འོ་ན་འདི་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཆོག་གསལ་ལས། རྒྱ་ཉིད་འདི་
 པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱན་རྫོབ་བྱུང་པར་ཁས་ལེན་གྱི། རྒྱ་གསལ་བཞི་ཁས་ལྷངས་པའི་སྒྲོན་ནས་ནི་
 མ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་
 ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱ་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ཞིག་ཁས་ལྷངས་ན་ནི། རྒྱ་
 དང་འབྲས་བུ་གཉིས་མན་རྒྱ་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་དོ་བོ་ཉིད་གྱིས་བྱུང་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པས།

དངོས་པོ་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྒྲུབ་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རང་གིས་སྒྲེ་
 བ་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཁྱད་པར་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོན་ཏུ་སྟོགས་བཞིའི་སྒྲེ་
 བ་ཁས་བྲངས་ན། རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྒྲུབ་དགོས་པར་གསུངས་པས། གཞན་སྒྲེ་
 ཁས་བྲངས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་ཁས་ལེན་དགོས་པ་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲེ་བ་ཙམ་
 ཞིག་ཁས་བྲངས་ན། རང་བཞིན་གྱིས་སྒྲེ་བ་ཁས་ལེན་མི་དགོས་པར་གསལ་བར་གསུངས་
 མོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞན་སྒྲེའི་གཞན་ནི་གཞན་ཙམ་ཞིག་མིན་གྱི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
 གཞན་ཡིན་པས་དེ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་འབྱེད་གྱི། གཞན་ཙམ་ཁས་བྲངས་པ་
 ལ་འཕེན་པ་གཏན་མིན་ནོ། །འོག་ནས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་སྒྲེ་ཐ་དང་ཀྱང་རྒྱུད་གཅིག་ཏུ་
 འདོད་པ་ལ། གང་དག་རང་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོ་བ། །དེ་དག་རྒྱུད་གཅིག་གཏོགས་པར་
 རིགས་མ་ཡིན། ཞེས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སོ་སོ་བ་ཡིན་ན། སྒྲེ་རྒྱུ་རྒྱུད་གཅིག་
 ཏུ་གཏོགས་པ་མི་རིགས་པར་གསུངས་པ་དང་འདི་གཉིས་རིགས་པ་འདྲའོ། །དེ་ཡང་རང་
 གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ན་ལྟོས་པའི་འབྲེལ་བ་འགོག་ཅུས་ལ། འབྲེལ་
 མེད་དོན་གཞན་ཏུ་སོང་ན་འབྲས་བུ་གཅིག་རང་གི་རྒྱ་ལས་སྒྲེ་ན། རྒྱ་མིན་པ་ཐམས་ཅད་
 ལས་ཀྱང་སྒྲེ་བ་དང་། རྒྱ་གཅིག་གིས་རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ན་རང་གི་འབྲས་བུ་མིན་པའི་
 འབྲས་བུའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པར་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་འཇུག་པའོ། །དེས་ན་འདི་འདྲ་
 བའི་རིགས་པ་ལེགས་པར་མི་གོ་བ་ནི། སྒར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་འདི་འདྲ་ཅིག་འགོག་པའི་
 དགག་བྱ་འཛིན་པའི་ཆོད་འཛིན་དང་། འདི་ཙམ་ཞིག་ཁས་ལེན་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་ནམ་
 གཞག་གཉིས་སོ་སོར་ལེགས་པར་མ་བྱེད་པའི་སྟོན་ཡིན་པས། དགག་བྱ་འགོག་པའི་སྐབས་
 སུ་དགག་བྱའི་ཆོད་འཛིན་བཤད་པ་དྲན་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྒར་བཤད་པའི་ཐལ་བ་གཉིས་ལས་བསྐྱོག་པའི་དོན་ཁས་
 ལེན་ན། ཚིག་གསལ་ལས། ཐལ་བར་འགྱུར་བ་བསྐྱོག་པའི་དོན་དང་ཡང་ཕ་རོལ་པོ་
 ཉིད་འབྲེལ་བ་ཡིན་གྱི། ཁོ་པོ་ཅག་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་དམ་བཅའ་བ་མེད་པའི་བྱིར་
 རོ། །ཞེས་དང་། རང་བཞིན་མེད་པར་སྒྲུབ་སས་རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་ཐལ་

བ་བསྐྱབས་པ་ན། ཐལ་བ་ལས་བརྒྱག་པའི་དོན་ཅན་རུ་ཐལ་བར་ག་ལ་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་
 དང་། དེའི་ཕྱིར་ཐལ་བ་སྐྱབ་པ་ནི་ཡ་ཤོད་པོའི་དམ་བཅའ་བ་འགོག་པ་ཅམ་གྱི་འབྲས་བུ་
 ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐལ་བ་ལས་བརྒྱག་པའི་དོན་རུ་འགྱུར་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་
 གསུངས་པ་རྣམས་རི་ལྟར་དང་སྟམ་ན། སྟོན་མེད་དེ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་བདག་སྐྱེ་
 འགོག་པའི་སྐབས་ཁོ་ན་ཡིན་པས། དབུ་མ་པས་འཕངས་པའི་ཐལ་བ་ཀྱན་ལ་མིན་གྱི།
 བདག་སྐྱེ་འགོག་པའི་ཐལ་བ་གཉིས་ལ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཐལ་ཚས་ནི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་
 ཐུག་མེད་རུ་ཐལ་བ་ཅམ་མིན་གྱི། སྐར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་ཡིན་ལ། ཐལ་
 ཚས་དེ་བརྒྱག་པའི་དོན་སྐར་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ནི་གངས་ཅན་ཁོ་ན་
 འདོད་གྱི། རང་ལ་དེའི་དམ་བཅའ་བ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། དེ་ཁས་བླངས་པའི་བྱབ་
 མཐའ་དང་འགལ་བ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཏེ་ལུང་དང་པོའི་དོན་ནོ། །སངས་རྒྱས་བསྐྱངས་
 གྱིས་ཀྱང་ཡང་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་ཅེས་ཡང་གི་སྒྲ་སྟོས་ཤིང་། ཚོག་གསལ་ལས་ཀྱང་ཡང་གི་
 སྒྲ་སྟོས་ལ། འདིར་ཡང་སྐར་ཡང་སྐྱེ་བར་ཡོངས་སུ་ནོག་པར་འགྱུར་ན་ནི། ཞེས་གསུངས་
 པས་ཡོད་པ་དང་སྐར་ཡང་སྐྱེ་བ་གཉིས་འགལ་གྱི་ཡོད་པ་དང་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་ལོ། །དེ་
 བཞིན་རུ་ཡོད་པ་དང་སྐར་ཡང་སྐྱེ་བ་ཐུག་བཅས་འགལ་གྱི། ཡོད་པ་དང་སྐྱེ་བ་ཐུག་བཅས་
 གཉིས་མི་འགལ་ལོ། །ལུང་གཉིས་པའི་དོན་ནི་རང་བཞིན་མེད་པར་སྐྱ་བ་དབུ་མ་པས།
 རང་བཞིན་དང་བཅས་པར་སྐྱ་བ་གངས་ཅན་ལ་སྐར་བཤད་པའི་ཐལ་བ་གཉིས་འཕངས་
 པ་ན། རང་ལ་བརྒྱག་དོན་འཕེན་པ་ཁས་ལེན་འདོད་མེད་ལ། དེ་མེད་ཀྱང་རང་དབང་
 མེད་པར་བྱེད་པར་ཡང་མིན་པས། ཐལ་བ་དེ་གཉིས་ལས་བརྒྱག་པ་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་པའི་
 དོན་ནོ། །ལུང་གསུམ་པའི་དོན་ནི་ཐལ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཐལ་ཚས་བརྒྱག་པའི་དོན་སྐར་ཡང་
 སྐྱེ་བ་དོན་བཅས་དང་ཐུག་བཅས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་བདག་སྐྱེ་མེད་པ་མི་སྐྱབ་ཀྱང་དགོས་པ་
 མེད་པ་མིན་ཏེ། གངས་ཅན་མི་འདོད་པའི་སྐྱེ་བ་དོན་མེད་དང་ཐུག་མེད་བསྐྱབས་པས།
 གངས་ཅན་གྱིས་དམ་བཅས་པའི་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་རྣམ་པར་བཅད་པ་ཅམ་ཞིག་སྐྱབ་པའི་
 དགོས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །ཏ་ཅང་ཐལ་བ་གཉིས་ལ་ནི་ཐལ་བའི་

— 222 —

པར་དུ་ཡོངས་སུ་མ་བཅད་པ་གིན་ཏུ་གྲགས་པ་འདི་ཉིད། མིར་ཚོལ་འདིའི་འདོད་པ་ལ་
གནོད་བྱེད་དོ་ཞེས་བཤད་པ་ནི། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་ནུས་དྲང་པ་རྣམ་ལ་སོགས་པའི་ཟེུ་
འབྲུ་གོ་སར་དྲང་གྲང་ཤུ་ཀའི་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཞན་ཡིན་པའི་མིར། ས་ལྟའི་
ལྷ་གྲུའི་སྦྱིད་པར་བྱེད་པར་འདོད་པ་མིན་པ་དང་། ས་ལྟའི་ལྷ་གྲུ་སྦྱིད་པའི་རྩུས་པ་དྲང་
ལྷན་པ་མིན་པ་དང་། ལྷ་གྲུ་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པ་མིན་པ་དང་རིགས་འདྲ་བའི་སྦྱ་མ་མ་
ཡིན་པ་ཉིད་དེ་བཞིན་དུ། ས་ལྟའི་ས་བོན་ཡང་ནི་ས་ལྟའི་ལྷ་གྲུ་དེ་ལ་སྦྱོས་པ་ཡི་ཁྱད་པར་
བཞི་དང་ལྷན་པ་མིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་ཡིན་པའི་མིར་
རོ། །འདི་ཡང་འབྲེལ་མེད་དོན་གཞན་ལ་ཁྱད་པར་བཞི་ཡོད་མེད་ཀྱང་གཞག་པར་མི་རུས་
པའི་རིགས་པའོ། །

གཞན་སྦྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ལྷ་འབྲས་སྦྱ་མི་བ་ལ་གཞན་སྦྱི་དགག་པ། ལྷ་འབྲས་དུས་མཉམ་
པ་ལ་གཞན་སྦྱི་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། བཀག་པ་ལ་རྩོད་
པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་རེ་ཞིག་མིར་ཚོལ་གཞན་ལ་གྲགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་གྲུབ་གྲུབ་ལྟར་བརྗོད་ནས་སྤྱིན་བྱས་སོ། །དེ་ནི་ལྷ་འབྲས་
གཉིས་ལ་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་མི་སྤྱིད་པར་བཤད་པ། འདི་ན་བྱམས་པ་དང་ཉེར་སྤྱོད་
ཡོད་བཞིན་པ་དག་ཁོ་ན་ཕན་ཚུན་སྦྱོས་ནས། འདི་ནི་འདི་ལས་ཞེས་གཞན་ཉིད་དུ་མཐོང་
གི། ལྷ་གྲུ་ས་བོན་དྲང་ནི་རྩུས་མཉམ་དུ་ཡོད་པ་ལྷ་ཡིན་ཏེ། ས་བོན་རྣམ་པར་མ་འཇུར་
བར་ལྷ་གྲུ་མེད་པའི་མིར་རོ། །ས་བོན་ལ་ལྷ་གྲུ་ལས་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་མེད་ལ།
དེ་མེད་པར་ས་བོན་ལྷ་གྲུ་ལས་གཞན་པ་ཉིད་དུ་གྲགས་ཏེ་མི་འཇུར་རོ། །ངོ་བོས་
གྲུབ་པའི་གཞན་ཉིད་མེད་པ་དེས་ན་ལྷ་གྲུ་ས་བོན་ལས་སྦྱིས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲུབ་པར་
འཇུར་བ་མིན་པས་དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྦྱི་བ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱོགས་འདི་གཏོང་
བར་བྱོས་གིག །འདི་ནི་ས་བོན་ལྷ་གྲུ་ལས་ཐ་དད་པ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ན།

རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ལ་རྒྱས་ནས་ཡང་ལྷོག་པ་མེད་པས། ས་བོན་གྱི་རྒྱས་ན་འང་ལྷོག་པ་ལས་ཇས་ཐ་དད་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་དེ་གཉིས་རྒྱས་མཉམ་ཏུ་འགྱུར་བ་ལས་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་མེད་ཅེས་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ལྷོ་འབྲས་གཉིས་ཐ་སྟངས་ཏུ་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཏུ་འདོད་པ་འགྲོག་པ་མིན་ཏེ། དགག་བྱ་ལ་གཏུག་པ་ཤེས་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། ལྷོ་གྲུ་ས་བོན་དང་ནི་རྒྱས་མཉམ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་སྒྲིམ་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་ཏེ་དཔེར་ན་སྤྱང་གི་མདུའ་གཉིས་ཀྱི་གཅིག་མཐོ་བ་དྲུང་ཅིག་ཤོས་དམའ་བ་དུག་རྒྱས་མཉམ་པ་ཡིན་པར་ནི་མིན་པ་སྟེ་རྒྱས་མཉམ་པར་མཐོང་བ་དེ་བཞིན་དུ། བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ལྷོ་གྲུ་དྲུང་སྐྱེད་བྱེད་ས་བོན་དུག་གི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་དང་འགྲུག་པའི་བྱ་བ་གཉིས་རྒྱས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ས་ལྷོག་གཉིས་ཀྱང་རྒྱས་མཉམ་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་ཉིད་ཡོད་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྤང་གི་དཔེས་ས་ལྷོག་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེ་འཇིག་གི་བྱ་བ་གཉིས་རྒྱས་གཅིག་ཏུ་རྟོག་ན་དེ་ནི་མི་རྩུང་སྟེ། གཤམ་གི་དཔེར་མགོ་མཆུག་གཉིས་རྒྱས་གཅིག་ཡིན་པས་མཐོ་དམན་གྱི་བྱ་བ་གཉིས་གཅིག་ཆེ་སྟེ་རྒྱས་གཅིག་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་ན་འང་དཔེས་མཚོན་པའི་དོན་དངོས་འདྲིར་ནི་ས་ལྷོག་རྒྱས་གཅིག་པ་མེད་པས་མི་རིགས་སོ། །ཇི་ལྟར་མེད་པ་དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གཤམ་གི་སྐྱེ་བཞིན་པ་ཞེས་པ་དེ་ནི། ད་ལྟ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་ཡིན་པས། ལྷོ་གྲུའི་ངོ་བོར་མ་འོངས་པའི་ཕྱིར་ད་ལྟ་ཡོད་པ་མིན་ཞིང་། འགྲུག་བཞིན་པ་ནི་ཡོད་ཀྱང་འཇིགས་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པར་འདོད་པར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ད་ལྟར་ཡོད་པའོ། །གང་གི་ཆེ་ལྷོ་གྲུ་སྐྱེ་བ་ལ་སྟོགས་པའི་རྒྱས་སྤྱི་ས་བོན་ད་ལྟར་བ་དང་། ལྷོ་གྲུ་མ་འོངས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཆེ། ས་ལྷོག་གཉིས་པོ་འདྲི་ནི་ཇི་ལྟར་བྱུང་ན་སྤྱང་གི་མཐོ་དམན་གཉིས་དྲུང་མཚུངས་པར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྤང་གི་མགོ་མཆུག་གཉིས་ནི་ད་ལྟར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་མཐོ་བ་དང་དམའ་བའི་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱང་རྒྱས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་གྱི། ས་ལྷོག་གཉིས་ལ་ནི་རྒྱས་གཅིག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་གིས་ནི་བྱ་བ་གཉིས་རྒྱས་གཅིག་པས་ས་ལྷོག་གཉིས་ཀྱང་རྒྱས་

གཅིག་པ་དང་། དེའི་དཔེར་སྤང་མདའི་མཐོ་དམན་གཉིས་བཀོད་པའི་དཔེ་མ་གྲུབ་པར་
བསྟན་གྱི། བྱ་བ་གཉིས་ལ་དུས་གཅིག་པ་སྤིང་ན་དུས་དེར་ཆོས་གཉིས་ཀྱང་ངེས་པར་དུས་
མཉམ་ཞེས་སྟོན་པ་མིན་ནོ། ཅི་སྟེ་ཆོས་ས་ཟུག་གཉིས་ལྟ་བུ་དུས་གཅིག་པ་མེད་ཀྱང་དེ་
གཉིས་ཀྱི་བྱ་བ་ལ་དུས་གཅིག་པ་ཡོད་དོ་སྟུང་ན། དེ་ཡང་མི་རུང་སྟེ་ཆོལ་བ་དེ་དག་གིས་
ཆོས་ལས་བྱ་བ་དོན་གཞན་དུ་ཁས་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་དང་། འདི་ནི་བྱ་བ་གཉིས་རང་
བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་འགོག་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། སྟོན་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ་སྐྱེ་བའི་
བྱ་བ་ལ་ཁྱོས་པའི་བྱེད་པ་པོ་ཟུ་གྱ་ནི། སྐྱེ་བ་ལ་ཚུགས་པའི་དུས་སུ་མ་འོངས་པ་ཡིན་པས།
དུས་དེར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། དེར་དེ་མེད་ན་ཡང་ཉེན་བྱེད་པ་པོ་ཟུ་གྱ་མེད་པར་བརྟེན་
པ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་འདྲི་ནི་ཡོད་པར་རིགས་པའི་ངོ་བོ་འདྲ་མིན་པས་འགག་པ་དང་དུས་གཅིག་
པར་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་གཉིས་དུས་གཅིག་པར་མི་རིགས་སོ། གཤམ་ཏེ་འཕགས་པ་ས་
ལུ་ལྷང་པའི་མདོ་ལས། སྤང་མདའི་མཐོ་དམན་གྱི་ཚུལ་དུ་སྤང་ཅིག་གང་ཁོ་ན་ལ་ས་བོན་
འགགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་ཟུ་གྱ་སྟེའོ། ཞེས་སྤང་གི་དཔེ་འདི་ཉེ་བར་བཀོད་པ་མ་ཡིན་ནམ།
དེའི་ཕྱིར་ས་ཟུག་གཉིས་སྤང་མདའི་མཐོ་དམན་དང་འདྲ་བར་འདོད་པ་འགོག་པར་མི་
རིགས་སོ་ཞེ་ན། བཀོད་པ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི་དེ་ནི་གཞན་སྟེ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་
གིས་སྐྱེ་བ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པས། གཤམ་ཏེ་སྐྱེ་བ་འདི་ནི་
ཞེས་པས་སྐྱེ་བ་བཀག་པ་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཅམ་བཀག་གི། ས་བོན་ལས་
ཟུ་གྱ་སྐྱེ་བ་ཅམ་འགོག་པ་གཏན་མིན་ནོ། །

འོ་ན་མདོ་དེ་ལས་ས་ཟུག་གཉིས་དུས་གཅིག་པ་སྤིང་མདའི་མཐོ་དམན་གྱི་ཚུལ་དུ་
མི་སྟོན་ན། དཔེ་དེ་དུས་མཉམ་པ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ལ་དགོངས་ཞེ་ན། འགྲེལ་བར་ཅིག་ཅར་
དུ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་མ་བརྟེན་པར་གྲུབ་པ་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་
གསུངས་པར་བཤད་པའི་ཅིག་ཅར་དུ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཞེས་པ་ནི། བྱ་བ་གཉིས་ཅིག་
ཅར་དུ་ཡོད་པ་ལ་བྱ་དགོས་ཏེ། མདོ་དེར་སྤང་མདའི་མཐོ་དམན་དཔེས་དུས་མཉམ་པ་
གཅིག་སྟོན་དགོས་པ་ལ། ས་ཟུག་གཉིས་དུས་མཉམ་པ་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་

རྟོ། །དེས་ན་བྱ་བ་གཉིས་གཅིག་པ་བཀག་པ་ནི། རང་མཆོན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བྱ་བ་གཉིས་
ཡིན་གྱི། བྱ་བ་གཉིས་སྤྱིར་དུས་མཉམ་པ་ཡོད་པ་བཀག་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལ་སྐྱེ་བ་འདྲ་
ཕྱིན་ཆད་རྒྱ་འགག་པ་དང་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་པ་
ཞིག་དགོས་སོ། །དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ཅན་དང་ཐ་སྙད་དུ་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་པ་ལ་མི་རིགས་པ་མེད་
ཀྱང་། དོན་དམ་པ་དང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་པ་ལ་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ།
སྤྲུལ་ལ་ནི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སྐྱེ་འགག་གི་བྱ་བ་གཉིས་དུས་མཉམ་ཡང་། རྒྱ་འབྲས་གཉིས་དུས་
མཉམ་མི་དགོས་ལ། སྤྲུལ་ལ་ནི་བྱ་བ་དུས་མཉམ་ན་རྒྱ་འབྲས་ཀྱང་དུས་མཉམ་དགོས་པའི་
ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་ནི་འདི་སྐྱེ་ཞེས་པའི་བྱེད་པ་པོ་ལྷན་གྱི་སྐོག་སྤྲུལ་
བརྟེན་དགོས་པས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའོ། །རྟེན་བརྟེན་པ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་ན་ནི་རང་
བཞིན་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པས། དུས་ནམ་གྱི་ཆོ་ཡང་བྱ་བ་རྟེན་དགོས་པས་ལྷན་
གྱི་སྐོག་སྐྱེ་བ་ལ་ཕྱོགས་པའི་དུས་སྤྱི་ཡང་། སྐྱེ་བའི་བྱ་བའི་རྟེན་དུ་ལྷན་གྱི་ཡོད་དགོས་པས་
རྒྱ་འབྲས་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་བ་སྐོག་ཀྱིས་གཞོད་པས་མི་འཐད་དོ། །ཐ་སྙད་
པའི་སྐྱེ་བ་ལ་ལན་ཅིག་རྟེན་བརྟེན་པར་སོང་ན་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འགྲོ་མི་དགོས་པས་མི་
མཛུངས་སོ། །ས་བོན་དང་དུས་མཉམ་པའི་ལྷན་གྱི་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་ནི། ལྷན་གྱི་སྐྱེ་བ་ལ་ཕྱོགས་
པའི་བྱ་བ་ཡིན་ལ། དེ་དང་ལྷན་གྱི་གཉིས་སྤྱིར་རྟེན་བརྟེན་པ་ཡིན་པ་དང་། བྱ་བ་དེའི་
དུས་སྤྱི་ལྷན་གྱི་མེད་ཀྱང་བྱ་བ་ཡོད་པ་མི་འགལ་བ་ནི། དཔེར་ན་སྤྱིར་འབྲེལ་ལྷན་ཞིག་ས་
ན་འབྲེལ་པོ་ལྷོག་པ་དང་། ས་བོན་འབྲེལ་ལྷན་དང་ལྷན་གྱི་འབྲེལ་པོ་ཡིན་པ་དང་། ལྷན་
གའི་དུས་ན་ས་བོན་ལྷན་ཀྱང་ལྷན་གྱི་མི་ལྷོག་པ་མི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཚུལ་
ཀྱིས་རིགས་པས་པར་ལ་བཀག་པ་དང་། བཀག་པའི་རིགས་པ་རང་ལ་མི་ལྷོག་པ་ལེགས་
པར་ཤེས་ནས་དབུ་མའི་ལྷན་སྒྲིམ་མེད་འཛོག་ཤེས་ན་དབུ་མ་པ་ཡིན་གྱི། འཛོག་པའི་
ཆོ་ལྟར་སྤྱང་འབའ་ཞིག་སྤྲུལ་ནས། དེ་ཉིད་ཚུར་ལ་བསྒྲིག་པའི་ཆོ་བསྟོན་འདིངས་པ་ལ་
རེ་ན། ཁོ་བོ་ཅག་སྒྲིམ་པ་དང་ལྷན་ཅིག་དུ་མི་ཆོད་དོ། །ཞེས་ཆོག་གསལ་ལས་གསུངས་
པ་ལྟར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། འདིར་སྐྱུས་པ་ས་ལྷག་རྩ་མཉམ་པ་མེད་པས། རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་
 ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་མི་རིགས་ན། རྩ་འབྲས་རྩ་མཉམ་པ་ཡོད་པ་དེར་
 གཞན་ཉིད་ཡོད་པས་གཞན་སྐྱེ་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དང་དེ་དང་རྩ་
 མཉམ་པའི་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །མིག་དང་གཟུགས་སོགས་དང་ཚོར་བ་
 སོགས་ལྟ་ཅིག་འབྱུང་བ་རྣམས་རྩ་མཉམ་པ་ཁོ་ནར་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་སྐྱེད་པ་དེ་བཞིན་
 རུ། མིག་སོགས་དང་སེམས་ཀྱང་རྩ་མཉམ་ཁོ་ནར་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱེན་
 ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་སྟེ། །གལ་ཏེ་མིག་གི་སྒྲོ་སྟེ་རྣམ་ཤེས་ལ་རྩ་བ་གི་སྐྱེད་བྱེད་རང་དང་
 རྩ་བ་གཅིག་པ་མིག་ལ་སོགས་པ་དྲུང་། དེ་དག་དང་ལྟ་ཅིག་འབྱུང་བའི་འདྲ་ཤེས་ལ་
 སོགས་པ་རྣམས་སྐྱེན་ཉིད་རུ་རྟོག་ན། དེའི་ཚེ་འདྲ་ཤེས་སོགས་ལ་བཞུགས་ནས་གཞན་ཉིད་
 ཡོད་རུ་ཆུག་ཀྱང་། རྩ་རྩ་ནས་ཡོད་པ་ལ་སྐྱར་ཡང་འབྱུང་བས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་
 ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །ཅི་སྟེ་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་སྐྱོན་སྤང་བར་འདོད་ནས་
 རྩ་རྩ་སྤྱུ་འབྲས་བྱ་དེ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེའི་ཚེ་སྐྱེ་བ་འདི་ལ་རོ་བོས་བྱབ་པའི་གཞན་
 མེད་པའི་ཉེས་པ་སྤར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་ལྟར་ན་རིགས་པ་འདིས་ནི་རྩ་འབྲས་སྤྱུ་འདོད་
 པ་ལ་གཞན་ཉིད་ཡོད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མི་སྲིད་ལ། དེའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་
 མི་སྲིད་པར་སྟོན་ཞིང་། རིགས་པ་སྤུ་མས་ནི་རྩ་འབྲས་ལ་སྐྱེ་བ་སྲིད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་
 གཞན་ཡིན་པ་མི་སྲིད་ལ། དེའི་ཕྱིར་གཞན་སྐྱེ་མི་སྲིད་པར་སྟོན་ཏོ། །དེས་ན་གཞན་ལས་
 སྐྱེ་བ་ཡོད་ཅེས་པ་ནི་བརྗོད་བྱའི་དོན་གྱིས་སྟོང་པས་སོང་སོང་ནས། དེ་ལྟར་བརྗོད་པའི་
 རྩ་འབའ་ཞིག་ལྷག་མར་ལུས་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་བསྐྱེད་བྱ་རང་ལས་གཞན་སྐྱེད་པ་དེ་རྩ་ཡིན་ན། རྩ་
 དེས་འབྲས་བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་འཇུག། འོན་ཏེ་མེད་པ་དྲུང་། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀྱི་
 དང་། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དང་བལ་བ་ཞིག་སྐྱེད་ཀྱང་སྟེ་བཟག་གོ། །དེ་ལ་ལེ་ཞིག་འབྲས་
 བྱ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་དེ་ལ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཁྱེན་ཅི་ཞིག་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་ཏེ། རང་
 བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་སྐྱེ་ན་སྐྱེས་ཟིན་སྐྱར་ཡང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་མི་རིགས་པར་

བསྟན་ཅིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འབྲས་བུ་མེད་པ་ལའང་རྒྱན་དུས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། བོང་བུའི་ར་
ལྷར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཚྭ་གས་པ་ཉིད་ལ་རྒྱན་དུས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། དེ་
གཉིས་ཚྭ་གས་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་དྲུང་བུལ་བ་དེ་ལའང་རྒྱན་
དུས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མེན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པས་གཞན་སྟེ་ཁས་བྲལ་ས་ནས་འཇིག་
རྟེན་གྱི་གནོད་པ་སྤང་བ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྟངས་དུ་ཡང་གཞན་སྟེ་མེད་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་
གནོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པའི་ཚོད་པ་དང་། དེས་
མི་གནོད་པའི་ལན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཞན་སྟེ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་རིགས་
པ་གང་སྤྲས་པ་དེ་ནི། བྱད་ཤིང་སྐམ་པོ་མར་གྱིས་བྲན་པ་ལྟར་ཁྱོད་གྱིས་ཐོ་ཐོས་གྱི་མེས་
མ་ལུས་པར་བསྟེགས་པས། ཁྱོད་གྱི་ཤེས་རབ་གྱི་མེ་སྲོར་བའི་རིགས་པའི་བྱད་ཤིང་བསྐྱལ་
བ་དེས་ཚྭ་གི་ད་དེ་བསྐྱལ་མི་དགོས་སོ། །འོ་ན་རིགས་པ་མ་བསྟན་པར་གཞན་སྟེ་འདོད་
པའི་དོན་མི་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་གང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་ལས་གྲུབ་
པ་དེར་ནི། རིགས་པ་གཞན་གྱིས་ཅི་ཡང་བྱ་བ་མེད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ནི་ཤིན་
ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བཤད་པ། གང་གིས་འཇིག་རྟེན་པ་ཐམས་ཅད་རང་
གི་ལྟ་བུ་ཁོ་ན་ལ་གནུས་ནས། འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ཚད་མར་འདོད་པས་ན་ཤིན་ཏུ་
སྟོབས་དང་ལྡན་ཞིང་། རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་རྒྱ་གཞན་ལས་འབྲས་བུ་གཞན་འབྱུང་བ་
ཡང་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། རིགས་པའི་འཐད་པ་
ཡང་ཉེ་བར་འགོད་པ་ན། མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་མ་གྱུར་གཉིས་ལས་གཉིས་པ་ལ་འགོད་པ་
ཡིན་ལ། དང་པོ་ནི། མངོན་སུམ་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དེ་ལ་འཐད་པ་འགོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་སྟེ་ཡོད་པ་འདྲིར་ནི། དེ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་རིགས་པ་གཞན་སྤྲས་
པ་ཉིད་གྱིས་ལྟ་གྲོ་ཅི་ཞིག་བྱ། དུས་ན་གཞན་སྟེ་འཕྲུབ་བྱེད་གྱི་འཐད་པ་གཞན་མེད་པར་
ཡང་། དངོས་པོ་རྣམས་གཞན་ལས་སྟེ་བ་འབྱུང་པས། གཞན་ལས་སྟེ་བ་ཡོད་པ་འདྲིར་
ནི་རིགས་པ་གཞན་བསྟན་པས་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ་མེད་དེ། མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་

པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེན།

བདེན་གཉིས།

གཉིས་པ་ནི། གང་ཞིག་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་མ་རྟོགས་
ཤིང་། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་བཞག་པ་
སྤྱིན་པ་ལས་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡུན་རིང་མོ་ནས་འདྲིས་
པའི་མཛའ་བོ་དང་བྲལ་བ་སྟེ། འབྲལ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་རང་བཞིན་མེད་པའི་ཚུལ་
ཡང་དང་ཡང་རུ་ཐོས་པ་དང་བྲལ་བ། འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པའི་དོལ་ཐབས་ཏེ་སྤྲ་བདོལ་
ལ་བརྟེན་པ་འདི་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱང་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་མ་བཤད་པར་འཇིག་རྟེན་གྱི་
གནོད་པའི་སྤྲ་བདོལ་ལས་བསྐྱེད་པར་མི་རྒྱས་པས། ཡུལ་འདི་འདྲ་བ་ཞིག་ལ་འཇིག་རྟེན་
གྱིས་གནོད་དོ་ཞེས་དེའི་གནོད་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། ཡུལ་འདི་འདྲ་བ་ལ་འཇིག་རྟེན་
གྱིས་མི་གནོད་དོ་ཞེས་མི་གནོད་པའི་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་བསྟེན་དགོས་སོ། །

དེ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་བསྟན་པ་སྟོན་རུ་འགྲོ་བ་དགོས་པ་ལ་ལྟ། བདེན་
པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་འཇུག་གཞག །སྐབས་ཀྱི་དོན་ལ་སྦྱར་བ། བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་རོ་བོ་
བཤད་པ། བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པ་ལ་གནོད་བྱེད་བསྟན་པ། འཇིག་རྟེན་
གྱིས་གནོད་པའི་གནོད་ཚུལ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི། བདེན་གཉིས་སྤྱི་དབྱེ་བས་
ཆོས་རྣམས་ལ་རོ་བོ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་བརྟེན་པ། བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་
གཞན་བསྟན་པ། འཇིག་རྟེན་ལ་སྟོན་ཏེ་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། ཞེན་ཡུལ་ལ་
འབྲལ་བའི་ཞེན་ཡུལ་ཐ་སྟར་རུ་ཡང་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདི་ན་བདེན་
གཉིས་ཀྱི་རང་གི་རོ་བོ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་མཁྱེན་པའི་བཙམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱིས་འདྲ་
བྱེད་སེམས་པ་སོགས་ནང་དང་ལྷ་གྲ་སོགས་སྤྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་ཀྱན་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་
གི་རོ་བོ་རྣམ་པ་གཉིས་ནི་འཛིན་པར་འཇུར་བར་ཏེ་བར་བསྟེན་ཏེ། དེ་གང་ཞེན། ཀྱན་
རྫོབ་བདེན་པའི་རོ་བོ་དང་དོན་དམ་བདེན་པའི་རོ་བོའོ། །འདིས་ནི་ལྷ་གྲ་ལྷ་སྤྱི་གཅིག་གི་

རོ་བོ་ལ་ཡང་བྱེན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པ་དང་། འོན་དམ་པའི་རོ་བོ་གཉིས་ཡོད་པར་སྟོན་གྱི་
 ལྷ་གཉི་རོ་བོ་གཅིག་ཉིད་སོ་སྟེ་དང་འཕགས་པ་ལ་བཟླས་ནས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བསྟན་
 པ་གཏན་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་རོ་བོ་མེད་པའི་ཚོས་མི་སྲིད་པས། གཞི་གྲུབ་པ་ཡིན་ན་
 རོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལས་མི་འདའ་ལ། རོ་བོ་ཡོད་པ་ཁས་ལེན་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་
 གྲུབ་པའི་རོ་བོ་མེད་པ་མི་འགལ་ལོ། །དེ་ལ་ལྷ་གྲུ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོའི་རོ་བོ་དོན་
 དམ་པ་ནི། ཡུང་དྲག་པའི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱུང་པར་
 གྱི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་གི་རང་གི་རོ་བོ་རྟོན་པ་ཡིན་གྱི། རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་
 པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་རོ་བོ་གཉིས་བཤད་པའི་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱུང་པར་
 ཞེས་པ་ནི་འཕགས་པའི་ཡེ་ཤེས་གང་ཡིན་གྱིས་རྟོན་པ་མིན་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཏེ་
 བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་རི་ལྷ་བ་འཇལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོན་པའོ། །ཡེ་ཤེས་
 དེས་རྟོན་པའམ་གྲུབ་པར་བསྟན་པ་ན་དེས་གྲུབ་རྒྱ་ཞིག་བྱུང་ན་བདེན་གྲུབ་པོ་ཞེས་འཛིན་
 པ་དགག་པའི་སྤྱིར། རང་གི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་
 འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དོན་དམ་བདེན་པ་གཞལ་ན། བདེན་གྲུབ་
 དུ་འཇུག་བས་དེ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་སྟོབ་དཔོན་འདིའི་ལྷགས་སུ་སྟོབ་ནི། ལྷགས་འདིས་
 མཉམ་གཞག་གིས་རྟོན་ཀྱང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་བཤད་པའི་དོན་ཡེ་མ་རྟོགས་བཞིན་
 དུ་མཁས་པའི་ལྷགས་ཉམས་སུ་འཇུག་པའོ། །

དོན་དམ་ལས་གཞན་ཀུན་རྫོབ་པའི་རོ་བོ་ནི། སོ་སོ་སྟེ་བོ་མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་ཀྱི་
 ཡིང་རྟོག་གིས་སྟོའི་མིག་མ་ལུས་པར་ཁེབས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟུན་པ་མཐོང་བའི་སྟོབས་
 ལས་བདག་གི་རོ་བོ་ཡོད་པ་རྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ཡུལ་དུ་རང་
 གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྤང་བ་དེ་བཞིན་དུ་རང་གི་རོ་བོ་ཡོད་པ་ནི་མིན་ཏེ་རོ་བོ་
 གཉིས་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་དོན་དམ་བདེན་པ་རྟོན་པ་ལ་རྟོན་མཁན་འཕགས་པར་
 གསུངས་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་གྱི། སོ་སོ་སྟེ་བོ་དབུ་མའི་ལྷ་བ་རྒྱུད་ལྷན་གྱིས་
 ཀྱང་མི་རྟོན་པར་བཞེད་པ་མིན་ནོ། །ཀུན་རྫོབ་རྟོན་པ་ལ་རྟོན་མཁན་སོ་སྟེ་རང་དགའ་

བ་ལ་གསུངས་པ་ཡང་། ཀུན་རྫོབ་པའི་མཆན་གཞི་བྱ་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་མ་རིག་
པའི་གཞན་དབང་གིས་མཐོང་བའི་གཙོ་བོ་ལ་དགོངས་ཀྱི། འཕགས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐ་སྙད་
པའི་ཚད་མས་དངོས་པོ་དེ་རྣམས་མི་རྟེན་པར་བཞིན་པ་མིན་ནོ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་
པའི་མཆན་གཞི་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྟེན་པ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་མ་རྟེན་པ་ལ་ཡང་ཡོད་མོད་
ཀྱང་། གཞི་དེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་པར་ཚད་མས་རྟེན་པ་ལ་ནི། རྩོན་ཏུ་དབུ་མའི་
ལྟ་བ་རྟེན་པ་ཅིག་ངེས་པར་དགོས་ཏེ། གཞི་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་གྲུབ་ན་བརྟུན་པར་
འགྲུབ་དགོས་ཤིང་། བརྟུན་པར་དངོས་སུ་འགྲུབ་པ་ལ་གཞི་དེ་ལ་སྩོན་ཏུ་བདེན་གྲུབ་
ཚད་མས་ཞེགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བརྟུན་པ་མཐོང་བའི་སྟོབས་ལས་ཞེས་པ་
ནི། ཀང་ཟག་རང་དགའ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བརྟུན་པ་མཐོང་ཡང་དེ་དག་གིས་བརྟུན་པར་
འགྲུབ་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་རྩ་མའི་ལྟ་དམོ་བས་རྩ་མའི་རྟ་སྒང་མཐོང་བ་ན་བརྟུན་
པར་མཐོང་ཡང་། སྒང་བ་དེ་བརྟུན་པར་འགྲུབ་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཀུན་
རྫོབ་བདེན་པར་འཛོག་བྱེད་བརྟུན་པ་མཐོང་བས་རྟེན་པའི་དོན་ནི། ཤེས་བྱ་བརྟུན་པ་སྟུ་
བའི་དོན་འཇལ་བའི་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མས་རྟེན་པའོ། །སྤར་བཤད་པའི་རང་བཞིན་ནམ་
ངོ་བོ་དེ་གཉིས་ལས་ཀྱང་། ཡང་དུག་པའི་དོན་མཐོང་བ་སྟེ་འཇལ་བའི་རིགས་ཤེས་ཀྱིས་
རྟེན་པའི་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། དེ་ཉིད་དེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྟེ། འདི་ནི་རབ་
རིབ་མཐུ་ཡིས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། ཤེས་བྱ་བརྟུན་པ་མཐོང་བ་ཐ་
སྙད་པའི་ཚད་མས་རྟེན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་སྟོན་པས་གསུངས་ཏེ། དོན་དམ་
པ་དང་ཀུན་རྫོབ་རྟེན་པའི་གཞི་གཉིས་སོ་སོར་གསུངས་ཀྱི་གཅིག་ལ་རྟེན་ཚུལ་གཉིས་བྱང་
བ་མིན་ནོ། །

བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་བརྟུན་པ།

གཉིས་པ་ནི། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་གཞི་ལ་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་མོད་
ཀྱང་། འདིར་ཤེས་བྱ་ལ་བྱ་སྟེ་ཡབ་སྐུས་མཇལ་བའི་མདོ་བསྐྱབ་བཏུས་སུ་བྱངས་པ་

ལས། འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་གཉིས་སྤྲུགས་སུ་
 ཟུང་དེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འདིར་ཟད་དེ། དེ་
 ཡང་བཅོམ་ལུན་འདས་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་རུ་རབ་རུ་གཟིགས་རབ་རུ་མཐུན། ལེགས་པར་
 མངོན་རུ་བྱས་པས་དེའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཤེས་
 པར་བྱ་བ་ཡང་ཞེས་པས་ཤེས་བྱ་དབྱེ་གཞི་དང་། འདིར་ཟད་དོ་ཞེས་པས་བདེན་གཉིས་
 སུ་གྲངས་ངེས་པ་དང་། བདེན་པ་གཉིས་ཀ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་སྤྲུགས་སུ་ཟུང་པའི་
 ཕྱིར་ཐམས་ཅད་མཐུན་པར་བསྟན་ཏོ། །དེས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པ་
 དང་། གྲོ་གང་གིས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པ་སྟོང་འཇུག་གི་དགོངས་པར་འཆད་པ་ནི་ལོག་པར་
 འཆད་པའོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འབྲེད་པ་
 ནི་དབྱེ་པའི་ངོ་བོའོ། །ཕྱི་བའི་དོན་ལ་ཡང་མི་འདྲ་བ་རུ་མ་ཞིག་འདུག་ཀྱང་། འདིར་ནི་
 གཉིས་ཀ་ལ་ངོ་བོ་ཡོད་ལ། དེ་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡང་མིན་པ་མི་སྲིད་པའི་
 ཕྱིར་དང་། ཆོས་ཅན་རྣམས་བདེན་སྟོང་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ན་བདེན་བྱལ་རུ་འགྱུར་པའི་
 ཕྱིར། ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 འབྲེལ་ལས། ཀུན་རྫོབ་ལས་ནི་ཐ་དད་པར། །དེ་ཉིད་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་
 སྟོང་པ་ཉིད་རུ་བཤད། །སྟོང་ཉིད་ཁོ་ན་ཀུན་རྫོབ་ཡིན། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པའི་
 ཕྱིར། བྱས་དང་མི་རྟག་དག་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྐང་པ་དང་པོ་བཞིའི་དོན་ནི་
 ཀུན་རྫོབ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་བདེན་
 པས་སྟོང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བདེན་སྟོང་ཉིད་ཀྱང་གཞི་ཀུན་རྫོབ་ལ་འཛིག་པའི་ཕྱིར་
 ཞེས་པའོ། །དེ་ནས་གཉིས་ཀྱིས་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་ངེས་
 ལ། དེ་ཡང་བདག་གཅིག་པའི་འབྲེལ་བ་ཡིན་པས་བྱས་མི་རྟག་བཞིན་རུ་ངོ་བོ་གཅིག་པར་
 བསྟན་ནོ། །ཕྱི་བ་སོ་སོའི་ངོས་འཛིན་ནི་སྤར་ཆད་མ་གཉིས་ཀྱིས་རྟེན་པ་སོ་སོའི་མཆོན་
 ཉིད་རུ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་འདི་དང་སྟོང་འཇུག་གཉིས་མཐུན་པར་འཆད་ན་
 དེ་ཉིད་ལས། ཀུན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་སྟེ། །འདི་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་འདོད། །དོན་

དམ་སྒོ་ཡི་སྟོང་ཡུལ་མིན། སྟོ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་པར་བརྟེན། ཅེས་གསུངས་པ་འདི་ངི་
ལྷར་བཤད་པར་བྱ་ཞིན། དེ་ལ་ཀར་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་
ལ། བྱེ་བ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ན་དོན་དམ་བདེན་པའི་ངོས་འཛིན་ནི། དོན་དམ་
ཞེས་པ་གཅིག་གིས་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོས་འཛིན་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་པ་གཅིག་གིས་
སྟོན་ནོ། ཀར་པ་སྡེ་མས་དོན་དམ་བདེན་པ་སྟོའི་ཡུལ་མིན་པར་དམ་བཅས་པ་ཀར་པ་བྱི་
མས་སྒྲུབ་པར་འདོད་པ་ནི། གཞུང་དེ་དག་གི་དོན་དུ་གཏན་མི་སྤང་ངོ་། དེས་ན་བདེན་
གཉིས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་འདི་ནི་ཡབ་སྲས་མཇུག་བ་བསྐབ་བུས་སུ་བྱངས་པ་ལས། དེ་ལ་
ཀུན་རྫོབ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྟོང་པར་དེ་བཞིན་གསེགས་པས་གཟིགས་སོ། དོན་དམ་པ་
གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བརྟེན་དུ་མེད་པ་སྟེ། ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན། རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱ་
བ་མ་ཡིན་པ། ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ། མ་བསྟན་པ། ཞེས་སོགས་གསུངས་
པའི་དོན་སྟོང་འཇུག་དུ་བཀོད་པའོ། དེ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཤེས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་
པར་བཤད་པའི་དོན་ནི། འོག་ནས་བདེན་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་པའི་མདོ་བྱངས་པའི་དོན་
འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལྷར་དུ་སྟོའི་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྷར་མི་འཇོག་པར་སྟོ་
གང་གི་ཡང་ཡུལ་མིན་ན། རྒྱལ་བས་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་
ཐམས་ཅད་མདོན་དུ་གྱུར་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་འཇོག་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་
ཏེ། འོག་དུ་ཡང་མང་དུ་འཆད་པར་འགྱུར་ངོ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ངོས་འཛིན་ནི་སྟོ་
རྒྱང་པ་དེར་འཇོག་པའི་དོན་མིན་གྱི་སྟོའི་ཡུལ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྟོང་པར་
ཞེས་གསུངས་པས། འཇིག་རྟེན་ཏེ་ཐ་སྟངས་པའི་ཤེས་པ་བརྟུན་པ་འཇུག་བའི་སྟོང་པར་ཏེ་
སྟོང་ཡུལ་དུ་རྟེན་པའི་དོན་ཡིན་པས། སྟོའི་ཡུལ་ཀུན་རྫོབ་པར་འདོད་པའི་དོན་དེ་བཞིན་
དུ་བྱའོ། ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བྱེ་བ་ནི། ཤེས་བྱ་ལ་དེ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པར་
སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་ལྷང་ནི་སྤར་བྱངས་པའི་ཡབ་སྲས་མཇུག་བ་དང་། འཕགས་པ་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངེས་པར་བསྟན་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་ཀྱང་། གང་ཞིག་ཀུན་རྫོབ་དེ་བཞིན་
དོན་དམ་སྟེ། བདེན་པ་གསུམ་པ་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ། ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་

ཤིང་། རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པ་གཞན་གང་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་
 ཡང་ཅི་རིགས་པར་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཁོ་ནར་ངེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་
 ས་བཅུ་པ་ལས་བདེན་པའི་མིང་ཅན་མང་དུ་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་བདེན་གཉིས་སུ་
 འདུས་པར་གསུངས་ཤིང་། དེར་བཤད་པའི་སྤྱི་སྤྱོད་ཆོགས་པའི་བདེན་པ་ནི་ཡུང་པོ་དང་
 ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ་ལ་བཤད་པའི་ཕྱིར་ན། སློབ་དཔོན་འདིས་
 ཀྱང་བདེན་པ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་བཞེད་དོ། །རིགས་པ་ནི་གཞི་གང་ཞིག་བརྒྱན་
 པ་སྤྱི་བའི་དོན་དུ་ཡོངས་སུ་བཅད་ན། མི་སྤྱི་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་པ་རྣམ་པར་གཅད་
 དགོས་པས། སྤྱི་མི་སྤྱི་ནི་པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་དངོས་འགལ་ལོ། །དེ་ཡིན་ན་ནི་
 ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པར་བྱེད་པས་གཉིས་དང་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཡུང་གསུམ་སེལ་
 བ་ཡིན་ཏེ་དབྱུ་མ་སྤང་བ་ལས། པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་དག་
 ནི། ཅིག་ཤོས་དགག་པ་གཞན་སྤྱབ་པ་མེད་ན་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་
 པའི་སྤྱོགས་སུ་རྟོག་པ་ཡང་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་གཙོད་
 པ་གང་རྣམ་པར་བཅད་པ་མེད་ན་མེད་པ་དེ་གཉིས་ནི། པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་
 མཆོན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །གང་དག་པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་
 དག་ནི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པར་བྱེད་པ་དག་ཡིན་ནོ། །གང་དག་རྣམ་པ་ཐམས་
 ཅད་ལ་བྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི། ཡུང་པོ་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་པ་དག་ཡིན་ཏེ།
 དཔེར་ན་ལྷས་ཅན་དང་ལྷས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱི་བྲག་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར་ཏེ། འདི་ནི་དངོས་འགལ་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡུང་གསུམ་
 སེལ་བའི་དངོས་འགལ་ཅིག་སྟོན་རྒྱ་མེད་ན་ནི། ཡོད་མེད་དམ་གཅིག་དང་དུ་མ་སོགས་
 གང་འདོད་ཅེས་མཐའ་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་བཅད་པའི་བརྟག་པ་བྱས་ནས་འགོག་ས་མེད་ལ།
 ཡོད་ན་དངོས་འགལ་གཅིག་འགོག་པ་ནི་ཅིག་ཤོས་སྤྱབ་པ་མེད་ན་མེད་པ་ཡིན་པས། དབྱ་
 མ་ཐལ་འབྱུར་བ་ལ་དངོས་འགལ་མེད་ཟེར་བ་ནི། དགག་གཞག་གི་རྣམ་གཞག་མ་ཆགས་
 པའོ། །དངོས་འགལ་གཅིག་རྣམ་པར་བཅད་ན་ཅིག་ཤོས་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་དང་། གཅིག་

འཁོག་ན་ཅིག་ཤོས་སྒྲུབ་དགོས་པ་ལ་དབུ་མ་ཐལ་རང་ལ་བྱད་པར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཡང་ལོག་གི་དབྱེ་བ།

གསུམ་པ་ནི། ཀུན་རྫོབ་ལ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ལས་ཐོག་མར་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡུལ་ཅན་ལ་ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པ་གཉིས་སུ་སྟོན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ལ་བདེན་པ་གཉིས་སུ་སྟེ་བར་མ་ཟད་བརྟུན་པ་མཐོང་པའི་ཡུལ་ཅན་ལའང་། ཡང་དག་པ་དང་ལོག་པ་གཉིས་སུ་འདྲོད་དེ། དབྱང་པོ་གསལ་བ་སྟེ་འཕལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་མ་བསྐྱད་པའི་དབང་པོ་དྲུང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་དང་། དབྱང་པོ་སྟོན་ལྟར་ཏེ་འཕལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་བསྐྱད་པའི་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སོ། །དེ་ལ་སྟོན་དང་ལྟན་པའི་དབང་པོ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ནི། དབྱང་པོ་ལྟགས་པར་གྱུར་པ་སྟེ་འཕལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་མ་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས། ལོག་པའི་ཤེས་པར་འདྲོད་ཅིང་། རྣ་མ་ནི་ཡུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་འཇིན་པར་འདྲོད་དོ། །བྱད་པར་དེ་གཉིས་ཀྱང་དབུ་མའི་ལྷགས་མིན་གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཡིན་ནོ། །ཡུལ་ཅན་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མ་ལོག་གཉིས་སུ་སྟེ་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཡུལ་ཡང་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ནི། འཕལ་གྱི་འབྲུལ་རྒྱའི་གནོད་པ་མེད་པར་དབང་པོ་དུག་གི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་དོན་གྱང་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱིས་རྟོགས་པ་དེ་ནི། འཇིག་རྟེན་ཉིད་དེ་ཁོ་ན་ལས་བདེན་པ་སྟེ་ཡང་དག་པ་ཡིན་གྱི། འཕགས་པ་ལ་བརྟོས་ནས་ཡུལ་དེ་དག་བདེན་པ་དང་ཡང་དག་པར་འཇོག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འཕགས་པ་ཞེས་པ་དང་དབུ་མའི་ལྷགས་ཞེས་པ་ནི་འདིར་དོན་འདྲའོ། །སྟུག་མ་སྟེ་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་གང་ཞིག་དབང་པོ་རྣམས་ལ་གནོད་པ་ཡོད་པ་ན་ཡུལ་དུ་སྐྱང་བ་དེ་ནི། འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལ་བརྟོས་ནས་ལོག་པར་རྣམ་པར་བཞག་སོ། །ཉིད་གྱི་སྐྱམ་ནི་ཤེས་པ་དེ་རྣམས་འབྲུལ་བར་འཇོག་པ་ལ་ནི། བསྐྱད་པའི་ཚད་མ་ཉིད་ཀྱིས་ཚག་གི་རིགས་ཤེས་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྟོན་པའོ། །དེ་ལ་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་རྒྱུ་ནང་ན་ཡོད་པ་ནི་རབ་རིབ་དང་མིག་སེར་ལ་སོགས་པ་དང་ད་དུ་རྩོས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ད་དུ་ར་

ནི་ཐང་ཐོམ་སྟེ། དེའི་འབྲས་བུ་ཐོས་ན་ཐམས་ཅད་གསེར་རྒྱ་སྤང་བའོ། །སོགས་པས་ནི་
རིམ་ལ་སོགས་པ་བརྟེན། །

དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་རྒྱུ་ཕྱིན་ཡོད་པ་ནི། མེ་ལོང་དང་བྲག་ཕྱག་ལ་སོགས་པ་
ནས་རྒྱ་བརྒྱུད་པ་དང་། སོས་ཀའི་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་མ་སྟེ་པོའི་ཡུལ་དང་ཉི་བར་གྱུར་
པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་རྒྱུ་ནང་ན་མེད་ཀྱང་། རིམ་པ་
བཞིན་རྒྱ་གཟུགས་བརྟན་དང་བྲག་ཆ་དང་རྒྱིག་རྒྱ་ལ་རྩ་ལ་སོགས་པས་འཛིན་པའི་རྒྱར་
འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་རྒྱ་མིག་འཕྲུལ་མཁན་ལ་སོགས་པས་སྦྱར་བའི་སྒྲགས་དང་སྒྲན་ལ་
སོགས་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་གནོད་པ་ནི་སྒྲགས་དང་སྒྲན་ལ་སོགས་
པ་དེ་དག་དང་གྲུབ་མཐའ་ལོག་པ་དང་། གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྤང་དང་གཉིད་ཀྱི་གནོད་པ་
སོགས་སོ། །གཉིད་ནི་དབང་པོ་རྒྱག་གི་ནང་ནས་ཡིད་ཀྱི་གནོད་པར་གསུངས་པས། མི་
ལས་རྒྱ་དབང་ཤེས་ཡོད་པར་སློབ་དཔོན་འདི་བཞེད་ཅེས་པ་ནི་ལོག་པར་བཤད་པ་ཆེན་
པོའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཞུགས་པའི་བདག་རྒྱ་འཛིན་པ་གཉིས་ཀྱི་མ་རིག་པ་
ལ་སོགས་པས་བསྐྱང་པའི་གནོད་པ་ནི་འདིར་གནོད་པའི་རྒྱར་མི་གཟུང་གི། སྤར་བཤད་
པ་ལྟར་གྱི་འབྲུལ་གྱི་དབང་པོ་ལ་གནོད་པའི་འབྲུལ་རྒྱ་ནམས་གཟུང་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་
གནོད་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་རྒྱག་གིས་གཟུང་པའི་ཀུན་རྫོབ་པའི་དོན་དང་། དེ་ལས་བརྒྱག་
པའི་དོན་ལ་ཡང་དག་དང་ལོག་པར་འཛིན་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཁོ་ན་ལ་ལྟོས་
ནས་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་རི་ལྟར་སྤང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་རྒྱ་ཡོད་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པས་
གནོད་པ་མེད་པ་དང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འཕགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ནི་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་
མེད་དེ། རི་ལྟར་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་སྤང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་རྒྱ་མེད་པ་བཞིན་རྒྱ། མ་
རིག་པ་དང་ལྷན་པ་ནམས་ལ་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་སྤང་
བ་ཡང་། སྤང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཤེས་པ་དེ་གཉིས་ལ་འབྲུལ་
མ་འབྲུལ་ཡང་དབྱེར་མེད་དོ། །ཁོ་ན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལ་འབྲུལ་གྱི་གནོད་པ་ཡོད་
པས་ཡུལ་ལོག་པར་སྤང་བ་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་གཉིད་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་ཡོད་

པས། མི་ལམ་རྟུ་མིར་སྤང་བ་སོགས་ལ་མི་ལ་སོགས་པར་འཛིན་པ་དང་། སད་རུས་སུ་སྦྱ་
མའི་རྟ་སྤང་གི་སྤང་བ་ལ་རྟ་སྤང་དང་སྦྱིག་ཐུ་ཆུར་སྤང་བ་ལ་ཆུར་འཛིན་པ་རྣམས་ཕྱིན་
ཅི་ལོག་ཡིན་པར། འཇིག་རྟེན་པའི་སྟོ་རང་དགའ་བས་ཀྱང་རྟོགས་མོད་ཀྱང་། ཡིད་ལ་
གྲུབ་མཐའ་རན་པའི་གནོད་པ་ཡོད་པས་ལོག་པར་བབུང་བའི་དོན་རྣམས། འཇིག་རྟེན་
པའི་སྟོ་རང་དགའ་བས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྟུ་མི་རྟོགས་པས། འཇིག་རྟེན་ཉིད་ལས་ལོག་པར་
རི་ལྟར་བཞག་ཅེ་ན། འདིར་གནོད་པ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པའི་གནོད་པ་ནི། ལྷན་སྦྲེས་ཀྱིས་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྟུ་འཛིན་པའི་གནོད་པ་ལ་མི་བྱེད་པས། གྲུབ་མཐའ་རན་པས་བཏགས་པ་
ནི་གྲུབ་མཐས་སྟོ་བསྐྱར་བ་ཁོ་ནས་ལོག་པར་བཏགས་པའི་གཙོ་བོ་སོགས་ཡིན་ལ། དེ་
དག་ཕྱིན་ཅི་ལོག་རྟུ་འཇིག་རྟེན་པའི་སྟོ་རང་དགའ་བས་མི་རྟོགས་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ལ་མངོན་རྟུ་མ་སྦྱོགས་པའི་ཐ་སྟངས་པའི་ཚད་མས་ལོག་པར་རྟོགས་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་
ཤེས་པས་ལོག་པར་རྟོགས་པ་ཡིན་ནོ། །བདག་འཛིན་ལྷན་སྦྲེས་གཉིས་ཀྱིས་བབུང་བའི་
དོན་ལྟ་བུ་ནི། གནོད་པ་མེད་པའི་དབང་པོས་བབུང་བ་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། འཇིག་རྟེན་པའི་
བསམ་པ་རང་དགའ་བ་ལ་བསྟོས་ནས་ཡང་དག་པའམ་བདེན་པ་ཡིན་མོད་ཀྱང་ཐ་སྟངས་
རྟུ་ཡང་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་མི་འདོད་པས་ཡང་ལོག་གཉིས་སུ་མི་
བྱེད་ཀྱང་། མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་རྣམས་ལོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་རྟུ་ཅིའི་
ཕྱིར་མི་འཇོག་ཅེ་ན། ཀུན་རྫོབ་ནི་ཐ་སྟངས་པའི་ཚད་མས་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ལོག་པའི་
ཀུན་རྫོབ་འཇོག་ན་ཡང་དེ་ལ་བསྟོས་ནས་འཇོག་དགོས་ན། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་
བསྐྱད་པ་ནི་འབྲལ་བར་ཐ་སྟངས་པའི་ཚད་མས་མི་འབྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

བཞི་པ་ནི། ད་ནི་བཤད་ཟིན་པའི་ཡིད་ཀྱི་གནོད་པས་ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྲལ་བ་སྦྱིར་
བསྟན་པའི་དོན་དེ་ཉིད། མཚན་གཞི་བྱེ་བྲག་ལ་དཔེར་བརྗོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་པའི་
ཕྱིར་བཤད་པ། མི་ཤེས་པའི་གཉིད་ཀྱིས་ཡིད་རྟུ་བྱེད་པའི་སྦྱོང་སྦྱེགས་ཅན་ཡིད་ལ་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་གྲུབ་མཐའ་རན་པ་དང་། གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་གི་གནོད་པ་ཡོད་པ་འདི་
དག་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པར་འདོད་པས་སྦྱེ་བོ་མ་བྱང་བ་གནག་ཇི་དང་བྱད་མེད་

ལ་སོགས་པ་ཡན་ཆད་ལ་གྲགས་པའི་སྐྱེ་བ་དང་། འཛིག་པ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིན་ཅི་མ་སོག་པ་
མ་བཟུང་བར། འཛིག་རྟེན་པ་རྣམས་ལས་ལུ་ལུ་བྱུང་བར་འགྲོ་བར་འདོད་པས། དཔེར་
ན་ཤིང་ལ་འཛིག་པས་ཡལ་ག་ཕྱི་མ་མ་བཟུང་བར་སྐྱ་མ་བཏང་བ་ལྟར། ལྷང་བ་ཆེན་
པོས་ལྷ་བ་བན་པའི་རི་སྒུལ་དུ་ལྷང་བར་འགྱུར་ཞིང་། བདེན་གཉིས་ལེགས་པར་མཐོང་
བ་དང་བུལ་བས་འབྲས་བུ་ཐར་བ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་སྤྲུ་སྟེགས་ཅན་འདི་
རྣམས་ཀྱིས་རང་རང་གི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བའི་བདུག་ཉིད་རྩི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་
གསུམ་ལ་སོགས་པ་གང་བརྟགས་པ་ནི། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
ནོ། །འདིས་ནི་ལུགས་འདིས་སྒོ་འབྲུལ་བ་ཞིག་གི་ངོར་ཡོད་པ་ལ། ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་པར་
འཛིག་ཟེར་བ་ལེགས་པར་བཀག་གོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྐྱུ་མ་དྲུང་སྟེག་སྐྱུ་དང་གཟུགས་བརྟན་
ལ་སོགས་པ་ལ་རྟ་སྒང་དང་། རྩ་དང་བྱེད་བཞིན་སོགས་སྤྲུ་བརྟགས་པ་གྲང་ཡིན་པ་དེ་
དུག་ཀྱང་། འཛིག་རྟེན་ཀུན་རྫོབ་ལས་ཀྱང་ཡོད་པ་མིན་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་མ་སྟངས་
དུ་ཡོད་པ་ལ་ནི་ཆད་མས་བྱལ་བ་ཞིག་དགོས་སོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཞེན་ལུལ་རྣམས་མ་སྟངས་
དུ་ཡང་མེད་ཀྱང་སྤངས་ལུལ་ལ་ནི་དེ་ལྟར་མི་བཞེད་དོ། །ད་ལྟ་གཟུགས་སྐྱེ་སོགས་སྤངས་
གི་མཆོད་ཉིད་ཀྱིས་བྱལ་བར་དབང་ཤེས་ལ་སྤངས་བ་ནི། མ་རིག་པས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས་
ཤེས་པ་དེ་དང་། གཟུགས་བརྟན་དང་བྲག་ཆ་སོགས་སྤངས་པའི་དབང་ཤེས་རྣམས་ལ། སྤངས་
རགས་ཅམ་མ་གཏོགས་པ་སྤངས་ལུལ་ལ་འབྲུལ་མ་འབྲུལ་ལ་བྱུང་བར་མེད་ཅིང་། སྐྱེ་སོགས་
རང་གི་མཆོད་ཉིད་ཀྱིས་བྱལ་བ་དང་། གཟུགས་བརྟན་བྱུང་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་མི་སྤྱིད་
ཀྱང་། བྱུང་བཞིན་དུ་མེད་པའི་གཟུགས་བརྟན་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། རང་གི་མཆོད་ཉིད་
ཀྱིས་བྱལ་བ་མིན་ཀྱང་སྐྱེ་སོགས་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་སྐྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་ཡོད་པ་བཞིན་
དུ་གཟུགས་བརྟན་ཡང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། འོག་ནས་གཟུགས་
བརྟན་ཀྱིས་དེ་སྤངས་པའི་དབང་ཤེས་སྐྱེད་པར་ཡང་གསུངས་སོ། །ཚུལ་དེ་དག་ནི་མིག་ལ་
རྟ་སྒང་དུ་སྤངས་པའི་སྐྱུ་མ་དང་བྲག་ཆ་སོགས་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ལུགས་དམ་པ་འདི་
ཡི་རྣམ་བཞག་སྟུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཐ་སྟངས་པའི་ཤེས་པས་མི་འཛོག་པ་དེའི་ཕྱིར།
གཞན་སྐྱེ་འགོག་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་བ་ཁོ་ན་ལ་གནས་ནས་མི་བྱེད་ཀྱི། འཕགས་
པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་གཟིགས་པ་ཁས་བླངས་ནས་དོན་དམ་པར་འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །གང་
གི་ཆོ་གཞན་སྐྱེ་དགག་པ་འདི་ལ་དོན་དམ་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྦྱར་བ་ཡིན་པ་དེའི་ཆོ། ཇི་ལྟར་
མིག་ནི་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་ཤེས་པས་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པས། རབ་རིབ་ཀྱིས་མ་
བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྐྱེ་ཤད་སོགས་མི་སྤང་བ་ལ་གནོད་པ་མིན་པ་རྒྱུ་ལ་དེ་བཞིན་དུ།
དྲི་མ་སྟེ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྤངས་པ་སྟེ་དེ་དང་བྲལ་བའི་སོ་སྐྱེའི་སྟོ་མ་རིག་པས་
བསྐྱད་པས། མ་རིག་པས་མ་བསྐྱད་པའི་དྲི་མ་སྟེ་ཟག་པ་མེད་པའི་སྟོ་ལ་གནོད་པ་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་པས། དོན་དམ་པར་གཞན་སྐྱེ་བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་རོར་གཞན་སྐྱེ་གྲུབ་
དུ་ཆུག་ཀྱང་མི་གནོད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་པ་རོལ་པོ་ནི་དམ་པ་མཁས་པ་དག་གིས་བཞད་གང་
དུ་བྱ་བར་འོས་སོ། །

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ལ་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་བཤད་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་
པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ཀུན་རྫོབ་པ་གང་གི་ངོར་བདེན་ལ་གང་གི་ངོར་
མི་བདེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཅམ་དེ་གང་ཟག་གསུམ་ལ་སྤང་བ་དང་མི་སྤང་བའི་
ཚུལ་དང་། སོ་སྐྱེ་དང་འཕགས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་དུ་འགྱུར་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཉན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདིས་སེམས་ཅན་རྣམས་དངོས་པོ་རྒྱར་གནས་པའི་རང་
བཞིན་ལྷ་བ་ལ་སྤྱིབ་པ་སྟེ་མོངས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་གཏི་མུག་སྟེ། མ་རིག་པ་དངོས་
པོའི་ངོ་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་ལ། རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྟོ་འདོགས་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་མཐོང་བ་ལ་སྤྱིབ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནི་ཀུན་རྫོབ་
པོ། །འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་བདེན་པ། ཀུན་རྫོབ་པ་གང་གི་ངོར་འཛོག་པའི་

ཀུན་རྒྱུ་ཐོས་འཛིན་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་རྒྱུ་པ་སྤྱི་ཐོས་འཛིན་པ་མིན་ནོ། ཐོས་འཛིན་
 དེ་ཡང་ཡང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། དཔོན་ཆམས་སྤྱི་པ་ཀུན་རྒྱུ་ལུ། དམ་པའི་དོན་
 ཏུ་རང་བཞིན་མེད། རང་བཞིན་མེད་ལ་འབྲུལ་བ་གང་། རྟེན་ཡང་དག་ཀུན་རྒྱུ་
 འདོད། ཅེས་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་པར་འབྲུལ་བའི་མོ་
 ཀུན་རྒྱུ་པ་ཡིན་པར་གསུངས་པའི་དོན་ནོ། ཀུན་རྒྱུ་པ་དེ་ནི་ཀུན་རྒྱུ་པ་གྱི་སྐད་དོད་སྤྱི་
 བྱེད་ལ་ཡང་འབྲུག་པས་སྤྱི་པ་བྱེད་དོ། རྟེན་གང་ལ་སྤྱི་པ་ན་ཡང་དག་ཀུན་རྒྱུ་འདོད་
 ཅེས་པས་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སྤྱི་པ་སྤྱི་པ་ཀུན་རྒྱུ་པ་སྤྱི་པ་བྱེད་ཏུ་འདོད་ཅེས་པ་སྟེ།
 ཡང་ལོག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཡང་དག་ཀུན་རྒྱུ་ཏུ་སྟོན་པ་མིན་ནོ། རྟེན་པ་དང་པོས་
 བསྟན་པའི་ཀུན་རྒྱུ་པ་དང་། རྟེན་པ་སྤྱི་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཀུན་རྒྱུ་པ་གཉིས་གཅིག་
 ཏུ་མི་བྱ་སྟེ། དང་པོ་ནི། རང་གིས་དཔོན་པོ་ཆམས་སྤྱི་པ་སོགས་སུ་གང་ཏུ་ཁས་ལེན་
 པའི་ཀུན་རྒྱུ་པ་ཡིན་ལ། སྤྱི་པ་ནི་དཔོན་པོ་ཆམས་གང་གི་རྩེ་བདེན་པའི་བདེན་འཛིན་
 གྱི་ཀུན་རྒྱུ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཀུན་རྒྱུ་པ་བདེན་འཛིན་དེའི་མཐུས་སྟོན་པོ་ལ་སོགས་
 པ་གང་ཞིག་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པ་མེད་བཞིན་ཏུ་དེར་སྤྱང་བར་བཅོས་པའི་བཅོས་མ་
 སེམས་ཅན་ཆམས་ལ་བདེན་པར་སྤྱང་བ་དེ་ནི། སྤྱང་བཤད་པའི་འཛིན་ཆེན་གྱི་ཕྱི་ཅི་
 ལོག་གི་ཀུན་རྒྱུ་པ་དེའི་རྩེ་བདེན་པས་འཛིན་ཆེན་གྱི་ཀུན་རྒྱུ་པ་བདེན་པ་ཞེས་སྤྱབ་
 པ་དེས་གསུངས་ཏེ། གསུངས་ཚུལ་ནི་སྤྱང་གྱི་མདོ་དེར་གསུངས་པའོ། རྟེན་ཐག་གསུམ་
 པོ་གང་གི་རྩེ་མི་བདེན་པའི་རྟོག་པས་བཅོས་པས་བཅོས་མུར་གྱུར་པའི་དཔོན་པོ་ནི་
 དེའི་ཀུན་རྒྱུ་པ་པའི་རྩེ་མི་བདེན་པས་ཀུན་རྒྱུ་པ་ཅམ་ཞེས་བྱའོ། རྟེན་འབྲུང་གཟུགས་
 བསྟན་དང་ཐག་ཆ་སོགས་ཅུང་ཟད་ཅིག་ནི་བརྟན་ཡང་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པ་ཆམས་ལ་
 སྤྱང་ལ། སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་དང་སེམས་དང་ཆོར་བ་སོགས་ཅུང་ཟད་ཅིག་
 ནི་བདེན་པར་སྤྱང་སྟེ། ཆོས་ཆམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་
 པ་ཆམས་ལ་ཆམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་མི་སྤྱང་ངོ། རྟེན་ཕྱིར་རང་བཞིན་དེ་དང་གང་ཞིག་
 ཀུན་རྒྱུ་པ་ཏུ་ཡང་བརྟན་པ་ནི་ཀུན་རྒྱུ་པ་བདེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་

བཤད་ན་ཅུང་ཟད་ཅིག་ཅེས་པ་ནི། རྣམ་ཚའི་འཕྲུར་ལས་འགའ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱར་བ་ལྟར་
བདེའོ། །གཟུགས་བརྟན་སོགས་བརྟུན་ཡང་སྤང་བ་ནི་བརྟུན་པར་སྤང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་
བྱད་བཞིན་ཏུ་སྤང་བ་དང་དེས་སྟོང་པ་གཉིས་ཚོགས་པའི་བརྟུན་པ་ཡིན་པས་དེའི་བདེན་
སྟོང་ནི་བྱད་བཞིན་ཏུ་བདེན་པས་སྟོང་པ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་བརྟན་རང་གི་མཚན་ཉིད་
གྱིས་གྲུབ་པའི་བདེན་སྟོང་གི་དོན་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་གཟུགས་བརྟན་བྱད་བཞིན་གྱིས་
སྟོང་པར་གྲུབ་ཀྱང་། གཟུགས་བརྟན་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཀུན་
ཚོབ་ཀྱི་ངོར་བདེན་པ་ཡིན་པ་ལ་འགལ་བ་ཅི་ཡང་མེད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པས་ཀུན་ཚོབ་
ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཟུགས་བརྟན་ཀུན་ཚོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མིན་པར་གསུངས་
པ་ནི། བརྟུ་ལ་བྱང་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་ཚོབ་ཀྱི་ངོར་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་
ལྟ་བུ་དེ། བྱད་བཞིན་ཡིན་པ་དེ་བརྟུན་པས་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་ཀུན་ཚོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མིན་
པ་ལ་དགོངས་གྱི། མཐོང་བ་བརྟུན་པ་ཀུན་ཚོབ་བདེན་པར་གསུངས། །ཞེས་པས་བཤད་
པའི་ཀུན་ཚོབ་བདེན་པར་མི་འཇོག་པ་ག་ལ་ཡིན། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་པར་ཀུན་ཚོབ་ཏུ་བདེན་
པར་མེད་ན་ཀུན་ཚོབ་བདེན་པ་ཡིན་པར་འགལ་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ཐ་
སྟོང་ཏུ་ཡང་མེད་པར་གསུངས་པ་དང་། བདེན་གྲུབ་འགགས་པ་དང་བདེན་མེད་སྐྱབ་པ་
ཐམས་ཅད་ཐ་སྟོང་ཏུ་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བར་འཕྲུར་རོ། །དེའི་
ཕྱིར་གཟུགས་བརྟན་སོགས་འཇིག་རྟེན་པའི་ཤེས་པ་རང་དགའ་བས་ཀྱང་འཁྲུལ་བར་ཤེས་
པའི་ཡུལ་རྣམས་ཀུན་ཚོབ་བདེན་པ་མིན་གྱི་ཀུན་ཚོབ་ཙམ་མོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་བདེན་
གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་དང་། འཇིག་རྟེན་པ་ལ་ལྟོས་པའི་བདེན་བརྟུན་དང་། དབུ་མ་
པས་འཇོག་པའི་བདེན་བརྟུན་ལ་གོ་བ་མ་ཆགས་པའི་གཏམ་ཏུ་སྤང་རོ། །རང་བཞིན་
ནི་མ་རིག་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་ཐམས་ཅད་ཏུ་མི་སྤང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་། མ་རིག་པ་
མ་སྤངས་པའི་འཕགས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པར་བཞེད་པས་ན། མ་
རིག་པས་བསྐྱད་པའི་ཤེས་པ་ལ་དགོངས་ལ། འཕགས་པ་སྟོབ་པའི་རྗེས་སྟོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
དང་། སོ་སྟེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་རྣམས། མ་རིག་པ་དང་དེའི་བག་ཆགས་གྱིས་བསྐྱད་

བ་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་དུ་མི་སྤང་ཡང་། སྤྱིར་དོན་དམ་བདེན་པ་སྤང་བར་འདོད་དགོས་
 ལོ། །དེ་ལྟར་ན་རེ་ཞིག་སྲིད་པའི་ཡན་ལག་གིས་བསུས་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པའི་
 དབང་གིས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་རྣམས་པར་གཞག་གོ་ཞེས་གསུངས་པས་ནི། ཆོས་རྣམས་
 བདེན་པར་འཛིན་པའི་མ་རིགས་པ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དུ་གྲགས་པ་ནི་
 ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་མ་རིག་པར་བཞེད་པས་ཤེས་སྤྱོད་དུ་མི་བཞེད་དོ། །མ་རིག་པ་
 བདེན་འཛིན་དེའི་དབང་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་འཛོག་ཅེས་པ་ནི། བདེན་པ་ཀུན་
 རྫོབ་པ་གང་གི་ངོར་འཛོག་པའི་འཛོག་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པའི་
 བུམ་སྒྲུལ་སོགས་བདེན་འཛིན་དེས་འཛོག་ཅེས་པ་མིན་ཏེ། བདེན་འཛིན་དེས་བཞག་པ་
 ནི་རང་གིས་བསྟན་དུ་ཡང་མི་སྲིད་པར་བཞེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་
 པ་ཞེས་པའི་ཟུང་གྱི་བདེན་པ་གང་གི་ངོར་འཛོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། བུམ་སོགས་ཀུན་
 རྫོབ་དུ་ཡོད་པར་འཛོག་པའི་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་མིང་མཚུངས་པས། དོན་ཡང་གཅིག་དུ་
 འབྲུལ་བ་མང་དུ་བྱུང་སྤང་བས་ལེགས་པར་བྱེད་པར་བྱའོ། །འོ་ན་བུམ་སོགས་འདི་རྣམས་
 སངས་མ་རྒྱས་པའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོར་བདེན་པ་ཡིན་ནམ། གང་
 ཟག་འགའ་ཞིག་གི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོར་མི་བདེན་པ་ཡང་ཡོད་ཅེ་ན། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པར་
 འཛོག་པའི་གཞུགས་སྤྱོད་སོགས་དེ་ཡང་། ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་
 རིག་པ་སྤངས་པ། འདུ་བྱེད་གཞུགས་བརྟན་སོགས་དང་འདྲ་བར་གཟིགས་པ་རྣམས་ལ་
 ནི། བཅོས་མའི་རང་བཞིན་ཡིན་གྱི་བདེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པར་མངོན་པར་སྟོན་
 པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་ན། གང་གི་ངོར་མི་བདེན་པའི་གང་
 ཟག་ནི་གསུམ་སྟེ། ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་སོ། །དེ་ཡང་ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་གང་
 ཡིན་ལ་མི་བྱེད་པས་བྱུང་པར་སྟོན་པ་ནི། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་གཞུགས་བརྟན་བཞིན་
 དུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཡང་དེར་སྤང་བར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ནི་བྱུང་པར་གཅིག་
 ལོ། །དེ་ཙམ་ནི་བྱང་སེམས་ས་བདུན་པ་བ་མན་ཆད་དང་། ཉན་རང་འཕགས་པ་སྟོབ་པ་
 རྣམས་ལའང་ཡོད་པས་དེ་གཅད་པའི་ཕྱིར་དུ། གང་ཟག་གསུམ་པ་ལ་མ་རིག་པ་སྤངས་

པ་ཞེས་གསུངས་པས་དག་པ་སའི་བྱང་མེམས་དང་། ཉན་རང་དག་བཙམ་པ་གཉིས་ལ་བྱ་
 རྟེ་དེ་གསུམ་གྱི་རྩོམ་མི་བདེན་པའོ། །གང་ཞིག་མི་བདེན་པ་ནི་དེ་ཡང་ཞེས་པ་སྤྱི་ནང་གི་
 ཚེས་རྣམས་སོ། །མི་བདེན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་བདེན་པར་སྒྲོམ་པ་རྟེ་བདེན་ཞེན་མེད་པའི་
 སྤྱིར་ཏེ། བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཟད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་སྤྱི་ནང་གི་ཚེས་རྣམས་
 གང་ཟག་གསུམ་པོ་དེའི་ཀུན་རྫོབ་གྱི་རྩོམ་བདེན་པར་མ་གྲུབ་པར་སྦྱབ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
 ལྟར་འགྲེལ་པས་དེ་རྣམས་གྱི་རྩོམ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མིན་པར་ཡེ་མ་བསྦྱབས་པར་བདེན་
 པ་མིན་ཞེས་བསྦྱབས་པ་ལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མིན་པར་བསྦྱབས་པར་འཛིན་པ་ནི། ཏ་
 ཅང་ཡང་སྟོའི་འཇུག་པ་ཚིངས་པས་སྟོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་རང་གི་སྟོའི་བྱི་མས་སྤྲུགས་
 བས་འཆད་པའི་ལུགས་ངན་པའོ། །དེ་ལྟར་སྦྱབ་པ་ཡང་གང་ཟག་དེ་གསུམ་ལ་མིན་གྱི། དེ་
 གསུམ་གྱི་རྩོམ་བདེན་པ་མིན་པ་གང་ཟག་གཞན་བདག་ཅག་རྣམས་ལྟ་བུ་ལ་སྦྱབ་པ་ཡིན་
 ནོ། །གང་ཟག་དེ་གསུམ་མིན་པའི་འོག་མ་རྣམས་ལ་ནི་ལྟན་སྟེས་གྱི་བདེན་འཛིན་ཡོད་
 པས། དེ་རྣམས་གྱི་ཀུན་རྫོབ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་གྱི་རྩོམ་གང་ཡང་བདེན་པར་མ་གྲུབ་
 པར་སྦྱབ་མི་རུས་སོ། །སྐར་བཤད་པ་དེ་ལྟ་མིན་པར་དེ་དག་གི་རྩོམ་ཀུན་རྫོབ་གྱི་བདེན་
 པ་མིན་པ་བསྦྱབ་ན་ནི། ཤིན་ཏུ་མ་འབྲེལ་བའི་སྦྱབ་བྱེད་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། སྟོ་དེའི་རྩོམ་གཞི་
 དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པར་འགྲུབ་པ་ལ་གཞི་དེ་བརྒྱན་པར་འགྲུབ་དགོས་པས་དེ་ལ་བདེན་
 ཞེན་མེད་པ་རྒྱ་མཚན་ཏུ་འགོད་པ་ནི་བཅད་གད་གྱི་གནས་སོ། །སྟོ་དེའི་རྩོམ་གཞི་དེ་ཀུན་
 རྫོབ་བདེན་པར་འགྲུབ་པ་ལ་གཞི་དེ་བརྒྱན་པར་འགྲུབ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ལུ་མ་
 སོགས་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་བྱུར་གྱི་བདེན་པ་འཛིག་པ་ན་སྟོ་དང་དོན་
 གཉིས་ལས། དོན་ལ་བདེན་པར་མི་འཛིག་པར། བདེན་འཛིན་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
 ཏུ་བདེན་པར་གཞག་དགོས་པར་མཐོང་བ་ན། བྱད་པར་དེ་མ་སྦྱར་ན་བདེན་པར་མི་
 འགྲུབ་ཅིང་བརྒྱན་པ་ཡིན་པར་མཐོང་དགོས་པའི་གནད་གྱིས་ཡིན་ནོ། །

ལུགས་འདི་ལྟ་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

གཉིས་པ་ནི། ལུགས་འདི་ལྟ་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྒྲིབ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནས་
 བཤད་པ་དང་མི་མཐུན་པ་ལྟ་མོང་མ་ཡིན་པ་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བར་སྒྲུབ་
 བས་དེ་བཤད་ན། དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་ལ་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདེན་འཛིན་གཉིས་
 ཡོད་ལ། དེ་ཉིད་བདག་འཛིན་གཉིས་སྤངས་བཞེད་པ་ནི་སྤངས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །བདེན་
 འཛིན་དེ་འཇུག་འགྲེལ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་བ་གཉིས་ཀར་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་
 རིག་པར་བཤད་ལ། མ་རིག་པ་དེ་ཉོན་རང་དགྲ་བཙམ་གྱིས་སྤངས་པ་དང་། བཞི་བརྒྱ་
 པའི་འགྲེལ་བར་མི་སྒྲིབ་པའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཟོབ་པའི་བྱང་ལུ་མས་ཀྱིས་སྤངས་པར་བཤད་
 ཏོ། །དེའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་ནི། བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིག་པའི་
 མི་མཐུན་སྒྲིབ་པ་དང་། དེ་ཡང་རིག་པ་དེ་མེད་པ་ཅུང་དང་། དེ་ལས་གཞན་པ་ཅུང་ལ་
 མི་བྱེད་ཀྱི། འགལ་ལྡན་མི་མཐུན་སྒྲིབ་པ་གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོ་
 འདོགས་པ་ལོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཏུ་སྒྲོ་འདོགས་པ་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་
 པར་འཛིན་པ་དང་། ང་དང་ང་ཡི་བ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་གཉིས་
 འཛིན་ལྟར་འཛིན་པ་རྣམས་མངོན་པ་བ་དང་མི་མཐུན་ནོ། །མངོན་པ་བའི་ལུགས་ཀྱིས་
 བྱི་མཛོད་འགྲེལ་གྱི་གནས་དགྲུ་པ་ལས་བཤད་པ་ལྟར། གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་ཇས་
 སྤྱོད་པར་འཛིན་པ་འཛིན་ལྟར་འཛིན་དང་། བདག་གི་བ་རྣམས་གང་ཟག་ཇས་ཡོད་
 དེའི་དབང་བསྐྱར་བྱར་འཛིན་པ་ནི། འཛིན་ལྟར་བདག་གིར་འཛིན་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ཏེ་
 ཆེས་མི་མཐུན་ནོ། །གང་ཟག་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་ཇས་ཡོད་ཏུ་འཛིན་པ་ནི་གྲུབ་མཐས་སྟོ་མ་
 བསྐྱར་བ་ལ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། གང་ཟག་སྤངས་པོ་དང་མཆོན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་གཞན་
 ཏུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ནི་གྲུབ་མཐས་སྟོ་མ་བསྐྱར་པ་ལ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་མཐར་འཛིན་
 པར་ལྟ་བུ་ཡང་གཉིས་སོ། །གལ་ཏེ་གང་ཟག་དང་ཆོས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
 ཡོད་པར་འདོད་པའི་སྒྲིབ་པ་དེ་ལྟར་འཛིན་པ་དེ་རྣམས་ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་

པ་དང་། བདག་འཛིན་གཉིས་སུ་རི་ལྟར་སྐྱབ་ཅེན། གང་ཟག་དང་ཚོས་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པ་ནི། དེ་འགྲོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་གྱིས་ཁེགས་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེའི་ཆོ་དེ་ལྟར་
འཛིན་པ་དེ་ཞེན་ཡུལ་ལ་འབྱུང་བའི་བདེན་འཛིན་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་གྲུབ་ན་གང་ཟག་དང་
ཚོས་གཉིས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པ་བདག་འཛིན་གཉིས་སུ་འགྱུར་པོ། །དེ་རྣམས་གྲུབ་ན་
བདེན་འཛིན་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རིག་པའི་འགལ་བ་མི་མཐུན་སྟོགས་སུ་འགྱུར་པས།
མ་རིག་པར་འགྱུར་ཅིང་། དེ་མ་ཟད་པར་ཏུ་འཇིག་ལྟ་ཡང་མི་འཛད་པར་སྐྱབ་ཅུས་པས།
ཉོན་མོངས་ཅན་གྱི་མ་རིག་པར་འགྱུར་པས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པ་
འཛིག་ཤེས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེལ། །

འདྲོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཉོན་མོངས་གཞན་རྣམས་ཀྱང་བདེན་འཛིན་གྱི་གཏི་མུག་
ལས་འཇུག་ཚུལ་ནི། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས། ལུས་ལ་ལུས་དབང་རི་བཞིན་ཏུ། གཏི་མུག་ཀྱན་
ལ་གནས་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། གཏི་མུག་ནི་དེ་རྣམས་རི་ལྟར་བདེན་པར་
རྟོགས་པ་ལས་མོངས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དངོས་པོ་བདེན་པའི་རང་གི་ངོ་བོར་ལྷག་པར་སྟོ་
འདྲོགས་པར་རབ་ཏུ་འཇུག་གོ། །འདྲོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དག་ཀྱང་གཏི་མུག་གིས་ཀྱན་
ཏུ་བརྟགས་པའི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཁོ་ན་ལ། སྤྱག་པ་དང་མི་སྤྱག་པ་ལ་སོགས་པའི་
བྱད་པར་སྟོ་འདྲོགས་པར་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གཏི་མུག་ལས་ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་
པར་འགྱུར་ཞིང་། གཏི་མུག་ལ་བརྟེན་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ། གཏི་མུག་གཙོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བཤད་ན། འཇུག་གོ་ཞེས་པ་ཡན་གྱིས་གཏི་མུག་བདེན་
འཛིན་ཏུ་སྟོན་ནོ། །ཆགས་སོགས་རྣམས་གཏི་མུག་ལས་ཐ་མི་དད་པར་འཇུག་པ་ནི། གཏི་
མུག་དང་མཚུངས་ལྡན་ཏུ་འཇུག་གི་དེ་དང་བྲལ་བར་མི་འཇུག་པའོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ནི་
ཆགས་སོགས་ནས་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཡུལ་ལ་ཡིད་ཏུ་འོང་མི་
འོང་གི་བྱད་པར་སྟོ་འདྲོགས་པ་ནི་ཆགས་སྤང་གཉིས་སྟེ་བའི་རྒྱ་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ཡིན་
པས། ཆགས་སྤང་གཉིས་ཀྱི་འཛིན་སྤངས་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །དེས་ན་གཏི་མུག་གིས་ཀྱན་
བརྟགས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཞེས་སོགས་ནི། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཁོ་ནའི་ཡིད་ཏུ་འོང་མི་འོང་

སྒྲོ་བཏགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་སྣང་གཉིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །གཏི་མུག་གིས་བཏགས་པའི་བདེན་གྲུབ་ཁོ་ན་ཆགས་སོགས་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དམིགས་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། བདག་འཛིན་ལྟ་སྟེས་གཉིས་ཀའི་དམིགས་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་པ་གཞི་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ཆགས་སོགས་ཀྱང་གཏི་མུག་དང་མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པས་དམིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་དེ་གཉིས་ཀྱིས་དྲངས་པའི་ཡུལ་ལ་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། མི་འདོད་པ་རྒྱབ་ཀྱིས་སྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ནི། ཆགས་པ་དང་སྣང་བར་འགྱུར་བས། གང་ཟག་རང་སྒྲུ་ཐུབ་པའི་རྣམ་ཡོད་དུ་འཛིན་པས་དྲངས་པའི་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཅམ་ཞིག །འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྣང་དུ་འཛིག་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཆགས་སྣང་གཉིས་ཀྱང་འཛིག་ཚུལ་མི་འདྲའོ། །གཏི་མུག་ལ་བརྟེན་པར་ཡང་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་པ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་གཏི་མུག་སྟོན་དུ་སོང་བས་ཆགས་སོགས་འདྲེན་པའི་དོན་ནོ། །ལུས་ལ་ལུས་དབང་ཞེས་པའི་དཔེ་ནི། དབང་པོ་གཞན་བཞི་ལ་ལུས་དབང་ཟུར་དུ་བཞག་པའི་རྟེན་མེད་པ་བཞིན་དུ། ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གཏི་མུག་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་ཅིང་། དེ་དང་མི་འབྲལ་བར་འཇུག་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་གཏི་མུག་བཙོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པར་འགྱུར་བས། འདིའི་གཉེན་པོ་རྟེན་འབྱུང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་གཏམ་ཉིད་ལ་གྲས་པར་བྱ་བར་གསུངས་སོ། །དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་འདི་ནི་འཁོར་བའི་རྩ་བའི་མ་རིག་པར་ཡང་སྟོང་ཉིད་བདུན་ཅུ་པ་ལས་གསུངས་ཤིང་། རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། གང་ཡང་རུང་བའི་གནས་རྟེན་ན། ཉོན་མོངས་སྒྲུལ་གདུག་གཡོ་ཅན་གྱིས། ཟིན་པར་འགྱུར་རོ་གང་གི་སེམས། གནས་མེད་དེ་དག་ཟིན་མི་འགྱུར། ཞེས་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་གང་ཡང་རུང་བའི་གནས་ཤིག་རྟེན་ན། ཉོན་མོངས་པའི་སྒྲུལ་གྱིས་འཛིན་པར་གསུངས་ཤིང་། ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཇུག་ཐོགས་སུ། གནས་དང་བཅས་པའི་སེམས་ལྡན་ལ། ཉོན་མོངས་དུག་ཆེན་ཅས་མི་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་པས་འདི་ནི་འཕགས་པའི་བཞེད་པ་དམ་པའོ། །ཀླང་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་སྟོར་དུ། གང་

དག་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དམིགས་ཀྱང་། ཉམ་མོངས་པ་རྣམས་
 གློང་བར་འདྲོད་པ་དེ་དག་ལ་ནི། ཉམ་མོངས་པ་གློང་བ་མི་སྲིད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བརྟེན་
 པའི་ཕྱིར་གསུངས་པ་ཞེས་དང་། ཕྱི་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། དངོས་པོར་དམིགས་པ་ཡིན་ན་
 བྱི་འདྲོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉམ་མོངས་པ་རབ་འབྱམས་ངེས་པར་བརྒྱུག་ཏུ་མེད་པ་
 རྣམས་འབྱུང་ངོ་། རི་ལྟར་ཞེན། རེ་ཞིག་གལ་ཏེ་དངོས་པོ་དེ་ཡིད་དང་མཐུན་པ་ཡིན་
 བ་ནི། དེའི་ཆེ་དེ་ལ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་བརྒྱུག་པར་དགའོ། ཅི་ཉེ་མི་མཐུན་ན་ནི་དེའི་ཆེ་
 དེ་ལ་ཁོང་ཁྱོད་བ་དང་ཆོག་པ་ཟ་བ་བརྒྱུག་པར་དགའོ། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཡུལ་དེ་ཡིད་
 ཏུ་འོང་མི་འོང་གང་ཡང་མིན་པ་ཞིག་ནའང་མ་རིག་པ་སྦྱེ་བར་འགྲེལ་པ་ལས་གསུངས་ཏེ།
 ཡུལ་དེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་པ་ཞིག་རྒྱུད་ལ་འཇུག་བཞིན་པ་ན། ཡང་
 བ་འདྲོད་ཆགས། ཡང་ན་ཞེ་སྤངས་སྦྱེ་དེ་གཉིས་མིན་ནའང་གཏི་མུག་གི་རིགས་འདྲ་འཇུག་
 པར་བཞེད་ལ། གློད་འཇུག་ལས་ཀྱང་། དམིགས་པ་དང་ནི་བཅས་པའི་སེམས། འགའ་
 ཞིག་ལ་ནི་གནས་པར་འགྱུར། གློང་པ་ཉིད་དང་བུལ་བའི་སེམས། འགགས་པ་སྐར་ཡང་
 སྦྱེ་འགྱུར་ཏེ། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་བཞིན། ཞེས་གསུངས་ཏེ་སྦྱགས་འདི་ལ་
 གློབ་དཔོན་འདི་གཉིས་དང་སངས་རྒྱས་བསྐྱུངས་གསུམ་འབགས་པའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་
 པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་དོ། འདིའི་གནད་ཀྱིས་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གི་ལམ་ཙམ་གྱིས་ཟུ་
 ངན་ལས་འདའ་བར་བཤད་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་ལ། ལམ་དེའི་དབང་ཏུ་བྱས་པའི་
 ཉམ་མོངས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་རྣམས་ཀྱང་ལྟག་མ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། རྟེན་དག་ལ་བརྟེན་
 བས་ང་རྒྱལ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་ལུས་ལ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་དང་འཛིག་ལྟ་
 དང་མཐར་ལྟ་ལ་ཡང་ཀུན་བརྟགས་དང་ལྟན་སྦྱེས་གཉིས་ཀ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་ཆོག་མངས་སུ་
 དོགས་ནས་མ་བྱིས་སོ། རྟེན་བཞིན་ཏུ་ཆོས་རྣམས་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་ལ་
 སྟོམ་སྤང་ཆེ་འབྲིང་དགྲར་བྱས་ནས། གཉེན་པོ་སྟོམ་ལམ་དགྲ་དང་སྦྱོར་བ་ཡང་། གཟུང་
 འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་ཏུ་འཛིན་པའི་རྣམ་རྟོག་ལ་སྟོམ་སྤང་ཆེ་འབྲིང་དགྲར་བྱས་ནས། སྟོམ་
 ལམ་དགྲ་དང་སྤང་གཉེན་ཏུ་སྦྱོར་བར་བཤད་པ་བཞིན་ཏུ། རེ་ཞིག་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་

ཕྱ་རགས་གཉིས་ཀ་རྒྱུ་ལས་ཕར་ལྷོགས་མི་ལྷན་པའི་གཏུལ་བྱ་འགའ་ཞིག་གི་དོར་གསུངས་
པའི་དང་པའི་དོན་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ནི། དངོས་པོ་འདི་དག་གྲང་གིས་པ་རྣམས་ལ་ནི་རང་བཞིན་མེད་བཞིན་
ཏུ་དེར་སྤང་བས་སྤྱོད་བར་བྱེད་ལ། དེ་དག་ལས་གཞན་སྤང་བཤད་པའི་གང་ཟག་གསུམ་
ལ་ནི། བཅོས་མར་གྱུར་པའི་དངོས་པོའི་ཉེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་ཀུན་
རྒྱུ་ཅོང་ཏུ་འགྱུར་གྱི་བདེན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་མཆོང་ཉིད་ཅན་
ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མ་རིག་པ་ཅོང་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར། མ་རིག་པ་དང་
དེའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་སྤང་བ་དང་བཅས་པའི་སྤྱོད་ལུལ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་མོབ་ལ་
གནས་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ལ་སྤང་གི། འཕགས་པ་སྤང་བ་མེད་པའི་སྤྱོད་ལུལ་མངའ་
བ་མཉམ་གཞག་ལ་གནས་པ་རྣམས་ལ་ནི་སྤང་བ་མིན་ནོ། །འོ་ན་ལྷགས་འདིས་ཤེས་སྒྲིབ་
གང་ལ་བྱེད་ཅེ་ན། འཇུག་འགྲེལ་ལས། དེ་ལ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ནི་ཤེས་བྱ་ཡོངས་སུ་
གཙོད་པའི་གཤམས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་ཡོད་པ་ནི་
ལྷན་དང་དག་དག་གི་འཇུག་པ་དེ་ཉུང་བུའི་རྒྱ་ཡང་ཡིན་ཏེ། མ་རིག་པ་དང་འདོད་ཆགས་
ལ་སོགས་པའི་བག་ཆགས་དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་། སངས་བྱུང་ཁོ་ན་
ལ་རྣམས་པར་འགྱུར་གྱི། གཞན་དག་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞིས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། ལྷན་
དང་དག་གི་འཇུག་པ་ནི་དག་བཅོམ་པ་ལ་ཡོད་པ་སྤྱི་ལྟར་མཆོང་བ་དང་། གཞན་ལ་
མངས་མོ་ཞེས་ཟེར་བའི་ལྷན་དག་གི་གནས་ངན་ལེན་སྟོན་པས་བཀག་གྲང་མ་ལོག་པ་ལྟ་
བུ་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཞེས་པས་ཆགས་སོགས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཤེས་བྱ་གཙོད་པའི་གཤམས་སུ་ཡང་
བསྟན་པས། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་རྣམས་ཤེས་སྒྲིབ་ཡིན་ཏེ། དེའི་འབྲས་བུ་གཉིས་
སྤང་འབྲུལ་བའི་ཆ་ཐམས་ཅད་གྲང་དེར་བསྐྱེད་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བོན་ལ་བག་ཆགས་སུ་
བཞག་པ་ཅིག་དང་། ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བོན་མིན་པའི་བག་ཆགས་གཉིས་ལས་ཤེས་སྒྲིབ་
ཏུ་འཛོག་པ་ནི་ཕྱི་མ་སྟེ། ཉོན་མོངས་ཀྱིས་བོན་ཐམས་ཅད་ཟད་པས་བདེན་འཛིན་མི་
སྟེ་ཡང་། བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པས་སྤང་ལུལ་ལ་འབྲུལ་བའི་སྤྱོད་ཀྱི་དཔེ། སངས་མ་

ཁྱེད་པའི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་མ་རིག་པ་མ་སྤངས་པས། རྗེས་སྟོན་གྱི་
 སྤང་བཅས་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་། མཉམ་གཞག་ཏུ་སྤང་མེད་ཏུ་འགྱུར་བའི་རེས་འཛིག་ཡོད་
 ལ། སངས་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དམ་པ་དང་ཀུན་རྫོབ་པའི་རྣམ་པ་
 མངོན་པར་ཏེ་མངོན་ཏུ་གྱུར་པར་རྫོགས་པར་ཏེ་མ་ལུས་པར། །བྱང་ཆུབ་པ་སྟེ་རྟོགས་པའི་
 ཕྱིར་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་རྟོག་གི་རྒྱ་བ་ཐམས་ཅད་གཏན་ལྷག་པས། མཉམ་
 གཞག་དང་རྗེས་སྟོན་གྱི་སྤང་བའི་རྟོག་པ་ཡོད་མེད་རེས་འཛིག་པ་མེད་དོ། །གཏན་ཁེས་
 པའི་ཆོག་གིས་འཕགས་པ་གཞན་ལ་མཉམ་གཞག་ཏུ་ལྷག་པ་ནི་རེས་འགའ་བར་སྟོན་ལ།
 དེའི་ཕྱིར་མཉམ་རྗེས་རེས་འཛིག་པ་ཡོད་དོ། །དེས་ན་ཤེས་སྤྱིབ་ཀྱི་མ་རིག་པ་སྤྱོད་པའི་
 ཕྱིར། ཁེས་པ་ནི་སྤང་བ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་མིན་གྱི། མཉམ་རྗེས་སུ་སྤང་བ་ཡོད་མེད་རེས་
 འཛིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་དོ། །སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྒྱ་བ་ནི་རྣམ་རྟོག་ལ་བཞེད་
 པ་ཡིན་ཏེ། ཆོག་གསལ་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཡིན་ན་དེ་དང་བལ་
 བའི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །རྫི་སྒྲིབ་ཏུ་མདོ་ལས།
 དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་ཞེན། གང་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཡང་མེད་ན། ཡི་གེ་རྣམས་
 ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཁེས་བཤད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལ་སོ་སོའི་
 སྒྲེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་དེ། འཕགས་པ་སྤང་བ་དང་བཅས་པའི་
 སྤྱོད་ལུལ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་ཡིན་ལ། དེའི་རང་བཞིན་སྤྱོད་པ་ཉིད་གང་ཡིན་པ་
 དེ་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པའོ། །ཁེས་གསུངས་པའི་སྤྲ་མའི་དོན་ནི། སོ་སྒྲེས་དོན་དམ་
 པར་གྲུབ་པར་བརྒྱུད་པའི་བུམ་སོགས་དེ་ཉིད། །སྤང་བཤད་པའི་འཕགས་པ་གསུམ་མཉམ་
 གཞག་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་སྟོན་སྤང་བ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་ཅམ་ཡིན་པར་བསྟན་
 པས། དེ་རྣམས་ཀྱི་དོར་བདེན་པ་ཅམ་གཅོད་ཀྱི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་པ་མི་གཅོད་
 ཅིང་། སོ་སྒྲེས་བུམ་སོགས་ལ་དོན་དམ་ཏུ་གྲུབ་པར་འཛིན་པའི་ཞེན་ལུལ་འཕགས་པ་ལ་
 ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྱུར་བར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ་དེ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞུང་ཕྱི་མའི་དོན་ནི་
 རྟོན་འབྲེལ་ཀུན་རྫོབ་པའི་རང་བཞིན་ཆོས་ཉིད་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པར་སྟོན་

པས་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའི་གནི་གཅིག་ཉིད། སྐྱེ་ལ་ལྟོས་ནས་ཀུན་རྫོང་དང་། འཕགས་
པ་ལ་ལྟོས་ནས་དོན་དམ་མོ། ཁེས་གཞུང་ལས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བཞོག་སྟེ་སྐྱེ་བ་ནི། རྩོ་གང་
གི་ངོར་ཀུན་རྫོང་བདེན་པར་སོང་བ་དེའི་ངོར་བདེན་པ་ཁེགས་དགོས་པ་མ་ཤེས་པའི་
གཏམ་མོ། ཁངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ནི་རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་སྐྱེ་
བ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོ་རང་གིས་
རིག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། ཁེས་གསུངས་སོ། རང་བཞིན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་ཁེས་པའི་ཉིད་ཀྱི་
སྐྱེ་ནི་ངེས་གཟུང་ཡིན་ལ། དེས་གང་གཅོད་པ་ནི་འཕགས་པ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་དོན་དམ་
བདེན་པ་ནི་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྤང་མེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། རྩིས་ཐོབ་ཏུ་སྤང་བཅས་ཀྱི་
རང་བཞིན་ཏུ་འཛོག་པ་ལྟ་བུའི་རེས་འཛོག་མིན་པར། ཏུས་ཉག་ཏུ་རང་བཞིན་ལ་མཉམ་
པར་བཞག་པའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཞེས་པའོ། །དེ་ཡང་ཁེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི་དོན་དམ་བདེན་
པའི་བདེན་པ་དེ་བདེན་གྲུབ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པར་བཞེད་ནས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་
པའི་ངོར་སྐྱེ་བ་མེད་པར་གནས་པ་བདེན་པའི་དོན་ཏུ་བཤད་དོ། །

དོན་དམ་བདེན་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་ལ་གཉིས། ཚ་བའི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་
བའོ། །དང་སོ་ནི། དེ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་པར་འདོད་པས། དོན་དམ་
བདེན་པ་དེ་ནི་སྐྱེས་བཞེད་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེ་དེའི་རྩིས་སུ་འབྱང་བའི་ཤེས་པའི་
ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དངོས་སུ་བསྟན་པར་མི་རྒྱས་པས་ཉན་འདོད་པ་རྣམས་
ལ་དེའི་རང་བཞིན་གསལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏུ་སོ་སྐྱེ་རང་གིས་ཐྱོང་བའི་དཔེ་བཤད་པ།
ཁེས་གསུངས་པའི་ཤེས་བཞེད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པའི་དོན་ནི་དངོས་སུ་བསྟན་པར་མི་རྒྱས་
པས་ཁེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། དེ་ཡང་ནག་ཆོའི་འབྱུང་ལས་མངོན་སུམ་ཏུ་བསྟན་པར་
མི་རྒྱས་ཞེས་འབྱུང་བའོ། །དེའི་དོན་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བ་
མིན་པར་གསུངས་པའི་འགྲེལ་པ་ཆོག་གསལ་ལས། ཇི་ལྟར་རབ་རིབ་ཅན་དག་གིས་སྐྱེ་

ཤད་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་མཐོང་བ་ན། རབ་རིབ་མེད་པས་བསྟན་ཏུ་ཟུང་། རབ་རིབ་མེད་པ་ལྟར་སྐྱེ་ཤད་ལ་སོགས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་མ་མཐོང་བའི་ཚུལ་གྱིས། རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་བཞིན་རྟོགས་པར་མི་རུས་ཀྱི། ཞེས་རབ་རིབ་ཅན་ལ་ རབ་རིབ་མེད་པས་སྐྱེ་ཤད་མེད་དེ་ཞེས་བསྟན་གྲང་། རབ་རིབ་མེད་པས་མཐོང་བ་འདྲ་ བའི་སྐྱེ་ཤད་མེད་པ་མི་རྟོགས་པར་གསུངས་པས། ཉན་པ་པོས་དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་གྲང་སྐྱེ་ ཤད་མེད་པ་མི་རྟོགས་པ་མིན་ནོ། །དེ་དཔེར་བྱས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པ་ན་མ་རིག་ པའི་རབ་རིབ་ཀྱི་བསྟན་པ་དང་བལ་བས་མཐོང་བ་འདྲ་བ་ཞིག་མི་རྟོགས་གྲང་། སྤྱིར་དེ་ ཁོ་ན་ཉིད་མི་རྟོགས་པ་མིན་པར་བཞེད་པས་ན། རྟོན་དམ་བདེན་པ་ནི་ཟབ་མོའི་དོན་ ཅན་གྱི་ངེས་དོན་གྱི་ལུང་དང་། དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་ངག་གིས་བརྗོད་མི་རུས་པ་དང་། དེའི་ རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་སྟོས་གྲང་རྟོགས་མི་རུས་པ་མིན་ཏེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཤེས་བརྗོད་ ཀྱི་ལུལ་མིན་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །མིག་རབ་ རིབ་ཀྱིས་བསྟན་པའི་མཐུ་ཡིས་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་རང་གི་ལག་གི་བསེ་ཏུ་ལ་སོགས་པའི་ བཟའ་བཏུང་གི་སྟོང་གྱི་ནང་ཏུ། སྐྱེ་ཤད་དང་ལ་སོགས་པས་སྐྱང་མ་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་ ཅ། སྐྱེ་ཤད་དང་སྐྱང་མ་སོགས་ཡིན་པར་ངོ་བོ་ལོག་པ་གྲང་ཞིག་རྣམ་པར་བརྟགས་པ་ན། དེ་བསལ་བར་འདོད་ནས་སྟོང་དེ་ལ་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་བསྐྱེ་བསྐྱོག་བྱེད་པའི་ཆོགས་ཐོབ་ པར་རིག་སྟེ། མིག་དྲག་པའི་རབ་རིབ་མེད་པས་དེའི་གན་ཏུ་ཕྱིན་ནས། སྐྱེ་ཤད་སོགས་ དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་བདུག་ཉིད་གཞི་གང་ཏུ་མཐོང་བ་དེར་མིག་གཏད་གྲང་སྐྱེ་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ དེ་དག་མ་དམིགས་ཤིང་། སྐྱེ་ཤད་དེའི་རྟེན་ཅན་ཏེ་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་གང་ཡང་རྟོག་པར་ མི་བྱེད་དོ། །ཡང་གང་གི་ཆོ་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་རབ་རིབ་མེད་པ་ལ། སྐྱེ་ཤད་མཐོང་ངོ་ ཞེས་རང་གི་བསམ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཆོ། རབ་རིབ་ཅན་གྱི་རྣམ་རྟོག་བསལ་བར་ འདོད་པས་དེའི་ངོར་བྱས་ནས། འདི་ནི་སྐྱེ་ཤད་མེད་དོ་ཞེས་དགག་པ་ལྟར་བྱེད་པའི་ ཆོག་སྐྱེ་ཐོང་གྲང་། སྐྱེ་བ་པོ་འདི་ལ་སྐྱེ་ཤད་ལ་སྐྱར་པ་འདེབས་པ་མེད་དོ། །རབ་རིབ་ ཅན་གྱིས་མཐོང་བའི་སྐྱེ་ཤད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི། རབ་རིབ་མེད་པས་མཐོང་བ་དེ་ཡིན་

གྱི། རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་མཐོང་བ་དེ་མིན་ནོ། །དཔེ་གཉིས་པོ་དྲུ་བཞིན་དུ་དོན་གྱི་སྐབས་
འདྲིར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག ཤེས་པར་བྱེད་ཚུལ་ནི། མ་རིག་པའི་རབ་རིབ་གྱིས་གནོད་པ་
བྱས་པ་སྟེ་སྟོབས་སྤྲད་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་མཐོང་བ་རྣམས་གྱིས། སྤང་པོ་དང་ཁམས་དང་
སྐྱེ་མཆེད་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་དམིགས་པ་ནི། སྤང་སོགས་དེ་དག་གི་ངོ་བོ་ཀུན་
རྫོབ་པ་སྟེ་རབ་རིབ་ཅན་གྱིས་སྤྲ་ཤད་དམིགས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྤང་པོ་ལ་སོགས་པ་དེ་ཉིད་
མ་མཐོང་བས་དམིགས་པ་དེ་དག་ཉིད། མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཤེས་སྒྲིབ་དང་བྲལ་བའི་
སངས་རྒྱས་རྣམས་གྱིས། རབ་རིབ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མིག་གིས་སྤྲ་ཤད་མ་མཐོང་བའི་ཚུལ་
དུ། སྤང་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གང་དུ་གཟིགས་པའི་ཡུལ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་དེ་རྣམས་ཀྱི་
དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །

སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཤེས་བྱ་མཐུན་ཚུལ།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རབ་རིབ་མེད་པའི་མིག་གིས་སྤྲ་ཤད་དུ་སྤང་བ་ཙམ་ཡང་མ་
མཐོང་བ་བཞིན་དུ། སངས་རྒྱས་གྱིས་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པའི་སྟོ་ལ་སྤང་བའི་སྤང་སོགས་
ཀུན་རྫོབ་པ་མ་གཟིགས་ན། དེ་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡོད་ན་ནི་སངས་རྒྱས་གྱིས་
གཟིགས་དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །སྤང་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་མེད་ན་ནི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་
པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དང་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པའི་གང་ཟག་ནི་མ་རིག་པས་བསྐྱད་
པ་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་འདི་མེད་ཚུལ་བཤད་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་
ཤེས་བྱ་མཐུན་ཚུལ་ནི་གཉིས་ཏེ། དོན་དམ་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཚུལ་
དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཐུན་ཚུལ་ཡོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི། སྤང་
པོ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་སྤང་བ་རྣམས་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས། དེ་རྣམས་ཀྱི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐུན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། མི་སྤང་ཡང་རྟོགས་པའི་བྱགས་རྟོགས་སངས་
རྒྱས་ལ་གཞག་དུ་མི་བྱུང་བའི་སྤྱིར། སྤང་ནས་མཐུན་དགོས་པས་རི་སྟེད་པ་མཐུན་པའི་
ཡེ་ཤེས་དེའི་ངོར། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་སྤང་བའི་ཚུལ་གྱིས་མཐུན་པའོ། །སངས་

ཀྱས་ཀྱི་རི་སྟེང་པ་མཁུན་པ་དེ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱད་ནས་སྤང་སྟགས་སྤང་
བ་མིན་ཀྱང་། གང་ཟག་གཞན་གྱི་ཤེས་པ་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པ་ལ་སྤང་བ་སངས་རྒྱས་
ལ་སྤང་དགོས་ཏེ། སྤང་བ་དེ་མེད་པར་མི་རུང་ལ་ཀུན་རྫོབ་དེ་ཡོད་ན་རི་སྟེང་པ་མཁུན་
པས་དམིགས་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རབ་རིབ་དང་བྲལ་བའི་མིག་ཤེས་ལ། རབ་རིབ་ཅན་
ལ་སྤང་བའི་སྐྱེ་ཤད་ཏུ་སྤང་བ་མེད་ཀྱང་། སྤང་བ་དེ་མེད་མི་དགོས་པས་སངས་རྒྱས་
དང་མི་འདྲའོ། །གཉིས་སྤང་འབྲལ་བའི་བག་ཆགས་མ་ཟད་ཀྱི་བར་ཏུ་རི་སྟེང་པ་དང་། རི་
སྟེང་པ་མངོན་སུམ་ཏུ་འཇལ་བ་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་མི་རུས་པས། མཉམ་རྗེས་རེས་
འཛིག་ཏུ་འཇལ་དགོས་པས་ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་གི་སྟེང་ནས་དེ་གཉིས་འཇལ་བ་མི་
འོང་ངོ་། །འབྲལ་བའི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ན། ཡེ་ཤེས་སྐྱད་ཅིག་མ་རེ་རེའི་
སྟེང་ཏུ་ཡང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བ་རྒྱན་མི་ཆད་པས། ཏུས་གཅིག་ཏུ་ཤེས་བྱ་
གཉིས་མངོན་སུམ་ཏུ་འཇལ་མི་འཇལ་གྱི་རེས་འཛིག་མི་དགོས་སོ། །དེས་ན། མཁུན་པའི་
སྐྱད་ཅིག་གཅིག་གིས་ཀྱང་། ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀུན་ཁྱབ་ཅན། ཁེས་གསུངས་པ་
ཡང་མི་འགལ་སོ། །ཡེ་ཤེས་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་ཡུལ་གཉིས་ལ་སྟོན་པའི་མཁུན་
ཚུལ་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འོང་བ་ལ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་ནི། སངས་རྒྱས་བཙུམ་
ལྷན་འདས་ཉག་གཅིག་གི་ཁྱད་ཆོས་སུ་འདུག་པ་ལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཁུན་ཚུལ་གཅིག་
སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཁུན་ཚུལ་ཏུ་བྱས་ནས། རི་སྟེང་པ་མཁུན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱད་
ལ་མེད་པར་གདུལ་བྱའི་རྒྱད་ཀྱིས་བརྩམས་ཞེས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རི་སྟེང་པ་མཁུན་པ་ལ་
སྐྱར་པ་འདེབས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་རི་སྟེང་པ་མཁུན་པ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱད་ལ་
མེད་ཅེས་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པར་སྤང་ངོ་། །འདིའི་ལྷག་མ་འགའ་ཞིག་
འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། །གལ་ཏེ་གཉིས་སྤང་ཐམས་ཅད་རུབ་པ་རྣམས་པ་དེ་
ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ནི་མཐོང་བ་མེད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེས་ན་རི་སྟེང་པ་སངས་རྒྱས་དེ་དག་
གིས་དོན་དམ་བདེན་པ་གཟིགས་ཤེ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་གཟིགས་རོར་གཉིས་སྤང་རུབ་
པས་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་མི་གཟིགས་པ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་

གྱིས་དེ་དག་གིས་གཟིགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །འདི་ཚུད་པའི་ལན་ཏུ་འགྲོ་ཚུལ་ནི། ཇི་ལྟ་
 བ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་ཕུང་སོགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་ཏུ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར་
 དང་། ཕུང་སོགས་རྣམས་གཟིགས་རོ་དེར་མ་བྱལ་པ་དེ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར་དང་། ཕུང་སོགས་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་དགོས་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས། དངོས་པོ་བྱས་པ་ཅན་ལ་མ་རེག་པར་རང་བཞིན་འབའ་
 ཞིག་མངོན་སུམ་ཏུ་མངོན་པས། དེ་ཉིད་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཞེས་བརྗོད་
 དོ། །ཞེས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོན་དམ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་ཅན་ལ་མ་རེག་པར་ཆོས་
 ཉིད་འབའ་ཞིག་ཐུགས་སུ་རྒྱུད་པར་གསུངས་ཏེ་ཕུང་སོགས་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་དེ་
 དག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཟིགས་པར་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ། །མཐོང་བ་མེད་པ་
 གི་མཐོང་བ་དམ་པའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་། ཅི་ཡང་མི་མཐོང་བ་མཐོང་བར་མི་
 བཞེད་ཀྱི། སྐར་བཤད་པ་ལྟར་སྤྲོས་པ་མ་མཐོང་བ་ནི་སྤྲོས་བྲལ་མཐོང་བར་འཇོག་པས།
 མཐོང་མ་མཐོང་གཞི་གཅིག་ལ་བྱེད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སྤྱད་པ་ལས། གཟུགས་
 རྣམས་མི་མཐོང་ཆོར་བ་དག་ཀྱང་མི་མཐོང་ཞིང་། །འདྲུ་ཤེས་མཐོང་བ་མེད་ལ་སེམས་པ་
 མི་མཐོང་ཞིང་། །གང་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་དང་སེམས་ཡིད་མཐོང་མེད་པ། །འདི་ནི་ཆོས་
 མཐོང་ཡིན་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན། །ནམ་མཁའ་མཐོང་ཞེས་སེམས་ཅན་ཆོག་
 ཏུ་རབ་བརྗོད་པ། །ནམ་མཁའ་རི་ལྟར་མཐོང་སྟེ་དེས་འདི་བཟླག་པར་གྱིས། །དེ་ལྟར་
 ཆོས་མཐོང་བ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བསྟན། །མཐོང་བ་དཔེ་གཞན་གྱིས་ནི་བསྟན་
 པར་རྒྱས་མ་ཡིན། །ཞེས་མི་མཐོང་བ་ཕུང་པོ་ལྟ་དང་། མཐོང་བ་ནི་ཆོས་ཞེས་གསུངས་
 ལ། དེ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཏེ། སུས་རྟེན་འབྲེལ་མཐོང་བ་དེས་ཆོས་མཐོང་རོ་ཞེས་
 གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ནི་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་བཅད་ཅེས་
 ཡིན་ལ། དེ་མཐོང་ངམ་རྟོགས་པ་ནི་དགག་བྱ་སྤྱིབ་ཐོགས་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་
 མ་མཐོང་བ་ལ་བྱེད་པ་དང་འདྲ་སྟེ། དེར་ཡང་མཐོང་བའི་ནམ་མཁའ་དང་མ་མཐོང་བ་
 གི་སྤྱིབ་ཐོགས་སོ། །དཔེ་དེ་བཞིན་ཏུ་མཐོང་བ་མིན་པར་སྟོན་པོ་མཐོང་བ་བཞིན་ཏུ་དེ་ཁོ་

ན་ཉིད་མཐོང་བ་ནི་རྒྱུ་པ་ཐ་མས་བཀག་གོ། །མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་པའི་
ཤེས་བྱེད་ཏུ་བདེན་པ་གཉིས་ལ་འཇུག་པ་ལས། ལྟའི་བྱ་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་ན་དོན་
དམ་པའི་བདེན་པ་ལྟས་དང་རག་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་ཏུ་འགྱུར་ན་ནི་དེ་
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གངས་སུ་མི་འགྲོ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཉིད་ཏུ་
འགྱུར་རོ། །འོན་ཀྱང་ལྟའི་བྱ་དོན་དམ་པར་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་ཐ་སྟངས་ཐམས་
ཅད་ལས་འདས་པ། བྱེད་བྱས་མེད་པ་མ་སྟེས་པ་མ་འགགས་པ། སྤྱོད་བྱ་བ་དང་སྤྱོད་བ་
དང་། ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ཤེས་པ་དང་བྲལ་བ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པ་བྲངས་པའི་མདོ་
སྤྱོད་མའི་དོན་ནི། དོན་དམ་པ་གཟིགས་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་དེ། སྤང་སོགས་ཀུན་
རྫོབ་པ་མ་མཐོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་གཟིགས་པ་མིན་པར། སྤང་སོགས་ལྟས་ཀྱི་དང་རག་གི་
རྒྱུད་ཡུལ་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་ཏུ་འགྱུར་བ་ལྟར་ཡུལ་ཏུ་འགྱུར་ན་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མདོན་
སུམ་ཏུ་གཟིགས་པའི་དོན་སྟོས་པ་དང་མ་བྲལ་བས། དོན་དམ་བདེན་པར་མི་འགྱུར་གྱི་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྟོས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་མ་གཟིགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་
གཟིགས་པའི་ཤེས་བྱེད་ཏུ་འགྲོ་ལོ། །མདོ་གཉིས་པའི་དོན་ནི་དོན་དམ་པ་མདོན་སུམ་ཏུ་
གཟིགས་པའི་དོན་ནི། དོན་དམ་བདེན་པ་བྱེད་བྱས་མེད་པ་ནི་བྱུང་པར་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་
མེད་པ་ལོ། །གཞན་གསུམ་ནི་གོ་སྟོལ། །གཟིགས་དོ་དེར་སྤྱོད་བའི་བྱ་བྱེད་དང་བྲལ་བ་ནི་
སྟོལ། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མདོན་སུམ་ཏུ་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་དོན་དམ་ཤེས་པ་དང་། དོན་
དམ་བདེན་པ་དེའི་ཤེས་བྱར་འཛོག་ཐུབ་ཀྱང་། ཡེ་ཤེས་དེའི་དོན་བྱ་བྱེད་དེ་གཉིས་དང་
བྲལ་བ་མི་འགལ་བ་ནི། བྱ་བྱེད་གཉིས་ནི་ཐ་སྟངས་པའི་སྟོ་ཁོ་ནའི་དོན་འཛོག་པའི་མྱར་
ཏེ། དཔེར་ན་རིགས་ཤེས་རྟེན་དཔག་ཡུལ་ཅན་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ཡུལ་ཏུ་འཛོག་
ཅུས་ཀྱང་། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་བྱ་བྱེད་གཉིས་རིགས་དོན་མི་འཛོག་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་
ནས་ལྟའི་བྱ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ་ཐམས་
ཅད་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་བར་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟར་དོན་དམ་པའི་
བདེན་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བརྒྱན་ཏེ་སྤྱོད་བའི་ཆོས་

སྟེ། ཞེས་དྲངས་པའི་དོན་ནི། ཡིན་ཏེ་འོ་བར་གྱིས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པར་བསྟན་པ་དེའི་ཡུལ་ལས་འདས་ཚུལ། ཇི་ལྟར་ནས་མ་ཡིན་མོའི་བར་གྱིས་སྟོན་ཏེ། ཇི་ལྟར་འདི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ན་སྟེ། དེའི་རྗེས་འབྲང་གི་རྟོག་པ་ལ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་སོ་སོ་བ་གཉིས་སུ་ཆད་པར་སྒྲུབ་བ་ལྟར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཇི་ལྟ་བ་མཁྱེན་པ་དེ་ལ་དེ་ལྟར་སྒྲུབ་བའི་ཚུལ་གྱིས་དེའི་ཡུལ་ལས་འདས་པ་སྟེ། གཉིས་སྒྲུབ་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་བརྟུན་པ་སྟེ། བའི་ཆོས་ཡིན་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མི་སྟེ། བ་འབའ་ཞིག་གཟིགས་པའི་ངོར་དེ་མེད་ཅེས་པའོ། །དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ངོར་སྤང་སོགས་ཀྱང་རྒྱུ་ལྟར་བ་མི་སྒྲུབ་བའི་ཁྱད་སྤངས་སྟེ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ངོར། དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་གཉིས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་སྤྲིད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོས་པ་དེ་དག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་དེར་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསམ་པ་ལ་དངོས་སུ་ན་འཕགས་པ་རྣམས་ཁོ་ན་ཆད་མ་ཡིན་གྱི། འཕགས་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་དངོས་སུ་ཆད་མ་མ་ཡིན་པས། གཞན་སྟེ། འཕགས་པའི་དོན་དམ་གྱི་གཟིགས་ངོར་བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་ནི། ཅི་སྟེ་གཞན་སྟེ་དོན་དམ་པར་བཀག་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་བརྗོད་པར་འདོད་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྣམས་པར་དཔྱད་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ཡང་ཆད་མར་ཁས་ལེན་ན་དེ་ལྟ་ཡིན་དང་གལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཆད་མ་ཡིན་ན་ནི། འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་སྟེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ཡང་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཡིན་པས། མ་རིག་པ་སྤངས་པར་ཁས་སྤང་དགོས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ལ་འཕགས་པ་གཞན་གྱིས་ཅི་ཞིག་དགོས་ཏེ་མི་དགོས་ལ། འཕགས་པའི་ལམ་ཆོལ་བ་ཡིས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་དགོས་པ་མེད་དོ། །འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བའི་སྟུན་པོ་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཆད་མར་རིགས་པ་འདྲ་མ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་

པའི་སྐབས་སུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏེ་ཐམས་ཅད་ཏུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ཚད་
མ་མིན་པ་དེ་ཡི་ཕྱིར། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་མེད་དོ། རྣམ་
ཀུན་འཇིག་རྟེན་ཚད་མིན་ཞེས་པས་ལུགས་འདིས་ཚད་མ་གཏན་མི་འདོད་པར་སྟོན་པས།
ལུགས་དེ་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟེ་བ་དང་། ཁ་ཅིག་ལུགས་དེ་ལེགས་སོ་ཞེས་སྟེ་
བ་གཉིས་ཀས་ཀྱང་སྟོབ་དཔོན་འདིའི་བཞེད་པ་མ་རྟོགས་བཞིན་ཏུ་སྟེས་པས། རང་གི་
དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ཅམ་ཏུ་བྱེད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་
ཚད་མ་མིན་པར་བསྟན་པ་ལ། སྤྱིར་ཚད་མ་མི་བཞེད་པར་གོ་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། ཁོད་
མ་དང་གཞལ་བྱ་ཡང་ཆོག་གསལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་བཀག་ནས།
སྟོས་འཇོག་གི་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ་འཇོག་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུར་བྱེད་དགོས་ཏེ་འོག་ཏུ་
འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

ལྷ་པ་ནི། འོ་ན་ངི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པར་འགྱུར་ཞེན། འཇིག་རྟེན་ཉིད་
ལས་གྲགས་ཤིང་གྲུབ་པའི་དོན་ནི། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུལ་ཏེ་སེལ་ན།
གང་ཟག་དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་པར་འགྱུར་རོ། ཇི་ནི་དཔེར་ན་ཁ་ཅིག་གིས་ངའི་
རྩིས་ཕྱོགས་སོ་ཞེས་སྟེས་པ་དང་། གང་ཟག་གཞན་ཅིག་གིས་དེ་ལ་དྲིས་པ་རྩིས་དེ་ཅི་ཞིག་
ཡིན། དེས་བྱམ་པའོ་ཞེས་སྟེས་པ་ལ། གཞན་དེས་བྱམ་པ་ནི་རྩིས་མ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་
བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་ལམ་གྱི་བྱམ་པ་བཞིན་ནོ། ཞེས་སུན་འབྲིན་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་
པའི་ཡུལ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གནོད་ཀྱི། གང་གི་ཆོ་འཕགས་པའི་དོན་དམ་གྱི་གཟིགས་
པ་ལ་བརྟེན་ཏེ། སྟེ་པོ་དོན་དམ་ལ་མཁས་པ་ཚད་མར་བྱས་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཏན་ལ་
འབེབས་པ་དེའི་ཆོ། འཇིག་རྟེན་གྱི་གནོད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། མཁས་པས་ཕྱོགས་
འདིས་གཞན་ཡང་དབྱད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། ང་ནི་བྱམ་པའི་བདག་པོ་དང་
ལྟས་བྱིན་ནི་འཕྱོག་མཁན་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་པ་དང་། ངའི་ཁིང་སྤྱིང་ཏུ་སྟེས་སོ་བྱས་པ་ན་
ཅི་ཞིག་སྟེས་ཞེས་འདྲི་བ་ལ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བྱས་པ་ན། ལྟ་བུ་ནི་སྟེ་བ་མེད་དེ་གཞལ་བྱ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་དང་། མི་ལམ་གྱི་གང་ཟག་དང་ལྟ་བུ་བཞིན་ཞེས་སྟེ་བ་དང་ལྟ་བུ་མའི་

རིགས་པ་ཆེན་པོར་འདོད་པ་རྣམས་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱིས་གཞོད་པར་བསྟན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་གསལ་པའི་རོང་གཞན་སྐྱེ་ལས་སྒྲངས་ནས་
 གྲང་འཇིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་སྒྲངས་ཏེ། ད་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བ་ལ་ཡང་གཞན་
 སྐྱེ་མེད་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ལྷ་བ་ལ་གནས་ནས་གྲང་གཞན་སྐྱེ་དགག་པར་འདོད་པ་ལ་
 འཇིག་རྟེན་གྱི་གཞོད་པ་མེད་དོ། །ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། ལྷ་མཆོན་གྲང་གི་
 ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་པ་རྣམས་པོའི་དབང་པོ་ཅན་འགའ་ཞིག་སྟོན་པ་ན། སུ་འདྲི་བདུག་གིས་
 བསྐྱེད་ཅེས་སྟེ་བར་བྱེད་ལ། དེ་ལྟར་བྱེད་གྲང་པ་འདིས་པོའི་དབང་པོ་ཅན་ཞིག་རང་གི་
 ལུས་ལས་བཏོན་ནས། སུ་དེའི་མའི་ཁོང་ཏུ་འཇུག་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞིག་ལ། སུ་
 དེའི་ལུས་གྱི་སྤྲོན་ཏུ་གྱུར་པའི་མི་གཙང་བ་ཙམ་ཞིག་མ་དེའི་མངལ་ཏུ་བཏབ་པ་སྟེ་
 ལྷགས་པ་ལོ། །གང་གི་ཕྱིར་པ་འདི་སུ་དེའི་ལུས་གྱི་ལྷ་སྒྲགས་ནས་རང་གི་སྤྲོན་པར་བྱེད་
 པ་དེའི་ཕྱིར། ས་བོན་དང་སུ་གཉིས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཏུ་འཛིན་
 པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བར་འཇིག་རྟེན་ཏུ་གསལ་བར་ངེས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ས་བོན་གྱི་མི་
 གཙང་བ་དང་སུ་གཉིས་དང་། རས་གྱི་ས་བོན་དང་ལྷ་སུ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་ལ་གཞན་
 ལས་སྐྱེ་བར་འཛིན་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་གྲང་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་རང་གི་རོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་
 པའི་གཞན་ཏུ་འཛིན་ན་ནི། གང་ཟག་གཞན་ལྟར་སུ་དེ་བསྟན་ནས་འདི་ངས་བསྐྱེད་དོ་
 ཞེས་སྟོན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་ཏུ་ཤིང་སྟོང་པོའི་ས་བོན་ཙམ་བཏབ་ནས་དེ་ལས་
 ཤིང་སྟོང་སྐྱེས་པ་ན། ཤིང་སྟོང་འདི་ངས་བཅུགས་སོ་སྟམ་ཏུ་རྟོག་པ་དེས་ན། འཇིག་རྟེན་
 གྱི་རོང་གཞན་སྐྱེ་མེད་པ་སོགས་སྟེ་མ་བཞིན་ཏུ་སྒྱུར་རོ། །བཏབ་པའི་ས་བོན་གཉིས་ཤིང་
 སྟོང་དང་སུ་མ་ཡིན་གྲང་། དེ་གཉིས་བཏབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་སྟོང་དང་སུ་སྐྱེས་པ་
 ན། དེ་གཉིས་བསྟན་ནས་འདི་བདག་གིས་བསྐྱེད་ཅེས་འཇིག་རྟེན་ཏེ། བ་བ་དང་སོས་
 པའི་ལག་པ་གང་ཟག་དེ་མ་ཡིན་གྲང་། ལག་པ་ན་བ་དང་སོས་པས་གང་ཟག་དེ་ན་བ་
 དང་སོས་པར་འཇིག་རྟེན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་ལ་གཞན་སྐྱེ་མེད་
 གྲང་། གཞན་སྐྱེ་ཡོད་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་མཐོང་བས་འགོག་རྟེན་པ་མིན་ཏེ། ལྷ་འབྲས་རང་

བཞིན་གྱིས་རྩོམ་ཐད་པ་འགྲོག་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱེད་པའི་རིགས་པ་ལ་ངེས་པར་
 ལྟས་པའི་ཕྱིར་རོ། དེའི་ཕྱིར་གྲུབ་མཐའ་སྟེ་བ་གཞན་གྱིས་གཞན་སྐྱེ་ཁས་བླངས་པའི་དོན་
 གི། རང་གི་མཆོད་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་སྐྱེ་ཡིན་གྱི། རྩོམ་གཞན་ཏུ་གྲུབ་པ་ཙམ་མ་
 ཡིན་ལ། དེ་ཙམ་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྩོམ་གྲུབ་པ་ཡང་མིན་ནོ། །གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་
 རྟེན་ལས་ཀྱང་མེད། ཅེས་པའི་དོན་གི། འཇིག་རྟེན་རང་དགའ་བས་ས་ལྷག་ལ་སོགས་
 པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ལ་རང་གི་མཆོད་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཏུ་འཇིན་པ་མེད་
 ཅེས་པ་ཙམ་མིན་གྱི། བ་སྟོན་ཏུ་ཡང་གཞན་སྐྱེ་མེད་པར་སྟོན་པར་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།
 གཉིས་ཀ་ལས་སྐྱེ་བ་འགྲོག་པའི་འགྲེལ་པར་ཡང་། དེ་ལ་ཇི་ལྟར་གོང་ཏུ་བདག་དང་གཞན་
 ལས་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པར་ཡང་མི་རིགས་སོ་ཞེས་བསྟན་པ་
 དེ་བཞིན་ཏུ་ཆོག་གསལ་གཉིས་སུ་སྟེ་བ་ལ་ཡང་ངེ་སྟོན་ཏུ་བཤད་པའི་རིགས་པས་མི་སྲིད་
 རོ། །ཞེས་བ་སྟོན་ཏུ་ཡང་གཞན་སྐྱེ་མེད་པ་གསལ་བར་གསུངས་པ་དང་། ཆོག་གསལ་
 ལས་ཀྱང་། གལ་ཏེ་བདག་དང་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་དང་རྒྱ་མེད་པ་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་
 སྐྱེ་བ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ན། ཇི་ལྟར་བཙམ་ལྟར་འདས་ཀྱིས་མ་རིག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འདུ་བྱེད་
 རྣམས་ཞེས་གསུངས། ཞེས་པའི་ལན་ཏུ། བཤད་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཡིན་གྱི་དེ་
 ཁོ་ན་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་མ་རིག་པས་འདུ་བྱེད་སྐྱེད་པ་སོགས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡིན་
 གྱི་དོན་དམ་པར་མ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །ཅི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་པར་གཞག་པ་བརྗོད་
 པར་བྱ་བ་ཡིན་ནམ་ཞེས་པའི་ལན་ཏུ། རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་གྲུབ་པར་
 ཁས་ལེན་གྱི། སྟགས་བཞེས་ཁས་བླངས་པའི་སྟོན་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རྒྱུན་
 འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་གི་སྐྱེ་བ་ཁས་ལེན་པ་ལ་ཡང་། སྟགས་བཞེས་སྐྱེ་བ་ཁས་མི་
 ལེན་པ་གསལ་བར་གསུངས་པས། སྟགས་འདི་ལ་གཞན་སྐྱེ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་མི་འགྲོག་ཅེས་པ་
 གི། སྟགས་འདི་ལེགས་པར་མ་རྟོགས་པའི་བཤད་པ་ལོ། །

གསུམ་པ་ནི། དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མེད་པར་ངེ་སྟོན་
 བཤད་པའི་ཚུལ་ལ། རྟེན་འབྱུང་རྟག་ཆད་མེད་པར་གྲུབ་པའི་སྟོན་ནས་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐར་

མི་ལྟར་བའི་ཡོན་ཏན་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ། གལ་ཏེ་མུ་གུ་ས་བོན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་ཡིན་ན་ནི། ས་མུག་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་མུ་གུ་ཡོད་བཞིན་དུ་ཡང་ས་བོན་རྒྱན་ཆད་པར་འབྱུང་རྟེ། དེ་ལ་ནི་ས་མུག་འབྲེལ་མེད་དུ་སོང་ནས། མུ་གུ་ཡོད་ཀྱང་ས་བོན་གྱི་རིགས་བརྒྱད་མ་ཆད་པ་ལ་མི་ཕན་པའི་ཕྱིར་རྟེ། དཔེར་ན་བ་མིན་ཡོད་པས་བ་ལང་ཤི་ནས་རིགས་བརྒྱད་ཆད་པ་མིན་པ་ལ་མི་ཕན་པ་དང་། སོ་སྟེ་ཡོད་པས་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྲིད་པར་འཁོར་བ་རྒྱན་བཅད་པ་མིན་པ་ལ་མི་ཕན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་རྒྱ་མཚན་གྲུང་གི་ཕྱིར་མུ་གུ་ས་བོན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་མིན་པའི་སྟུགས་ལ། དེ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་སུ་མི་འགལ་བ་དེའི་ཕྱིར་མུ་གུ་ཡོད་པའི་ཆེ་ས་བོན་ཞིག་པ་སྟེ་དེའི་རིགས་བརྒྱད་ཆད་པས་ཆད་པ་སྤངས་སོ། །མུ་གུའི་རུས་སུ་ས་བོན་འགགས་པ་ལན་མང་དུ་བཤད་པས། ས་བོན་ཞིག་པའི་དོན་འབྲེལ་བས་ས་བོན་རྒྱན་ཆད་པ་ལ་བཤད་ཅིང་། ས་བོན་མི་འཇིག་པ་བཀག་པར་གསུངས་པས། ས་བོན་གྱི་རྒྱན་ཆད་པ་ཞེས་པ་དེའི་རིགས་བརྒྱད་ཆད་པ་ལ་བཞེད་དོ། །གྲུང་གི་ཕྱིར་ས་མུག་གཉིས་གཅིག་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་མིན་པས་ས་བོན་དེ་ཉིད་མུ་གུར་འཕྲོས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། མུ་གུའི་རུས་ན་ས་བོན་མི་འཇིག་པ་བཀག་པ་དེའི་ཕྱིར་ཡང་། མུ་གུའི་ཆེ་ས་བོན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པར་མི་བྱ་བས་རྟག་པར་ཡང་བཀག་པར་འབྱུང་རོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་ནི་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས། ས་བོན་ཡོད་ན་མུ་གུ་རི་བཞིན་རྟེ། །ས་བོན་གང་ཡིན་མུ་གུ་དེ་ཉིད་མིན། །དེ་ལས་གཞན་མིན་དེ་ཡང་མ་ཡིན་རྟེ། །དེ་ལྟར་རྟག་མིན་ཆད་མིན་ཆོས་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་དག་གི་དོན་ནི་ས་བོན་ཡོད་པར་གྱུར་ན་ས་བོན་གྱི་རྒྱ་ཅན་མུ་གུ་ཡང་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབྱུང་རོ། །དེ་འབྱུང་བ་ན་ས་བོན་ལས་གཞན་ཉིད་དུ་སྟེ་ནས་འབྱུང་བ་མི་རུང་བས། ས་མུག་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་གོ་སྟུམ་ན། མུ་གུ་ས་བོན་ལས་གཞན་ནས་འབྱུང་བ་མིན་ཀྱང་ས་བོན་དེ་ཉིད་མུ་གུར་འཕྲོས་པ་མིན་ནོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས། མུ་གུ་དེ་ས་བོན་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཞན་དང་། རང་བཞིན་གཅིག་པ་ཉིད་དེ་ཡང་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲ་

བའི་སྟོགས་གཉིས་ཅར་ཡང་བཀག་པ་ན་མུ་གུའི་རང་བཞིན་དེ་རྟག་ཆད་དང་བྲལ་བའི་
 ཆོས་ཉིད་ཏུ་གསལ་བར་བྱས་སོ། །དོན་འདི་ཉིད་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། འདུ་བྱེད་རྣམས་ནི་མ་
 རིག་ཆེན་ཅན་ཏེ། འདུ་བྱེད་དེ་དག་དེ་ཉིད་ཏུ་ཡོད་མིན། འདུ་བྱེད་མ་རིག་འདི་གཉིས་
 ཉོང་པ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་གཡོ་བ་དང་བྲལ་བ། ཞེས་བྱ་བས་བཤད་དེ། སྐར་པ་
 དང་པོས་ནི་འདུ་བྱེད་མ་རིག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་གཏན་ཆོགས་དང་། གཉིས་
 པས་ནི་འདུ་བྱེད་དེ་ཞོན་ཉིད་ཏུ་ཡོད་པ་མིན་ཞེས་པའི་བསྟུན་བྱ་དང་། གསུམ་པས་ནི་
 རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཀ་སྟོང་པར་བསྟན་ལ། བཞི་པས་ནི་སྟོང་ཚུལ་སྟོན་ཏེ། གཡོ་བ་ནི་མདོར་
 པར་འདུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་དང་བྲལ་བ་ནི་འདུ་བྱེད་འདུ་བྱེད་གྱིས་སྟོང་པའོ། །དེ་ཡང་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་བྲལ་ལ་ཞེས་དགག་བྱའི་བྱང་པར་བསྟན་ཏེ། དེ་ཞོན་ཉིད་ཏུ་
 མེད་པ་དང་དོན་འདྲའོ། །མདོ་དེའི་དོན་བསྟན་བཅོས་ཅ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། གང་ལ་བརྟེན་ཏེ་
 གང་འབྱུང་བ། དེ་ནི་རེ་ཞིག་དེ་ཉིད་མིན། དེ་ལས་གཞན་པའང་མ་ཡིན་པ། དེ་ཕྱིར་
 རྟག་མིན་ཆད་མ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་སོ། །

འཕགས་པའི་མཉམ་གཞག་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱར་ཐལ་བ།

བཞི་པ་ལ་གཉིས། རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་པར་འདོད་པ་དགག་
 པ་དང་། དེ་ལྟར་བཀག་པ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འཕགས་པའི་
 མཉམ་གཞག་དངོས་པོའི་འཇིག་རྒྱར་ཐལ་བས་དགག། བཟ་སྟངས་བདེན་པ་རིགས་པས་
 དབྱེད་བཅོད་ཏུ་ཐལ་བས་དགག། དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཁེགས་པར་ཐལ་བས་དགག་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་ལྟར་རང་བཞིན་གྱིས་ཆོས་འགའ་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་
 འདི་ནི་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་སྒྲང་བར་བྱ་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དོན་འདི་
 དེས་པར་ཁས་སྒྲང་དགོས་ཞེས་སྟེ་བར་རིགས་གྱི། འདི་ལ་ཁས་ལེན་གཞག་ཏུ་མི་བྱུང་ངོ་
 ཞེས་བསྟོགས་སྟེ་སྟེ་བར་མི་བྱའོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་གཡུ་ཏེ་གཟུགས་དང་ཆོར་བ་ལ་སོགས་
 པའི་རང་གི་མཆོན་ཉིད་དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན། རྒྱ་དང་ཆེན་

ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ན་ནི། རྣལ་འབྱོར་པས་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་
 པས་སྟོང་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཆོ། དངོས་པོའི་རང་བཞིན་དེ་ལ་སྐྱར་པ་བཟུང་བ་
 པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། མཉམ་གཞག་གིས་གཟུགས་སོགས་
 རྣམས་མ་དམིགས་པ་དགོས་ལ། དེ་རྣམས་རང་གི་མཆོད་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་ན་མཉམ་གཞག་
 གིས་དམིགས་དགོས་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེའི་ཆོ་དངོས་པོ་དེ་རྣམས་མེད་པར་
 འགྱུར་རོ། །དེ་མེད་ན་ནི་དངོས་པོ་དེ་རྣམས་མཉམ་གཞག་གི་སྤར་ཡོད་པ་ཕྱིས་མེད་པའི་
 འཇིག་པ་སྟེ་ཞིག་པར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་འཇིག་པ་ལ་མཉམ་གཞག་ཉིད་རྒྱར་
 འགྲོ་དགོས་པས། མོ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའི་འཇིག་རྒྱ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་
 དུ། སྟོང་པ་ཉིད་མཐོང་བ་ཡང་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་འཇིག་པ་དང་དེ་ལ་སྐྱར་བའི་
 རྒྱར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། དེ་ནི་རིགས་པ་ཡང་མིན་པ་དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་
 མཆོད་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་ནི་ཡོད་པ་མིན་པས། ཏུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་
 བ་ཁས་བླང་བར་མི་བྱའོ། །འདི་ལ་དབུ་མ་པ་རང་གི་མཆོད་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་བ་ཁས་
 ལེན་པ་རྣམས། རང་གི་མཆོད་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་ཀྱང་བདེན་གྲུབ་དུ་མི་འགྲོ་བར་འདོད་པའི་
 རྒྱ་མཆོད་གྱིས། གཟུགས་སོགས་རང་གི་མཆོད་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་
 དུ་གཟིགས་པས་དམིགས་མི་དགོས་སོ། །ཞེས་སྒྲུ་མོད་ཀྱང་། དེ་ཙམ་ནས་བདེན་གྲུབ་ཡིན་
 པར་སྐར་ཡང་བཤད་ཅིང་། སྐར་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིགས་པས་ཉེས་པ་སྟོང་མི་
 ལུས་སོ། །འདིར་འགྲེལ་པ་ལས། དཀོན་བཞུགས་ལས་འོད་སྤངས་གཞན་ཡང་དབུ་མའི་
 ལམ་ཆོས་རྣམས་ལ་ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པ་ནི། གང་སྟོང་པ་ཉིད་གྱིས་ཆོས་རྣམས་
 སྟོང་པར་མི་བྱེད་དེ། ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཞེས་གསུངས་ཤིང་། མཆོད་
 མེད་དང་སྟོན་མེད་དང་མངོན་པར་འདུ་བ་མེད་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་དང་མ་བྱུང་བ་
 ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་པ་བྱངས་ཏེ། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་མཆོད་གྱིས་གྲུབ་པའི་རང་
 བཞིན་ཡོད་ན། ཆོས་དེ་རྣམས་རང་ངོས་ནས་སྟོང་པར་མ་སོང་བས་ཆོས་རྣམས་ཉིད་སྟོང་
 པ་དང་ཞེས་པ་མི་འཐད་ལ། རང་ངོས་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་ཡོད་པ་མ་བཀག་པར། གཞན་

ཞིག་གིས་སྟོང་པའི་སྟོན་སྟོང་པར་བསྟན་དགོས་པས། སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚས་རྣམས་
 སྟོང་པར་མི་བྱེད་ཅིས་པ་དང་འགལ་བས་དབུ་མའི་ལམ་གྱིས་ཚས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་
 ལ་སོ་སོར་རྟོག་པ་ན། ཚས་རྣམས་རང་ངོས་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པས་སྟོང་པར་
 སྟོན་པ་ཡིན་པར་བསྟན་ནོ། །མདོ་འདིས་ནི་རྣམ་རིག་པས་གཞན་དབང་རང་གི་མཆོད་
 ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པས་མི་སྟོང་པ་དང་། དེ་གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་པ་མེད་པས་སྟོང་ཞེས་
 པ་ཡང་བཀག་ལ། བརྒྱ་བ་ལས། སྟོང་མིན་སྟོང་ལྟན་མཐོང་མིན་ཏེ། ཟུང་འདས་བདག་
 གིར་གྱུར་ཅིག་ཅེས། ཁོག་ལྟས་ཟུང་ན་མི་འདའ་བར། ཁྱེད་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་
 ཀྱིས་གསུངས། ཞེས་དང་། ཚ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། སྟོང་ཉིད་ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་ནི། ཁྱེད་པར་
 འབྱིན་པར་རྒྱལ་བས་གསུངས། གང་དག་སྟོང་པ་ཉིད་ལྟ་བ། ཁྱེད་དག་བསྐྱུང་བ་མེད་
 པར་གསུངས། ཞེས་པས་ཀྱང་སྤར་གྱི་མདོའི་དོན་དེ་ཉིད་འཆད་དོ། །ཚས་རྣམས་རང་
 གི་ངོ་བོས་སྟོང་ཞེས་པའི་བསམ་དོན་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན་གྱི། བུམ་པ་བུམ་པས་མི་སྟོང་པར་
 བདེན་པས་སྟོང་པ་ནི། གཞན་སྟོང་ཡིན་པས་བུམ་པ་བུམ་པས་སྟོང་པ་ནི་རང་སྟོང་ཡིན་
 མོ་ཞེས་སྟེ་བ་ནི་གཏན་ནས་མི་རིགས་ཏེ། བུམ་པ་བུམ་པས་སྟོང་ན་བུམ་པ་ལ་བུམ་པ་མེད་
 དགོས་ན། རང་ལ་རང་མེད་ན་གཞན་སྟེ་ལ་ཡང་མེད་པས་བུམ་པ་གཏན་མེད་པར་འགྱུར་
 རོ། ཁྱེད་ཆོ་དངོས་སོ་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བས། དེ་ལྟར་སྟེ་མཁན་ཡང་
 མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། འདིས་སྟོང་པ་དང་འདིས་མི་སྟོང་ཞེས་པའི་རྣམ་གཞག་གང་ཡང་
 མི་སྤྱིད་པར་འགྱུར་རོ། ཁྱེད་འདྲ་བའི་སྟོང་པ་དེ་ཁ་ཅིག་ཡང་དག་ཏུ་སྟེ་ལ། གཞན་དག་
 ཆད་སྟོང་བ་འདོད་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་རྟེན་འབྲེལ་རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་དང་བུམ་པར་རྒྱལ་
 བ་རྒྱལ་སྤྱད་ཀྱིས་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་བསྐྱུབས་པ་ལས་བྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། ཁྱེད་
 པར་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཐམས་ཅད་ཁོ་རང་ཁོ་རང་གིས་སྟོང་པར་གཏན་ལ་འབེབས་
 དགོས་ཟེར་ནས། དེ་ཆད་སྟོང་བ་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ཁོ་ན་སྟེ། བྱུང་མཐའ་བཞི་
 སོ་སྟེ་ཡང་ལྟ་བ་དེ་ཆད་སྟེ་ཡིན་པར་ཤེས་ནས། དེ་རང་གི་རྒྱུད་ལ་སྦྱེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ་
 ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། ཁྱེད་ན་དགག་གཞི་དེ་དགག་བྱའི་ངོ་བོར་མེད་པ་དང་། གཞི་དེ་

དགག་བྱས་སྟོང་ཚུལ་ཡང་ཡིན་པས་སྟོང་པར་འདྲ་བཞིན་དུ། ཚོས་ནམས་རང་གི་མཚན་
 ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པ་ནི་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་
 སྟོང་ཚུལ་ནམས་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་མིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། སྟོང་ཚུལ་སྐྱ་མ་ཚད་མས་
 གྲུབ་ཟིན་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་རིང་ལ། གྲུབ་མཐས་གཞི་དེ་བདེན་པའམ་དེའི་དོན་དུ་
 ཡོད་པར་འཛིན་པའི་སྟོ་འདོགས་སྟེ་མི་སྲིད་ལ། ཕྱི་མ་ནམས་ཀྱི་དོན་ཚད་མས་གྲུབ་ཅིང་
 བྱེད་པ་མ་ཉམས་ཀྱང་། གྲུབ་མཐའ་བདེན་པའམ་བདེན་པའི་དོན་དུ་སྟོ་འདོགས་པ་མི་
 འགལ་བའོ། །

ཐ་སྐད་བདེན་པ་རིགས་པས་དབྱད་བཅོད་དུ་ཐལ་བ།

གཉིས་པ་ནི། འདིར་སྐྱས་པ་དོན་དམ་པར་སྟེ་བ་མེད་པས་བདག་དང་གཞན་ལས་
 སྟེ་བ་དགག་ལ་རག་མོད། གཟུགས་དང་ཚོར་བ་སོགས་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་དམིགས་པ་
 དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནི་གདོན་མི་བྱ་བར་གཞན་ལས་སྟེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཅི་སྟེ་དེ་ལྟར་
 མི་འདོད་ན་བདེན་པ་གཉིས་སུ་ཅི་སྟེ་བཅོད་དེ་བདེན་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་འགྱུར་རོ། །དེའི་
 ཕྱིར་གཞན་ལས་སྟེ་བ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ལྟར་སྐལ་བ་ནི་དོན་དམ་པར་སྟེ་བ་
 མེད་པ་དང་། ཐ་སྐད་དུ་གཞན་སྟེ་འདོད་པར་སྤང་བས་དབྱ་མ་རང་རྒྱད་པ་འགའ་ཞིག་
 གོ། །རང་བཞིན་གྱིས་སྟེ་བའི་གཞན་སྟེ་ཀུན་རྫོབ་དུ་མི་འདོད་ན་བདེན་པ་གཅིག་ཁོ་ནར་
 འགྱུར་ཞེས་པ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྟེ་བ་ཀུན་རྫོབ་དུ་མེད་ན་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་
 མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེའི་ཚེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མི་སྲིད་པས་དོན་དམ་པར་ནི་བདེན་པ་
 སུར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེའི་ལན་དུ་འདི་བདེན་མོད་ཀྱི་དོན་དམ་པར་ནི་བདེན་པ་
 གཉིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དག་སྟོང་དག་བདེན་པ་དོན་དམ་པ་འདི་ནི་གཅིག་སྟེ། འདི་
 ལྟ་སྟེ་མི་སྐྱ་བའི་ཚོས་ཅན་ལྟ་རན་ལས་འདས་པའོ། །འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་བརྟུན་པ་
 སྐྱ་བའི་ཚོས་ཅན་ནོ་ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གི་དོན་ནི་རང་
 གིས་ཁས་ལེན་པའི་བདེན་པའི་དོན་ནི་མི་སྐྱ་བ་ཡིན་པས། མི་སྐྱ་བའི་བདེན་པ་ཁོ་ནར་

འཇུག་པས་དེ་འདིར་བདེན་མོད་ཅེས་གསུངས་སོ། །དོན་དམ་པར་ནི་ཞེས་པ་ནི་དེ་ཁོ་ན་
 ཉིད་གཟིགས་པའི་ངོར་ནི། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་མེད་དེ། དེའི་
 ངོར་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་ཉག་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ། །བདེན་པ་དམ་
 པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའོ། །ཡེ་ཤེས་དེའི་ངོར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མེད་པ་ནི་སྤྱི་བའི་
 ཆོས་ཅན་ཏུ་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །དོན་བསྟུན་ཆོས་རྣམས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་
 གྲུབ་ན་འདུ་བྱེད་རྣམས་བརྟན་པ་སྤྱི་བའི་ཆོས་ཅན་ཏུ་མི་འགྲུབ་པས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་
 པ་མེད་པའི་ཕྱིར་བདེན་པ་གཉིས་མེད་པར་འཇུག་ལ། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
 མེད་པའི་ཚུགས་ལ་ནི། ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་པའི་དོན་
 བོ། །གལ་ཏེ་སྤར་གྱི་ལུང་གིས་ཕྱང་འདས་གཅིག་ཏུ་བདེན་གྱི། འདུ་བྱེད་གཞན་བརྟན་
 པར་གསུངས་པས་འདུས་བྱས་རྣམས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ཕྱང་འདས་
 དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ནམ་སྟམ་ན། དེའི་བདེན་
 པ་ནི་མདོ་ཉིད་ལས་མི་སྤྱི་བའི་ཆོས་ཅན་ཞེས་གསུངས་པས་མི་སྤྱི་བའི་དོན་ཏུ་བཤད་གྱི།
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་བདེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ནི་བརྟན་པ་སྤྱི་
 བའི་ཆོས་ཅན་ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་སྤར་མའི་བདེན་པ་མི་སྤྱི་བའི་དོན་ཏུ་ཤེས་སོ། །རིགས་
 པ་དུག་ཏུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་། འདུས་བྱས་ལོག་པར་སྤང་ནས་བྱིས་པ་སྤྱི་བར་བྱེད་
 པ་བཞིན་དུ། ཕྱང་འདས་དོན་དམ་པས་དེ་ལྟར་སྤང་ནས་མི་སྤྱི་བས་ཕྱང་འདས་བདེན་
 པ་དང་། གཞན་རྣམས་མི་བདེན་པར་གསུངས་པར་བཤད་པས། བདེན་མི་བདེན་གཉིས་
 ལྷ་ཕྱེ་བ་ནི་སྤྱི་བའི་དོན་ཡིན་པར་གདོན་མི་ཟ་བར་འདོད་པར་བྱའོ། །རིགས་པ་དུག་ཏུ་
 པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཕྱང་འདས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བདེན་པར་གསུངས་པ་ནི། ཕྱང་འདས་དོན་
 དམ་པའི་བདེན་པར་ཡོད་པ་ཀུན་རྫོབ་པའི་ངོར་འཇོག་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། ཐ་སྙད་ཏུ་དེ་
 བདེན་པར་བཞེད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ནི་དོན་དམ་བདེན་པ་
 ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདག་དང་གཞན་ལས་སྤྱེ་བ་མ་དཔུང་པར་འཇིག་
 རྟེན་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། དབུ་མ་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པར་བྱེད་

དོ། །འདི་ལྟར་གྲང་གི་ཕྱིར་གཟུགས་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་སོ་འདྲི་དག་ནི།
 ཅི་བདག་ལས་སྐྱེ་བ་ཞིག་གམ། ཅིག་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་ཞིག་ཅས་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པར་
 ལྟ་པར་དབྱུང་བ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དོན་དམ་པར་མ་སྐྱེས་པ་དང་
 མ་འགགས་པ་ལས། ཚུ་རྩལ་ཏེ་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཆ་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཅན་ལ་གནས་
 པ་རྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་ཐ་སྐྱེད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བདག་དང་གཞན་
 ལས་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་པར་དབྱུང་པར་མི་བྱ་བར། འཛིག་རྟེན་པས་
 མཐོང་བ་འདི་ཡོད་ན་འདི་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཙམ་ཞིག་གཞན་འཛིག་རྟེན་ལ་རག་
 ལས་པའི་ཐ་སྐྱེད་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་ནས་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་ལྟས། ཇི་ལྟར་
 ལྟ་སྟོན་གཞན་གྱིས། གཟུང་བར་མི་རུས་དེ་བཞིན་བྱ། །འཛིག་རྟེན་པ་ཡི་མ་གཏོགས་
 པར། །འཛིག་རྟེན་གཟུང་བར་རུས་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། ཚ་ཤེ་ལས་ཀྱང་། ཐ་སྐྱེད་ལ་ནི་
 མ་བརྟེན་པར། །དམ་པའི་དོན་ནི་རྟོགས་མི་འགྱུར། །དམ་པའི་དོན་ནི་མ་རྟོགས་པར། །ལྷ་
 ངན་འདས་པ་ཐོབ་མི་འགྱུར། །ཞེས་དང་། ཚོད་རྫོག་ལས། ཐ་སྐྱེད་ཁས་ནི་མ་བླངས་
 པར། །ཁེད་ཅག་འཆད་པར་མི་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདིར་དབྱུང་མ་དབྱུང་ནི་
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱུང་མ་དབྱུང་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དཔྱད་ལུགས་ཇི་ཙམ་ཞིག་ནས་དེ་ཁོ་ན་
 ཉིད་ལ་དབྱུང་པར་འགྲོ་བ་ཤེས་པ་གལ་ཆེ་བས་ཅུང་ཟད་བཤད་ན་ཐལ་འགྱུར་བའི་ལུགས་
 ཀྱིས་ནི། ཐ་སྐྱེད་གདགས་པས་མ་ཚིམ་པར་ལྷ་གྲ་སྐྱེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལ། དེ་ལྟར་བཏགས་
 པའི་བཏགས་དོན་བདག་གམ་གཞན་ལས་སྐྱེ་ཞེས་ཚོལ་བ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་
 པར་འཛིག་གོ། །དེའི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྐྱེད་ཀྱིས་གང་ནས་འོངས་གང་དུ་འགྲོ་ཞེས་པ་
 དང་། ཕྱི་དང་ནང་གང་ན་ཡོད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་དབྱུང་པ་རྣམས་དང་གཏན་མི་འདྲ་བ་ཤེས་
 པར་བྱའོ། །རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་ཙམ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་པར་མི་འཛིག་
 གི། ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་དབང་གིས་ཡོད་པར་བཞག་གམ། དེའི་
 དབང་གིས་བཞག་པ་མིན་པའི་དོན་གྱི་སྟོང་ལུགས་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་དཔྱད་པ་ནས། དེ་
 ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་པར་འགྲོ་སྟེ། དགག་བྱའི་ངོས་འཛིན་མི་འདྲ་བའི་གནད་ཀྱིས། དེ་

ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་མཚམས་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འོང་ངོ་། །དེ་ལྟར་མ་གོ་བར་དཔེར་
ན་གནས་འདིར་ལྷས་བྱིན་དོན་ལ་མ་འོངས་པ་ལ། དང་པོ་འོངས་པར་འབྱུལ་དེ་ནས་
འོངས་མ་འོངས་བརྟགས་པ་ན། མ་འོངས་པར་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ལ་བྱས་ནས། མ་དཔྱད་པའི་
རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ལོག་པའི་དོན་ཅན་ཁོ་ན་དང་། དཔྱད་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་མ་
ལོག་པར་འདོད་པ་ནི་དབུ་ཚད་གང་གི་ཡང་ལུགས་མ་ཡིན་ཏེ། གཉིས་ཀའི་ལུགས་ཀྱིས་
མ་དཔྱད་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་ཚད་མས་བྱབ་པ་དུ་མ་ཞིག་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཀླས་པར་
གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་པས་མ་སྟོས་སོ། །དེ་ལྟར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་པའི་རིགས་པས་
ཀུན་རྫོང་པ་རྣམས་ལ་དཔྱད་ན་ནི། འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཐམས་ཅད་ཉམས་པར་འགྱུར་
བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དོན་དམ་པའི་སྐྱེ་བ་མི་ཞིགས་པར་ཐལ་བ།

གསུམ་པ་ནི། ཅི་སྟེ་ཡང་དེ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་བདེན་པར་མཛོན་པར་ཞེན་པ་ཐམས་
ཅད་གཙོད་པ་ན། བྱིད་ཤ་འཛོན་པ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པ་འདི་གང་
ཀུན་བྱང་གཉིས་ཀྱི་འཆིང་གོལ་གྱི་རྒྱར་འགྱུར་བ། རྣམ་ཏེ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱབ་
པའི་བདག་ཉིད་འགའ་ཞིག་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་ཅིག་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་སྟེ་ན། དེ་སྐད་དུ་
སྟོབ་པ་ལ་ནི་ཆོག་ཙམ་ཞིག་ལྷག་མར་ལུས་པར་འགྱུར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་དེ་ཁོ་
ན་ཉིད་དོན་དམ་པ་ལ་དཔྱད་པའི་སྐྱབས་སུ། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པ་གང་ཞིག་གིས་
གཟུགས་སྟགས་བདུག་དྲུང་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་རིགས་པ་མིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཐ་སྙད་དུ་
ཡང་རིགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བར་རིགས་པ་མིན་པས། ཁྱོད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཚད་
མ་གང་གིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་
ནི་བདེན་པ་གཉིས་ཅར་དུ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཡང་། གདོན་
མི་བླ་བར་ཁས་སྤང་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་པའི་རིགས་པས་
ཐ་སྙད་དུ་ཡང་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་སྐྱེ་བ་ནི། མཚམས་སྟོར་དུ་རྣམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་ལ་

བཤད་ཅིང་། འོན་པ་ལྟར་སྤྱད་པ་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་ཞེས་དགག་
 བྱ་ལ་བྱད་པར་སྤྱད་བཞིན་ལ་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་ཙམ་ལ་ནི་གཏན་མིན་ཏེ། ཐ་སྙད་པའི་དོན་
 ལ་དོན་དམ་པའི་དབྱད་པ་བྱར་མི་རུང་བར་ལན་རུ་མར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཁོ་
 བ་ཉིད་ལ་དཔྱད་པའི་རིགས་པས་ཐ་སྙད་རུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པའི་སྐྱེ་བ་མི་
 ཁེགས་ན། དོན་དམ་པར་བྱུང་པའི་སྐྱེ་བ་ཡང་མི་ཁེགས་པར་བཞེད་པ་ནི་རང་གི་མཚན་
 ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་པ་ཙམ་ནས་བདེན་བྱུང་ཏུ་འགྱུར་བས། དེ་ལ་ཐ་སྙད་རུ་ཞེས་སྤྱད་མ་སྤྱད་
 འདྲ་བར་བཞེད་པ་ལོ། །དེ་ལྟར་ན་དགག་བྱ་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་དང་། རང་བཞིན་
 གྱིས་དང་། རང་གི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་བྱད་པར་སྤྱད་བ་ནི་མཐའ་ཡས་པ་ཅིག་
 མདོ་ལྟེ་དང་། ཡབ་སྐུས་གཉིས་དང་སློབ་དཔོན་འདིའི་གཞུང་ལས་འབྱུང་ལ། དེ་འདྲ་
 བ་དེ་འཇོག་པའི་ཆེ་དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་སྟོགས་སྤྱད་བྱས་པ་ནི་སྤྱད་བཤད་པ་དང་། ཆོག་
 གསལ་ལས་ཀྱང་། འདི་ནི་དེ་ཁོ་བ་ལྟར་གདོན་མི་ཟ་བར་ཁས་བླང་བར་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟ་མ་
 ཡིན་ན་ཀུན་རྫོབ་འཐད་པ་དང་ལྟན་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེས་ན་འདི་དེ་ཁོ་བ་ཉིད་རུ་འགྱུར་
 གྱི་ཀུན་རྫོབ་རུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ཐ་སྙད་རུ་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཆོག་པར་བཏགས་
 དོན་བཙལ་བའི་དབྱད་པ་བྱས་ནས་ཐ་སྙད་པའི་དོན་འཛོག་པ་བཀག་པ་ན། དེ་ལྟ་ན་
 དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། གཞུགས་སོགས་ཀུན་རྫོབ་པར་མི་འགྱུར་ཞེས་
 གཞུགས་སོགས་དོན་དམ་རུ་བྱུང་པར་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་པར་འཛོག་པ་ཅིག་
 ལ་འཕེན་ལ། དེ་ཡང་དངོས་པོར་སྤྱད་པ་ལ་མིན་པས་དབུ་མ་རང་རྒྱད་པ་ཡིན་པར་ཤིན་
 ཏུ་གསལ་ལོ། །འདིར་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཁ་ཅིག་འཕགས་པའི་ཞལ་སྤྱད་ནས། བདག་ལས་
 མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གིས་སྐྱེ་བ་སོགས་བཀག་པ་ནི། གཞུང་
 འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་པའི་ཀུན་བརྟགས་ཀྱི་སྐྱེ་བ་སོགས་བཀག་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་དབང་
 བདེན་པ་བཀག་པ་མིན་པར་འདོད་པ་འདི་ཡང་། དེ་ལྟར་འགྲེལ་པའི་གཏན་ཆོགས་མེད་
 པར་མི་འགྱུང་བས། དེ་སྤྱད་རུ་སྤྱད་པ་ལ་ནི་བཟུལ་ཁེང་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ན་ལོ། །ཞེས་
 བཤད་པའི་སྟོགས་སྤྱད་སྤྱད་བ་ནི། སྤྱད་བས་པ་ཁ་ཅིག་སློབ་དཔོན་སྟོ་བརྟན་ལ་སོགས་པ་ཡིན་

པར་སྒྲུ་མོད་ཀྱང་། དེའི་གཞུང་ན་དེ་ལྟར་བཤད་པ་མི་སྤང་ངོ་། །བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་
པར་སྒྲོབ་དཔོན་ཆོས་རྒྱུད་གིས་བཞི་བརྒྱ་པའི་ལྟ་བ་སེམས་ཅམ་རྩ་བ་ཀྱལ་བར་བཤད་པས་
དེ་ལ་སྒྲུར་ན་འགྲིག་གོ། །འོ་ན་ཟབ་མོའི་མདོའི་དོན་སེམས་ཅམ་རྩ་བ་འགྲེལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་
འཕགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་དོན་རིམ་རྩ་བ་འགྲེལ་ཞེ་ན། སྒོབ་དཔོན་དབྱིག་གཞན་
ལ་སོགས་པའི་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ན། སྒྲུབ་ཀྱི་གཞུང་གི་དོན་འདི་ལྟར་འགྲེལ་
པ་ཡིན་ཞེས་གསལ་བར་མི་སྤང་ཡང་། རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལ་སོགས་པར་དཀོངས་
འགྲེལ་གྱི་མདོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་དྲང་དོན་རྩ་བ་ཆད་པར་སྤང་བས། དེ་
བཞིན་རྩ་བ་ཆད་པར་མདོ་ཉེ་འཕགས་པའི་གཞུང་འཁོག་པ་ནི་མི་སྲིད་ལ། སྒྲུ་རི་བཞིན་
པར་འཆད་ན་ནི་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྒྲུ་རི་བཞིན་པར་མི་འཆད་པ་མི་མཛད་ཅིང་། སྒྲུ་རི་
བཞིན་པ་དྲང་དོན་རྩ་བ་ཤད་ན་དེའི་དོན་སེམས་ཅམ་རྩ་བ་ཆད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་
ཀྱང་ཆོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པ་དང་། རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་
པར་བཤད་པ་རྣམས་སྒྲུ་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་རྩ་བ་ལས་འགྲུབ་པས། སྒྲུ་རི་བཞིན་པ་ལ་
གནོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དྲང་དོན་རྩ་བ་འགྲེལ་མི་རུས་པ་ལ་དཀོངས་ནས། བཟལ་ཞིང་
བརྟག་པར་བྱ་བ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྒྲུ་རི་བཞིན་པའི་བརྒྱུག་སྒྲུགས་ལ་གནོད་བྱེད་
དང་། དྲང་ཐད་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་རྟོན་པ་ནི། གཞུང་གི་དོན་རྣམ་པ་གཞན་
རྩ་བ་རྩ་བ་མི་རུང་བར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་པས་འདིར་མདོ་ཅམ་ལས་མ་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་བདེན་པ་གཉིས་ཅར་
རྩ་བ་མེད་ན། གཞུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་གཞུགས་ལ་
སོགས་པའི་ངོ་པོ་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་རྩ་བ་མིགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ།
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རིམ་བོད་གི་རྩ་བ་སོགས་པ་ཡང་མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྤང་བར་
འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་མཆོན་ཀྱན་ནས་མཆོངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་བཤད་པ། དངོས་
པོ་རྟོང་པ་སྟེ་བརྒྱན་པ་གཞུགས་བརྟན་དང་ལ་སོགས་པས་སྒྲུ་བརྟན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་།
མེ་ལོང་དང་བྱང་བཞིན་དང་བྲག་ཕུག་དང་། སྒྲུ་ཕུང་བ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུན་གྱི་ཆོགས་པ་

ལ་ལྟོས་པ་སྟེ་བཞེན་ནས་སྟེ་བ་འཛིག་ཞེན་ན་མ་གཟུགས་པ་ཡང་མིན་ཏེ་གཟུགས་སོ། །རྟེན་འཛིག་ཞེན་ལ་གཟུགས་པ་དེར་ནི་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་སྟོང་བ་སྟེ་བརྟན་པ་
 ལས། མིག་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་གཟུགས་བརྟན་ལ་སོགས་པ་དེ་ཡི་རྣམ་པ་ཅན་སྟེ་བར་
 འགྱུར་བ་ལྟར། བརྟན་པའི་གཟུགས་བརྟན་ལས་བརྟན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་སྟེ་བ་
 དེ་བཞིན་རུ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ནུང་། དེས་
 སྟོང་པའི་རྒྱ་དྲག་ལས་དེས་སྟོང་པའི་འབྲས་བྱ་རབ་རྩ་སྟེ་བར་འགྱུར་རོ། །འདིར་གཟུགས་
 བརྟན་ལས་ནི་དེ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་སྟེ་བར་གསུངས་པས། གཟུགས་བརྟན་དངོས་པོ་
 ཡིན་ཁིང་ཤེས་པ་དང་རོ་བོ་ཐ་དད་པས་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་མིག་ཤེས་གྱི་
 དམིགས་སྟེན་ཡིན་པས། གཟུགས་གྱི་སྟེ་མཆེད་རུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཟླ་གཉིས་དང་ལྷ་
 ཤད་རུ་སྤང་བ་དང་སྟེ་མ་སོགས་དང་། ལྷ་བརྟན་སོགས་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་རུ་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་དབང་ཤེས་འབྲུལ་བ་ལ་སྤང་བའི་བྱད་བཞིན་དང་ཟླ་གཉིས་དང་ལྷ་
 ཤད་སོགས་ནི། དབང་པོ་ལ་འབྲུལ་གྱི་གཞོད་པ་མེད་པའི་ཤེས་པ་ལྷ་ལ་སྤང་བའི་རང་གི་
 མཆོན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་འབྲའོ། །བྱད་བཞིན་སོགས་མི་སྲིད་ཀྱང་དེར་སྤང་བ་ནི་རང་
 གི་མཆོན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་ཀྱང་དེར་སྤང་བ་དང་འབྲའོ། །གཟུགས་བརྟན་དང་
 ལྷ་བརྟན་ལ་སོགས་པ་ནི་གཟུགས་དང་སྟེ་ལ་སོགས་པ་དང་འབྲུ་བས། དེས་ན་གཟུགས་
 སོགས་ལྷ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཕྱི་རོལ་རུ་མི་འཛོག་ཀྱང་དེར་སྤང་བའི་གཟུགས་སོགས་
 ཕྱི་རོལ་རུ་འཛོག་པ་བཞིན་རུ། གཟུགས་བརྟན་སོགས་བྱད་བཞིན་ཡིན་པ་སོགས་ཕྱི་རོལ་
 རུ་མི་འཛོག་ཀྱང་། གཟུགས་བརྟན་སོགས་ཕྱི་རོལ་རུ་འཛོག་སྟེ་དེ་གཉིས་ཕྱི་རོལ་རུ་འཛོག་
 མི་འཛོག་མཚུངས་པ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་བརྟན་བྱད་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཅན་གྱི་བརྟན་
 པ་ནི། སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་ལུང་རིགས་གང་ལ་ཡང་སྟོ་ཁ་མ་སྟོགས་པའི་འཛིག་ཞེན་པའི་
 ཆན་པོ་བརྟན་བྱང་ཐམས་ཅད་གྱིས་འབྲུབ་པས། དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་དེ་རིགས་ཤེས་རགས་
 པ་ཅིག་རུ་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ཁོ་ནའོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ནི་གཟུགས་བརྟན་བརྟན་
 པར་གཟུགས་པ་དེ་གྲུབ་ཀྱང་། དཔུ་མ་པས་བཞག་པའི་བརྟན་པར་མི་འབྲུབ་པས། སྤུ་མ་

དེ་ཕྱི་མའི་དཔེར་རི་ལྟར་འབྱུར་ཞེན། སྐབས་འདིར་གཟུགས་བརྟན་སྟགས་དཔེར་བཞོད་
 པ་ནི་འཇིག་རྟེན་པས་བྱལ་བའི་དཔེར་འགོད་པ་ཡིན་གྱི། དབུ་མ་པས་བརྟན་པར་བཞག་
 པ་བྱལ་བའི་པ་ཅིག་དཔེར་འགོད་པ་མིན་ནོ། །དེ་ཡང་བྱད་བཞིན་རྩ་སྣང་བའི་གཟུགས་
 བརྟན་ལྟ་བུ་དེ་ལ་སྣང་བའི་སྤྲང་ནས་ཆ་འདི་ཙམ་ཞིག་བྱད་བཞིན་རྩ་སྣང་ལ། འདི་ཙམ་
 ཞིག་བྱད་བཞིན་རྩ་མི་སྣང་ངོ་ཞེས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རྩ་དབྱེ་མི་རུས་ལ། བྱད་བཞིན་
 གྱི་གང་སྣང་གི་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་སྣང་བ་ལྟར་རྩ་ཡོད་པས་སྤྲང་ཡང་། རང་གི་རྩ་ལ་
 བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་བ་དཔེར་བྱས་ནས་དེ་བཞིན་རྩ་སྟོན་པོ་རང་གི་མཆོད་ཉིད་
 གྱིས་བྱལ་བར་སྣང་བ་ན་ཡང་། སྟོན་པོའི་སྤྲང་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱལ་བར་སྣང་མི་སྣང་
 གི་ཆ་གཉིས་དབྱེར་མེད་པར་སྣང་ལ། དེ་ལྟར་སྣང་བ་ཡང་གང་སྣང་གི་ཆ་ཐམས་ཅད་
 ནས་སྣང་བ་ལྟར་རྩ་ཡོད་པས་སྤྲང་ཡང་། རང་གི་རྩ་སྐྱེད་པ་དང་རང་གིས་འབྲས་བྱ་
 བསྐྱེད་པ་མི་འགལ་བར་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་ལ་དེར་གང་སྣང་
 གི་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་སྣང་བ་ལྟར་རྩ་མེད་ཀྱང་གཟུགས་བརྟན་མེད་པར་མི་འགྲོ་བ་ཞིག་
 འཇོག་ཤེས་ན། སྟོན་པོ་ལ་ཡང་རང་མཆོད་གྱིས་བྱལ་བར་སྣང་བའི་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་
 སྣང་བ་ལྟར་གྱི་དོན་རྩ་མེད་ཀྱང་། སྟོན་པོ་ཡོད་པར་ངེས་པར་འཇོག་རུས་པ་ཞིག་འོང་
 ངོ་། ཞིབ་མོའི་སྟོས་གཟུགས་སྟགས་ཀྱི་སྤྲང་ནས་འདི་འགོག་འདི་མི་འགོག་ཅེས་པའི་རྣམ་
 པ་གཉིས་གཟུགས་བརྟན་གྱི་དཔེ་སྤྲང་ནས་སྤྲེད་པ་ནི། དབུ་མའི་ལྟ་བ་རྟེན་པ་ལ་མེད་
 མི་རུང་རྩ་དགོས་པས་ཆོམ་སྟེ་མི་ཉན་ནོ། །དེས་ན་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་གཟུགས་བརྟན་
 རང་བཞིན་མེད་པའི་རྩ་དང་འབྲས་བྱ་རྣམ་པར་བཞག་པ་ཡང་། ཤེས་བཞིན་རྩ་ལམས་
 པ་སྟེ་ཞིག་གཟུགས་དང་ཆོར་བ་ལ་སྟགས་པ་རྩ་དང་འབྲས་བྱ་ལས་ཐ་དད་པ་མེད་པར་
 གནས་པ་རྣམས་ཡོད་པ་ཙམ་ཞིག་རྩ་དམིགས་པས། རང་བཞིན་དང་བཅས་པ་ངེས་པར་
 བྱེད། དེའི་སྤྲང་ཡོད་པར་དམིགས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་དོ། །ཞེས་ཡོད་ཙམ་
 དང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་། སྟར་སྐྱེ་བར་བཞུན་ལ་འདིར་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་
 བ་མེད་པར་བཞུན་པས། སྐྱེ་བ་དང་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་ཤིན་

ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །དེ་དག་མ་ཕྱིད་ན་དངོས་པོ་ཡོད་ཕྱིན་ཆད་རང་གི་ངོ་བོས་
 ཡོད་པ་དང་། རང་གི་ངོ་བོས་མེད་ཕྱིན་ཆད་ཡེ་མེད་ཏུ་སྔར་ནས་སྒྲོ་འདྲིམས་དང་སྒྲུར་
 འདེབས་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་ལས་མི་འདའ་སྟེ། བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། དངོས་པོ་དངོས་པོ་
 ཡོད་པར་སྒྲུབ་པའི་ལྟར་ན་ནི་ངེས་ཏུ་དངོས་པོ་དེའི་ཡོད་པ་ཉིད་ཡིན་པ་དེ་སྲིད་ཏུ། དེ་
 ལྟར་རང་གི་ངོ་བོ་ཡང་ཡིན་པ་ཉིད་ལ། གང་གི་ཆེ་རང་གི་ངོ་བོ་དང་བུལ་བ་དེའི་ཆེ་དེ་ལ་
 དངོས་པོ་དེ་རྣམས་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། བོང་བྱའི་རྩ་དང་འབྲུ་བས་གཉིས་སུ་
 སྒྲུབ་པ་ལས་མ་འདས་པའི་ཕྱིར། འདིའི་མཛོན་པར་འདོད་པ་ཐམས་ཅད་འགྲིག་དཀའ་བར་
 འགྱུར་རོ། །ཞེས་སོ། །དེས་ན་རང་གི་ངོ་བོས་མེད་པས་ཡོད་མཐའ་ཐམས་ཅད་དང་། དེ་
 ཉིད་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་རྒྱ་འབྲས་འདྲིམས་ལྟས་པས་མེད་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་
 བ་ནི་སྒྲོབ་དཔོན་སངས་རྒྱུ་བསྐྱེད་པ་ལྟར་དང་ལྟུང་བའི་ཞབས་ཀྱིས་འཕགས་པའི་དགོངས་པ་
 བཀའ་བའི་བྱང་ཆོས་སུ་སྤང་བས། ཡོད་པ་གཉིས་དང་མེད་པ་གཉིས་ཕྱིད་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་
 ཆེན་། །གཞུགས་བརྟན་གྱི་དཔེས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། ཡབ་སྲས་མཇལ་བ་ལས། མེ་
 ལང་ཤིན་ཏུ་ཡོངས་དག་ལ། །ངེ་ལྟར་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡི། །གཞུགས་བརྟན་སྤང་བ་དེ་
 བཞིན་ཏུ། །ལྟོན་པ་ཆོས་རྣམས་ཤེས་པར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། བརྒྱན་པའི་དཔེ་གཞན་
 རྣམས་ཀྱི་དཔེ་དོན་སྦྱར་ཚུལ་ཡང་སྤར་བཞིན་ཏུ་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །

ཀྱུལ་ཚབ་དར་མ་རིན་ཆེན།

ངུས་མཉམ་གྱི་རྟེན་དགག་པ།

[illegible]

[illegible]

གཉིས་པ་ལ། རུས་མཉམ་གྱི་རྟེན་དགག །དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་ཁྱེད་ཀྱི་
 རྟེན་བསྐྱེད་བཤེ། །དང་པོ་ལ། གཤམ་བ་དགོང་། དེའི་ལན་དགག །མཛོན་སྐྱམ་དང་འགལ་བ་
 སྤང་བཤེ། །དང་པོ་ནི། ཡིད་སློ་ཚས་ཅན། ལུས་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རུས་མཉམ་པའི་རྟེན་མ་ཡིན་
 ཏེ། ཁྱོད་རྣམས་སུ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དུག་ལ་ཡང་རུས་མཉམ་པའི་རྟེན་རྣམས་གཞན་དོན་
 མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མ་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་ཟིན་དུ་ཡོད་པའི་གནས་བྱེད་ཀྱི་རྣམས་ཀྱི་
 དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཚས་ཅན། ལུས་འདྲི་ཁྱོད་ཀྱི་གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་དུ་མེད་དེ།
 ཁྱོད་ཀྱི་གནས་པ་སོ་ཁྱོད་རང་ལས་གཞན་མིན་པར་རང་རྩ་ལས་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱེས་
 པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ཤི། རྣམས་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན་ཡང་། ལུས་དེས་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་
 པོ་གནས་པའི་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ཀྱང་བྱས་པ་མི་འཐད་པར་གསལ། དེ་ཁྱོད་ལས་དོན་གཞན་པའི་
 ཁྱོད་ཀྱི་གནས་པ་དེའི་རྣམས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚས་ཅན། ཁྱོད་འཇིག་པ་མེད་པར་གསལ་
 བར་འཇུག་ཏེ། ཁྱོད་གྲུབ་ཟིན་དུས་གཉིས་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ་དེ་འཇིག་རྒྱ་ལས་
 འཇིག་པར་འདྲོད་པས་རྟག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཁྱོད་གྲུབ་ཟིན་གནས་པ་ལས་ཕྱིས་འཇིག་
 རྒྱས་འཇིག་པ་མི་འཐད་པར་གསལ། དེ་ལུང་ཡིད་སློའི་འཇིག་པ་ཡིད་སློ་དང་རྣམས་གཅིག་
 དང་མ་དད་བརྟགས་ན། གསལ་བ་སྤུ་མ་དང་སྟོན་མཚུངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གནས་པས་
 རྒྱས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་བྱ་དོན་མེད་པར་གསལ། འཇིག་རྒྱ་དང་མ་སྤང་ན་གྲུབ་ཟིན་གནས། སྤང་
 བ་གནས་རྒྱས་གནས་པར་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ་གནས་རྒྱ་མེད་ན་སྤང་བས་
 འཇིག་པ་ལ་འཇིག་རྒྱ་དང་སྤང་པའི་བར་དུ་གནས་རྒྱ་དེས་གནས་པར་བྱེད་པས་སྟོན་མེད་

དོ་ཞེ་ན། འཇིག་པ་དངོས་པོའི་ཆོས་ཉིད་རྩ་ཡོད་པ་འདྲི་ལ་གནོད་བྱེད་མེད་པར་ཐལ།
འཇིག་རྒྱ་དང་མ་སྒྲུབ་པར་ཡང་འཇིག་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། གནས་པའི་རྒྱས་ནི་
ཅི་ཞིག་བྱ་བ་ཟེན་གནས་མི་རྣམས་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། གཤམ་ཏེ་དཔེར་ན། ས་སྟོགས་རྒྱ་སྟོགས་ཀྱི་གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་
རྩ་མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པ་བཞིན་རྩ་ལྷན་སེམས་ཀྱང་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྒྲོན་གྱིས་རྒྱ་གྲུབ་
ཟིན་གནས་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་འདོད་པ་འདྲི་ལ་འདོད་པ་བཞེད་
པའི་ཉེས་པ་དེ་དག་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་འཇིག་རྟེན་བྱ་བ་སྟོགས་པ་ཇི་ལྟར་ཞེ་
ན། རྒྱ་སྒྲོན་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་རང་ནང་གི་རྒྱའི་རྟེན་ཡིན་ཏེ། སྒྲོན་ཅིག་རྩེ་རྩེར་འཇིག་པའི་
རང་ཅན་གྱི་རང་ནང་གི་རྒྱའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་མེ་སྒྲོན་པོ་དེ་ལྟ་བུར་
ཡུལ་གོ་ས་མཚུངས་པར་སྒྲེབ་པའི་རྒྱ་ཡིན་ཕྱིར། བན་འདོགས་པ་དེ་ལྟ་མིན་ན། དོན་གཞན་
ཀྱི་རྟེན་རྩ་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །མི་རྟག་པ་ལ་རྟེན་འབྲུང་གྱང་། རྟག་པ་ལ་མི་
འབྲུང་དེ། དེ་ཆོས་ཅན། རང་ནང་གི་རྒྱ་སྟོགས་ཀྱི་རྟེན་རྩ་འབྱུར་ཏེ། དེ་ཐུར་རྩ་འཕོ་བ་
ཡི་གེགས་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཡོན་ཏན་དང་། སྦྱི་དང་། ལྷན་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱེད་ལ་དོན་
གཞན་གྱི་རྟེན་ཅི་དགོས་མི་དགོས་པར་ཐལ། སྒྲོན་ཅིག་སྒྲེབ་ཀྱི་ཡང་འཕོ་བ་མེད་པ་
ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་འཕོག་པའི་རིགས་པ་འདྲིས་
ནི་ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་ཇམ་ལ་འཕྲོད་པ་འདྲུ་བ་དྲུང་། ཇམ་དེ་ཡོན་ཏན་གྱི་འཕྲོད་པ་འདྲུ་
བ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་མེད་པར་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། འཕྲོད་པ་འདྲུ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱ་མེད་ན་དེ་ལ་འཕྲོད་པ་འདྲུས་པ་མེད་པ་མི་འབྲུང་པར་
ཐལ། རྟོགས་ལ་སྟོགས་པ་གསལ་བ་མེད་པར་ཡང་རྣམས་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་
གསལ་བ་དེ་རིགས་གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྟེན་རྩ་མེད་དེ། ཞེས་པ་ལ་རྟགས་སྒྲུ་མའོ། །དེ་
བཞིན་རྩ་ལྷན་སེམས་འཕྲོད་པ་འདྲུ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་ཡང་བསལ་ཏེ། ཞེས་པ་ལ་ཇམ་
དང་ཡོན་ཏན་ལ་བཞེད་པའི་རྟགས་སྒྲུར་འོ། །

གསུམ་པ་ལ། ཕྱིས་འབྲུང་གི་འཇིག་རྒྱལ་བརྟགས་ན་གྲུབ་ཟིན་གནས་པའི་རྒྱ་མི་

འཐད་པ་ནི། དངོས་པོ་དེའི་གནས་རྒྱས་ཅི་ཞིག་བྱ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱ་གཞན་
ལས་དངོས་པོ་འཇིག་དགོས་ཀྱི་འཇིག་པའི་ངོ་ཤར་མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དེ་འཇིག་རྒྱ་གཞན་
མེད་པར་རང་གི་རང་གིས་འཇིག་ནུ་ཡང་གནས་པའི་རྒྱ་རྣམས་ལ་བྱལ་ཟེན་གནས་པའི་
རྣམ་པ་མེད་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱལ་ཟེན་གནས་པའི་རྟེན་ཡོད་ན་མི་འཇིག་པར་ཐལ་བ་
ནི། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དུས་འགྲའ་ཞིག་གི་ཆེ་ནུང་འཇིག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྐྱེ་
བ་ཅན་ཀུན་མཐར་བདག་ལ་སོགས་པའི་རྟག་དངོས་ཀྱི་རྟེན་དང་བཅས་པ་ཡིན་པ་དེའི་
ཕྱིར། བྱལ་པར་ཐལ། རྟག་དངོས་ཀྱི་རྟེན་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་མི་འཇིག་པར་གནས་
པ་དྲུང་རྣམས་བྱལ་པའི་ཕྱིར། རང་གི་རང་གིས་བརྟགས་ན་དེ་མི་འཐད་པ་ནི། གཤམ་
རྟེ་དངོས་པོ་རང་ཉིད་འཇིག་པའི་དང་ཚུལ་ཅན་གྱི་བདུག་ཉིད་ཡིན་ན། དེའི་གནས་བྱེད་
གཞན་གང་བྱལ་ཟེན་གནས་མི་ཅུས་པར་ཐལ། གཤམ་རྟེ་དེ་མིན་ན། དེ་གནས་བྱེད་གཞན་
གང་ཡང་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ།

ལྷན་ཅིག་བྱེད་སྒྲིལ་བྱེད་པར་ཅན་ཡིན་པ་དགག་པ།

【要旨】

[illegible]

ལམ། རྒྱུ་ལ་པ་ལ་མོགས་འབྱུང་འབྱུང་བཞིན། རྟེ་ཕྱིར་རེས་པར་གང་ཉིད་ཀྱི། འདྲ་
ཕྱིད་ཀྱི་ཉི་མེས་འབྱུང་པ་ལོ། ཁེམས་ཉི་དེ་མེད་མི་འབྱུང་པ། རྟེ་ཕྱིར་མེམས་ལ་
བརྟེན་པ་མིན། ཁྱི་རྩུབ་མེམས་ལ་བརྟེན་བྱས་ནས། ཁོས་མོགས་འདྲ་ཕྱིད་མེམས་ལ་
ཉི། གྲུ་གསལ་ལ་དང་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟེ་རྩུབ་ལམ་ལའང་མོན་ཉན་འབྱུང་། བདག་
ལ་ཆགས་པ་དང་རྟེན་པས། ཁེམས་ཅན་གཞན་གྱིས་བཤི་མིན་པར། བདེ་རྩུག་
རྟེར་ཚོང་འདྲེད་པས་ན། དཔམན་པའི་གནས་ཉི་མོངས་ལུ་མེན། རྩུག་བཟུལ་ཕྱིན་
ཅི་མོག་མྱོད་དང་། རྟེད་པ་ཀྱན་ནས་འཆོང་བ་ཉི། རྩོ་རྩུ་གང་ལ་དེ་མེད་པ། རྟེ་ཉི་
རྩོ་པར་མི་འབྱུང་རོ། གལ་ཏེ་འདྲ་འོང་མ་མཚོང་ན། རྟེ་བར་པ་ཉི་གསལ་ཕྱིར་མ་
མཚོང་། རྟེ་པར་ན་མིག་མེ་གསལ་པ་མིས། གྲུ་བ་རྒྱུང་ཀྱི་མཚོང་བཞིན། ལམ་
ཅན་མིན་ཡང་ཁྱ་པའི་ཕྱིར། འགའ་ཞིག་ལ་ལུ་ཚོགས་མེད་དེ། རྩུ་བཞིན་གཤེད་ལ་
དུལ་རྩུ་བཞིན། མ་མཚོང་ཕྱིར་ན་མེད་པ་མིན། །

གཉིས་པ་ལ། དགག་པ་དངོས་དང་། ལུས་མེམས་རྩིས་གཅིག་དགག་པ་
དང་། འཁོར་བའི་རྩུ་རོས་གཟུང་བའོ། རང་པོ་ལ། ལུས་ཤེས་རབ་མོགས་ཀྱི་བདག་རྟེན་
ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། ཆགས་མོགས་ཀྱི་བདག་རྟེན་ཡིན་པ་དགག་པ་འོ། རང་པོ་ལ།
རྟེན་དགོད་པ་ནི། ཤེས་རབ་དང་བཟེ་བ་ལ་མོགས་པ་ཆོས་ཅན། ལུས་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྟེན་
ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། ལུས་ཀྱི་སྤྱལ་བྱུང་དང་འགྲིབ་པའི་རྩིས་སུ་བྱེད་པ་མེད་པར་
སྟོ་སྟེ་མ་གཤམས་པ་ཡི་འདྲུ་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས་སྤྱལ་བྱུང་བ་དྲུང་འགྲིབ་པ་དྲུག་རྩུ་
འབྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟབ་སྟེ། རྟེན་འདྲི་ནི་མར་མེད་འོད་ལ་མོགས་པ་ཉེར་ལེན་
ལུས་ལ་བརྟེན་པ་རྩུ་མས་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བརྟེན་ལེན་མོགས་ཀྱིས་ལུས་རྩུས་
པར་བྱས་པ་ལས། ཤེས་རབ་མོགས་ཁྱད་པར་རྩུ་འབྱུར་བ་མཚོང་བའི་ཕྱིར། ལུས་ཁྱད་
པར་རྩུ་བྱུར་པ་དེ་ལས་ཀྱང་ཤེས་རབ་མོགས་འདྲི་རུང་ཟད་ཁྱད་པར་རྩུ་འབྱུར་མོད། ལུས་
དེ་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་འདྲའི་ལུས་ཀྱིས་ལུས་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་པན་

བཏགས་པའི་སྒོ་ནས། ཤེས་རབ་ལ་ཕན་འདོགས་པ་ཡིན་གྱི། སེམས་དེ་ལ་ཕན་འདོགས་པ་མེད་པར་མིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། ཆགས་སོགས་ལུས་ལས་དངོས་སུ་མི་སྐྱེ་བ་དཔེ་དང་བཅས་པ། རྟོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆགས་སོགས་ལུས་འཕེལ་འགྱུ་གྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་དེ། ལུས་རྒྱས་པ་ལས་འདོད་ཆགས་དང་། རྒྱད་པ་ལས་ཞེ་སྤང་འཕེལ་བར་མཐོང་ངོ་ཞེ་ན། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་པའི་རྩས་འགྲའ་ཞིག་གི་ཆེ་ལུས་རྒྱས་རྒྱད་སོགས་ཀྱིས་འཕེལ་བར་བྱས་པའི་ཆགས་སོགས་ཆོས་ཅན། ལུས་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་མ་ཡིན་ཏེ། ཆོར་བ་བདེ་སྟག་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོར་བ་བདེ་སྟག་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། ལུས་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་བདག་རྒྱུན་མ་ཡིན་ཏེ། ཁམས་སྟོམས་པ་དང་མ་སྟོམས་པ་ལ་སོགས་པའི་ནང་གི་རིག་བྱའི་དོན་གཟུང་ཡུལ་རུ་ཉེ་བ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་འདིས་ནི། འདུས་པའི་རིམས་ལ་སོགས་པ་ལས་དྲན་པ་ཉམས་པ་སོགས་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ཡང་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་ནང་གི་རིག་བྱའི་དོན་གཟུང་ཡུལ་རུ་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་ལས་སྐྱེས་བའི་དབང་སྟོས་འགྱུར་བར་བྱེད་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། རྒྱད་པར་མའི་ཁྱད་པར་འགྲའ་ཞིག་ལ་སྟག་བྱང་ངོ་ཞེས་པའི་སྐྱ་ཚོས་པ་དྲང་། གཞན་བསད་པའི་ཁྱག་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་ལས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་སེམས་སྤོངས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཆོས་ཅན། ལུས་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ནང་གི་ཆོར་བས་འཕེལ་བར་བྱས་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སེམས་ནི་ཆོས་ཅན། སེམས་སྐྱ་མ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉེར་ལེན་རུ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བ་དེའི་ཕྱིར། ཉེར་ལེན་ལུས་ལ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེས་པར་སེམས་སྐྱ་མ་གང་ཡང་རུང་བ་ཉིད་ཀྱི་གོམས་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་དེའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་བྱའི་ལུས་ནི་པ་མའི་ལུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དེ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ལ་སེམས་ཀྱང་ལུས་ལས་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར། སེམས་སྐྱ་མའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་བསྐྱབས་པས་ལུས་ལ་མི་བརྟེན་པར་མི་འགྲུབ་པོ་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་རང་

གི་སྟེམས་སྡེ་མ་ལ་བརྟེན་པར་བྱས་ནས་གོམས་པའི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་། བཟོ་ལ་
སོགས་པའི་འདུ་བྱེད་ཚོས་ཅན། སྟེམས་ལ་སད་པའི་དུས་ལ་སོགས་པའི་ཚོ། གསལ་བར་
མངོན་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལྟར་ལྟས་ལའང་གསལ་བར་སྤང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱིད་ཡིད་
གཏད་ན་ངེས་ཅུང་གི་སྟེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏུན་གང་ཞིག །ལུས་སྟེམས་རྩིས་ཐུང་དུང་མེད་པའི་
ཕྱིར།

གསལ་པ་ལ། མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་རྒྱ་ངོས་གཟུང་། དེ་ལ་ཚྩད་པ་སྤང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཐ་མལ་པ་ཚོས་ཅན། བདེ་བ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་། རྒྱག་བསྐལ་
འདྲོར་བར་འདོད་པའི་སྲིད་པས་མངལ་ལ་སོགས་པའི་དམན་པའི་གནས་ཡོངས་སུ་ལེན་
ཏེ། དབང་ཕྱག་ལ་སོགས་པའི་སྟེམས་ཅན་གཞན་གྱིས་དབང་མེད་དུ་བགྱི་བ་མིན་པར་
བདུག་ལ་ཆགས་པ་དྲུང་ལྟན་པས་དེ་དག་ལེན་པའི་ཕྱིར། བདེ་བ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་
ཡིན་ན། རྒྱག་བསྐལ་གྱི་གནས་རང་དགར་ལེན་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། དེ་མི་འགལ་བར་
ཐལ། རྒྱུས་བྱ་ཀུན་ནས་འཆིང་བའི་རྒྱ་རྒྱག་བསྐལ་ལ་བདེ་བར་འཛིན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལྟག་གི་
སྟོ་དྲུང་། བདེ་བ་ཐོབ་འདོད་ཀྱི་སྲིད་པ་འཁོར་བར་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ།
གྲང་ལ་ལྟག་སྲིད་དེ་མེད་པའི་དགའ་བཙུན་པ་དེ་ནི་དེ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་དབང་གིས་
འཁོར་བར་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། རྒྱེ་བ་གཞན་ནས་འགྲོ་འོང་བྱེད་པ་མེད་དེ། མ་མཐོང་བའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། རྒྱང་ཕན་གྱིས་མ་མཐོང་བས་མེད་པར་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། རྒྱང་ཕན་དབང་
པོ་མི་གསལ་བའི་ཕྱིར་། དཔེར་ན། མིག་མི་གསལ་བ་ཡིས་དུ་བ་རྒྱང་དུ་ཡོད་ཀྱང་མི་
མཐོང་བ་བཞིན། མིག་གིས་མ་མཐོང་ཡང་ལུས་ལ་སོགས་པ་སྲིད་པ་ལ། དེ་མ་དམིགས་
པས་མེད་དོ་ཞེ་ན། བར་སྲིད་ལ་སོགས་པ་ལུས་ཅན་འགྲུའ་ཞིག་ཚོས་ཅན། ལུས་ཅན་ཡིན་
ཡང་ལ་ལྟར་སོགས་མེད་དུ་འཇུག་སྟེ། སྤྱ་ཞིང་དང་བའི་ལུས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩ་སོ་མ་
ལ་རྒྱ་བཞིན་དང་། གསེར་ལ་དབྱལ་རྒྱ་སོགས་མེད་དུ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རྒྱང་
ཕན་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ན་མེད་པ་མིན་པར་ཐལ། ཡོད་ཀྱང་རྒྱང་ཕན་གྱིས་མ་མཐོང་

【註】

— 280 —

ཉིད་གང་ལས་ཐང་དང་པ། མེད་ལ་ཐང་དང་དོན་མེད་ན། རྟོན་གཞན་རྒྱ་མཚན་ཅན་
མིན་ཡང་། འདྲེལ་ལ་མོགས་པ་ཤར་ས་མོགས་དང་། རྒྱན་པའི་ལྷ་ཉི་རྩམ་ཤར་ས་
མིན། གལ་ཏེ་དེ་ལོང་དོན་གཞན་ན། མོན་ཏན་རྩམ་ཉི་ཁྱད་མེད་འབྱུང་། རྟོན་
གཞན་མིན་ཡང་རྫོག་པ་ཡི། འབྲེལ་ས་ཐང་དང་པ་ཡིན་ཏེ། ལས་རྩམ་མིན་པའི་ལྷ་
བཞེན་ན། །

གཉིས་པ་ལ། ལུས་རགས་པའི་ཆ་མེད་ཡིད་སློབ་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པ་དགག་
པ་དང་། རྩལ་ཐུན་དེ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། འདྲ་པོ་ལ། ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་ཡིན་པ་
དགག་པ་དང་། བཀག་པ་ལ་གཞོད་པ་སྤང་པའོ། འདྲ་པོ་ལ་རྟགས་བསྐྱབ་པ་དང་། དེ་
དགོད་པའོ། འདྲ་པོ་ལ། བྱ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ་ནི། རྩེས་སུའི་ལུས་ཀྱི་ལག་པ་
ལ་མོགས་པ་ལ་འདུ་འབྲེལ་གྱུ་བ་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གཡོ་ན། ལུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡན་ལག་
ཅན་དུག་གཡོ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་བ་པར་
ཐལ། གཡོ་མི་གཡོ་འགལ་བ་ཅན་གྱི་ལས་ནི་ཆ་མེད་གཅིག་ལ་གཞི་མཐུན་མི་རྩུང་བའི་
ཕྱིར། རྟགས་མ་གྱུ་བ་ན། གཞན་དུ་ཆ་ཐ་དྲུག་ཅན་དུ་གྱུ་བ་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། གཡོ་མི་
གཡོ་འགལ་བ་འདུས་པའི་ཕྱིར། མཐོང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ་ནི། རྩེས་སུའི་གདོང་
གཅིག་སུ་གོས་ཀྱིས་བསྐྱིབས་པ་ན། ལུས་ཐམས་ཅད་དུག་གོས་ཀྱིས་བསྐྱིབས་པར་སྤང་
བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེའི་ཡན་ལག་ཅན་གཉིས་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕྲ་སྐྱས་
ཡན་ལག་གོས་ཀྱིས་བསྐྱིབས་པ་ཡིན་གྱི། ཡན་ལག་ཅན་མ་བསྐྱིབས་པས་དེ་ལ་བསྐྱིབས་
མ་བསྐྱིབས་ཆ་གཉིས་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དེའི་ཆོད་གདོང་གི་ཡན་ལག་ཅན་དེ་མ་བསྐྱིབས་
པར་མཐོང་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་མ་བསྐྱིབས་པར་མཐོང་རྩུང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡོན་
ཏན་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་འདུ་ནི། གདོང་གཅིག་སུ་སྟོན་པའི་ཆོད་གྱིས་ཁ་བསྐྱུར་ན་ལུས་
རིལ་ཁ་བསྐྱུར་བར་སྤང་བར་ཐལ། དེའི་ཡན་ལག་ཅན་གཉིས་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འཕྲ་གྱི་སྐྱས་ཡན་ལག་ཆོད་གྱིས་ཁ་བསྐྱུར་གྱི་ཡན་ལག་ཅན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་

ན་དེའི་ཚོ། ཏུས་གཅིག་ཏུ་ཚོན་གྱིས་བསྐྱར་བའི་གདོང་ཚོན་པོ་གཅིག་དང་ཚོན་གྱིས་མ་
བསྐྱར་བའི་གདོང་གཉིས་སོ་སོར་རྟོགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཚོན་གྱིས་བསྐྱར་བའི་
གདོང་ཚོན་པོ་མངོན་སུམ་ཏུ་མཐོང་། ཏུས་དེར་དེ་གང་ལ་འདྲ་འབྲེལ་གྲུབ་པའི་གཞི་
ཚོན་གྱིས་ཁ་མ་བསྐྱར་བའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་གདོང་མི་གཞི་གཅིག་ཀྱང་མཐོང་བྱུང་ཏེ་
པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཀྱི་ཚོན་གས་པ་ཚོས་ཅན། རགས་པ་ཆ་མེད་གཅིག་ཏུ་ཡོད་
པ་མིན་ཏེ། གཡོ་མི་གཡོ་སོགས་ཀྱི་འགལ་བ་ཏུ་མ་འདྲུས་པ་དེའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་པ་དག་ཕྱི་
དོན་རགས་པ་ཆ་བཅས་ཡིན་ན། ཆ་དང་ཆར་སྐྱེ་ནས་དབྱུང་ན་རྩལ་ཕན་བསགས་པ་ཅམ་
ལས་མ་འདས་ལ། དེ་ལྟ་ན། སྐྱིབ་སོགས་སོགས་བྱེད་པའི་དངོས་སོ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་
བས་ཡན་ལག་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །གང་
དག་རགས་པ་ཡིན་ན་རྣམས་སྐྱེས་བུའི་པས་བྱུང་བར་འདོད་པ་དང་། ཚོན་གས་པ་དང་
ཚོན་གས་པ་ཅན་རྣམས་ཐ་དད་ཏུ་འདོད་པ་དག་ནི། ཚོན་གས་རྒྱན་འཛོག་མ་ཤེས་པའི་ལོག་པར་
རྟོག་པ་འབའ་ཞིག་སོ། །ཡན་ལག་ཅན་འདི་བྱེ་བྲག་པའི་རྩ་བའི་འདོད་པ་ཡིན་ཀྱང་། རྒྱང་
པན་ལུས་ཡིད་སློབ་རྟེན་བྱུང་བར་ཅན་ཏུ་འདོད་པ་ན། རྟེན་བྱེད་པའི་ལུས་ཀྱི་ངོ་སོ་ལ་
དབྱུང་ནས་འགོག་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་པས། གཞུང་འདི་དག་གི་ཕྱིར་ཚོལ་ནི་རྒྱང་པན་
ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ལ། ཕྱི་དོན་དབང་ཤེས་གྱིས་མི་རྟོག་པར་ཐལ་བ་སྤང་བ་དང་། དེས་
རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་ཁེགས་པ་དང་། ཡན་ལག་ཅན་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་
བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའོ། །དང་སོ་ནི། རགས་པའི་ཕྱི་དོན་རྩལ་ཕན་ལས་རྣམས་ཐ་དད་མེད་
ན། རྩལ་ཕན་ཏུ་མཁྱེད་གནས་སྐབས་ཉིད་ལས་མ་འདས་ལ། དེ་ལྟ་ནུའང་། སྐྱེ་མ་རྩལ་
ཕན་བྱུང་བར་ཅན་ཏུ་མ་གྱུར་པའི་ཏུས་བཞིན་ཏུ། ཕྱི་དོན་དབང་ཤེས་གྱིས་རྟོགས་པ་
མིན་པར་ཐལ། སྐྱེ་མ་དང་བྱུང་བར་མེད་པའི་ཕྱིར་དྲང་། རྩལ་ཕན་རྩལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་
ཞེ་ན། རྟེན་གས་དང་སོ་མ་གྲུབ་པ་ནི། དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྟེན་བྱེད་པའི་གཞུགས་དེ།

དམིགས་ཆེན་མི་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་མ་གྲུབ་སྟེ། སྲ་མ་ལས་
ཁྱད་པར་ཅན་ཏུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་རྣམས་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཏུ་འབྱུར་དགོས་པ་
དེའི་ཕྱིར། རྟགས་གཉིས་པ་མ་གྲུབ་པ་ནི། རྩམ་པ་ཆོས་ཅན། རྩལ་སྤྲན་མིན་པར་ཐལ།
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་འབྱེན་ཅུས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་
དེའི་ཕྱིར། འདིའི་འགྲེལ་པར་སྟོབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སྟོས། དེའི་ཆེ་རྩལ་སྤྲན་དེ་དག་ཐ་སྟངས་
ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཤད་པ་ནི། དབང་ཤེས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཐ་སྟངས་མི་རྟོགས་པའི་
དོན་ཏེ། དབང་ཤེས་དེས་ནི་གཟུགས་སོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་རགས་པའི་ཐ་སྟངས་འབྱེན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་དག་རགས་པ་ཡིན་ན་ཇས་སུ་མ་གྲུབ་པར་འདོད་བཞིན་ཏུ། གཞུང་
འདིས་རྩལ་སྤྲན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་བེར་བ་ཆེས་མི་
རིགས་ཏེ། སྟོན་པོ་ཆོས་ཅན། རྩལ་སྤྲན་མིན་པར་ཐལ། ཕྱི་དོན་གང་ཞིག་རགས་པ་མིན་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་མ་གྲུབ་ན། དམ་བཅའ་སྲ་མ་དང་འགལ། འདོད་ན། རྩལ་སྤྲན་མིན་
པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར། མིག་ཤེས་ཀྱིས་སྟོན་པོ་མི་མཐོང་བར་ཁས་
ལོང་ཞིག །དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པར་འགལ་བར་ཐལ།
རྩལ་སྤྲན་དེའི་ཡུལ་ཏུ་འབྱུར་བ་མི་སྲིད། རགས་པ་ཡིན་ན་དངོས་པོར་འགལ་བའི་ཕྱིར།
ཡང་ན། ཏུ་མ་ཉིད་ན་ཞེས་པའི་ཚྭ་པ་སོར་བཞག་ནས། སྲ་མ་བཞིན་ཞེས་པ་ལན་ཏུ་
བྱས་ཏེ། གལ་ཏེ་ལུས་འདི་རྩལ་སྤྲན་ཏུ་མ་ཡིན་ན། རགས་པ་མི་སྲིད་པས་སྲ་མ་རྩལ་སྤྲན་
སོ་སོར་གནས་པ་བཞིན་ཏུ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སོ་སོར་རིག་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་སྒྱུར་རོ། །དེ་ནི་
ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་མི་སྲིད་ན་རྩལ་སྤྲན་ཉིད་ལས་མ་འདས་པས། རྩལ་སྤྲན་སོ་སོར་
རིག་པར་ཐལ་ལོ་སྟམ་པ་ལ། འོ་ན་ཡན་ལག་ཅན་ཆ་མེད་གོང་ཏུ་ཞིགས་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་
རིག་པར་ཐལ་ལོ་ཞེས་པ་འོ། །

གཉིས་པ་ནི། རྩལ་སྤྲན་ཁྱད་པར་ཅན་བསྐྱབ་པ་འདྲིས་ནི་ཆོས་ཅན། རགས་པའི་ཆ་
མེད་མི་སྲིད་ན་ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་སྦྱིབ་བྱེད་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པའི་རྣམས་པ་མེད་པ་དྲག་གྱུང་
བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་གྱང་རྩལ་སྤྲན་བསགས་པས་བྱ་བ་དེ་དག་བྱེད་པར་བསྟན་

པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་དགོས་ན་ཏེ་
 ཅང་ཐལ་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་གྲངས་སོགས་དོན་གཞན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
 དདུལ་ཚུ་གསེར་སོགས་དྲུང་འདྲེས་པ་ལཱ། རྩོམ་ལ་སོགས་པ་རྩི་ལྟར་ཡང་དབང་ཤེས་
 ལ་སྣང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྩལ་
 རིགས་མི་མཐུན་ཚོགས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷགས་གོང་དམར་འབར་
 བར་གྱུར་པའི་ཆེ་མེ་ལྷགས་རྣམས་ཐ་དད་དུ་འདོད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་གཉིས་རྣམས་གཅིག་
 ཏུ་རྣམ་དེས་སུ་བསྐྱབ་པ་དང་། འདི་དང་ཚུལ་མི་མཚུངས་པར་དེའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པར་
 སློབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །གཞན་ཡང་དབང་སོགས་
 རྩེན་གསུམ་གྱིས་གཟུགས་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐུན་མོང་བ་དུག་རྩི་ལྟར་ཡང་བསྐྱེད་པ་
 ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་མ་ཚོགས་པའི་སྟོན་ལྟར་པ་མེད་པ་གང་ཞིག་དེ་
 རྣམས་ཚོགས་ཀྱང་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩེན་གསུམ་སྤང་པའི་ལྷན་
 པ་ལས་དབང་ཤེས་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། རྩེན་གསུམ་གྱིས་ལྷན་པ་བསྐྱེད་པ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ།
 ལྷན་པ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་འདྲིར་ཡང་། ཚོགས་མ་ཚོགས་ཀྱི་ཐལ་བ་དེ་མཚུངས་པའི་
 ཕྱིར། གལ་ཏེ། གསེར་དྲུང་དདུལ་ཚུ་འདྲེས་པ་འདྲིར་ནི་ཡན་ལག་ཅན་མེད་ཀྱང་རྩལ་
 རིགས་མི་མཐུན་སྤང་པའི་ལྷན་པ་དབང་ཤེས་ལ་སྣང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བརྟེན་པ་རྩལ་
 སྤན་སྤང་པ་གང་ལས་ཀྱང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྟོགས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། རྟོན་
 རྩལ་སྤན་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི། དབང་ཤེས་ཀྱིས་རྩལ་སྤན་མི་མཐོང་རྩལ་
 སྤན་བསགས་པ་མཐོང་ཞེས་སྒྲ་བ་དག་ལེགས་པར་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམས་རིགས་མི་
 མཐུན་སྣ་ཚོགས་སྒྱུར་བའི་བཏུང་བ་ཚོས་ཅན། རོ་ཞིམ་པ་དང་། གཟུགས་བཟང་བ་ལ་
 སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པར་འགལ་བར་ཐལ། དེ་ལྷན་པའི་གཞི་ཡན་ལག་ཅན་
 དོན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་། ཡན་ལག་གི་རོ་
 གཟུགས་ཉིད་ལ་ཉེ་བར་བཏུགས་པ་ལས་བཏུང་བ་རོ་ཞིམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྣང་འདོད་

དོ་ཞེ་ན། བརྟུང་བ་དེ་ལའང་རང་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རོ་གཟུགས་ལ་སོགས་མ་
འདྲིས་པར་སྒྲུབ་བའི་སྒོ་བྱེད་པ་སྦྲེ་བྱེད་འགྱུར་གྱི། ཐུན་མོང་དུ་སྦྲུར་བ་ལས་བྱུང་བའི་
རོ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་སྦྲེ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཡན་ལག་ཅན་སོགས་སྤྲོ་མ་འདྲིས་པའི་ཡན་
ལག་གི་རོ་གཟུགས་ལ་རོ་ཞེས་པ་སོགས་སྤྲོ་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན། འོ་མ་
ལ་སོགས་པ་སོ་སོར་འཐུངས་པའི་རོ་ཕྱོང་བའི་སྒོ་ལས་ཐ་དད་པར་ཇུས་སྒྲ་ཚོགས་སྦྲུར་བའི་
བརྟུང་བ་ལ་རོ་གཞན་ཕྱོང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཡན་ལག་གི་རོ་ལ་རོ་ཞེས་པ་སོགས་སྤྲོ་
བཏགས་པ་ཅམ་དུ་བྱེད་གྱི། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རོ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་མེ་ཏོག་བརྒྱ་ཚར་
དུ་དངར་བའི་སྤོང་བ་ལ་སྤོང་བ་རིང་པོ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་
ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད། ཐུན་པ་ཡོད་ཀྱང་ཡོན་ཏན་ལ་ཡོན་ཏན་གཉིས་པ་མི་
བརྟེན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། རྟགས་དགོད་པ་དང་། དེ་ལ་གཞོད་པ་སྤང་པའོ། །དང་པོ་ནི། གངས་
སོགས་དེ་དང་ལྟན་པའི་བུམ་པ་རྟུང་གི་དོ་མོ་དྲུང་། བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྦྲ་དུག་
ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་ཇུས་ཐ་དད་པར་བུམ་པའི་གྲངས་དང་ལྟན་པར་དང་ལས་ལ་སོགས་
པའི་དོ་མོ་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ཡོད་ན་སྒོ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་སྤང་དགོས་པ་ལས། སྒོ་མ་འབྲུལ་
བ་ལ་མི་སྤང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ། སྦྲ་ཐ་དད་འཇུག་པས་དོན་ཇུས་ཐ་དད་བྱུབ་པ་
དགག། །དེ་མ་གྲུབ་ན་སྦྲ་ཐ་དད་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བ་སྤང་པའོ། །དང་པོ་ནི། བུམ་པ་ལས་
དོན་གཞན་པའི་གངས་སོགས་ཡོད་དེ། བུམ་པ་གཅིག་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་སྦྲ་མཐོང་བའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། སྦྲ་དང་རྟོག་པའི་ཤེས་པ་ཐ་དད་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་དོན་ཇུས་ཐ་དད་ཡོད་པ་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་ལས་དོན་གཞན་པའི་བུམ་པའི་དོན་གཅིག་མེད་ཀྱང་། བུམ་པ་
གཅིག་མ་ཡིན་པའི་དངོས་པོ་ལས་ཐ་དད་པའི་གཞན་སེལ་གྱི་རྗེས་སྤྲོ་བའི་རྟུམ་རྟོག་
གིས་བཏགས་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ཡོན་ཏན་སྒོན་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་
ཡོན་ཏན་གཉིས་པ་མི་བརྟེན་ཀྱང་སྒོན་པོ་གཅིག་ཅས་པ་མཐོང་བའམ། བུམ་པ་ཞིག་པ་
དྲུང་མ་སྦྲེས་པ་དུག་ལ་ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་། གཅིག་གཉིས་ལ་སོགས་པའི་ཐ་

སྒྲིབ་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །གྲུ་ཏེ་འདས་མ་འོངས་ལ་གྲངས་ཀྱི་ཐ་སྐྱོད་སྒྲིབ་པ་འདྲིར་ནི་
བཏགས་མིང་རུ་འདྲོད་དོ་ཞེ་ན། དངོས་པོ་ཐུམས་ཅན་ལ་དེ་དུག་གི་ཐ་སྐྱོད་བཏགས་པའི་
རྒྱུས་ཅིས་མི་འདྲོད་དེ་འདྲོད་རིགས་པར་ཐལ། བྱང་ཆོས་དོན་གཞན་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་
གྲང་གིས་འདས་མ་འོངས་ལ་གྲངས་སོགས་ཀྱི་མིང་དེ་བཏགས་མིང་རུ་འདྲོད་པ་གང་ཞིག་
གྲངས་སོགས་དོན་གཞན་མེད་པ་དེ་ནི་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་མཚའངས་པའི་ཕྱིར། གྲུ་ཏེ་ཀུན་
ལ་མིང་ཉེ་བར་བཏགས་པ་ལས་འཇུག་པ་མིན་ཏེ། དངོས་མིང་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་
རོ། །དེས་ན་རྣམས་ཐ་དད་བྱུང་པར་གྱི་ཆོས་སྤྲུལ་ཡོད་པ་ལ་གཙོ་བོ་ཞེས་པས་ཏེ་དངོས་མིང་
དང་། དེ་མེད་པའི་མིང་འཇུག་པ་བཏགས་མིང་དོ་ཞེ་ན། བྱང་ཆོས་དོན་གཞན་ལས་མིང་
འཇུག་པ་དངོས་མིང་དང་། དེ་མེད་པའི་མིང་བཏགས་མིང་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཉིད་རྒྱ་
མཚན་གྲང་ལས་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྒྱ་མཚན་མེད་བཞིན་རུ་བྱེ་བྲག་པས་བཏགས་
པ་ཅམ་རུ་ཟད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། སྐྱ་ཐ་དད་དོན་མེད་རུ་ཐལ་བ་སྐྱང་བ་དང་། དུག་སྐྱ་མི་འཐད་པར་
ཐལ་བ་སྐྱང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བརྗོད་བྱའི་དོན་རྣམས་ཐ་དད་པ་ལྟར་སྐྱ་ཐ་དད་སྐྱར་
བ་དོན་མེད་དེ། སྐྱར་ཡང་རྣམས་གྲངས་པ་ཅམ་རུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བརྗོད་བྱ་དོན་
གཞན་མེད་པའི་སྐྱ་ཐ་དད་ཡིན་ན། རྣམས་གྲངས་པར་འགྱུར་བས་མ་ཁྲབ་པར་ཐལ། དཀར་
པོ་ལས་དོན་གཞན་པའི་གྲངས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ཅན་མིན་ཡང་། དཀར་པོ་གཅིག་གཉིས་ཞེས་
བརྗོད་པའི་གྲངས་སོགས་ཀྱི་སྐྱ་དྲུང་། གྲངས་དེ་དང་ལྟན་པའི་དཀར་པོ་ལ་སོགས་པའི་སྐྱ་
རྣམས་གྲངས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། གྲུ་ཏེ་དཀར་པོ་དེ་ལྟར་གཅིག་དོན་གཞན་དང་ལྟན་ནོ་
ཞེ་ན། ཡོན་ཏྲན་དང་རྣམས་ནི་བྱང་པར་མེད་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡོན་ཏྲན་ལ་ཡོན་ཏྲན་
རྣམས་གཞན་གཉིས་པ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐྱ་རྟོག་ཐ་དད་འཇུག་པའི་རྒྱ་ནི་རྣམས་ཐ་
དད་ངེས་པར་དགོས་པ་མིན་པར་ཐལ། རྣམས་དོན་གཞན་ཡོད་པ་མིན་ཡང་ལྟོག་པའི་དབྱེ་
བ་ཐ་དད་པ་ཅམ་གྱིས་སྐྱ་ཐ་དད་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལས་ལ་རྣམས་མིན་པ་
དང་། རྣམས་ལ་ལས་མིན་པའི་བྱང་ཆོས་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་རྣམས་འདི་ལས་མིན། ལས་

【お・な】

[illegible]

གཉིས་པ་ལ། ཚེས་དང་ཚེས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲིབ་བྱང་པར་དང་། རིགས་བརྗོད་
དང་ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱང་པར་ལོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་སུམ་པའི་གངས་ཞེས་བརྗོད་
པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་གངས་མེད་པའི་སྒྲིབ་ཞེས། རྒྱལ་སྐྱེ་
སྐྱུར་པའི་དགོས་པ་ནི། དངོས་པོ་ལྟེ་ཚེས་བརྗོད་པའི་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱིས་གྲངས་མོགས་དེ་དྲང་
སྟོན་པའི་སུམ་པ་ལས་ཐ་དྲང་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་གྲང་དེ་དྲང་ཚེས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་
དེ། སུམ་པའི་བྱང་ཚེས་གཞན་ལས་སུམ་པའི་གངས་བྱང་པར་དུ་གོ་བར་བྱིད་པ་ལ་སྐྱུར་

བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་བར་གཞན་སྤྱོད་བར་བསྟན་པ་ནི། སྐབས་ལ་
ལར་སོར་སྟོང་ཡི་སྟུན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱོ་ཆོས་ཅན། སོར་སྟོང་དེ་སོར་སྟོང་ཡི་སྟུན་པ་ལས་ཐ་
དུང་པའི་ཆོས་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱེད་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། སོར་སྟོང་གཤིབས་པ་
དེ་ཙམ་ཤེས་པར་འདོད་པ་ལ་དེ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྟོན་པ་གཞན་ཀྱི་སྟོན་པ་དུ་འཕྲངས་
པ་མེད་པར་དེ་ཙམ་ཞིག་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་བརྗོད་པས་བྱུང་པར་གཞན་མི་སྤྱོད་
བར་བསྟན་པ་ནི། སོར་སྟོང་སྟུན་པར་འགྱུར་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱོ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཅན་བརྗོད་
པར་གྲགས་པ་ཡིན་ཏེ། སོར་སྟོང་ཀྱང་ཆོས་དུ་མའི་ནང་ནས་གཤིབས་པའི་དོན་གཅིག་པོ་
བརྗོད་ཀྱང་། སོར་སྟོང་ཀྱང་ཆོས་གཞན་ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་དུ་འཕྲུག་པ་སྟེ་མ་སྤངས་པའི་
སྐྱོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྟུང་བྱུང་ཆོས་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་། དོན་གཅིག་བརྗོད་ཐ་དད་པར་
བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་གཅིག་བྱེད་ཀྱི་ཉིད་བྱུང་པར་གཞན་སྤྱོད་པས་
སྤངས་ཀྱི་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད་པར་ཡན་ལག་ཙམ་ཡིན་ན། བྱམ་
པ་གཟུགས་སོ་ཞེས་པ་དང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་སོ་ཞེས་པ་ཙམ་དུ་
འགྱུར་གྱི། བྱམ་པའི་གཟུགས་ཞེས་པ་ནི་མི་རུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་
པའི་སྐྱོ་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་ལ་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པའི་རྩལ་རྩལ་བརྒྱད་པོ་
དེའི་མཚུངས་པའི་འབྲས་བུ་ཆུ་སྟོར་བ་ཡི་རྩ་མིན་པ་རྣམས་པར་གཙོད་པའི་ཆོགས་པ་ལ།
བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱོ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། བྱམ་པའི་གཟུགས་
སོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱོ་དེ་བྱམ་པ་དང་། བྱམ་པའི་གཟུགས་གཉིས་གཞི་གཅིག་པ་ཙམ་ཏེ།
གཞི་མཐུན་བརྗོད་པའི་སྐྱོ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱོ་དེས་བྱམ་པའི་གཟུགས་
དྲི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམས་
པའི་བྱུང་པར་བརྗོད་བྱས་སྤྱོད་པ་དུས་ནུའི་ཕྱིར། དེས་ན། བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱོ་དེ་
བྱམ་པའི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་བཟོས་ནས་ཆོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྐྱོ་དང་། གསེར་བྱམ་ལ་
སོགས་པ་ལ་བཟོས་ནས་རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྐྱོ་ཡིན་པས་སྐྱ་མ་བརྗོད་བྱས་སྤྱོད་ཞིང་། བྱམ་

མི་སྲོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ཚྭ་གསལ་བཟོད་ཀྱི་སྒྲུ་དང་རིགས་བཟོད་ཀྱི་སྒྲུ་ལ་ཕུ་བཞི་ཡོད་
དེ། དང་པོ་ཡིན་ལ་ཕྱི་མ་མ་ཡིན་པ་ནི། འཕགས་བྱེད་ཅེས་བཟོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཕྱི་མ་ཡིན་
ལ་དང་པོ་མ་ཡིན་པ་ནི་གཞུགས་ཞེས་བཟོད་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ནི། བུ་མ་པ་ཞེས་
བཟོད་པ་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་ནི། དེ་དག་ལས་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་སོ། །དྲིས་ན།
རིགས་བཟོད་ཀྱི་སྒྲུས་རིགས་དོན་གཞན་དང་། ཚྭ་གསལ་བཟོད་ཀྱི་སྒྲུས་ཡན་ལག་ཅན་རྣམས་
གཞན་ངེས་པར་བཟོད་བྱར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲུ་མས་རིགས་ཅན་བཟོད་བྱར་
མི་སྲོང་། ཕྱི་མས་ཚྭ་གསལ་པ་ཅན་བཟོད་བྱར་སྲོང་བ་འདྲི་ནི། རིགས་བཟོད་དྲུང་ཚྭ་གསལ་
པ་བཟོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་བུ་མ་པ་ལི་
ནི་གཞུགས་ཞེས་སྟོགས་བཟོད་པ་དག་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་བུ་མ་པའི་གཞུགས་
ཁྱད་གཞི་དང་། ཚྭ་གསལ་བྱི་བུ་མ་པ་དེ་ཁྱད་ཚེས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་བུ་མ་པ་ཏེ་བཟུན་པས་བུ་མ་
པའི་གཞུགས་དེས་རང་འཛིན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་རྣམས་པའི་ཁྱད་པར་སྟོ་ཡལ་བུ་ལྟོན་པར་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། བཤད་མ་ཐག་པའི་སྟོགས་འདྲིས་ཅན་གྱི་དྲི་ཞེས་བཟོད་པ་ལྟ་བུ་གཞན་
ལྷུང་དེ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་ཡན་ལག་ཅན་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་། ཅན་གྱི་དྲི་ཞེས་བཟོད་
པ་ལ་འགལ་བ་མེད་དོ་ཞེས་བཟོད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བཟོད་པའི་ཚོ། ཅན་གྱི་ཁྱད་ཚེས་
དང་། དེའི་དྲི་ཁྱད་གཞི་ཡིན་ནོ། །

རྒྱལ་ཡུན་ཡིད་རྫོང་རྟེན་གྱི་པར་ཅན་ཡིན་པ་དགག་པ།

【ཅ་བ།】

མ་ལུས་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི། །ཡན་ལག་གཅིག་དང་བྲལ་ན་འདྲ་མིན། །རེ་རེ་
རྒྱས་པ་ཉིད་ཡིན་ན་འདྲ་། །ཅིག་ཅེར་མང་པོ་འབྲུང་བར་འབྱུང་། །ཏུ་མ་ཉིད་ཏུ་
མཚད་ས་པའི་ཕྱིར། །འབྲུང་རྒྱལ་དག་ནི་ངེས་བྱེད་མིན། །གཅིག་ཉིད་ན་ཡང་མང་
གསལ་འབྱུང་། །དེ་རྒྱ་རྟག་ཏུ་ཉེ་ཕྱིར་འོ། །གལ་ནེ་ཏུ་མའི་རྒྱ་མིན་ན། །རི་མ་ཁྱིས་ཀྱང་།

མིན་ཅུང་མེད་ཡིན། དབུགས་གཅིག་ལ་ཡང་དོན་ཏུ་མ། འཛིན་ཡིན་དེ་ལས་ལེས་མ་
 ཡིན། དྲ་མ་ལྷོ་གཅིག་གིས་ཤེས་ན། དེ་གི་ཆེད་ཅུང་འཛུགས་ཏེ། འབའ་ལ་མེད་
 ཡིན་མིན་ཡིན་ཀྱང་། མི་འཛུགས་ཅུང་པར་མེད་ཡིན་ཏེ། འཇགས་མིན་པའི་དྲ་
 ཅན་ཡི། དབུགས་ཀྱི་མཛད་ཆེད་ལ་ཡང་པོ་དཔ བའ་ཏེ་དེ་འབྲེལ་མེས་ཏེ་དུ། རྒྱ་
 ཡིན་པར་གྱི་རྟོགས་ཡོད་ན། གོ་མི་མས་ལྷན་པའི་རྒྱ་མེད་པར། དེ་དཔ་མི་མ་ལྷན་ཆེ་
 རྒྱུ་འཛུགས། འཇགས་མ་ལྷན་ཏེ་དུ། དང་པོ་འཛུགས་པར་མི་འཛུགས་ཏེ། དེ་རྒྱ་
 དེ་འབྲེལ་པ་ཡིན། དབུགས་འཛུགས་པ་དང་པོ་ཅན་ཡིན། ཡོད་ཀྱང་དྲ་མ་ཏེ་དུ་
 ཏུ་ལེས། དེ་ཡིན་ལྷོ་གི་ཆེད་ཅུང་། བའ་ཏེ་དྲ་མའང་གཅིག་དྲ་ཅན། མེས་མ་
 གཅིག་གི་ཆེ་ཡིན་ན། དབུགས་རྒྱ་ལ་ལ་ལས་ལས་ལ། གཅིག་མ་ཆུང་ནའང་མི་
 འཛུགས་འཛུགས། ཁི་མེ་ཁི་རྒྱུ་ཡོད་རྒྱ་ཡིན། ཤེས་པ་ལ་ཡང་ཅུང་ཡོད་འཛུགས། བའ་
 ཆེད་ལ་གི་ལ་དང་ལས། ལ་དང་མིན་དེ་དེ་འབྲེལ་མིན། རྒྱ་ཤེས་རྒྱས་པ་ལེས་པའི་
 ཡིན། གཅིག་གི་གཅིག་གི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཤེས་རྒྱ་གཞན་ཆགས་པ་ཡིས། རྒྱས་
 མེད་རྒྱ་གཞན་མི་འཛིན་ཡིན། བའ་ཏེ་ཤེས་ལས་ཆེད་ཅུང་། རྒྱས་ཤིང་ཡིན་གི་
 འཇགས་ལས། དེས་ན་ལས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཡི། ཁི་ཡི་ཡིན་ན་རྒྱ་ལ་ཡིན། །

གཉིས་པ་ལ། རྒྱལ་ཐུན་ཀུན་ཆོགས་པ་ཡིད་ལྷོ་ལྷོ་རྒྱས་དགོས་པ་དགས། དེ་རེ་རྒྱང་
 པས་རྒྱས་པ་དགས་པའོ། དང་པོ་ནི། ཡན་ལག་ཤ་མོ་གཅིག་དྲ་ལྷན་ལྷན་པར། ཡིད་
 ལྷོ་ལྷོ་བ་མིན་པར་ཐལ། ཡན་ལག་གི་ཆ་ལ་ལྷན་པ་དེའི་རྒྱ་ཉིད་ཏུ་ལེས་པར་དགོས་པ་
 ཡིན་པའི་ཡིན། གཉིས་པ་ལ། ཐལ་བ་དགོད་པ་དང་། དེའི་ལན་དགས་པའོ། དང་པོ་
 ནི། དུས་ཅིག་ཅར་ཏུ་ལྷོས་ཏུ་གཅིག་གི་རྒྱང་ལ་ཡིད་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་བར་ལྷོས་པར་ཐལ།
 རྒྱལ་ཐུན་རེ་རེ་ནས་བརྒྱས་མེད་ཏུ་ཡིད་ལྷོ་བརྒྱད་རྒྱས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཡིན། གཉིས་པ་
 ལ། དབུགས་ཀྱི་རྒྱུན་ལེགས་ཅར་ཏུ་མ་མི་ལྷོ་བ་དགས་པ་དང་། དང་པོ་ལས་ལས་ཅིག་
 ཅར་ལྷོས་ཀྱང་ལྷོས་རིགས་འདྲ་རེ་རེ་ཁོ་ན་ལྷོ་བ་དགས་པའོ། དང་པོ་ལ། དབུགས་ཅིག་

པ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག། མི་རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག། ཁང་ལ་ཉེས་པ་སྤང་བའོ། ཁང་པོ་ནི།
 དབྱུགས་འབྱུང་རྩལ་དྲག་ཆོས་ཅན། ཆ་རྩ་མ་མེད་པས་ཡིད་སློང་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བར་ངེས་
 བྱེད་མིན་པར་ཐལ། ལུས་དང་རྩལ་གྱི་ཆ་ཤས་རྩ་མ་ཅན་ཉིད་རྩ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་
 མ་གྲུབ་ཤི། དབྱུགས་རྟག་པ་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཡང་། ཡིད་སློང་མང་པོ་ཅིག་ཅར་རྩ་
 གསལ་བར་འཁྱར་བར་ཐལ། དེའི་རྩ་རྟག་པ་རྟག་རྩ་ཉིད་པའི་ཕྱིར། གྲལ་རྟེ་རྩས་གཅིག་རྩ་
 ཡིད་སློང་གཅིག་ཁོ་ནའི་རྩ་ཡིན་གྱི་རྩ་མའི་རྩ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དབྱུགས་ཆོས་ཅན། རིམ་གྱིས་
 གྲུང་ཡིད་སློང་མའི་རྩ་མིན་པར་ཐལ། ཅིག་ཅར་མིན་པ་གང་ཞིག། རུས་པའི་བྱུང་པར་
 མི་འདྲ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དབྱུགས་རྟག་པ་ཞིག་སྤིང་གྲང་། ཡིད་སློང་རེ་རེ་ཁོ་ནའི་རྩ་མི་
 འཐད་པ་ནི། དབྱུགས་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་ཡིད་སློང་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་མ་ཡིན་
 པར་ཐལ། ཁྱོད་འབྱུང་རྩལ་གང་རྩང་གཅིག་གི་ཡུན་ལ་ཡང་དོན་སྤྱི་རྩ་མ་འཛིན་པའི་
 ཡིད་སློང་རྩ་མ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། སྤྱི་རྩ་རྩ་མ་ཡིད་སློང་གཅིག་གིས་ཤེས་པ་ཡིན་གྱི། ཡིད་སློང་རྩ་
 མིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཡིད་སློང་དོན་སྤྱི་རྩ་མ་རྣམས་ལྟར་རྩ་ཤེས་སམ། རྣམ་མེད་རྩ་ཤེས།
 དང་པོ་ལྟར་ན། ཡིད་སློང་རྩ་མར་གྲུབ་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། ཡིད་སློང་ཆོས་ཅན། དོན་སྤྱི་
 རྩ་མ་དེ་ནི་ཅིག་ཅར་ཉིད་རྩ་ཤེས་པར་འཁྱར་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་ཤེས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་
 པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་རིམ་གྱིས་གྲུང་ཤེས་པར་མི་འཁྱར་བར་ཐལ། རྣམ་པའི་བྱུང་པར་མེད་
 པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དབྱུགས་རྩ་མ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བས་ཡིད་སློང་རེ་རེ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་པ་
 དགག། ཅིག་ཅར་འབྱུང་བའི་རྩ་མས་གཅིག་བསྐྱེད་པ་དགག་པའོ། ཁང་པོ་ནི། གྲལ་རྟེ་
 ལུས་ལས་འབྱུང་གི་རྩ་གི་རིགས་འདྲ་སྤྱི་མ་ལས་འབྱུང་བ་མིན་པའི་རྩས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་
 བ་ཅན་གྱི་དབྱུགས་ཀྱི་སྐྱད་ཅིག་མང་པོ་དྲག་སྤྱིར་འབྱུང་བ་དེ་འདྲ་བའི་སེམས་རེ་རེ་
 ཉིད་ཀྱི་དངོས་རྩ་ཡིན་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པས་ཡིད་སློང་རྩ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་དོ་ཞེ་ན།
 དབྱུགས་དེ་དྲག་ཆོས་ཅན། སྤྱི་རིམ་ལྟར་རྩ་མའི་ལྟར་འབྱུང་བར་འཁྱར་བ་མི་འཐད་
 པར་ཐལ། གོ་རིམ་དང་ལྟར་པར་བསྐྱེད་པའི་རྩ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྟེ། ལུས་རྟག་པ་ལས་སྐྱེས་

པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་སྟེ། རུང་གི་རིགས་འདྲ་སྟེ་མའི་རྒྱ་ཉིད་ལས་སྐྱེས་སོ་ཞེ་ན། དུང་པོ་
མངལ་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་དབུགས་འབྱུང་བར་མི་འབྱུར་བར་ཐལ། དེའི་ཆོ་དེའི་རྒྱ་རིགས་འདྲ་
སྟེ་མ་དུ་འདྲ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། རྐྱེ་བ་སྟེ་མ་མེད་པར་འགལ་ལོ། སྐྱེས་
མ་ཐག་གི་དབུགས་འབྱུང་རྒྱུ་ཆོས་ཅན། རིགས་འདྲ་སྟེ་མ་ཡོད་ཀྱང་ཆ་དུ་མ་ཅན་ཉིད་དུ་
ངེས་པར་ཐལ། གོ་ས་ཐ་དུང་དུ་མའི་ཡུལ་ན་བྱུང་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོད་ན་ཡིད་
སློ་དུ་མ་ཅིག་ཅན་སྐྱེ་བར་ཐལ། དེའི་ཉེར་ལེན་ལུས་རྟག་པ་དང་། རྐྱེན་དབུགས་དུ་མ་རུས་
པ་མ་ཉམས་པར་ཆང་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དབུགས་དུ་མ་འདྲ་དུས་གཅིག་པ་ཅན་གྱི་སེམས་གཅིག་གི་རྒྱ་
ཡིན་གྱི། དུ་མའི་རྒྱ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་དབུགས་རྒྱ་བ་ཞུན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ་
དབུགས་རྒྱ་བ་དག་པ་ཉ་སུ་ཞིག་མ་ཆང་ན་འདྲ་ཡིད་སློ་མི་འབྱུང་བར་འབྱུར་བར་ཐལ། དེ་
དག་ཀྱང་ཆོགས་པ་ཡིད་སློའི་རྒྱར་དཔོས་པའི་ཕྱིར། ཅི་སྟེ་མ་གྲུབ་སྟེ། དུག་ཞན་ངེ་ལྟར་
ཡོད་པ་ཡིད་སློ་དེའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབུགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ཡང་
གསལ་མི་གསལ་གྱི་བྱུང་བར་ཡོད་པར་འབྱུར་བར་ཐལ། དབུགས་དུག་ཞན་ངེ་ལྟར་ཡོད་
པ་ཡིད་སློའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། འབས་སུ་གང་ཞིག་གང་གི་འཕེལ་འཁྱེལ་
ཐ་དུང་ལས་ཐ་དུང་དུ་འབྱུར་བ་མིན་པ་དེ་དེའི་དངོས་འབྱས་མིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
ཡིད་སློ་རང་གི་རིགས་འདྲ་ལས་སྐྱེ་བར་འདྲོད་པ་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཡང་དུ་མ་ཅིག་ཅན་སྐྱེ་
བར་འབྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྒྱུ་ཤེས་སྟེ་མ་གཅིག་ནི་རིགས་འདྲ་གཅིག་ཁོ་ནའི་དངོས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་
ཏེ། རིགས་འདྲ་རེ་རེ་ཁོ་ན་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། ཡིད་
ཀྱི་རྒྱུ་ཤེས་དོན་གཞན་གཟུགས་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པ་ཡིས་དེའི་ཆོ་དེ་ལས་དོན་གཞན་
པའི་སྐྱེ་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། དེར་ཐལ། དེའི་ཆོ་དེ་འཛིན་པའི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་རྒྱས་པ་
ཉམས་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་དང་པོ་མངལ་དུ་སྐྱེས་མ་ཐག་ལུས་ལས་ཅིག་ཅན་ཡིད་སློ་དུ་མ་
སྐྱེས་ཤིང་། སྐྱེས་ནི་རུང་གི་རིགས་འདྲ་ལས་ཡིད་སློ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བར་ངེས་པས་སྐྱེས་དུ་

མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། ལུས་ཀྱི་རྩ་པ་ཆོས་ཅན། ཡིད་སློ་དུ་མ་ཕྱིས་ཀྱང་ཅིག་
 ཅར་དུ་བསྐྱེད་པ་ལྷོག་པ་ཡིན་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཅིའི་ཕྱིར་ན་སྤར་དུ་མ་ཅིག་ཅར་
 བསྐྱེད་པ་གང་ཞིག རྟག་པའི་ཕྱིར། སྤར་བཤད་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱུས་ནས་བསྟན་
 པ་ནི། ཡིད་སློ་ནམ་པར་རྟོག་པ་འདི་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡོད་དམ་མེད། ཕྱི་མ་མི་འཐད་པ་
 བློ་ལྷགས་ལྷོག་གི་སྐབས་སུ། རྒྱ་མེད་གཞན་ལ་མི་ལྷོས་ཕྱིར། ཅས་པ་དང་། འདོད་རྒྱལ་
 མིན་ཞེས་པ་དང་། སྤར་མེད་པ་འབྱུང་བ་ལ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་རྟོ། རྒྱ་ཡོད་ན་
 རྟག་པའམ། མི་རྟག་པ་ལས་སྐྱེ། དང་པོ་མི་འཐད་པ་ལ། རྩལ་པའི་རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་
 འཐད་པ་ནི། དབང་ཕྱག་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པས་ཕྱོགས་དང་དུས་རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་སོགས་
 ཀྱང་མཆོན་ཏེ་མི་འཐད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། ཁ་ཁྲབ་པའི་རྟག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་
 པ་ནི། བོང་དུ། རིམ་ཅན་མིན་ལས་རིམ་ཅན་མིན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་རྟོ། མི་རྟག་
 པ་ལས་སྐྱེས་ན། ཡིད་སློ་རང་གི་རོ་བོ་རྟག་གམ་མི་རྟག རྟག་པོ་མི་འཐད་པ་ནི། འོག་
 དུ་བདག་རྟག་པ་འཁོག་པའི་སྐབས་སུ་རྩལ་པར་སྟོན་ལ། རང་གི་རོ་བོ་མི་རྟག་ཅིང་རྒྱ་
 མི་རྟག་པ་ལས་སྐྱེས་ན། ལུས་སེམས་རྩིས་གཅིག་གམ་ཐ་དད། དང་པོ་མི་འཐད་པ་ནི།
 དེ་ལྟར་ལུས་ལའང་ཡོན་ཏན་འབྱུར་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་རྟོ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་རྒྱ་བམ་པོ་
 ལས་སྐྱེས་སམ། རིག་པ་ལས་སྐྱེས། དང་པོ་ལྟར་ན། ལུས་ཀྱིས་ཡིད་སློའི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་
 རྒྱུན་ཙམ་བྱེད་པ་ནི་གྲུབ་ཟིན་པས་མི་འཁོག་ལ། རྒྱ་ཁྲད་པར་ཅན་བྱེད་ན་ཉེར་ལེན་བྱེད་
 དམ། བདག་རྒྱུན་ཁྲད་པར་ཅན་བྱེད། དང་པོ་མི་འཐད་པ་ནི། སྤར་ཕྱི་དང་དུས་མཉམ་
 ལ་བརྟགས་ནས། ལུས་ནི་གནས་པ་ཉིད་ན་སེམས། ཞེས་པ་དང་། ཡོད་མེད་དག་ལ།
 ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན། ཕྱི་མ་མི་འཐད་པ་ནི། ལུས་ཀྱི་ཕུལ་བྱུང་འགྲེལ་མེད་པ། ཞེས་
 སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ལ། ཡང་ན། གཞུང་འདི་ཉེར་ལེན་འཁོག་པ་ལ་སྦྱར་བར་བྱ་ཏེ། རིགས་
 པ་ཐུན་མོང་བར་སྤང་བའི་ཕྱིར། བདག་རྒྱུན་འཁོག་ན་མིག་གི་དབང་པོས་མིག་ཤེས་ལ་
 སུན་འདོགས་པའི་ཚུལ་ལྟར་གནས་པ་འཁོག་པ་དང་སྦྱར་རོ། རྟོན་ཁྲད་པར་ཅན་བྱེད་
 པའི་ལུས་དེའང་དབང་པོ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནམ། དབང་པོ་མེད་པ་ཡིན། རིགས་པ་ཆ་

མེད་གཅིག་ཡིན་ནམ། སྤུ་མོ་རྒྱུ་མ་ཡིན། དང་པོ་གཉིས་མི་འཐད་པ་ནི། དེ་སྒོ་བཞིན་རྒྱ་
 འཛིན་འཕྱར་ཕྱིར། ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ལ། གསུམ་པ་མི་འཐད་པ་ནི། ལག་སོགས་གཡོ་
 བ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། དེ་ལ་སྐབས་དེར་ཡན་ལག་ཅན་རྣམས་འགོག་གི་རིགས་པ་རྒྱ་
 མ་བརྟན་པ་ནི་སྒོ་བ་དཔོན་ལྟ་དབང་སྒོས་ཞར་བྱུང་རྒྱ་གསུངས་པས་དཀྱུས་མའི་སྐབས་སུ་
 བབ་པ་ནི། ལེའུ་དང་པོར་སྒྲ་རྟོག་གི་འཕྱག་ཚུལ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྒྱིད་ཀྱི་གཞན་
 སོགས་འགོག་པའི་སྐབས་དེར་འབྲེལ་བ་ཡིན་ལོ། །རྒྱལ་ཕན་རྒྱ་མའི་ལུས་ཀྱི་ཡིད་སྒོའི་རྟོན་
 བྱུང་པར་ཅན་བྱེད་པ་མི་འཐད་པ་ནི། མ་ལུས་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་ན་ནི། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་
 ཏོ། །ཡང་ལུས་ལ་རང་ལུས་དང་པ་མའི་ལུས་གཉིས་སུ་བྱེད་ནས་འགོག་པ་དངོས་སུ་གསལ་
 བར་མ་གསུངས་ཀྱང་དོན་གྱིས་ཐོབ་སྟེ། དེ་ལྟ་ན། པ་མའི་ལུས་ཀྱི་ཅན་གྱིས་དེའི་སྒྱིབ་
 སྒྲ་མ་ཡོད་པར་གྲུབ་པར་འགྱུར་ལོ། །ཡིད་སྒོ་དེ་རིག་པ་སྤྲུལ་ལས་སྒྲེས་ན། རང་གི་རིག་
 པ་སྤྲུལ་པ་དང་། པ་མ་ལྟ་བུའི་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་རིག་པ་སྤྲུལ་གཉིས་སུ་ངེས་ལ། བྱི་མ་ལྟར་
 བ། དེས་རང་གི་ཡིད་སྒོའི་ཉེར་ལེན་ནམ། ལྟན་ཅིག་བྱེད་ཆེན་བྱུང་པར་ཅན་བྱེད་ན། པ་
 མ་བཟོ་མཁས་ཤིང་མང་རྒྱ་ཐོས་པ་སོགས་ཡིན་ན་བྱུང་དེ་ལྟར་འགྱུར་བ་དང་། པ་མ་
 སྒོ་མི་གསལ་བར་སོང་བའི་སྐབས་ཀྱིས་བྱུང་དེ་ལྟར་འགྱུར་བར་ཐལ་བ་ནི། དེ་ཕྱིར་
 ངེས་པར་གང་ཉིད་ཀྱི། ཞེས་པའི་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་འཕངས་སོ། །རང་གི་རིག་པ་སྤྲུལ་
 ལས་སྒྲིབ་ཀྱི་འདོད་པ་ལེགས་པར་གྲུབ་པོ། །དེ་དག་གི་དོན་བསྟུན་ན། སྒྲེས་མ་ཐག་གི་ཡིད་
 སྒོ་ཆོས་ཅན། རིག་པ་སྤྲུལ་མ་སྟོན་རྒྱ་སོང་སྟེ། རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། ད་ལྟར་
 ཀྱི་ཆགས་པ་ལས་ཞེ་སྤང་འབྱུང་བར་མཐོང་བ་བཞིན་ཞེས་པ་དང་། ཐ་མལ་པ་འཆི་ཁའི་
 ཡིད་སྒོ་ཆོས་ཅན། རིག་པ་སྤྲུལ་མ་མཆོམས་སྟུར་ཏེ། ཆགས་བཅས་ཀྱི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
 དཔེ་སྤྲུལ་བཞིན་ལོ། །རྟགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་བྱུང་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་སྒྲིབ་
 སྒྲ་ཕྱི་ཡོད་པར་གྲུབ་པོ། །གཉིས་པའི་རྟགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ནི། བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་སྤྲུལ་
 པས། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏོ། །

བཀག་པ་ལ་གཞོད་པ་ཐུང་བ།

【ཆ་བ།】

གལ་རྟེ་ལྷན་ནི་ཐོག་པ་ན། རྟེན་མིན་མིར་ན་མེས་པ་འབའ་ཞིག གནས་འབྲུང་
ཞེན་གལ་རྟེ་དེའི། རྒྱ་འབྲུག་ཐོབ་ཕྱིར་མེས་པ་ཀྱི་རྒྱན། གནས་རྒྱ་ཡན་ལག་མི་འབྲུང་
ན། ཆེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྒྲེ་མ་ཆེད་ལ། ལྷན་གཞན་སྒྲིད་པའི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན། རྟེ་མི་ཡན་
ལག་དང་པ་ཐོད་དང་། རྒྱ་ཉིད་འགྲོག་ལ་མི་དམིགས་པ། རེས་བྱེད་མིན་པར་རབ་བྱེད་
བཅད། རབ་པ་མེགས་བྱེད་ཉི་ལྷན་ལྷན་ཡིན། རབ་པ་ཐོ་ལྷན་རབ་པ་མིགས་ལ། ལྷན་
པ་དག་ནི་མ་ཐོར་བ་ཡིན། འབྲུང་བ་མ་ཐོར་ཕྱིར་གཞན་དང་གཞན། སྒྲེ་པ་དག་བྱེད་
འབྲུང་བ་ཉིད། གལ་རྟེ་ལྷན་ལས་དེ་སྒྲེ་ན། རྩ་མ་བཞིན་བྱེད་ཐལ་བར་འབྲུང་། མེས་པ་
ལས་ཞེན་ལྷན་གཞན་ཡང་། འདི་ཉིད་ལས་ནི་སྒྲེ་བར་འབྲུང་། རྟེ་མ་ན་རྒྱ་དང་ཐལ་
བའི་ཕྱིར། ཐལ་མ་མི་ནི་མེས་པ་རྣམས་ཀྱི་ན། མཆོམས་རྒྱུར་མེད་པ་མིན་དེའི་ཕྱིར། རྟེ་
འབྲེལ་བྱེད་ལྷན་ལྷན་འདོད། །

གཉིས་པ་བཀག་པ་ལ་གཞོད་པ་ཐུང་བ་ནི། གལ་རྟེ་ཤི་བའི་ཆོ་ལྷན་སྟོག་པ་ན་སེམས་
འབའ་ཞིག་གནས་པར་འབྲུང་བར་ཐལ། ལྷན་སེམས་ཀྱི་རྟེན་མིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ལ་
ནམ་པར་སྒྲེ་སྟེ་ལན་གདབ་པ་དང་། ཆོ་སྒྲི་མའི་ལྷན་ཀྱི་ཉར་ལེན་དོས་བཟུང་བའོ། རང་
པོ་ནི། གལ་རྟེ་ཆོ་འཕྲོ་མ་ཐག་གཟུགས་མེད་ཏུ་སྒྲེ་འབྲུང་ཀྱི་འདོད་པའི་སྒྲིས་བྱ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཤི་བའི་ཆོ་ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་དེ་འབྲུང་བའི་ལྷན་ལ་མི་བཞེན་པར་ཡང་གནས་པར་འབྲུང་
ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་རྒྱན་སྒྲི་མ་གནས་པའི་རྒྱ་འཆི་ཁའི་སེམས་དེ་སྒྲི་མའི་ལྷན་དེའི་རྒྱ་འཆི་
ཁའི་ལྷན་དེའི་ལུས་པ་འབྲུག་པ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་དེའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་
མི་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། ཤི་འཕྲོ་མ་ཐག་འདོད་པར་སྒྲེ་འབྲུང་ཀྱི་འདོད་པའི་སྒྲིས་བྱ་ཆོས་ཅན།

ཤི་མ་ཐག་ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་དེ་ལྷན་ལ་བསྟོན་མེད་ཡན་གར་བར་གནས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་
ཀྱི་འཆི་ཁའི་ལྷན་སེམས་གཉིས་པན་ཚུན་སྟོགས་བྱས་ནས་སྤྱི་མའི་ལྷན་སེམས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་
གནས་པར་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལ། དངོས་དང་། གནོད་བྱེད་སྤང་བ་དང་། སྤྱབ་བྱེད་དགོད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། སྤྱི་བུ་སྤྱི་མ་དེའི་ཆོ་འདྲི་ཉིད་ཀྱི་མིག་སྟོགས་སྤྱི་མཆོད་ཐ་མ་ལུ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མའི་
ལྷན་གཞན་སྤྱི་མཆོད་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་པའི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་
པར་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ངོ་བོའི་ལག་རྒྱུ་དངོས་སུ་འཛོག་བྱེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ད་ནི་འདི་དབྱེད་པར་བྱ་སྟེ། འདྲོད་པ་ནས་གཞུགས་མེད་དང་། དེ་
ནས་འདྲོད་པར་སྤྱི་མ་ཐག་གི་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པ་དེའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གང་
ཡིན། གཞུགས་མེད་ནས་འཆི་ཁའི་སེམས་ཀྱིས་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། བཅ་རིག་པན་ཚུན་
ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་འགོག་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེའི་གཞུགས་ཀྱིས་བྱེད་པ་མི་འཐད་དེ། དེ་
ན་གཞུགས་མེད་པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ་འདྲོད་པ་ནས་འཆི་ཁའི་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པ་དེ་
དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་གང་ཟག་དེ་ཤི་འཕོས་མ་ཐག་གཞུགས་མེད་ཏུ་སྤྱི་
བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་འཆི་ཁའི་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པ་དེས་སྤྱི་མའི་འདྲོད་པའི་
དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པའི་དངོས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འཐད་ན་ཡང་
འདྲོད་པ་དང་གཞུགས་མེད་ཏུ་ཅིག་ཅར་སྤྱི་བ་འཛིན་པར་ཐལ་ལོ། །སྟོན་མེད་དེ། སྤྱི་
ཀྱི་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་ཐ་མ་དེས་རང་གི་ཉེར་ལན་ཅན་དེའི་དངོས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་
ཞེན་ཆང་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་། དེའི་དངོས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཞེན་གཞུགས་མེད་ནས་འཆི་
ཁའི་སེམས་དེ་སྤང་མེད་པས་སོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྤང་ཀྱི་འདྲོད་པའི་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་ཐ་
མ་དེས་གཞུགས་མེད་ནས་འཆི་ཁའི་སེམས་དེ་སྤྱི་མའི་བར་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་དེ་སྤྱི་མ་དང་
ཏུས་མཉམ་ཏུ་ཆོགས་ནས། སྤྱི་མའི་འདྲོད་པའི་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་དང་པོ་དེ་དངོས་
སུ་བསྐྱེད་དམ། གཞུགས་མེད་ཀྱི་སེམས་ཐ་མ་དེའི་སྤང་ལྟ་འགགས། དང་པོ་ལྟར་ན།
རྟག་དངོས་སུ་འགྱུར་ལ། སྤྱི་མ་ལྟར་ན། སྤྱི་མའི་འདྲོད་པའི་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་དང་

པོ་དེ་ཆོས་ཅན། སྤར་གྱི་འདྲིང་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ཐ་མ་དེ་ཁྱོད་གྱི་དངོས་གྱི་ཉེར་
ལེན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་ཁྱོད་རང་གི་དངོས་གྱི་ལྷན་ཅིག་
བྱེད་ཆེན་སྐྱེས་པ་དེའི་ཆོ་དེ་འགགས་པའི་ཕྱིར་ཁྱབ་པ་མེད་ན། འོག་ནས། དེ་ཆོ་མེད་ཕྱིར་
དོན་ལས་མིན། །ཞེས་པའི་དོན་མ་རྟོགས་པའི་ནམ་འགྲུར་དུ་གསལ་ལོ། །སྤར་གྱི་དབང་
པོ་གཟུགས་ཅན་ཐ་མ་དེའི་ཆོ། ཕྱིས་གྱི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་དང་པོ་དེ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་
དུ་སྟོགས་པའི་དུས་ཡིན་པས་རྟགས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། འོ་ན་འདྲིང་པ་ནས་གཟུགས་མེད་
དུ་སྐྱེས་པའི་ཆོ་སེམས་ལུས་ལ་བསྟོན་མེད་དུ་གནས་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་འཆི་ཁའི་ལུས་གྱིས་
ཕྱི་མའི་ལུས་བསྐྱེད་པའི་དངོས་གྱི་རུས་པ་འཇུག་པ་ད་དུང་མ་ཐོབ་པར་བཤད་པ་རི་ལྟར་
ཡིན་བསམ་དགོས་སོ། །དེས་ན་ཕྱི་མའི་ལུས་གྱི་ཉེར་ལེན་གང་ཡིན་ད་དུང་ཐེ་ཆོམ་དུ་
གནས་སོ་ཞེ་ན། དེ་དག་གི་བར་དུ་རིགས་མི་མཐུན་དུ་མས་བར་དུ་ཆོད་ཀྱང་། རིགས་
མཐུན་དུ་མས་བར་མ་ཆོད་པས་ལན་འདེབས་པ་དེ་དག་གིས་སྤར་གྱི་གནོད་པ་ཅུང་ཟད་
ཀྱང་སྤང་མི་རུས་པས་གཟུགས་མེད་གྱི་སེམས་གྱི་སྤང་ན་གཟུགས་བསྐྱེད་པའི་ས་བོན་ཡོད་
པ་དེ་ཉིད་གཟུགས་གྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་ཡང་གཟུགས་མེད་ན་གཟུགས་ཡོད་པར་
མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་པས་གཟུགས་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་
གཉིད་མཐུག་ལས་སད་མ་ཐག་གི་ཡིད་ཤེས་གྱི་དེ་མ་ཐག་ཆེན་གཉིད་དུས་ན་ཡིད་ཤེས་མི་
གསལ་བ་ཡོད་པས་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་མཁས་པའི་དབང་པོ་ཀླ་མ་ལ་ཤི་ལ་བཞེད་པ་ལྟར་
ཁས་སྤང་བར་བྱལ། །

གཉིས་པ་ནི། འཆི་ཁའི་ལུས་སེམས་གཉིས་ཕྱི་མའི་སེམས་དྲེ་ཡི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་
ཡན་ལག་གི་དངོས་པོ་དྲུང་། ཉེར་ལེན་གྱི་རྩ་ཉིད་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལ་རྒྱང་པན་གྱིས་དེ་
ལྟར་མ་དམིགས་པ་ཙམ་གོ་བྱེད་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཕྱིར་ཚོ་ལ་གྱིས་མ་དམིགས་པ་མེད་ངེས་
གོ་བྱེད་མིན་པར་རྟུ་བཤུང་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་ཡིན་པ་སྟོགས་ཀྱང་དེ་འགོག་
པའི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་འགོ་ལ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ལྷག་མ་དང་ལྟན་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཆོ་འདིའི་དབང་པོ་སྤྲུམ་རྟུང་གི་རིགས་འདྲ་ལ་པན་འདོགས་པའི་

རྩུམ་པ་དྲག་ནི་ཆོད་མས་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་སྤྲེལ་དུངས་པ་དང་རྟོག་པ་སོགས་
ལས་མི་མ་དུངས་པ་དང་རྟོག་པ་སོགས་སུ་འཕྱར་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། མི་མའི་དབང་པོ་
གཞན་དུང་གཞན་རིགས་འདྲ་ལས་སྐྱེ་བ་དྲག་གྱུང་འབྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ད་ལྟར་གྱི་
དབང་པོ་དང་སྐྱེ་ཚུལ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ནི། ལྟལ་ཏེ་ཆོ་
འདིའི་དབང་པོ་དེ་ལྟས་ལས་སྐྱེ་ལ། དེས་མི་མའི་དབང་པོ་ལྟས་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འབྱུང་
བོ་ཞེ་ན། དེའང་བརྟགས་ན་མི་འཐད་པར་ཐལ། དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལྟས་ལས་
སྐྱེ་ན་རིགས་འདྲ་ལས་སྐྱེ་བར་གྱུང་ལ། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉེར་ལེན་ལས་སྐྱེ་ན། ཉེས་པ་
སྤྲེལ་བཞིན་དུ་ཐལ་བར་འཕྱར་བའི་ཕྱིར། སྤར་མདོར་བརྟན་དུ་དབང་པོ་དང་བཅས་མ་
བཅས་ཀྱི་བརྟག་པ་བྱས་པ་ལྟར་རོ། ཆོ་འདིའི་དབང་པོ་སེམས་ལས་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། མི་མའི་
ལྟས་གཞན་ཡང་སེམས་འདི་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བར་འཕྱར་བར་ཐལ། ཆོ་འདིའི་དབང་པོ་སེམས་
ལས་སྐྱེ་བ་གང་ཞིག །སྤྱིའི་ལྟས་སྐྱེའི་རིགས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྐྱེ་བ་མི་མ་
གྱུང་པོ། །

གཞུག་པ་དོན་བརྟུ་བ་ནི། ལུས་ཡིད་སློབ་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཆེན་ཁྱད་པར་
 ཅན་མ་ཡིན་པ་དྲིས་ན། བ་མལ་པ་དང་། དག་བཙམ་པ་བཅས་ཡི་སེམས་རྣམས་ཀུན་ཚས་
 ཅན། རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་མཚན་སྦྱོར་བ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་སྦྱོར་བ་ལི་རྒྱ་དབྱགས་
 འབྲུང་རྒྱབ་དྲུང་བྲལ་བ་ལི་ཕྱིར་དང་། འཆི་སེམས་ཡིན་པ་ལི་ཕྱིར། ཅས་བཀོད་པ་རྣམས་
 ཉགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བཀོད་ཏེ་བརྒྱབ་པ་དྲི་ལི་ཕྱིར། འཆི་སེམས་ཡིན་པ་ལི་ཕྱིར།
 ཅས་བཀོད་པ་དྲི་འདྲེ་ལི་རྒྱབ་བྱེད་ལྷག་ལྷན་ཏེ་འདྲོད་རིགས་ཏེ། རྩྭགས་ཚས་ལྷབ། མི་
 མཐུན་རྩྭགས་ལ་མ་མཐོང་ཅན་གྱིས་རྩྭག་པ་ལ་མེ་ཚེམ་བཟ་བ་ལི་ཕྱིར།

རྒྱལ་འབྲུག་མཁོན་ལུམ།

【ཆ་བ།】

སྐྱེས་ལོ་ཆུང་བར་འབྱུང་ན་ཡང་། རྩམས་པར་ཆུ་ཕྱིར་བཞེན་ཏེ། རང་
བཞིན་ལས་འདས་མིན་ནི་ན། བྱས་དེ་གཤེད་ཆུང་ཡང་ནི། འབྲུག་ལུ་ཡུ་ལྷོ་
འབྱུང་པ་མ། རྩོམ་མི་བཅས་པ་ཉིད་འབྱུང་ན། ཆུང་བར་དག་གི་མི་འཕེལ་ན། རང་
བཞིན་དེ་འདྲ་བར་མ་ཡིན་ཏེ། རྩོམ་པ་ཅན་འདོགས་ལྷན་པ་ཆུང་མ། ཆུང་བར་ཕྱི་
དག་ལ་ནི། ཆུང་བ་འདི་ལྷན་པ་མེད་ལྟོས་དང་། རྩལ་ཏེ་རྩོམ་གསལ་མ་ཡིན་ལྟོས། ཆུང་
བར་འཕེལ་ཡང་འབྲུག་ཏེད། མིན་ལྟོས་གར་མེ་བྱང་ལྷན་པ་། ཡང་ཆེད་པ་ལྷོ་
མི་འབྱུང་ན། ཆེད་པ་ཞེས་ཆུང་བར་བྱེད་པར་འབྱུང་། སྐྱེས་ལོ་འཕྲོ་མ་གསལ་གྱིས་ཕྱི་
བ། རང་གི་རང་གིས་འབྱུང་འབྱུང་ཏེ། མེད་མེད་པས་པས་ཕྱིར་དག་དང་། དྲུང་ཆུ་
དང་གི་པ་མེད་མེད་པ་ཞེས། རྩོམ་པ་དེ་དག་པས་ལྷན་ཏེ། རྩོམ་ཏེ་ལྷན་པས་ཏེ་
ཡིན། དེས་ན་ཆེད་པ་ཕྱི་མ་དང་། ཕྱི་མ་ཆུང་བར་བྱེད་པ་ཡིན། ཡང་ལྟོས་ཤིགས་
མཁོན་ལུམ་མི། རྩོམ་པ་ཅན་གི་འཕེལ་བ་ཅན། འཕྲོ་མ་པས་མེད་ཏེ་དག་ རྩོམ་
པར་བྱུང་ན་གར་པ་གསལ། དེ་ལྟར་མཁོན་པ་ཉིད་པ་མཁོན་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་ལྷན་
དང་འབྲུག་ཆེད་དག ལྷན་པ་དེས་པ་ཉིད་ལྟོས། རྩམས་པ་དེས་པ་ཉིད་དག་ཉིད་
ཡིན། དེ་ཉིད་པ་ལྟོས་བཞིན་ཏེ། རྩམས་པ་མིན་ལྷན་པ་ལྟོས་པ་ལྟོས། ཆེད་པས་
པ་ལྟོས་མི་མཁོན་པ་། བསལ་ན་པར་ལྷན་པ་ཉིད་ཏེ་གསལ། འཕྲོ་མ་པས་པས་
ཡང་བ། བཤེད་ཏེ་པར་པས་པས་ཆུ་ཅན། མི་མཁོན་ལྷན་པས་ལྷན་པ་ཉིད་ཏེ། སྐྱེས་
པ་དེ་བཤེད་ཏེ་དྲུག་འབྱུང་། འབྲི་ལྟར་གྱིས་པ་ལྷན་པ་དང་། ལྷན་པ་མེད་པ་ཆེ་
བ་དང་། རྩལ་པ་ལྷན་པས་པས་ལྷན་དག་གི། ཡས་པ་པ་ལྟོས་ཆུ་པ་ཡིན། རྩོམ་
པས་པ་ཆེ་པ་ལྟོས་ཏེ་དྲུག་ཏེ། རྩལ་པ་ལྷན་པ་དྲུག་ཏེ་ལྟོས་བཞིན། །

གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་དུ་མར་གོམས་པ་སྤྱིད་ཀྱང་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་མི་འཐད་པ་སྤང་བ་ལ། རྩོད་པ་ནི། བརྩེ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་ཅུང་ཟད་གོམས་པས་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་ན་ཡང་། ཚད་ཅན་གྱི་རུང་བཞིན་ལས་འདྲས་ནས་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་མིན་ཏེ། དཔེར་ན། མཆོངས་པ་གོམས་པས་ཅུང་ཟད་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་ན་ཡང་མཐའ་མེད་དུ་མི་འཕེལ་བ་དང་། རྩེ་རྒྱུད་མཐར་དམར་འབར་བར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། ཞི་ན། ལན་ལ། མཆོངས་པ་དང་རྩེ་རྒྱུད་ལ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྟགས་མེད་པ་དང་། བརྩེ་སོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ། རྟགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོས་བབྱང་ནས་དེ་དཔེ་གཉིས་ལ་མེད་པ་དང་། ཁྱད་པར་དེ་ཡོད་ན་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བརྩེ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན། མཐའ་མེད་དུ་མི་འཕེལ་བའི་རུང་བཞིན་དེ་འདྲ་འདྲ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤར་གོམས་པར་བྱས་པ་དེ་སྤྱད་ཅིག་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པ་སྤྱར་ཡང་འབད་ཚོལ་ལ་བལྟོས་པར་འགྱུར་རུམ། རྟོན་མི་བརྟན་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན་ཁྱད་པར་དུ་ག་མཐའ་མེད་དུ་མི་འཕེལ་ཡང་རང་བཞིན་དེ་འདྲ་མིན་པའི་ཕྱིར། མཆོངས་པ་ཆོས་ཅན། གོམས་པས་ཅུང་ཟད་ཁྱད་པར་དུ་འཕེལ་ཡང་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བའི་རང་བཞིན་ཉིད་མིན་ཏེ། སྤྱད་ཚོལ་བས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱད་ཅིག་སྤར་མ་ལ་ཕན་འདོགས་རྣམས་པའི་ཚོལ་བ་རྣམས་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱི་མ་དུག་ལ་ཕན་པ་སྤྱབ་པའི་རྣམས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྩེ་རྒྱུད་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་ཅུང་ཟད་འཕེལ་ཡང་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བའི་རང་བཞིན་ཉིད་མིན་ཏེ། རྟག་དུ་སྤྱོད་ཀྱི་རྟོན་ཆུ་དེ་གནས་པ་མ་ཡིན་པར་བསྐྱམས་ནས་རྒྱན་ཆད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མཆོངས་པ་དང་རྩེ་རྒྱུད་ཆོས་ཅན། སྤྱད་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་སྤྱིད་པར་ཐལ། གང་གི་ཆེ་གོམས་པར་བྱས་པར་འགྱུར་བ་ཡང་ཚོལ་བ་ཕྱི་མ་ལ་བལྟོས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཚོལ་བ་སྤར་མས་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་གཞན་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས། ཡང་ན་བརྩེ་སོགས་ཆོས་ཅན་དུ་བབྱང་ནས་རང་རྒྱད་དུ་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ། བཅོམ་བསྟན་པ་ནི། བརྩེ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ཅན།

ཉེན་བཟེན་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་གསལ་རིག་ཅམ་ལ་བཟེན་ནས་རང་གི་རིགས་འདྲ་སྒྲུ་མ་
གོམས་པ་ལས་སྒྲེ་བའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་སྒྲུ་ཕྱི་རེ་རེ་ནས་ཚོལ་བ་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་ལ་
བཟླས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གོམས་པར་བྱས་པས་སེམས་ལ་རྩལ་གྱི་དྲུང་གིས་འཇུག་པར་
འཇུར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མེ་ལ་སོགས་པས་ཤིང་དྲག་ལ་ཐལ་བར་སོང་གི་བར་དུ་རང་
གིས་འཇུག་པ་དྲུང་། དདུལ་ཚུ་འདུལ་སྦྱོང་ལེགས་པ་གསེར་ལ་སོགས་པ་ལ་རང་གི་རང་
གིས་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ན་དདུལ་ཚུ་དང་གསེར་འདུལ་སྦྱོང་ལེགས་པར་བྱས་ཟིན་
པ་རང་གི་རང་གིས་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་གཡའ་ལ་སོགས་པ་དང་བལ་བར་སྒྲེ་བར་འཇུར་
གྱི། དྲི་མ་དག་པར་བྱེད་པ་ཡང་རྒྱུ་ཁ་སྒྲུར་གཉིས་པ་ལ་བཟླས་མི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །

རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ། ཉེན་བཟེན་པ་ནི། གོམས་པ་དེ་དྲག་ལས་སྒྲེས་པའི་བཅེ་བ་
སོགས་ཆོས་ཅན། ཉེན་བཟེན་པ་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་དོ་བོ་ཉིད་དུ་སྒྲེས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་
པ་དེའི་ཕྱིར། གོམས་པ་འབད་ཚོལ་སྒྱར་མ་ལ་མི་ཚྭས་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གོམས་
པའི་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་རྣམས་ངེས་པར་ཚོལ་བ་མི་འདྲ་བ་ལ་བཟླས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་
གོམས་པའི་ཚོལ་བ་ཕྱི་མ་དྲུང་ཕྱི་མ་གཞན་གྱི་ཚོལ་བ་རེ་རེས་ཀྱང་རིགས་འདྲ་དུ་མ་གོང་
ནས་གོང་དུ་ཁྱོད་པར་དུ་འཕགས་པ་བྱེད་པར་འཇུར་བ་ཡིན་པ་དེས་ནའི་ཕྱིར། དོན་བསྟུ་
བ་ནི། བཅེ་བ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པའི་སྟོ་དེ་དྲག་ཆོས་ཅན། སྒྱུར་བ་གཉིས་ལྷན་གྱིས་
གོམས་པར་ཀྱུར་ན་ཆོད་ཅན་དུ་གང་ཡང་གནས་པ་མི་འཐད་དེ། གང་གི་ཕྱིར་ན་རང་གི་
རིགས་མཐུན་སྒྲུ་མ་ཡི་ས་བོན་ལས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ་ཅན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ལ། རྒྱན་གོམས་པ་ལས་འཕེལ་བ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་། ཉེར་ལེན་རིགས་འདྲ་
ལས་འཕེལ་བ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། མཆོངས་པ་ཡང་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་
བར་ཐལ། གོམས་པ་ལས་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བཅེ་སོགས་དེ་ལྟར་མཆོངས་པ་རིགས་
འདྲ་སྒྲུ་མ་ཉིད་ལས་མཆོངས་པ་ཕྱི་མ་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་ལུས་ཀྱི་སྟོབས་
དང་འབད་ཚོལ་ཇི་ཅམ་ཡོད་པ་དེ་ཅམ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཆོངས་པ་ཆོད་

དེས་པའི་བདུག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱ་ལྷན་སྟོབས་དྲང་འབད་ཚྭ་ལྷན་མཆོངས་
 པ་ཆོད་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དེས་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། འོ་ན་ལྷན་སྟོབས་ནར་སོན་
 པས་མཆོངས་པ་ཇི་ཙམ་སྦྱངས་ཀྱང་གོང་དུ་འཕེལ་བ་མི་སྤྲིད་པར་འགྱུར་ལ། འདྲོད་ན།
 མངོན་སུམ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དང་པོར་མཆོངས་པ་སྦྱང་བའི་ཐ་མལ་པ་དེ་ནི་ཆོས་
 ཅན། དྲང་པོ་ཉིད་ནས་ཕྱིས་མཆོངས་པའི་ཆོད་བཞིན་དུ་མཆོངས་པ་མིན་ཏེ། མཐུན་ཁྱེན་
 ཆོང་ཡང་བད་ཀན་སོགས་ཀྱིས་ལྷན་ཡང་བ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཚྭ་ལྷན་
 རིམ་གྱིས་མི་མཐུན་པ་བད་ཀན་སོགས་བསལ་ནས་བྱང་ན་ཡང་མཐའ་མེད་དུ་མི་འཕེལ་
 ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཡང་རྒྱ་གཞི་ལྷན་སྟོབས་ཇི་ཙམ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་དུ་ཆོད་གནས་པའི་ཕྱིར།
 མཆོངས་པ་རིགས་འདྲ་ལས་སྦྱེས་ན་མཆོང་པའི་ཕྱིར་དུ་རྒྱ་པ་བཏེག་པ་ཙམ་གྱིས་རྒྱང་
 རིང་པོར་མཆོངས་པར་ཐལ་བ་དང་། གོམས་པ་ཙམ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བའི་རྒྱ་ཡིན་
 བ་བྱ་བྱུང་དང་སྤྱུ་གོམས་པ་མཉམ་ན་མཆོངས་པ་མཉམ་པར་ཐལ་བའོ། །

གཉིས་པ་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲིང་རྩི་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་ཐལ། བཙེ་བ་ལ་
 ཐོག་མ་མེད་ཅིང་རང་གི་རིགས་འདྲ་ལས་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲིན་མེད་དེ། རང་གི་རིགས་
 འདྲའི་ས་བོན་ལས་བྱུང་བའི་བཙེ་བ་སྒྲིང་རྩི་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན། བྱང་སེམས་མཐོང་ལམ་
 པའི་སེམས་ལ་རང་གི་རང་གིས་འཇུག་པ་དེའི་བདུག་ཉིད་དུ་འགྱུར་ཏེ། མཐོང་ལམ་པ་
 དེས་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྒྲིང་རྩི་གང་ཞིག །དེའི་རྒྱུད་ལ་རང་གི་རིགས་འདྲའི་ས་བོན་
 ཀྱི་རྒྱ་ཅན་མི་མཐུན་སྟོགས་ཞེ་སྤང་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་ཀྱན་
 ལ་གནས་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་མེད་དེ། བྱང་སེམས་ཅན་འགའ་ཞིག་གི་རྒྱུད་ལ་སྦྱེས་ཀྱང་
 ཞེ་སྤང་སོགས་ཀྱིས་བཅོམ་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཅན་ཐམས་པ་ལ་སྦྱེས་པའི་རང་གི་གཉེན་ལ་
 དམིགས་ནས་སྤྲུག་བསལ་དང་བལ་ན་སྦྱམ་པ་ནི་བཙེ་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་སྒྲིང་རྩི་ཆེན་པོ་མ་
 ཡིན་ནོ། །སེམས་ཅན་རེ་རེའི་རྒྱུད་ལ་ཡང་སེམས་ཅན་གཞན་ཀྱན་ལ་དེ་ཙམ་སྦྱེ་མ་མྱོང་
 བ་མི་སྤྲིད་དེ། སེམས་ཅན་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་པ་དང་མ་བྱེད་མ་མྱོང་བའི་
 སེམས་ཅན་མི་སྤྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཞེ་སྤང་གིས་མ་བཅོམ་ན་དུས་གཅིག་དུ་སེམས་ཅན་

ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་ནས་སྤྲུག་བསྐལ་དང་བལ་འདོད་ཀྱི་སྒྲིང་ཇི་ཆེན་པོ་མེད་པའི་
 སེམས་ཅན་མི་སྲིད་ལ། སེམས་ཅན་གཅིག་ལ་དམིགས་པའི་བཅེ་བ་ཙམ་སྒྲིས་ཀྱང་། ཡང་
 དེ་ཞེ་སྤང་གིས་བཙམ་ནས་ཉམས་པར་བྱས་པ་ཡིན་ནོ། །མཐུན་ཞུན་གོམས་པ་དང་མ་
 བལ་ན་མཐའ་མེད་ཏུ་འཕེལ་བ་ནི། འདྲི་ལྟར་སེམས་ཀྱི་ཆོས་བཅེ་བ་དྲུང་ཆགས་བལ་གྱི་
 སྒྲོ་ལ་སྟོགས་པ་གཞན་དྲུག་ཆོས་ཅན། བྱིད་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་
 སྒྲོན་མེད་དེ། བྱིད་ཀྱི་ངོ་པོ་ཙམ་རིགས་འདྲ་ལས་སྒྲེ་ཡང་བྱིད་ཀྱི་གོམས་པ་སྤྲ་མ་དྲུང་དེའི་
 ཡང་སྤྲ་མ་རྣམས་ཁྱད་པར་ཆེས་གསལ་བ་བསྐྱེད་པ་ཡི་རྩ་བ་ཡིན་ལ། དེ་སེམས་ཅན་ཁ་
 ཅིག་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེ་ནི། སྒྲུར་བ་གཉིས་ལྡན་གྱིས་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་རང་གི་
 རང་གིས་འཇུག་པའི་བཅེ་བའི་བདུག་ཉིད་ཏུ་འབྱུར་ཏེ། དག་བཙམ་པའི་བྱུང་ལ་ཆགས་
 བལ་དང་། ཆགས་ཅན་ལ་ཆགས་པ་དྲུང་། མི་སྤྲུག་པ་བསྐྱོམ་པ་ལ་ཡིད་ལྟག་གི་སྒྲོ་རང་
 གིས་འབྲུང་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དོན་བསྐྱུས་ན། དང་པོར་རྩལ་བས་སེམས་ཅན་ཐམས་
 ཅད་ལ་དམིགས་ནས་སྤྲུག་བསྐལ་དང་བལ་འདོད་ཀྱི་སྒྲིང་ཇི་ཤུགས་ཅན་ཞིག་བསྐྱེད་ནས།
 དེ་ནས་ཡང་རྩལ་བ་ཆེན་པོས་བསྐྱེད་པ་ན་རྩལ་བ་རེ་རེས་སྒྲིང་ཇི་རིགས་འདྲ་ཏུ་མ་བསྐྱེད་
 ལུས་ལ། དེ་ལྟར་གོམས་པར་བྱས་པས་ཇི་ཞིག་ལྟར་རྩལ་བ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྒྲིང་ཇི་ཆེན་པོ་
 རང་གི་རང་གིས་འཇུག་པའི་བདག་ཉིད་ཏུ་འབྱུར་བ་ཡིན་གྱི། དང་པོ་ནས་རྩལ་བ་ལ་མི་
 ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །མཚོངས་པ་ནི། ལུས་གོ་ས་གཞན་ཏུ་བསྐྱོད་པའི་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་ལ་
 སན་འདོགས་པའི་རྩལ་བ་རེ་རེ་དགོས་ཏེ། རྩལ་བ་གང་ཏུ་སྐྱོད་པ་དེ་ཉིད་ཏུ་ལུས་ས་ལ་
 ལྟུང་བར་འབྱུར་བས་སོ། །

དེ་ལས་སྒྲུར་བ་ལྷན་ཆོགས་སྒྲེ་ཆལ།

【རྩ་བ།】

བཙེ་རྩན་ལྷག་བཤལ་གཞིམ་པའི་ཕྱིར། །བབས་རྣམས་ལ་ཉི་མར་ན་སྒྲུར་

[illegible]

གཉིས་པ་ལ། མདོར་བསྟན། ལྷ་མ་བཤད། རོན་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བཙུ་ལྷ་
བྱང་མེམས་སྒྲོར་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཐོག་མར་རང་ཉིད་སྟག་བསྟུ་ལ་ཞི་བའི་ཐབས་རྣམས་
ལ་མདོར་ལྷ་མ་རྟུ་མཐོང་བའི་ཆེད་རྟུ་སྒྲོར་བ་གཉིས་ལྷ་མ་ཐོམས་པར་མཛད་རིགས་ཏེ།
མེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟག་བསྟུ་ལ་གཞོམ་པར་བཞེད་པའི་སྒྲུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་
པར་ཐལ། ཐབས་ལས་བྱུང་བའི་སྟག་བསྟུ་ལ་དང་འགོག་པའི་བདེན་པ་དང་། རྟེན་རྒྱ་
ཀྱན་འབྱུང་དང་། ལམ་ཀྱི་བདེན་པ་སྟོག་རྟུ་ལྷ་མ་པ་ཡིན་ན། ཕྱི་ཅི་མ་ཐོག་པར་འཆད་
ཤེས་པ་དཀའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱང་མེམས་སྒྲོར་ལམ་པ་ཡང་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷགས་
ཀྱི་རིགས་པས་བྱུང་སྟེ། མི་རྟག་ཐོགས་བཅུ་དྲུག་དོན་སྤྱི་རི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པ་ལ་གསལ་
སྤང་ཐོན་མ་ཐོན་ཐོགས་གཉིས་སུ་འདུས་ལ། རོན་སྤྱི་ལ་གསལ་སྤང་ཐོན་པ་ལ་ཡང་ཐོག་
ཆེན་མེམས་བསྐྱེད་གྱིས་ཟིན་མ་ཟིན་གཉིས་སུ་དེས་པ་ཐོགས་དངོས་སྟོབས་གྱིས་བྱུང་ལ།

ཐོག་ཆེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོ་ནས་བདག་མེད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་ལ་གསལ་སྤང་དང་
ལྷན་བཞིན་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་གང་ཟག་དེ་ལ་བྱང་སེམས་སྦྱོར་ལམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་ལ། སྤང་བྱ་ལ་རྟོག་པའི་ཐབས། གཉེན་པོ་ལ་རྟོག་པའི་ཚུལ། དེ་ལྟར་
བརྟགས་པའི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་ལ་སྦྱོད་པའི་ཐབས་
མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མར་ལྷང་ལ་བརྟེན་པ་ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་དྲུང་། དེ་ནས་བསམ་
པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་རིག་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་གཞལ་བྱའི་གནས་
གསུམ་ཐབས་སོ་སོའི་སྒྲོ་ནས་དབྱད་པར་བྱ་སྟེ། ཤིན་ཏུ་ཕྲོག་ཡུར་དབྱད་གསུམ་གྱིས་དག་
པའི་ལྷང་དང་། གནས་གཉིས་ལྷང་གི་གནོད་སྐྱབ་ལ་མི་བརྟེན་པའི་རིགས་པས་རྣམ་པར་
དཔྱད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རྟུག་བསྐྱེད་རང་གི་ངོ་བོ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ན་རྟུག་བསྐྱེད་
དེའི་རྒྱ་ཡོད་མེད་དྲུང་། རྒྱ་དེ་རྟག་མི་རྟག་ལ་སོགས་པ་རྒྱའི་རྒྱུ་བཞིན་ལ་རྟོག་པར་
མཛད་རིགས་ཏེ། གྲང་གི་ཕྱིར་ན་རྟུག་བསྐྱེད་དེ་གཞོམ་བཞེད་པ་གང་ཞིག་དེ་ལྟར་རྟུག་
བསྐྱེད་རྒྱ་མེད་དམ། རྒྱ་རྟག་པར་གནས་ནས་འབྱས་བྱ་རྟུག་བསྐྱེད་གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་
ལོག་པ་གཟིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ན་རྟུག་བསྐྱེད་རྒྱ་བཅས་དང་། རྒྱ་
དེ་མི་རྟག་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་ཅུས་ཏེ། རྟུག་བསྐྱེད་ཉིད་རེས་འགའ་སྐྱེ་བ་དང་། འཕེལ་
འགྲིབ་བྱེད་པར་མཐོང་བའི་བྱུང་པར་གྱིས་དེ་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་ཅུས་པའི་ཕྱིར། དེས་ནི་
རྟུག་བསྐྱེད་ལ་བྲལ་འདོད་ཀྱི་སྒོ་དང་། ཀྱན་འབྱུང་སྦྱོང་འདོད་དང་། འགོག་པ་ཐོབ་
འདོད་ཀྱི་སྒོ་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བར་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཀྱན་འབྱུང་དེའི་མི་མཐུན་སྟོགས་གཉེན་པོ་ལ་བརྟག་པ་མཛད་པར་
རིགས་ཏེ། རྟུག་བསྐྱེད་དེའི་རྒྱ་ཀྱན་འབྱུང་གི་གཉེན་པོ་བསྟེན་ནས་གཞོམ་བཞེད་པའི་ཕྱིར།
དེ་ལྟར་བརྟགས་པ་ན། ཀྱན་འབྱུང་དེའི་མི་མཐུན་སྟོགས་ཀྱང་ཆད་མས་དེས་པར་འཕྱར་
ཏེ། རྒྱ་བདག་འཛིན་དེའི་ངོ་བོ་ཇི་ལྟར་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་གང་ཞིག །དེའི་འཛིན་སྤངས་
ཀྱི་ལོག་སྟོགས་འཛིན་པའི་ཡི་ཤེས་དེ་དེའི་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ལམ་བསྟེན་པར་
བྱ་བ་བསྟན་ཏོ། །བདུག་དུ་འཛིན་པ་དྲུང་། བདུག་གིར་འཛིན་པས་བྱས་པའི་འདུས་བྱས་

ཕྱང་པོ་ལྷ་སྐྱོད་ཡུལ་དུ་ཡོད་པ་ཅན་སྟག་བསལ་ལ་ཆུགས་པའི་སྟེང་པ་ཆོས་ཅན། རང་
འབྲས་སྟག་བསལ་གྱི་རྩ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཆེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདུག་མེད་
མདོན་སྟུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། བདག་འཛིན་དེ་ཡི་གནོད་བྱེད་ཡིན་ཏེ།
དེ་དང་འཛིན་སྐྱངས་འགྲེལ་བའི་སློན་ནས་དེ་ཙམ་བ་ནས་སྟན་འབྱེན་ལུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཡང་ན་སྟེང་པ་དེ་ཡི་གནོད་བྱེད་བདག་མེད་མཐོང་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་དེའི་རྩ་ལ་གནོད་
པའི་ཕྱིར་ཅེས་སྐུར་རོ། །

གསུམ་པ་ལ། ཡུལ་གྱི་སྦྱོན་ཡོན་གསལ་བ་རབ་གྱི་མཐར་ཕྱིན་པར་འགྱུར་བ་
དང་། ཡུལ་ཅན་ཉེས་པ་མཐའ་དག་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། དེས་གྲོལ་བ་གཞན་
ལས་བྱང་ཞུགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡུང་དང་རིགས་པས་རྣམ་པར་དཔྱད་པའི་ཚུལ་དེ་
ལྟར་ཡིན་ན། བསྐྱེད་པས་མདོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་རིམ་བྱུང་ཞེ་ན། ཐུབ་པ་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤང་བའི་སྦྱོན་དྲུང་། གཉེན་པོའི་ཡོན་ཏྲན་དུག་ལ་དམིགས་པའི་
ཐུགས་རབ་དུ་གསལ་བ་མཐར་ཐུག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་
ལན་གངས་གྱི་རྣམ་པ་དུ་མར་སྟག་བསལ་ཞི་བའི་ཐབས་མང་པོ་མཐའ་ཡས་པ་བསྐྱལ་བ་
གངས་མེད་གསུམ་ལ་ལོགས་པ་ཡུན་རིང་པོའི་དུས་སུ་གོམས་པ་ལས་དེ་ལྟར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར། ཡང་ན་བདག་འཛིན་སྤངས་པས་ཆགས་བྲལ་དུ་འགྱུར་མོད་ཀྱན་མཁྱེན་དུ་རིམ་
འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཆགས་བྲལ་ཐམས་ཅད་ཀྱན་མཁྱེན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
ཆོས་སྤྱི་མའི་མཐར་གསལ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་ཀྱན་མཁྱེན་དུ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ་
ཞེས་སྐུར་ནས། ཉགས་ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་སྤང་སྟེང་ཆེའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཁོར་བར་སྟེ་བའི་བྱང་
པར་རྣམ་པ་དུ་མར་སྤངས་པའི་སློན་ནས་འཁོར་འདས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་གྱི་དབྱེ་བ་
མང་པོ་ཡུན་རིང་པོའི་དུས་སུ་གོམས་པ་ལས་དེ་ལྟར་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་ནི། དེས་ན་
སྟག་བསལ་གྱི་རྩའི་བླ་ཆུགས་ཀྱང་ཟེད་པར་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྩ་འབྲས་ཀྱི་རབ་དབྱེ་ལ་
སྟགས་ཀྱང་རབ་དུ་གསལ་བའི་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར། ཐ་ན་ངག་མ་བྱང་བ་ཙམ་ཡང་ལོག་
པར་མཐོང་བ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཅན། བསེ་དུ་ལ་ལོགས་པའི་

ཁོལ་བ་གཞན་ལས་བྱུང་ཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དོན་ལ་འཇུག་པ་ཅན་གྱི་ཐབས་འདྲི་
མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་ནི། ཐབས་གོམས་པ་སྟོན་པར་འཆད་མི་རིགས་པར་ཐལ། སློབ་དཔོན་གྱིས་
དེ་སྐད་ཏུ་ཡང་སྒྱུར་བ་ནི་འགྲོ་བ་ལ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་སྟོན་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ་ཞེ་
ན། སྒྱུར་བ་ནི། ཞེས་པའི་གཞུང་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། སྟོན་པ་མཐར་ཐུག་ཁོན་སྟོན་པར་
བསྟན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐབས་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གོམས་པའི་ལམ་གྱི་གནས་
སྐབས་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་ཡིན་པར་བསྟན་འདྲོད་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཞན་
དོན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་སློབ་ལམ་གྱི་ཏུས་གྱི་བདག་མེད་མངོན་སུམ་ཏུ་རྟོགས་པའི་
ཤེས་རབ་ཆོས་ཅན། སྟོན་པར་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྟོན་པ་མཐར་ཐུག་དེའི་
རྒྱུད་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐར་བཤད་པའི་བསམ་སྒྱུར་སུམ་ཆོགས་པ་གཉིས་པོ་འདྲི་
ནི་ཆོས་ཅན། སྟོན་པ་མཐར་ཐུག་དེའི་རྒྱ་ཏུ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། རང་གཞན་
གྱི་དོན་གྲུབ་པའི་བདེ་གཤེགས་དང་། སློབ་པ་ལས་དྲུང་པོ་ཁྱོད་ལམ་ཏུས་སུ་འབྱུང་བའི་
ཐབས་དེ་ཉིད་གོམས་པ་ལས་དེ་དག་འབྱུང་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ན་གྲུབ་ལས་འབྱུང་བ་
དང་། དང་པོ་འབྱུང་བ་ཞེས་བསམ་སྒྱུར་གཉིས་དང་པོར་གྲུབ་པ་དང་། མཆོད་བརྗོད་གྱི་
ཆོགས་བཅད་གྱི་དང་པོར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཏུ་བཤད་ཅིས་སོ། །

དེ་གཉིས་ལས་འབྲས་ཏུ་སུན་ཆོགས་འབྱུང་ཆུལ།

【ཙ་བ།】

རྒྱ་ཐངས་ཡོན་ཏན་གསུམ་བདེ་གཤེགས། ཉིད་ཡིན་ཐུག་བཟལ་རྟེན་མིན་
ཕྱིར། ཁེགས་ཡིན་དེ་ནི་བདག་མེད་ལ། ཁཛོང་བའམ་སྒྱུར་བ་ལས་ཡིན་ན། བྱི་
དང་སྒྱུན་ནི་ཏུན་འབྱུང་དག ཁྲུང་ཡང་རྫོག་ཅིས་བཤད་པ་ཡིན། བདག་རྣམས་
ཡོན་ཐངས་པའི་ཕྱིར། ཁྲུང་མི་གཤེགས་པ་ཉིད་ཡིན་ན། རྟེན་བདེན་མ་དང་བདག་

ཉིད་ཀྱིས། །འཕྲུལ་བཟང་གི་མེས་པོ་གཞན་པ་ཉེན། །ཉིན་མོར་མེད་དང་ནད་མེད་
དང་། །འཕྲུལ་བཟང་གི་གསལ་ཉིད་འཕྲུལ་ཡིན། །ཤོ་མས་ལྷིང་མ་འཕྲུལ་ཐང་པ་ཉིད། །ཁ་
ཅིག་སྒྲུ་མོག་པ་ལྷིང་ན་ཆོན། །ཟད་མིན་ཞེས་ཟེར་བའི་ཆོག་ལ། །ཤེ་ཆོས་ཟུང་བའི་ལྷིང་
འཕྲུལ། །ཉན་ཉིད་ལྷིང་མཐ་ཐབས་མེད་ལྷིང་། །ཡང་ན་ཐབས་ཤི་མི་ཤེས་ལྷིང་། །ཆོན་
ཆམས་མི་ཟད་པ་ཉིད་ཅེས། །འབྲུལ་ཡོངས་ལྷ་རྟོག་ཀྱང་ན། །ཆུ་ཡོད་ལྷིང་དང་ཆུ་མི་
ནི། །གཉེན་པོ་ཤོ་མས་པ་མཐོང་ལྷིང་དང་། །ཆུ་མི་རང་པ་ཞེན་ཤེས་པ་ཡིས། །དེ་ཤེས་པ་
ཡང་ཐུབ་པ་ཡིན། །ཆོབ་པ་ཉིད་གཟིགས་ལམ་གསུང་པ་ལ། །འབྲུལ་མེད་ལྷིང་ན་བརྒྱན་
མི་གསུང་། །འཕྲུལ་པ་ཆེ་ཆུང་ལྷིང་ཆོས་ཀྱང་ཡང་། །གཞན་གྱི་དོན་ཏུ་ཆོས་ལྷིང་པོ། །དེ་
ལྷིང་ཆོད་ཡིན་ཡང་ན་ཆོབ། །

གསུམ་པ་ལ། རང་དོན་སྤྱད་ཆོགས་དང་། གཞན་དོན་སྤྱད་ཆོགས་སོ། །དང་པོ་ལ།
ཁྱད་པར་གསུམ་ལྟར་བདེ་གཤེགས་སུ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལ་ཆོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་
ལ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་བཤད་དོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱག་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱ་བག་ཆགས་དང་བཅས་
པ་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་ཆོས་ཅན། བདེ་གཤེགས་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏྲན་གསུམ་ལྟར་གྱི་
སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ལེའུ་འདིར་ཉོན་ལྷིབ་དང་། མི་རྟག་སོགས་བརྒྱ་
དྲུག་ལ་ཉོན་མོངས་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་ཤེས་ལྷིབ་ཏུ་བྱས་པའི་སྤྱིབ་
གཉིས་སྤངས་པ་ཅམ་བདེ་གཤེགས་སུ་སྟོན་གྱི། གཟུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དང་ཏུ་ཞེན་པའི་
རྟོག་པ་ལ་ཤེས་ལྷིབ་ཏུ་བྱས་པའི་སྤངས་པ་མ་བསྟན་ཏེ། དེའི་རྒྱ་མཆོན་རིགས་ཅན་གསུམ་
ག་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་སྤྱད་མོང་གི་སྟོན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་བསྟན་བཞེད་པ་ཡིན་གྱི།
ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྱད་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྟོན་པའི་མཆོན་ཉིད་སྟོན་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉིད་
ཀྱིས་ན་བདག་མེད་ཀྱང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་ཅམ་ཞིག་བསྟན་གྱི། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
ནི་དོག་ཏུ་འཆད་པར་འཕྱུར་རོ། །དོན་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡང་སྟོན་མི་རིགས་པར་འཕྱུར་རོ་
ཞེན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ཆ་བའི་སྟོན་པ་དེ་ཡང་སྤྱིང་རྗེ་ཆེན་པོ་

ལས་ངེས་པར་བསྐྱབ་པ་ཞིག་བསྟན་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ནི། ཡོན་ཏན་གསུམ་པོ་གང་ཞེ་ན། སྤངས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། ལེགས་པར་
སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟུག་བསྐྱལ་གྱི་རྟོན་མིན་པའི་སྤངས་པ་མཐར་ཐུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཞན་ཕྱེ་རྣམས་ལ་སྤངས་པ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་སྟུག་བསྐྱལ་དང་འབྲེལ་བས་ལེགས་པར་
སྤངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་ཚོས་ཅན། ཐབས་ལེགས་པ་སྟོན་ཏུ་སྤང་སྟེ། གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གསར་ཏུ་མཐོང་བ་དང་། དེ་ཉིད་སྟོར་ཞིང་གོམས་པ་ལས་
ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཕ་གྱི་སྤྲས་རྟོགས་པ་གཉིས་གྱིས་མཐོང་སྤངས་དང་སྟོམ་སྤངས་
སོ་སོར་སྤང་བ་ཐུང་དོ། །སྟོབ་དཔོན་ལྷ་དབང་སྟོ་ལྷར་ན། བདག་མེད་མཐོང་བ་དང་
རིགས་པ་ཉིད་གྱི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་དྲངས་ནས། རིགས་པ་ནི། རིགས་པས་མཐོང་བའི་ཐབས་
བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་གོམས་པ་ལས་གཤེགས་པའི་ཕྱིར་བསྐྱགས་སོ་ཞེས་
འཆད་དོ། །སྤྲེལ་སྟེ་པའི་སྤངས་པ་གང་ཡིན་། གང་སྤངས་པས་སྤྲེལ་སྟེ་པར་འགྱུར་
ཞེ་ན། ཟུན་ཞུགས་སྤྲིད་པ་ལན་བདུན་པ་ཚོས་ཅན། སྤྲེལ་ཡང་འཁོར་བར་སྟོག་ཅེས་བཤད་
པ་ཡིན་ཏེ། ཉིང་མཚམས་སྟོར་བའི་སྟེ་བ་སྟུག་བསྐྱལ་དྲུང་། སྟོན་ཆགས་སོགས་ནི་སྤྲིད་པ་
བདུན་གྱི་བར་ཏུ་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་བ་དུག་ཏུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། སྤྲེལ་གྱི་སྤངས་པ་དེ་ཚོས་ཅན།
སྤྲེལ་སྟེ་པར་གཤེགས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བདུག་ལྟའི་སྟོན་བག་ཆགས་དང་བཅས་
པ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བདག་འཛིན་ལ་ངི་
ལྟར་གཞོད། འཛིན་སྤངས་འགལ་བ་ཙམ་གྱིས་ཡིན་ན། བདག་འཛིན་གྱིས་ཀྱང་གཞོད་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་
གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་འཛིན་ལ་དངོས་སུ་གཞོད་དེ། ཁྱོད་དང་དེ་གཉིས་འཛིན་སྤངས་
ཐུ་དྲད་པའི་བདུག་ཉིད་གྱིས་དངོས་སུ་འགལ་བ་གང་ཞིག །ཁྱོད་གྱི་འཛིན་སྤངས་བདེན་
པ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆགས་བྲལ་གཞན་ལ་སྤང་བྱ་གང་ལུས་
པ་ཡིན། གང་སྤངས་པས་མ་ལུས་པར་སྤངས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཉན་རང་དག་བཙམ་
པ་ཚོས་ཅན། ལུས་དུག་སེམས་གྱི་གནུས་དུན་ལེན་ལུས་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅན་མ་

ཡིན་པའི་སྒོ་གསུམ་གྱི་གནས་ངན་ལེན་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྐར་འཁོར་བར་
 རྟོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྩ་ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཕྱིར་དྲང་། འཁོར་བའི་སྐྱུག་བསྐལ་གྱིས་ཡིད་
 གཏུང་བའི་ནད་མེད་པའི་ཕྱིར། གཞན་ལ་ཐར་ལམ་བཤུད་པ་ལ་སྒོ་མི་གསལ་བ་ཉིད་ཀྱང་
 ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཅམ་སྤངས་ཀྱི་གནས་ངན་ལེན་ཟད་པར་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར།
 སྐར་གྱི་སྤངས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། མ་ལུས་པའི་སྤངས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཉེན་པོ་གོམས་པ་
 མཐར་ཕྱིན་པས་ཐོབ་པའི་སྤངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉེས་པ་ནི། རྒྱལ་དཔོག་པ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། རྩོན་ཟད་
 པ་མིན་ཏེ། དག་སྟོབ་བའི་ཕྱིར་དང་། དབང་པོ་དང་ལྷན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར། ལམ་པོ་
 ཆེའི་སྟེན་ཏུ་བཞུགས་ཟེར་རྟོ། །རྟགས་དེ་མ་ངེས་པར་བསྟན་པ་ནི། རྟགས་འདྲི་ཆོས་ཅན།
 རྟོག་ཁྲབ་འཁྲལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་པ་ལ་སྤྲོ་ཆོས་ཟུང་བ་དེའི་ཕྱིར། ཉེས་ཟད་ཀྱི་སྟེན་ཏུ་དག་
 སྟོབ་ཡོད་མེད་གང་ལ་ཡང་སྟབ་བྱེད་མ་མཐོང་བཞུགས་ཏུ་དེ་འགོག་པར་བྱེད་པས་སྐྱེལ་བ་
 རང་ཉིད་ཀྱང་སྤྲོ་ཆོས་ཟུང་ལ། ཕྱིར་སྐྱེལ་གྱི་ངོར་ཡང་སྤྲོ་ཆོས་ཅམ་འདྲེན་པར་བྱེད་ཀྱི་ཡང་
 དག་ཤེས་པ་མི་སྟེད་དོ། །རྟགས་འདྲི་སངས་རྒྱས་པ་ལ་བཞོད་པ་ཡིན་ལ། དེས་ཉེས་ཟད་
 སྟོབ་བ་ཀྱུང་བེན་མ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། ཅི་ལྟར་སྤྲོ་ཆོས་འདྲེན་པར་བྱེད་ཅེས་ཟེར་ན། ཐུབ་པ་
 འདི་རྩོན་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་རྩོན་པས་ཆོས་གསུང་བ་ལྟར་དག་སྟོབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྩོན་
 ཟད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཆགས་བཅས་དག་སྟོབ་པ་ལྟར་རྩོན་མ་ཟད་པ་ཡིན་ཞེས་སྤྲོ་ཆོས་གྱི་
 བརྟག་པ་བྱས་ནས་སྐྱེལ་བ་ལ་ངེས་པ་ན། ད་དུང་དེ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་རྟོག་ཁྲབ་ངེས་
 པའི་སྟབ་བྱེད་མེད་པའི་དོན་རྟོ། །གང་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྟེ་སངས་རྒྱས་མཆོན་
 ཉིད་པ་མ་ཡིན་པར་སྟོབ་པ་དེ་དག་རྒྱལ་དཔོག་པ་ལེགས་པར་འོངས་པ་ཡིན་ནོ། །རིགས་
 པས་མཐའ་དབྱེད་ནས་དགག་པ་ནི། ཉེས་པ་ཟད་པ་མི་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཆོན་རྩོན་ཆགས་
 སོགས་རྣམས་རྟོག་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། སྤྲོ་ཆོས་རྣམས་ལ། རྣམ་ཀྱང་སྤྲོ་བའི་ཐབས་མེད་པའི་
 ཕྱིར་རམ། ཡུང་ན། ཐབས་དངོས་པོ་ལ་ཡོད་ཀྱང་སུས་ཀྱང་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རམ། ཤེས་
 ཀྱང་དེ་ལ་གཞན་དག་དོན་གཉེར་བྱེད་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རམ། དོན་གཉེར་སྟེ་བ་ཡོད་

ཀྱང་དེ་རིམ་ལ་བཞིན་དུ་འདྲམས་པའི་བཅེ་བ་ཅན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེས་པ་མི་ཟུང་པ་ཉིད་
 ཅེས་བྱ་བར་ཡོངས་སུ་རྟོག་གྲང་ན། ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ།
 ཁྱོད་བསྐྱེད་པའི་རྩ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་སྤོང་བའི་ཐབས་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྩ་
 བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཡི་གཉེན་པོ་གྲམས་པས་ཟུང་ནས་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་སྤོང་བའི་ཐབས་དེ་
 ཤེས་པ་ཡང་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྩ་ཡི་རང་བཞིན་རིམ་ལ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། བརྟག་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལན་དང་བཅས་པ་ནི། སྤར་བཅེ་ལྷན་ཞེས་པ་དང་། འོག་
 སྒྲུབ་པའི་སྐབས་ནས་གོ་བར་འབྱུང་བས་འདིར་མ་བཞོད་དོ། །

གཉིས་པ་ནི། སྤབ་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཆོས་ཅན། སྒྲེལ་བ་དོན་གཉེར་གྱི་སྒྲོབ་པ་
 ཉིད་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐར་ལམ་གཟུགས་པ་མཐར་ཕྱིན་ཅིང་གཟིགས་པའི་ལམ་དེ་
 ཉིད་ལན་དང་གྲགས་པ་སོགས་ལ་མི་བཟྱ་བར་གཞན་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསུང་བར་
 མཛད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟིགས་པ་མཐར་ཕྱིན་ཏེ། དྲི་མ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར།
 དེས་བདེ་གཤེགས་ལས་སྒྲོབ་པ་གྲུབ་པའི་ཚུལ་བཟུན་པ་ཡིན་ནོ། །རྟགས་ཕྱི་མ་མ་གྲུབ་ཅི་
 ཅ། འོ་ན་གཞན་ལ་ཐར་ལམ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་གསུང་ངམ། ཕྱིན་ཅི་ལོག་གསུང་། དང་པོ་
 མི་འཐད་པ་ནི། བདེ་གཤེགས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་སྟོན་པ་བཤད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་ལ། ཕྱི་མ་
 ལྟར་ན། ཁོང་རང་གིས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་གསུང་བར་སྟོམ་ཡང་དངོས་པོ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
 ཏུ་སོང་བ་ཡིན་ནམ། རང་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གསུང་བཞེད་པ་ཡིན། དང་པོ་མི་འཐད་པ་
 ནི། སྒྲོབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བདེ་གཤེགས་བསྐྱུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲུབ་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། སྒྲན་
 པ་ངན་པ་ལྟར་བདག་ལ་ཆགས་ནས་རང་འདོད་མ་གྲུབ་དོགས་པ་ཡིན་ནམ། གཞན་ལ་
 དམིགས་པའི་བཅེ་བ་ཆེན་པོ་མེད་པས་ཡིན། དང་པོ་མི་འཐད་པ་ནི། སྒྲུབ་བྱེད་སྤུ་མ་དང་
 འདྲ་ལ། ཕྱི་མ་མི་འཐད་པ་ནི། སྟོན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཐུགས་རྗེ་བཞོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲུབ་
 བོ། །དེས་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཐར་ལམ་རྟོན་པ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་གསུང་ཞྩ། དེ་ལྟར་གསུངས་
 པ་ལ་རང་དོན་དང་གཞན་དོན་གང་ལ་བཟོས་ཀྱང་འདོད་བྱའི་འབྲས་སུ་མེད་པར་མཛོན་
 ལུ་མ་དུ་གཟིགས་པའི་ཕྱིར། གཞུང་འདི་དག་གིས་སྒྲོབ་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་། སྟོན་པ་དང་

ཐུགས་རྗེ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཆོས་ཅན། ཉིད་ཀྱིས་གཟིགས་པའི་ཐར་
 ལམ་གཞན་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གསུང་བར་མཛད་དེ། སྐར་སྟོབ་ལམ་རྩ་མི་རྟག་པ་
 དང་བདག་མེད་སོགས་སྟོན་པའི་ཚཱ་པ་ཀུན་ཡང་གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲོན་
 རྩ་སྦྱར་ཁིང་གོམས་པར་མཛད་ལ་དེ་ཉིད་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་ལྟོན་པ་ལས་བདེ་
 གཤེགས་འབྱུང་པའི་ཚུལ་བསྟན་ནོ། །དེ་འདྲའི་ཚཱ་པ་ཀུན་གཞན་དོན་རྩ་སྦྱར་པའི་རྒྱ་
 མཆན་ཡོད་དེ། སྐར་སྟོབ་ལམ་རྩ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་ཐུགས་བརྟེ་པ་
 ཆེན་པོ་དང་རྟུན་པ་དེ་ཉིད་མཐར་ཕྱིན་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར། འདིས་ཐུགས་རྗེ་ལས་ལྟོན་
 པ་འབྱུང་པའི་ཚུལ་བསྟན་ནོ། །དེ་ལྟར་ལུགས་འབྱུང་གི་སྐབས་འདིར་སྟོབ་པ་རྟགས་ཀྱི་
 བསྐྱབ་བྱར་བྱས་ནས་གཞན་གསུམ་རིམ་གྱིས་སྐྱབ་བྱེད་རྩ་བཀོད་པ་ན། མཐར་གཏུགས་
 པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང་། ཆད་མའི་སྐྱེས་བྱར་འབྱུར་པའི་ཕྱིར་རྩ་
 ལམ་ལ་རིམ་གྱིས་འཇུག་པ་ན་ཡང་ཐོག་པ་ཆེན་པོ་རྩན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་ལ་དང་པོར་
 འཇུག་པའི་འཇུག་སྟེ་དང་། ཐབས་དང་སྐྱབ་བྱེད་ཅི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས། སྐྱབ་བྱེད་
 ཐུགས་རྗེ། ཞེས་ཐུགས་རྗེ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱས་ལྟོན་པར་མཛད་དོ། །གཉིས་པ་དེ་དག་ཀུན་
 ལས་ཆད་མར་གྲུབ་པ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། སྟོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་བསྟོན་ནས་ཆད་མའི་སྐྱེས་
 བྱ་ཡིན་ཏེ། སྟོལ་བ་དོན་གཉེར་ལ་ཐར་ལམ་བསྟན་པའི་སྟོན་ནས་དྲེད་སྐྱབས་མཛད་ཅིང་
 དེ་སྟོབ་པའི་རུས་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྟོབ་མི་རུས་ན་སྐྱབས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་
 མ་ཆད་ལ། སྐྱབས་མི་བྱེད་ན་སྐྱབས་བཅོལ་བའི་དགོས་པ་མི་འབྱུང་བས་ལྟོན་པ་འདི་ལ་
 དགོས་རུས་གཉིས་ཀ་དེས་པར་ཆོགས་པ་ཡིན་ནོ། །

༄༅། །རྟེན་འབྲེལ་བསྟན་པ།

རྟེན་ཅིང་ཁ་པ་སྟོ་བཟང་གྲགས་པ།

༄༅། །ན་མོ་གུ་རུ་མཆུ་མོ་ལྟ་ཡ། །གང་ཞིག་གཟིགས་ཤིང་གསུངས་པ་ཡི། །མཁུན་དང་
སྟོན་པ་སྒྲ་ན་མེད། །རྒྱལ་བ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང། །གཟིགས་ཤིང་འདོམས་པ་དེ་
ལ་འདུད། །འཇིག་རྟེན་རྒྱད་པ་རི་སྟེད་པ། །དེ་ཡི་རྩ་བ་མ་རིག་སྟེ། །གང་ཞིག་མཐོང་
བས་དེ་ལྟོག་པ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བར་གསུངས། །དེ་ཆོ་སྟོ་དང་ལྟན་པ་
ཡིས། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལམ། །ཁྱོད་ཀྱི་བཟུན་པའི་གནད་ཉིད་དུ། །རི་
ལྟར་ཁོང་རུ་རྒྱད་མི་འགྱུར། །དེ་ལྟར་ལགས་ན་མགོན་ཁྱོད་ལ། །བསྟོད་པའི་སྟོར་ནི་ཁྱ་
ཞིག་གིས། །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་གསུང་བ་ལས། །དོ་མཚར་གྱུར་པ་ཅི་ཞིག་རྟེད། །གང་
གང་རྟེན་ལ་རག་ལས་པ། །དེ་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་ཞེས། །གསུངས་པ་འདི་ལས་
ཡ་མཚན་པའི། །ལེགས་འདོམས་ཚུལ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡོད། །གང་རུ་བཟུང་བས་བྱིས་པ་
ནམས། །མཐར་འཛིན་འཆིང་བ་བརྟན་བྱེད་པ། །དེ་ཉིད་མཁས་ལ་སྟོན་པ་ཡི། །དྲ་བ་
མ་ལུས་གཙོད་པའི་སྟོ། །བཟུན་འདི་གཞན་རུ་མ་མཐོང་བས། །སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་ཁྱོད་ཉིད་
དེ། །ལ་སྟེས་ལ་ནི་ཁོང་གེ་བཞིན། །ལུ་སྟེགས་ཅན་ལའང་གཅམ་བུའི་ཆོག །ཞེ་མའོ་སྟོན་
པ་ཞེ་མའོ་སྟུབས། །ཞེ་མའོ་སྟུ་མཚོག་ཞེ་མའོ་མགོན། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ལེགས་
གསུང་བའི། །སྟོན་པ་དེ་ལ་བདག་ཕྱག་འཛལ། །ཕན་མཛད་ཁྱོད་ཀྱིས་འགྲོ་བ་ལ། །སྟུན་
པའི་སྟངས་རུ་བཀའ་བསྟུལ་པ། །བཟུན་པའི་སྟིང་པོ་སྟོང་པ་ཉིད། །ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་རྩ་
མེད་པ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཚུལ། །འགལ་བ་དང་ནི་མ་གྲུབ་པར། །མཐོང་

བ་འདི་ཡིས་ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས། ཁི་ལྷ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་ལུས། ཁྱོད་ནི་ནམ་ཞིག་སྟོང་པ་
 ཉིད། རྟེན་འབྱུང་དོན་དུ་མཐོང་བ་ན། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་སྟོང་པ་དང། བྱ་བྱེད་
 འཐད་པའང་མི་འགལ་ཞིང། འདི་ལས་བསྐྱོག་པར་མཐོང་བ་ན། སྟོང་ལ་བྱ་བ་མི་རུང་
 ཞིང། བྱ་དང་བཅས་ལ་སྟོང་མེད་པས། ཉམ་ངའི་གཡང་དུ་ལྷུང་བར་བཞེད། འདི་ཕྱིར་
 ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ། རྟེན་འབྱུང་མཐོང་བ་ལེགས་པར་བསྟུགས། འདི་ཡང་ཀུན་དུ་མེད་
 པ་དང། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་ཡོད་པས་མིན། སྟོས་མེད་ནམ་མཁའི་མེད་ཀྱི་བཞིན། འདིས་
 ན་མ་བརྟེན་ཡོད་མ་ཡིན། རོ་པོས་གྲུབ་ན་དེ་འབྱུང་པ། རྒྱ་དང་རྒྱུན་ལ་བསྟོས་པར་
 འགལ། འདི་ཕྱིར་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ལས། མ་གཏོགས་ཆོས་འགའ་ཡོད་མིན་པས། རང་
 བཞིན་གྱིས་ནི་སྟོང་པ་ལས། མ་གཏོགས་ཆོས་འགའ་མེད་པར་གསུངས། རང་བཞིན་
 ལྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་འགའ་ཡོད་ན། རྒྱ་དང་འདས་པ་མི་རུང་
 ཞིང། སྟོས་ཀུན་ལྟོག་པ་མེད་པར་གསུངས། འདི་ཕྱིར་རང་བཞིན་རྣམ་བཤམ་ཞེས། ཞེང་
 ཞེས་ལྟོག་པ་ཡང་ཡང་དུ། མཁས་པའི་ཆོགས་སུ་ལེགས་གསུངས་པ། འདི་ལ་སུ་ཡིས་
 འགོང་བར་ལུས། རང་བཞིན་འགའ་ཡང་མེད་པ་དང། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་འབྱུང་
 བའི། རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་འཐད་པ་གཉིས། མི་འགལ་འདུ་བ་སྟོས་ཅི་དགོས། བརྟེན་
 ནས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས། མཐར་ལྷ་བ་ལ་མི་བརྟེན་ཞེས། ལེགས་གསུངས་འདི་ནི་
 མགོན་ཁྱོད་ཀྱི། སྤྱི་བ་སྤྱི་ན་མེད་པའི་རྒྱ། འདི་ཀུན་རོ་པོས་སྟོང་པ་དང། འདི་ལས་
 འདི་འབྲས་འབྱུང་བ་ཡི། འདིས་པ་གཉིས་པོ་ཕན་ཚུན་དུ། ཞེགས་མེད་པར་ནི་གོགས་
 བྱེད་པ། འདི་ལས་རོ་མཚར་གྱུར་པ་དང། འདི་ལས་ཆད་དུ་བྱུང་བ་གང། རྒྱལ་འདིས་
 ཁྱོད་ལ་བསྟོད་ན་ནི། བསྟོད་པར་འབྱུར་གྱི་གཞན་དུ་མིན། རྩོངས་པས་བྲན་དུ་བཟུང་
 བ་ཡིས། གང་ཞིག་ཁྱོད་དང་ཞེ་འགས་པ། འདི་ཡིས་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྤྱི། མི་བཟོད་
 གྱུར་ལ་མཚར་ཅི་ཡོད། ཁྱོད་ཀྱི་གསུང་གི་གཅེས་པའི་མཛོད། བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་ཁས་
 སྒངས་ནས། སྟོང་ཉིད་ང་རོ་མི་བཟོད་པ། འདི་ལ་ཁོ་པོ་རོ་མཚར་གྱུར། རང་བཞིན་
 མེད་ལ་བགྱི་བའི་སྤྱི། སྤྱི་མེད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་གི། མིང་ཉིད་གྱིས་ནི་རང་བཞིན་

དུ། །འཛིན་ན་ད་གོ་སྤྱི་པོ་འདི། །འཕགས་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་བསྐྱོད་པའི། །འཇུག་
 རོགས་སྒྲི་དང་བྲལ་ཡུར་པ། །ཁྱོད་དཔྱེས་ཡུར་པའི་ལམ་བཟང་དེར། །ཐབས་གང་གིས་ནི་
 བགྱི་བར་བྱ། །རང་བཞིན་བཅོས་མིན་ལྟོས་མེད་དང། །རྟེན་འབྲེལ་ལྟོས་དང་བཅོས་མ་
 གཉིས། །རི་ལྷ་བྱར་ན་གཞི་གཅིག་ལ། །མི་འགལ་འདུ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། །དེ་ཕྱིར་བརྟེན་
 རས་འབྱུང་བ་གང། །རང་བཞིན་གྱིས་ནི་གདོད་མ་ནས། །རྣམ་པར་དབེན་ཡང་དེར་
 སྤང་བས། །འདི་ཀྱན་སྐྱེ་མ་བཞིན་དུ་གསུངས། །ཁྱོད་གྱིས་རི་ལྷར་བརྟན་པ་ལ། །ཞོལ་
 བ་འགས་ཀྱང་ཆོས་མཐུན་དུ། །སྤྲུགས་མི་རྟེན་པར་གསུངས་པ་ཡང། །འདི་ཉིད་གྱིས་
 ནི་ལེགས་པར་ཁྱུ་མས། །ཅི་སྤང་ཅེ་ན་འདི་བཤད་པས། །མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་
 པོ་ལ། །སྐྱོ་འདོགས་པ་དང་སྐྱར་འདེབས་ཀྱི། །གོ་སྤྱི་བས་རིང་དུ་མཛད་ཕྱིར་རོ། །ཁྱོད་
 ཀྱི་སྐྱེ་བ་ཟླ་མེད་པར། །མཐོང་བའི་རྒྱ་མཚན་རྟེན་འབྱུང་གི། །ལམ་འདི་ཉིད་གྱིས་གསུང་
 གཞན་ཡང། །ཚད་མར་ཡུར་པར་ངེས་པ་སྤྱི། །དོན་བཞིན་གཟིགས་ནས་ལེགས་གསུངས་
 པ། །ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སློབ་པ་ལ། །ཀྱུང་པ་ཐམས་ཅད་རིང་དུ་ཡུར། །ཉེས་ཀྱན་རྩ་བ་ལྟོག་
 ཕྱིར་རོ། །ཁྱོད་ཀྱི་བརྟན་ལས་ཕྱིར་སྤྱོད་པས། །ཡུན་རིང་ངལ་བ་བརྟེན་བྱས་ཀྱང། །ཕྱི་
 ཕྱིར་སྤྱོད་རྣམས་པོས་པ་བཞིན། །བདག་དུ་ལྷ་བ་བརྟན་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་མའོ་མཁས་པས་འདི་
 གཉིས་ཀྱི། །ཁྱད་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ཡུར་པ། །དེ་ཆོ་རྒྱུད་གི་ཁོང་ནས་ནི། །ཁྱོད་ལ་ཅི་ཕྱིར་
 ལུས་མི་འགྱུར། །ཁྱོད་གསུང་དུ་མ་ཅི་ཞིག་སྤྱོས། །ཆ་ཤས་རེ་ཡི་དོན་ཅམ་ལའང། །འོལ་སྤྱི་
 ཅམ་གྱི་ངེས་རྟེན་པ། །དེ་ལའང་མཆོག་གི་བདེ་བ་སྟེར། །ཀྱི་དུང་བདག་སྤྱོ་ཚོངས་པས་
 བཅོམ། །འདི་འདྲའི་ཡོན་ཏན་སྤང་པོ་ལ། །རིང་ནས་སྐབས་སུ་སོང་ཡུར་ཀྱང། །ཡོན་ཏན་
 ཆ་ཅམ་མ་འཆལ་རྟོ། །འོན་ཀྱང་འཆི་བདག་ཁར་སྤྱོད་པའི། །སྟོག་གི་རྒྱན་ནི་མ་རུབ་
 བར། །ཁྱོད་ལ་ཅུང་ཟད་ཡིད་ཆེས་པ། །དེ་ཡང་སྐལ་བ་བཟང་སྟམ་བཞིན། །

ལྟོན་པའི་ནང་ན་རྟེན་འབྲེལ་ལྟོན་པ་དང། །ཤེས་རབ་ནང་ན་རྟེན་འབྲེལ་ཤེས་པ་
 གཉིས། །འཇིག་རྟེན་དག་ན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་བཞིན། །ཡུལ་བྱང་ལེགས་པར་ཁྱོད་
 མཁྱེན་གཞན་གྱིས་མིན། །ཁྱོད་ཀྱིས་རི་རྟེན་བཀའ་སྤྱུལ་པ། །རྟེན་འབྲེལ་ཉིད་ལས་

བཅུ་མ་ཉེ་འཇུག་ །དེ་ཡང་ཕྱ་ངན་འདས་ཕྱིར་ཏེ། །ཞི་གུར་མིན་མཛད་ཁྱོད་ལ་མེད། །ཀྱེ་
 མའོ་ཁྱོད་ཀྱི་བསྟན་པ་ནི། །གང་གི་ན་བའི་ལམ་སོང་བ། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཞི་འགྱུར་
 ཕྱིར། །ཁྱོད་བསྟན་འཛིན་པར་སྲུ་མི་གྱས། །ལས་སྒྲོལ་མཐའ་དག་འཛོམས་པ་དང། །ལྷག་
 འོག་འགལ་འདུས་སྟོང་པ་དང། །སྦྱི་དགུའི་དོན་གཉིས་སྟེར་བྱེད་པ། །ལྷགས་འདིར་ཁོ་
 བོ་སྦྱོ་བ་འཕེལ། །འདི་ཡི་ཕྱིར་དུ་ཁྱོད་ཀྱིས་ནི། །ལ་ལར་སྦྱ་དང་གཞན་དུ་སྟོག་ །ལྷག་
 པའི་གཉེན་དང་ཡོངས་སྦྱོང་ཆོགས། །གངས་མེད་བསྐལ་པར་ཡང་ཡང་བཏང། །གང་གི་
 ཡོན་ཏན་མཛོང་པ་ཡིས། །ལྷགས་ཀྱས་ཉ་ལ་ཇི་བཞིན་དུ། །ཉིད་ཀྱི་ལྷགས་དྲངས་ཆོས་དེ་
 ནི། །ཁྱོད་ལས་མ་ཐོས་སྐལ་བ་ཞན། །དེ་ཡི་ཕྱ་ངན་ལྷགས་ཀྱིས་ནི། །ལྷག་པའི་བྱ་ལ་མ་
 ཡི་ཡིད། །རྗེས་སུ་སོང་བ་ཇི་བཞིན་དུ། །བདག་གི་ཡིད་ནི་གཏོང་མི་བྱེད། །འདི་ལའང་
 ཁྱོད་གསུང་བསམས་པ་ན། །མཚན་དཔེའི་དཔལ་གྱིས་རབ་དུ་འབར། །འོད་ཀྱི་དྲ་བས་
 ཡོངས་བསྐོར་བའི། །སྟོན་པ་དེ་ཡི་ཆངས་དབྱངས་ཀྱིས། །འདི་ནི་འདི་ལྟར་གསུངས་
 སྟམ་དུ། །ཡིད་ལ་ཐུབ་པའི་གཟུགས་བརྟན་ནི། །ཤར་བ་ཅམ་ཡང་ཆ་བ་ཡིས། །གཏུང་
 ལ་ལྷ་ཟེར་བཞིན་དུ་སྟམ། །དེ་ལྟར་མད་དུ་བྱུང་བ་ཡི། །ལྷགས་བཟང་དེ་ཡང་མི་མཁས་
 པའི། །སྦྱི་བོས་བལ་པ་ཇོ་བཞིན་དུ། །རྣམ་པ་ཀུན་དུ་འཛོངས་པར་བྱས། །ཚུལ་འདི་
 མཛོང་ནས་བདག་གིས་ནི། །འབད་པ་དུ་མས་མཁས་པ་ཡི། །རྗེས་སུ་འབངས་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་
 ནི། །དཔོངས་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཅུལ། །དེ་ཆོ་རང་གཞན་སྡེ་པ་ཡི། །གཞུང་མང་དག་
 ལ་སྦྱངས་པ་ན། །ཕྱི་ཕྱིར་ཐེ་ཆོམ་དྲ་བ་ཡིས། །བདག་གི་ཡིད་ནི་ཀུན་དུ་གཏུང་། །ཁྱོད་
 ཀྱི་བླ་མེད་ཐེག་པའི་རྒྱལ། །ཡོད་དང་མེད་པའི་མཐའ་སྤངས་ཏེ། །ཇི་བཞིན་འགྲེལ་པར་
 ལུང་བསྟན་པ། །སྦྱ་སྦྱབ་གཞུང་ལྷགས་ཀུན་དཔེ་ཆལ། །དྲི་མེད་མཆོད་པའི་དགྲིལ་འཁོར་
 རྒྱས། །གསུང་རབ་མཁའ་ལ་ཐོགས་མེད་རྒྱ། །མཐར་འཛིན་སྟིང་གི་སྟུན་པ་ལེལ། །ལོག་
 རྒྱ་རྒྱ་སྐར་ཟེལ་གཞོན་པ། །དཔལ་ལྷན་ལྷ་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི། །འོད་དཀར་འཕྲེང་
 བས་གསལ་བྱས་པ། །བླ་མའི་དྲིན་གྱིས་མཛོང་བའི་ཆོ། །བདག་གི་ཡིད་ཀྱིས་ངལ་གསོ་
 ཐོབ། །མཛད་པ་ཀུན་ལས་གསུང་གི་ནི། །མཛད་པ་མཚོག་ཡིན་དེ་ཡང་ནི། །འདི་ཉིད་

ཡིན་མྱེར་མཁས་པ་ཡིས། །འདི་ལས་སངས་རྒྱས་ཟེས་དྲན་ཕྱིས། །སྟོན་དེའི་ཟེས་སྤྲོ་རབ་
 ཏུ་བྱང་བྱར་ཏེ། །རྒྱལ་བའི་གསུང་ལ་སྦྱངས་པ་མི་དཔལ་ཞིང། །རྣལ་འབྱོར་སྦྱོང་ལ་བཙོན་
 པའི་དགེ་སྟོང་ཞིག །དྲང་སྟོང་ཆེན་པོ་དེ་ལ་དེ་ལྟར་གྱས། །སྟོན་པ་སློན་མེད་པའི་བསྟན་
 པ་དང། །མངལ་བ་འདི་འདྲ་སློ་མའི་དྲིན་ཡིན་པས། །དགེ་བ་འདི་ཡང་འགྲོ་བ་མ་ལུས་
 པ། །བཤེས་གཉེན་དཔ་པས་འཛིན་པའི་རྒྱ་ཏུ་བསྟོ། །པན་མཛད་དེ་ཡི་བསྟན་པ་འང་
 སྤྱིད་པའི་མཐར། །ངན་རྟོག་རྒྱུད་གིས་རྣམ་པར་མི་གཡོ་ཞིང། །བསྟན་པའི་ངང་ཚུལ་ཤེས་
 བས་སྟོན་པ་ལ། །ཡིད་ཆེས་རྟེན་པས་རྟག་ཏུ་གང་བར་ཤོག །བརྟེན་ནས་འབྱུང་བའི་དེ་
 ཉིད་གསལ་མཛད་པ། །ཐུབ་པའི་ལུགས་བཟང་སྟེ་བ་ཐམས་ཅད་དུ། །ལུས་དང་སྲོག་ཀྱང་
 བཏང་ནས་འཛིན་པ་ལ། །སྤྲད་ཅིག་ཅམ་ཡང་སྟོད་པར་མ་གྱུར་ཅིག །འབྲེན་པ་མཚོག་
 དེས་དཀའ་བ་དཔག་མེད་ཀྱིས། །ནན་ཏན་སྟིང་པོར་མཛད་ནས་བསྐྱབ་པ་འདི། །ཐབས་
 ཀང་ཞིག་གིས་འཕེལ་བར་འབྱུར་སྟམ་པའི། །རྣམ་པར་དཔྱོད་པས་ཉིན་མཚན་འདའ་བར་
 ཤོག །ལྷག་བསམ་དག་པས་ཚུལ་དེར་བཙོན་པ་ན། །ཆོངས་དང་དབང་པོ་འཇིག་རྟེན་
 སྦྱོང་བ་དང། །ལེགས་ལྡན་ནག་པོ་ལ་སོགས་སྤྱང་མས་ཀྱང། །གཡེལ་བ་མེད་པར་རྟག་ཏུ་
 ཤོགས་བྱེད་ཤོག །

ཅེས་སངས་རྒྱས་བཙུག་པོ་མ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མ་འདྲིས་པའི་མཛད་
 བཤེས་ཆེན་པོ་སྟོན་པ་སློན་མེད་པ་ལ་ཟབ་མོ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་གསུང་བའི་
 མོ་ནས་བསྟོད་པ་ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྟིང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། མང་དུ་ཐོས་པའི་དགེ་
 སྟོང་སྟོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་གངས་ཅན་ཁྲོད་ཀྱི་གངས་རིའི་དབང་པོ་འོ་དེ་གྱང་
 རྒྱལ་གྱི་ལྷ་ཞོལ་དབེན་གནས་ལྷ་སྤྱིངས་མིང་གཞན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་ཞེས་བྱ་བར་
 རྒྱུར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་ནམ་མཁའ་དཔལ་ལོ། །

ཐོག་མཆོད་གཟིགས་པ།

དབུ་གསར་འཛིན་གྲུ་སྒྲིབ་དེབ།

མེར་བྱལ་མཆོད་མ་ནང་བཟུང་སྒྲིབ་མིང་སྒྲིབ་གཉེར་ཁང་གིས་ཚུལ་ཞུས་ཀྱིས།
གཙུག་ལག་པོ་དཔེ་བཞུགས་འཇམ་དཔལ་སྒྲོ་ཤེས།

*

གཙུག་ལག་ཁྲིའི་བ་པར་ཞུགས་ཁང་གིས་པར་གཞི་བཞུགས།

*

དེབ་ཆེད། 787mm × 1092mm 1/16

དཔར་ཤོག 51.25 དཔར་གྲངས། 0001—1000

2017ལོའི་ཟླ་2པར་པར་གཞི་དང་པོ་བཞུགས།

2017ལོའི་ཟླ་2པར་པར་ཐེངས་དང་པོ་བཟུང།

དེབ་ཆ་ཚང་ལ་(1-2) གློད། 98.00

第十一册

中观新班教材

色须寺高级佛学院 编纂

主编：拉然格西降巴洛西

*

宗拉昌瓦排版工作室排版

*

开本：787mm×1092mm 1/16 印张：51.25
2017年2月第1版第1次印刷 印数：0001-1000册

定价（全2册）：98.00元

版权所有 侵权必究

- 11 རྟུག་པའི་རང་འབྱེལ་དང་སྟེག་ཆེན་སྟོང་ཆ།
འབྱེལ་པའི་རང་འབྱེལ་དང་སྟེག་ཆེན་སྟོང་ཆ།
- 12 རྟུག་པའི་རང་འབྱེལ་དང་སྟེག་ཆེན་སྟོང་ཆ།
འབྱེལ་པའི་རང་འབྱེལ་དང་སྟེག་ཆེན་སྟོང་ཆ།
- 13 རྟུག་པའི་རང་འབྱེལ་དང་སྟེག་ཆེན་སྟོང་ཆ།
མཆོད་སྟེག་ཉི་མའི་འོད་ལེར་སྟོང་ཆ།
- 14 རྟུག་པའི་རང་འབྱེལ་དང་སྟེག་ཆེན་སྟོང་ཆ།
མཆོད་སྟེག་ཉི་མའི་འོད་ལེར་བར་ཆ།
- 15 རྟུག་པའི་རང་འབྱེལ་དང་སྟེག་ཆེན་སྟོང་ཆ།
མཆོད་སྟེག་ཉི་མའི་འོད་ལེར་སྟོང་ཆ།
- 16 མཆོད་གསལ་འབྱེལ་དང་སྟེག་ཆེན་སྟོང་ཆ།
མཆོད་གསལ་འབྱེལ་དང་སྟེག་ཆེན་སྟོང་ཆ།
- 17 མཆོད་གསལ་འབྱེལ་དང་སྟེག་ཆེན་སྟོང་ཆ།
མཆོད་གསལ་འབྱེལ་དང་སྟེག་ཆེན་སྟོང་ཆ།
- 18 མཆོད་ཉི་མའི་རང་འབྱེལ་དང་སྟེག་ཆེན་སྟོང་ཆ།
མཆོད་ཉི་མའི་རང་འབྱེལ་དང་སྟེག་ཆེན་སྟོང་ཆ།
- 19 རྟུག་པའི་རང་འབྱེལ་དང་སྟེག་ཆེན་སྟོང་ཆ།
སྟེག་ཉི་མའི་རང་འབྱེལ་དང་སྟེག་ཆེན་སྟོང་ཆ།
- 20 རྟུག་པའི་རང་འབྱེལ་དང་སྟེག་ཆེན་སྟོང་ཆ།
སྟེག་ཉི་མའི་རང་འབྱེལ་དང་སྟེག་ཆེན་སྟོང་ཆ།

定价：98.00 元（全 2 册）